

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
(04.06.1981 - 23.09.1981)

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 4ης ΙΟΥΝΙΟΥ, 1981

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.04 μ.μ.)

(Ἄρ. 1)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ) :

Κύριοι Βουλευτές,

Βάσει τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἀρθροῦ 72 τοῦ Συντάγματος καὶ τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἀρθροῦ 76 τοῦ Συντάγματος προεδρεύω καὶ κηρύσσω τὴν ἔναρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας ἢ ὁποία εἶναι καὶ ἡ πρώτη συνεδρία τῆς νέας Βουλῆς.

Τώρα θὰ ἀναγνώσω τὸν κατάλογο τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Βουλευτὲς νὰ ἀπαντοῦν «παρῶν» ὅταν ἀκούουν τὸ ὄνομά τους.

Ἀναστασιάδης, Νίκος.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Παρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γαλανός Ἀλέξης.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Παρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γεωργίου Γεώργιος.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Παρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δίγκλης Παῦλος.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ :

Παρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ζιαρτίδης Ἀνδρέας.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Γεροδιακόνου Λεόντιος.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατσελλή Ρήνα.

Ρ. ΚΑΤΣΕΛΛΗ :

Παρούσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατσουνωτός *Ιάκωβος.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κληρίδης Γλαῦκος.

ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κουρτελλάρης Χρῖστος.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κωνσταντίνου Ντίνος.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λαδάς Γεώργιος.

Γ. ΛΑΔΑΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λιβέρας Δημήτριος.

Δ. ΛΙΒΕΡΑΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λόρδος Κωνσταντίνος.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυσσαρίδης Βάσος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Παρών.

- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μαθηκολώνης Ανδρέας.
- Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μάτσης Ιωάννης.
- Ι. ΜΑΤΣΗΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μαυρονικόλας Νίκος.
- Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μιχαηλίδης Θαλής.
- Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μιχαηλίδης Χαμπής.
- Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Όμηρου Γιαννάκης.
- Γ. ΟΜΗΡΟΥ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Παναγίδης Κίμων.
- Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Παπαδημητρίου Κυριάκος.
- Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Παπαδόπουλος Γεώργιος.
- Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Παπαρές Αύγερινός.
- Α. ΠΑΠΑΡΕΣ :
Παρών.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Πέτας Χρῖστος.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πουμπουρής Μιχάλης.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σαββίδης Γεώργιος.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σολωμής Χρίστος.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Φάντης Ανδρέας.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Χριστοφίδης Μανώλης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Χρίστου Κυριάκος.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Χατζηκακού Κώστας.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ψυλλίδης Ανδρέας.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ :

Παρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διαπιστούται ότι υπάρχει άπαρτία και το πρώτο θέμα της σημερινής 'Ημερησίας Διάταξης είναι ή διαθεβαίωση των Βουλευτών :

Παρακαλώ τους κυρίους Βουλευτές όπως έγερθούν και μαζί μου επαναλαμβάνουν κάθε φράση της διαθεβαίωσης.

«Διαθεβαιώ έπισήμως

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Διαθεβαιώ έπισήμως

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

πίστιν και σεβασμόν

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

πίστιν καὶ σεβασμὸν

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

εἰς τὸ Σύνταγμα

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

εἰς τὸ Σύνταγμα

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

καὶ τοὺς συνάδοντας αὐτῶ Νόμους

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

καὶ τοὺς συνάδοντας αὐτῶ Νόμους

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

καὶ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

καὶ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ δευτέρου θέμα τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης εἶναι ἡ ἐκλογή Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ ὅπως ὑποβληθοῦν ὑποψηφιότητες.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

(Ἄνευθαίνει εἰς τὸ Βῆμα).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ἀπὸ τῆ θέσης σας, κύριε Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἄξι. κ. Πρόεδρε, ἄξι. κύριοι συνάδελφοι,

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅριστε παρακαλῶ.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

.....Θέμα διαδικασίας.

Ἡ πρόταση γίνεται ἀπὸ τῆ θέσης τοῦ Βουλευτοῦ καὶ ἐάν θὰ χρειαθοῦν ἀγορεύσεις τότε σὲ δεύτερο στάδιο γίνονται οἱ ἀγορεύσεις. Αὐτῇ τῇ στιγμή εἴμεθα στὸ σημεῖο ἀκόμα ποὺ προτείνονται οἱ ὑποψήφιοι καὶ δὲν χωρεῖ ἀκόμα ἀγόρευση ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθό. Παρακαλῶ τὸν κ. Γαλανὸ νὰ κάμει τὴν πρόταση τοῦ ἀπὸ τῆ θέσης του.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έκ μέρους τής Κοινοβουλευτικής Όμάδας του ΔΗΚΟ προτείνω τόν κ. Γεώργιο Λαδά για τή θέση του Προέδρου τής Βουλής τών Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Παπαδημητρίου.

K. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Άξ. κ. Πρόεδρε, υποστηρίζω τήν πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν άλλες υποψηφιότητες;
Δέν υπάρχουν άλλες υποψηφιότητες.
Είναι έτοιμοι οί συνάδελφοι νά ψηφίσουν;
Όρίστε κ. Λυσσαρίδη. Θά υποβάλετε πρόταση;

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θά καταθέσω δήλωση αναφορικά με τή θέση.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρώτα νά άποφασίσουμε άν είμαστε έτοιμοι νά ψηφίσουμε.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Άν είμαστε έτοιμοι τότε δέν θά μου δοθεϊ ό λόγος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Όχι, άφου άποφασίσει ή Βουλή ότι είναι έτοιμη νά ψηφίσει, τότε θά σάς καλέσω νά μιλήσετε, όπως ζητάτε.

Η Βουλή άντιλαμβάνομαι είναι έτοιμη νά ψηφίσει επί τής εισηγήσεως που έχει γίνει. Έπομένως ό κ. Λυσσαρίδης έχει τό λόγο.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Υπάρχουν άλλοι που προηγούνται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Όχι, δέν ζήτησαν άλλοι τό λόγο.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Όρίστε, κύριε Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ότι είθισται όταν προτείνεται ένας υποψήφιος ως Πρόεδρος τής Βουλής νά υπάρχουν τουλάχιστον και δύο πρόσωπα τά όποια νά υποστηρίζουν τήν υποψηφιότητά του και αυτό είναι φυσικό έφόσο για νά προταθεϊ ένας ως Βουλευτής, άπλός Βουλευτής, δυνάμει του Νόμου χρειάζεται νά υπάρχουν και δύο οί όποιοι νά υποστηρίζουν τήν υποψηφιότητά του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, ό κ. Θαλής. Όρίστε.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Υποστηρίζω και έγώ τήν πρόταση του υποψηφίου μας κ. Λαδά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έπομένως υπάρχουν δυό υποστηρικτές τής προτάσεως για τόν κ. Λαδά.

Ό κ. Κίμων Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι δεν υπάρχει τίποτε που να επιβάλλει την υποστήριξη δυο ατόμων για το θέμα του Προέδρου της Βουλής. Δεν υπάρχει πουθενά, ούτε σ' αυτό το Σύνταγμα δεν υπάρχει αυτή η πρόνοια, και διερωτούμαι γιατί ο κ. Κληρίδης έθεσε θέμα τη στιγμή που ένας Βουλευτής, ο κ. Γαλανός, πρότεινε την υποψηφιότητα του κ. Λαδά και υποστήριξε άλλος Βουλευτής.

Λυπούμαι πάρα πολύ αλλά δεν υπάρχει καμιά πρόνοια σε κανένα Νόμο ή Σύνταγμα που να απαιτεί την υποστήριξη δυο ατόμων για υποψηφιότητα και ανάδειξη του Προέδρου της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Από ό,τι βλέπω οι Κανονισμοί της Βουλής δεν διαλαμβάνουν κάτι τέτοιο.

*Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Θά ήθελα να προσθέσω, κ. Πρόεδρε, ότι και στις περιπτώσεις όπου είθισται, όπως είπε ο έντιμος συνάδελφος, να υποστηρίζουν δυο όταν η πρόταση γίνεται από τον εκπρόσωπο μιας Ομάδας, τούτο θεωρείται ότι αυτομάτως εξασφάλισε την υποστήριξη και του δεύτερου Βουλευτή.

(Χειροκροτήματα).

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, απλώς για τον κ. Ζιαρτίδη, αγνοεί φαίνεται ότι ακόμα τα Κόμματα δεν έχουν υποδείξει κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους.

(Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ το άκροατήριο να παρακολουθεί αλλά να μην επεμβαίνει. Αυτός είναι ένας άγραφος κανονισμός της Βουλής.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δεύτερο, κ. Πρόεδρε, για να μη λυπάται ο έντιμος κύριος συνάδελφος ο οποίος ανέφερθη στους Κανονισμούς της Βουλής, είμαι καλός γνώστης των Κανονισμών της Βουλής και όντως δεν αναφέρεται. Αλλά όπως και σεις, κ. Πρόεδρε, πριν ακόμα λίγα λεπτά ανέφερθητε στο θέμα του να μην επεμβαίνει το κοινό, το οποίο δεν υπάρχει στους Κανονισμούς, υπάρχουν και τα κοινοβουλευτικά θέσμια τα οποία πρέπει να τηρούνται και ένα εκ των κοινοβουλευτικών θεσμών, ανεξαρτήτως αν προβλέπουν οι Κανονισμοί ή όχι, είναι ότι όταν ένας προτείνεται για τη θέση του Προέδρου της Βουλής, η σοβαρότητα της θέσεως τουλάχιστον υποδεικνύει ότι πρέπει να υπάρχουν και δύο άλλα άτομα τα οποία να τον υποστηρίζουν. Είμαι εύτυχης διότι τώρα τα θέσμια τηρήθηκαν και ότι υπάρχουν δυο άτομα. Δεν αμφέβαλλα ότι θα υπήρχαν δυο άτομα αλλά το τι ένας πιστεύει ή το τι προσδοκεί δεν είναι θέμα το οποίο δεν πρέπει να φαίνεται. Πρέπει να φαίνεται και μέσα στα πρακτικά της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, για λόγους τάξεως προσωπικά δεν αναφέρθηκα στους Κανονισμούς της Βουλής και θά έπρεπε να το έχει προσέξει ο κ. Κληρίδης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπόν η Βουλή τώρα είναι έτοιμη να ψηφίσει την πρόταση που έχει γίνει.

Καλώ τον κ. Λυσσαρίδη να μιλήσει επί του θέματος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά καταθέσω μια δήλωση γραπτή εκ μέρους του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ.

Υπήρξαν πολυποίκιλοι πανηγυρισμοί για τη σύνθεση αυτής της Βουλής. Έχω την εντύπωση πως ή μεγάλη πλειοψηφία αυτού του λαού δεν αισθάνεται τη διάθεση πανηγυρισμού αλλά αγωνία κι' έγνοια για τη σημερινή της διάρθρωση. Και ο λόγος είναι απλός. Σ' αυτή τη Βουλή υπάρχουν σήμερα άτομα που θαρύνονται με το έθνικο έγκλημα ενάντια στην Κύπρο. Κι' αυτό αποτελεί έμμεσο βιασμό της λαϊκής θέλησης και καθιστά τους πανηγυρισμούς είρωνεία ενάντια στο λαϊκό αίτημα. Θά πρέπει πολλοί να αναλογιστούν τις ευθύνες τους γι' αυτή την εξέλιξη, γιατί δυστυχώς όταν εμείς προειδοποιούσαμε για κείνους που έδωσαν πολιτική στέγη σε άμετανόητους πραξικοπηματίες, άλλοι άλλου ξετρεφαν και τη δική τους προσοχή αλλά και την προσοχή του λαού, άλλοι αναλίσκονταν σε λασπολόγο αγώνα ενάντια σ' εκείνους που στάθηκαν με συνέπεια ενάντια στο φασισμό, ενάντια στο πραξικόπημα και το μεταπραξικόπημα.

Σήμερα φτάσαμε εδώ που φτάσαμε. Θάπρεπε ακόμα να προσθέσω πως και η Κυβέρνηση με τ'ά λάθη της, με τις παραλείψεις της, με την καταπάτηση των δημοκρατικών διαδικασιών και κατά την προεκλογική περίοδο με έκθιασμούς, έκφοβισμούς κι' άπαραδέκτη χρησιμοποίηση του κρατικού μηχανισμού, ενίσχυσε τη φασιστική άνοδο κι' οδήγησε στο σημερινό προϊόν που, κι' άπ' αυτήν την άποψη, αποτελεί βιασμό της λαϊκής θέλησης.

Έτσι μπορώ να επαναλάβω εδώ αυτό που είπα στον άρχηγό του μεταπραξικοπήματος στις 15 Αυγούστου, 1974, όταν άπαιτούσε, κάτω άπό τη σκέπη των αυτομάτων της Ε.Ο.Κ.Α. Β', άποδοχή των σχεδίων που θά σήμαιναν πλήρη τουρκοποίηση της Κύπρου.

Ένοχοι και συνένοχοι, άθωοι και συναθωοί, προσθέτω αγωνιστές και παθητικοί θεατές, άποτελούμε τό συνονθύλευμα αυτής της Βουλής, στην όποία περικλείονται και ό σφαγείς του Κυπριακού Έλληνισμού.

Μερικοί προσπαθούν να έρμηνεύσουν τό άποτέλεσμα σαν άποδοχή μιās ήττοπαθούς πορείας. Αυτό θά ήταν σωστό άν είχαν παρουσιαστεί μπροστά στο λαό με προβολή αυτής της γραμμής. Όπως, όμως, έχουν διαδραματιστεί τ'ά γεγονότα, αυτό άποτελεί και άπάτη κι' αυταπάτη. Γιατί στο λαό παρουσιάστηκαν όλοι με έπί μέρους θέματα και με αγωνιστικά συνθήματα και με καταδίκη μιās γραμμής συνεχών ύποχωρήσεων.

Έτσι ή λαϊκή έτυμηγορία δεν ίσοδυναμεί με την ένδοτική γραμμή που είμαι θέθαιος θά θρυκολακιάσει μέσα κι' έξω άπό τη Βουλή.

Όμως, εμείς θρισκόμαστε εδώ σαν ή συνείδηση αυτού του λαού. Βρισκόμαστε εδώ για να έπαγρυπνούμε, να καταγγέλλουμε την προβλεπόμενη παρέκκλιση άπό τ'ά ύπεσχημένα. Για να κινητοποιήσουμε τό λαό για διαφύλαξη της ύπόστασής του άπό τις παραβάσεις των διακηρύξεων. Βρισκόμαστε εδώ για ν' άντιμετωπίσουμε, έπίσης, τό φασισμό που παρεισέφρυσε στα βουλευτικά έδρανα. Αυτό τό ρόλο άναμένει άπό μ'ας ό λαός κι' αυτό τό έργο ύποσχόμαστε να αναλάβουμε.

Ταυτόχρονα, καταγγέλλουμε τό δργιο ενάντια στις δημοκρατικές διαδικασίες και τις συμπαιγνίες που προηγήθηκαν του άποτελέσματος των έκλογών.

Έμείς θά σταθούμε φρουροί και των δημοκρατικών διαδικασιών και της τήρησης των ύποσχέσεων προς τό λαό.

Δέν θά είχε νόημα για μ'ας να λάβουμε μέρος στη σκηνοθεσία της έκλογής Προέδρου του Σώματος και των διαφόρων Έπιτροπών.

Άφήνουμε αυτό τό έργο στους σκηνοθέτες. Έμείς θά επανέλθουμε άφου τελειώσει ή σκηνοθεσία κι' όταν θά άρχισει ή ουσία της τραγωδίας να συζητιέται σ' αυτή τη Βουλή.

Δώσαμε μι'ά ύπόσχεση στο λαό και θά την τηρήσουμε και μέσα κι' έξω άπό τη Βουλή. Αυτός ό τόπος είναι δικός μας και κανείς δεν θά μ'ας τόν πάρει. Θά άποκαλύπτουμε τις συνωμοσίες και την πορεία προς σταδιακή νομιμοποίηση των κατοχικών δεδομένων που άκολουθείται άπό ποικιλόμορφες πλευρές.

Με όσους πιστεύουν στη σωτηρία αυτού του τόπου και δέν θαρύνονται με ύπευθυνότητα για την προδοσία, είμαστε έτοιμοι να συνεργαστούμε με θάση ένα πρόγραμμα εθνικής σωτηρίας. Ή πόλωση παραμένει άπλή. Σταδιακή νομιμοποίηση τών κατοχικών δεδομένων ή συνεπής αγωνιστικός ρεαλισμός για μία Κύπρο ούσιαστικά άνεξάρτητη.

Τώρα αφήνουμε τη σκηνοθεσία να συνεχιστεί. Θα επανέλθουμε όταν τελειώσει αυτό τό προδιαγραμμένο έργο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, άκουσα τόν κ. Λυσσαρίδη και άντιλαμβάνομαι θαυότατα την άνάγκη την όποια αισθάνεται για να δικαιολογήσει τό μικρό ποσοστό του 8% του Κόμματός του.

Ό κ. Λυσσαρίδης ήλθε στη Βουλή για να επαναλάβει γνωστά και τετριμμένα περι μεταπραξικοπήματος, περι Ε.Ο.Κ.Α. Β' και σωρεία άλλων κατηγοριών. Φυσικά ό κ. Λυσσαρίδης άγνοεί τη θέληση του Κυπριακού λαού και πιστεύει ότι ή θέληση του 8% είναι ή σωστή και όχι ή θέληση του 32%. Δέν θα εισέλθω σε διαλογική συζήτηση με τόν κ. Λυσσαρίδη διότι δέν είναι ή ώρα της άντιπαρατάξεως, άπόψε, αλλά θα έλθει και εκείνη ή ώρα όταν ή Βουλή συνέλθει σε κανονικές συνεδρίες και όταν θα έγγράφομε και όρισμένα θέματα τά όποια πρέπει να συζητηθούν στη Βουλή.

Ό λόγος για τόν όποιο έχω έγερθεί είναι για να άναπτύξω έν συντομία τη θέση του Κόμματός μου όσον άφορά την έκλογή Προέδρου. Είθισται, κ. Πρόεδρε, ό Πρόεδρος της Βουλής να εκλέγεται από τό Κόμμα τό όποιο έχει την πλειοψηφία στη Βουλή. Σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να λεχθεί ότι κανένα Κόμμα δέν έχει την πλειοψηφία. Σε τέτοιες περιπτώσεις τό κυβερνών Κόμμα, τό όποιο είναι μειοψηφία στη Βουλή, δέν επιβάλλει Πρόεδρο ούτε ύποδεικνύει Πρόεδρο αλλά άρχίζει διαβουλεύσεις με όλα τά Κόμματα για να εύρεθεί εκείνο τό πρόσωπο τό όποιο θα μπορούσε κατά τό δυνατό να συγκεντρώσει την έμπιστοσύνη όλόκληρου του Σώματος, δοθέντος ότι ό Πρόεδρος της Βουλής πρέπει να είναι άνεξάρτητος και ότι πρέπει να τυγχάνει της έμπιστοσύνης όλόκληρης της Βουλής.

Τέτοιες διαβουλεύσεις δέν έγιναν με τόν Δημοκρατικό Συναγερμό και έξ όσων άντιλήφθηκα από την όμιλία του κ. Λυσσαρίδη ούτε με τόν κ. Λυσσαρίδη έγιναν. Έκείνο τό όποιο συμβαίνει σ' αυτή τη Βουλή αυτή τη στιγμή, είναι ότι τό Κόμμα της μειοψηφίας τό όποιο όνομάζεται «κυβερνών Κόμμα» ζητά να επιβάλλει Πρόεδρο στη Βουλή στηριζόμενο — άν είχε ή όχι διαβουλεύσεις με τό ΑΚΕΛ δέν ήξερα και ούτε ξέρω — στο ότι τό ΑΚΕΛ θα ύποστηρίξει.

Πιστεύω ότι αυτή είναι παράβαση τών παραδοσιακών κοινοβουλευτικών θεσμών που ίσχύουν σ' όλες τις δημοκρατίες και γι' αυτό τό λόγο έμεις θα καταψηφίσουμε την ύποψηφιότητα του κ. Λαδά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάμω μία δήλωση και να άναφερθώ στους λόγους για τούς όποιους τό Δημοκρατικό Κόμμα ύποστηρίζει την ύποψηφιότητα του κ. Λαδά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Όρίστε. Ό συνάδελφος μπορεί να κάμει τη δήλωση άν θέλει από τη θέση του ή από τό Βήμα της Βουλής.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δηλώσεις και όχι αγορεύσεις σε όλα τα Κοινοβούλια γίνονται από τη θέση των Βουλευτών. "Αν θα γίνει αγόρευση και αν θα ανοίξει συζήτηση τότε πρέπει σεις να κηρύξετε συζήτηση επί του θέματος και οι όμιλητές να ζητήσουν το λόγο να μιλοῦν από το Βήμα. "Εμείς, επειδή απλώς ἐξηγήσαμε τις θέσεις μας, δὲν ζητήσαμε να μιλήσουμε από το Βήμα. Το ίδιο πρέπει να κάμει και ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὶν μιλήσω από το Βήμα, πιστεύω ότι ζήτησα τὴν ἄδεια να κάνω μιὰ δήλωση και να ἐξηγήσω τους λόγους για τους οποίους ὑποστηρίζω τὴν ὑποψηφιότητα του κ. Λαδά. Και πιστεύω ότι αὐτή ἡ ἄδεια μου δόθηκε.

"Όσον ἀφορᾷ τις ἀπόψεις πού ἐξέφρασε ο κ. Κληρίδης, πιστεύω ότι ο κ. Κληρίδης θὰ μπορούσε να εἶχε ὑποβάλει ὑποψηφιότητα κάποιου μέλους του ἰδικού του κόμματος. Δὲν βλέπω το λόγο γιατί ν' ἀντιτίθεται ἂν κάποιος ἄλλο Κόμμα ἔχει ὑποβάλει ὑποψηφιότητα ἐνῶ ο ἴδιος δὲν ἔχει ὑποβάλει ὑποψηφιότητα του δικού του Κόμματος.

Νομίζω θὰ ἦτο πολὺ περισσότερο ἐποικοδομητικὸ ἂν ὑπόβαλλε ὑποψηφιότητα ο ἴδιος ἢ κάποιος από το Κόμμα του ἀντὶ να κοιτάζει να βρεῖ τὰ κίνητρα γιατί το δικό μας κόμμα ὑπόβαλε ὑποψηφιότητα κάποιου δικού του Βουλευτοῦ. "Όπως δὴποτε, ἐφόσο μου δώσατε τὴν ἄδεια να μιλήσω από το Βήματος θὰ προχωρήσω, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, παρακαλῶ ὅμως να μὴν ἐπεκταθεῖ ἡ συζήτηση ἐπὶ του θέματος τῆς ἐκλογῆς του νέου Προέδρου του Σώματος.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θὰ θέσω θέσεις, κ. Πρόεδρε, και ὄχι ἀντιθέσεις. "Η Κοινοβουλευτικὴ "Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος θεωρεῖ τὸν κ. Λαδά καθ' ὅλα ἄξιο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ορίστε.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχει διασαφηνισθεῖ το θέμα. "Εχομε μπεῖ σε συζήτηση ἢ ἀπλῶς εἰμεθα σὸ θέμα δηλώσεων; "Αν θὰ θάλει θέσεις ο ἔντιμος κ. Βουλευτής, οί θέσεις τις ὁποῖες θὰ θάλει σημαίνουν ότι μπαίνομε σε συζήτηση του θέματος. "Αν εἶναι δήλωση, τὴ δήλωση ὀφείλει να τὴν κάμει από τὴ θέση του. Οὐδείς μπορεί να ἀγορεύει από το Βήμα τῆς Βουλῆς χωρίς να τεθεῖ πρὸς συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, φαίνεται ότι ο κ. Κληρίδης, ἐπειδὴ ἀπουσίαζε από τὴ Βουλή δὲν ἔχει διαβάσει τὸν Κανονισμό τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Θὰ διαβάσω το ἄρθρο 20 το ὁποῖο νομίζω ότι θὰ μᾶς βοηθήσει να λύσουμε αὐτὸ το πρόβλημα το ὁποῖο δημιουργεῖται.

"Ο Κανονισμὸς λέγει «ἀγορεύσεις ἐπὶ θέματος τάξεως ἢ διαδικασίας, περιλαμβανομένων θεμάτων ἐρμηνείας ἢ ἐφαρμογῆς του κανονισμοῦ, δύνανται να γίνονται οὐχὶ από το Βήματος τῆς Βουλῆς ἀλλὰ από τῆς θέσεως του Βουλευτοῦ. "Ωσαύτως ο Πρόεδρος δύναται να ἐπιτρέψη εἰς οἰονδήποτε Βουλευτὴν δι' οἰονδήποτε ἐπαρκῆ λόγον να ἀγορεύση από τῆς θέσεώς του».

Εἶναι ὀλοφάνερο, κ. Πρόεδρε, ότι οί ὀμιλίες σ' αὐτὴ τὴ Βουλή γίνονται από το Βήματος τῆς Βουλῆς ἐκτὸς σε περιπτώσεις διαδικασίας ἢ θεμάτων τάξεως και ἐκτὸς από τις περιπτώσεις πού ἐσεῖς, ὡς Πρόεδρος, θὰ ἐπιτρέψετε για ἐπαρκῆ λόγο να μιλήσει ἕνας ὄχι από το Βήμα ἀλλὰ από τὴ θέση του.

Συνεπώς είναι δικαίωμα του όμιλητού να μιλήσει από τό Βήμα στο όποιο θρίσκειται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αυτό άκριβώς ήθελα να πώ και έγω έπικαλούμενος τους Κανονισμούς της Βουλής. Διότι ή Βουλή έχει Κανονισμούς και δέν δυνάμεθα να παραβιάζουμε αυτούς τους Κανονισμούς. Αύτοι οι Κανονισμοί θρίσκονται στα χέρια όλων των Βουλευτών και παρακαλώ τους συναδέλφους να τους μελετήσουν προσεκτικά και να συμμορφώνονται προς τους Κανονισμούς. Δέν θά κάμομε τώρα διαλογική συζήτηση άν οι Κανονισμοί είναι έτσι ή άλλίως.

Ό κ. Γαλανός να συνεχίσει τή δήλωσή του.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θά ήθελα, κ. Πρόεδρε, να έχω τή διαβεβαίωση σας ότι ό κ. Κληρίδης θά με αφήσει να ολοκληρώσω τή δήλωσή μου. "Αν διακαώς έπιθυμεί να μιλήσω από τή θέση μου δέν θά είχα καμμία ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προχωράτε, κύριε Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Η Κοινοβουλευτική Όμάδα του ΔΗΚΟ θεωρεί τόν κ. Λαδά καθ' όλα άξιο να αναλάβει τό θαρό έργο και τις μεγάλες ευθύνες που προϋποθέτει τό άξίωμα του Προέδρου της Βουλής.

Ό κ. Λαδάς έχει επανειλημμένα άποδείξει—

1. Τήν προσήλωση και πίστη του στις άρχές και τήν ιδεολογία του Δημοκρατικού Κόμματος που εκφράζουν τό Κέντρο και τήν Προοδευτική Δεξιά.

2. Με αύτή τήν προσήλωσή του στις άρχές και τήν ιδεολογία του Δημοκρατικού Κόμματος που συγκεράζουν στόν Οικονομικό τομέα, τά συστατικά του συστήματος της Μικτής Οικονομίας που εφαρμόζεται στην Κύπρο από της ίδρύσεως της Δημοκρατίας και που προϋποθέτει τήν ένθάρρυνση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και τήν συνύπαρξή της με ένα λογικό βαθμό Κρατικού παρεμβατισμού, πράγμα που είναι άπαραίτητο σήμερα ένεκα των πολύ δύσκολων συνθηκών προσφυγιάς και κατοχής που διάγει ό τόπος, ό κ. Λαδάς συγκεντρώνει τά άπαραίτητα προσόντα για τό άξίωμα του Προέδρου της Βουλής.

3. Σάν Βουλευτής της προηγούμενης Βουλής ό κ. Λαδάς έχει επίσης άποδείξει τήν προσήλωσή του στα κοινοβουλευτικά θέσμια και σάν Κοινοβουλευτικός Έκπρόσωπος του Δημοκρατικού Κόμματος εξέφραζε πάντοτε με ψυχραιμία, σύνεση και μετριοπάθεια τις θέσεις του Κόμματος.

4. Όσα από τά μέλη της Βουλής αύτης είχαν τήν εύκαιρία να γνωρίσουν τόν κ. Λαδά σάν βουλευτή στην παλιά Βουλή έχουν εκτιμήσει τήν ικανότητά του να άκούει με προσοχή κάθε άποψη, να άσκει με άντικειμενικότητα τήν κρίση του, να μετέχει με κατανόηση σε διάλογο με όποιοιδήποτε άνεξάρτητα από τις άπόψεις του, και να συμβάλλει με προθυμία στην έπιτυχία του έργου και της άποστολής της Κυπριακής Βουλής.

5. Με τήν έποικοδομητική συνεργασία του και τήν πλήρη και άξιοπρεπή συμπαράστασή του προς τόν άρχηγό του Κόμματός μας και Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Σπύρο Κυπριανού, ό κ. Λαδάς θά συμβάλει άποτελεσματικά στην έπιτυχή συνεργασία της Νομοθετικής και Έκτελεστικής Έξουσίας προς όφελος του λαού και του άγώνα που διεξάγομε.

Με θάση αυτά τά δεδομένα έχομε τήν πεποίθηση ότι ό κ. Λαδάς θά άποδειχθεί άξιος και ικανός Πρόεδρος της Βουλής, συνεπής στο καθήκον του, μετριοπαθής, συνετός αλλά και άποφασιστικός, πιστός θεματοφύλακας των δικαιωμάτων και δικαιοδοσιών της Νομοθετικής Έξουσίας.

Με την ευκαιρία της πρώτης συνεδρίας της Νέας Βουλής θέλω να τονίσω ότι τόσο ο κ. Λαδάς όσο και τα άλλα μέλη της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος πιστεύουν και θα εργασθούν για τη συνεργασία στη Βουλή όλων των πολιτικών κομμάτων ιδιαίτερα στο Έθνικό θέμα.

Στόν Έθνικό τομέα στηρίζομε τόν άγώνα μας στά ψηφίσματα του Ο.Η.Ε. και τις συμφωνίες Κορυφής Μακαρίου — Ντενκτάς και Κυπριανού — Ντενκτάς. Θεωρούμε άπαραίτητη τή συνέχιση της Άδέσμευτης πολιτικής μας και τείνομε χείρα φιλίας πρὸς ὄλες τίς χώρες του κόσμου, Άνατολής και Δύσης, Νότου και Βορρά, γιατί δέν ἔχομε δυστυχῶς τήν πολυτέλεια ιδεολογικῶν προτιμήσεων στίς προσπάθειές μας για τή σωτηρία της Κύπρου.

Στόν άγώνα μας αυτό, θεωρούμε πάντα σάν κυριότερο συμπαραστάτη μας τήν Ἑλλάδα, τήν Κυβέρνησή της, τόν πολιτικό της κόσμο και τό λαό της, ὅπως επίσης και τόν άπανταχού Ἑλληνισμό.

Με θάση τά πιό πάνω πιστεύομε ότι ο κ. Λαδάς θά καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια μαζί με ὄλους τούς ἄλλους συναδέλφους βουλευτές για νά συνεισφέρει στήν εὐδῶση του άγώνα της Κύπρου και τήν τόσο άπαραίτητη δημιουργία συνθηκῶν για τή μεγαλύτερη δυνατή ένότητα και συνεργασία του πολιτικού κόσμου ιδιαίτερα στο έθνικό θέμα και πρὸς άποφυγή ταξικῶν διαφορῶν και συγκρούσεων που άποτελοῦν ἐπικίνδυνη και άκαιρη πολυτέλεια ένόσω ο πραγματικός άγώνας μας είναι άγώνας για τήν ανεξαρτησία και ελευθερία της Κύπρου και τήν άπόδοση στόν Κυπριακό λαό τῶν δικαίων του και τῶν ανθρωπίνων δικαιωμάτων του.

Θά ἦταν παράλειψη αν δέν τόνιζα με ιδιαίτερη έμφαση σ' αυτή τήν πρώτη συνεδρία της Νέας Βουλής ότι τό ΔΗΚΟ και ἡ Κοινοβουλευτική του Ομάδα θά ἐπιδείξει μετριοπάθεια, υπευθυνότητα και άποφασιστικότητα στο δύσκολο έργο που ἔχομε νά ἐπιτελέσουμε και ότι ἡ συνεργασία μας με τά ἄλλα Κόμματα στη Βουλή θά ἔχει μοναδικό γνώμονα τό συμφέρον του τόπου.

Τρέφομε τό δέοντα σεβασμό, ἔστω και αν διαφωνοῦμε, πρὸς τίς διάφορες ιδεολογίες και κοσμοθεωρίες τῶν ἄλλων Κομμάτων, ταυτόχρονα ὁμως διατηροῦμε τήν πλήρη αὐτοτέλεια και αὐτοδυναμία μας με θάση τή δική μας ιδεολογία και τό δικό μας πρόγραμμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅπως δήλωσα ἐμεῖς δέν θά λάθομε μέρος στη σκηνοθεσία.

Ὅσον ἀφορᾷ τόν κ. Κληρίδη θά του δοθεῖ ἡ ευκαιρία...

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα τάξεως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Παρακαλῶ, ὑπάρχει μέσα στους Κανονισμούς ότι δέν μπορεῖτε νά διακόπτετε Βουλευτή όταν άγορεύει.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Για θέμα τάξεως ἐπιτρέπεται νά σέ διακόψω συμφώνως τῶν Κανονισμῶν.

Κύριε Πρόεδρε, άποτελεῖ ὕβρη για τό Σῶμα, τήν ὁποία δέν πρέπει νά ἐπιτρέψετε, αυτός ο χαρακτηρισμός αυτής της δουλειᾶς που κάμνομε τώρα ὡς σκηνοθεσίας.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ ὕβρη παραμένει.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Παρακαλώ να θάλετε τὸν ὁμιλητὴ στὴ θέση του.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἀποσύρω λέξη διότι ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἀλήθεια αὐτὰ πού λέγω. Ἐπομένως...

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Αὐτὸ χαρακτηρίζει τὸ σεβασμὸ σου πρὸς τὸ Σῶμα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αὐτὸ τὸ Σῶμα. Κύριε Πρόεδρε ὅσον ἀφορᾷ αὐτὰ πού εἶπε ὁ κ. Κληρίδης, ἐμεῖς σεβόμεθα κάθε λαϊκὴ ἐτυμηγορία καὶ εἶμαι εὐτυχής γιατί βρίσκονται ἐδῶ, γιατί ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα μὲ τὸ νυστέρι τῆς ἀλήθειας θὰ ἀνατάμουμε τοὺς ἐθνικούς ἐγκληματίες ὅταν ἔλθει ἡ ὥρα.

(Χειροκροτήματα).

(Ὁ κ. Λυσσαρίδης, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς βουλευτὲς τοῦ κόμματός του κ.κ. Γ. Ὀμήρου καὶ Ι. Κατσουνωτό, ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴν αἴθουσα τῆς Βουλῆς).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συγγνώμην, κ. Γαλανέ, πρὶν γίνῃ ὁποιαδήποτε ἄλλη συζήτηση, θὰ ἤθελα νὰ κάμω τὴν ἐξῆς δήλωση.

Πρῶτα θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι πράγματι οἱ φράσεις πού χρησιμοποίησε ὁ κ. Λυσσαρίδης ἦσαν ὑβριστικὲς ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ δὲν ὑπάρχει καμμιά σκηνοθεσία σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ὁ λαὸς ἀνάδειξε τοὺς Βουλευτὲς του καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ μὲ τὸν πλέον δημοκρατικὸ τρόπο βρίσκεται στὴ διαδικασία ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος.

Ποῦ βρίσκεται ἡ σκηνοθεσία πού βλέπει ὁ κ. Λυσσαρίδης ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλος σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα; Δὲν ὑπάρχει σκηνοθεσία καὶ ἂν ἦταν παρὼν ὁ κ. Λυσσαρίδης θὰ τὸν καλοῦσα νὰ τίς ἀποσύρει.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐφόσον δὲν εἶναι παρὼν, ἐφόσον προτιμᾷ νὰ φυγομαχεῖ, δὲν θὰ δώσουμε συνέχεια σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Θὰ προχωρήσω ὁμως στὴν κατάθεση τῆς δηλώσεως ἀπὸ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὀμάδας τῆς Ἀριστερᾶς.

Κύριοι συνάδελφοι,

Ἡ ἀνάδειξη Προέδρου τῆς Βουλῆς εἶναι μιὰ καθαρὰ πολιτικὴ πράξη. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὀμάδα ΑΚΕΛ — Ἀριστερᾶς ἐκτιμῶντας ὀρθὰ τὴ δύσκολη πολιτικὴ κατάσταση καὶ τὰ σοβαρὰ καθήκοντα πού ἐπωμίζεται ἡ Βουλὴ μέσα στὶς σημερινὲς συνθήκες, καὶ συνεπῆς πρὸς τὴ θέση ὅτι διανύομε ἀκόμα τὸ ἀντιϊμπεριαλιστικὸ, ἀντικατοχικὸ, ἀπελευθερωτικὸ στάδιο τοῦ ἀγώνα μας στὸ ὁποῖο ἐπιβάλλεται ἡ ἐνότητα τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μας, καὶ πρὸς τίς προεκλογικὲς μας διακηρύξεις ὅτι τὸ ΑΚΕΛ θὰ ἐργασθεῖ μετεκλογικὰ καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν δημοκρατικῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, θὰ ὑποστηρίξει τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Λαδᾶ σὰν συμβολὴ μας πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ὑποστηρίζοντας τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Λαδᾶ γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων λαμβάνομε σοβαρὰ ὑπόψη τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, σύμφωνα μὲ τὸ Κυπριακὸ Σύνταγμα, ἐκτελεῖ καὶ καθήκοντα προεδρεύοντα τῆς Δημοκρατίας καὶ ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας τάχθηκε ὑπὲρ μιᾶς δημοκρατικῆς Βουλῆς.

Αὐτὴ ἡ ὑποστηρίξή μας, ὁμως, μὲ κανένα τρόπο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὀμάδα ΑΚΕΛ — Ἀριστερᾶς μετατρέπεται σὲ συμπολίτευση πού θὰ ὑποστηρίξει κάθε μέτρο ἢ νομοσχέδιο τῆς Κυβέρνησης. Διατηροῦμε στὸ ἀκέραιο τὴν ἀνεξαρτησία μας καὶ τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ ὑποστηρίζουμε κάθε τι πού κατὰ τὴ γνώμη μας εἶναι θετικὸ ἐνῶ θὰ ἐπικρίνομε κάθε τι πού κατὰ τὴ γνώμη μας εἶναι ἀρνητικὸ στὴν Κυβερνητικὴ πολιτικὴ.

Τό ΑΚΕΛ θά έργασθεῖ γιά τήν ένότητα καί συνεργασία τῶν δημοκρατικῶν πατριωτικῶν δυνάμεων μέ βάση ένα μίνιμουμ πρόγραμμα κοινῆς ἀποδοχῆς γιατί πιστεύουμε ὅτι αὐτό ἐξυπηρετεῖ τὰ γνήσια συμφέροντα τοῦ λαοῦ μας καί τῆς ἀπελευθερωτικῆς του ὑπόθεσης.

Εὐχαριστῶ.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, χάριν τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς θά ἤθελα νά πῶ δυό λόγια σ' αὐτό πού ἀνάφερε ὁ κ. Λυσσαρίδης σάν σκηνοθεσία. Σκηνοθεσία δέν ἀποτελεῖ ἡ ἔκφραση τοῦ λαοῦ διά τῆς ψήφου του ἀλλά ὁ τρόπος πού εἰσηλθε καί ἐξηγήθη ἀπ' αὐτή τήν αἴθουσα εἶναι σκηνοθεσία, γιά νά μὴ μιλήσω γιά κάτι ἄλλες σκηνοθεσίες τύπου θεατρικῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπόν, προχωροῦμε τώρα στήν ἐκλογή τοῦ νέου Προέδρου.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ὡς ὁ κ. Γεώργιος Λαδάς ἀνακηρυχθεῖ σὲ Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων;

Ποιοὶ ἐνίστανται;

Συγγνώμην, ποιοὶ ψηφίζουν τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Λαδά;

20.

Ποιοὶ εἶναι ἐναντίον;

12.

Ἐπειδὴ τὰ καθίσματα εἶναι κάπως συγχυσμένα, γι' αὐτό. Λοιπόν, 20 ὑπὲρ μὲ 12 κατά.

Ὁ κ. Λαδάς ἀνακηρύσσεται σὲ Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Παρακαλῶ τὸν κ. Λαδά νά ἀναλάβει τὰ καθήκοντά του.

(Χειροκροτήματα).

Γ. ΛΑΔΑΣ :

(Ἀπὸ τὴν ἔδρα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κάμνει τὴν ὁμιλία του).

Κύριοι βουλευτές,

Εἶναι μὲ πολλὴ χαρὰ, πολλὴ συγκίνηση καί πολὺ δέος πού σὰς ἀπευθύνω τὸ λόγο κατὰ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ στιγμή, ἀπὸ τὸ θῶκο ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἐπαλξὴ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καί ἀρχηγοῦ τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας τοῦ κράτους. Μὲ χαρὰ καί συγκίνηση γιατί μὲ τὴν ψήφο τοῦ λαοῦ καί τῶν ἀντιπροσώπων του σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα, γιά τὴν ὁποία εὐχαριστῶ θερμῶς, ἔχω τὴν ὕψιστη τιμὴ νά θρῖσκομαι σ' ἕνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα λειτουργήματα τῆς πολιτείας. Ἀλλά καί μὲ δέος, διότι ἀναλογίζομαι καί τίς ἀντίστοιχες εὐθύνες πού ἡ ὕψιστη αὐτὴ τιμὴ ρίπτει ἀπάνω στοὺς ἀσθενεῖς ὤμους μου. Καθὼς ἔχω πεῖ πολλές φορές ὡς τώρα, σ' αὐτὸ τὸν τόπο πού τὸ 40% τοῦ ἐδάφους του θρῖσκεται κάτω ἀπὸ ξένη κατοχή, πού τὸ ἕνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ του ἔχουν γίνει μὲ τὴ θία πρόσφυγες στὴν ἴδια τους τὴν πατρίδα, πού τὸ 70% τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων του θρῖσκονται στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ, πού χιλιάδες μαυροφορεμένες οἰκογένειες κλαίνε τοὺς ἀδικοχαμένους σ' ἕνα ἄνισο καί προδομένο ἀγῶνα γιά τὴ λευτεριά αὐτοῦ τοῦ τόπου, πού χιλιάδες ἄλλες οἰκογένειες ἀναζητοῦν ἀκόμα ἀγαπημένα τους πρόσωπα, δὲν ὑπάρχουν οὔτε θῶκοι οὔτε ὀφίκκια. Ἐπὶ τῆς ἐπαλξὴς μόνον ἐπάλξεις. Καί κάθε πολίτης ἔχει τὴν ἱερὴ ὑποχρέωση νά ἐπανδρώσει τὴν ἐπαλξὴ πού ὁ λαὸς μὲ τὴν ψήφο του θά τοῦ ἀναθέσει. Ὅσο πῶς ψηλά στὴν κορυφὴ θρῖσκεται ἡ ἐπαλξὴ πού ὁ λαὸς σὲ προστάζει νά ἐπανδρώσεις, τόσο πῶς μεγάλοι εἶναι κι' οἱ κίνδυνοι. Τόσο πῶς μεγάλες εἶναι κι' οἱ εὐθύνες. Τόσο πῶς μεγάλος ὁ πόνος καί τὰ δάκρυα ἀν ἀποτύχεις. Καλλίτερα νά πέσεις ὑπερασπιζόμενος τὸ λαὸ καί τὰ δίκαια του ἐκεῖ. Ἀπάνω στὴν ἐπαλξὴ πού σ' ἔχει ἐντάξει. Δὲν γίνεται ἄλλιῶς. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ καθήκοντά μου σάν προέδρου αὐτοῦ τοῦ Σώματος, θέλω νά εἶσθε βέβαιοι ὅτι θά τὰ ἐκτελῶ πάντοτε μὲ ἀμεροληψία,

μέ σύνεση αλλά και με αποφασιστικότητα. Πάντοτε μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος, του Κανονισμού της Βουλής, των Κοινοβουλευτικών ήθων και έθιμων, της Κοινοβουλευτικής δεοντολογίας. Με στόχο την όμαλη λειτουργία των Δημοκρατικών διαδικασιών και την ενίσχυση του κύρους των θεσμών άπάνω στους όποιους στηρίζεται τό κράτος.

Ή έξωτερική κατάσταση

Κύριοι βουλευτές,

Συνερχόμαστε σήμερα στην 1η μετά τις τελευταίες έκλογές συνεδρία αύτοϋ του Σώματος μέσα σε δύσκολες διεθνείς συνθήκες. Τό μεσανατολικό πρόβλημα όχι μόνο δέν παρουσιάζει σημεία ύφεσης, πού θά οδηγούσε σε μιά έντιμη λύση, άλλ' αντίθετα κλιμακώνεται έπικίνδυνα με κίνδυνο επέκτασης τών έχθροπραξιών και σε άλλες γειτονικές χώρες. Στην περιοχή του Άραβικού κόλπου ό μη άναγκάιος πόλεμος μεταξύ Ίράν και Ίράκ συνεχίζεται για πολλούς μήνες τώρα χωρίς νά διαφαίνονται έλπίδες σύντομου τερματισμού του. Στην Τουρκία τό δημοκρατικό καθεστώσ της χώρας κατηργήθη. Ή δέ στρατιωτική δικτατορία πού έπεβλήθη εκεί από τόν περασμένο Σεπτέμβρη καταπατεί όλα τά ανθρώπινα δικαιώματα και όλες τις δημοκρατικές έλευθερίες του λαού. Ή άδιαλλαξία της Άγκυρας σ' ό,τι άφορά μιά έντιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος συνεχίζεται χωρίς νά διαφαίνεται στόν πολιτικό μας όρίζοντα καμμιά έλπίδα πώς ή άδιαλλαξία αύτή σύντομα θά καμφθει. Στόν ευρύτερο διεθνή χώρο, ή διεθνής ύφεση κινδυνεύει. Τά ευεργετικά άποτελέσματα της συμφωνίας του Έλσίνκι τείνουν νά ανατραπούν και ή κούρσα τών έξοπλισμών παίρνει άνησυχητικές διαστάσεις. Άς εύχηθούμε ότι οι χειριζόμενοι τις τύχες του κόσμου θ' αναλογισθούν τις εύθύνες τους, θά λύσουν ειρηνικά τις μεταξύ τους διαφορές και θ' άπαλλάξουν τόν κόσμο από την τραγωδία ένός νέου και άφάνταστα καταστρεπτικού πολέμου. Ένός πολέμου του όποιου τις συνέπειες δύσκολα μπορεί νά προβλέψει κανείς. Ή Κύπρος από την πρώτη στιγμή της άνεξαρτησίας της άκολουθώντας άδέσμευτη έξωτερική πολιτική πού σημαίνει πολιτική ίσης φιλίας με όλα τά κράτη, άνεξάρτητα από τό πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό καθεστώσ τους, ύποσηθεϊ στην έπίλυση τών διεθνών διαφορών και συμβάλλει θετικά στη διεθνή ύφεση. Την πολιτική αύτή ένθέρμως ύποστηρίζει τό Δημοκρατικό Κόμμα.

Ή έσωτερική κατάσταση

Μέσα στόν έξωτερικό περίγυρο πού έχω συντομότατα περιγράψει εξελίσσεται για 7 τώρα χρόνια ή Κυπριακή τραγωδία. Μιά τραγωδία πού συνθέτουν σ' όλη της την τραγικότητα μιά προδοσία κι' ένα έγκλημα. Τό Δημοκρατικό Κόμμα μαζί με όλες τις δημοκρατικές δυνάμεις του λαού μας άγωνίζεται από την πρώτη κι' όλας στιγμή της ίδρυσης του για την άνατροπή τών τετελεσμένων γεγονότων πού ή προδοσία, τό έγκλημα και τά ξένα στρατεύματα δημιούργησαν στόν τόπο μας, με μιά έντιμη και δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος κοινώς άποδεκτή άπ' όλα τά ένδιαφερόμενα μέρη. Πρός την κατεύθυνση αύτή άγωνίζεται με σύνεση, ύπομονή και έπιμονή τό Δημοκρατικό Κόμμα ύποστηρίζοντας όλόψυχα τόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση στόν άγώνα πού διεξάγουν, και του όποιου στόχος είναι ή δημιουργία μιάς Κύπρου άνεξάρτητης, άκέραιης, άποστρατικοποιημένης και άδέσμευτης. Τό στόχο αύτό τό Δημοκρατικό Κόμμα και ή Κυβέρνηση την όποία ύποστηρίζει ένθέρμως, επιδιώκει διά τών ένδοκυπριακών συνομιλιών, οι όποιες διεξάγονται με δάση τή συμφωνία Μακαρίου - Ντενκτάς του Φεβρουαρίου 1977, τή συμφωνία Κυπριανού - Ντενκτάς του Μαΐου 1979 και τά έπί του Κυπριακού ψηφίσματα τών Ήνωμένων Έθνών πού όλα μιλούν για συμφωνημένη λύση μέσω συνομιλιών μεταξύ τών ένδιαφερομένων μερών. Παρά τό γεγονός όμως ότι ό τελευταίος γύρος τών ένδοκυπριακών συνομιλιών άρχισε τό Σεπτέμβρη του 1980 και συνεχίζεται ακόμα, καμμιά πρόσδος δέν έχει γίνει προς την κατεύθυνση μιάς παραδεκτής λύσης του προβλήματός μας. Τοϋτο όφείλεται άποκλειστικά και μόνο στην Τουρκική

αδιαλλαξία, ή οποία δέν είναι τυχαίο γεγονός. Ή αδιαλλαξία αυτή ύποκινείται έξωθεν και έξυπηρετεί ξένα πρὸς τήν Κύπρο συμφέροντα. "Αν χρειάζεται κάποια άπόδειξη ό ίσχυρισμός αυτός, ότι δηλαδή ή έλλειψη προόδου στις συνομιλίες όφείλεται άποκλειστικά και μόνο στην Τουρκική αδιαλλαξία είναι άρκετό νά σάς αναφέρω ότι μέχρι σήμερα ή Τουρκική πλευρά δέν έχει ακόμα ύποβάλει προτάσεις έν σχέσει με τήν έδαφική πτυχή του προβλήματος, τής όποιας τή σπουδαιότητα δέν χρειάζεται νά τονίσω γιατί είναι αυτονόητη. Παρόλα αυτά, τίς συνομιλίες αυτές τίς διεξάγει ή Κυβέρνηση με τήν ύποστήριξη και συμπαράσταση του Δημοκρατικού Κόμματος με έπιμονή, με ύπομονή, με σύνεση αλλά και άποφασιστικότητα. Δέν έχουμε κάμει ύποχωρήσεις. Άλλά και δέν είμεθα παραλόγως αδιάλλακτοι. "Έχουμε κάμει τελείως καθαρή τή θέση μας. Δέν θά προσυπογράψουμε ποτέ τά τετελεσμένα γεγονότα που δημιούργησαν ή προδοσία και τό έγκλημα. Δέν θά δεχθούμε ποτέ διχοτομική λύση που θά καταστήσει προβληματική τήν έπιθίωση του Κυπριακού Έλληνισμού στη γή των πατέρων μας. Δέν θ' άπεμπολήσουμε ποτέ τ' άνθρώπινα δικαιώματα όλων των Κυπρίων πολιτών. Γιατί τά δικαιώματα αυτά έξασφαλίζονται με τή Γενική Διακήρυξη των Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ήνωμένων Έθνών, καθώς και με τήν Εύρωπαϊκή Σύμβαση Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Έλευθεριών, τήν όποία όχι μόνο κύρωσε ή Κύπρος αλλά και τήν εισήγαγε στο έσωτερικό της Δίκαιο με τό Νόμο 39 του 1962. Δέν θά παραιτηθούμε ποτέ (και δέν έχουμε τό δικαίωμα νά τό κάμουμε) του άναφαίρετου δικαιώματος των προσφύγων νά γυρίσουν στα σπίτια και στις περιουσίες τους. Και δέν θά δεχθούμε τή διαστρέβλωση τής δημογραφικής ταυτότητας του Κυπριακού Βορρά. "Όλα γενικά τά άνθρώπινα δικαιώματα είναι ιερά και άπαραθιάστα. Και δέν είναι ύπό διαπραγμάτευση. "Εκείνο που διαπραγματευόμαστε είναι ή έξεύρεση τρόπων και μεθόδων όσο τό δυνατό ταχύτερης και καλλίτερης έφαρμογής των εκεί που παρουσιάζονται δυσκολίες. "Έχουμε όλη τή διάθεση και όλη τήν καλή πίστη για τήν εύδωση των ένδοκυπριακών συνομιλιών. Είμαστε ύπέρ τής επαναπροσέγγισης των δυο βασικών κοινοτήτων τής Κύπρου μας και πρὸς τήν κατεύθυνση αυτή θά βοηθήσουμε τήν κυβέρνηση στη λήψη κάθε έποικοδομητικού μέτρου. Είμαστε έναντίον κάθε σχεδίου λύσεως που δέν συντελεί σ' αυτή τήν προσέγγιση. Και άπορρίπτουμε κάθε πρόταση που άπωθει τίς δυο κοινότητες και τίς άποξενώνει, που έντείνει τήν μεταξύ τους δυσπιστία βοηθώντας έτσι τά ξένα διχοτομικά σχέδια. Εύχόμαστε τήν έπιτυχία των συνομιλιών, που όμως έξαρτάται άπόλυτα άπό τήν έγκατάλειψη τής άδίκαιολόγητης Τουρκικής αδιαλλαξίας. "Αν όμως παρ' έλπίδα ή Τουρκική αδιαλλαξία συνεχισθεί και οι συνομιλίες άποτύχουν, ή εύθύνη δέν θά βαρύνει τήν Έλληνική πλευρά. Οι άλλοι θά εύθύνονται. Άλλά ό άγώνας δέν θά σταματήσει. "Ο άγώνας θά συνεχισθεί άσταμάτητα με τήν περαιτέρω διεθνοποίηση του προβλήματος μας. Με τήν προβολή του σ' όλα τά διεθνή έπίπεδα κι' άπ' όλα τά διεθνή θήματα. Στο δικαίο αυτό άγώνα μας, μας συμπαρίσταται όλόψυχα και όλόπλευρα ή Δημοκρατική Έλλάδα. Ή Κυβέρνηση της, ή Άντιπολίτευση της, τά πολιτικά της Κόμματα, όλος ό λαός και ό άπανταχού τής γής Έλληνισμός. Είμαστε εύγνώμονες αλλά και υπερήφανοι για τήν άδολη και άμέριστη αυτή βοήθεια των άδελφών μας.

Ή οικονομική μας κατάσταση

Κι' ένώ μέσα στα χρόνια που πέρασαν άπό τό καταραμένο καλοκαίρι του 1974 ό Κυπριακός Έλληνισμός άγωνιζόταν για τήν έθνική έπιθίωση του στη γή των πατέρων του, ήταν άνάγκη ταυτόχρονα ν' άγωνίζεται και για τή δημιουργία του οικονομικού εκείνου ύπόβαθρου που θά επέτρεπε και τή φυσική έπιθίωση μας. Τό έγχείρημα δέν ήταν εύκολο. Δέν είναι εύκολο ν' άποκαταστήσεις, νά στεγάσεις και νά επανααδραστηριοποιήσεις τό ένα τρίτο του πληθυσμού που έχασε τά πάντα. Δέν ήταν εύκολο έγχείρημα ή ανάκαμψη τής οικονομίας μας όταν τό 70% των πλουτοπαραγωγικών μας πηγών ήταν κάτω άπό ξένη κατοχή. "Όμως, παρά τήν τεράστια δαπάνη που άπαίτησε τό στεγαστικό πρόβλημα των προσφύγων, ή ανάκαμψη τής οικονομίας μας συνετελέσθη μέσα σε χρόνο ρεκόρ. Μέσα σε 5 χρόνια. Πόσο τεράστιο ήταν τό στεγαστικό πρόβλημα των προσφύ-

γων μας γίνεται φανερό από τὰ ἐξῆς δεδομένα: Ἀπὸ τὸ 1976 μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980 προγραμματίστηκαν 11,000 οἰκιστικὲς μονάδες. Συμπληρώθηκαν καὶ παραδόθηκαν 9,000. Οἱ ἄλλες 2,000 θὰ παραδοθοῦν μέσα στὸ 1981—1982. 9,000 οἰκόπεδα γιὰ αὐτοστέγαση προγραμματίστηκαν καὶ 9,000 παραδόθηκαν στοὺς δικαιούχους μαζί μὲ τὸ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενο ποσό. Στὸς πρόσφυγες πὺ ἔτυχε νὰ ἔχουν δική τους γῆ δόθηκαν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προνοούμενα ἐπιδόματα. Δόθηκαν ἐπίσης ἐπιδόματα ἐνοικίου σὲ κείνους τοὺς πρόσφυγες ἐνοικιαστὲς πὺ εἶχαν ἀνάγκη ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων. Γενικά πᾶν ἀπὸ 100 ἑκατομμύρια λίρες ἔξοδεύτηκαν μέχρι τὸ 1980 γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας μας μέσα στὸ ἴδιο αὐτὸ χρονικὸ διάστημα ἦταν θεαματικὴ. Μέσα σὲ 5 χρόνια φτάσαμε καὶ ξεπεράσαμε τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1973 σ' ὄλους τοὺς τομεῖς. Μερικοὶ ξένοι εἰδικοί ἀποκάλεσαν τὴν τόσο θεαματικὴ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας μας σὰν ἕνα μικρὸ οἰκονομικὸ θαῦμα. Ὅμως ἐγὼ δὲν πιστεύω στὰ θαύματα. Ἡ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας μας ὀφείλεται στὸ δυναμισμό τοῦ λαοῦ μας καὶ στὴν ὀρθὴ οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης. Ὅλες οἱ τάξεις τοῦ λαοῦ, ἐργάτες, ἀγρότες, ἔμποροι, βιομήχανοι, ἐπιχειρηματίες συνέβαλαν ὁ καθ' ἕνας στὸν τομέα του καὶ μὲ τὸ δικό του τρόπο σ' αὐτὸ τὸ «μικρὸ οἰκονομικὸ θαῦμα». Τὸ οἰκονομικὸ σύστημα πὺ συνετέλεσε σ' αὐτὸ τὸ «μικρὸ θαῦμα» εἶναι τὸ σύστημα τῆς «μικτῆς οἰκονομίας» πὺ ἐφαρμόζεται στὴν Κύπρο μὲ ἐπιτυχία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνεξαρτησίας της. Τὸ σύστημα αὐτὸ στηρίζεται βασικά στὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία μὲ τὸν κρατικὸ παρεμβατισμὸ νᾶρχεται βοηθός κι' ὄχι ἀνταγωνιστής της. Ἡ ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς καὶ διανομῆς τῶν ἀγαθῶν στηρίζεται στὸ σύστημα τῆς ἐλεύθερης οἰκονομίας μὲ μοναδικὸ κίνητρο τὸ κέρδος. Τὸ κράτος σχεδιάζει τὴν οἰκονομία, τὴν προγραμματίζει καὶ τὴν κατευθύνει ἐκεῖ πὺ τὸ δημόσιο συμφέρον ἀπαιτεῖ χορηγώντας κίνητρα γιὰ ἰδιωτικὲς ἐπενδύσεις πρὸς τὴν προγραμματισμένη κατεύθυνση. Ὁ κρατικὸς παρεμβατισμὸς ἐκδηλώνεται ἐπίσης ἐκεῖ πὺ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἀδυνατεῖ νὰ ἐπενδύσει, στὴν κατασκευὴ ἔργων ὑποδομῆς, στὴν ἀντιμετώπιση ἐκτάκτων καταστάσεων (ὅπως τὸ στεγαστικὸ τῶν προσφύγων) καὶ γενικά ὅπου τὸ δημόσιο συμφέρον ἐπιβάλλει τοῦτο. Τὸ σύστημα τοῦτο πέτυχε γι' αὐτὸ κι' ὑποστηρίζουμε τὴ συνέχισή του πὺ εἶναι κι' ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης. Ὅμως ἔχει λεχθεῖ πρόσφατα ὅτι ἡ Κύπρος διέρχεται οἰκονομικὴ κρίση. Τὰ γεγονότα ὅμως καὶ οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἀμείλικτοι καὶ διαμειδῶσι πλήρως τὸν ἰσχυρισμὸ αὐτό. Ἐδῶ στὴν Κύπρο ἔχουμε συνθήκες πλήρους ἀπασχόλησης. Ἡ ἀνεργία πὺ κυμαίνεται γύρω στὸ 2% τοῦ οἰκονομικῶς ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ μας δὲν μεταβάλλει τὴν κατάστασή. Ἡ κατάσταση μας δηλ. στὸν τομέα τῆς ἀπασχόλησης εἶναι καλλίτερη ἀπὸ κείνη ὄλων τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς πὺ ἡ ἀνεργία ἔχει ὡς ἐξῆς: Δυτικὴ Γερμανία 3.5%, Ὀλλανδία 5.1%, Δανία 5.8%, Γαλλία 6.5%, Μεγ. Βρετανία 6.5%, Ἰταλία 7.5%, Βέλγιο 8.1% καὶ ἡ Ἰρλανδικὴ Δημοκρατία 8.7%.

Ἐδῶ στὴν Κύπρο εἶχαμε τὸ 1980 ρυθμὸ οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης 4.5%, καλύτερο δηλαδή ἀπ' ὄλες τὶς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, μερικὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὄχι μόνον δὲν παρουσίασαν ἀνάπτυξη ἀλλὰ εἶχαν καὶ πτωχὴ ἀνάπτυξη. Ἡ κατάσταση στὸν τομέα αὐτὸ ἔχει ὡς ἐξῆς: Ἰταλία 3.8%, Δυτικὴ Γερμανία 2.1%, Γαλλία 1.8%, Βέλγιο 1.2%, Ὀλλανδία 1.1%, Ἰρλανδικὴ Δημοκρατία 1%, Δανία 0.9%, Μεγάλῃ Βρετανία 2.6%.

Ἐδῶ στὴν Κύπρο εἶχαμε στὸ τέλος τοῦ 1980 ρυθμὸ πληθωρισμοῦ γύρω στὸ 13%. Ὁ πληθωρισμὸς αὐτὸς εἶναι στὸ μεγαλύτερο μέρος του εἰσαγόμενος. Ἐνα δὲ μεγάλο μέρος τοῦ εἰσαγόμενου πληθωρισμοῦ ὀφείλεται σὲς τεράστιες ἀνατιμήσεις τῶν πετρελαιοειδῶν. Παρ' ὄλα αὐτὰ συγκρινόμεθα εὐνοϊκά μὲ τὶς πλείστες χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς σὲς ὁποῖες ἡ κατάσταση ἔχει ὡς ἐξῆς: Δυτικὴ Γερμανία 5.5%, Βέλγιο 6.1%, Ὀλλανδία 6.9%, Δανία 12.5%, Γαλλία 12.9%, Ἰρλανδικὴ Δημοκρατία 18.5%, Μεγάλῃ Βρετανία 18.7% καὶ Ἰταλία 20.5% καθὼς καὶ μὲ τὶς Η.Π.Α. ὅπου ὁ πληθωρισμὸς εἶναι 15%, τὴν Ἑλλάδα ὅπου ὁ πληθωρισμὸς εἶναι 25% καὶ τὴν Τουρκία μὲ 87% καὶ τὸν Ἰσραὴλ μὲ πέραν τοῦ 100%. Ἐξάλλου τὸ κατὰ κεφαλὴ ἀκαθάριστο ἐθνικὸ προϊόν ἦτο κατὰ τὸ 1980 £1,500.—

έτησίως, τὸ ψηλότερο δηλαδή πὸ ἐῖχε ποτὲ ἡ Κύπρος, καὶ τὸ καλύτερο ὄλων τῶν γειτονικῶν μας κρατῶν πλὴν τοῦ Ἰσραήλ πὸ εἶναι ἐλαφρῶς ψηλότερο. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν οἰκονομικὴ κρίση στὴν Κύπρο. Καὶ ὅλοι οἱ περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἰσχυρισμοὶ διαφεύδονται ἀπὸ τὰ γεγονότα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς. "Ὅμως γιὰ νὰ εἶμαστε τελειῶς ἀντικειμενικοὶ πρέπει νὰ ποῦμε πῶς στὸν τομέα τῶν ἀποταμιεύσεων ὑστερήσαμε. Δὲν εἶχαμε τὴν αὐξηση πὸ ἀναμένετο. Τοῦτο ὀφείλεται σὲ διάφορους λόγους, λήφθηκαν δὲ τὰ ἐνδεδειγμένα διορθωτικὰ μέτρα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι τὸ ἐμπορικὸ μας ἰσοζύγιο παρουσίασε ἕνα ἀνοιγμα τῆς τάξης τῶν £209 ἑκατομμυρίων. Τοῦτο ἐμειώθη διὰ τῶν ἀδήλων πόρων (τουρισμὸς, ἐμβάσματα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ) εἰς £86 ἑκατομμύρια στὸ ἰσοζύγιο τρεχουσῶν συναλλαγῶν. Τὸ ποσὸ τοῦτο ὑπερκαλύφθηκε ἀπὸ ἐξωτερικὸ δανεισμὸ κατὰ £5 ἑκατομμύρια. "Ἐτσι τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τῆς Δημοκρατίας παρουσίασε καὶ περίσσευμα (ἀπὸ ἐξωτερικὸ δανεισμὸ ἔστω) ἐκ £5 ἑκατομμυρίων. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ συναλλαγματικὰ μας ἀποθέματα ὄχι μόνον δὲν ἐλαττώθηκαν ἀλλ' ἀντιθέτως αὐξήθηκαν κατὰ £5 ἑκατομμύρια, συνεπῶς δὲ ἡ Κυπριακὴ λίρα παραμένει σταθερὰ ἔναντι τῶν ἄλλων βασικῶν νομισμάτων. Τὸ δὲ ἐξωτερικὸ χρέος τῆς Κύπρου πὸ ἀνέρχεται στὸ ποσὸ τῶν £110 ἑκατομμυρίων, ἀπαιτεῖ δὲ τὸ 6% τῶν ἐξαγωγῶν εἰσπράξεων μας διὰ τὴν ἐξυπηρέτησή του, δὲν εἶναι καθόλου ἀνησυχητικὸ, δεδομένου ὅτι οἱ διεθνεῖς οἰκονομικοὶ ὀργανισμοὶ δέχονται ὅτι ἐξωτερικὸ χρέος πὸ ἀπαιτεῖ πρὸς ἐξυπηρέτησιν του τὸ 20% τῶν ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν μιᾶς χώρας εἰσπράξεων τῆς, θεωρεῖται φυσιολογικόν. Οὔτε καὶ εἶναι κάτι ἀσύνηθες ἢ ἀνησυχητικὸ ἢ δι' ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ ἰσοσκελίση τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Παρ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Πρέπει νὰ καταβάλλομε κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν αὐξηση τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς παραγωγικότητος μας. Πρέπει πρωτίστως νὰ διατηρήσουμε τὴ βιομηχανικὴ εἰρήνη πὸ συνετέλεσε τὰ μέγιστα στὴν οἰκονομικὴ μας ἀνθηση. Πρέπει ἐργαζόμενοι, ἐργοδότες, ἐπιχειρηματίες καὶ Κυβέρνηση ἀπὸ κοινοῦ νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴν ἐξεύρεση μιᾶς κοινῆς ἀποδεκτῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων πὸ ἴσους ἀποτρέψει τίς ἐργατικὰς διαφορὰς, τοὺς ἀπεργιακοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν ἐξάρθρωση τῆς οἰκονομίας μας. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα θὰ βοηθήσει οὐσιαστικὰ καὶ θὰ ὑποστηρίξει ἐνθέρμως τὴν Κυβέρνηση. Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα θὰ ὑποστηρίξει ἐπίσης ὅλα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση προγραμματίζει γιὰ τὴν εὐημερία καὶ τὴν ἀνοδο τοῦ βιοτικοῦ, μορφωτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου ὄλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ μας, ὅπως π.χ. τὸ σχέδιο δωρεᾶν παιδείας, τὸ σχέδιο δωρεᾶν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καὶ τὴν ἱδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο.

Κύριοι Βουλευτές,

Προσπάθησα μὲ πολλὴ συντομία νὰ σᾶς ἐκθέσω τὴν πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ πραγματικότητά αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ τὴν πολιτικὴν τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐπ' αὐτῆς. Προσπάθησα νὰ σᾶς πείσω — καὶ ἐλπίζω ὅτι σᾶς ἔπεισα — ὅτι ἡ οἰκονομία μας εἶναι λογικὰ ὑγιὴς καὶ ὅτι δὲν διερχόμεθα οἰκονομικὴ κρίση. Προσπάθησα νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὰ μέτρα κοινωνικῆς δικαιοσύνης πὸ ἔλαβε καὶ θὰ λάβει στὸ μέλλον ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν εὐημερία τοῦ λαοῦ μας. "Ὅμως ὅλα αὐτὰ εἶναι θέματα δευτερεύοντα. Ἡ οἰκονομία μας δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ θεωρηθεῖ ὑγιὴς ἂν δὲν καλύψει ὀλόκληρην τὴν Δημοκρατία. "Ἄν τὰ τμήματα τῆς Δημοκρατίας πὸ μὲ τὴ βία κρατοῦνται χωριστὰ δὲν φτάσουν στὴ φυσιολογικὴ τους συνένωση. Καὶ ἡ εὐημερία καὶ εὐτυχία τοῦ λαοῦ μας δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι πλήρης ἂν δὲν ἐξευρεθεῖ μέσα στὸ πῶς σύντομο δυνατὸ χρονικὸ διάστημα μιὰ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. "Ὅμως ἂς μὴ γελιόμαστε. Ὁ ἀγῶνας μας γιὰ λευτεριά, δημοκρατία καὶ δικαίωση δὲν θᾶναι οὔτε εὐκόλος οὔτε σύντομος. Θὰ περάσει ἀπὸ πολλὰ στάδια ἀκόμα. Καὶ πρέπει νὰ μᾶς εἴτετοιμοι γιὰ νὰ τὸν διεξαγάγουμε καὶ νὰ τὸν φέρουμε σὲ πέρας μὲ ἐπιτυχία. Ἡ ὁμοψυχία καὶ ἡ ἐνότητα ὄλων μας, τουλάχιστο πάνω στὸ ἐθνικὸ μας ζήτημα, ἐπιβάλλεται.

"Ας λησμονήσουμε λοιπόν τις προεκλογικές διαμάχες και άντεγκλήσεις και ας προχωρήσουμε όλοι σάν ένας άνθρωπος στη διεκδίκηση τών δικαίων μας. "Ας προχωρήσουμε όλοι μαζί για τή δημιουργία μιās Κύπρου άνεξάρτητης, άκέραιης, άποστρατικοποιημένης και άδέσμευτης.. Μιās Κύπρου πού ή έσωτερική συνταγματική της δομή θά πάρει τή μορφή μιās γνήσιας όμοσπονδίας. Μιās Κύπρου πού θά ναι κοινή πατρίδα για όλους τούς πολίτες της. "Ανεξάρτητα από φυλετική καταγωγή. "Ανεξάρτητα από θρησκεία. "Ανεξάρτητα από γλώσσα. "Ανεξάρτητα από ήθη και έθιμα. "Αν προχωρήσουμε όλοι μαζί πρós τήν όρθή κατεύθυνση με όμοθυμία, με σύνεση, με προσοχή και άποφασιστικότητα, είμαι βέβαιος ότι θά πετύχουμε. Μπορεί ό δρόμος μας νά ναι άνηφορικός και δύσκολος. Μπορεί νά είναι γεμάτος στροφές και παγίδες. "Όμως πιστεύω ότι στό τέλος αύτου του δρόμου δέν θά ναι ό Γολγοθάς αλλά ή "Ανάσταση. Κύριοι συνάδελφοι,

Τελειώνοντας αύτη τήν όμιλία μου, σάς καλωσορίζω στη νέα σύνοδο αύτου του Σώματος και σάς εύχομαι ύγεια και προσωπική εύτυχία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γ. Λαδάς.

Μάλισα, κ. Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ώς άρχηγός της αντιπολιτεύσεως θά έγειρόμουν στη Βουλή για νά σάς συγχαρώ όταν δηλώσατε ότι θά εκτελέσετε τά καθήκοντά σας με άντικειμενικότητα. "Εγείρομαι αύτη τή στιγμή, κ. Πρόεδρε, για νά σάς συλλυπηθώ διότι κατά τή διάρκεια της άγορεύσεώς σας λησμονήσατε ότι δέν είσθε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συναγερμού (γέλωτες), λησμονήσατε ότι δέν είσθε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗ.ΚΟ. και άναπτύξατε έν έκτάσει και έρμηνεύσατε τήν πολιτική του κόμματός σας. "Αλλά ταυτόχρονα θά ήθελα νά παρατηρήσω ότι παραβιάσατε ένα κανόνα, ότι δέν επιτρέπεται μονόλογος στη Βουλή και διά νά μην ήτο ή όμιλία σας μονόλογος θά έπρεπε τά θέματα αύτά νά έγγραφούν στην "Ημερήσια Διάταξη για νά δοθεί ή εύκαιρία στη Βουλή νά τά συζητήσει.

"Εμείς θά έγγραψουμε τό κάθε θέμα στο όποιο άναφέρεσθε αρχίζοντας πρῶτα από τό αίτημά μας νά γίνει δημόσια και σε θάθος έρευνα στο Ταμείο τών Προσφύγων. Και θά συνεχίσουμε.

(Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε του Δημοκρατικού Συναγερμού, άσφαλώς δέν υπήρξα ποτέ κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Θά ήτο πολύ δύσκολο, κ. Πρόεδρε, νά σάς δοθεί τέτοια τιμή.

(Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ημουν κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Κόμματος και είναι άπ' αύτό τό Δημοκρατικό Κόμμα πού προέρχεται ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ή Κυβέρνηση και είναι τό Δημοκρατικό αύτό Κόμμα τό όποίο θά ύποστηρίξει τόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τήν Κυβέρνηση στην άσκηση της πολιτικής έξουσίας σ' αύτό τόν τόπο και είναι για τό λόγο αύτό πού άνάφερα όχι τό έργο του Δημοκρατικού Κόμματος αλλά τό έργο της Κυβερνήσεως τό όποίο ύποστήριξε τό Δημοκρατικό Κόμμα και νομίζω ότι ήτο δικαίωμα και καθήκον μου νά πράξω τούτο.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σας παρακαλώ, κ. Πρόεδρε.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

...τὸ ἔργο τῆς Κυβερνήσεως θὰ τεθεῖ ἐπὶ τάπητος στὴ Βουλὴ αὐτὴ καὶ θὰ συζητηθεῖ ἐν ἐκτάσει γιὰ νὰ διαπιστωθοῦν τὰ σφάλματα τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ ἡ διαλογικὴ συζήτηση δὲν ἐπιτρέπεται καὶ παρακαλῶ νὰ ζητᾶτε τὸ λόγο ὅταν θέλετε νὰ ἀγορεύσετε ἢ νὰ πείτε οἱτιδήποτε ἀπὸ τὴ θέση σας. Μπορεῖτε νὰ ἐγγράψετε ὁποιοδήποτε θέμα θέλετε, τώρα ὅμως δὲν εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή, τὴ δὲ Ἡμερήσια Διάταξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς δὲν τὴν ἔχω συντάξει ἐγώ, καθὼς θὰ πρέπει νὰ γνωρίζετε.

Κύριε Γαλανέ, ὄριστε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ πῶ δυὸ λόγια· ὅτι πολὺ εὐχαρίστως νὰ ἐγγραφοῦν ὅλα τὰ θέματα πού θέλει ὁ κ.Κληρίδης νὰ ἐγγραφοῦν καὶ νὰ συζητηθοῦν, καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ οἱτιδήποτε ἄλλο θέλει. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, εἶναι κάπως γρήγορα νὰ ἀρχίσουμε δημοκοπίες στὴ νέα Βουλὴ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, κύριε Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἤγειρα ἔνσταση διότι ἡ δημοκοπία ἀρχισε μὲ τὴν ὁμιλία τοῦ Προέδρου ὑπερασπίζοντας τὴν Κυβέρνηση.

(Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, σὰς παρακαλῶ.

Ἐδῶ πέρα, ἂν πρόκειται περὶ δημοκοπίας, εἶναι ἄλλο θέμα καὶ αὐτὸ δὲν θὰ τὸ κρίνει κανεὶς, θὰ τὸ κρίνει ὁ λαὸς ὁ ὁποῖος μᾶς ἀκούει, θὰ τὸ κρίνουν οἱ πολῖτες οἱ ὁποῖοι ἀκούουν ἀπευθείας αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶχα νὰ πῶ ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα. Ἄν εἶναι δημοκοπία ἢ ὄχι αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κάθονται σὲ γυάλινο κλουβὶ δὲν πρέπει νὰ ρίχνουν πέτρες.

(Χειροκροτήματα)

Ὁ κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Συναγερμοῦ ἔχει κεκτημένη ταχύτητα ὅσον ἀφορᾷ τὴ δημοκοπία.

Ἡ Κυβέρνηση καὶ τὸ ἔργο τῆς Κυβέρνησης εἶναι ὀλοκάθαρο καὶ δικαιούται ὁ κάθε πολίτης νὰ τὸ κρίνει καὶ νὰ τὸ ἐπικρίνει. Φτάνει ἡ κριτικὴ νὰ εἶναι καλόπιστη καὶ νὰ μὴν εἶναι σὲ θάρος αὐτοῦ τοῦ τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, χρησιμοποιήθηκε ὁ ὅρος «δημοκοπία» ἀπὸ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀμφισβῶν ἂν γνωρίζουν τὴν πραγματικὴ του ἔννοια. Ἀλλὰ, κ. Πρόεδρε, σωστὰ εἶπετε, καὶ συμφωνῶ μαζί σας, ὅτι θὰ κρίνει ὁ λαός. Γιὰ νὰ κρίνει ὅμως ὁ λαός, κ. Πρόεδρε, χρειάζεται διάλογος καὶ ὄχι μονόλογος καὶ σεῖς μονολογήσατε καταχρώμενος τοῦ ἀξιώματός σας σὰν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι διότι δὲν καταχράστηκα κανενὸς ἀξιώματος, κ. Πρόεδρε.

Είναι γνωστό ότι οι έναρκτήριοι λόγοι όλων των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Σωμάτων δίδουν το έναρκτήριο λάκτισμα, ούτως ειπείν, για τη συζήτηση όλων των θεμάτων της Κυβερνητικής πολιτικής. Και δεν έχω καμμία ένσταση. Αντιθέτως θα ήθελα να παρακαλέσω όπως εγγραφούν όλα τα θέματα τα οποία ξηθίζα δια της δμιλίας μου στο Κεφάλαιο Δ' ούτως ώστε να συζητηθούν ενώπιον αυτού του Σώματος και να διευκρινισθούν. Δεν φοβούμεθα την κριτική, κ. Πρόεδρε, ούτε από την πλευρά τη δική σας ούτε από οποιαδήποτε άλλη πλευρά. Επιθυμούμε μόνο κατά τη διάρκεια των συζητήσεων ενώπιον αυτού του Σώματος να τηρηθούν τα δημοκρατικά θέσμια και η Κοινοβουλευτική δεοντολογία. Κατά τα άλλα κάθε καλής πίστεως κριτική είναι εύπρόσδεκτη.

Θέλει να μιλήσει και ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δεν θέλω να μιλήσω, κ. Πρόεδρε, αλλά θέλω να παρατηρήσω ότι συζητούμε κάτι για το οποίο δεν υπάρχει θέμα ενώπιόν μας και νομίζω ότι θα πρέπει να υπάρξει πλήρης συμμόρφωση προς τους Κανονισμούς αυτού του Σώματος. Δεν πρέπει να συζητούμε θέματα, εκτός εάν αυτά είναι έγγεγραμμένα στο Κεφάλαιο Δ' ή εκτός εάν πρόκειται για νομοσχέδια. Και από ότι γνωρίζω από την προηγούμενη Βουλή, υπάρχουν αρκετά θέματα στο Κεφάλαιο Δ' τα οποία δεν είχαν συζητηθεί και τα οποία θα πρέπει να συζητηθούν από την παρούσα Βουλή διότι οι Βουλευτές που έχουν εγγράψει εκείνα τα θέματα είναι σήμερα εδώ.

Γι' αυτό προτού δεχθούμε την έγγραφη νέων θεμάτων θα πρέπει να συζητήσουμε και να εξαντλήσουμε τα θέματα τα οποία βρίσκονται ήδη ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Ίεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ένα μέρος των Βουλευτών που έχουν εγγράψει θέματα στην προηγούμενη Βουλή δεν βρίσκονται τώρα στην καινούργια Βουλή. Πρόσθετα, είναι η πρώτη φορά που άκούω ότι για να εγγραφεί καινούργιο θέμα πρέπει να εξαντληθούν τα προηγούμενα θέματα. Μπορούν να εγγραφούν και άλλα θέματα και να πάρουν τη σειρά τους από σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, νομίζω ότι όχι μόνο έχει τερματισθεί η συζήτηση επί του θέματος τούτου άλλ' αντιθέτως νομίζω ότι λέχθηκαν πολύ περισσότερα απ' ότι έπρεπε.

Κατά το άρθρο 72 παράγραφος (4) του Συντάγματος, έχω το προνόμιο και το καθήκον να διορίσω τους Γραμματείς και τους Κοσμήτορες αυτού του Σώματος. Διορίζω ως Γραμματείς και ταυτοχρόνως Κοσμήτορες αυτού του Σώματος τους Βουλευτές κ.κ. Νίκο Μαυρονικόλα και Θαλή Μιχαηλίδη και τους καλώ να λάβουν τις θέσεις τους.

(Οί κ.κ. Ν. Μαυρονικόλας και Θ. Μιχαηλίδης εγείρονται και λαμβάνουν τις θέσεις των Γραμματέων).

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές,

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την προσεχή Πέμπτη, 11 Ιουνίου 1981, και ώρα 5.00 μ.μ. με την ακόλουθη ήμερήσια διάταξη :

«Εκλογή Έπιτροπής Έπιλογής»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Νομοθετική Έργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Έρωτήσεις — Άπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

Με τὴν ἀναγγελία τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς ἡ παρούσα συνεδρία τερματίζεται.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν.....

Ὅριστε.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μπορῶ νὰ ἐγγράψω θέμα στοὺς Κεφάλαιο Δ'; Πιστεύω ὅτι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μετὰ τὸν καταρτισμὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς, κ. Βουλευτά.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Δὲν ἔχει καμμιά.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μετὰ τὸν καταρτισμὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς, Δύνασθε νὰ ἐγγράψετε ὁποιοδήποτε θέμα θέλετε ἀπὸ τὴν προσεχῆ συνεδρίαση τοῦ Σώματος.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπίσης, κύριοι, κάτι τὸ ὁποῖο ἔχω ξεχάσει. Παρακαλῶ τὶς Κοινοβουλευτικὲς Ὅμάδες νὰ ὀρίσουν τοὺς Κοινοβουλευτικούς τοὺς ἐκπροσώπους.

Ὅριστε, κ. Παναγίδη.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἔχει ὀρίσει τὸν κ. Ἀλέξη Γαλανὸ σάν ἐκπρόσωπό του.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς εἶναι ὁ Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Κόμματος Ἐζεκίας Παπαϊωάννου.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, προτοῦ προχωρήσετε στὴν ἀνακοίνωση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ὁμάδων θάπρεπε νὰ ρωτήσετε ποιά κόμματα ἀποτελοῦν συμπολίτευση καὶ ποιά ἀντιπολίτευση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅχι ἀπαραιτήτως.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ὅχι ἀπαραιτήτως, ἀλλὰ θά ἦταν σωστό. Διότι ἂν ὑπάρχει ἀρχηγὸς κόμματος στὴ Βουλὴ — ὅπως ὑπάρχει — ὁ ὁποῖος εἶναι ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολίτευσης, τότε δὲν χρειάζεται νὰ διορίσει Κοινοβουλευτικὸ ἐκπρόσωπο. Μιλᾷ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολίτευσης.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ότι ο κ. Κληρίδης δεν πρέπει να θιάζεται να αυτοδιαριστεί άρχηγός της αντιπολίτευσης. Το Κόμμα μας δεν είναι συμπολίτευση.

Συνεπώς, έχουμε τα ίδια δικαιώματα στην αντιπολίτευση όσα και ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Δεν είναι ο κ. Κληρίδης άρχηγός της αντιπολίτευσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, σάς παρακαλώ.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

"Αν θέλει τον τίτλο ο κ. Ζιαρτίδης του τον προσφέρω!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σας παρακαλώ, κ. Κληρίδη. Σας παρακαλώ, κύριοι. Δεν πρόκειται να κάνουμε διαλογική συζήτηση εδώ.

(Κτυπά τη σφύρα)

Σας παρακαλώ, όχι.

Πρέπει να δηλώσω κύριοι ότι κάνετε ένα βασικό λάθος. Έδώ στην Κύπρο δεν έχουμε Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Έχουμε Προεδρική Δημοκρατία. Και στις Προεδρικές Δημοκρατίες ή Βουλή των Αντιπροσώπων δεν χωρίζεται σε συμπολίτευση και αντιπολίτευση και ούτε υπάρχει άρχηγός της συμπολίτευσης και άρχηγός της αντιπολίτευσης. Υπάρχουν κόμματα τα οποία υποστηρίζουν ή δεν υποστηρίζουν ένα νομοσχέδιο το οποίο υποβάλλεται από την Κυβέρνηση. Πέραν αυτού δεν υπάρχει τίποτε. Ο άρχηγός της αντιπολιτεύσεως υπάρχει στα Κοινοβουλευτικά πολιτεύματα κι' όχι στα Προεδρικά. Έπομένως, δεν τίθεται ζήτημα άρχηγού της αντιπολιτεύσεως.

Νά μου επιτρέψετε λοιπόν να τερματίσω τη σημερινή συνεδρίαση της Βουλής.

Η προσεχής είναι στις 11 Ιουνίου 1981, ή ώρα 5 μ.μ.

(Ώρα λήξεως 5.20 μ.μ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ανάγνωση από τον Προεδρεύοντα κ. Ε. Παπαϊωάννου του καταλόγου των Μελών της νέας Βουλής.
- (2) Διαβεβαίωση των Βουλευτών.
- (3) Υπόδειξη του άξ. Βουλευτή κ. Γ. Λαδά για το αξίωμα του Προέδρου της Βουλής.
- (4) Γραπτή δήλωση του άξ. Βουλευτή κ. Β. Λυσσαρίδη σχετικά με τη σύνθεση της νέας Βουλής και το θέμα της εκλογής Προέδρου του Σώματος.
- (5) Δήλωση του άξ. Βουλευτή κ. Α. Γαλανού για την υποψηφιότητα του κ. Γ. Λαδά σαν Προέδρου της Βουλής.
- (6) Δήλωση του άξ. Βουλευτή κ. Ε. Παπαϊωάννου εκ μέρους του ΑΚΕΛ—'Αριστεράς εξηγούσα τους λόγους υποστήριξεως του κ. Γ. Λαδά για το αξίωμα του Προέδρου της Βουλής.
- (7) Ψηφοφορία και ανάκληση κατά πλειοψηφία του κ. Γ. Λαδά σαν Προέδρου της Βουλής.
- (8) Έναρκτήρια ομιλία του κ. Γ. Λαδά υπό την ιδιότητά του σαν Προέδρου της Βουλής και διεξαγωγή σύντομης διαλογικής συζήτησης σχετικά με

την ὁμιλία του σάν Προέδρου τοῦ Σώματος (Γλ. Κληρίδης, Πρόεδρος, Α. Γαλανός, Κ. Παναγιῶτης, Ε. Παπαϊωάννου, Λ. Ἱεροδιακόνου).

- (9) Διορισμός ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν κ.κ. Ν. Μαυρονικόλα καὶ Θ. Μιχαηλίδη σάν Γραμματέων καὶ Κοσμητόρων τοῦ Σώματος.
- (10) Ἀνακοίνωση ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς.
- (11) Ὁρισμός τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων.

Τιμὴ 50 Μιλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 11ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1981

(Ὦρα ἐνάρξεως 5.05 μ.μ.)

(Ἄρ. 2)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸ Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς ὁποίας τὸ πρῶτο θέμα εἶναι ἡ « Ἐκλογὴ Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ».

Κύριοι Βουλευτές,

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς εἶχα συγκαλέσει στὸ Γραφεῖο μου σύσκεψη τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, οἱ ὅποιοι δικαιούνται, δυνάμει τοῦ Συντάγματος, νὰ λάβουν μέρος στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς, ἔχουν δὲ ὑποδειχθεῖ τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσουν τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἢ ὁποῖα, ὅμως, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 73 τοῦ Συντάγματος, ἐκλέγεται ἀπὸ τὸ Σῶμα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ θὰ εἰσηγηθῶ τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ὅπως ὑποδείχθηκαν ἀπὸ τοὺς πολιτικούς ἀρχηγούς καὶ θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ ψηφίσει ὑπὲρ ἢ ἐναντίον. Καθὼς γνωρίζετε ἤδη, δυνάμει τοῦ Συντάγματος, ἐξ ὀφείκειο Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος. Τὰ Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς εἶναι :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου,

Ἀνδρέας Φάντης,

Ντίνος Κωνσταντίνου,

Γλαῦκος Κληρίδης,

Ἰωάννης Μάτσης,

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου,

Ἀλέξης Γαλανός, καὶ

Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας. Όταν τίθεται κάτι ενώπιον τῆς Βουλῆς ἐρωτᾶται ἂν ὑπάρχει ἔνσταση καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση δὲν τίθεται θέμα ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα τίθεται σὲ ψηφοφορία καὶ ἂν ὁποιοσδήποτε ἔχει ἔνσταση, μπορεῖ νὰ τὴν ἐκδηλώσει μὲ τὴν ψῆφο του. Ἄν θέλει δὲ νὰ δικαιολογήσει τὴν ψῆφο του μπορεῖ νὰ ζητήσει τὴν ἀδεια νὰ τὴ δικαιολογήσει.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι σ' αὐτὸ πὺ ἀναφέρομαι, κ. Πρόεδρε.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἂν ὑπάρχει ἔνσταση καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση δὲν τίθεται θέμα ψηφοφορίας. Αὐτὸ εἶπα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Σύνταγμα λέγει, κ. Λυσσαρίδη, ὅτι πρέπει νὰ ψηφίσει ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ καλῶ τὸ Σῶμα νὰ ψηφίσει τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς. Ἄν αὐτὸ θὰ γίνῃ ὁμόφωνα θὰ εἶναι πολὺ εὐχάριστο, ἀλλὰ ἂν ὁποιοσδήποτε ἔχει ἔνσταση δύναται νὰ ψηφίσει ἐναντίον. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ζήτησα καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ζητῶ ὅπως τὸ Σῶμα ψηφίσει.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς σύνθεσης τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως τὴν ἔχω ἀναγνώσει;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

31 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

31 ὑπέρ.

Ποιοὶ ψηφίζουν ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδείς ἐναντίον.

Ποιοὶ ἀπέχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

3 ἀποχές.

Ἐκλέγεται λοιπὸν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς τοῦ Σώματος τῆς ὁποίας τὰ Μέλη εἶναι οἱ Βουλευτὲς τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα σᾶς ἔχω ἀναγνώσει ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος.

Εἰσερχόμεθα τώρα στὸ Κεφάλαιο Γ' τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται σὲ Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν καὶ Ἀπαντήσεις τῶν ἀρμόδιων Ὑπουργῶν καὶ καλῶ τὸν κ. Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσει τίς Ἐρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις τῶν ἀρμόδιων Ὑπουργῶν στὶς Ἐρωτήσεις τῶν Βουλευτῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 28 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 28 Ἰανουαρίου 1981.

«Τὸ χωριὸ Ζύγι ἐπισκεπτόταν ἰατρικὸ κλιμάκιο ποὺ ἐδρεύει στὴν Κοφίνου. Τὸν τελευταῖο καιρὸ τὸ ἰατρικὸ αὐτὸ κλιμάκιο σταμάτησε νὰ ἐπισκέπτεται τὸ Ζύγι ἔνεκα τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει κατάλληλο οἶκημα ποὺ νὰ χρησιμοποιεῖται γιὰ ἰατρικὲς ἐπισκέψεις.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ πότε προτίθεται νὰ διευθετηθεῖ κατάλληλο οἶκημα γιὰ νὰ ἐπαναληφθοῦν οἱ ἐπισκέψεις ἰατρικοῦ κλιμακίου στὸ Ζύγι;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 16 Ἀπριλίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 28 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«Οἱ ἐπισκέψεις ἰατρικοῦ κλιμακίου στὸ Ζύγι θὰ ἐπαναληφθοῦν μόλις ἐξευρεθεῖ κατάλληλο οἶκημα ποὺ θὰ χρησιμοποιεῖται σὰν ἰατρεῖο. Διευκρινίζεται συναφῶς ὅτι ἡ ἐξεύρεση κατάλληλου οἰκήματος ἀποτελεῖ εὐθύνη τῆς ἐνδιαφερόμενης κοινότητας ἢ ὁποῖα προβαίνει σὲ ἐνέργειες γιὰ τὴν ἐξασφάλισή του. Ἐλπίζεται ὅτι σύντομα τὸ ὅλο θέμα θὰ τακτοποιηθεῖ.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 8 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νῆκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στίς 8 Ἰανουαρίου 1981.

«Οἱ κάτοικοι τῶν κοινοτήτων Κισσόνεργας, Χλώρακας καὶ Πέγιας τῆς Πάφου ἀνησυχοῦν γιὰ τὸ φράγμα τοῦ Μαυροκόλυμπου δὲν συγκέντρωσε οὔτε ὑπάρχει πιθανότητα νὰ συγκεντρώσει τὸ ἀπαιτούμενο νερὸ γιὰ τὴν ἄρδευση τῶν μόνιμων φυτειῶν τοῦ ἀναδασμοῦ τῆς περιοχῆς τους, μὲ ἄμεσο κίνδυνο τὴν καταστροφὴ τους.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ ποιά μέτρα προτίθεται νὰ πάρει ὥστε νὰ δώσει νερὸ γιὰ ἐνίσχυση τοῦ Μαυροκόλυμπου ἀπὸ τὸ μεγάλο ἄρδευτικὸ ἔργο τῆς Πάφου, νοουμένου ὅτι ὁ κεντρικὸς ἀγωγὸς συνεπληρώθη, γιὰ τὴ σωτηρία τῶν μόνιμων φυτειῶν τοῦ ἀναδασμοῦ ἀπὸ τὴν ὀλικὴ καταστροφὴ τους.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 28 Ἀπριλίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 8 Ἰανουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἡ ὑψηλὴ βροχόπτωσης ἢ ὁποῖα παρατηρήθη κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας (Ἰανουάριος—Φεβρουάριος—Μάρτιος) συνέτεινε εἰς τὴν συγκέντρωσιν ἐντὸς τοῦ Ὑδατοφράκτου Μαυροκόλυμπου ἐπαρκοῦς ποσότητος ὕδατος εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποτραπῆ ὀριστικῶς οἰσοδῆποτε κίνδυνος καταστροφῆς οἰωνδῆποτε φυτειῶν τῆς περιοχῆς.

2. Διὰ τὴν ἀποτροπὴν οἰωνδῆποτε δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῶν φυτειῶν τῆς περιοχῆς, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ ἐσυνεχίζετο ἡ ξηρασία τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου, τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων εἶχε λάβει ἅπαντα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα.»

Ἑρώτηση ἡμερομηνίας 30 Ἰανουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 2 Φεβρουαρίου 1981.

«Τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων σχετικὰ μὲ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τους καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν θυγατέρων τους ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια στὴν προσφυγιὰ περισσότερο οἰζύνονται.

Χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες λόγω τοῦ ξεριζωμοῦ ἔχασαν τὰ σπίτια καὶ τίς περιουσίες τους καὶ δουλεύουν τώρα μὲ ἓνα μεροκάματο γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν.

Χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες ἔχουν ἄμεσες ἀνάγκες νὰ μορφώσουν τὰ παιδιὰ τους καὶ νὰ παντρέψουν τίς κόρες τους.

Ἐπάρχουν πάρα πολλὲς οἰκογένειες ποὺ τώρα στεροῦνται γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ στέλλουν λίγα χρήματα στὰ παιδιὰ τους ποὺ σπουδάζουν. Καὶ πολλὲς ἄλλες προσφυγικὲς οἰκογένειες ποὺ εἶναι δραματικὴ ἡ κατάσταση τους σὲ σχέση μὲ τὴν ἀποκατάσταση τῶν θυγατέρων τους γιατί δὲν μποροῦν νὰ τοὺς δώσουν ἓνα οἰκόπεδο ἢ νὰ τοὺς κτίσουν σπίτι.

Ἑρωτοῦμε τὸν Ὑπουργὸ Προεδρίας τῆς Κυβέρνησης :

1. Ἐχουν μελετηθεῖ αὐτὰ τὰ σοβαρὰ προβλήματα τῆς μόρφωσης τῶν προσφυγοπαιδιῶν καὶ τῆς ἀποκατάστασης τῶν θυγατέρων τῶν προσφύγων;

2. Πῶς ἡ Κυβέρνηση μελετᾷ νὰ βοηθήσει συγκεκριμένα τίς προσφυγικὲς οἰκογένειες γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν σοβαρῶν προβλημάτων;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 21 Ἀπριλίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας σὲ Ἑρώτηση ἡμερομηνίας 2 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ τὸ κράτος παρέχει δωρεὰν φοίτηση σ' ὅλους τοὺς μαθητὲς (ἐκτοπισθέντες καὶ μὴ) ποὺ φοιτοῦν στὶς τρεῖς πρῶτες τάξεις τῆς δημόσιας μέσης γενικῆς ἐκπαίδευσης, καθὼς καὶ σ' ὅλες τίς τάξεις τῆς δημόσιας τεχνικῆς ἐκπαίδευσης.

2. Παράλληλα ἀπὸ τὸ 1974/75 τὸ κράτος γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς πρόσφυγες νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰ προβλήματα καὶ κυρίως οἰκονομικὲς δυσκολίες ὅσον ἀφορᾷ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τους σὲ σχολεῖα μέσης παιδείας, ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ διάφορα σχέδια οἰκονομικῆς βοήθειας τὰ ὁποῖα κατὰ τὰ ἐπόμενα χρόνια τροποποιήθηκαν καὶ βελτιώθηκαν. Τέτοια προγράμματα εἶναι τὰ ἀκόλουθα :—

- (α) Σχέδιο ἐπιδότησεως ἐκπαιδευτικῶν τελῶν ἐκτοπισθέντων δυσπραγούντων καὶ ἄλλων ἀναξιοπαθουσῶν κατηγοριῶν μαθητῶν.
- (β) Σχέδιο ἐπιδότησεως διδάκτρων ἐκτοπισθέντων καὶ δυσπραγούντων μαθητῶν μέσης ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως.
- (γ) Σχέδιο ἐπιδότησεως διδάκτρων ἐκτοπισθέντων καὶ δυσπραγούντων μαθητῶν Ἰνστιτούτων Ξένων Γλωσσῶν.
- (δ) Σχέδιο δωρεὰν μεταφορᾶς ἐκτοπισθέντων μαθητῶν μέσης (μέσης, γενικῆς, ἰδιωτικῆς καὶ τεχνικῆς) ἐκπαιδεύσεως.

3. Τὰ μέτρα αὐτὰ συνέβαλαν σημαντικὰ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς προσφορᾶς ἴσων εὐκαιριῶν ἐκπαιδεύσεως καὶ στὴν ἀντιμετώπιση πιεστικῶν προβλημάτων ποὺ δημιουργήσε ἢ εἰσβολή.

4. Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας, μέσα στὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς γιὰ ὀλοκλήρωση τῆς δωρεάν παιδείας, τῆς ἐνίσχυσης τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, καὶ τῶν οἰκονομικῶν ἀσθενέστερων τάξεων καὶ τῆς περαιτέρω προώθησης τῆς ἐξίσωσης εὐκαιριῶν ἐκπαιδεύσεως, θὰ καταβάλλει κάθε προσπάθεια μὲ τὰ ἄλλα ἐνδιαφερόμενα Ὑπουργεῖα, νὰ βελτιώσῃ ἀκόμα περισσότερο τὰ κριτήρια τῶν ἐφαρμοζόμενων σχεδίων, μέσα στὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες τοῦ κράτους, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ αὐτὰ περισσότεροὶ ἐκτοπισθέντες καὶ ἄποροι μαθητές.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τοὺς ἀξιότιμοις Βουλευτὲς περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ.κ. Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ Ζαχαρία Τουλούρα καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Φεβρουαρίου 1981.

«Στὴν Κοφίνου ὑπάρχουν 58 πρόσφυγες κτηνοτρόφοι οἱ ὅποιοι λέγουν ὅτι τοὺς ἐδόθη ὑπόσχεση ἐπιχορηγήσεως ἐκ £200 κατὰ ἄτομο.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο πῶς προτίθεται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν τάξη αὐτὴ τῶν προσφύγων κτηνοτρόφων οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν μὲ μεγάλη δυσκολία νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθοῦν;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 6 Μαΐου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981 τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ.κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ καὶ Ζαχαρία Τουλούρα.

«Στοὺς ἐκτοπισμένους κτηνοτρόφους τῆς Κοφίνου, ἐγκρίθηκε ἡ παραχώρηση συμπληρωματικῆς βοήθειας μέχρι £200 ὅταν ἡ δαπάνη γιὰ τὴν κατασκευὴ κτηνοτροφικῶν ὑποστατικῶν τὰ ὅποια ἔκτισαν βάσει τοῦ Σχεδίου Βοηθείας τῆς Ὑπᾶτης Ἀρμοστείας τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ τοὺς πρόσφυγες, ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ £700.—.

Ἡ συμπληρωματικὴ αὐτὴ βοήθεια προέρχεται ἀπὸ κονδύλια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Προστασίας καὶ Διαχειρίσεως Τουρκοκυπριακῶν περιουσιῶν.

Ἀπὸ τὴν Ἐπαρχιακὴ Διοίκηση Λάρνακας ἄρχισε ἡ ἔκδοση ἐπιταγῶν στοὺς δικαιούχους κτηνοτρόφους γιὰ τὸν πιὸ πάνω σκοπὸ. Μέχρι σήμερα ἐκδόθηκε ποσὸ £6,860 σὲ 44 κτηνοτρόφους ποὺ κατὰ τὴν ἐπιθεώρηση τῶν ὑποστατικῶν τους, βρέθηκε ὅτι ἀποδεδειγμένα ζόδευσαν πέραν τῶν £700.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκο Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα στὶς 5 Φεβρουαρίου 1981.

«Γιὰ τὸ Νοσοκομεῖο Πάφου καταβλήθηκαν πολλὲς προσπάθειες γιὰ νὰ ἐπανδρωθεῖ πλήρως μὲ ὅλες τὶς εἰδικότητες.

Ἡ μόνη εἰδικότητα ποὺ ἦτο μερικῶς καλυμμένη ἦτο ἐκεῖνη τοῦ ψυχιάτρου. Ἐπισκέπτετο τὸ Νοσοκομεῖο μας δυὸ φορές τὴ βδομάδα. Ἐνῶ κατεβάλλετο προσπάθεια γιὰ μόνιμη τοποθέτηση ψυχιάτρου, ὅπως ἀπροόπτως ἐδόθη ἐντολὴ νὰ ἐπισκέπτεται τὸ Νοσοκομεῖο μόνο μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα, καὶ τοῦτο βέβαια σὲ βάρος καὶ πολλὴ ταλαιπωρία τῶν ἀσθενῶν αὐτῆς τῆς εἰδικότητος.

Ἐρωτοῦμε τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὴ Βουλὴ γιατί ἔγινε αὐτὴ ἡ διευθέτηση σὲ βάρος τῶν ἀσθενῶν τῆς Πάφου καὶ τότε προτίθεται νὰ διορίσῃ μόνιμο ψυχίατρο στὸ Νοσοκομεῖο τῆς Πάφου;»

'Απάντηση ήμερομηνίας 29 'Απριλίου 1981, του 'Υπουργού 'Υγείας σε 'Ερώτηση ήμερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1981 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Δόθηκαν ήδη σχετικές οδηγίες για αύξηση του αριθμού των επισκέψεων του ψυχιάτρου σε δυο φορές τη βδομάδα όπως γινόταν και στο παρελθόν. 'Ο αριθμός των ασθενών που προσέρχεται στα εξωτερικά Ιατρεία του Νοσοκομείου Πάφου δεν δικαιολογεί τουλάχιστο για τὸ παρὸν τὴ μόνιμη τοποθέτηση ψυχιάτρου.»

'Ερώτηση ήμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981, υποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο 'Ιεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 17 Φεβρουαρίου 1981.

«Τὰ σπῖτια στὸ Τουρκοκυπριακὸ χωριὸ Καντοῦ βρίσκονται σὲ πρωτόγονη κατάσταση. Κανένα δὲν διαθέτει τὸν ἐξοπλισμὸ γιὰ ζεστὸ νερό. 'Όταν βρέχει τρέχουν νερά καὶ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἐτοιμόρροπα.

Σὲ πολὺ ἄσχημη κατάσταση βρίσκεται καὶ τὸ ὑποστατικὸ τοῦ νηπιαγωγείου τὸ ὁποῖο στερεῖται καὶ τοῦ κατάλληλου ἐξοπλισμοῦ.

'Ερωτᾶται τὸ ἀρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφωρήσει τὴ Βουλὴ :

- (α) Πότε προτίθεται νὰ προβεῖ σὲ ἐπιδιορθώσεις τῶν σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ Καντοῦ ὅπως καὶ στὴν ἀνέγερση καινούργιων κατοικιῶν;
- (β) Πότε προτίθεται νὰ ἐπιδιορθώσει καὶ ἐξοπλίσει τὸ νηπιαγωγεῖο τοῦ χωριοῦ Καντοῦ;»

'Απάντηση ήμερομηνίας 14 'Απριλίου 1981, του 'Υπουργού 'Εσωτερικῶν σε 'Ερώτηση ήμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου 'Ιεροδιακόνου.

«Σὲ ὄλες σχεδὸν τὶς 180 Τουρκοκυπριακὲς κατοικίες τοῦ χωριοῦ Καντοῦ ἐγίναν κατὰ καιροὺς καὶ γίνονται καὶ σήμερα ἀκόμα ἐπιδιορθώσεις καὶ ὅτι καμμιά ἀπὸ τὶς κατοικίες αὐτὲς δὲν εἶναι ἐτοιμόρροπη. 'Ανέγερση καινούργιων κατοικιῶν δὲν προγραμματίζεται ἐκεῖ, καὶ οὔτε τέθηκε ποτὲ τέτοιο ζήτημα διότι δὲν ὑποβλήθηκαν αἰτήσεις.

Στὸ χωριὸ λειτουργεῖ ἀπὸ τὸ 1976 νηπιαγωγεῖο σὲ Τουρκοκυπριακὸ οἰκημα πὸ εἶχε ἐπιδιορθωθεῖ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ἔκτοτε δὲ τὴν εὐθύνη γιὰ τὴ συντήρηση τοῦ οἰκήματος καὶ τὴ λειτουργία ἀνέλαβε τὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας καὶ ἡ Χωριτικὴ 'Αρχή. Γιὰ τὰ μέτρα πὸ λαμβάνονται γιὰ τὴ συντήρηση καὶ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ νηπιαγωγείου ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας πληροφόρησε τὸ Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων μὲ τὴν ὑπ' ἀρ. Κ.Ν. 10 καὶ ήμερομηνία 19.3.81 ἐπιστολὴ του.»

'Ερώτηση ήμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981, υποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο 'Ιεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 17 Φεβρουαρίου 1981.

«Τὸ Τουρκοκυπριακὸ χωριὸ Κοτσιάτη πὸ κατοικεῖται ἀπὸ πρόσφυγες ἐπισκέπτεται ἰατρικὸς λειτουργὸς μὴ φορὰ τὴν ἐβδομάδα. 'Όμως στὸ χωριὸ δὲν ὑπάρχει κατάλληλο οἰκημα οὔτε ὁ ἀναγκαῖος ἐξοπλισμὸς γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ ἰατρικὸς ἐπισκέπτης νὰ ἐξετάζει τοὺς ἀρρώστους. Συνήθως ἀναγκάζεται νὰ ἐξετάζει τοὺς ἀρρώστους μέσα στὸ αὐτοκίνητό του.

Γι' αυτό ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὸ Σῶμα ἂν καὶ πότε προτίθεται νὰ διευθετήσει κατάλληλο οἶκημα καὶ ἐξοπλισμὸ γιὰ τὸν ἱατρικὸ ἐπισκέπτη στὸ χωριὸ Κοτσιάτη.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 29 Ἀπριλίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«Γιὰ τὴν ἐξέταση τῶν ἀσθενῶν ὁ Ἱατρικὸς Λειτουργὸς χρησιμοποιεῖ μιὰ αἴθουσα ἀπὸ τὸ οἶκημα ὅπου στεγάζεται τὸ Κέντρο Νεότητος Κοτσιάτη. Μέχρι νὰ ἐξετασθοῦν οἱ ἀσθενεῖς, αὐτοὶ παραμένουν σὲ ἄλλη αἴθουσα καὶ ὄχι στὴν ὑπαιθρο. Ἄν ἐξ ἄλλου κατὰ τὴν ἐπίσκεψή τοῦ ἱατροῦ παρουσιαζόταν ἀνάγκη ἐπιλογῆς μεταξὺ χρήσεως τοῦ χώρου γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς ἢ γιὰ τοὺς νέους, πράγμα πού δὲν συμβαίνει, τότε ἀσφαλῶς θὰ δινόταν ἡ προτεραιότητα στοὺς ἀσθενεῖς. Ὑπάρχει τέλος καὶ τρίτη αἴθουσα πού χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὴ Φαρμακοποιό.

Στὴν αἴθουσα ἐξετάσεως ὑπάρχει ὅλος ὁ ἀναγκαῖος ἐξοπλισμὸς καὶ σὲ καμμιά περίπτωση δὲν ἐγίνε ἐξέταση τῶν ἀσθενῶν μέσα σὲ αὐτοκίνητο.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρῖστο Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα στίς 27 Φεβρουαρίου 1981.

«Στὸ συνοικισμό αὐτοστέγασης Ἀρεδιοῦ—ὅπως καὶ σὲ ὄλους τοὺς ἄλλους συνοικισμοὺς αὐτοστέγασης—ὑπάρχουν πολλὰ προβλήματα. Ἀνάμεσα τους εἶναι τὸ πρόβλημα κοινοτικῆ τηλεφώνου στὸ συνοικισμό, ἡ ἐπέκταση τοῦ ἠλεκτρικοῦ δικτύου καὶ ἡ παροχὴ ἠλεκτροφωτισμοῦ σὲ προσφυγικὲς οἰκογένειες πού ἔχουν αὐτοστεγαθεῖ, ἡ συντήρηση τῶν δρόμων, ἡ κατασκευὴ ἀποχετευτικῶν ἔργων, ἡ ἀνέγερση νηπιαγωγείου, ἡ ἀσφαλτόστρωση τοῦ κύριου δρόμου πού συνδέει τὰ χωριά Ἀρεδιοῦ—Μαλοῦντα—Κλήρου, πού βρίσκεται σὲ ἀθλια κατάσταση, οἱ ἐπιδιορθώσεις τῶν σπιτιῶν τουρκοκυπριακῆς ἰδιοκτησίας πού στεγάζουν πρόσφυγες πού εἶναι σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα τοπικὰ προβλήματα τῶν προσφύγων καὶ τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς κοινότητος τέθηκαν πολλὲς φορές στοὺς ἀρμοδίους ἀπὸ τὴν τοπικὴ καὶ τὴν ἐπαρχιακὴ ἐπιτροπὴ τῶν προσφύγων καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο καὶ τὰ μέλη τῆς Κοινοτικῆς Ἀρχῆς, ὅμως δὲν ἔχουν λυθεῖ μὲ ἀποτέλεσμα τίς πολλὲς δυσκολίες, τὰ δικαιολογημένα παράπονα καὶ τὴν αὔξηση τῆς δυσἀρέσκειας καὶ τῆς πικρίας τῶν ἐπηρεαζομένων κατοίκων.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

1. Ἐὰν καὶ πότε θὰ γίνε ἐγκατάσταση τηλεφώνων στὸ συνοικισμό αὐτοστέγασης Ἀρεδιοῦ;
2. Ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ παροχὴ ἠλεκτροφωτισμοῦ στοὺς πρόσφυγες αἰτητὲς πού αὐτοστεγάστηκαν σὲ χώρους ἔξω ἀπὸ τὸ συνοικισμό καὶ ἀναμένουν ἠλεκτροφωτισμό;
3. Ἐὰν ἐμελετήθη καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἀσφαλτόστρωση τοῦ δρόμου πού ἐνώνει τὰ χωριά Ἀρεδιοῦ—Μαλοῦντα—Κλήρου πού εἶναι σὲ πολὺ κακὴ καὶ ἐπικίνδυνη κατάσταση;

4. 'Εάν και τι μέτρα λαμβάνονται ή πρόκειται να ληφθούν για την κατασκευή των αναγκαίων αποχετευτικών και τή συντήρηση των δρόμων μέσα στο συνοικισμό αυτοστέγασης και την επιδιόρθωση των ακατάλληλων σπιτιών τουρκοκυπριακής ιδιοκτησίας που κατοικούνται από πρόσφυγες;
5. 'Εάν και πότε προγραμματίζεται ή ανέγερση του νηπιαγωγείου, για το οποίο έχουν παραχωρηθεί δυο οικόπεδα στο συνοικισμό και έγιναν τὰ σχέδια και ο ύπολογισμός κόστους που είναι περί τις £5.000 πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν προσφύγων και δλων τῶν κατοίκων τῆς κοινότητας 'Αρεδιού;

'Απάντηση ἡμερομηνίας 16 'Απριλίου 1981, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας σὲ 'Ερώτηση ἡμερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Τὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας ἴδρυσε ἀπὸ διετίας δημόσιο μονοθέσιο νηπιαγωγεῖο στὸ 'Αρεδιὸν σὲ αἶθουσα ποὺ διατέθηκε ἀπὸ τὴν κοινότητα. Διόρισε πτυχιούχο νηπιαγωγὸ και ἐπιχορηγεῖ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ νηπιαγωγείου. Οἱ Τεχνικὲς 'Υπηρεσίαι ἔκαμαν, μετὰ ἀπὸ αἴτημα τῆς κοινότητας τεχνικὴ μελέτη και ὑπολόγισαν τὴ δαπάνη γιὰ νέο οἶκημα.

Τὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας εὐνοεῖ τὴ στέγαση τοῦ νηπιαγωγείου σὲ κατάλληλο οἶκημα, ὅμως δὲν ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ διαθέσει ποσὸ γιὰ ανέγερση κτιρίων γιὰ νηπιαγωγεῖα.»

'Ερώτηση ἡμερομηνίας 10 Μαρτίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ περιφέρειας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη και ληφθεῖσα στίς 11 Μαρτίου 1981.

«Οἱ πρόσφυγικοὶ συνοικισμοὶ Αὐγόρου και Καλοῦ Χωριοῦ Λάρνακας στεγάζουν περί τις 5.000 πρόσφυγες. 'Απὸ 3 και πλέον χρόνια ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα δρόμων, τηλεφώνων, ἐμπορικῶν κέντρων και ἄλλα προβλήματα. Γιὰ τὴν προώθηση αὐτῶν τῶν προβλημάτων ἔχουν πάρει πολλὰ ὑποσχέσεις ἀπὸ ὑπεύθυνους κρατικούς παράγοντες. "Ὅμως ὡς τώρα οἱ ὑποσχέσεις παράμειναν μόνο ὑποσχέσεις.

Τέτοια προβλήματα ποὺ παραμένουν ἄλυτα στοὺς συνοικισμοὺς Καλοῦ Χωριοῦ Λάρνακας και Αὐγόρου εἶναι :

1. 'Η ἀσφαλτόστρωση τῶν δρόμων μέσα στοὺς συνοικισμοὺς.
2. 'Η ἀσφαλτόστρωση τῶν δρόμων ἀπὸ τοὺς συνοικισμοὺς στὸν κεντρικὸ ἀσφαλτο.
3. 'Η ἐγκατάσταση τηλεφώνων.
4. 'Η ανέγερση ἐκκλησίας στὸ συνοικισμό Αὐγόρου.
5. 'Η οἰκοδόμηση ἐμπορικῶν κέντρων.
6. 'Η δημιουργία κτηνοτροφικῶν ζωνῶν στὸ Καλὸ Χωριὸ Λάρνακας.

'Ερωτοῦμε τὸ ἀρμόδιο 'Υπουργεῖο :

1. Πότε ἡ Κυβέρνηση θὰ προωθήσει τὴν ἀσφαλτόστρωση δρόμων στοὺς συνοικισμοὺς Καλοῦ Χωριοῦ Λάρνακας και Αὐγόρου;
2. Πότε θὰ ἐγκατασταθοῦν τὰ τηλέφωνα;
3. Πότε θὰ δημιουργηθοῦν κτηνοτροφικὲς ζώνες στὸ Καλὸ Χωριὸ Λάρνακας;»

Ἐπίκληση ἡμερομηνίας 27 Μαΐου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πρὸς Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 11 Μαρτίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Σὰς πληροφοροῦ ὅτι στὴν κοινότητα τοῦ Καλοῦ Χωριοῦ μελετᾶται ἡ ἴδρυση κτηνοτροφικῆς περιοχῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴ δημιουργία Κτηνοτροφικῶν Ζωνῶν, τὸ θέμα αὐτὸ ἀνάγεται στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκῆσεως.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Μαρτίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 13 Μαρτίου 1981.

«Ἀπὸ χρόνια οἱ ἀρμόδιοι ὑπόσχονται ὅτι θὰ κατασκευαστεῖ ἓνα φράγμα στὸν ποταμὸ Σερράχη γιὰ τὴν ἀρδευση τῶν χωριῶν Ἀκακίου καὶ Μενοίκου.

Τὰ δυὸ αὐτὰ χωριά τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας διαθέτουν μεγάλες ἐκτάσεις γεωργικῆς γῆς τίς ὁποῖες σήμερα εἴτε δυσκολεύονται, εἴτε ἀδυνατοῦν νὰ ἀρδεύουν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ ἂν καὶ πότε προτίθεται νὰ ἀρχίσει τὴν ἀνέγερση φράγματος στὴν ἐν λόγω περιοχῇ;»

Ἐπίκληση ἡμερομηνίας 11 Μαΐου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πρὸς Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 13 Μαρτίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«Λόγω τῶν περιπλοκῶν πού παρουσιάζει ἡ κατασκευὴ ὕδατοφρακτῶν στὸ ποταμὸ Σερράχη ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ ὕδατικῶν δικαιωμάτων καὶ λόγω τῆς προτεραιότητος πού δόθηκε στὴ μελέτη τῶν μεγάλων ἀρδευτικῶν ἔργων τῆς νότιας περιοχῆς τῆς νήσου καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων τοῦ Σχεδίου Ἐνιαίας Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς, ὁ προγραμματισμὸς γιὰ τὴν κατασκευὴ ὕδατοφράκτου γιὰ τίς πιὸ πάνω κοινότητες ἱεραρχικὰ βρίσκεται πολὺ χαμηλά.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 19 Μαρτίου 1981 ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη καὶ ληφθεῖσα στὶς 19 Μαρτίου 1981.

«Εἶναι γνωστὸ πὼς ἡ Κυβέρνηση ἐνθαρρύνει τὴν ἐκμετάλλευση κάθε σπιθαμῆς γῆς μὲ τὴν παραχώρηση διαφόρων κινήτρων πρὸς τοὺς γεωργοὺς καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ κυριότερα κίνητρα εἶναι ἡ παραχώρηση ἐπιχορηγημένων ἐκσκαφῶν.

Ἐπειδὴ τὸ σχέδιο τῶν ἐπιχορηγημένων ἐκσκαφῶν εἶναι πολὺ εὐεργετικὸ γιὰ τοὺς γεωργοὺς μας καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχει μεγάλη ζήτησις πρὸς τὸ ὅτι ὑπάρχουν κοινότητες πού γιὰ νὰ πάρουν τὴ σειρά τους θὰ πρέπει νὰ περιμένουν δυὸ καὶ τρία χρόνια, καὶ ἐπειδὴ οἱ σημερινὲς οἰκονομικὲς συνθῆκες ἐπιβάλλουν τὴν ὅσο τὸ δυνατό μεγαλύτερη ἀξιοποίηση τῆς γῆς καὶ μείωσης τῶν κόστων καλλιέργειας καὶ παραγωγῆς, παρακαλοῦμε τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ:

- (α) Ποῦ ὀφείλεται αὐτὴ ἡ καθυστέρηση στὴν παραχώρηση ἐπιχορηγημένων ἐκσκαφῶν στὶς ἀγροτικὲς μας κοινότητες;
- (β) Πὼς σκοπεύει τὸ Ὑπουργεῖο νὰ ἀντιμετωπίσει ἀποτελεσματικὰ καὶ σύντομα τὸ πρόβλημα τοῦτο, δεδομένης μάλιστα τῆς προσπάθειας τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἀξιοποίηση ὅλης τῆς καλλιεργήσιμης γῆς μὲ σκοπὸ ἀπὸ τὴ μιὰ τὴ μείωση τῶν ἐξόδων καλλιέργειας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν αὐξηση τῆς παραγωγῆς καὶ παραγωγικότητος;
- (γ) Πόσους ἐκσκαφεῖς διαθέτει σήμερα τὸ Ὑπουργεῖο γι' αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς

καί σέ ποιές περιοχές τῆς Λεμεσοῦ;

- (δ) Πόσες σκάλες ἔχουν ἀξιοποιηθεῖ τὸ 1980 μὲ τοὺς ἐπιχορηγημένους ἐκσκαφεῖς στὴν ἐπαρχία Λεμεσοῦ καὶ πόσες ὑπολογίζεται γιὰ τὸ 1981;
- (ε) Δεδομένου ὅτι ἡ Κυβέρνηση καταβάλλει ὅλες τὶς δυνατὲς προσπάθειες γιὰ ἐνίσχυση τοῦ γεωργικοῦ κόσμου, γιὰ ποιοὺς λόγους τὸ Ὑπουργεῖο δὲν προμηθεύεται μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἐκσκαφῶν, ὥστε νὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῶν κοινοτήτων μας σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 30 Ἀπριλίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἑρώτηση ἡμερομηνίας 19 Μαρτίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Κίμωνα Παναγίδη.

- «1. Ἡ καθυστέρηση πού παρατηρεῖται στὴν παραχώρηση ἐπιχορηγημένων ἐκσκαφῶν ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴ μεγάλη ζήτηση ἀπὸ μέρους τῶν διάφορων κοινοτήτων. Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων γιὰ νὰ καλύψει τὴν συνεχῶς αὐξανόμενη ζήτηση προμηθεύεται συνεχῶς νέους ἐκσκαφεῖς, φυσικὰ στὰ πλαίσια πού παρέχουν οἱ οἰκονομικὲς δυνατότητες τοῦ κράτους. Ἐτσι ἐνῶ κατὰ τὸ 1977, τὸ Τμῆμα εἶχε 8 μόνο ἐρπυστριοφόρους ἐκσκαφεῖς, σήμερα ἔχει 31 οἱ ὅποιοι σύντομα θὰ αὐξηθοῦν σὲ 34.
2. Ἀπὸ τοὺς πιὸ πάνω ἀναφερόμενους ἐκσκαφεῖς οἱ 16 ἐργάζονται σήμερα στὴν Ἐπαρχία Λεμεσοῦ καὶ συγκεκριμένα στὶς κοινότητες Δυμῶν, Ἀγριδιῶν, Ἀγίου Θεοδώρου, Κυπερούνας, Ἀγροῦ, Ζωοπηγῆς, Λουβαρᾶ, Ἀγίου Παύλου Ἀρακαπᾶ, Διερώνας, Ἀρσους, Βουνίου, Πύργου, Συκόπετρας καὶ Πελεντρίου.
3. Κατὰ τὸ 1980 μὲ τοὺς ἐκσκαφεῖς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἰσοπεδώθηκε στὴν ἐπαρχία Λεμεσοῦ ἔκταση 1020 κ. σκαλῶν. Κατὰ τὸ 1981 ἡ ἔκταση αὐτὴ ὑπολογίζεται νὰ αὐξηθεῖ σὲ 1500 σκάλες.»

Ἑρώτηση ἡμερομηνίας 26 Μαρτίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ἱεροδιακόνου καὶ ληφθεῖσα στὶς 26 Μαρτίου 1981.

«Γιὰ τὰ χωριὰ Δάλι, Λύμπια, Ἀλάμπρα, Κόρνος, Λυθροδόνας, Ἀγία Βαρβάρα, Πέρα Χωριό, Νήσου, Ἀναλυόντας, Σιά, Μαθιάτης, Κοτσιάτης, Μαρκί, Ποταμιὰ καὶ Μοσφιλωτὴ ὑπάρχει μόνο ἓνας κτηνίατρος πού ἐδρεύει στὴ Νήσου.

Στὰ πιὸ πάνω χωριὰ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀρκετὰ διαδεδομένη καὶ εἶναι ἀδύνατο γιὰ ἓνα κτηνίατρο νὰ καλύψει τὶς ἀνάγκες ὄλων αὐτῶν τῶν χωριῶν. Τοὺς τελευταίους μῆνες πολλὰ ζῶα ἔχουν ψοφήσει ἕνεκα ἐλλείψεως κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴ πότε προτίθεται νὰ ἐνισχύσει τὶς κτηνιατρικὲς ὑπηρεσίες πού παρέχονται στὰ πιὸ πάνω χωριὰ;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 11 Μαΐου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἑρώτηση ἡμερομηνίας 26 Μαρτίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ἱεροδιακόνου.

«Ὁ Κτηνιατρικὸς Σταθμὸς Νήσου πού ἐπανδρώνεται μὲ ἓνα Κτηνίατρο, δυὸ Κτηνιατρικοὺς Βοηθοὺς, δυὸ Κτηνιατρικοὺς Ἐπιστάτες καὶ ἓνα ὠρομίσθιο ὑπάλληλο ἱκανοποιεῖ πλήρως τὶς ἀνάγκες τῆς περιοχῆς μὲ βάση τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα πού τηροῦνται ἀπὸ τὶς ἀρμόδιες Κτηνιατρικὲς Ὑπηρεσίες καὶ τὶς κλινικὲς περιπτώσεις πού παρουσιάζονται στὸ Σταθμὸ αὐτό. Συνεπῶς δὲν δικαιολογεῖται ἡ

τοποθέτηση και δεύτερου Κτηνιάτρου στην περιοχή Νήσου όταν άλλες Κτηνιατρικές περιοχές δεν διαθέτουν ούτε ένα Κτηνιατρικό Σταθμό για λόγους έλλειψης Κτηνιατρικού Προσωπικού.

Με τα πιο πάνω δεν πρέπει να θεωρηθεί πως το Ύπουργείο αυτό δεν καταβάλλει προσπάθειες για την ενδυνάμωση των Κτηνιατρικών υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη προστασία του ζωικού πληθυσμού της Κύπρου. Οι προσπάθειες όμως αυτές περιορίζονται μέσα στις οικονομικές δυνατότητες του Κράτους και στα μέτρα οικονομικής περισυλλογής.

Τέλος αναφέρεται πως δεν καταγγέλλθηκαν στο Κτηνιατρικό προσωπικό του Σταθμού Νήσου περιπτώσεις θανάτων ζώων που να οφείλονται στην έλλειψη κτηνιάτρων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1981, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρήστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 28 Μαρτίου 1981.

«Οι πρόσφυγες κάτοικοι της Κοφίνου παραπονούνται έντονα για τα πολλά και άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, για τα όποια πολλά κατά καιρούς διαβήματα έγιναν, πήραν υποσχέσεις αρμοδίων του Κράτους για τη λύση τους, όμως δεν έχουν υλοποιηθεί οι κυβερνητικές υποσχέσεις και η κατάσταση παραμένει πολύ πιεστική.

Οι περισσότερες από τις 286 προσφυγικές οικογένειες που διαμένουν στην Κοφίνου στεγάζονται σε παλαιά και ακατάλληλα σπίτια, χωρίς τις αναγκαίες υγειονομικές συνθήκες, χωρίς νεποζίτο νερού, χωρίς εγκατάσταση για ζεστό νερό, έχουν προβλήματα για αποχετεύσεις, ανεπάρκεια στην ύδατοπρομήθεια, καθυστερούν οι υποσχέσεις για να γίνει κοιμητήριο, για τη βοήθεια για τις μάνδρες των κτηνοτρόφων, επιδιορθώσεις ασφαλτόστρωση δρόμων και πολλά άλλα.

Στην Κοφίνου δαπανήθηκαν μεγάλα ποσά για ανέγερση 180 σπιτιών, τα όποια μένουν αζήτητα και μια αίτηση που υποβλήθηκε απορρίφθηκε γιατί οι αίτητες είναι νεαρό ζευγάρι και δεν καλύπτεται από τα σχετικά κριτήρια που υπάρχουν.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Ύπουργείο και η Κυβέρνηση να πληροφορήσουν το Σώμα της Βουλής :

1. Έάν και πότε προγραμματίζεται η εγκατάσταση νεποζιτών νερού, ήλιακων θερμοσιφώνων και η εξασφάλιση ζεστού νερού στα σπίτια των κατοίκων της Κοφίνου.
2. Έάν έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν μέτρα για νέα διάτρηση προς ενίσχυση της ύδατοπρομήθειας για κάλυψη των αναγκών των κατοίκων της κοινότητας που είναι οξύτατο στους καλοκαιρινούς μήνες και θα οξυνθεί πολύ περισσότερο εάν και όταν κατοικηθούν τα σπίτια του νέου συνοικισμού.
3. Έάν και πότε θα δοθεί ή υποσχεθείσα κυβερνητική βοήθεια για τις μάνδρες των κτηνοτρόφων.
4. Έάν και πότε θα μελετηθεί το πρόβλημα κατασκευής των απαιτούμενων αποχετευτικών έργων που επηρεάζει πάνω από 20 προσφυγικές οικογένειες;
5. Τι μέτρα λαμβάνονται και πότε θα γίνει ή ανέγερση του νέου κοιμητηρίου.
6. Ποῦ στηρίχθηκε ο προγραμματισμός και ή ανέγερση των 180 νέων κατοικιών που έχουν ανεγερθεί στην Κοφίνου και τί μέτρα ή κίνητρα μελετούνται για την αξιοποίηση τους και την ανάλογη στέγαση προσφυγικών οικογενειών.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 19 Μαΐου 1981 τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 28 Μαρτίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«(α) **Ἐνίσχυση τῆς ὕδατοπρομήθειας**

Γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ὕδατοπρομήθειας τῆς κοινότητας ἔγινε μιὰ ἐρευνητικὴ γεώτρηση ἢ ὁποία φαίνεται νὰ εἶναι ἐπιτυχής. Προγραμματίζεται ἡ διεύρυνση καὶ σωλήνωση τῆς γεώτρησης αὐτῆς γιὰ νὰ γίνῃ ἡ τελικὴ δοκιμαστικὴ ἀντληση, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας θὰ σταλοῦν στὸ Τμήμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων γιὰ πάρα πέρα προώθηση.

(β) **Κυβερνητικὴ βοήθεια γιὰ κτηνοτροφικὰ ὑποστατικά**

Ἄρχισε ἤδη ἀπὸ τὴν Ἐπαρχιακὴ Διοίκηση Λάρνακας ἡ ἐκδοση ἐπιταγῶν σὲ δικαιούχους κτηνοτρόφους τοῦ χωρίου Κοφίνου. Ἡ βοήθεια αὐτὴ πού εἶναι συμπληρωματικὴ, παρέχεται ἀπὸ κονδύλια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Προστασίας καὶ Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιῶν, σὲ πρόσφυγες κτηνοτρόφους πού κατὰ τὴν ἀνέγερση τῶν ὑποστατικῶν τους ξόδευσαν περισσότερα ἀπὸ £700 πού προνοοῦσε τὸ Σχέδιο Βοήθειας τῆς Ὑπατης Ἀρμοστείας τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ τοὺς πρόσφυγες. Μέχρι σήμερα ἐκδόθηκε ποσὸ £6,860 σὲ 44 κτηνοτρόφους τῆς Κοφίνου.»

Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 8 Ἀπριλίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα στίς 9 Ἀπριλίου 1981.

«Ἐπάρχει μεγάλη ἀγανάκτηση καὶ πικρία μέσα σὲ χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες ἀπὸ τὴ μεγάλη καθυστέρηση πού παρουσιάζεται ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς καὶ Κριτηρίων γιὰ τὴ συζήτηση τῶν αἰτήσεων γιὰ παραχώρηση οἰκονομικῆς βοήθειας γιὰ αὐτοστέγαση καὶ παραχώρηση σπιτιῶν σὲ κυβερνητικοὺς οἰκισμοὺς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ καθυστερεῖ νὰ συνεδριάσει ἀπὸ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1980, δηλαδὴ ἀπὸ 8 μῆνες. Ἐπάρχουν αἰτήσεις πού καθυστεροῦν νὰ ἀπαντηθοῦν ἀπὸ δύο χρόνια.

Ἔτσι καθυστεροῦν νὰ ἐξεταστοῦν :

1573 αἰτήσεις προσφύγων γιὰ αὐτοστέγαση σὲ κυβερνητικὰ οἰκόπεδα.

1228 αἰτήσεις προσφύγων σὲ ιδιόκτητα οἰκόπεδα.

2762 αἰτήσεις γιὰ παραχώρηση σπιτιῶν σὲ κυβερνητικοὺς οἰκισμοὺς.

501 αἰτήσεις γιὰ ἀγορὰ διαμερισμάτων.

Σύνολο αἰτήσεων 6064 παγκύπρια.

Ἐρωτοῦμε τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο :

1. Γιατί τόσο μεγάλη καθυστέρηση 8 μηνῶν νὰ συνεδριάσει ἡ Ἐπιτροπὴ;
2. Πότε θὰ ἐξετασθοῦν αὐτὲς οἱ 6064 αἰτήσεις γιὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ προσφυγικὲς οἰκογένειες νὰ στεγαστοῦν;
3. Ποιοὶ εὐθύνονται γι' αὐτὴ τὴ μεγάλη καθυστέρηση;»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 5 Μαΐου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 9 Ἀπριλίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

« Η Κεντρική Έπιτροπή Έπιλογής και Κριτηρίων συνεδρίαζε κανονικά. Δέν εϋσταθεΐ ό ίσχυρισμός ότι καθυστέρησε νά συνεδριάσει από τον Αϋγουστο του 1980. Από τον Αϋγουστο 1980 μέχρι σήμερα έγιναν 49 συνεδριάσεις. Η τελευταία συνεδρίαση του κλιμακίου για στέγαση ήταν στις 20.3.81 και γι' αϋτοστέγαση ήταν στις 24.3.81. Η δέ ολομέλεια τής Κ.Ε.Ε.Κ. συνεδρίασε δυό φορές τó Μάρτιο και δυό φορές τον Απρίλιο του 1981.

2. Οι αίτησεις που έκκρεμοϋν σήμερα στην Κεντρική Έπιτροπή Έπιλογής και Κριτηρίων είναι 870 γι' αϋτοστέγαση σε κυβερνητικά οικόπεδα, 625 γι' αϋτοστέγαση σε ιδιόκτητα οικόπεδα, 1693 για παραχώρηση σπιτιών σε κυβερνητικούς οικισμούς και 728 για αγορά διαμερίσματος. Ήδη όρίστηκαν τέσσερα κλιμάκια για προώθηση των αιτήσεων και πιστεύεται ότι σύντομα θα συμπληρωθεί τó όλο έργο εκτός των αιτήσεων για αγορά διαμερίσματος που θα εξεταστοϋν στη συνέχεια.

3. Πρέπει νά σημειωθεί ότι οι έγκρίσεις για στέγαση και αϋτοστέγαση δίδονται πολύ πριν συμπληρωθεί ή ανέγερση των κατοικιών και ό διαχωρισμός των οικόπεδων.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ή ανάγνωση Έρωτήσεων και Απαντήσεων περατώθηκε, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές,

Θά έχετε προσέξει ότι έχω παρακάμψει τó Κεφάλαιο Β' που αναφέρεται στην Ήμερήσια Διάταξη που έχετε ενώπιον σας. Ο λόγος είναι ό εξής :

Τó Κεφάλαιο αϋτό αναφέρεται στην κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων. Έπειδή όμως συνήθως τά κατατιθέμενα Νομοσχέδια και Έγγραφα παραπέμπονται στις Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές του Σώματος και έπειδή οι Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές δέν έχουν ακόμα καταρτισθεί, γι' αϋτό τó λόγο όποιαδήποτε κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων θά ήταν άσκοπη δεδομένου ότι δέν θά ήταν δυνατό νά παραπεμφθοϋν αϋτά σε άνύπαρκτες Έπιτροπές.

Για τó λόγο αϋτό έχει παρακαμφθεί τó Κεφάλαιο Β. Έλπίζουμε ότι μέχρι την προσεχή συνεδρία τής Βουλής θά έχουν καταρτισθεί όλες οι Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές οϋτως ώστε και ή κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων και ή παραπομπή τους ενώπιον των Έπιτροπών νά είναι δυνατή.

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ :

Θά ήθελα νά έγγράψω στο Κεφάλαιο Δ' μερικά θέματα, κ. Πρόεδρε, αν είσερχόμεθα στο Κεφάλαιο Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως, δεδομένου ότι έχει τελειώσει τó Κεφάλαιο Γ', όπως είπε ό κ. Γραμματέας.

Γ.Α. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είσερχόμεθα στο Κεφάλαιο Δ' λοιπόν.

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Είναι κατά την ώρα του καταρτισμού της 'Ημερήσιας Διάταξης που μπορούν να εγγραφούν θέματα. Στο Κεφάλαιο Δ' δεν υπάρχει θέμα και επομένως το Κεφάλαιο Δ' θεωρείται ως μη υπάρχον. Όταν θα καταρτίζετε την 'Ημερήσια Διάταξη τότε ασφαλέστατα οποιοσδήποτε συνάδελφος δικαιούται να εγγράψει οποιοδήποτε θέμα θέλει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εύχαριστώ θερμώς τον 'Αρχηγό της Ε.Δ.Ε.Κ. διότι πράγματι έχει δίκαιο σ' αυτή την άποψη.

Παρακαλώ να παύσουν τα γέλια.

'Η επόμενη συνεδρία του Σώματος όρίζεται για την προσεχή Πέμπτη, στις 18 του μηνός, στις 5 το απόγευμα, με την ακόλουθη 'Ημερήσια Διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α' — ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) 'Ο περί της Συμβάσεως του 'Ελέγχου της 'Αποκτήσεως και Κατοχής Πυροβόλων Όπλων υπό 'Ιδιωτών (Κυρωτικός) Νόμος του 1980.
- (2) 'Ο περί 'Εκτάκτων Δημοσίων 'Υπαλλήλων (Διορισμός εις Δημοσίας θέσεις) Νόμος του 1981.
- (3) 'Ο περί Δημοσίας 'Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ('Ιδρυσις Προσωρινών Θέσεων) Νόμος του 1981.
- (4) 'Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και 'Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.
- (5) 'Ο περί Θερινής Μεταμεσημβρινής 'Αναπαύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων και 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, κ. Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

'Αναφέρατε έγγραφη όρισμένων Νομοσχεδίων

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

..... τὰ όποια δέν κατατέθηκαν σήμερα στη Βουλή και τὰ όποια πρέπει να έκκρεμοῦν από προηγούμενες συνεδρίες της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Μας είπετε, κ. Πρόεδρε, ότι σήμερα δέν κατατέθηκαν Νομοσχέδια διότι δέν έχουν καταρτισθεί οι 'Επιτροπές και συμφωνώ με τη θέση σας. 'Αλλά ταυτόχρονα

δὲν μποροῦν τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ νὰ συζητηθοῦν μὲ βάση τις ἐκθέσεις τῶν προηγούμενων Ἐπιτροπῶν καὶ ἐπομένως πρέπει καὶ αὐτὰ νὰ ἐπαναπεμφθοῦν στὶς νέες Ἐπιτροπές πού θὰ συσταθοῦν. Διότι δὲν μπορεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ στηριχθεῖ πάνω σὲ ἐκθέσεις Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν στὶς ὁποῖες τὰ Κόμματα δὲν συμμετεῖχαν ὑπὸ τῆ σημερινῆ τους μορφή. Γι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε καὶ αὐτὰ τὰ Νομοσχέδια νὰ παραπεμφθοῦν γιὰ νὰ συζητηθοῦν στὶς νέες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄσφαλῶς περὶ αὐτοῦ πρόκειται κ. Κληρίδη καὶ φαίνεται ὅτι δὲν ἔχετε πληροφορηθεῖ ὀρθὰ τὰ γεγονότα διότι ἐπὶ τῶν Νομοσχεδίων αὐτῶν δὲν ὑπάρχουν ἐκθέσεις Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἡ Ἡμερήσια Διάταξη τὴν ὁποία ἔχω διαβάσει εἶναι γιὰ τις 18 τοῦ μηνός. Τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ θὰ παραπεμφθοῦν στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, θὰ μελετηθοῦν ἀπὸ αὐτές, θὰ γίνουν οἱ ἐκθέσεις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ κατόπι θὰ συζητηθοῦν περαιτέρω σὲ συνεδρία τοῦ Σώματος καὶ νομίζω ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ διαδικασία.

Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἐτέθησαν ὁμως, κ. Πρόεδρε, γιὰ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς ἐπόμενης συνεδρίας. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ἤθελα νὰ διασαφηνισθεῖ εἶναι ὅτι δὲν θὰ συζητηθοῦν στὴν ἐπόμενη συνεδρία τοῦ Σώματος

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄσφαλῶς.

Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

..... ἀλλὰ θὰ παραπεμφθοῦν ὅταν θὰ συσταθοῦν οἱ Ἐπιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄσφαλῶς.

Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀπὸ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας Α.Κ.Ε.Λ.— Ἀριστερᾶς, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω τὰ ἐξῆς θέματα : Ὡς ἐπεῖγον θέμα τὸ καυτὸ «ὕδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους.» Ὁ εἰσηγητὴς αὐτοῦ τοῦ θέματος θὰ εἶναι ὁ Βουλευτὴς Α.Κ.Ε.Λ.— Ἀριστερᾶς κ. Γεώργιος Σαββίδης.

Τὸ δεύτερο θέμα εἶναι «τὸ ὄξυ ὕδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου» πού ἐκκρεμεῖ ἀπὸ τὴν παλιὰ Βουλὴ. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος τούτου εἶναι ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Τὸ τρίτο θέμα εἶναι ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὀρεινῶν κοινοτήτων ἐξαιτίας σοβαρῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς.

Καὶ αὐτὸ τὸ θέμα ἐκκρεμεῖ ἀπὸ τὴν παλιὰ Βουλὴ καὶ εἰσηγητὴς αὐτοῦ τοῦ θέματος εἶναι ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Τὸ τέταρτο θέμα εἶναι «ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα καὶ οἱ οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς τῆς ἐπιπτώσεις». Εἰσηγητὴς αὐτοῦ τοῦ θέματος εἶναι ὁ κ. Ντίνος Κωνσταντίνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές,

Τὰ θέματα τὰ ὅποια θέλει νὰ ἐγγράψει ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποφασισθοῦν ἀπὸ τὸ Σῶμα δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 73, παράγραφος 6 τοῦ Συντάγματος. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ παρακαλῶ ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἔνσταση γιὰ τὴν ἐγγραφή ὁποιοδήποτε ἀπὸ τὰ θέματα αὐτά, νὰ γίνῃ ἡ ἔνσταση οὕτως ὥστε νὰ τὰ θέσω στὸ Σῶμα πρὸς ψηφοφορία.

Ἡ κυρία Κατσελλῆ.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ :

Δὲν ἔχω ἔνσταση, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω θέμα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀμέσως μετὰ κυρία Κατσελλῆ, ἀφοῦ πρῶτα διαπιστωθεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ τὴν ἐγγραφή τῶν προηγούμενων θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(N. Μαυρονικόλας)

Δὲν ὑπάρχει ἔνσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γιὰ τὴν ἐγγραφή τῶν θεμάτων τὰ ὅποια εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαϊωάννου δὲν ὑπάρχει ἔνσταση, ἐπομένως τὰ θέματα αὐτά ἐγγράφονται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τοῦ Σώματος.

Ἡ κυρία Κατσελλῆ.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκ μέρους τῶν ἐκτοπισμένων Βουλευτῶν τοῦ ΔΗ.ΚΟ. κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ καὶ ἐμένα θέλω νὰ ἐγγράψω ἓνα θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ', «Τὸ ἄνοιγμα τοῦ φακέλλου τῆς Κύπρου καὶ ποιά εἶναι τὰ αἷτια ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν τόπο 200,000 ἐκτοπισμένοι πρόσφυγες στὴ Νότια Κύπρον».

(Χειροκροτήματα)

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, κ. Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κάμω μιὰ παρατήρηση. Τὰ χειροκροτήματα ἀνήκουν στὸ Θ.Ο.Κ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σᾶς παρακαλῶ.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ :

Καὶ ὁποῖος θέλει νὰ πηγαίνει ἐκεῖ γιὰ νὰ χειροκροτᾷ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σᾶς παρακαλῶ, κυρία Κατσελλῆ.

Κύριοι δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 73, παράγραφος 6 τοῦ Συντάγματος εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θέσω τὸ θέμα αὐτὸ ὑπόψη τοῦ Σώματος καὶ νὰ ζητήσω ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἔνσταση γιὰ τὴν ἐγγραφή του. Ἐὰν ὑπάρχει ἔνσταση νὰ λεχθεῖ γιὰ νὰ θέσω τὸ θέμα σὲ ψηφοφορία. Ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τότε τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έχω διαγνώσει μιὰ βιασύνη ἐκ μέρους ὀρισμένων Κοιμμάτων νὰ ἐγγράψουν θέματα γιὰ νὰ φανεῖ ὅτι τὰ ἐγγράφουν αὐτὰ τὰ θέματα. Δὲν θὰ ἀκολουθήσω τὴν τακτικὴ τους.

Ἐγὼ ἐγερθεῖ ὁμως γιὰ νὰ πῶ ὅτι ὄχι μόνον ὑποστηρίζουμε τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος αὐτοῦ ἀλλὰ ὑπερθεματίζουμε καὶ μᾶς ἐκπλήττει, διότι ἐμεῖς τώρα μπαίνομε στὴ Βουλὴ, τὸ ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα δὲν συνεζητήθη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας τῆς ἀπελθούσας Βουλῆς.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, ἀπευθύνομαι πρὸς τὸ κοινὸ τὸ ὁποῖο παρακολουθεῖ τὴ σημερινὴ συνεδρία τοῦ Σώματος. Εἶναι ἀναφαίρετο δικαίωμα τῶν πολιτῶν νὰ παρακολουθοῦν τὶς συνεδρίες αὐτοῦ τοῦ Σώματος. Καὶ εἴμεθα εὐτυχεῖς διότι τὸ κοινὸ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ τί διαδραματίζεται μέσα σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ προειδοποιήσω ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ὁποιαδήποτε ἐπέμβαση στὸ ἔργο αὐτοῦ τοῦ Σώματος. Δὲν ἐπιτρέπονται οὔτε χειροκροτήματα, οὔτε ἀποδοκιμασίες, οὔτε γέλια, οὔτε ὑπονοούμενα, οὔτε φωνές. Ἄν δὲ ἐξακολουθήσει αὐτὴ ἡ κατάσταση θὰ διατάξω τὴν ἐκκένωση τῆς αἴθουσας. Αὐτὸ νὰ τὸ ἔχετε ὑπόψη σας.

Ἄ κ. Λόρδος.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα τάξης. Ἄκουσα μὲ πολλὴ προσοχὴ τὴ δήλωσή σας ὅσον ἀφορᾷ τὶς ἐκδηλώσεις τῶν πολιτῶν ποὺ παρακολουθοῦν τὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς. Θέλω νὰ δηλώσω ὅτι ἡ Ὁμάδα μας ὑποστηρίζει πλήρως τὴ δήλωσή σας καὶ ὅτι θὰ ζητήσει, ἂν δὲν ἐνεργήσετε, τὴ λήψη τῶν μέτρων ποὺ προβλέπει τὸ Σύνταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄ κ. Λόρδος παρακαλῶ.

Ἄ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στὸ σημεῖο ποὺ ἀνεφέρθη ὁ κ. Κληρίδης θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι καὶ τὸ θέμα τοῦ φακέλλου τῆς Κύπρου, τὸ ἀνοιγμα τοῦ φακέλλου τῆς Κύπρου, καὶ τὸ θέμα τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν γιὰ τὴν ὑπαρξὴ 200,000 προσφύγων, ἔχει συζητηθεῖ ἐπανειλημμένα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ὑπὸ ἄλλους τίτλους. Ἐχει συζητηθεῖ, καὶ τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ ΕΔΕΚ καὶ τὸ Κόμμα μας ἔχουν σὲ ἐπανειλημμένες περιπτώσεις συζητήσει αὐτὸ τὸ θέμα. Τὸ ἐπαναγράφουμε ὁμως αὐτὸ τὸ θέμα γιὰτὶ πιστεύομε ὅτι πάντοτε πρέπει νὰ εὑρίσκεται στὴν ἐπικαιρότητα καὶ νὰ συζητεῖται ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, ἐλέχθη ὅτι οὐδεμία ἐνσταση ὑπάρχει γιὰ τὴν ἐγγραφή αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἐπομένως νομίζω ὅτι περιττεῖ νὰ συζητοῦμε περισσότερο ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τώρα. Βεβαίως θὰ τὸ συζητήσουμε καὶ θὰ ἔχετε πλήρη ἐλευθερία νὰ τὸ ἀναπτύξετε ὅταν θὰ ἔλθει ἡ κατάλληλη στιγμή καὶ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ συζητηθεῖ.

Ἄ κ. Λυσσαρίδης, παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δέν θά έγγραψω θέμα κ. Πρόεδρε.

Ἄλλά ἐπειδή ἀκριβῶς εἶναι ἴσως ἡ πρώτη εὐκαιρία πού δίνεται καί ἴσως νά ἐκπροσωπεῖ καί τήν ὁμόφωνη θέληση αὐτῆς τῆς Βουλῆς καί τοῦ λαοῦ, διερωτοῦμαι ἂν δέν θά ἔπρεπε αὐτή ἡ Βουλή νά ζητήσῃ ἀπό τό Ραδιοφωνικό Ἰδρυμα Κύπρου ὅλες οἱ συνεδρίες τῆς Βουλῆς νά μεταδίδονται ἀπό τήν τηλεόραση.

Ἔχω τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ λαός θέλει νά παρακολουθεῖ τοὺς Βουλευτές, ἔχω δὲ ἐπίσης τήν ἐντύπωση ὅτι τό γεγονός ὅτι ἡ Βουλή θά γνωρίζῃ ὅτι τό σύνολο σχεδόν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ θά παρακολουθεῖ τίς ἐργασίες αὐτοῦ τοῦ Σώματος, θά εἶναι μιὰ ἐποικοδομητική προσφορά γιά τό ἔργο τῆς Βουλῆς. Γι' αὐτό ἂν οἱ συνάδελφοι συμφωνοῦν, θά εἰσηγούμεν ὁ Πρόεδρος νά διαβιβάσῃ αὐτή τήν ἀπαίτηση τῆς Βουλῆς, οἱ συνεδρίες τῆς Βουλῆς νά μεταδίδονται ἀπό τηλεοράσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μέ συγχωρεῖτε, κ. Κληρίδη, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε νά κάμω μιὰ δήλωση. Γιά νά εἶμαι εἰλικρινῆς καί «fair» πρὸς ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους, κύριε Λυσσαρίδη, εἶχαμε πρόταση ἀπό τό Ραδιοφωνικό Ἰδρυμα Κύπρου ὅπως οἱ συνεδρίες τοῦ Σώματος αὐτοῦ μεταδίδονται ζωντανές, δηλαδή κατὰ τήν διάρκεια τῆς συνεδρίας αὐτοῦ τοῦ Σώματος, καί τό ἔθεσα προχθές στή συνεδρία τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ἐπιφυλαχθήκαμε δὲ νά λάβουμε σχετική ἀπόφαση αὔριο ὅταν θά γίνει ἡ συνεδρία γιά τὸν καταρτισμὸ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Σώματος. Μὲ τήν εὐκαιρία αὐτή σᾶς καλῶ νά παρευρεθεῖτε καί σεῖς αὔριο ἐδῶ στίς 4.00 ἡ ὥρα, οὕτως ὥστε νά ἀνταλλάξουμε ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εἶχα ζητήσῃ τό λόγο, κ. Πρόεδρε, ὄχι διότι διαφωνῶ ἀλλὰ διότι πρέπει νά ἀρχίσουμε νά τηροῦμε μιὰ τάξη. Εὐρίσκόμεθα στό Κεφάλαιο Δ καί δέν ἔληξε ἡ ἐγγραφή θεμάτων. Ὁ κ. Λόρδος εἶχε ζητήσῃ τό λόγο γιά νά ἐγγράψῃ θέμα ὅποτε ἠγέρθη ὁ κ. Λυσσαρίδης καί εἰσήζε τό θέμα τῆς τηλεοράσεως. Γι' αὐτό παρακαλῶ νά τελειώσουμε τό θέμα τῆς ἐγγραφῆς θεμάτων καί ἐν συνεχείᾳ μπορούμε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶχα δώσει τό λόγο στόν κ. Λόρδο, κύριε Κληρίδη ἂν προσέξατε, ἀλλὰ εἶχα τήν ἐντύπωση ὅτι δέν ἤθελε νά πεῖ ὅ,τιδήποτε.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ὁχι, ὁ κ. Λόρδος περίμενε διότι νόμιζε ὅτι ὁ κ. Λυσσαρίδης θά ἤθελε νά ἐγγράψῃ θέμα ἐγερθεῖς στό Κεφάλαιο Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡστε πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως.

Ὁ κ. Λόρδος παρακαλῶ.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Χαίρομαι, κ. Πρόεδρε, πού τελικῶς ἀπέσπασα καί ἐγώ τό λόγο καί θά ἤθελα, κ. Πρόεδρε, νά σᾶς πῶ ὅτι χαίρομαι ιδιαίτερα γιὰ τὴν ὁμιλία σας ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων σας ἐκάμετε ἀναφορά στὰ προσφυγικά προβλήματα καί ιδιαίτερα στό στεγαστικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

"Ετσι είμαι βέβαιος ότι τόσο έσεις όσο και οι Βουλευτές οι όποιοι σ'ας υποστήριξαν στην κατάληψη τής προεδρίας τής Βουλής δέν θάχετε καμιά ένσταση αν οι Βουλευτές τής προσφυγοποιημένης 'Αμμοχώστου έγγραψουν τó θέμα τής ανάγκης διεξαγωγής πλήρους και έξονυχιστικής έρευνας στό Είδικό Ταμείο 'Ανακουφίσεως Προσφύγων και ιδιαίτερα αν σ'ας ζητούσα βάσει του Κανονισμού 78 νά συζητηθεί στην άμέσως επόμενη συνεδρία τής Βουλής σάν θέμα σοβαρό και έπειγον. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Βουλευτά 'Αμμοχώστου, δυστυχώς δέν δικαιούμαι νά έγγραψω αυτό τó θέμα έγώ ούτε νά έκφέρω όποιαδήποτε γνώμη επί του θέματος πλην εκείνων τις όποιες συμπεριέλαβα στό λόγο μου. Είμαι ύποχρεωμένος νά θέσω και αυτό τó θέμα δυνάμει του άρθρου 73, παράγραφος 6 του Συντάγματος, ένώπιον του Σώματος. Και έρωτώ τó Σώμα αν όποιοσδήποτε Βουλευτής έχει ένσταση για τήν έγγραφή του θέματος τούτου.

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ :

"Ένσταση για τήν έγγραφή δέν έχομε, κ. Πρόεδρε, αλλά έχομε ένσταση ως πρós τήν προτεραιότητα διότι υπάρχουν τόσα άλλα θέματα πού προηγούνται. 'Επομένως νά πάρει τή σειρά του. 'Αλλά ένσταση δέν έχομε άσφαλώς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

'Ο κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

'Αξ. κ. Πρόεδρε, βεβαίως δέν ένιστάμεθα για τήν έγγραφή του θέματος αλλά λόγω τής σοβαρότητας του θέματος και λόγω του ότι έχουν δημοσιευθεί πολλά στον τύπο και έχουν λεχθεί πάρα πολλά, ειδικά για τó Ταμείο τούτο, θά εισηγούμουν πριν από όποιαδήποτε άλλη συζήτηση και προτού γίνει ή έναρξη τής συζήτησης του θέματος αυτού, νά κληθεί ó αρμόδιος 'Υπουργός νά ενημερώσει τó Σώμα γενικά πάνω στό θέμα τούτο και μετά νά ακολουθήσει ή συζήτηση. Αύτη είναι ή εισηγήση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λόρδος.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νά μου έπιτρέψετε δι' όλίγων νά άναπτύξω γιατί τó θέμα πράγματι είναι σοβαρό και έπειγον. Είναι σοβαρό και έπειγον και όφείλει ή Βουλή νά τó συζητήσει κατεπειγόντως διότι πρόσφατα στον τύπο και ιδιαίτερα σέ έφημερίδα προσκειμένη στην Κυβέρνηση προεβλήθη ó Ισχυρισμό ότι ύποβλήθηκαν στην Βουλή λογαριασμοί και κανένας Βουλευτής δέν ύψωσε φωνή διαμαρτυρίας για όποιοδήποτε σκάνδαλο πού νά σχετίζεται με τó θέμα. Και ως έκ τούτου πιστεύω ότι ή Βουλή εύρίσκεται έκτεθειμένη ως πρós τόν τομέα αυτό. Ταυτόχρονα, κ. Πρόεδρε, υπάρχουν πολλές και άλληλοσυγκρουόμενες πληροφορίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παναγίδης κάτι θέλει, τί συμβαίνει;

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Με συγχωρείτε, θέμα διαδικασίας. 'Ο κ. Λόρδος θέλει νά έγγραψει ένα θέμα.

Οί προηγούμενοι συνάδελφοι έθεσαν τὰ θέματα για έγγραφή. Έθέσατε έρώτημα πρὸς τοὺς Βουλευτὲς κατὰ πόσο έχουν ένσταση νὰ έγγραφεί ἡ ὄχι.

Νομίζω καί σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση θὰ πρέπει νὰ θέσετε τὸ θέμα ένώπιον τοῦ Σώματος κατὰ πόσο θὰ έγγραφεί ἡ ὄχι. Έδῶ ὁ κ. Λόρδος θέλει νὰ κάμει ὀμιλία. Δὲν νομίζω νὰ εἶναι ἡ ὥρα αὐτῆς τῆς δουλειᾶς.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Ἄμφισβητῶ, κ. Πρόεδρε, ὅτι ὑπάρχει θέμα διαδικασίας, διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ζητῶ εἶναι ἡ έγγραφὴ τοῦ θέματος κατὰ προτεραιότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρῶτα, κ. Λόρδε, σᾶς παρακαλῶ, νὰ θέσομε σὲ ψηφοφορία τὸ θέμα τῆς έγγραφῆς τοῦ θέματος.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καί δεύτερο νὰ θέσομε τὸ θέμα τῆς προτεραιότητας, γιά νὰ εἴμεθα έντάξει.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, ὁ κ. Γαλανός, τί θέλετε κ. Γαλανέ;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι καί ἀπὸ τὴ δική μας πλευρὰ δὲν ὑπάρχει καμμιά ένσταση· τούναντίον χαιρόμεθα ιδιαίτέρως νὰ έγγραφεί αὐτὸ τὸ θέμα, θὰ ἤθελα ὁμως ταυτόχρονα νὰ εἰσηγηθῶ, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἔλευση τοῦ ἀρμόδιου Ἑπουργοῦ, ὁ ὁποῖος νὰ μᾶς ἀναπτύξει τὸ θέμα, ὅτι θὰ πρέπει ταυτόχρονα νὰ παραπεμφθεῖ καί στὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ διότι εἶναι μέσον τῆς ἀρμόδιας Ἐπιτροπῆς πού θὰ γίνουν οἱ σχετικὲς ἐρωτήσεις γιά νὰ δοθοῦν καί οἱ σχετικὲς ἀπαντήσεις ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα προτεραιότητας, ἐγὼ πιστεύω ὅτι θέμα προτεραιότητας εἶναι καί ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καί τὸ πῶς ἔγιναν οἱ πρόσφυγες στὴν Κύπρο καί ὄχι θέματα (δὲν ἀκούεται) βοήθειαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, σᾶς παρακαλῶ, ἔχω πεῖ ἤδη στὸν κ. Λόρδο ὅτι θὰ ἐξετάσομε τὸ θέμα τῆς έγγραφῆς τοῦ θέματος καί κατόπιν τὸ θέμα τῆς προτεραιότητας. Κατόπιν εἶναι πού θὰ ἐξετάσομε τὸ θέμα τῆς σειρᾶς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἐρωτῶ τὸ Σῶμα ἂν ὑπάρχει ένσταση γιά τὴν έγγραφὴ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο εἰσηγείται ὁ κ. Λόρδος.

Ἄντιλαμβάνομαι ὅτι οὐδεμία ένσταση ὑπάρχει.

Θέλω νὰ θέσω σὲ ψηφοφορία ἀκόμα ἓνα θέμα. Τὸ θέμα τῆς προσκλήσεως τοῦ ἀρμόδιου Ἑπουργοῦ νὰ κατατοπίσει τὸ Σῶμα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Καί ἐρωτῶ ἂν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ένσταση ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΑ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει ἀσφαλῶς ένσταση ἀλλὰ ὑπάρχει θέμα διαδικασίας. Πρέπει πρῶτα, ὅταν έγγραφεί τὸ θέμα, νὰ ἀκουσθοῦν οἱ εἰσηγήσεις, ἂν ὑπάρχουν κρίσεις ἢ ἐπικρίσεις.

Σε δεύτερο στάδιο να κληθεί, αν χρειασθεί, ο Υπουργός και ίσως και να παραπεμφθεί το θέμα στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Δεν μπορούμε διότι ένας Βουλευτής ή Ομάδα Βουλευτών ενέγραψε κάποιο θέμα να προκαταλάβουμε τη συζήτηση και να πούμε ότι πρέπει να κληθεί ο Υπουργός. Αυτό θα φανεί κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, αν μου επιτρέπετε, είναι ένδεχομένο οι αριθμοί και τα γεγονότα τα οποία θα δοθούν από τον αρμόδιο Υπουργό να καταστήσουν περιττή την περαιτέρω συζήτηση του θέματος. "Αν όλα τα Μέλη της Βουλής ικανοποιηθούν ότι πράγματι αυτή είναι η κατάσταση και αυτοί είναι οι πραγματικοί αριθμοί, είναι ένδεχομένο να αποφύγουμε μια επίπονη συζήτηση ή οποία στο τέλος θα φανεί ότι δεν χρειάζεται, αν δηλαδή πράγματι οι αριθμοί και τα γεγονότα που θα δώσει ο Υπουργός θα θεωρηθούν ικανοποιητικά. Γι' αυτό το λόγο έχω θέσει αυτό το θέμα το οποίο εισηγήθη ο κ. Παπαδημητρίου σε ψηφοφορία. Θα μπορούσαμε να πάρουμε όλες τις πληροφορίες που θέλουμε και να αποφύγουμε περιττή συζήτηση πάνω σ' αυτό το θέμα, αν οι απαντήσεις του Υπουργού ήταν ικανοποιητικές.

'Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μπαίνουμε σε ένα επικίνδυνο θεσμό αν ακολουθήσουμε αυτή τη γραμμή, ο οποίος μπορεί σε μεγάλο βαθμό να περιορίσει τα δικαιώματα της Βουλής. "Αν για κάθε θέμα το οποίο ζητεί Βουλευτής να εγγραφεί, προτού αγορεύσει ο Βουλευτής που εγγράφει το θέμα, καλείται ο αρμόδιος Υπουργός να μιλήσει, τότε μπορεί να καταλήξουμε στη θέση να εγγράφουν θέματα τα Κόμματα, να μιλούν οι Υπουργοί και να παραμένουν τα θέματα στάσιμα. 'Ορθόδοξη διαδικασία σε μια Βουλή είναι ο εγγράφων το θέμα Βουλευτής ή Κόμμα να προβάλλει τους ισχυρισμούς του και η Κυβέρνηση να απαντά αν θέλει δια του αρμόδιου Υπουργού. Είναι δικαίωμα της Κυβέρνησης να στείλει οποιοδήποτε Υπουργό να κάμει δήλωση ενώπιον του Σώματος. 'Αλλά δεν μπορεί ο Υπουργός όταν ένα Κόμμα εγγράψει θέμα να είναι πρώτος όμιλητής επί του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Με συγχωρείτε, κ. Γαλανέ.

Κύριε Κληρίδη, νομίζω ότι έδωπέρα δεν είναι θέμα ούτε δικαιωμάτων ούτε παρεμποδίσεως της ελευθερίας του λόγου ή της έγγραφης θεμάτων σ' αυτό το Σώμα. Προς Θεού, δεν υπάρχει καμιά τέτοια πρόθεση τουλάχιστον εκ μέρους μου και δύναμαι να σας διαβεβαιώσω πάνω σ' αυτό. 'Εκείνο το οποίο διερωτούμαι, είναι αν πρέπει πρώτα ο Υπουργός να μάς δώσει τα στοιχεία τα οποία χρειαζόμεθα για να καταλήξουμε σε όρθα συμπεράσματα και αν χρειασθεί να επικρινουμε ή να διαψεύσουμε ή να άμφισβητήσουμε αυτά τα στοιχεία. Βεβαίως θα είμεθα όλοι ελεύθεροι να το κάμουμε· δεν λέγω ότι δεν πρέπει να γίνει αυτό το πράγμα ούτε ότι πρέπει να σταματήσει η συζήτηση. 'Αλλά αν δεν δοθούν όλα αυτά τα στοιχεία μπορεί όρισμένη κριτική και όρισμένα statements, όρισμένες εκθέσεις ενώπιον αυτής της Βουλής, να μη στηρίζονται πάνω στα όρθα γεγονότα και στους όρθους αριθμούς και είναι αυτός ο λόγος για τον οποίο θα ήθελα να θέσω στο Σώμα την εισήγηση την οποία έκαμε ο κ. Παπαδημητρίου. Δεν το άποφασίζω έγω διότι δεν έχω δικαίωμα να το άποφασίσω αλλά έχει δικαίωμα να το άποφασίσει το Σώμα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ίσως να μην έγινα αντιληπτός. Ένα Κόμμα θέτει ένα θέμα προς συζήτηση. Έγγράφεται στην Ημερήσια Διάταξη. Το Κόμμα για να το εγγράψει σημαίνει ότι έχει τα στοιχεία τα οποία θέλει να φέρει σε γνώση της Βουλής. Αν τα στοιχεία τα οποία θέλει το Κόμμα είναι κατά την άποψη της Κυβερνήσεως ή άλλων Κομμάτων παραπειστικά έχουν δικαίωμα να καλέσουν τον Υπουργό ή ίδια ή Κυβέρνηση να στείλει τον Υπουργό να αντιμετωπίσει τις θέσεις αυτές του Κόμματος. Αλλά δεν νοείται ο Υπουργός να ανοίξει τη συζήτηση θέματος το οποίο εγγράφει ένα Κόμμα στη Βουλή.

Εάν ακολουθήσουμε αυτή την τακτική τότε δένομε τα χέρια των Κομμάτων στη Βουλή. Δεν έχω ένσταση να έλθει ο Υπουργός αλλά ο Υπουργός θα έλθει κατόπιν που θα ανοίξει ή συζήτηση του θέματος με τους εισηγητές τους οποίους θα προτείνει το Κόμμα. Έτσι είναι ή όρθόδοξη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, στο παρελθόν πολλές φορές έχουν εγγραφεί θέματα και προσήλθε προηγουμένως ο αρμόδιος Υπουργός για να εκθέσει τα γεγονότα στη Βουλή πριν συζητηθεί το θέμα.

Ήθελα, όμως να σας αναφέρω το έξις — και πιστεύω ότι είσθε ενήμερος — ότι σήμερα έχει βγει μία Κυβερνητική ανακοίνωση πάνω σ' αυτό το θέμα. Σας εισηγοῦμαι να αναγνώσετε στο Σώμα την Κυβερνητική ανακοίνωση κι' αφού την αναγνώσετε να αποφασίσουμε κατά πόσο θα προσέλθει ο αρμόδιος Υπουργός προηγουμένως ή μετά από τη συζήτηση στο Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαδημητρίου, μετά ο κ. Παπαϊωάννου και μετά ο κ. Λυσσαρίδης.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

Επειδή είναι δική μου εισήγηση δεν ήθελα να προκαταλάβω ή να παρεμποδίσω τα κοινοβουλευτικά θέσμιμα και τους κανόνες της Βουλής για την έγγραφη των θεμάτων. Αλλά άναφερα ότι λόγω της σοβαρότητας του θέματος και λόγω του ότι έχουν γραφεί στον τύπο — όπως και ο κ. Λόρδος έχει παρουσιάσει έφημερίδα ότι εγγράφησαν — λανθασμένοι, ίσως, αριθμοί, γι' αυτό το λόγο ζήτησα να έλθει ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει το Σώμα. Αν, όμως, υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση και το Σώμα θέλει να αποφασίσει διαφορετικά, τότε ούτε μίαν ένσταση φέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε,

Νομίζω ότι συζητούμε άσκοπα αν θα έλθει ή όχι ο Υπουργός στο Σώμα. Έχω τη γνώμη ότι αυτεπαγγέλτως ο Υπουργός έχει το δικαίωμα να προσέλθει στο Σώμα οποιαδήποτε στιγμή το θελήσει για να ενημερώσει το Σώμα επί του θέματος το οποίο συζητεί αυτό το Σώμα. Αλλά δεν νομίζω ότι είναι όρθο να συζητούμε αν θα έλθει πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη συζήτηση του θέματος.

"Ας τὸ ἀφήσουμε νὰ τὸ ἀποφασίσει ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς ἂν θέλει νὰ ἔλθει ἢ ὄχι. Δεχόμεθα τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος. Ἄς ἀρχίσει ἡ συζήτηση τοῦ θέματος καὶ ὁ Ὑπουργὸς δύναται νὰ προσέλθει στὸ Σῶμα ὁποιαδήποτε στιγμή τὸ θελήσει ὁ ἴδιος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ μετὰ κ. Κληρίδη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἀπλό. Ἐνεγράφη ἢ θὰ ἐγγραφεῖ ἓνα θέμα. Καὶ εἶναι δικαίωμα τοῦ εἰσηγητῆ νὰ παρουσιάσει τὸ θέμα. Ἄν ἡ Κυβέρνηση, γιὰ τὸν α' ἢ β' λόγο, θέλει νὰ δώσει ὁποιαδήποτε στοιχεῖα στὴ Βουλὴ δικαιούται, εἴτε μέσον τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ μὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο τρόπο. Ἄλλὰ ἐμεῖς σὰν Βουλὴ ἀποφασίζουμε τὴν ἐγγραφή αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ τὴν ἐναρξὴ τῆς συζήτησής του. Τὰ ὑπόλοιπα δὲν μᾶς ἀφοροῦν καὶ νομίζω εἶναι περιττὸ νὰ τὰ συζητοῦμε.

Ἄν ἡ Κυβέρνηση θέλει, δικαιούται, ἢ μέσον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ μέσον τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τοῦ κυβερνητικῆς κόμματος ἢ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἔλθει νὰ δώσει ὁποιαδήποτε στοιχεῖα ἔχει. Ἐμᾶς ἡ δουλειὰ μας εἶναι νὰ ἐγγράψουμε τὸ θέμα καὶ νὰ ἀρχίσουμε τὴ συζήτησή του μὲ τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄν ὁ κ. Παπαδημητρίου, ὁ ὁποῖος ἔκαμε αὐτὴ τὴν εἰσήγηση, τὴν ἀποσύρει δὲν ἔχω καμμιά ἐνσταση.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄφοῦ τὸ δῆλωσα ἤδη, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐντάξει. Πολὺ ὠραία.

Ἐρχόμεθα τώρα στὸ δεύτερο μέρος τῆς εἰσῆγησης τοῦ κ. Λόρδου. Ἄν αὐτὸ τὸ θέμα πρέπει νὰ συζητηθεῖ κατὰ προτεραιότητα ἐναντι ὄλων τῶν ἄλλων θεμάτων. Καὶ ρωτῶ τὸ Σῶμα ἂν ἔχει ὁποιαδήποτε ἐνσταση πάνω στὴν εἰσῆγηση αὐτή.

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Λόρδος δὲν πρέπει νὰ ἐπιμένει νὰ δοθεῖ προτεραιότητα στὸ θέμα ποῦ ἐνέγραψε. Τὸ θέμα εἶναι «ἡ διαχείριση τοῦ Ταμείου τῶν Προσφύγων». Προτεραιότητα πρέπει νὰ δοθεῖ στὸ θέμα ποῦ ἐνέγραψε ἡ κ. Ρήνα Κατσελλῆ ποῦ εἶναι «τὰ αἷτια τοῦ ξεριζωμοῦ καὶ τῆς προσφυγίας τῶν 200.000 προσφύγων». Σ' αὐτὸ τὸ θέμα νὰ δοθεῖ προτεραιότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὄλοι μας ἀναγνωρίζουμε ὅτι τὸ θέμα εἶναι σοβαρὸ καὶ ὄλοι μας πιστεύουμε ὅτι πρέπει νὰ συζητηθεῖ. Ἄλλὰ δίνουμε σ' ἓνα θέμα προτε-

ραιότητα ἂν ἢ τυχὸν ἀναβολὴ θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ ἀλλοιώσει καταστάσεις.

Γιὰ τοῦτο δὲν νομίζω — δεδομένου ὅτι ὅλοι ἀναγνωρίζουμε τὴ σοβαρότητα τοῦ θέματος καὶ κανένας δὲν τὴν ἀρνεῖται — ὅτι ἂν τὸ θέμα συζητηθεῖ ἐντὸς δύο ἐβδομάδων ἢ 4 ἐβδομάδων θὰ ἔχει ὅποιαδήποτε ἐπίδραση. Ἀπεναντίας, ἴσως νὰ δοθεῖ ἢ εὐκαιρία καὶ στοὺς ὑπολοίπους νὰ μελετήσουν τὸ θέμα ὅσο σοβαρὰ πρέπει νὰ τὸ μελετήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λόρδος παρακαλῶ.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε. Ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως τῶν Προσφύγων μόλις στὶς 15 Μαΐου ἐνεκρίθη. Ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτὸς εἶναι ἐλλειμματικὸς σὲ μεγάλο βαθμὸ. Τὸ περιεχόμενον τοῦ Προϋπολογισμοῦ δείχνει ὅτι ἡ ἀνακούφιση τῶν προσφύγων βαίνει συνεχῶς μειούμενη καί, ὡς ἐκ τούτου, πιστεύω ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ θέμα τεράστιας σημασίας καὶ πρέπει νὰ ἀποτελέσει πρωταρχικὴ προτεραιότητα τῆς Βουλῆς.

Πέραν τούτου, κύριε Πρόεδρε, ἔχω ὑπόψη μου ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν μόλις στὶς 27 Μαρτίου εἶχε στὴν Ἐκθεσὴ τῆς τονίσει καὶ πάλι ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία πρέπει νὰ καταθέτει στὴ Βουλὴ ἀναλυτικὸ ἀπολογισμὸ καὶ Προϋπολογισμὸ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Παθόντων ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ του μέχρι σήμερα. Τὰ δύο αὐτὰ συναρτώμενα, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡ καθυστέρηση στὴν κατάθεση τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου καὶ τὸ ἐλλειμματικὸ του, νομίζω τὸ καθιστοῦν θέμα οὐσιαστικῆς προτεραιότητας καὶ ἐπιμένω νὰ ἐγγραφεῖ ὡς πρῶτο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ διαφωνήσω μαζί σας, κ. Λόρδε. Διότι ἂν οἱ ἀριθμοὶ εἶναι αὐτοί, κ' ἂν τὸ Ταμεῖο εἶναι ἐλλειμματικὸ, δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξουν τὰ πράγματα ἂν συζητηθεῖ αὐτὸ τὸ θέμα μετὰ 3 ἢ μετὰ 4 ἐβδομάδες.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Βεβαίως, κύριε Πρόεδρε, γιὰ τοὺς πρόσφυγες θὰ ἀλλάξουν οὐσιωδῶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἀλλάξει ἡ κατάσταση.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐνδεχόμενη ἐπέμβαση ἢ ὁ ἐπηρεασμὸς τῆς Κυβέρνησης ὑπὸ τῆς Βουλῆς θὰ μποροῦσε ν' ἀλλάξει οὐσιωδῶς τὸ θέμα γιὰ τοὺς πρόσφυγες. Καί, ὡς ἐκ τούτου, τὸ θέμα εἶναι οὐσιαστικῆς σημασίας κ' ἐπιμένω ὅπως συζητηθεῖ ὡς θέμα προτεραιότητας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πολὺ ὠραῖα.

Νὰ τεθεῖ σὲ ψηφοφορία τὸ θέμα.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου καὶ ὁ κ. Γαλανός.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἔχουν ἐγγραφεῖ ὀρισμένα θέματα. Ὅλα τὰ θέματα ποὺ ἔχουν ἐγγραφεῖ εἶναι πολὺ ἐπείγοντα. Καὶ τὸ θέμα τῆς ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας εἶναι ἐπείγον, καὶ τὸ θέμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος εἶναι ἐπείγον, καὶ τὸ θέμα τοῦ Ταμείου καὶ τὸ θέμα τοῦ φακέλλου. Τὰ θέματα

αυτά έχουν έγγραφει, ένεκρίθησαν από τὸ Σῶμα καὶ θὰ συζητηθοῦν μὲ τὴ σειρά μὲ τὴν ὁποία ἔχουν έγγραφει. Αὐτὴ εἶναι ἡ διαδικασία πού ἀκολουθεῖται καὶ δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ συζητοῦμε ἐδῶ ποιὸ ἔχει προτεραιότητα περισσότερη ἀπὸ τὸ ἄλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πράγματι κι' ἐγὼ συμφωνῶ ὅτι πολλὰ θέματα εἶναι ἐπείγοντα καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ νομίσει κανένας ὅτι ἐμεῖς κοπτόμεθα λιγότερο γιὰ τὸ θέμα τῶν προσφύγων μὲ τὸ νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα πού εἰσηγεῖται ὁ κ. Λόρδος σὲ 4 ἑβδομάδες ἀντὶ σὲ δύο ἑβδομάδες.

Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖο θὰ ἤθελα νὰ σᾶς εἰσηγηθῶ εἶναι νὰ ἀναγνώσετε τὴ σημερινὴ Κυβερνητικὴ ἀνακοίνωση ἢ ὁποία, πιστεύω, εἶναι πολὺ κατατοπιστικὴ πάνω στὸ θέμα αὐτό. Διότι ἔχουν γίνεῖ ὀρισμένοι ὑπαιτιγμοὶ περὶ σκανδάλων κ.λ.π. καὶ δὲν νομίζω ὅτι μπορούμε νὰ κάνουμε αὐτοὺς τοὺς ὑπαιτιγμούς πρὶν νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν μπορούμε νὰ μποῦμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος. Οὔτε ἔγγραφα νὰ ἀναγνώσουμε, οὔτε ἐπιχειρήματα νὰ ἀκούσουμε. Σᾶς παρακαλῶ, ἔχουν ἀκουσθεῖ οἱ γνῶμες. Νὰ θεθεῖ μπροστὰ στὴ Βουλὴ καὶ νὰ κλείσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπὸν κύριοι, θέτω πρὸς ψήφοφορία ἂν τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ὁ κ. Λόρδος πρέπει νὰ συζητηθεῖ κατὰ προτεραιότητα ἢ μὲ τὴ σειρά του.

Νομίζω ἔχει τελειώσει ἡ συζήτηση, κ. Σολωμῆ.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Ἄν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἐπὶ τῆς διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Ἐπειδὴ ἴσως νὰ ἠγέρθη μιὰ παρεξήγηση ἐπὶ τοῦ θέματος, ἡ εἰσήγηση γίνεται καὶ ἀπὸ τοὺς τρεῖς Βουλευτὲς τῆς Ἄμμοχώστου. Ἀπὸ τοὺς κ.κ. Κώστα Χατζηκακοῦ, Κωνσταντῖνο Λόρδο καὶ τὸν ὑποφαινόμενο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαρίστως νὰ σημειωθεῖ.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Ἀκριβῶς. Εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν Βουλευτῶν Ἄμμοχώστου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ πολὺ διότι μοῦ τὸ λέτε κ. Σολωμῆ. Θὰ θεθεῖ στὰ πρακτικά.

K. ΛΟΡΔΟΣ :

Σᾶς ἐλέχθη ὅτι εἶναι ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς τῆς προσφυγοποιημένης ἐπαρχίας Ἄμμοχώστου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν τὸ ἔχω προσέξει, κ. Λόρδε.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει. Ἄλλὰ ἂν πράγματι εἶναι αὐτὴ ἡ πρόθεση τότε νὰ σημειωθεῖ στὰ πρακτικὰ ὅτι τὸ θέμα ἐγγράφεται κι' ἀπὸ τοὺς τρεῖς Βουλευτὲς τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου.

Καὶ θέτω ἐνώπιον τοῦ Σώματος σὲ ψηφοφορία ἂν τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἐνέγραψαν οἱ Βουλευτὲς Ἀμμοχώστου τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ ἔχει προτεραιότητα ἐναντι τῶν ἄλλων.

Ποιοὶ πιστεύουν ὅτι ἔχει προτεραιότητα καὶ πρέπει νὰ συζητηθεῖ προηγουμένως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

12 ὑπέρ.

Πόσοι πιστεύουν ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νὰ πάρει τὴ σειρά του;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

20 ἐναντίον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡστε τὸ θέμα παίρνει τὴ σειρά του διότι ψήφισαν 12 Βουλευτὲς ὑπὲρ τῆς προτεραιότητας καὶ 20 Βουλευτὲς ἐναντίον τῆς προτεραιότητας. Ἐπομένως παίρνει τὴν πραγματικὴ του σειρά.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Χάριν ἀκριβείας, 21 κύριε Πρόεδρε.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πολὺ ὠραῖα, 21 κύριοι.

Νομίζω ὅτι ἔχουμε τελειώσει, κύριοι γιὰ σήμερα.

Ὁ κ. Κληρίδης κάτι θέλει νὰ πεῖ.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ, ὅπως ὀρθῶς εἶπετε, ὅλα τὰ θέματα εἶναι ἐπείγουσης φύσεως, ἀνεξάρτητα ἂν ἔπρεπε τὸ θέμα ποὺ εἰσηγηθήκαμε νὰ τύχει προτεραιότητας, ἐμεῖς ὡς Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς θὰ εἰσηγηθούμε, γιὰ νὰ καλύψουμε τὰ θέματα αὐτὰ τὸ ταχύτερο δυνατὸ, οἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς οἱ ὁποῖες ἀρχίζουν ἢ ὠρα 5 νὰ μὴ διακόπτονται στὶς 7 μ.μ. ἀλλὰ νὰ συνεχίζουμε ἐν ἀνάγκη καὶ μέχρι τῆς 12ης μεσονυχτίου ὠρας, γιὰ νὰ ἐξαντλήσουμε τὴ συζήτηση τῶν θεμάτων αὐτῶν.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

('Απευθυνόμενος στο κοινό)

Σας παρακαλώ να μην προβαίνεται σε έκδηλώσεις.

Είναι μια εισήγηση την οποία έκαμε ο έντιμος αρχηγός του Δημοκρατικού Συναγερμού και την οποία το Σώμα θα τη λάβει πολύ σοβαρά υπόψη. Δεν υπάρχει τίποτε το άστειο και τίποτε για το οποίο πρέπει να γίνεται αυτός ο θόρυβος.

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχουμε καμιά ένσταση να συζητούνται τα διάφορα θέματα αν είναι ανάγκη και μέχρι του μεσονυχτίου.

Το θέμα, όμως, που σήκωσα το χέρι μου είναι ότι υπό κανονικές συνθήκες ή ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος θα ζητούσε να δοθεί προτεραιότητα στο θέμα του φακέλλου της Κύπρου και της προσφυγοποίησης.

'Αλλά επειδή τέθηκε από σας ότι υπάρχουν πολλά θέματα τα οποία είναι επείγοντα, δεν έχουμε ζητήσει να δοθεί αυτή η προτεραιότητα, παρόλο που πιστεύουμε ότι υπάρχει, πράγματι, αυτή η προτεραιότητα σ' αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, νομίζω ότι έχω κάμει ruling πάνω στο θέμα αυτό κι' έχει αποφασίσει το Σώμα ότι όλα τα θέματα θα συζητηθούν με τη σειρά τους.

"Όσον αφορά την εισήγηση του κ. Κληρίδη, θα μελετηθεί πολύ σοβαρά και σε κάθε συνεδρίαση του Σώματος θ' αποφασίζετε τότε θα γίνεται ή διακοπή της συνεδρίας.

'Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Το θέμα της διάρκειας των εργασιών της Βουλής είναι θέμα το οποίο μπορεί ν' αποφασιστεί και δεν υπάρχει πρόβλημα.

'Εκείνο που είναι πρόβλημα και που νομίζω ότι οι αρχηγοί των διαφόρων Κομμάτων θα πρέπει να το δουν κι' αυτοί, είναι να επικρατεί τάξη σ' αυτό το Σώμα. Και νομίζω ότι όλοι μας θα πρέπει να συμβάλουμε ώστε να διατηρείται τάξη σ' αυτό το Σώμα.

Διότι, αν θα συνεχίσουν έτσι οι συνεδριάσεις της Βουλής, και πολύ περισσότερο αν γίνει τελικά αποδεκτή και η πρόταση του κ. Λυσσαρίδη όπως όλες οι συνεδριάσεις της Βουλής μεταδίδονται από τηλεοράσεως, δεν νομίζω ότι η εικόνα που παρουσιάζεται θα ήταν ή καλύτερη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, κύριοι, νομίζω ότι έχουμε φθάσει στο τέλος της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Κηρύσσω τή λήξη των εργασιών του Σώματος.

("Ωρα λήξεως 6.30 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφ-
βητικὴ σειρὰ) :—

'Αναστασιάδης Νῆκος	Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Γαλανός 'Αλέξης	'Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Γεώργιος	Παναγίδης Κίμων
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας	Παπαδημητρίου Κυριάκος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Κατσελλῆ Ρήνα	Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Κατσουνωτός 'Ιάκωβος	Παπαρὲς Αὐγερινός
Κληρίδης Γλαῦκος	Πέτας Χρῖστος
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Πουμπουρῆς Μιχάλης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Σαββίδης Γεώργιος
Λιβέρας Δημήτριος	Σολωμῆς Χρῖστος
Λόρδος Κωνσταντῖνος	Φάντης 'Ανδρέας
Λυσσαρίδης Βάσος	Χατζηκακοῦ Κώστας
Μαθηκολώνης 'Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μάτσης 'Ιωάννης	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαυρονικόλας Νῆκος	Ψυλλίδης 'Ανδρέας
Μιχαηλίδης Θαλῆς	

'Αντιπρόσωποι Ὀρθοσκευτικῶν 'Ομάδων

'Αστζιάν 'Αντρανίκ

Κυρίλλης Φέλιξ

Μαυρίδης 'Ιωάννης

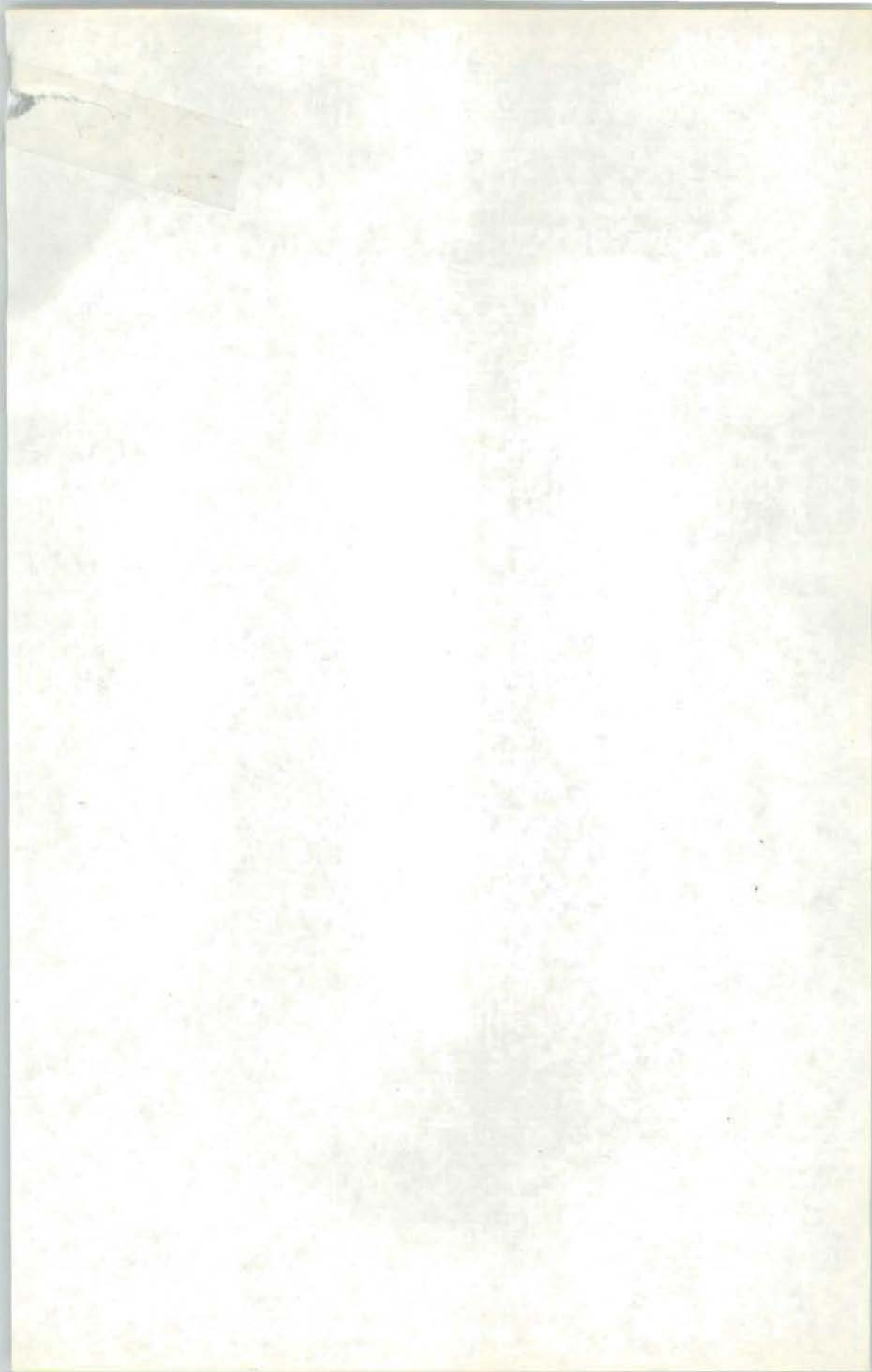
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. 'Εκλογή 'Επιτροπῆς 'Επιλογῆς.
2. 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις ('Η ἀνάγκη ἐπαναλήψεως τῶν ἐπισκέψεων ἱατρικοῦ κλιμακίου στὸ Ζύγι. 'Η ἀνάγκη ἐνίσχυσης τοῦ φράγματος τοῦ Μαυροκόλυμπου ἀπὸ τὸ μεγάλο ἀρδευτικὸ ἔργο τῆς Πάφου γιὰ τὴ σωτηρία τῶν μόνιμων φυτειῶν τοῦ ἀναδασμοῦ τῆς περιοχῆς—Τὰ σοβαρὰ προβλήματα τῆς μόρφωσης τῶν προσφυγοπαίδων καὶ τῆς ἀποκατάστασης τῶν θυγατέρων τῶν προσφύγων—'Η δοθεῖσα πρὸς τοὺς πρόσφυγες κτηνοτρόφους τῆς Καφίνου ὑπόσχεση ἐπιχορηγήσεως ἐκ £200 κατ' ἄτομο—'Η ἀνάγκη διορισμοῦ μόνιμου ψυχιάτρου στὸ Νοσοκομεῖο Πάφου—'Η ἀνάγκη ἐπιδιόρθωσης τῶν σπιτιῶν καὶ ἀνέγερσης καινούργιων κατοικιῶν καθὼς καὶ ἐξοπλισμοῦ τοῦ νηπιαγωγείου τοῦ χωριοῦ Καντοῦ—'Η ἀνάγκη διευθετήσεως κατάλληλου οἰκήματος καὶ ἐξοπλισμοῦ γιὰ τὸν ἱατρικὸ ἐπισκέπτη τοῦ χωριοῦ Κοτσιάτη—'Η ἀνάγκη ἐγκατάστασης τηλεφώνων καὶ παροχῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος στὸ συνοικισμό αὐτοστέγασης 'Αρεδιοῦ καὶ ἐπισκευῆς τοῦ δρόμου 'Αρεδιοῦ—Μαλούντας—Κλήρου καθὼς καὶ κατασκευῆς τῶν ἀναγκαίων ἀποχευτικῶν καὶ συντήρησης τῶν δρόμων μέσα στὸ συνοικισμό καὶ ἀνέγερσης νηπιαγωγείου—Τὰ προβλήματα ἀσφαλτόστρωσης δρόμων καὶ ἐγκατάστασης τηλεφώνων στοὺς συνοικισμοὺς Καλοῦ Χωριοῦ Λάρνακας καὶ Αὐγόρου καὶ δημιουργίας κτηνοτροφικῶν ζωνῶν στὸ Καλὸ Χωριό—'Η ἀπὸ χρόνια ἐκκρεμοῦσα ὑπόσχεση γιὰ κατασκευὴ φράγματος στὸν ποταμὸ

Σερράχη για την άρδευση τών χωριών 'Αχακίου και Μενοίκου—'Η παρατηρούμενη καθυστέρηση στην παραχώρηση έπιχορηγημένων έσκαφών στις άγροτικές κοινότητες—'Η ανάγκη ένίσχυσης τών κτηνιατρικών ύπηρεσιών που παρέχονται στα χωριά Δάλι, Λύμπια, 'Αλάμπρα και άλλα χωριά τής περιοχής—Τά πολλά άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οί πρόσφυγες κάτοικοι τής Κοφίνου—'Η καθυστέρηση που παρουσιάζεται από την Κεντρική 'Επιτροπή 'Επιλογής και Κριτηρίων για παραχώρηση οικονομικής βοήθειας για αύτοστέγαση και παραχώρηση σπιτιών σέ κυβερνητικούς οικισμούς).

3. 'Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' τής 'Ημερήσιας Διάταξης :—
- (α) Τό ύδρευτικό πρόβλημα τής Λευκωσίας και ή ανάγκη λήψης αποφασιστικών μέτρων για την αντιμετώπιση του.
(Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Γ. Σαββίδη).
- (β) Τό όξύ ύδατικό πρόβλημα, ό νότιος άγωγός και ειδικά τό πρόβλημα τής περιοχής Κοκκινοχωριών και Κιτίου.
(Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Χαμπή Μιχαηλίδη).
- (γ) 'Η έρήμωση πολλών όρεινών κοινοτήτων έξ αιτίας σοβαρών οικονομικών δυσχερειών και ή ανάγκη λήψης μέτρων για την άποσόβηση του κινδύνου ολοκληρωτικής καταστροφής.
(Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Ε. Παπαϊωάννου).
- (δ) 'Η σύνδεση με την Ε.Ο.Κ. και οί οικονομικές και πολιτικές της έπιπτώσεις.
(Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Ντ. Κωνσταντίνου).
- (ε) Τό άνοιγμα του φακέλλου τής Κύπρου και ποιά είναι τά αίτια που υπάρχουν σήμερα στον τόπο 200.000 έκτοπισμένοι πρόσφυγες στη Νότια Κύπρο.
(Θέμα έγγραφέν με είσήγηση τών άξ. Βουλευτών κυρίας Ρήνας Κατσελλή και κ. 'Αλέξη Γαλανού) και
- (ζ) Διεξαγωγή διαλογικής συζήτησης (Ντ. Λόρδος, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Παναγίδης, Α. Γαλανός, Γλ. Κληρίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Β. Λυσσαρίδης, Χ. Μιχαηλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου) κατά πόσο έπρεπε νά δοθεί προτεραιότητα έναντι τών άλλων θεμάτων στο θέμα «'Η ανάγκη διεξαγωγής πλήρους και έξονυχιστικής έρευνας στο Εϊδικό Ταμείο Προσφύγων» (Θέμα προταθέν προς έγγραφή από τους άξ. Βουλευτές κ.κ. Κ. Λόρδο, Κ. Χατζηκακού και Χρ. Σολωμή) και τελική κατά πλειοψηφία άπόφαση τής Βουλής όπως τουτο πάρει τή σειρά του στο Κεφ. Δ'.

Τιμή 50 Μιλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 18ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1981

(Ὡρα ἐνάρξεως 5.11 μ.μ.)

(Ἄρ. 3)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύττω τὴν ἐναρξὴ τῶν σημερινῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ καλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν εἰσέλθουμε στὸ θέμα τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τῆς σημερινῆς συνεδρίας δικαίωμα καὶ καθήκον ἔχω νὰ σᾶς ἀναγγεῖλω τὴ σύνθεση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅπως ἐγένετο ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι σχετικὰ μὲ τὴν προεδρία τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν ὑπῆρξε διαφωνία καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ ψήφισαν ὑπὲρ τῆς παρουσίας καταναμῆς τῶν προεδριῶν οἱ Βουλευτὲς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ τοῦ Α.Κ.Ε.Λ., ἐναντίον δὲ οἱ Βουλευτὲς τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ σύνθεση τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἐγένετο ὁμοφώνως.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Θαλῆς Μιχαηλίδης, Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Μιχάλης Πουμπουρῆς
Ἰωάννης Μάτσης
Κωνσταντῖνος Λόρδος
Μανώλης Χριστοφίδης
Γιαννάκης Ὁμήρου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 'Αλέξης Γαλανός, 'Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Παῦλος Δίγκλης
 'Ανδρέας Ζιαρτίδης
 Θαῆς Μιχαηλίδης
 Μανώλης Χριστοφίδης
 Λεόντιος 'Ιεροδιακόνου
 Κωνσταντίνος Λόρδος
 'Ιάκωβος Κατσουνωτός

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

'Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παῦλος Δίγκλης, 'Αναπληρωτής Πρόεδρος
 'Ανδρέας Φάντης
 Κίμων Παναγίδης
 Ρήνα Κατσελλῆ
 Κωνσταντίνος Λόρδος
 Αύγερινος Παπαρῆς
 'Ανδρέας Μαθηκολώνης
 'Ιάκωβος Κατσουνωτός

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΙΚΩΝ

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Νίκος 'Αναστασιάδης, 'Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Γεώργιος Γεωργίου
 Νίκος Μαυρονικόλας
 Δημήτριος Λιβέρας
 Κίμων Παναγίδης
 Γιαννάκης 'Ομήρου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

'Ανδρέας Ψυλλίδης, Πρόεδρος
 Ρήνα Κατσελλῆ, 'Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Γεώργιος Σαββίδης
 Παῦλος Δίγκλης
 Χρῖστος Πέτας
 'Ιωάννης Μάτσης
 Γεώργιος Γεωργίου
 Νίκος 'Αναστασιάδης
 Γιαννάκης 'Ομήρου

Ἐκπρόσωποι Ἱεροσκευτικῶν Ὁμάδων

1. Ἰωάννης Μαυρίδης
2. Ἄντρανικ Ἀστζιάν
3. Φέλιξ Κυρέλλης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ

Δημήτριος Λιβέρας, Πρόεδρος
 Ἀλέξης Γαλανός, Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
 Ἀνδρέας Φάντης
 Κυριάκος Χρίστου
 Χρῖστος Κουρτελλάρης
 Ἰωάννης Μάτσης
 Μανώλης Χριστοφίδης
 Χρῖστος Σολωμῆς
 Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Χαμπῆς Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
 Χρῖστος Κουρτελλάρης, Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
 Γεώργιος Σαββίδης
 Κυριάκος Παπαδημητρίου
 Κίμων Παναγίδης
 Χρῖστος Σολωμῆς
 Γεώργιος Γεωργίου
 Αὐγερινὸς Παπαρῆς
 Γιαννάκης Ὀμήρου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος
 Ἀλέξης Γαλανός, Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Χαμπῆς Μιχαηλίδης
 Κυριάκος Χρίστου
 Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
 Νίκος Ἀναστασιάδης
 Ἀνδρέας Μαθηκολώνης
 Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου, Πρόεδρος
 Γεώργιος Γεωργίου, Ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος
 Αὐγερινὸς Παπαρῆς
 Ἀνδρέας Ψυλλίδης
 Δημήτριος Λιβέρας
 Ἀνδρέας Φάντης
 Χαμπῆς Μιχαηλίδης
 Χρῖστος Πέτας
 Γιαννάκης Ὀμήρου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ

Κώστας Χατζηκακοῦ, Πρόεδρος
 Γεώργιος Παπαδόπουλος, Ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος
 Ἀνδρέας Μαθηκολώνης
 Θαλῆς Μιχαηλίδης
 Κυριάκος Παπαδημητρίου
 Χρῖστος Πέτας
 Κυριάκος Χρίστου
 Παῦλος Δίγκλης
 Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ**

Ἰωάννης Μάτσης, Πρόεδρος
 Κωνσταντῖνος Λόρδος, Ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος
 Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
 Ἀλέξης Γαλανός
 Κίμων Παναγίδης
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
 Μιχάλης Πουμπουρῆς
 Γιαννάκης Ὀμήρου

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ-ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΩΝ-ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ-
ΠΑΘΟΝΤΩΝ**

Χρῖστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος
 Μιχάλης Πουμπουρῆς, Ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος
 Χρῖστος Πέτας
 Ρήνα Κατσελλῆ
 Ἀλέξης Γαλανός
 Κωνσταντῖνος Λόρδος
 Κώστας Χατζηκακοῦ
 Χρῖστος Σολωμῆς
 Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ**

Κωνσταντίνος Λόρδος, Πρόεδρος
 'Ανδρέας Μαθηκολώνης, 'Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Γεώργιος Γεωργίου
 Δημήτριος Λιβέρας
 'Αλέξης Γαλανός
 Νίκος Μαυρονικόλας
 Γεώργιος Σαββίδης
 Γιαννάκης 'Ομήρου

Τέλος δυνάμει του Κανονισμού 16 του Κανονισμού της Βουλής ή **ΕΠΙ-
ΤΡΟΠΗ ΤΗΡΗΣΕΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ** άπετελέσθη από τους άκολουθους
 Βουλευτές :

'Ανδρέας Φάντης
 'Ιωάννης Μάτσης
 Θαλής Μιχαηλίδης

ύπό την προεδρία του Προέδρου του Σώματος ό όποιος δυνάμει του Κανονισμού
 είναι Πρόεδρος της 'Επιτροπής ex officio.

Κατόπιν της άναγγελίας αυτής εισερχόμεθα στη σημερινή 'Ημερήσια Διά-
 ταξη.

Τό Κεφάλαιο Α' προνοεί για Νομοθετική 'Εργασία. Σήμερα όμως δέν
 ύπάρχει Νομοθετική 'Εργασία.

Προχωρούμε λοιπόν στο Κεφάλαιο Β' που προνοεί για την κατάθεση
 Νομοσχεδίων και 'Εγγράφων.

Καλώ τον Γραμματέα ν' άναγνώσει τά Νομοσχέδια και 'Εγγραφα τά όποια
 κατατέθηκαν στη Βουλή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περί Θρησκευτικών 'Ομάδων ('Εκπροσώπησις) (Τροποποιητικός) Νόμος
 του 1981. 'Εστάλη από τό 'Υπουργείο 'Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος ('Αρ. 4) του 1981.
 'Εστάλη από τό 'Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπο-
 λογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περί της Διεθνούς Συμβάσεως επί των Γραμμών Φορτώσεως του 1966
 (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος τρῦ 1981. 'Εστάλη από τό 'Υπουργείο
 Συγκοινωνιών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας μεταξύ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Λαϊκῆς Λιβυκῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Χορηγημάτων καὶ Ἀπολαβῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τῆς Δημοκρατίας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἐλέγχου τῆς Ἀτμοσφαιρας καὶ Ἐπικινδύνων Οὐσιῶν εἰς Ἐργοστάσια (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981. Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἀποδεκτῶν Ἐπιπέδων Ὑγείας εἰς Ἐργοστάσια (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981. Ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησίαι Ἐκθεσίς τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας καὶ Λογαριασμοὶ γιὰ τὸ ἔτος 1979. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1981. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1981. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περί Είδικεύσεως περί Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτυξίας) Νόμος (Άρ. 2) του 1981. Έστάλη από τό Έπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόταση Νόμου περί Παγοποιήσεως Ένοικίων (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981. Κατετέθη από την Κοινοβουλευτική Ομάδα Α.Κ.Ε.Α.— Άριστερās.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στις Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές Έσωτερικών και Νομικών.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, να παραπεμφθεί και στην Έπιτροπή Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται και στην Έπιτροπή Οικονομικών, κύριοι, αν δεν υπάρχει ένσταση. Όστε παραπέμπεται στις Έπιτροπές Έσωτερικών, Νομικών και Οικονομικών.

Έχει περατωθεί, κύριοι Βουλευτές, η κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων ενώπιον του Σώματος.

Τό Κεφάλαιο Γ' προνοεί για Έρωτήσεις και Άπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σήμερα δεν υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δεν υπάρχουν σήμερα Έρωτήσεις.

Ό κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, την περασμένη συνεδρία της Βουλής έτέθησαν στην Ημερήσια Διατάξη όρισμένα Νομοσχέδια για τή σημερινή συνεδρία, τά όποια, όπως είπτε, δεν μπορούν να συζητηθούν και ό λόγος που δεν μπορούν να συζητηθούν είναι διότι δεν έχουμε τις εκθέσεις των αρμόδιων Έπιτροπών. Δεν παραπέμφθηκαν όμως στις αρμόδιες Έπιτροπές διότι δεν υπήρχαν κατά την περασμένη συνεδρία και επομένως πρέπει σήμερα και αυτά τά Νομοσχέδια να παραπεμφθούν στις αρμόδιες Έπιτροπές προς μελέτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, επειδή σήμερα κατατέθηκαν 11 συνολικά Νομοσχέδια και Κανονισμοί θά είναι προτιμότερο να αφήσουμε στην προσεχή συνεδρία την κατάθεση των Νομοσχεδίων εκείνων, ούτως ώστε εν τώ μεταξύ οι Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές να μπορέσουν να παράξουν κάποιο έργο για την προσεχή συνεδρία της Βουλής. Επίσης πρέπει να τονίσω ότι υπάρχουν ενώπιον του Σώματος περί τά 40 Νομοσχέδια τά όποια εκκρεμοϋν ενώπιον των διαφόρων

Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ θὰ ἤθελα νὰ παραπέμψω ἐκ νέου τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ ἐνώπιον τῶν ἀρμόδιων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν γιὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ προωθοῦνται οὕτως ὥστε νὰ ἐκκαθαρίσουμε αὐτὰ τὰ καθυστερημένα Νομοσχέδια.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀναφορικὰ μὲ τὰ 40 Νομοσχέδια ποὺ εὐρίσκονται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀπὸ τὴν παλιὰ Βουλὴ, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὀρισμένα τουλάχιστον θὰ πρέπει νὰ παραγραφοῦν διότι καὶ οἱ εἰσηγητὲς τους δὲν βρίσκονται πιά στὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὰ, κ. Παπαϊωάννου, θὰ τὰ ξεκαθαρίσουν οἱ ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, δεδομένου ὅτι εἶναι ἤδη ἐνώπιον τους. Εἶχαν ἤδη παραπεμφθεῖ σὲ Ἐπιτροπές.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης, παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι τὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα βρίσκονται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη ἔχουν ἤδη κατατεθεῖ, εἶναι ἤδη καθιερωμένο ὅτι ὅταν κατατεθοῦν Νομοσχέδια παραπέμπονται ἀμέσως σὲ Ἐπιτροπές. Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ποῖα θὰ προηγηθοῦν γιὰ ἐξέταση μέσα στὶς Ἐπιτροπές, θὰ ἦταν πράγματι σκόπιμο τὰ Νομοσχέδια τουλάχιστον τὰ ὁποῖα βρίσκονται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη νὰ παραπεμφθοῦν καὶ αὐτὰ οὕτως ὥστε νὰ ἀρχίσει τουλάχιστον ἡ προεργασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ εἶχα ἐνσταση, κ. Λυσσαρίδη, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ διευθέτηση ἢ ὁποῖα ἐγίνε εἶναι νὰ κατατεθοῦν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρία τῆς Βουλῆς καὶ νομίζω ὅτι δὲν μᾶς πειράζει καθόλου δεδομένου ὅτι ὑπάρχει ἀφθονή ἐργασία ἐνώπιον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν γιὰ τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου, παρακαλῶ.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπανερχομαι στὸ θέμα τῶν 40 Νομοσχεδίων διότι στὸ Σῶμα δὲν πρέπει νὰ δημιουργοῦνται λαθεμένες ἐντυπώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ναί, πράγματι ὑπάρχουν 40 Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα βρίσκονται στὶς διάφορες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, ὅμως 30 τουλάχιστον ἀπ' αὐτὰ εἶναι Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα εἴτε δὲν μποροῦν νὰ συζητηθοῦν διότι πλέον δὲν ὑπάρχει λόγος συζητήσεώς τους εἴτε γιὰ πάρα πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἀναμένεται ἀπάντηση ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Γι' αὐτὸ νὰ μὴ δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι στὶς Ἐπιτροπές ὑπάρχουν πάρα πολλὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἐξετασθεῖ. Γιὰ τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ τὰ Νομοσχέδια ἐκκρεμοῦν ἀπαντήσεις ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἀναμένεται ὅτι ἀπὸ τὰ παλιὰ Νομοσχέδια ὑπάρχουν πολλὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἔλθουν στὸ Σῶμα πρὸς συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός, παρακαλῶ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θὰ ἤθελα καὶ ἐγώ, κ. Πρόεδρε, νὰ ὑπερθεματίσω τὸ σημεῖο τὸ ὁποῖο ἀνάφερε ὁ κ. Κωνσταντίνου καὶ πράγματι νὰ τονίσω ὅτι ἓνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς Νομοσχεδίων στὴν πραγματικότητα δὲν ἐκκρεμεῖ ἀλλὰ εἶναι Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα κανονικά δὲν πρέπει νὰ εὐρίσκονται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη καὶ θὰ πρέπει ἢ νὰ ἀποσυρθοῦν ἢ ὅπωςδήποτε ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ ἀποφασίσαι κατὰ πόσο θὰ παραμείνουν ἢ θὰ τὰ ἀποσύρει μὲ τὴ σειρά της. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κίμων Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὀρισμένα Νομοσχέδια καὶ εἰδικὰ τὰ Νομοσχέδια ποὺ ἦταν ἐγγεγραμμένα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς περασμένης ἐβδομάδας ποὺ ἀναφέρθη ὁ κ. Κληρίδης, ἔχω τὴ γνώμη ὅτι ἔχουν παραπεμφθεῖ στὶς Ἐπιτροπές ἀπὸ τὴν προηγούμενη Βουλὴ. Ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό, εἶναι ἤδη στὶς Ἐπιτροπές καὶ εἰσηγοῦμαι, ἐπειδὴ ὑπάρχει σωρεία Νομοσχεδίων, νὰ θεωρηθοῦν ὅτι ἔχουν παραπεμφθεῖ στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, ὅποτε οἱ Ἐπιτροπές αὐτές θὰ ἐξετάσουν καὶ ἂν ὑπάρχουν Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ζητηθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ νὰ ἀποσυρθοῦν, νὰ ἀποσυρθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ μακρυγορήσω ὡς πρὸς τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Παναγίδης, ἀλλὰ ὑπενθυμίζω ὅτι ἐσεῖς ὁ ἴδιος στὴν προηγούμενη συνεδρία, ὅταν ἐρώτησα ἂν θὰ παραπεμφθοῦν τὰ Νομοσχέδια αὐτά, εἶπετε ὅτι θὰ παραπεμφθοῦν. Ὁ λόγος ὅμως γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν μπορούσατε νὰ τὰ παραπέμψετε εἶναι διότι δὲν εἶχαν συμπληρωθεῖ οἱ Ἐπιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἔχω ἐνστάση τὰ Νομοσχέδια νὰ θεωρηθοῦν ὡς παραπεμφθέντα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο μίλησαν ἐντιμοὶ Βουλευτὲς τῆς Ἀριστερᾶς καὶ τοῦ ΔΗ.ΚΟ., ἀντιλαμβάνομαι ὅτι προσπαθοῦν νὰ ὑπεραμυνοῦν τοῦ ἔργου τῆς προηγούμενης Βουλῆς ὅτι δηλαδὴ δὲν εὐθύνεται ἡ Βουλὴ διότι ἐκκρεμοῦν 40 Νομοσχέδια. Ἐγὼ δὲν εἶχα ἐγείρει αὐτὸ τὸ θέμα οὔτε καὶ εἶχα προσάψει μομφὴ κατὰ τῆς προηγούμενης Βουλῆς γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἦταν ἀπλῶς μιὰ παρατήρηση ἀπὸ πλευρᾶς τακτικῆς. Ἄν οἱ Ἐπιτροπές εἰσηγοῦνται ὀρισμένες τροποποιήσεις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν τις δέχεται, τότε ὑπάρχουν δύο τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος ἀντὶ νὰ ἐκκρεμοῦν τὰ Νομοσχέδια. Ἐπανερχοῦνται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ τὰ ψηφίζει μὲ τις τροποποιήσεις τις ὁποῖες εἰσηγεῖται ἢ ἂν ἔχουν οἰκονομικὴ δαπάνη, καὶ ἐπομένως ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ψηφίσει, τότε ἀπορρίπτονται τὰ Νομοσχέδια ἀλλὰ δὲν ἀφήνονται νὰ ἐκκρεμοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, μερικά από τὰ 40 Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς πληροφῶρία τοῦ κ. Κληρίδη ἐκκρεμοῦν ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ὁ ἴδιος ἦταν Πρόεδρος τοῦ Σώματος, ἀπὸ τὸ 1971 συγκεκριμένα.

(Γέλωτες)

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὄχι, νομίζω ὅτι ὁ κ. Παπαϊωάννου

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, σὰς παρακαλῶ, σὰς παρακαλῶ.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ὅχι, νομίζω, κ. Πρόεδρε, ὅτι ὁ κ. Παπαϊωάννου δὲν μιλά τὴν πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ ζητήσετε τὸ λόγο.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ζήτησα τὸ λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ ζητήσετε προηγουμένως τὸ λόγο, κ. Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Τὸν ζητῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σὰς τὸν δίδω.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ναί, εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε. Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀναφέρει ὅτι ἐκκρεμοῦν Νομοσχέδια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἦμουν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Αὐτὸ δὲν συμβαίνει διότι ὑπάρχουν ἐπιστολὲς σύμφωνα μὲ τις ὁποῖες κάθε περίοδο πού ἐκλείει ἡ Βουλὴ, Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατόπιν διαφωνιῶν μὲ τὴ Βουλὴ δὲν προωθοῦσε, τὰ ἀπέσυρε ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, πρὸς γνώση τοῦ κ. Παπαϊωάννου.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, ἔχω προειδοποιήσει ἐπανειλημμένως τὸ κοινὸ ὅτι δὲν ἐπιτρέπονται ἐκδηλώσεις. Αὐτὴ εἶναι ἡ τελευταία προειδοποίησή. Ἄν ἐπαναληφθεῖ αὐτό, θὰ διατάξω τὴν ἐκκένωση τῆς αἴθουσας. Λοιπὸν ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθεῖ.

Λοιπὸν, κύριοι ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ πρέπει νὰ σὰς πῶ ὅτι χρειάζεται μιὰ ἐκκαθάριση τῶν 40 αὐτῶν Νομοσχεδίων καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο τὰ παράπεμψα χονδρικῶς ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Διότι εἶναι γεγονός ὅτι ὑπάρχει ἓνα Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀπὸ τὸ 1963. Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν τὰ θέματα θὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τις ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς καὶ θὰ γραφοῦν ἐπιστολὲς πρὸς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα, οὕτως ὥστε ἂν δὲν ἐπιμένουν στὰ Νομοσχέδια αὐτά, νὰ τὰ ἀποσύρουν, ἄλλως νὰ ἀχθοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος μὲ τὴν ἀνάλογη ἐκθεση τῆς ἀρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ ἀπορριφθοῦν γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν μέσα στὶς ἐκκρεμότητες τῶν ἀρχείων τοῦ Σώματος αὐτοῦ. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ

ἀκριβῶς τὸ λόγο πού τὰ παράπεμψα ἐνώπιον τῶν ἀρμόδιων Ἐπιτροπῶν γιά νά γίνει αὐτή ἡ ἐκκαθάριση.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἡ ὥρα νά μποῦμε στό Κεφάλαιο Δ' διότι γιά τὸ Κεφάλαιο Γ' τὸ ὁποῖο προνοεῖ γιά Ἐρωτήσεις καί Ἀπαντήσεις δέν ὑπάρχουν ἐτοιμες ἀπαντήσεις.

Ἐπομένως καλῶ τὸν ἔντιμο Βουλευτὴ κ. Σαββίδη νά ἀνοίξει τὴ συζήτηση πάνω στό θέμα «Τὸ ὑδρευτικό πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καί ἡ ἀνάγκη λήψης ἀποφασιστικῶν μέτρων γιά τὴν ἀντιμετώπιση του.»

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη,

Τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰούνη ἡ Λευκωσία ἔζησε δέκα τραγικὲς μέρες. Ἐζησε τὸ δράμα τῆς λειψυδρίας καί τῆς δίψας. Ἡ κατάσταση ἦταν ιδιαίτερα τραγικὴ στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καί σὲ ὀρισμένες συνοικίες, ὅπου γιά δέκα μέρες οἱ κάτοικοι δέν εἶχαν νερὸ νά πλυθοῦν καί νά πιοῦν. Ὁ φόβος καί ἡ ἀπελπισία κυρίευσαν τοὺς ἀνθρώπους, πού γυρνοῦσαν ἀπὸ γειτονιά σὲ γειτονιά γιά νά ἐξασφαλίσουν λίγο νερὸ γιά τίς πιὸ στοιχειώδεις ἀνάγκες τους. Ἡ ζωὴ τῶν νοικοκυρῶν ἔγινε μαρτύριο. Ἡ ὑγεία τῶν παιδιῶν τους βρισκόταν σὲ κίνδυνο. Ἡ ζωὴ ὄλων ὑποβιβάστηκε καί στοὺς συνοικισμοὺς ἔγινε ἀνυπόφορη.

Στὴν ἀρχὴ ὁ κόσμος ἀπληροφόρητος δέν ἤξερε τί συμβαίνει καί ποίος φταίει. Δέν προειδοποιήθηκε ἔγκαιρα γιά ν' ἀντιμετωπίσει τὴν κατάσταση. Πολὺ ἀργὰ ἀνακοινώθηκε ὅτι τὸ νερὸ ἀπὸ τὰ κατεχόμενα μειώθηκε κατὰ 6 χιλιάδες τόνους τὴ μέρα. Καί πολὺ ἀργότερα οἱ ἀρμόδιοι ἐξασφάλισαν μερικὰ βυτιοφόρα γιά νά παίρνουν νερὸ στίς διψασμένες συνοικίες καί πῆραν ἐπείγοντα τεχνικὰ μέτρα γιά καλύτερη κατανομή τοῦ ἐλαττωμένου νεροῦ τῆς ὕδατοπρομήθειας.

Αὐτὸ ἀνάγκασε τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ νά ἐγγράψει τὸ θέμα στὴ Βουλὴ, γιά νά συζητήσουμε τὴν κατάσταση, νά διαπιστώσουμε τίς βασικὲς αἰτίες τοῦ κακοῦ καί νά εἰσηγηθοῦμε τρόπους θεραπείας του, ὥστε νά μὴ ἐπαναληφθεῖ στό μέλλον κάτι παρόμοιο ἢ καί χειρότερο.

Τὸ πρόβλημα τῆς ὑδρέυσης τῆς Λευκωσίας δέν εἶναι νέο. Ὅμως, ἡ ἀπότομη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς τῆς τελευταῖες δεκαετίες αὔξησε ἀνάλογα καί τίς ἀνάγκες σὲ νερὸ. Ἀκόμα καί πρὶν τὴν εἰσβολὴ τοῦ 1974, ὅταν ὁ πληθυσμὸς τῆς μετσοφίας Λευκωσίας ἔφτασε τίς 120 χιλιάδες, ἔμπαινε ἐπιτακτικὰ τὸ ζήτημα οὐσιαστικῆς αὔξησης τῶν πηγῶν ὕδατοπρομήθειας πού ἔφταναν τότε τίς 26.000 τόνους τὴν ἡμέρα. Γι' αὐτὸ καταρτίστηκαν τότε σχέδια γιά ἐνίσχυση τῆς ὕδατοπρομήθειας Λευκωσίας ἀπὸ διατρήσεις στὴν περιοχή Μόρφου καί τὸν Πενταδάκτυλο, ἀκόμα καί γιά ἐκτροπὴ τῶν ποταμῶν τῆς Τυλληρίας.

Μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1974 ὁ πληθυσμὸς τῆς Λευκωσίας αὐξήθηκε σὲ 200.000, ἐνῶ ἡ ὕδατοπρομήθεια μειώθηκε κατὰ 2.000 τόνους τὴν ἡμέρα. Τὸ σημαντικότερο, ὅμως, εἶναι ὅτι πάνω ἀπὸ τὸ 1/3 αὐτοῦ τοῦ νεροῦ καί συγκεκριμένα 9.500 τόννοι τὴ μέρα προέρχονται ἀπὸ κατεχόμενα ἐδάφη, πού δέν ἐλέγχονται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Γιά τὴν Κυβέρνηση ἔμπαινε ἄμεσο καθήκον νά ἐξεύρει καί νά ἀξιοποιήσει νέες πηγὲς νεροῦ γιά νά ικανοποιήσει τίς ἀνάγκες τοῦ αὐξημένου πληθυσμοῦ καί νά μειωθεῖ στό ἐλάχιστο ἡ ἐξάρτηση τῆς ὕδατοπρομήθειας τῆς Λευκωσίας ἀπὸ τὰ κατεχόμενα ἐδάφη.

Ἡ Κυβέρνηση κινήθηκε μὲ ἀργοὺς ρυθμούς, πού δέν ἀνταποκρίνονταν στὴ σοβαρότητα τῆς κατάστασης καί γι' αὐτὸ ὡς τὰ σήμερα, μετὰ πέντε ἢ ἕξι

ολόκληρα χρόνια, από τότε που έπρεπε να δράσει, δεν έχουμε ουσιαστικά αποτελέσματα. Με διατρήσεις σε κοντινές περιοχές (Δάλι—Νήσου και Περιστερώνα—'Ορούντα) η Κυβέρνηση εξασφάλισε περίπου 2 εκατομμύρια τόνους, από τις 24 που χρησιμοποιούνται κάθε μέρα για την ύδρευση Λευκωσίας. 'Ακόμα και σε περιόδους τρομερής κρίσης στην ύδατοπρομήθεια, όπως το πρώτο δεκαπενθήμερο αυτού του 'Ιούνη, που η υγεία του πληθυσμού έμπαινε σε σοβαρό κίνδυνο η Κυβέρνηση δεν προχώρησε να επιτάξει τις ιδιωτικές διατρήσεις, που βρίσκονται γύρω από τη Λευκωσία, κυρίως στα Λατσαιά, 'Ανθούπολη, Ψημολόφου, και προορίζονται για ανάπτυξη νέων οικοπέδων και άλλους κερδοσκοπικούς σκοπούς.

'Η Κυβέρνηση, γενικά δεν μελέτησε σοβαρά τη δυνατότητα αξιοποίησης των σημαντικών υδάτινων πόρων της επαρχίας Λευκωσίας τόσο για την άμεση και μακροπρόθεσμη λύση του υδρευτικού προβλήματος της Λευκωσίας όσο και για τις υδρευτικές και αρδευτικές ανάγκες της υπαίθρου. Αυτό είναι άκατανόητο γιατί μόνο οι ποταμοί Πεδιαίος, 'Ακακίου και Περιστερώνας έχουν μέση ετήσια ροή νερού 32 εκατ. τόνους, (4 ο Πεδιαίος, 10 του 'Ακακίου και 18 της Περιστερώνας). 'Επίσης ο Γιαλιάς έχει μέση ετήσια ροή 4,800.000 χιλ. τόνους νερού (στην περιοχή Κοτσιάτη).

'Η μερική μόνο αξιοποίηση των ποταμών αυτών, που βρίσκονται σε απόσταση 10—15 μίλια από τη Λευκωσία θα έλυε για μακρόχρονο διάστημα το θέμα της ύδρευσης Λευκωσίας με άριστης ποιότητας νερό και θα βελτίωνε σημαντικά το αρδευτικό σύστημα στις κοιλάδες αυτών των ποταμών.

'Αντί να μελετήσει σοβαρά η Κυβέρνηση ένα γενικό σχέδιο ανάπτυξης των υδάτινων πόρων της επαρχίας Λευκωσίας μ' ένα ορθολογιστικό και ολοκληρωμένο σχέδιο, στράφηκε προς άλλη κατεύθυνση, κατά τη γνώμη μας λανθασμένη, κι' αποφάσισε να λύσει μεσοπρόθεσμα το υδρευτικό πρόβλημα της Λευκωσίας, φέρνοντας νερό από την περιοχή Πεντάσχοιου—Βασιλικού και τον ύδατοφράκτη Λευκάρων, δηλ. από μια μακρινή περιοχή, στην οποία χρειάζεται να μεταφερθεί νερό με το νότιο αγωγό από τον Κούρη για να καλύψει τις επείγουσες ανάγκες των επαρχιών Λάρνακας και 'Αμμοχώστου, για σκοπούς ύδρευσης, αρδευσης και τουριστικής ανάπτυξης.

'Εκτός αυτού το σχέδιο αυτό δεν είναι μεσοπρόθεσμο, όπως ισχυρίζεται η Κυβέρνηση, αλλά μακροπρόθεσμο, γιατί ακόμα δεν άρχισαν στην περιοχή τ' έργα, που θα αποθηκεύσουν το αναγκαίο νερό. Τ' αράγματα Βασιλικού—Πεντάσχοιου θ' αρχίσουν να κατασκευάζονται μετά ένα χρόνο και θα δώσουν το πρώτο νερό το 1987, σε έξι χρόνια, αν τελειώσουν το 1986, όπως λέει η Κυβέρνηση.

'Ετσι, ο αγωγός, που κατασκευάζεται από τη Σκαρίνου στη Λευκωσία και θ'άνει έτοιμος, σε έξι μήνες ως το τέλος του 1981, θα μεταφέρει ως το 1986 μόνο τ'α περισσεύματα νερού από το φράγμα Λευκάρων. Τέτοια, όμως περισσεύματα δεν υπήρξαν από την κατασκευή του ως τ' σήμερα, γιατί το νερό που έπαιρνε ο ύδατοφράκτης μόλις άρκούσε για τις υδρευτικές ανάγκες της Λάρνακας—'Αμμοχώστου. Και ούτε γι' αυτές δεν θα άρκούσε, αν δεν χρησιμοποιόταν στους άνοιξιιάτικους μήνες το νερό της ύδατοδεξαμενής Βασιλικού, για την ένισχυση της ύδρευσης των δυο επαρχιών. 'Ετσι ο αγωγός Σκαρίνου—Λευκωσίας, που στοίχισε γύρω στα 3 εκατ. λίρες, στα προσεχ' 5 χρόνια θα μεταφέρει λιγοστό νερό το οποίο προορίζεται για τη Λάρνακα και την 'Αμμοχώστο, δυο επαρχίες που παρουσιάζουν σήμερα αυξημένες ανάγκες σε νερό λόγω του μεγάλου αριθμού προσφύγων, της τουριστικής ανάπτυξης και της εξάντλησης των υδροφόρων στρωμάτων στα Κοκκινοχώρια.

Φαίνεται, ότι, μετά την τελευταία κρίση στην ύδατοπρομήθεια Λευκωσίας ή Κυβέρνηση τὸ εἶδε αὐτὸ καὶ τώρα γίνεται λόγος γιὰ ἐπείγουσα κατασκευὴ ἐνὸς ἀγωγοῦ ἀπὸ τὸν ὑδατοφράκτη Γερμασόγειας στὴ Χοιροκοιτία ἢ τὴ Σκαρίνου, γιὰ νὰ παρέχει νερὸ στὸν ἀγωγὸ τῆς Λευκωσίας. Ὁ ἀγωγός, αὐτός, ποῦ θὰ στοιχίσει τουλάχιστο 1 ἑκατ. λίρες θὰ εἶναι χωριστός ἀπὸ τὸ μελετούμενο νότιο ἀγωγό, δηλ. παραπάνω ἔξοδα. Τὸ νερὸ θὰ χρειαστεῖ ν' ἀντλεῖται σὲ ψηλότερα ἐπίπεδα, ποῦ σημαίνει μεγάλες δαπάνες συντήρησης καὶ πολὺ ψηλὸ κόστος τοῦ νεροῦ.

Ἡ Ἀριστερὰ εἶδε μὲ πολλὴ σοβαρότητα τὴν κρίσιμη κατάσταση ποῦ δημιουργήθηκε μετὰ τὸ 1974 γιὰ τὴν ὕδρευση Λευκωσίας καὶ ἐπανειλημμένα τόνισε κι' ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς τὴν ἀνάγκη οὐσιαστικῆς καὶ μακροπρόθεσμης λύσης, μὲ τὴν ὀρθολογιστικὴ ἀξιοποίηση τῶν νερῶν τῶν ποταμῶν τῆς ἐπαρχίας μας.

Τὸ Φεβρῶρι τοῦ 1978, ἀναφερόμενος στὸ θέμα αὐτό, στὴν ὁμιλία μου γιὰ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1978 εἶχα πεῖ τὰ ἑξῆς :

«Ἡ ὕδρευση τῆς Λευκωσίας εἶναι ἐλλιπής, οἱ σημερινές πηγές προμήθειας τοῦ νεροῦ ἀβέβαιες, μετὰ τὴν εἰσβολή, καὶ ἡ κατάσταση μπορεῖ νὰ γίνει τραγικὴ ἀπὸ μέρα σε μέρα. Κι' ὅμως δὲν ἀντιμετωπίζεται μὲ τὴν πρέπουσα ἀποφασιστικότητά. Τρεῖς μεγάλοι ποταμοὶ περνοῦν σὲ ἀκτίνα 15 μιλίων ἀπὸ τὴ Λευκωσία. Κι' ὅμως δὲν ὑπάρχει κανένα πρόγραμμα ἢ προεργασία γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν ἔστω καὶ μικρὰ φράγματα στὶς πηγές τους γιὰ ἀντιμετώπιση ἐκτάκτων ἀναγκῶν τῆς Λευκωσίας. Ἀντίθετα γίνονται σχέδια γιὰ μεταφορὰ νεροῦ ἀπὸ πολὺ μεγάλη ἀπόσταση, νεροῦ ποῦ προορίζεται γιὰ περιοχὲς ποῦ ἔχουν μεγαλύτερη ἔλλειψη (Λάρνακα—Ἀμμόχωστο) καὶ γιὰ τίς ὁποῖες ἔχουν κίβλας γίνεοι οἱ ἀναγκαῖες δαπανηρές σωληνώσεις».

Τὴν εἰσήγησή μας γιὰ ὀρθολογιστικὴ ἀξιοποίηση τῶν νερῶν τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας γιὰ ὕδρευση καὶ ἄρδευση τὴν ἐπαναλάβουμε πολλὲς φορές στὴ Βουλὴ σὲ συζητήσεις ποῦ ἔγιναν γιὰ τοὺς ποταμοὺς τῆς Λευκωσίας. Ἀκόμα καὶ πρόσφατα, κατὰ τὴ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ 1981, ἀναφερόμενοι στὸ ὄξυ ὕδρευτικὸ πρόβλημα τῆς πόλης καὶ ἐπαρχίας Λευκωσίας ἐπισημάνουμε, ὅτι «Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη τῶν κατάλληλων ἔργων, σὲ ἀκατανόητη ἀδιαφορία καὶ ἀμέλεια τῆς Κυβέρνησης νὰ λύσει τὸ πρόβλημα ριζικὰ καὶ ὀλοκληρωμένα». Στὴ συνέχεια ὑποδεικνύαμε πὼς «15 μίλια ἀπὸ τὴ Λευκωσία οἱ ποταμοὶ τοῦ Ἀκακιοῦ καὶ τῆς Περιστερώνας ἔχουν μέση ροὴ 26 ἑκατ. τόνους νερὸ τὸ χρόνο» καὶ εἰσηγοῦμαστε, ὅτι «ἔστω καὶ καθυστερημένα ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ μελετήσῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ ἓνα γενικὸ καὶ ὀλοκληρωμένο ὕδατικὸ σχέδιο γιὰ τὴν ἐπαρχία Λευκωσίας, ὅπως ἔκανε καὶ μὲ τὴν Πάφο».

Ἐντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ἀπὸ ὅσα εἶπαμε εἶναι φανερό, πὼς ἡ κρίσιμη κατάσταση τῆς ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας ὀφείλεται στὸ ὅτι ἡ Κυβέρνηση καθυστέρησε στὴ μελέτη καὶ λύση τοῦ προβλήματος. Ἀπὸ ἑπτὰ τώρα χρόνια τὸ πρόβλημα ἦταν ἐξίσου ὄξυ καὶ ἡ κατάσταση ἐξίσου κρίσιμη. Καὶ ὅμως, δὲν πάρθηκαν ἔγκαιρα μέτρα, οὔτε γιὰ ἄμεση ἀνακούφιση, οὔτε γιὰ μεσοπρόθεσμη οὐσιαστικὴ λύση. Ἔτσι ἡ ὕδρευση τῆς Λευκωσίας διαθέτει σήμερα μόνο 24.000 τόνους νερὸ τὴν ἡμέρα, ἐνῶ χρειάζονται τουλάχιστο 40.000 τόννοι νερὸ γιὰ ὑποφερτὴ ὕδρευση ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς, ἰδιαίτερα τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν ποῦ κτίστηκαν σὲ ὑψώματα στὸν περίγυρό τῆς.

Και τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα εἶναι, ὅτι δὲν ἐξασφαλίστηκαν καὶ δὲν ὑπάρχουν οἱ στοιχειώδεις ἐφεδρεῖες νεροῦ γιὰ δύσκολες καὶ κρίσιμες περιστάσεις, σὰν αὐτὲς ποὺ δημιουργήθηκαν στὶς ἀρχὲς Ἰουνίου, ὅταν ἡ παροχὴ νεροῦ ἀπὸ τὰ κατεχόμενα μειώθηκε κατὰ 6 χιλ. τόνους τὴ μέρα.

Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ τί ἐγινε ὡς τὰ σήμερα, ἀπὸ τὰ λάθη, τὴν καθυστέρηση, καὶ τὶς παραλείψεις, ποὺ πρέπει ὅμως νὰ ἐξεταστοῦν κριτικὰ καὶ νὰ βγοῦν ὀρθὰ συμπεράσματα καὶ διδάγματα, εἶναι καθήκον μας νὰ ἐξετάσουμε τί πρέπει νὰ γίνεαι ἄμεσα γιὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθεῖ ἡ τραγικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰουνίου. Τὸ κύριο θέμα σήμερα εἶναι νὰ παρθοῦν ἄμεσα ὅλα τὰ μέτρα γιὰ νὰ μὴ φτάσουμε στὴν ἴδια ἀπελπιστικὴ κατάσταση αὐτὸ τὸ καλοκαίρι. Καὶ πάρα κάτω νὰ δοῦμε τί μπορεῖ νὰ γίνεαι τὸν ἐπόμενο χρόνο καὶ μακροπρόθεσμα, γιὰ οὐσιαστικὴ καὶ ριζικὴ βελτίωση τῆς κατάστασης ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας.

Πρῶτο ἄμεσο μέτρο, ποὺ εἰσηγεῖται ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὀμάδα τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, γιὰ ἀντιμετώπιση τῆς κρίσιμης κατάστασης, εἶναι ἡ ἐπίταξη τῶν ἰδιωτικῶν διατρήσεων, ποὺ βρίσκονται στὴν περιοχὴ Λευκωσίας. Οἱ περισσότερες ἀπ' αὐτὲς βρίσκονται στὶς περιοχὲς Λατσιῶν, Ἀνθούπολης καὶ Ψημολόφου καὶ ἐγιναν ἀπὸ ἰδιῶτες, γιὰ οἰκοπεδικοὺς σκοποὺς καὶ κερδοσκοπία. Ὑπάρχουν ἀρκετὲς τέτοιες διατρήσεις ποὺ δὲν χρησιμοποιοῦνται καθόλου ἢ χρησιμοποιοῦνται μερικῶς. Ἡ Κυβέρνηση εἶναι ὑποχρεωμένη, σὲ μιὰ τόσο κρίσιμη κατάσταση νὰ ἐπιτάξει αὐτὲς τὶς διατρήσεις καὶ νὰ τὶς συνδέσει τὸ ταχύτερο δυνατὸ μὲ τὸ ὕδρευτικὸ δίκτυο Λευκωσίας. Πῶς θὰ μπορούσε νὰ δικαιολογηθεῖ νὰ μένουν οἱ διατρήσεις αὐτὲς ἀχρησιμοποίητες, ὅταν ἡ ὑγεία καὶ ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων τῆς Λευκωσίας βρίσκεται σὲ κίνδυνο; Τὸ Τμήμα Ὑδάτων ἔχει πλήρη κατάλογο αὐτῶν τῶν διατρήσεων καὶ ἀναμένουμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅτι τὸ ταχύτερο δυνατὸ θὰ ἐπιτάξει ἢ θὰ ἀπαλλοτριώσῃ ὅλες τὶς ἰδιωτικὲς διατρήσεις ποὺ μποροῦν νὰ συνδεθοῦν εὐκολὰ μὲ τὸ ὕδρευτικὸ σύστημα Λευκωσίας.

Δεύτερο ἄμεσο—καὶ ἴσως πιὸ σημαντικὸ μέτρο—εἶναι συνεννόηση τῆς Κυβέρνησης μὲ τὴν Τουρκοκυπριακὴ Πλευρὰ, μὲ τὴ βοήθεια καὶ μεσολάβηση τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, γιὰ σταθερὴ παροχὴ τῆς συμφωνημένης ποσότητας νεροῦ ἀπὸ τὴν περιοχὴ Μόρφου καὶ τὸ Συγχαρὶ.

Ἡ ἐπίτευξη συμφωνίας καὶ συνεννόησης δὲν πρέπει νὰ παρουσιάσει δυσκολίες, γιὰτὶ ἡ Κυβέρνηση παρέχει στὶς τουρκοκρατούμενες περιοχὲς ἴση ποσότητα νεροῦ μὲ αὐτὴ ποὺ παίρνουμε ἀπὸ τὰ κατεχόμενα.

Πρέπει, ὅμως, νὰ συμφωνηθεῖ ταυτόχρονα μιὰ διαδικασία ἄμεσης ἐπιδιόρθωσης κάθε τυχόν βλάβης, ποὺ θὰ παρουσιάζεται στὰ ἀντλιοστάσια καὶ τοὺς ἀγωγούς, γιὰτὶ καὶ μικρὴ καθυστέρηση δημιουργεῖ τρομακτικὲς συνέπειες γιὰ τὴν ὕδατοπρομήθεια τῶν ψηλότερων περιοχῶν τῆς Λευκωσίας. Τὸ πρόβλημα τῆς ἄμεσης ἐπιδιόρθωσης εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμηθεῖ γιὰτὶ αὐτὲς οἱ ἐγκαταστάσεις ἔχουν γίνεαι πρὶν 20 χρόνια, ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ ὑφίστανται βλάβες τόσο τὰ ἀντλιοστάσια ὅσο καὶ οἱ ἀγωγοί.

Τρίτο ἄμεσο μέτρο εἶναι νὰ φροντίσει τὸ Συμβούλιο Ὑδρευσης Λευκωσίας γιὰ τὴν πιὸ δίκαιη κατανομὴ τοῦ νεροῦ στὶς διάφορες περιοχὲς. Τέτοια μέτρα εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς παροχῆς νεροῦ στὶς ψηλότερες περιοχὲς ποὺ ἀδικοῦνται καὶ ἡ ταχύτερη δυνατὴ ἐγκατάσταση ἀντλητικῶν συστημάτων γιὰ τὶς πολυκατοικίες τῶν συνοικισμῶν ὅπως ἀποφασίστηκε ἤδη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Τέταρτο άμεσο μέτρο πού εισηγούμαστε είναι ή μεγαλύτερη δυνατή οικονομία νερού από τους πολίτες, ιδιαίτερα σε περίοδο κρίσης, σαν εκείνη πού περάσαμε στις άρχές του 'Ιούνη. Είναι ύποχρέωση όλων μας νά οικονομούμε τó πόσιμο νερό για τους συμπολίτες μας, όταν υπάρχουν οικογένειες πού διψούν. 'Η οικονομία πού μπορεί νά γίνει από κάθε οικογένεια είναι σημαντική και πρέπει ή Κυβέρνηση, τά Κόμματα, οί 'Οργανώσεις και τά μέσα μαζικής επικοινωνίας νά συμβάλουν στη διαφώτιση του κοινού.

Πέμπτο ή Κυβέρνηση θά μπορούσε νά πάρει άμεσα μιá σειρά μέτρα για τόν περιορισμό τής χρήσης του πόσιμου νερού για άλλους σκοπούς, εκτός τους οικιακούς. Για παράδειγμα θά μπορούσε νά βοηθήσει τους ιδιώτες, πού χρησιμοποιούν τó νερό για πότισμα κήπων, για πλύσιμο αυτοκινήτων ή άλλους σκοπούς, βιομηχανικούς, ν' άνορύξουν λάκκους—κυρίως πάνω σε συνεταιρική βάση—για νά έχουν άφθονο και φθηνότερο γι' αυτούς τους σκοπούς. "Όλα τά έξοδα, για τήν άνορύξη και τήν έγκατάσταση μηχανής άντλησης—στις συνθήκες τής Λευκωσίας—υπολογίζονται κάτω από 250 λίρες, όπως μās είπαν στο 'Υπουργείο Γεωργίας. Είμαστε βέβαιοι πώς πολλοί ιδιώτες, αν ένθαρρυνθούν, θ' άποφάσιζαν νά κάνουν αυτά τά έξοδα, για νάχουν άρκετό νερό για μη οικιακούς σκοπούς.

Έκτο τó Συμβούλιο ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας πρέπει νάχει στη διάθεσή του—σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης—άρκετό αριθμό βυτιοφόρων για μεταφορά νερού στις γειτονιές πού έχουν μεγάλη έλλειψη.

Αυτά είναι τά μέτρα πού προτείνουμε νά παρθούν άμεσα και συνδυασμένα για τήν αντιμετώπιση τής κρίσιμης κατάστασης φέτος τó καλοκαίρι. Παράλληλα ή Κυβέρνηση πρέπει νά έντεινει τις προσπάθειές της για έξασφάλιση ακόμα μεγαλύτερης ποσότητας νερού από τις κυβερνητικές και άλλες διατρήσεις πού χρησιμοποιεί σήμερα. Πρέπει νά ληφθούν όλα τά μέτρα, ώστε σε καμμιά περίπτωση νά μη μειωθεί ή ποσότητα νερού, πού παρέχεται από τις διάφορες διατρήσεις στις έλεύθερες περιοχές και φθάνει συνολικά τις 12 1/2 χιλιάδες τόνους τήν ημέρα.

Μεσοπρόθεσμα θά πρέπει ή Κυβέρνηση και οί άρμόδιες υπηρεσίες νά φροντίσουν ώστε ó άγωγός Λευκωσίας—Σκαρίνου, πού τελειώνει ως τó τέλος αυτού του χρόνου, νά χρησιμοποιηθεί για τή μεταφορά διαρκώς και περισσότερης ποσότητας νερού στά προσεχή πέντε χρόνια, δηλαδή πριν τήν άποπεράτωση τών φραγμάτων Πεντασχοίνου και Βασιλικού, από τά όποια ή Λευκωσία θά παίρνει 5 εκατ. τόνους νερού τó χρόνο, για νά λύσει μερικώς τó πρόβλημα τής ύδρευσής της. Είναι φανερό, πώς τά περισσεύματα του ύδατοφράκτη Λευκάρων είναι περιορισμένα και άβέβαια, γιατί έξαρτώνται από τήν ποσότητα τής έτήσιας βροχόπτωσης στην περιοχή. Οί τεχνικοί, όμως, θά μπορούσαν νά λύσουν τó πρόβλημα, πιθανώς με τήν κατασκευή μεγαλύτερης ύδατοδεξαμενής πάνω στο Βασιλικό, ή άλλες ύδατοδεξαμενές πάνω στο Βασιλικό, ή με άλλο οικονομικό τρόπο, ώσότου τελειώσουν τά δύο φράγματα. 'Η κρίσιμη κατάσταση καθιστά άναγκαία τήν έπίσπευση τής κατασκευής τών δυο αυτών φραγμάτων στο Βασιλικό και τόν Πεντάσχοινο, τόσο για τή Λευκωσία, όσο και για τις έπαρχίες Λάρνακας και 'Αμμοχώστου, πού θά παίρνουν 2 εκατ. τόνους τó χρόνο απ' αυτά τά έργα τó χρόνο. Κάθε έπιτάχυνση κατασκευής τών έργων αυτών θ' άποδειχθεί οικονομική γιατί υπάρχει έτοιμη ή άναγκαία διασωλήνωση προς τή Λευκωσία—Λάρνακα—'Αμμόχωστο.

Μακρόχρονα και όριστικά θά ληθεί τó θέμα τής ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας, σύμφωνα με τά σχέδια τής Κυβέρνησης, όταν θά κατασκευασθεί ó νότιος άγωγός

πού θα μεταφέρει νερό από τον ύδατοφράκτη του Κούρη ως τα Κοκκινοχώρια. Ένα μέρος του νερού αυτού θα δοθεί και για την ύδρευση Λευκωσίας. Αυτό, όμως, δεν θα πραγματοποιηθεί πριν από το 1990, με βάση τα κυβερνητικά σχέδια και με τους σημερινούς ρυθμούς προώθησης των έργων.

Εμείς πιστεύουμε πως οι ρυθμοί αυτοί μπορούν και πρέπει να επιταχυνθούν, γιατί πρόκειται για ένα έργο ζωτικής σημασίας τόσο για τη γεωργική, βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη, όσο και για τη μακρόχρονη ικανοποίηση των σοβαρών ύδρευτικών αναγκών του μισού πληθυσμού του νησιού.

Επαναλαμβάνουμε ακόμα μία φορά, ότι, τόσο για τη μεσοπρόθεσμη, όσο και για τη μακροπρόθεσμη, αντιμετώπιση των ύδρευτικών αναγκών της πόλης και επαρχίας Λευκωσίας πρέπει να γίνουν σοβαρές και επισταμένες μελέτες για την όρθολογιστική αξιοποίηση των νερών των 5 ποταμών της Λευκωσίας, που έχουν μέση ετήσια ροή 50 εκατομμύρια τόννους νερού, δηλαδή όσο και ο Κούρης, ένας από τους μεγαλύτερους ποταμούς της Κύπρου. Είμαστε βέβαιοι, πως με την όρθολογιστική αξιοποίηση των νερών αυτών θα μπορούσαν, όχι μόνο να ικανοποιηθούν οι ύδρευτικές ανάγκες της Λευκωσίας για μακρόχρονο διάστημα, πιά οικονομικά και με άριστη ποιότητας νερό, αλλά και θα μπορούσαν οι υφιστάμενες παραδοσιακά αρδευόμενες περιοχές, να έχουν νερό καλύτερης ποιότητας και χωρίς τα μεγάλα έξοδα άντλησης και κατανάλωσης πετρελαίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Είναι ανάγκη τα αρμόδια τμήματα της Κυβέρνησης να μελετήσουν οικονομικότερα αυτές τις δυνατότητες και η Κυβέρνηση πρέπει να προωθήσει χωρίς δισταγμό την κατασκευή των έργων εκείνων που θα κριθούν αναγκαία ή σκόπιμα για την ύδρευση και την οικονομική ανάπτυξη.

Είναι φανερό πως η ικανοποιητική ύδρευση της μεζονος Λευκωσίας, που χρειάζεται σήμερα 40.000 τόννους την ημέρα, ή 15 εκατομμύρια τόννους νερό το χρόνο, μπορεί να επιτευχθεί μόνο στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου σχεδίου ύδατικής ανάπτυξης της Κύπρου στο οποίο θα ενσωματωθεί αρμονικά το σχέδιο περιφερειακής ανάπτυξης της επαρχίας Λευκωσίας.

Η Άριστερά πολλές φορές στα τελευταία 20 χρόνια ήγειρε στη Βουλή το θέμα της γενικής συντονισμένης και προγραμματισμένης ύδατικής ανάπτυξης με στόχο την όρθολογιστική αξιοποίηση όλων των ύδατινων πόρων παγκύπρια. Για το σκοπό αυτό το ΑΚΕΛ—Άριστερά υπόβαλε πολλές αξιόλογες και συγκεκριμένες προτάσεις, που αν εφαρμόζονταν ή κατάσταση θα ήταν καλύτερη και όπωσδήποτε δεν θα αντιμετώπιζαμε πραγματικά τραγική κατάσταση σε όρισμένες περιοχές, όπως της Λευκωσίας και των Κοκκινοχωρίων.

Βασικές εισηγήσεις της Άριστερας από 20 τώρα χρόνια είναι ο έκσυγχρονισμός της αναχρονιστικής νομοθεσίας για τα νερά, ή κρατικοποίηση των ύδατινων πόρων και ή δημιουργία μιās κεντρικής Άρχης Ύδατων, που θα είναι ο φορέας μιās ολοκληρωμένης ύδατικής πολιτικής. Η ιδέα αυτή υιοθετήθηκε από πολλούς άνωτατους κυβερνητικούς παράγοντες και ενσωματώθηκε στο 2ο Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Άνάπτυξης 1977—1978. Δυστυχώς, όμως, δεν προωθήθηκε μέχρι σήμερα, προς μεγάλη ζημιά της ύδατικής ανάπτυξης και της λύσης του καυτού ύδατικού προβλήματος, που είναι από τα πιό σοβαρά προβλήματα της Κύπρου.

Ελπίζουμε πως, έστω και σήμερα, ή Κυβέρνηση θα θελήσει να προχωρήσει πάνω σ' αυτή τη γραμμή, που υιοθέτησε το Β' Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Άνάπτυξης για να επιτευχθεί ή χάραξη και εφαρμογή μιās ολοκληρωμένης ύδατικής πολιτικής, που θα λύσει με τον καλύτερο τρόπο τα καυτά προβλήματα που υπάρχουν, ένα από τα όποια είναι και ή ύδρευση της Λευκωσίας.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άλλος Βουλευτής επιθυμεί να μιλήσει επί του θέματος;

Ό κ. Θαλής Μιχαηλίδης.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Προέδρε, κύριοι Βουλευτές.

Το θέμα της ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας και περιχώρων είναι πράγματι καυτό και σοβαρό. Χρωστούμε ευγνωμοσύνη στον κ. Σαββίδη που το ενέγραψε για συζήτηση, περαιτέρω διαφώτιση και αναγνώριση των καταβαλλομένων προσπαθειών από το κράτος και πιστεύω υποβοήθηση και ισχυρή παρακίνηση των αρμόδιων Κυβερνητικών Τμημάτων για πιο έντονη δραστηριοποίηση για την όσο το δυνατό ταχύτερη επίλυση του προβλήματος. Η καλόπιστη κριτική πρέπει πάντα να είναι ευπρόσδεκτη γιατί αναμφίβολα μπορεί να αποβεί χρήσιμη και εποικοδομητική. Έννοω κριτική υπεύθυνη που να εδράζεται στα αληθή γεγονότα, που να λαμβάνει υπόψη τον περιορισμό των δυνατοτήτων, την αντιξοότητα των συνθηκών και που να στοχεύει με θετικό τρόπο για το καλό του τόπου και του λαού. Το πρόβλημα της λειψυδρίας της μεζονος Λευκωσίας είναι παλιό και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες βρισκόταν πάντα στο προσκήνιο λόγω της αύξημένης κατανάλωσης νερού σαν αποτέλεσμα της αύξησης του πληθυσμού, της ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου του λαού, της χρησιμοποίησής του σε πλυντήρια, έργαστήρια, έργοστάσια και κήπους και, ως το όμολογήσουμε, της σπατάλης. Οξύνθηκε όμως ιδιαίτερα και απότομα μετά την Τουρκική εισβολή του 74, λόγω, πρώτο, της συγκέντρωσης έκτοπισθέντων στη πρωτεύουσα και την απότομη αύξηση του πληθυσμού από 120,000 σε 200,000 περίπου.

Δεύτερο, γιατί έργα ύδατικά που βρίσκονταν υπό εκτέλεση δεν μπορούσαν πια να λειτουργήσουν, όπως το άντλιοστάσιο στη Φιλιά που θα αύξανε την παροχή νερού προς τη Λευκωσία από 10,000 σε 20,000 κυβικά μέτρα ήμερησίως ως και η μεταφορά 5,000 κυβικών μέτρων ήμερησίως από γεωτρήσεις στον Πενταδάκτυλο.

Τρίτο γιατί σχέδια ύδατικής ανάπτυξης που προγραμματίστηκαν για τη μακροχρόνια λύση του προβλήματος δεν μπορούσαν πια να πραγματοποιηθούν, όπως το σχέδιο Μόρφου—Τηλλυρίας που προνοούσε τη μεταφορά στη Λευκωσία επιπρόσθετης ποσότητας τριάντα χιλιάδων κυβικών μέτρων την ημέρα.

Ας σημειωθεί πώς πριν την Τουρκική εισβολή οι ήμερησίες ανάγκες για την ύδατοπρομήθεια της Λευκωσίας κατά την καλοκαιρινή περίοδο υπολογίζονταν σε 32,000 κυβικά μέτρα ενώ η πραγματική παροχή των διαφόρων πηγών ήταν γύρω στις 19,000. Σήμερα οι ανάγκες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ανέρχονται γύρω στις 45,000 κυβικά μέτρα ενώ η απόδοση των σημερινών πηγών όταν όλες οι πηγές εργάζονται κανονικά είναι γύρω στις 28,000 κυβικά μέτρα ήμερησίως από τις οποίες 11,000 με 12,000 περίπου προέρχονται από τουρκοκρατούμενες περιοχές και οι άλλες 15,000 με 16,000 από πηγές στις ελεύθερες περιοχές. Πέραν τούτων για περίοδο δύο, τριών καλοκαιρινών μηνών χρησιμοποιείτο και ποσότητα 2,000 περίπου κυβικών μέτρων ήμερησίως από την υπόγεια σήραγγα του Συγχαρί. Με την παροχή αυτή άπαμβλύνητο κάπως το πρόβλημα και ειδικά των ψηλών περιοχών της Λευκωσίας. Η παροχή αυτή εδίδετο κανονικά μέχρι και το 1980. Φέτος όμως οι Τούρκοι παρουσιάζονται απρόθυμοι να παράσχουν το νερό αυτό με τον ισχυρισμό πώς δεν έχει συγκεντρωθεί αρκετή ποσότητα νερού στην υπόγεια δεξαμενή όπως και προχθές ακόμα δήλωσαν κατά τη συνάντηση που έγινε στο Λήδρας Πάλας. Η διαφορά μεταξύ αναγκών και πηγών που ανέρχεται γύρω

στις 16,000 κυβικά μέτρα ημερησίως υποχρεώνει το Συμβούλιο Ύδατοπρομηθείας να επιβάλει περιορισμούς στην παροχή νερού στις διάφορες συνοικίες. Η παροχή όμως των 28,000 κυβικών μέτρων αποτελεί το κατώτερο ανεκτό όριο και οποιαδήποτε μείωση είτε λόγω βλάβης άντλιών είτε για άλλους λόγους από την Τουρκική πλευρά γίνεται πρόξενος πράγματι μεγάλης ταλαιπωρίας του κοινού, όπως συνέβη τελευταίως, και ιδίως των ψηλών περιφερειακών περιοχών της Λευκωσίας και των ψηλών κτιρίων. Σημειώνουμε πως η Τουρκική περιοχή της Λευκωσίας πέραν της Πράσινης Γραμμής είναι συνδεδεμένη και υδρεύεται από το δικό μας δίκτυο και υφίσταται επομένως τους ίδιους περιορισμούς αν και πιθανώς οι Τούρκοι έχουν αναπτύξει μερικές δικές τους ανεξάρτητες πηγές.

Γεγονός είναι πως το κοινό της Λευκωσίας και ιδίως των προαστίων και διαφόρων προσφυγικών συνοικισμών υποφέρουν από σοβαρούς περιορισμούς ή και έλλειψη νερού ιδιαίτερα σε πολυκατοικίες που δεν διαθέτουν υπόγειες δεξαμενές και άντλίες που να ανεβάζουν το νερό στην κορυφή.

Πώς αντιμετώπισε και αντιμετώπιζει η Κυβέρνηση το πρόβλημα;

Καταβλήθηκαν προσπάθειες και συνεχώς καταβάλλονται για τη διατήρηση των υφισταμένων πηγών και την εξασφάλιση νέων. Τοποθετήθηκαν νέοι άγωγοι για αύξηση της όλικής χωρητικότητας των άγωγων. Μεταφέρθηκε νερό από την περιοχή Δαλιού—Τσερσιού—Παλαιομετόχου—Κοκκινοτριμιθιάς, περίπου 4,000 κυβικά μέτρα ημερησίως. Και από νέες διατρήσεις στις περιοχές Ακακίου—Περιστερώνας—Ορούντας περίπου 5,000 κυβικά μέτρα ημερησίως. Κατασκευάστηκε ύδατοδεξαμενή στην Έγκωμη χωρητικότητας 20,000 κυβικών μέτρων περίπου και εύρισκεται υπό κατασκευή μια νέα ύδατοδεξαμενή χωρητικότητας 40,000 κυβικών μέτρων στη Λακατάμια που θα είναι έτοιμη το Σεπτέμβριο σαν πρώτη φάση του έργου Βασιλικού—Πεντασχοίνου. Προωθείται η έγκατάσταση του άγωγου που θα συνδέσει την περιοχή Σκαρίνου και Χοιροκοιτίας με τη Λευκωσία και που αναμένεται να τελειώσει τον Οκτώβρη φέτος. Θα καταστεί έτσι δυνατή η μεταφορά ποσότητας ενός περίπου εκατομμυρίου τόννων το χρόνο νερού από το φράγμα Λευκάρων που θα αμβλύνει κάπως το πρόβλημα αλλά δεν θα το λύσει. Έχει επίσης αποφασισθεί η μεταφορά πλεονασμάτων νερού, και τονίζω πλεονασμάτων από το φράγμα Γερμασόγειας προς το διύλιστήριο Χοιροκοιτίας και απ' εκεί προς τη Λευκωσία.

Το έργο αυτό θα χρειασθεί περίπου 1 1/2 χρόνο για την κατασκευή του. Μέχρι το 1985 υπολογίζεται ότι θα τελειώσει το έργο Βασιλικού—Πεντασχοίνου από το οποίο θα διατεθούν πέντε εκατομμύρια κυβικά μέτρα το χρόνο για την περιοχή Λευκωσίας και δυο με τρία εκατομμύρια κυβικά μέτρα για την περιοχή Λάρνακας και Αμμοχώστου. Εκείνο όμως που προβλέπεται μακροπρόθεσμα να λύσει το πρόβλημα είναι το μεγαλεπήβολο σχέδιο του νότιου άγωγου που θα τελειώσει γύρω στο 1989 και που υπολογίζεται να λύσει το πρόβλημα μέχρι το 2010. Τώρα λόγω των δυσκολιών των τελευταίων ημερών η Κυβέρνηση έλαβε μερικά άλλα επείγοντα μέτρα σε συνοικισμούς, την παροχή νερού με βυτιοφόρα, την κατασκευή υπόγειων δεξαμενών και εφαρμογή άντλιών για να ανεβαίνει το νερό στις πολυκατοικίες και την ξεχωριστή υδροδότηση διαφόρων συνοικισμών.

Πιστεύω ότι υπάρχει μεγάλη ανάγκη διαφώτισης του κοινού και λήψη μέτρων για την εξοικονόμηση νερού.

Συμφωνούμε επίσης ότι πρέπει να διανοιχθούν φρέατα στη Λευκωσία για τη χρησιμοποίησή τους για το πότισμα των κήπων, πλούσιμο αυτοκινήτων κ.λ.π.

“Όσον άφορᾶ τὰ ἔργα σὲ ποταμούς τῆς Λευκωσίας, ὅπως τὸν Πεδιᾶιο, τοὺς ποταμούς Ἀκακίου Περιστερώνας, Γιαλιά κ.λ.π., εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνηση ὑπῆρξε κάπως ἐπιφυλακτικὴ στὴν ἀρχὴ πιθανῶς καὶ διὰ λόγους πολιτικούς. Τώρα ὁμως προγραμματίζονται ἔργα στὶς περιοχάς, ἰδίως στὸν Καρκώτη ποταμό, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἄλλους ποταμούς. Προτιμήθηκε ἀπὸ τοὺς εἰδικούς ἡ ἀνάπτυξη τῶν νοτίων ὕδατινων πόρων πού εἶναι τελείως ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὶς τουρκικὲς περιοχές.

Βεβαίως ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ δίνουμε καὶ ἐμεῖς στοὺς Τούρκους καὶ ἐπίσης ἐπιδιορθώνουμε ὅλες τὶς βλάβες στὶς ἀντλίες οἱ ὁποῖες ἔχουν παλαιώσει (εἶναι τώρα 20 χρονῶν). Εἶναι γεγονός ὅτι ὑπάρχει φέτος μεγάλη ταλαιπωρία ἀλλὰ ἐλπίζουμε ὅτι εἶναι τὸ τελευταῖο καλοκαίρι πού θὰ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ μεγάλη ταλαιπωρία διότι ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ ἐκτελεστοῦν πιστεύω ὅτι θὰ ἀπαμβλύνουν καὶ τελειωτικὰ θὰ λύσουν τὸ πρόβλημα. Εἶναι κι' αὐτὸ μιὰ ἔνδειξη ὅτι τὸ νερὸ ὅπως καὶ τὸ ρεῦμα μᾶς ἐνώνουν μὲ τοὺς Τούρκους διότι καὶ οἱ δυὸ ἐκμεταλλεύμεθα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ καὶ εἶναι φανερὸ ὅτι πρέπει νὰ ζήσουμε καὶ οἱ δυὸ σὲ μιὰ ἐνιαία οἰκονομία. Διότι βρισκόμαστε στὸ ἴδιο νησί, ἔχομε τοὺς ἴδιους ποταμούς, ἀναπνέομε τὸν ἴδιο ἀέρα.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι ἂν τὸ Τμήμα Ὑδάτων φαίνεται ὅτι καθυστερεῖ κάπως στὴν ἀνάπτυξη σχεδίων, εἶναι γεγονός ὅτι ἔχει τεράστιο φόρτο ἐργασίας, χρειάζεται μεγαλύτερη ἐπένδρωση, μὲ συγχωρεῖτε, ὄχι μόνο ἐπένδρωση, ἐννοῶ, διότι πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ γυναῖκες ὑπάλληλοι πού νὰ ἐργάζονται, χρειάζονται πάντως περισσότεροι πολιτικοὶ μηχανικοὶ διότι δὲν εἶναι ἀρκετοὶ καὶ πρέπει νὰ ἔχομε ὑπόψη ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς πού θὰ συλληφθεῖ ἡ ἰδέα τῆς κατασκευῆς ἑνὸς ὕδατικοῦ ἔργου μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ φράγματος χρειάζονται ὀκτώ μὲ δέκα χρόνια τοῦλάχιστον. Εἶναι ἔργα πού παίρνουν πολὺ χρόνο.

Δὲν θέλω νὰ σᾶς κουράσω περισσότερο. Συμφωνοῦμε ὅτι ὑπάρχουν πολλὲς ἰδιωτικὲς διατρήσεις πού πιθανὸν ἡ Κυβέρνηση, ἂν ἡ κατάσταση χειροτερεύσει, νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὶς ἐπιτάξει, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οἱ εἰδικοί κρίνουν ὅτι πρὸς τὸ παρὸν ἀκόμα δὲν ὑφίσταται αὐτὴ ἡ ἀνάγκη. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑποβάλλεται τὸ αἴτημα νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς. Προτίθεται νὰ ἀγορεύσω πάνω στὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, θὰ παραμείνει, κ. Χριστοφίδη.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Συμφωνοῦμε, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, κύριοι Βουλευτές, ὅτι ἔχομε ἀκόμα λίγη ὥρα ὥστε νὰ δώσουμε τὸ λόγο καὶ στὸν εἰσηγητὴ τοῦ δευτέρου θέματος πού εἶναι «τὸ ὄξυ ὕδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινόχωριῶν τοῦ Κιτίου».

Ἄν ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης εἶναι ἔτοιμος, τότε νά τοῦ δώσουμε τὸ λόγο καὶ ἂν οἱ ἄλλοι Βουλευτὲς δὲν εἶναι ἔτοιμοι νά μιλήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, τότε θὰ παραμείνει καὶ αὐτὸ στὴν Ἡμερήσια Διάταξη οὕτως ὥστε νά γίνουν οἱ ὁμιλίαι καὶ γιὰ τὰ δύο.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τῆς περιοχῆς τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ τοῦ Κιτίου ἀπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τὸν ἀγροτικὸ κόσμον ἐπέμπεται πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ Τμήματος Ὑδάτων, τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου S.O.S. : «Φέρετε μας νερὸ γιὰτὶ καταστρεφόμεσθε». Δὲν εἶναι οὔτε πλαστό, οὔτε ὑπερβολικό, οὔτε δημοκοπικὸ αὐτὸ τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου τῶν 20 Κοκκινοχωριῶν καὶ τῆς περιοχῆς Κιτίου.

Γιὰτὶ μέσα στὰ τελευταῖα 20 χρόνια στὰ Κοκκινοχώρια καὶ τὴν περιοχὴ Κιτίου τὰ νερά ὑποχωροῦν, τὰ νερά ἐξαντλοῦνται, τὰ νερά λιγοστεύουν. Ἐκατοντάδες διατρήσεις στέρεψαν. Ἐκατοντάδες λάκκοι τὸ ἴδιο δὲν ἔχουν καθόλου νερό. Ἐκατοντάδων διατρήσεων ἀλμύρισε τὸ νερό. Ἐκατοντάδες χιλιάδες λίρες ξοδεύονται γιὰ διασωληνώσεις καὶ μεταφορὰ τοῦ νεροῦ ἀπὸ μερικὲς «ὀάσεις» πού ὑπάρχει ἀκόμα λίγο νερὸ σὲ μακρινές ἀποστάσεις.

Οἱ παραγωγοὶ τῶν δύο περιοχῶν βρίσκονται σὲ ἀπόγνωση. Χιλιάδες ἀγροτικὲς οἰκογένειες πού κατοικοῦν στῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου κινδυνεύουν, λόγω τῆς ἔλλειψης νεροῦ, νά καταστραφοῦν τὰ εἰσοδήματά τους καὶ ἕκατ. λίρῶν εἰσοδήματα πού μᾶς δίνουν κάθε χρόνο αὐτὲς οἱ περιοχῆς κινδυνεύουν ἐπίσης. Ὑπολογίζεται ὅτι τὸ εἰσόδημα πού παίρνουμε κάθε χρόνο ἀπὸ τῆς πατάτες, τὰ λαχανικά, τὰ ἐσπεριδοειδῆ καὶ τὰ φθαρτὰ ξεπερνᾷ τὰ 25 ἑκατομμύρια λίρες.

Καὶ δὲν εἶναι μόνο ἡ ἀγροτικὴ παραγωγὴ πού κινδυνεύει ἄμεσα. Οἱ περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου εἶναι ἀπὸ τῆς πιὸ ἁμορφες περιοχῆς πού ἀξιοποιοῦνται ἀπὸ μερικὰ χρόνια τουριστικὰ καὶ βιομηχανικά. Ὅμως ἡ ἔλλειψη νεροῦ δυσκολεύει αὐτὴ τὴν ἀξιοποίηση.

Συνάδελφοι,

Εἶναι αὐτὴ ἡ πολὺ σοβαρὴ κατάσταση πού μᾶς ὀδήγησε νά ἐγγράψουμε ξανά τὸ ὕδατικό πρόβλημα γιὰ συζήτηση στὴ Βουλὴ. Λέμε «ξανά» γιὰτὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού τὸ ὕδατικό πρόβλημα συζητεῖται στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Οἱ Βουλευτὲς τῆς Ἀριστερᾶς γράψαμε τὸ ὕδατικό τῶν Κοκκινοχωριῶν τὸ 1963 καὶ ἀπὸ τότε πολλὲς φορές κρούσαμε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ ζητήσαμε τὴ λήψη ἁμεσῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του.

Στὴ διάρκεια τῶν τελευταίων 21 χρόνων ἀπὸ τῆς ἀνακήρυξης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας σὲ πάρα πολλὲς περιπτώσεις τέθηκε τὸ ὕδατικό στὴ Βουλὴ. Δὲν ὑποτιμοῦμε τὰ ἔργα πού ἔχουν γίνῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Κατασκευάστηκαν ἀρκετοὶ ὕδατοφράχτες καὶ ἄλλα μικρότερα ὕδατικά ἔργα. Ὅμως ἡ οὐσία παραμένει μιὰ. Ὑπάρχουν βασικὲς παραγωγικὲς περιοχῆς πού κινδυνεύουν. Καὶ μέσα σ' αὐτὲς τῆς περιοχῆς εἶναι τὰ Κοκκινοχώρια καὶ ἡ περιοχὴ Κιτίου.

2. Πῶς παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα :

Ἡ περιοχὴ Κοκκινοχωριῶν καλύπτει 12 κοινότητες, τὴν Ἁγία Νάπα, Παραλίμνι, Σωτήρα, Δερύνεια, Φρέναρος, Λιοπέτρι, Αὐγόρου, Ἅγιος Γεώργιος Βρυσούλων, Δασάκι Ἀχνας, Ζυλοτύμβου, Ὀρμῆδεια καὶ Ζυλοφάγου. Καὶ ἡ περιοχὴ Κιτίου ἄλλα 7 χωριά, τὸ Κίτι, τὰ Περβόλια, τὴν Δρομολαξιά, τὸ Μενεοῦ, τὴν Τερσεφάνου, τὸ Μαζωτὸς καὶ τὴν Ἀναφωτία.

Ἡ σημερινή κατάσταση τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων στίς περιοχές Κοκκινοχωριῶν καί Κιτίου εἶναι ἀπό τῆς πλευρᾶς τῆς ποιότητος καί τῆς ποσότητος, μπορούμε νά ποῦμε μὲ δυὸ λόγια πολὺ κρίσιμη.

Νὰ ἐξηγήσουμε : Ἦδη ἔχουμε περιοχές πού βρίσκονται σὲ ἀπόσταση πάνω ἀπὸ ἓνα χιλιόμετρο ἀπὸ τὴ θάλασσα καί ἀπὸ τίς ὁποῖες τὸ ἀντλούμενο νερὸ ἔχει ἀλμυρίσει καί ἡ περιεχτικότητα του σὲ ἅλατα εἶναι πάνω ἀπὸ 2.000 μέρη στὸ ἑκατομμύριο, πράγμα πού κάνει αὐτὸ τὸ νερὸ ἀκατάλληλο γιὰ τίς περισσότερες καλλιέργειες ἐκτὸς τῶν κτηνοτροφικῶν φυτῶν (γιὰ τὰ τριφύλια).

Σὲ ἄλλες περιοχές ὅπως τὸ Αὐγόρου, Φρέναρος, Δερύνεια, Λιοπέτρι καί ἄλλοῦ ἢ ἀπόδοση τῶν διατρήσεων ἔχει πέσει μέχρι τοὺς 4—5 τόνους σὲ μιὰ ὥρα, γεγονός πού καθιστᾷ τὴν καλλιέργεια τῶν πατατῶν καί ἄλλων καλλιεργειῶν ἀντιοικονομικὴ λόγω τοῦ ψηλοῦ κόστους τῆς ἀντλήσης ἀπὸ μεγάλα βᾶθη μὲ μηχανὲς ὑψηλῆς ἰσχύος. Συνεπῶς οἱ κίνδυνοι τῆς ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς συνεχῶς ἀυξάνονται καί μεγαλώνουν.

Ἐὰν ὑποθέσουμε ὅτι ἡ παρούσα κατάσταση στὴν ἐτήσια ἀντλήση τοῦ νεροῦ συνεχιστεῖ καί θὰ συνεχιστεῖ μὲ τὸν ἴδιο ρυθμὸ γιὰ τὰ ἐπόμενα 5—6 χρόνια καί ἂν συμβεῖ νὰ ἔχουμε καί μιὰ περίοδο ἀνομβρίας, πράγμα ὄχι ἀπίθανο, τότε οἱ συνέπειες τῆς καταστροφῆς θάβαι τρομερές γιὰ τὴν οἰκονομία ὄχι μόνο τῶν δυὸ περιοχῶν, ἀλλὰ καί γενικότερα τῆς Κύπρου.

Νὰ ἀναφέρουμε ὡς παράδειγμα τὴν τοποθεσία «Τέρατσος» στὸ Χωριὸ Ξυλοφάγου πού βρίσκονται τὰ καλύτερα χωράφια γιὰ τὴν καλλιέργεια πατατῶν καί ἄλλων φθαρτῶν. Ἀπὸ ἔρευνες τῶν ἐδικῶν τοῦ Τμήματος Ὑδάτων τῆς Κυβέρνησης πού ἔγιναν τὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἀλμυρίσματος τοῦ νεροῦ εἶναι πολὺ ἐμφανῆ. Ὅταν συνεχιστεῖ ὁ ἴδιος ρυθμὸς ἀντλήσης τοῦ νεροῦ ὅπως γίνεται σήμερα σὲ 4—5 χρόνια τὸ νερὸ θὰ γίνῃ ἀκατάλληλο γιὰ ἀρδευση ὁποιασδήποτε καλλιέργειας. Καί πρόκειται ἐδῶ γιὰ χιλιάδες σκάλες γόνιμης γῆς.

Αὐτὰ τὰ λίγα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄμεσους κινδύνους πού διαγράφονται γιὰ τίς δυὸ περιοχές τῶν Κοκκινοχωριῶν καί τοῦ Κιτίου.

Καί στίς δυὸ περιοχές κατοικοῦν περὶ τίς 40 χιλιάδες κόσμος. Ἡ ἀπασχόληση τῶν κατοίκων εἶναι βασικὰ γεωργοκτηνοτροφικὴ. Μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια ἀναπτύχθηκε ὁ Τουρισμὸς καί οἱ μικρὲς βιομηχανίες.

Τὸ νερὸ εἶναι ἀπαραίτητο τόσο γιὰ τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή, ὅσο καί γιὰ τὴν Τουριστικὴ καί Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη.

Ὅμως ἡ κύρια ἀπασχόληση, τὸ βασικὸ εἰσόδημα εἶναι ἡ ἀγροτικὴ παραγωγή. Πόσο βασικὲς γιὰ τὴν οἰκονομία καί τὸ ἐξαγωγικὸ μας ἐμπόριο εἶναι οἱ περιοχές Κοκκινοχωριῶν καί Κιτίου φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἀκόλουθους ἀριθμοὺς :

Καλλιεργοῦνται στίς δυὸ περιοχές 40 χιλιάδες σκάλες ἐαρινὲς καί χειμωνιάτικες πατάτες, καί 12 χιλιάδες σκάλες λαχανικὰ καί φθαρτά.

Καλλιεργοῦνται ἐπίσης 10 χιλιάδες σκάλες ἐσπεριδοειδῆ καί 2 χιλιάδες σκάλες ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα.

Συνολικὰ ἀρδεύονται κάθε χρόνο 64 περίπου χιλιάδες σκάλες πατάτες, λαχανικὰ, ἀγκινάρες, ἐσπεριδοειδῆ καί ἄλλα δένδρα.

Τὸ χρονιάτικο εἰσόδημα ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τίς καλλιέργειες στὴν ἐσωτερικὴ καί ἐξωτερικὴ ἀγορὰ ξεπερνᾷ τὰ 25 ἑκατομμύρια λίρες.

3. Ἡ ὀξύτητα καί οἱ αἰτίες τῆς ὑπαρξῆς τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος Κοκκινοχωριῶν καί Κιτίου.

Ἀσφαλῶς τὸ πρόβλημα δὲν παρουσιάζεται μετὰ τὴν ἴδια μορφή στὰ τελευταῖα 5—6 χρόνια.

Τὸ ὕδατικό πρόβλημα χρόνο μετὰ χρόνο συνεχῶς οξύνεται. Ἐκατοντάδες διατρήσεις ξηραίνουν κάθε χρόνο. Πάρα πολλές ἀλμύρισαν καὶ ἀλμυρίζουν.

Γίνονται ἐπενδύσεις ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν κάθε χρόνο σὲ διασωληνώσεις καὶ μηχανήματα γιὰ νὰ χρησιμοποιεῖται τὸ λιγιστὸ νερὸ ποὺ ἀπέμεινε. Παραστατικά οἱ ἀγρότες λὲν «ἐξαντλήθησαν τόσο πολὺ τὰ νερά μας ὥστε χρησιμοποιοῦμε περισσότερο πετρέλαιο ἀπὸ τὸ νερὸ ποὺ ἀντλοῦμε μετὰ τὶς διατρήσεις μας». Ὀλόκληρες περιοχὲς στὰ Περβόλια, τὴ Δρομολοξιά, τὸ Μενεοῦ, στὴν Ξυλότυμβου, Ὀρμηδεῖα, Αὐγόρου, Ξυλοφάγου, Παραλίμνι μετὰ χιλιάδες σκάλες περβολότοπους ἔχουν ἐγκαταλειφθεῖ καὶ ἐρημώσει.

Γενικὰ ἡ κατάσταση καὶ στὶς δύο περιοχὲς εἶναι δραματική, ἀπελπιστική.

Ἀσφαλῶς τρία βασικὰ ἐρωτήματα τίθενται σχετικὰ μετὰ τὴ δημιουργία αὐτῆς τῆς ἀπελπιστικῆς κατάστασης.

Πρῶτο. Ποιὸς εὐθύνεται γιὰ νὰ κινδυνεύουν νὰ ἐρημώσουν ἀπὸ τὴν ἔλλειψη νεροῦ δύο βασικὲς παραγωγικὲς περιοχὲς;

Δεύτερο. Μήπως γίνεται ἀσυλλόγιστη σπατάλη νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια καὶ στὴν περιοχὴ Κιτίου;

Καὶ τρίτο. Παρουσιάζεται καθυστέρηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στὴ λήψη ἀποτελεσματικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης;

Ὅσον ἀφορᾷ τὶς εὐθύνες : Τὴ βασική, τὴν κύρια εὐθύνη τὴν φέρει ἡ Κυβέρνηση.

Ἡ Κυβέρνηση γνώριζε καὶ γνωρίζει τὴν κατάσταση. Ἡ Κυβέρνηση παρακολοθοῦσε ἀπὸ κοντὰ τὴν κατάσταση. Ἡ Κυβέρνηση προειδοποιήθηκε γιὰ τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὸ 1963—64. Ὅμως δὲν προχώρησε νὰ πάρει ἀποτελεσματικὰ μέτρα. Καλοῦσε τοὺς παραγωγοὺς ἡ Κυβέρνηση νὰ περιορίσουν τὶς καλλιέργειες τους, καὶ νὰ σταματήσουν τὶς παράνομες διατρήσεις. Ὅμως αὐτὲς οἱ ἐκκλήσεις τῆς Κυβέρνησης δὲν συνδυάζονταν μετὰ παράλληλα μέτρα γιὰ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Καὶ ἡ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ἦταν καὶ εἶναι ἡ μεταφορὰ νεροῦ στὶς περιοχὲς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς.

Ἔστερα, πῶς ἦταν δυνατό ἕνας παραγωγὸς νὰ περιορίσει τὶς καλλιέργειες του ὅταν ἀντιμετωπίζει χρέη, ἔχει νὰ συντηρήσει οἰκογένεια, καὶ νὰ ἀποκαταστήσει παιδιὰ; Ἔτσι οἱ συστάσεις τῆς Κυβέρνησης δὲν ἦταν δυνατό νὰ βροῦν ἀπήχηση καὶ ἀνταπόκριση.

Τὸ ἄλλο ἐρώτημα εἶναι ἂν γίνεται σπατάλη στὴν ἀντληση καὶ στὴ χρησιμοποίηση τοῦ νεροῦ.

Παλιὰ μπορεῖ νὰ γινόταν σπατάλη. Ὅμως μέσα στὰ τελευταῖα 10 χρόνια γίνεται κάθε οἰκονομία καὶ ἐξοικονόμηση τοῦ νεροῦ. Οἱ ἀγρότες μας χρησιμοποιοῦν τὶς πιὸ σύγχρονες μεθόδους, μετὰ διασωληνώσεις, μετὰ τεχνητὴ βροχὴ, ἄρδευση μετὰ σταγόνες καὶ ἔτσι ἐξοικονομεῖται ἡ κάθε σταγόνα νεροῦ. Συνεπῶς σπατάλη νεροῦ σήμερα δὲν γίνεται ἀπὸ τοὺς ἀγρότες.

Σχετικὰ μετὰ τὸ τρίτο ἐρώτημα: Ἄν παρουσιάζεται καθυστέρηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στὴ λήψη ἀποτελεσματικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης.

Καθυστέρηση παρουσίαζε καὶ παρουσιάζει ἡ Κυβέρνηση. Ἡ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος βρίσκεται στὴν προώθηση τοῦ σχεδίου γιὰ μεταφορὰ νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια καὶ στὸ Κίτι ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς.

Αυτή η ιδέα ρίχτηκε πριν πολλά χρόνια. Άρχισε να προωθείται αυτή η ιδέα από το 1970. Η πρώτη σύσκεψη που συζήτησε αυτή την πρόταση έλαβε χώρα τον Νοέμβριο του 1970, στο Γραφείο του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας, μακαρίτη Ρογήρου Μιχαηλίδη.

Το 1972, έγινε μιά νέα σύσκεψη που συζήτησε το ίδιο θέμα. Συνεχίστηκε η αλληλογραφία στα διάφορα κυβερνητικά τμήματα. Μεσολάβησε το πραξικόπημα και η Τουρκική εισβολή. Φθάσαμε έτσι στο 1976, που έγινε νέα σύσκεψη για το Νότιο Άγωγό. Και το 1977, νέα σύσκεψη στο Υπουργείο Γεωργίας αποφάσισε να αναθέσει τη διερεύνηση του θέματος του Νότιου Άγωγού σε Άγγλους ειδικούς.

Συνεπώς υπήρξε καθυστέρηση στο όλο πρόβλημα. Ξεκίνησε η Κυβέρνηση το 1970, και μόλις το 1977 άρχισε να υλοποιά την απόφαση για τη διερεύνηση του θέματος. Χάθηκαν εξ αιτίας της γραφειοκρατίας 7 ολόκληρα χρόνια.

4. Μερικά συμπεράσματα για το ύδατικό πρόβλημα των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου :

- A. Το ύδατικό πρόβλημα των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου αποτελεί μέρος του γενικότερου ύδατικού προβλήματος της Κύπρου.
- B. Μέσα στα 21 χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας έχουν γίνει αρκετά έργα. Έγιναν ύδατοφράχτες και άλλα εμπλουτιστικά έργα και διατρήσεις. Όμως δεν υπήρξε παγκύπρια ο απαιτούμενος προγραμματισμός. Δεν δόθηκε από την Κυβέρνηση προτεραιότητα στις κινδυνεύουσες περιοχές όπως των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου.
- Γ. Το ύδατικό πρόβλημα των δυο περιοχών δεν είναι νέο. Χρονολογείται από το 1960, και άρχισε να οξύνεται με την επέχταση των διαφόρων καλλιεργειών.
- Δ. Το ύδατικό οξύνθηκε πιο πολύ μέσα στα τελευταία 10 χρόνια και από χρόνο σε χρόνο οξύνεται ακόμα πιο πολύ. Η συνεχής υπεράντληση οδήγησε στην εξάντληση των λάκκων και διατρήσεων, στο άλμυρισμα τους στην έγκατάλειψη πολλών περιοχών και στους κινδύνους ολοκληρωτικής καταστροφής.
- E. Η δξυση του προβλήματος θέτει σε σοβαρούς κινδύνους βασικούς τομείς της οικονομίας μας. Έκατομμύρια λιρών εισοδήματα που μās δίνουν κάθε χρόνο οι περιοχές Κοκκινοχωριών και Κιτίου και χιλιάδες αγροτικές οικογένειες κινδυνεύουν να ξεκληριστούν και να καταστραφούν.
- ΣΤ Στην όλη αντιμετώπιση του προβλήματος υπήρξε καθυστέρηση. Χάθηκε πολύτιμος χρόνος που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί καλύτερα για την προώθηση του σχεδίου μεταφοράς νερού από άλλες περιοχές.
- Z. Το όξυ ύδατικό πρόβλημα στις περιοχές Κοκκινοχωριών και Κιτίου επιβάλλεται να αντιμετωπιστεί τολμηρά και χωρίς καθυστέρηση. Οι βασικοί τομείς της οικονομίας μας πρέπει να διατηρηθούν. Ο αγροτικός κόσμος πρέπει να βοηθηθεί για να επιβιώσει.

Να ληφθούν ριζικά αποφασιστικά μέτρα για να αντιμετωπιστεί το ύδατικό πρόβλημα των περιοχών Κοκκινοχωριών και Κιτίου. Η Κυπριακή οικονομία να διατηρήσει τα εισοδήματα που δίνουν οι δυο περιοχές.

- H. Η μόνη ριζική λύση για αντιμετώπιση του προβλήματος είναι η μεταφορά νερού στα Κοκκινοχώρια και την περιοχή Κιτίου από άλλες περιοχές. Και η μεταφορά νερού μπορεί να γίνει με την προώθηση του Σχεδίου του Νότιου Άγωγού.

5. Προβλήματα που παρουσιάζονται για την προώθηση του Σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού.

Κατά την άποψη μας παρουσιάζονται δυο βασικά προβλήματα για την προώθηση του μεγάλου αυτού έργου.

Το ένα βασικό πρόβλημα είναι η χρηματοδότηση του έργου. Με βάση τους υπολογισμούς των αρμοδίων Τμημάτων, υπολογισμοί που έγιναν το 1969, το όλο έργο του Νότιου 'Αγωγού θα στοιχίσει περί τα 73 εκατομμύρια λίρες. Σε τιμές του 1969. Σήμερα με την άνοδο των τιμών, και του κόστους ζωής το ποσό του κόστους ανεβαίνει μέχρι τα 110—120 εκατομμύρια λίρες. Ένα μεγάλο ποσό θα χρησιμοποιηθεί για τον ύδατοφράκτη του Κούρη. Ένα άλλο ποσό για τον άγωγό από τον ποταμό Διαρίζον προς τον Κούρη, και ένα μεγαλύτερο ποσό για τα σχέδια διανομής του νερού στις άρδευόμενες περιοχές και για ύδρευση των μεγάλων πόλεων.

'Ασφαλώς το ποσό των 110—120 εκατομμυρίων λιρών είναι μεγάλο ποσό. Και όσο περνά ο καιρός και καθυστερούμε στην έναρξη του σχεδίου, το ποσό αυτό θα αυξάνεται, θα μεγαλώνει. Όμως, αξίζει, είναι συμφέρουσα για την οικονομία αυτή η μεγάλη επένδυση. Πρόκειται για σωτήριο για την οικονομία έργο. Ότι τίθεται άμεσα είναι η προετοιμασία των τελικών σχεδίων και εξασφάλιση των πηγών χρηματοδότησης. Υπάρχουν πολλές χώρες που είναι διατεθειμένες να μās χρηματοδοτήσουν. Δεν πρέπει να δεσμευτούμε μόνο με τη Διεθνή Τράπεζα. Μεγάλα ύδατικά έργα στις 'Αραβικές χώρες, Αίγυπτο, Συρία, 'Αλγερία και το 'Ιράκ, τα χρηματοδότησαν και τα κατασκεύασαν Σοσιαλιστικές χώρες.

'Η αρχή που πρέπει να ακολουθεί η Κυβέρνηση για τη χρηματοδότηση του έργου του Νότιου 'Αγωγού πρέπει να είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων της Κυπριακής οικονομίας και γενικότερο των συμφερόντων της Κύπρου.

Το δεύτερο πρόβλημα που παρουσιάζεται είναι το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την έναρξη και εκτέλεση του σχεδίου. Όπως ανάφερα προηγουμένα η πρώτη σύσκεψη στο 'Υπουργείο Γεωργίας έγινε το 1970. Πριν δηλαδή παραπάνω από 10 χρόνια. Και όμως βρισκόμαστε ακόμα στο στάδιο των μελετών. Έχει γίνει μια προκαταρκτική μελέτη. Και τώρα βρισκόμαστε σε μια δεύτερη διερευνητική μελέτη για το όλο σχέδιο. 'Η κατασκευή του μεγάλου ύδατοφράκτη του Κούρη δεν άρχισε ακόμα.

'Η Κυβέρνηση δήλωσε επίσημα ότι για το όλο έργο θα απαιτηθεί για την κατασκευή και λειτουργία του περί τα 10 χρόνια. Όταν, όμως, οι 'Αγροτικές 'Οργανώσεις και ο αγροτικός κόσμος διαμαρτυρηθήκαμε για το μεγάλο χρονικό διάστημα, έγινε δεύτερη δήλωση για συντόμηση περίπου της κατασκευής του έργου στα 6—7 χρόνια. Όμως δεν υπάρχει ακόμα τίποτε το συγκεκριμένο. Αν λάβουμε υπόψη μας την πείρα από άλλα έργα, όπως τα μεγάλα ύδατικά έργα της Πάφου, τα έργα του Βασιλικού—Πεντασχοίνου που προγραμματίστηκαν για χρονικό διάστημα 5 χρόνων και απαιτήσαν πολύ μεγαλύτερο διάστημα, τότε το έργο του Νότιου 'Αγωγού που είναι το μεγαλύτερο ύδατικό έργο στην Κύπρο, θα απαιτήσει πολύ περισσότερο χρόνο.

Τελευταία γίνεται ξανά λόγος επίσημα για 10 χρόνια άποπεράτωσης του έργου.

Το θέμα του χρονικού διαστήματος είναι ούσιώδες και αποφασιστικό.

'Η επίσημη Έκθεση αναφέρει ότι οι περιοχές Κοκκινοχωριών και Κιτίου δεν θα άντέξουν στη συνεχή άντληση νερού πέραν των 5—6 χρόνων. Συνεπώς οι κίνδυνοι της άμεσης καταστροφής και της ερήμωσης είναι πολύ μεγάλοι.

Όσον τὸ δυνατό ἐπιβάλλεται νὰ ἐπισπευθεῖ τὸ ὅλο ἔργο γιὰ νὰ προληφθεῖ ἡ καταστροφή τῶν δυὸ αὐτῶν βασικῶν παραγωγικῶν περιοχῶν.

6. Προτάσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ καὶ τῆς ἀρδεύσης Κοκκινόχωριων καὶ Κιτίου.

- A. Γιὰ τὸ ὕδατικό πρόβλημα ποὺ ἀποτελεῖ τὸ δεύτερο μετὰ τὸ πολιτικό σὲ σημασία πρόβλημα τῆς Κύπρου, χρειάζεται καλύτερος προγραμματισμὸς καὶ ἐφαρμογὴ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ διακήρυξης : Ὅστε σταγόνα νεροῦ νὰ μὴ χάνεται στὴ θάλασσα.
- B. Χρειάζεται ὑλοποίηση τῆς ὑπόσχεσης ποὺ δόθηκε τὸ 1962 γιὰ ἐκσυγχρονισμό καὶ βελτίωση τῆς ὕδατικῆς νομοθεσίας. Ἡ νομοθεσία αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ καταργεῖ τὰ φεουδαρχικά προνόμια ποὺ διατηροῦνται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας, νὰ συγκεντρώνει καὶ νὰ ἀπλοποιᾷ τὴν Κυπριακὴ νομοθεσία.
- Γ. Νὰ προχωρήσει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν καλύτερη ἀντιμετώπιση τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος στὴν ἴδρυση Κεντρικοῦ Φορέα Ἀρχῆς Ὑδάτων. Μέσον τῆς Ἀρχῆς Ὑδάτων νὰ κρατικοποιῶνται ὅλα τὰ νερά καὶ νὰ γίνεται καλύτερος συντονισμὸς καὶ δικαία κατανομή τῶν νερῶν.
- Δ. Ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ δώσει προτεραιότητα στὶς κινδυνεύουσες νὰ καταστραφοῦν περιοχές, ἰδιαίτερα στὶς περιοχές Κοκκινόχωριων καὶ Κιτίου.
- Ε. Ἡ Κυβέρνηση καὶ τὸ Τμῆμα Ὑδάτων νὰ ἐπισπεύσουν τὴν κατασκευὴ τοῦ μεγάλου ὕδατικοῦ ἔργου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ γιὰ ἐγκαιρὴ μεταφορὰ νεροῦ στὰ Κοκκινόχωρια καὶ τὴν περιοχὴ Κιτίου.
- ΣΤ. Νὰ ἐξευρεθοῦν ἐγκαιρὰ καὶ νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ πηγές χρηματοδότησης τοῦ σχεδίου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ. Ἡ ἀρχὴ ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθηθεῖ γιὰ τὴν χρηματοδότηση ἀσφαλῶς πρέπει νὰ εἶναι τὸ συμφέρον καὶ μόνο τὸ συμφέρον τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.
- Z. Τὸ ἔργο τοῦ Νότιου ἀγωγοῦ λόγω τῆς μεγάλης σημασίας ποὺ ἔχει γιὰ τὴν οἰκονομία μας θὰ θεωρηθεῖ ὡς ἔργο ἐπείγουσας ἀνάγκης καὶ νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ μέτρα γιὰ νὰ ἐπισπευθεῖ ἡ κατασκευὴ του.
- H. Ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ κληθεῖ στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ κατατοπίσει λεπτομερῶς τὸ Σῶμα σὲ ποῖο στάδιο βρίσκονται οἱ προετοιμασίες, πότε ὑπολογίζεται νὰ ἀρχίσει, καὶ πότε θὰ τελειώσει τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ γιὰ νὰ ἀρδεύονται οἱ κινδυνεύουσες περιοχές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸ θέμα αὐτὸ νὰ παραμείνει στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς ἐπόμενης συνεδρίας.

Ταυτόχρονα, θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ κι' ἐγὼ μετὰ τὴ σειρά μου νὰ προσέλθει στὸ Σῶμα ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων γιὰ νὰ κατατοπίσει τὸ Σῶμα σὲ ποῖο σημεῖο βρίσκεται τὸ ὅλο θέμα τοῦ νότιου ἀγωγοῦ.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ θὰ ἤθελα νὰ διαφωνήσω κάπως μετὰ τὸ συναδέλφο κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη γιὰ τὴν πολὺ μεγάλη εὐθύνη τὴν ὁποία ἀποδίδει στὴν κυβερνητικὴ πλευρὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθυστέρηση τῆς ἐπίλυσης τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος τῶν Κοκκινόχωριων. Δὲν θὰ συμφωνοῦσα ὅτι ἡ εὐθύνη εἶναι τόσο μεγάλη ὅσο θὰ ἤθελε

νά τήν παρουσιάσει ὁ συνάδελφος. Ἄλλά ὅπωςδήποτε, ἐπιφύλασσόμεθα νά ἐκφράσουμε τίς ἀπόψεις μας τήν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, θά σᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νά μιλήσετε ἐπὶ τοῦ θέματος ἀν ἐπιθυμεῖτε.

Ἄν ὑπάρχει ὅποιοσδήποτε ἄλλος ὁμιλητής μπορεῖ νά μιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος σήμερα.

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τίς εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης ἐγώ ἔχω μιλήσει μέ γεγονότα, μέ ἀποδείξεις : Πότε ἄρχισε νά συζητεῖται τὸ ἔργο τοῦ νότιου ἀγωγοῦ, πότε καθυστέρησε ἡ Κυβέρνηση, γιατί καθυστέρησε καί ποιά εἶναι ἡ εὐθύνη τῆς Κυβέρνησης γι' αὐτὸ τὸ μεγάλο ὕδατικό ἔργο τοῦ νότιου ἀγωγοῦ τὸ ὁποῖο ξεκίνησε νά τὸ μελετᾷ ἀπὸ τὸ 1970 καί ἀκόμα βρίσκεται στό στάδιο τῶν μελετῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, σᾶς παρακαλῶ. Δὲν πρόκειται νά κάνομε διαλογικὴ συζήτηση αὐτὴ τῆ στιγμή καί λυποῦμαι διότι ἐγινε αὐτὸ τὸ ἐπίσῳδιο. Γιατί ἡ συζήτηση διεξήγετο μέ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο.

Ἄν ὑπάρχει ὅποιοσδήποτε ἄλλος Βουλευτῆς ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νά μιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος εἶμαι ἐτοιμος νά τοῦ δώσω τὸ λόγο.

Ὁ κ. Κληρίδης, παρακαλῶ.

Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κι' ἐμεῖς θά ζητήσουμε νά παραμείνει τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερήσιας διάταξης. Εἶναι ἓνα πράγματι σοβαρὸ θέμα, ὅπως καί τὸ πρῶτο θέμα, γιὰ τὸ ὁποῖο πρέπει νά διεξαχθεῖ διεξοδικὴ συζήτηση διότι κι' ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε ὅτι καί γιὰ τὸ θέμα τῆς ὕδρευσης Λευκωσίας ἀλλὰ καί γιὰ τὸ θέμα τῶν Κοκκινόχωριῶν ἡ Κυβέρνηση φέρει βαρῦτατὴ εὐθύνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, θά παραμείνει καί αὐτὸ τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι πρόκειται γιὰ πολὺ σοβαρὰ θέματα καί πρέπει νά συζητηθοῦν διεξοδικῶς.

Ἄν δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής, τότε τὸ ἔργο τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος ἐφθάσε στό τέλος του.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη 25 τοῦ μηνός, στίς 5 τὸ ἀπόγευμα, μέ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καί Κατοχῆς Πυροβόλων Ὁπλων ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1980.
2. Ὁ περὶ Ἐκτάκτων Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Διορισμὸς εἰς Δημοσίας Θέσεις) Νόμος τοῦ 1981.
3. Ὁ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἰδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) Νόμος τοῦ 1981.
4. Ὁ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καί Ὑπηρεσιῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1981.

5. 'Ο περί Θερινής Μεταμεσημβρινής 'Αναπαύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1981.
6. 'Ο περί τῆς Συμφωνίας περί Πολιτιστικῆς, 'Εποσημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας μεταξύ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Λαϊκῆς Λιβυκῆς 'Αραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1981.
7. 'Ο περί τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1981.
8. 'Ο περί Ὁρησκευτικῶν 'Ομάδων ('Εκπροσώπησις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1981.
9. 'Ο περί Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 4) τοῦ 1981.
10. 'Ο περί Παγοποιήσεως 'Ενοικίων (Προσωρινὰ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1981.
11. 'Ο περί Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1981.
12. 'Ο περί Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 6) τοῦ 1981.
13. 'Ο περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 2) τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Τὸ ὑδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψεως ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Γ. Σαββίδη). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
2. «Τὸ ὄξυ ὕδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
3. «'Η ἐρήμωση πολλῶν ὄρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψεως μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου).
4. «'Η σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς τῆς ἐπιπτώσεις». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ντ. Κωνσταντίνου).
5. «Τὸ ἄνοιγμα τοῦ φακέλου τῆς Κύπρου καὶ ποιά εἶναι τὰ αἴτια ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν τόπο 200.000 ἐκτοπισμένοι πρόσφυγες στὴ Νότια Κύπρο». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κυρίας Ρήνας Κατσελλῆ καὶ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ).
6. «'Η ἀνάγκη διεξαγωγῆς πλήρους καὶ ἐξονυχιστικῆς ἐρευνας στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως Προσφύγων». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κ.κ. Κωνσταντίνου Λόρδου, Κώστα Χατζηχακοῦ καὶ Χρίστου Σολωμῆ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θά ήθελα νά έγγραψω στό Κεφάλαιο Δ' τό έξής θέμα : «Τό άμπελουργικό πρόβλημα, εϋθύνες και παραλείψεις τής Κυβέρνησης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Μάτσης.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νά έγγραψω τό έξής θέμα :

«Οί αυθαίρετες πολιτικές και διοικητικές αποφάσεις τής Κυβέρνησης και οι συνέπειες τους».

Άφορμή για την έγγραφη του ως άνω θέματος, κύριε Πρόεδρε, λαμβάνω, μεταξύ άλλων, από τό γεγονός τής άρνησης τής Κυβέρνησης νά συμμετάσχει στό συνέδριο κομμάτων χωρών του άδέσμευτου χώρου που έλαβε τελευταίως χώρα στη Λευκωσία, ως και από τις απόλύσεις κρατικών λειτουργών οι όποιες έγιναν χωρίς νά τηρηθούν οι νόμιμες δημοκρατικές διαδικασίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νά με συγχωρήσετε, κύριοι, διότι πρέπει νά εξετάζουμε ένα—ένα τά θέματα τά όποια προτείνονται προς έγγραφη. Άλλά εφόσο έδωσα τό λόγο στον κ. Μάτση δέν πειράζει αυτή τή φορά.

Κύριε Γαλανέ, τι θέλετε νά πείτε;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Και για τά δυό θέματα, κύριε Πρόεδρε, δέν θά συμφωνούσα νά έγγραφούν όπως έτέθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, ασχολούμεθα με τό θέμα τό όποιο ηγείρε ο κ. Όμήρου.

Σύμφωνα με τό άρθρο 73, παράγραφος 6 του Συντάγματος, είμαι ύποχρεωμένος νά τό θέσω ενώπιον του Σώματος και αν τό Σώμα αποφασίσει για τήν έγγραφη του τό θέμα θά έγγραφεί. Αν τό Σώμα δέν αποφασίσει, τό θέμα δέν θά έγγραφεί.

Τίθεται λοιπόν ενώπιον του Σώματος προς ψηφοφορία τό θέμα τό όποιο εισηγήθηκε ο κ. Όμήρου.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ό κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Λόγω του ότι τό θέμα έχει έγγραφεί επανειλημμένα στη Βουλή και έχει συζητηθεί και νοούμενου ότι κατόπιν αποφάσεως και εισηγήσεως των διαφόρων Όργανώσεων και Τμημάτων, έχουν προβληθεί οι εισηγήσεις του Σχεδίου Άμπελουργικών Προϊόντων και άλλων και αναμένεται ή έξαγγελία τής τελικής απόφασης τής Κυβέρνησης, δέν νομίζω ότι θά έπρεπε στό παρόν στάδιο νά έγγραφεί τό παρόν θέμα και παρακαλώ όπως τεθεί σε ψηφοφορία για νά δοϋμε αν μπορέσει νά έγγραφεί τέτοιο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό έθεσα, κύριοι, ήδη σε ψηφοφορία. Τό ότι αποφασίσθηκε και συζητήθηκε δέν έχει καμιά σημασία. Σήμερα προτείνεται ή έγγραφη αυτού του θέματος.

Κύριε Γαλανέ, τι θέλετε νά πείτε;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν διαφωνῶ νὰ ἐγγραφεῖ τὸ ἀμπελουργικὸ θέμα ἀλλὰ θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ εἰσηγηθῶ μιὰ τροποποίηση στὸν τίτλο τοῦ θέματος ὥστε νὰ ἐγγραφεῖ ἀπλῶς ὡς «τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα» χωρὶς νὰ προσθέσουμε τίς λέξεις «οἱ εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης». Ἀπλῶς νὰ τεθεῖ πρὸς συζήτηση γενικὰ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγηση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι κακῶς δίδετε τὸ λόγο πλέον πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἡ Βουλὴ ἀποφάνθηκε καὶ ἐνεγράφη τὸ θέμα ὅπως εἶχε ἀρχικὰ γίνεῖ εἰσήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας κάτι θέλει νὰ πεῖ

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος καὶ ἔχω νὰ κάμω τὴν ἀκόλουθη εἰσήγηση.

Ἄν εἶναι δυνατὸ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας νὰ ἔλθει στὸ Σῶμα νὰ μᾶς κατατοπίσει γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα. Γιατί ἀπὸ ὅ,τι βλέπω, μὲ τὰ θέματα ποὺ εἶναι γραμμένα, θὰ καθυστερήσει πολὺ ἡ συζήτηση του.

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγηση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ συγχωρεῖτε ποὺ ἀναγκάζουμε νὰ ἐπέμβω.

Δὲν διαφωνεῖ κανένας μὲ τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος «τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα». Ὅμως τὸ Σῶμα θὰ πρέπει νὰ γνωρίζεῖ ὅτι ἐγίνε μιὰ Ἐκθεση ὅσον ἀφορᾷ τὴ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος. Αὐτὴ ἡ Ἐκθεση συζητεῖται ἀπὸ τίς ὀργανώσεις καὶ ἀπὸ τὰ ἀρμόδια τμήματα τῆς Κυβέρνησης. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὠρα νὰ συζητηθεῖ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα τῆ στιγμῆ ποὺ αὐτὴ ἡ Ἐκθεση ἀκόμα συζητεῖται καὶ ἀναμένονται ἐκθέσεις ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἀπὸ τίς ἀγροτικὰς ὀργανώσεις καὶ ἀπὸ τίς οἰνοβιομηχανίες καὶ ἀπὸ τὰ κυβερνητικὰ Τμήματα.

Δὲν διαφωνεῖ κανένας. Εἶναι ἓνα σοβαρὸ θέμα τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καὶ δὲν διαφωνοῦμε νὰ ἐγγραφεῖ. Ὅμως πιστεύω ὅτι θὰ ἦταν πιὸ ἀποδοτικὸ καὶ πιὸ συμφέρον γιὰ τὸν τόπο ἂν ἀναμένετο νὰ γνωστοῦν οἱ ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις τῶν διαφόρων ὀργανώσεων ὅσον ἀφορᾷ τὴ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Παναγίδη, γνωρίζω ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἰσχυρισμούς. Συζητήθηκε, ἀναμένονται ἀποφάσεις, ἀναμένονται εἰσηγήσεις κλπ. Ἐφόσο ὅμως ὑπάρχει αὐτὴ ἡ εἰσήγηση γιὰ ἐγγραφή αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ ἐφόσο ὁ εἰσηγητὴς του ἐπιμένει, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ θέσω σὲ ψηφοφορία ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς;

Ὁμοφώνως λοιπὸν ἐγγράφεται.

Μπαίνομε τώρα στο δεύτερο θέμα το οποίο εισηγήθηκε ο κ. Μάτσης.

Παρακαλώ τον κ. Μάτση να επαναλάβει τον τίτλο του θέματος διότι μου έδωσε την εντύπωση ότι είναι πολύ γενικός και πολύ άοριστος.

I. ΜΑΤΣΗΣ :

Ο τίτλος κύριε Πρόεδρε, είναι «Οί αυθαίρετες πολιτικές και διοικητικές αποφάσεις της Κυβέρνησης και οι συνέπειες της».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ποιές πολιτικές αποφάσεις απ' όλες; Διότι ελήφθησαν πολλές πολιτικές αποφάσεις.

I. ΜΑΤΣΗΣ :

Ήδη έχω διευκρινίσει δυο πρόσφατες βασικές αυθαίρετες πολιτικές και διοικητικές αποφάσεις και νομίζω ότι με τα παραδείγματα που άναφερα καλύπτεται πλήρως το θέμα όπως εισηγοῦμαι να έγγραφει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ας περιορισθούμε λοιπόν στις δυο περιπτώσεις που έχετε άναφέρει για να μη συμπεριλάβουμε όλες τις αποφάσεις της Κυβερνήσεως από το 1978 και έντεῦθεν.

I. ΜΑΤΣΗΣ :

Καμμιά ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Γαλανός.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ο κ. Μάτσης, κύριε Πρόεδρε, άναφερε σαν ένα παράδειγμα αυθαίρετων διοικητικῶν πράξεων της Κυβέρνησης το θέμα τῶν άπολύσεων τῶν Γενικῶν Διευθυντῶν. Πιστεύω ότι δέν υπάρχει τίποτε το αυθαίρετο έδῶ. Έδῶ είναι θέμα δικαστηρίου. Αν οι δυο Γενικοί Διευθυντές πιστεύουν ότι είναι κάτι το αυθαίρετο και ή Κυβέρνηση δέν είχε κανένα δικαίωμα να τούς άπολύσει δικαιούνται να προσφύγουν στη Δικαστική Έξουσία.

Επομένως δέν είναι θέμα το οποίο μπορεί να συζητήσει ή Βουλή σήμερα. Καί όπωσδήποτε, έφόσο αυτό είναι το παράδειγμα που άναφέρει ο κ. Μάτσης, τότε ό όλος τίτλος του θέματος δέν νομίζω να εύσταθεϊ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Αναστασιάδης ζήτησε το λόγο.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Αντιλαμβάνομαι και αντιλαμβάνεται και ό κ. Γαλανός ότι θέματα που πιθανόν να άποτελοῦν αντικείμενο της δικαιοσύνης δέν παύουν να άποτελοῦν ταυτόχρονα και πολιτικές πράξεις.

Γι' αυτό και το άρμόδιο δικαστήριο είναι το διοικητικό δικαστήριο το Άνώτατο Συνταγματικό, που έπιλαμβάνεται άκριβῶς και πολιτικῶν πράξεων.

Συνεπῶς είναι θέμα άκριβῶς πρὸς συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα περιορίστηκε σε δυο ειδικές περιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καί πιστεύω ότι και για την πρώτη και για τη δεύτερη περίπτωση ή Βουλή ενδιαφέρεται να μάθει.

“Αν θα αποδειχθούν αυθαίρετες ή όχι—άντιλαμβανόμεναι τη δυσχέρεια που έχουν μερικοί συνάδελφοι διότι ονομάζονται εὐθύς ἐξ ἀρχῆς «αὐθαίρετες»—αὐτὸ θὰ ἀποδειχθεῖ ἀπὸ τῆς συζήτησης. Ἀσφαλέστατα δὲν σημαίνει ὅτι προδικάζει ἡ Βουλή ποιά θὰ εἶναι ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ὅμως εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Βουλή ενδιαφέρεται νὰ μάθει τί εἶναι ἀτὸ δημόσιο συμφέρον» τὸ ὁποῖο ὁδηγεῖ τὴν Κυβέρνηση σὲ ἀπολύσεις ὑπαλλήλων, γιατί εἴμαστε ἓνα Σῶμα τὸ ὁποῖο ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ νόμιμη τάξιν ἀνεξάρτητα ποιοὶ εἶναι σήμερον αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ὑφίστανται αὐτὲς τὶς συνέπειες.

Γι’ αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλή θὰ κάνει χρήσιμο ἔργο νὰ πληροφορηθεῖ πάνω σ’ αὐτὰ τὰ θέματα, καὶ γιὰ τὸ πρῶτο καὶ γιὰ τὸ δεύτερο, ποιά ἦσαν τὰ ἐλαττήρια τῆς Κυβέρνησης, καὶ νὰ τοποθετηθεῖ μὲ ἀκριβοδίκαιον τρόπο ἀφοῦ πληροφορηθεῖ τὰ ἐλαττήρια τὰ κυβερνητικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λιβέρας, παρακαλῶ.

Δ. ΛΙΒΕΡΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὡς θὰ ἀντιλαμβάνονται ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον ἔχει ἤδη ἀνακοινώσει ὅτι οἱ σχετικὲς ἀπολύσεις ἐγίναν χάριν δημοσίου συμφέροντος καὶ ἀρνήθηκε νὰ ὑπεισέλθῃ στοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ὁδήγησαν τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον στὴν ἐν λόγω ἀπόφαση. Κατὰ συνέπεια θὰ εἶναι ἀστεῖο πρᾶγμα ἡ Βουλή νὰ συζητᾷ τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο προκάλεσε αὐτὴ τὴν ἀπόλυση λαμβανομένου ὑπόψιν ὅτι «οἱ λόγοι δημοσίου συμφέροντος» δὲν ἔχουν ἀποκαλυφθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση αὐτὴν καθ’ ἑαυτήν.

Κατὰ συνέπεια ἡ Βουλή αὐτὴ θὰ ἀπασχολεῖται μὲ ὑποθέσεις ἢ μὲ φανταστικὲς καταστάσεις καὶ τὰ συμπεράσματα στὰ ὁποῖα δυνατὸ νὰ ἀχθεῖ θὰ εἶναι παραπλανητικὰ καὶ ἐσφαλμένα. Θὰ εἶναι δὲ κατὰ συνέπεια δημοκοπικὴ καὶ κάθε ἄλλο παρὰ ἐπωφελῆς μιὰ τέτοια συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΑ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγείρεται ἓνα σοβαρότατον θέμα δημοσίου συμφέροντος. Ὅχι ἂν στὴν παρούσα περίπτωσιν ἀπολύθησαν λόγω ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δυὸ ὑπάλληλοι—δὲν εἶναι τὸ θέμα ἂν ἔπρεπε ἢ ὅχι νὰ ἀπολυθοῦν οἱ δυὸ ὑπάλληλοι ποὺ θὰ ἐξετάσουμε—ἀλλὰ ἂν δικαιούται ἡ Κυβέρνησις γιὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος τοὺς ὁποῖους μόνο ἡ ἴδια γνωρίζει νὰ παύει ὑπαλλήλους μὲ εὐδόκιμη ὑπηρεσία 17—18 χρόνων χωρὶς νὰ τοὺς προσάπτεται καμμιά κατηγορία, χωρὶς νὰ τοὺς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ὑπερασπισθοῦν καὶ χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ γνωρίζουν τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἔπραξαν.

Τοὺς ἐλέγηθον ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς τοὺς—καὶ θὰ τοὺς καλέσω στὴ Βουλή νὰ τὸ διαφεύσουν—ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς λόγους εἶναι ὅτι μίλησαν κατὰ τρόπον περιφρονητικὸν πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ ὅτι ὁ Πρόεδρος ἔχει ἀδιάσειστα στοιχεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, μὲ συγχωρεῖτε. Μπαίνουμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος.

ΓΑ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

“Όχι, είναι εάν πρέπει να έγγραφει το θέμα, κύριε Πρόεδρε, ή όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως, αλλά συντομέψετε διότι διαφορετικά μπαίνουμε στην ουσία.

ΓΑ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Θα το συντομεύσω.

Θα μετατρέψουμε το Κυπριακό κράτος σε κράτος σπιούνων και καταδοτών, όποιος πίσω μου με καταγγέλλει για κάτι, να κινδυνεύω να χάσω την εργασία μου διότι τοῦτο απαιτεί το δημόσιο συμφέρον;

Υπάρχει τεράστιο θέμα δημοσίου συμφέροντος για την έγγραφη του θέματος στη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχουμε ένσταση να έγγραφει το θέμα διότι θα παρασχεθεί ή ευκαιρία στο Σώμα να πει πολλά για όσα τεκταίνονται στη δημόσια υπηρεσία, και να ακούσουμε και για τους δυό αυτούς που απολύθηκαν από την υπηρεσία που αντίλαμβάνομαι ότι θα εισπράξουν ούκ όλίγες χιλιάδες και θα εισπράξουν επίσης και γενναιόδωρο επίδομα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, με συγχωρείτε. Νομίζω ότι ή συζήτηση έχει λήξει επί του θέματος αυτού.

Θέλω να πω μόνο μερικά λόγια ως προς το δεύτερο σκέλος της εισήγησης του κ. Μάτση πριν ή Βουλή αποφασίσει επί του θέματος της έγγραφης του δευτέρου σκέλους, δηλαδή της απόλυσης των δυό ανωτάτων κυβερνητικών λειτουργών. Πρέπει να έχει υπόψη του αυτό το Σώμα ότι αυτοί οι δημόσιοι λειτουργοί έχουν δικαίωμα να προσφύγουν στη δικαιοσύνη εντός 75 ημερών από της κοινοποίησης εις αυτούς της διοικητικής πράξης που τους αφορά. Συνεπώς νομίζω ότι ή έγγραφη αυτού του θέματος δεν πρέπει να γίνει. Διότι—και εισηγοῦμαι όπως ή εισηγητής του θέματος αυτού μη έπιμείνει στην έγγραφη του στην προσπάθεια υπεράσπισης της μιας ή της άλλης θέσης μπορεί να λεχθούν γεγονότα και να γίνουν ισχυρισμοί οι όποιοι να επηρεάσουν την ένώπιον του δικαστηρίου θέση αυτών των λειτουργών.

ΓΑ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν τέλειωσα, κύριοι ακόμα.

Και δεύτερο, διότι έχω τη γνώμη ότι δεν πρέπει να μεταβάλουμε την αίθουσα αυτή σε δικαστήριο. Η αίθουσα αυτή, έχω πει επανειλημμένα, δεν είναι δικαστήριο για να ασχολείται με δικαστικές υποθέσεις, ούτε και μπορούμε να ασχολούμεθα με θεωρητικές υποθέσεις διότι δεν είναι πανεπιστημιακή έδρα.

Γι' αυτό το λόγο καλώ τα Μέλη του Σώματος να έχουν υπόψη τους αυτά τα δυό σημεία όταν θα ψηφίζουν υπέρ ή εναντίον της έγγραφης αυτού του θέματος.

Ό κ. Γαλανός, ό κ. Χριστοφίδης, ό κ. Λυσσαρίδης.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ακριβώς, κύριε Πρόεδρε, είναι γι' αυτά τα δυό σημεία τα όποια αναφέρετε

πού πιστεύουμε ότι αυτό το θέμα δεν μπορεί να έγγραφει. Διότι εφόσον υπάρχει η νομική διαδικασία δεν μπορεί να μεταβληθεί η Βουλή σε δικαστήριο και δεν μπορούμε να προκαταλάβουμε οποιαδήποτε απόφαση την οποία τυχόν θα λάβει ένα δικαστήριο ή κατά κάποιο τρόπο να ώθησουμε τους ενδιαφερομένους στο να πάν στο δικαστήριο για να εκδοθεί μια απόφαση σχετικά με το τι αποτελεί «δημόσιο συμφέρον».

Δεύτερο, δεν θα ήθελα να πω περισσότερα περί υποσκάψεως ή οτιδήποτε άλλο της Κυβέρνησης διότι δεν θα ήθελα ακριβώς να μεταβάλω τη Βουλή σε δικαστήριο αλλά κι' εγώ έχω τη γνώμη ότι δεν είναι το αρμόδιο Σώμα ή Βουλή να συζητήσει ειδικά αυτό το παράδειγμα που έθιξε ο κ. Μάτσης.

Αν θέσει κάποιο άλλο παράδειγμα στον τίτλο που ανέφερε τότε πιθανό να το δούμε. Αλλά ειδικά αυτό το παράδειγμα δεν πιστεύω ότι εύσταθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Χριστοφίδης ζήτησε το λόγο και μετά ο κ. Λυσσαρίδης.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, το άρθρο 28 των Κανονισμών λέγει «ο Βουλευτής κατά την άγορεύσιν του όταν αυτή αναφέρεται εις οιονδήποτε ζήτημα έκκρεμου ένώπιον Δικαστηρίου δέον όπως άγορεύη κατά τρόπον ώστε να μην επηρεάζεται ή δικαία εκδίκασις τούτου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Στην παρούσα περίπτωση

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Χριστοφίδη, να σάς διακόψω. Με συγχωρείτε διότι σάς διακόπτω· είναι ή περίπτωση κατά την οποία Βουλευτής άγορεύει επί θέματος το οποίο είναι στην 'Ημερήσια Διάταξη και παρεμπιπτότως αναφέρεται σε υπόθεση ή οποία έκκρεμει ένώπιον Δικαστηρίου και πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός ώστε να μην αναφερθεί στην υπόθεση αυτή για να μην επηρεάσει τυχόν το Δικαστήριο. Αλλά αυτό το άρθρο το οποίο επικαλείσθε α ριγοί ενισχύει την άποψη την οποία εξέθεσα ότι δεν πρέπει να έγγραφει αυτό το θέμα, διότι αν ένας Βουλευτής επί θέματος το οποίο είναι έγγεγραμμένο θέλει να αναφερθεί σε υπόθεση ή οποία έκκρεμει ένώπιον του Δικαστηρίου, πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός και τότε αυτό το Σώμα δεν δικαιολογείται να έγγράψει ένα θέμα εκ νέου και να γίνει σκόπιμα συζήτηση επί του θέματος αυτού τη στιγμή που είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει υπόθεση ένώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Αυτό είναι που θέλω να πω.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οι παρατηρήσεις σας δεν αποκλείουν την έγγραφη οιοδήποτε θέματος. Αντίθετα ενισχύουν το αίτημα για να έγγραφει.

Όσον αφορά τα πραγματικά γεγονότα σ' αυτό το αίτημα, δεν έχωμε μέχρι της στιγμής σαφή πληροφορία ότι το θέμα έκκρεμει ένώπιον Δικαστηρίου. Απλώς δημοσιογραφικές πληροφορίες υπάρχουν ότι οι άπολυθέντες θα προσφύγουν στο Δικαστήριο. Αλλά και αν ακόμα το θέμα έκκρεμοῦσε στο Δικαστήριο, ο Κανονισμός εδώ μās επιτρέπει να άγορεύσομε κατά τρόπο ώστε να μην επηρεάζεται ή δίκαιη εκδίκαση τούτου. Είναι ή επιθυμία των Μελών της Βουλής. Φαντάζομαι να μās πιστώνει ή έδρα με την ικανότητα να άγορεύσομε κατά τρόπο

πού νά μὴν ἐπηρεάσουμε τὴ δίκαιη ἐκδίκαση μιᾶς ὑπόθεσης πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον Δικαστηρίου. Πρέπει ὁμοίως νά μπεῖ μιὰ τροχοπέδη στὴν ἀνάπτυξη μιᾶς νοοτροπίας στὴ δημοκρατία ὅτι «ἀποφασίζω καὶ σὲ ἀπολύω γιὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος χωρὶς νά σοῦ δώσω ἔστω καὶ ἓνα λόγο γιατί σὲ ἀπολύω: ἀπλῶς ἐπικαλοῦμαι ἀόριστα τὸ δημόσιο συμφέρον». Αὐτὸ εἶναι τὸ ἴδιο μὲ ἐκεῖνα τῶν δικτατόρων πού λέν «ἀποφασίζουμε καὶ διατάσσουμε». Τέτοια νοοτροπία πρέπει νά σταματήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀσφαλῶς αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ ἂν ἔχουν δίκαιο ἢ ἄδικο αὐτὰ τὰ δύο ἄτομα. Δὲν εἴμαστε Δικαστήριον—πολὺ σωστά εἴπετε. Ἐμεῖς θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴ γενικὴ ἀρχὴ τί εἶναι δημόσιο συμφέρον καὶ μὲ τὸ ἂν ἡ Κυβέρνηση πράγματι ἔχει ἐφαρμοσθεῖ κάτι μὲ τὸ ὅποιο ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ ὅτι γιὰ τὴν προστασία τοῦ δημοσίου συμφέροντος ἔχει ἀπολύσει ὑπάλληλους. Καὶ νομίζω ὅτι εἶναι καθήκον τῆς Κυβερνήσεως νά πείσει αὐτὴ τὴ Βουλὴ ἢ ὅποια ἀποτελεῖ τὸ μόνον ἀντιπροσωπευτικὸ Σῶμα αὐτοῦ τοῦ τόπου, ὅτι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὅποιο ἐνήργησε ἦταν πράγματι τέτοιος πού ἐξυπηρετοῦσε τὸ δημόσιο συμφέρον.

Ἀσφαλῆστατα δὲν θὰ μποῦμε σὲ ἐξέταση μαρτυριῶν ἂν πεισθοῦμε ὅτι ἡ ἀρχὴ πάνω στὴν ὁποία βασίσθηκε ἡ Κυβέρνηση εἶναι ὀρθή· τὸ θέμα τῶν μαρτυριῶν ἀσφαλῆστατα δὲν ἀφορᾷ αὐτὴ τὴ Βουλὴ. Ἀλλὰ τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς μᾶς ἀφορᾷ διότι σήμερα μπορεῖ νά εἶναι αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι, αὔριο μπορεῖ νά εἶναι ὅποιοιδήποτε ἄλλοι, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατό αὐτὴ ἡ Βουλὴ νά ἐπιτρέψει νά λέγεται ἀόριστα ὅτι τὸ δημόσιο συμφέρον ἐπιτρέπει στὴν Ἐκτελεστικῇ Ἐξουσίᾳ χωρὶς νά ἀναφέρει καὶ στοὺς ἐνδιαφερομένους τοὺς λόγους τῆς ἀπολύσεώς τους νά ἀπολύει ὑπάλληλους, γιατί πραγματικὰ φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἂν ἀκόμα σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν ἀποδειχθεῖ τελικὰ ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει δίκαιο—δὲν ἀποκλείεται νά ἀποδειχθεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει δίκαιο—ἐμεῖς τὴν ἀρχὴ θέλομε νά συζητήσουμε καὶ αὐτὴ τὴν ἀρχὴ νομίζω ὅτι δικαιοῦται νά συζητήσει αὐτὴ ἡ Βουλὴ προσέχοντας—συμφωνῶ μαζί σας—νά μὴν ὑπείσέλθει σὲ λεπτομέρειες οἱ ὁποῖες θὰ προδικάζουν, μιὰ καὶ δεχθοῦμε αὐτὴ τὴν ἀρχὴ, τὴν ὁποιαδήποτε ἀπόφαση ἐπὶ τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ὁ κ. Μανώλης Χριστοφίδης ἔχει μπεῖ στὴν οὐσία τοῦ θέματος καὶ ἔχει ἐκφράσει ἀπόψεις, θὰ ἤθελα νά παρατηρήσω ὅτι πολλοὶ ἐργάτες καὶ ὑπάλληλοι σὲ ἰδιωτικὲς ἐπιχειρήσεις ἀπολύονται χωρὶς καμμιά ἀποζημίωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, σᾶς παρακαλῶ. Νομίζω ὅτι μποροῦμε νά συζητοῦμε ἐπ' ἄπειρο αὐτὸ τὸ θέμα. Ἔχω τὴν γνώμη ὅτι τὸ θέμα κύριε Γαλανέ, τί θέλετε;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Χριστοφίδης εἶπε ὅτι εἴμεθα σὲ θέση σὰν ἀντιπροσωπευτικὸ Σῶμα νά συζητήσουμε αὐτὸ τὸ θέμα χωρὶς νά προδικάσουμε τὸ πιθανὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς δίκης. Μὰ ἤδη ὁ κ. Χριστοφίδης ἔχει μπεῖ στὴν οὐσία καὶ μίλησε γιὰ δικτάτορες. Ὁ κύριος Χριστοφίδης μίλησε γιὰ δικτάτορες! Πῶς μπορεῖ λοιπὸν νά μὴν μπορεῖ νά προδικάσει τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς δίκης ὅταν ὁ κ. Χριστοφίδης ἤδη στὴν εἰσαγωγὴ του, προσπαθώντας νά ὑποστηρίξει αὐτὸ τὸ θέμα μιᾶ γιὰ δικτάτορες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης καὶ ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀσφαλῶς εἶναι δικαίωμα τοῦ κ. Μάτση νὰ προτείνει ἓνα θέμα γιὰ ἐγγραφή, ἓνα θέμα τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς θὰ πάει στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον. Δὲν εἶναι ὅμως δικαίωμά του νὰ ὑποχρεώσει τὴ Βουλὴ νὰ δεχθεῖ ἐκ τῶν προτέρων συμπεράσματα τῆς συζήτησης ἐγγράφοντας τὸ θέμα ὡς ἀυθαίρετη συμπεριφορὰ τῆς Κυβέρνησης.

Ὁ κ. Μανώλης Χριστοφίδης ὑπερασπίζοντας τὸ ψηλὸ ἐπίπεδο ποῦ θὰ κρατηθεῖ στὴ συζήτησιμ εἶπε δὲν θὰ ἐπηρεασθεῖ τὸ Δικαστήριον. Ἦδη ὁ τίτλος τοῦ θέματος, ἂν γίνῃ ἀποδεκτὸς ἀπὸ τὴ Βουλὴ, πρέπει νὰ ἐπηρέασῃ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον ἐφόσον ἡ Βουλὴ θὰ δεχθεῖ τὸ χαρακτηρισμὸ «αὐθαίρετη συμπεριφορὰ» κατὰ τὴν ἐγγραφή. Γι' αὐτὸ ζητῶ ἀπὸ τὸν ἐντιμὸ κύριον Μάτση, ὁ ὁποῖος ἔχει νομικὰς γνώσεις, καὶ ἂν αὐτὸ τὸ ὁποῖο εἶπε ὁ κ. Μανώλης Χριστοφίδης εἶναι ἀληθές, ὅτι δὲν θὰ ἤθελαν νὰ ἐπηρεάσουν μιά πολὺ σημαντικὴ ἀνεξάρτητη ἐξουσία τῆς Δημοκρατίας, νὰ τὴν σεβαστοῦν καὶ νὰ προτείνουν τὸ θέμα σὰν θέμα συζήτησης χωρὶς χαρακτηρισμὸ καὶ χωρὶς συμπεράσματα ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὁποῖα ἂν εἴμαστε τίμιοι θὰ θελήσουμε νὰ βγοῦν εὐλικρινὰ ἀπὸ τὴ συζήτησιμ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔγινε ἀρκετὴ συζήτησιμ πάνω στὸ θέμα ἂν θὰ ἐγγραφεῖ ἢ ὄχι. Μὲ βάση τὸν κανονισμὸ εἰσηγοῦμαι νὰ κλείσετε τὴ συζήτησιμ καὶ νὰ ψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, Ὁ κ. Λυσσαρίδης τί θέλει;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μιά τροποποιητικὴ εἰσήγησιμ. «Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβέρνησης ἀναφορικὰ μὲ τὸ δημόσιον συμφέρον» νὰ συζητηθοῦν στὴ Βουλὴ. Αὐτὸ δὲν προδικάζει καὶ νομίζω ὅτι εἶναι αὐτὸ ποῦ εἶπε ὁ κ. Σαββίδης. Ἄν συμφωνοῦμε ὅλοι νὰ τὸ ἐγκρίνομε μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Υἱοθετεῖται, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡστε εἶναι «ἡ ἀπόφασιμ τῆς Κυβερνήσεως

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

«Οἱ ἐνέργειες

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβερνήσεως ὅπως μὴ παραστεῖ στὸ Συνέδριον τῶν Ἀδμεσμεύτων καὶ ὅπως ἀπολύσει δυὸ δημοσίουσ ὑπαλλήλουσ».

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ γιὰ τὴν ἔννοια τοῦ δημόσιου συμφέροντος

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διατυπῶστε, κύριοι παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

«Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβερνήσεως οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν τὸ δημόσιον συμφέρον».

Είναι έντελῶς οὐδέτερο θέμα. Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβερνήσεως οἱ ὅποιες ἀφοροῦν, κατὰ τὴν Κυβέρνηση, τὸ δημόσιο συμφέρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή εἶναι τόσο εὐρὴ αὐτὸ τὸ θέμα, κ. Λυσσαρίδη ὥστε εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ ἀναμιχθοῦν ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως οἱ ὅποιες ἔλαβαν χώραν πρὸ δυὸ ἢ τριῶν ἐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν θέλετε νὰ προσπαθῆσει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ δώσει ὄρισμό τοῦ ὅρου «δημόσιον συμφέρον».

Αὐτὸ μέχρι σήμερον ἡ νομικὴ ἐπιστήμη δὲν κατόρθωσε νὰ τὸ κάμει.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

« Ἐνεργειῶν ».

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἄν ὑπάρχει φόβος, κ. Πρόεδρε, ... γιὰ νὰ μὴν πάει ἡ συζήτηση πολὺ πίσω, ἐὰν

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

... ἐὰν προσθέταμε τίς λέξεις «οἱ τελευταῖες ὡς ἐξῆς :

Οἱ τελευταῖες ἐνέργειες τῆς Κυβερνήσεως πού ἐγιναν ἐν ὀνόματι τοῦ δημόσιου συμφέροντος», ἴσως νὰ περιορίζαμε τὴ συζήτηση πάνω σ' αὐτὸ τὸ ὅποιο ἐννοοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἴσως. Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι θέμα τάξεως.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κυριε Πρόεδρε, δεχόμεθα τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος ὅπως τὴν εἰσηγείται ὁ κ. Λυσσαρίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, κύριε Ζιαρτίδη.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Θέμα τάξεως, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Ζιαρτίδη, θὰ θέσω ἀμέσως τὴν πρόταση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Μὲ βάση τὸν Κανονισμό ἕκαμα εἰσήγηση νὰ κλείσει ἡ συζήτηση. Ἐχετε καθῆκον—μὲ ὄλο τὸ σεβασμὸ τὸ λέω αὐτὸ—νὰ δώσετε τὸ λόγο σὲ ἕνα ὑπὲρ καὶ σὲ ἕνα κατὰ καὶ νὰ κλείσει ἡ συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἐλέγχθησαν πολλὰ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, κ. Ζιαρτίδη, καὶ θὰ θέσω τὸ θέμα ὅπως διατυποῦται ἀπὸ τὸν κ. Ἱεροδιακόνου πρὸς ψήφισιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 73, παράγραφος 6 τοῦ Συντάγματος. Λοιπὸν ὅπως διατυπώθηκε ἀπὸ τὸν κ. Λυσσαρίδη μὲ τὴν προσθήκη τῶν λέξεων «Οἱ πρόσφατοι ἀποφάσεις».

Λοιπὸν, κύριοι, ὅπως διατυπώθηκε ἀπὸ τὸν κ. Λυσσαρίδη μὲ τὴν προσθήκη τῆς λέξεως «πρόσφατοι» τὴν ὁποία εἰσηγήθηκε ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Πῶς θέλετε, διατυπῶστε το κ. Λυσσαρίδη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

«Οι ενέργειες τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὸ δημόσιο συμφέρον» νὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ. Γιατὶ «πρόσφατες»; Αὐτὸ εἶναι ποὺ θέλουν νὰ ἀποφύγουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πολὺ ὠραῖα, κύριοι, «οἱ ενέργειες τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον».

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς καὶ ποιοὶ ἐναντίον;

Εἶναι ὁμόφωνος ἡ ἐγγραφή. Ἐγγράφεται λοιπόν. Τὶ ἔχετε νὰ προσθέσετε, κύριε Παπαδημητρίου;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐγγραφή ἄλλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, κ. Παπαδημητρίου. Ποιὸ θέμα θέλετε νὰ ἐγγράψετε;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐπιβάλλεται ἡ ἐπέκταση τοῦ σχεδίου ἀσφάλειας τῶν γεωργικῶν προϊόντων πρὸς κάλυψη καὶ ἄλλων θεομηنيῶν, ἰδίως τοῦ παγετοῦ καὶ καύσωνα γιὰ τὰ ἀμπέλια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τίθεται σὲ ψηφοφορία τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἤγειρε ὁ κ. Παπαδημητρίου γιὰ τὴν ἐπέκταση τοῦ σχεδίου γεωργικῶν ἀσφαλίσεων.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι ἀπὸ ἐπερώτηση καὶ δὲν χρειάζεται ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί. Ἀντιλαμβάνομαι δὲν ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγγραφεῖ.

Ὡστε ἐγγράφεται.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὡρα λήξεως 7.00)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀναστασιάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γεωργίου Γεώργιος
Δίγκλης Παῦλος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κατσελλῆ Ρήνα
Κατσουνωτὸς Ἰάκωβος
Κληρίδης Γλαῦκος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λιβέρας Δημήτριος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαθηκολώνης Ἀνδρέας
Μάτσης Ἰωάννης
Μαυρονικόλας Νίκος

Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Ὀμήρου Γιαννάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παπαρὲς Αὐγερινὸς
Πέτας Χρῖστος
Πουμπουρῆς Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμῆς Χρῖστος
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χρῖστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Ψυλλίδης Ἀνδρέας

Ἀντιπρόσωποι Ὀρθοσκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιάν Ἀντρανίκ

Κυρέλλης Φέλιξ

Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἀνακοίνωση ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῆς σύνθεσης τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.
2. Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμῶν καὶ Ἐγγράφων.
3. Ἀναφορά τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γλ. Κληρίδη σὲ παράλειψη τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς νὰ παραπέμψει ὀρισμένα Νομοσχέδια ἀναφερθέντα κατὰ τὴν προηγούμενη συνεδρία καὶ περιληφθέντα στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς παρούσας συνεδρίας καὶ διεξαγωγή συζήτησης (Γλ. Κληρίδης, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Γαλανός, Κ. Παναγίδης).
4. Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Γ. Σαββίδης, Θ. Μιχαηλίδης) πάνω στὸ θέμα «Τὸ καυτὸ ὑδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση του. (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γ. Σαββίδη).
5. Ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη πάνω στὸ ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγησή του θέμα «Τὸ ὄξυ ὕδατικό πρόβλημα, ὁ Νότιος Ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ ὕδατικό πρόβλημα τῶν περιοχῶν Κοκκινόχωριῶν καὶ Κιτίου» καὶ ὀρισμένες παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γαλανοῦ πάνω στὴν ἀγόρευση τοῦ κ. Χ. Μιχαηλίδη.
6. Σύντομη διαλογικὴ συζήτηση καὶ τελικὴ ἐγγράφη στὸ Κεφάλαιο Δ' τοῦ θέματος «Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα, εὐθύνες καὶ παραλείψεις τῆς Κυβέρνησης». Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γιαννάκη Ὁμήρου.
7. Διεξαγωγή μακρᾶς διαλογικῆς συζήτησης ὡς πρὸς τὴ διατύπωση τοῦ τίτλου καὶ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος στὸ Κεφάλαιο Δ' «Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβέρνησης ὡς πρὸς τὸ δημόσιο συμφέρον». (Θέμα ἐγγραφὲν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Ι. Μάτση).
8. Ἐγγραφὴ τοῦ θέματος στὸ Κεφάλαιο Δ' «Ἡ ἐπέκταση τοῦ Σχεδίου ἀσφάλειας τῶν γεωργικῶν προϊόντων πρὸς κάλυψη καὶ ἄλλων θεομηγιῶν, κυρίως τοῦ παγετοῦ καὶ καύσινα γιὰ τὰ ἀμπέλια». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξ. Βουλευτῆ κ. Κ. Παπαδημητρίου).

Τιμὴ 50 Μιλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 25ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1981

(ὼρα ἐνάρξεως 5.20 μ.μ.)

(Ἄρ. 4)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.
Παρακαλοῦνται οἱ κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

Εἰσερχόμεθα στὸ Κεφάλαιο Α' τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει τὴ Νομοθετικὴ Ἔργασία.

« Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὀπλῶν ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980 ».

Καλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἐκθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ
ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑ-
ΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΚΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ
ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ ΥΠΟ ΙΔΙΩΤΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ
1980»

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν

Παρόντες :-

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Μιχάλης Πουμπουρῆς

Ἰωάννου Μάτσης

Κωνσταντῖνος Λόρδος

Μανώλης Χριστοφίδης

Γιαννάκης Ὁμήρου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελέτησε τὸ πῶς πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς πού συγκροτήθηκε στὶς 22 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας πού ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς ἀπόκτησης καὶ κατοχῆς πυροβόλων ὄπλων ἀπὸ ἰδιῶτες, τὴν ὁποία ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπόγραψε στὶς 29 Αὐγούστου 1979 καὶ ἐνέκρινε μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸ 17.960 καὶ ἡμερομηνία 17 Μαΐου 1979 Ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιψήφισή ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ πῶς πάνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς πῶς πάνω Σύμβασης.

Μὲ τὴ σύμβαση αὐτὴ τὰ Κράτη—Μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἀναλαμβάνουν νὰ παρέχουν μέσον τῶν ἀρμοδίων διοικητικῶν ἀρχῶν τους ἀμοιβαία βοήθεια γιὰ τὴν καταστολὴ τῆς παράνομης ἐμπορίας πυροβόλων ὄπλων καὶ τὴν ἀνακάλυψη πυροβόλων ὄπλων πού μεταφέρονται ἀπὸ ἓνα κράτος σὲ ἄλλο.

Εἰδικότερα μὲ τὴν πῶς πάνω Σύμβαση :—

- (α) Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος διατηρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ θεσπίζει ἐσωτερικὴ νομοθεσία περὶ πυροβόλων ὄπλων νοουμένου ὅτι αὐτὴ δὲν θὰ εἶναι ἀσυμβίβαστη μὲ τίς πρόνοιες τῆς Σύμβασης.
- (β) Προβλέπεται ὅτι οἱ πρόνοιες τῆς Σύμβασης δὲν θὰ ἐφαρμόζονται σὲ συναλλαγές πού ἀφοροῦν πυροβόλα ὄπλα ὅταν τὰ συμβαλλόμενα μέρη εἶναι Κράτη ἢ πρόσωπα πού ἐνεργοῦν γιὰ λογαριασμὸ Κρατῶν.
- (γ) Καθορίζεται ἡ διαδικασία τῶν ἀναγκαίων γνωστοποιήσεων πού θὰ γίνονται μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἀναφορικὰ μὲ πωλήσεις ἢ μεταβιβάσεις πυροβόλων ὄπλων μεταξὺ προσώπων πού κατοικοῦν σὲ διαφορετικὲς ἐπικράτειες τῶν Συμβαλλομένων Κρατῶν.
- (δ) Ἀναλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Συμβαλλόμενα Κράτη ἡ ὑποχρέωση τῆς λήψης ὄλων τῶν μέτρων πού ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν ἐκδοση τῶν ἀναγκαίων ἐξουσιοδοτήσεων σὲ περιπτώσεις πωλήσεων ἢ μεταβιβάσεων πυροβόλων ὄπλων ἀπὸ κατοίκους ἐνὸς Συμβαλλομένου Κράτους σὲ κατοίκους ἄλλου Συμβαλλομένου Κράτους.
- (ε) Παρέχεται τὸ δικαίωμα σὲ κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος ὅπως κατὰ τὴν ὑπογραφή, ἐπικύρωση, ἀποδοχή, ἐγκριση ἢ προσχώρηση στὴ Σύμβαση καθορίζει τὴν ἐπικράτεια ἢ τίς ἐπικράτειες στὶς ὁποῖες θὰ ἐφαρμόζεται ἡ Σύμβαση καὶ νὰ δηλώνει γιὰ ποιὲς ἀπὸ τίς διατάξεις πού καθορίζονται στὸ Παράρτημα II τῆς Σύμβασης θὰ διατηρεῖ ἐπιφυλάξεις.
- (στ) Προβλέπεται ὅτι γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν τῆς Σύμβασης αὐτῆς θὰ ἐνημερώνεται ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τῶν Ἐγκληματολογικῶν Προβλημάτων ἢ ὁποία καὶ θὰ προβαίνει στὶς ἀναγκαῖες ἐνέργειες γιὰ φιλικὴ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων πού θὰ ἀναφύονται ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Σύμβασης.
- (ζ) Στὸ Παράρτημα I τῆς Σύμβασης καθορίζεται λεπτομερῶς τί ἀκριβῶς καλύπτει ὁ ὅρος «πυροβόλον ὄπλον» ἐνῶ στὸ Παράρτημα II αὐτῆς καθορίζονται ρητῶς οἱ διατάξεις τῆς Σύμβασης γιὰ τίς ὁποῖες τὰ Συμβαλλόμενα Κράτη δικαιοῦνται νὰ δηλώσουν ὅτι ἐπιφυλάσσουν τὸ δικαίωμα τους νὰ μὴ ἐφαρμόζουν.

"Όπως έχει αναφερθεί στην 'Επιτροπή, ή πιό πάνω Σύμβαση έχει μελετηθεί τόσο από τὸ Γραφείο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας ὅσο καὶ ἀπὸ τὰ 'Υπουργεῖα 'Εσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης.

Τὸ Γραφείο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας εἰσηγήθηκε ὅπως ἡ Κύπρος προσχωρήσει στὴ Σύμβαση αὐτὴ ἀφοῦ συγχρόνως ὑποβάλει δήλωση ἐπιφυλάξεως πάνω σὲ ἀριθμὸ διατάξεων τῆς.

Σύμφωνα μὲ τὸ Παράρτημα II τῆς Σύμβασης, ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία κατὰ τὴν προσχώρησή της στὴ Σύμβαση αὐτὴ ἔχει ἐπιφυλάξει τὸ δικαίωμα τῆς νὰ μὴ ἐφαρμόζει ἀριθμὸ διατάξεων τῆς πιό πάνω Σύμβασης σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωση γιὰ γνωστοποιήσεις καὶ ἐξουσιοδοτήσεις ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὶς μεταβιβάσεις καὶ πωλήσεις πυροβόλων ὄπλων ἀπὸ τὴν ἐπικράτεια ἐνὸς Συμβαλλομένου Κράτους στὴν ἐπικράτεια ἄλλου Συμβαλλομένου Κράτους.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εξωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὴν πιό πάνω Σύμβαση καὶ θεωρώντας τὶς πρόνοιες τῆς ὡς ἓνα μέσο καταστολῆς τῆς βίας μὲ τὸν ἔλεγχο τῆς παράνομης μεταφορᾶς ὀπλισμοῦ στὶς διάφορες χῶρες συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου σὲ νόμο γιὰ τὴν κύρωση αὐτῆς, ἀφοῦ τροποποιηθεῖ ὁ τίτλος του ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «'Ο περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ 'Ελέγχου τῆς 'Αποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὀπλων ὑπὸ 'Ιδιωτῶν (Κυβερνητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει οἰοσδήποτε ὁμιλητῆς, προχωροῦμε στὴν πρώτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνστάση γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ ἀρθροῦ 1;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἀρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερμηνεία. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνστάση γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ ἀρθροῦ 2;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἀρθρο 2 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ, Μέρους I, Μέρους II.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνστάση γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ Πίνακος, Μέρους I καὶ Μέρους II;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἐνστάση ὁ Πίνακας ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωση Συμβάσεως. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνστάση γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ ἀρθροῦ 3;

'Εφόσο δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἀρθρο 3 ψηφίζεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του Νομοσχεδίου δια της ανάγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὀπλων ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνσταση γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνσταση τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Τὸ δεύτερο Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο εἶναι ἔτοιμο καὶ ἐνώπιον μας σήμερα, εἶναι «ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Λαϊκῆς Λιβυκῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν νὰ ἀναγνώσει τὴν ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΛΙΒΥΚΗΣ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Μιχάλης Πουμπουρῆς

Ἰωάννης Μάτσης

Κωνσταντῖνος Λόρδος

Μανώλης Χριστοφίδης

Γιαννάκης Ὀμήρου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελέτησε τὸ πρὶν πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς πού συγκροτήθηκε στὶς 22 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ἰπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας πού ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ κύρωση τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Λαϊκῆς Λιβυκῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας πού

ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε στὶς 8 Αὐγούστου 1980 καὶ ἐνέκρινε σύμφωνα μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸ 19.816 καὶ ἡμερομηνία 11 Δεκεμβρίου 1980 Ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιψήφιση ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν κατὰ νόμο κύρωση τῆς πιὸ πάνω Συμφωνίας.

Ἡ Συμφωνία αὐτὴ ἀποβλέπει, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, στὴν παγίωση τῶν φιλικῶν σχέσεων τῶν δυὸ χωρῶν καὶ στὴν προώθηση τῆς πολιτιστικῆς, ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς τους συνεργασίας μὲ βάση τὴν ἀμοιβαία ἰσότητα καὶ σεβασμὸ.

Εἰδικότερα, μὲ τὴν πιὸ πάνω Συμφωνία τὰ δυὸ Συμβαλλόμενα κράτη θὰ ἀνταλλάσσουν μεταξὺ τους καὶ σύμφωνα μὲ τὶς δυνατότητες τους ἐπιστημονικὸ καὶ ἐκπαιδευτικὸ ἐξοπλισμὸ, καλλιτεχνικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα, τεχνικὲς ἐκθέσεις, ἐκπαιδευτικὲς ὑποτροφίες σὲ διάφορους τεχνικοὺς καὶ ἐπαγγελματικοὺς τομεῖς καθὼς καὶ λειτουργοὺς στὸν τομέα γενικῶν πληροφοριῶν καὶ πολιτισμοῦ μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἀμοιβαία ἐνημέρωση σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐπιτευχθεῖσα πρόοδο τῆς κάθε μιᾶς ἀπὸ τὶς δυὸ χώρες.

Οἱ δυὸ χώρες ἀναλαμβάνουν ἐπίσης νὰ ἀυξήσουν τὰ μέσα ἀλληλογνωριμίας τῶν τεχνῶν, τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τους, νὰ παρέχουν κάθε δυνατὴ διευκόλυνση γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἀραβικῆς καὶ Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ νὰ ἐνθαρρύνουν τὴ συνεργασία μεταξὺ τῆς νεολαίας τους καὶ τῶν ἀθλητικῶν τους σωματείων.

Γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς Συμφωνίας τὰ δυὸ Κράτη ἀνάλαβαν νὰ καταρτίσουν ἐκτελεστικὸ πρόγραμμα μέσο μικτῶν ἀρμοδίων ἐπιτροπῶν ποὺ θὰ συναντῶνται, τόσο στὴ Λευκωσία ὅσο καὶ στὴν Τρίπολη, κάθε χρόνο ἢ ὅταν αὐτὸ θεωρεῖται ἀναγκαῖο.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα καὶ θεωρώντας τὶς πολιτιστικὲς σχέσεις καὶ ἀνταλλαγὲς μιᾶς χώρας/μέλους μὲ τὰ ἄλλα μέλη τῆς διεθνοῦς κοινωνίας ὅτι ἀποτελοῦν τὴ μόνη ὁδὸ γιὰ ἀλληλοκατανόηση, φιλία, ἀνεκτικότητα καὶ θέληση γιὰ συνύπαρξη συμφωνεῖ μὲ τὶς πρόνοιες καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς πιὸ πάνω Συμφωνίας γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γιὰ τὴν κύρωση τῆς Συμφωνίας αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ὁποιοσδήποτε ὁμιλητὴς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Σαββίδης παρακαλῶ.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη,

Θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὴν ἱκανοποίηση τῆς Κοινοβουλευτικῆς ομάδας τοῦ ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς, γιὰ τὴν ὑπογραφή τῆς «Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας», ποὺ ὑπογράφηκε στὶς 8 Αὐγούστου 1980 μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Λαϊκῆς Λιβυκῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας.

Τὴ Συμφωνία αὐτὴ δὲν τὴ βλέπουμε σὰν μιὰ τυπικὴ σύμβαση. Ἀντίθετα τὴ θεωροῦμε σὰν ἐπιστέγασμα τῶν φιλικῶν σχέσεων ποὺ ἀναπτύχθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια μεταξὺ τῶν δυὸ γειτονικῶν χωρῶν καὶ ταυτόχρονα σὰν ἀπαρχὴ μιᾶς διεύρυνσης τῆς συνεργασίας στοὺς σημαντικοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας. Ἡ Κύπρος ἔχει νὰ ὠφεληθεῖ πολὺπλευρα ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων αὐτῶν.

Ἡ ἀδέσμευτη, φιλειρηνική πολιτική, πού ἀκολουθεῖ ἡ Κυπριακή Δημοκρατία, δημιουργεῖ κατάλληλες συνθήκες γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν σχέσεων μὲ τις γειτονικὲς χώρες. Πρέπει ὅμως νὰ ποῦμε, πὼς οἱ σχέσεις μας μὲ τις ἀραβικὲς χώρες θὰ μπορούσαν νὰ εἶχαν ἀναπτυχθεῖ ἀκόμα περισσότερο πρὸς ἀμοιβαῖο ὄφελος. Μὲ εὐχαρίστηση βλέπουμε, ὅτι ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τὰ τελευταῖα χρόνια ἔδωσαν μεγαλύτερη προσοχὴ καὶ σημασία στὴν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων καὶ τῆς συνεργασίας μὲ πολλὲς μεσανατολικὲς χώρες. Ἡ προσοχὴ αὐτὴ συγκεντρώνεται περισσότερο στὸν πολιτικὸ καὶ τὸν οικονομικὸ—θὰ ἔλεγα περισσότερο στὸν ἐμπορικὸ—τομέα, πού εἶναι, ἀσφαλῶς, ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν Κύπρο.

Ὑστεροῦμε, ὅμως, σημαντικὰ στὴν ἀνάπτυξη πολιτιστικῶν σχέσεων. Κι' ὅμως, ἡ σταθερὴ φιλία καὶ συνεργασία πρέπει νὰ στηριχθεῖ μακρόχρονα στὴν καλύτερη ἀλληλογνωριμία καὶ ἀλληλοεκτίμηση τῶν λαῶν. Κι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει γυρίως μὲ πολιτιστικὲς ἀνταλλαγές.

Εἶναι γι' αὐτὸ πού ἐκφράζουμε τὴν ικανοποίησή μας γι' αὐτὴ τὴν Πολιτιστικὴ Συμφωνία Κύπρου—Λιβύης καὶ τῆς ἀποδίδουμε ἰδιαίτερη σημασία. Πιστεύουμε πὼς ἡ Συμφωνία αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ μείνει στὰ χαρτιά, ἀλλὰ νὰ ἐπιδιώξουμε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ θαυμάσιες πρόνοιες τῆς γιὰ πολιτιστικὲς, ἐκπαιδευτικὲς, ἐπιστημονικὲς καὶ ἄλλες ἀνταλλαγές. Ὁ λαὸς τῆς Λιβύης πρέπει νὰ γνωρίζει τὴν Κύπρο καὶ ἐμεῖς πρέπει νὰ γνωρίσουμε τὴ Λιβύη καὶ μέσον τῶν προγραμμάτων τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Τηλεόρασης καὶ μέσον τῆς πολιτιστικῆς καὶ πνευματικῆς δημιουργίας καὶ μέσον ἀθλητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἀνταλλαγῶν.

Θάθελα, ἀκόμα, νὰ τονίσω τὴ σημασία πού ἔχει ἡ ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων μὲ τὴ Λιβύη ἀπὸ μιὰ ἄλλη ἄποψη. Ἡ Λιβύη εἶναι μιὰ Ἰσλαμικὴ χώρα. Καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου γιὰ χρόνια προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν τὸ Κυπριακὸ σὰν θέμα ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς διένεξης τῶν δυὸ βασικῶν κοινοτήτων τῆς Κύπρου. Ὅλοι ξέρουμε πόσο ὁ Ντενκτάς προσπάθησε νὰ παραπλανήσει τὰ Ἰσλαμικὰ κράτη, γιὰ νὰ μειώσει τὴ διεθνή ἀλληλεγγύη πρὸς τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατία. Πρέπει νὰ ποῦμε πὼς δὲν τό πέτυχε γιατί τόσο ἡ ἐσωτερικὴ ὅσο καὶ ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τὸν διαψεύδει. Τὰ ἀραβικὰ κράτη καὶ ὁ ἀραβικὸς λαὸς ἐκτιμοῦν ἰδιαίτερα τὴ σταθερὴ καὶ συνεπὴ ὑποστήριξη τῆς Κύπρου πρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦ Παλαιστινιακοῦ λαοῦ γιὰ μιὰ ἐλεύθερη πατρίδα καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν ἄλλων ἀραβικῶν κρατῶν.

Τελειώνοντας, θάθελα νὰ πῶ ὅτι θεωροῦμε χρήσιμη τὴ σύναψη παρόμοιων πολιτιστικῶν συμφωνιῶν καὶ μὲ ἄλλα κράτη, μέσα στὰ πλαίσια βέβαια τῶν δυνατοτήτων πού ἔχει ἡ Κύπρος. Τὸ σημαντικότερο, ὅμως, εἶναι νὰ ἀξιοποιῶμε τις πολιτιστικὲς συμφωνίες πού ἔχουμε ὑπογράψει σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ καὶ γιὰ σκοποὺς δικῆς μας πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης ἀλλὰ προπαντὸς γιὰ νὰ κάνουμε γνωστὴ τὴν Κύπρο καὶ τὴν πολιτιστικὴ τῆς κληρονομιά εὐρύτερα στὴ διεθνή κοινὴ γνώμη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς εἰσερχόμεθα στὴν κατ' ἄρθρο ψήφισι τοῦ Νομοσχεδίου.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ, σὰς παρακαλῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ένσταση για την έπιψήφιση του άρθρου 1;

'Εφόσο δέν ύπάρχει ένσταση τό άρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ερμηνεία. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ένσταση για την ψήφιση του άρθρου 2;

'Εφόσο δέν ύπάρχει ένσταση τό άρθρο 2 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ένσταση για την ψήφιση του άρθρου 3;

'Εφόσο δέν ύπάρχει ένσταση τό άρθρο 3 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ, Πρώτον Μέρος, Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την ψήφιση του Πίνακα;

'Εφόσο δέν ύπάρχει ένσταση ό Πίνακας ψηφίζεται.

Είσερχόμεθα τώρα στην τρίτη ανάγνωση του Νομοσχεδίου διά της ανάγνώσεως του τίτλου του.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ό περί της Συμφωνίας περί Πολιτιστικής, 'Επιστημονικής και Τεχνικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Σοσιαλιστικής Λαϊκής Λιβυκής 'Αραβικής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1981.

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την ψήφιση του Κυρωτικού αυτού Νόμου;

'Εφόσο δέν ύπάρχει ένσταση τό Νομοσχέδιο αυτό ψηφίζεται σε Νόμο.

Και με την έπιψήφιση αυτού του Νομοσχεδίου, κύριοι Βουλευτές, έχουμε φτάσει στο τέλος του Κεφαλαίου Α' που αφορά τή Νομοθετική 'Εργασία.

Είσερχόμεθα τώρα στο Κεφάλαιο Β' τό όποιο αναφέρεται στην κατάθεση Νομοσχεδίων και 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περί Στοιχειώδους 'Εκπαιδύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.

'Εστάλη από τό 'Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981. 'Εστάλη από τό 'Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1981. Ἐστάλη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Ἀλιείας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981.

Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τελείωσε ἡ κατάθεση Νομοσχεδίων, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμε τώρα στὸ Κεφάλαιο Δ' διότι καθὼς ἀντιλαμβάνομαι δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτο θέμα τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὸ Κεφάλαιο Δ' εἶναι «τὸ ὕδρευτικό πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του.» Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ μίλησαν Βουλευτές καὶ ζητήθηκε νὰ παραμείνει στὴν Ἡμερήσια Διάταξη γιὰ νὰ μιλήσουν καὶ ἄλλοι Βουλευτές.

Ἐπιθυμεῖ ὁποιοσδήποτε νὰ μιλήσει;

Ὁ κ. Μανώλης Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι,

Σωστὰ χαρακτηρίστηκε «καυτὸ» τὸ ὕδατικό πρόβλημα τῆς Λευκωσίας. Καὶ εἶναι καυτὸ γιὰ πολλὰ τώρα χρόνια. Τὶς συνέπειες τοῦ προβλήματος τὶς πληρώνουν κάθε καλοκαίρι ἀπὸ τὸ 1974 200,000 ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας καὶ τάξης. Ἰδιαίτερα τραγικὲς καὶ ἀπελπιστικὲς παρουσιάστηκαν αὐτὸ τὸ καλοκαίρι οἱ συνέπειες τοῦ προβλήματος στοὺς προσφυγικοὺς καταυλισμούς. Δὲν νοεῖται πολιτισμένη διαβίωση χωρὶς νερό. Δὲν νοεῖται ἀνθρώπινη διαβίωση χωρὶς νερό. Καὶ εἶναι πράγματι ἀπάνθρωπος καὶ ἐγκληματικός καὶ ἀνεύθυνος ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο οἱ κυβερνῶντες μεταχειρίζονται τὸν πληθυσμὸ τῆς πρωτεύουσας πάνω στὸ θέμα τῆς ὕδατοπρομήθειας. Καὶ εἶναι ταυτόχρονα ἀπαράδεκτοι οἱ κυβερνῶντες καὶ προκαλοῦν τὸ δημόσιο συναίσθημα ὅταν στὶς στιγμὲς ποὺ ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας ζεῖ ἀπελπισμένα τὸ δράμα τῆς λειψυδρίας, ἔρχονται καὶ ἐκδίδουν παχυδερμικὰ ἀνακοινωθέντα ὅπως τὸ ὑπ' ἀριθμὸ 1562 τῆς 19/6/1981 τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ μὲ ἐξεζητημένο φαρισαϊσμὸ διακηρῦσσουν τὰ ἀκόλουθα :

«Ἡ Κυβέρνηση ἀνέκαθεν ἀντιμετώπιζε τὸ πρόβλημα τῆς ὕδρευσεως τῆς Λευκωσίας μὲ τὴ δέουσα σοβαρότητα καὶ λαμβάνει συνεχῶς ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα γιὰ ἀπάμβλυνση τοῦ προβλήματος. Παράλληλα προβαίνει στὸν κατάλληλο προγραμματισμὸ καὶ προχωρεῖ στὴν ἐκτέλεση τῶν ἀναγκαίων ἔργων γιὰ τὴν ὀριστικὴν ἐπίλυσή του.»

Τὰ πραγματικά όμως γεγονότα και ἡ ἱστορία τοῦ προβλήματος τῆς ὑδρεύσεως τῆς Λευκωσίας ἀποδεικνύουν παραστατικά πὼς ἡ Κυβέρνηση οὐδέποτε ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα μὲ τὴ δέουσα σοβαρότητα, δὲν πῆρε τὰ δέοντα μέτρα γιὰ ἀπάμβλυνση τοῦ προβλήματος, δὲν ἔκαμε ἔγκαιρα τὸν κατάλληλο προγραμματισμὸ και δὲν ἐκτέλεσε ἔγκαιρα τὰ ἀναγκαῖα ἔργα γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἐπίλυσή του. Βρισκόμαστε σήμερα ἐπτά ὀλόκληρα χρόνια μετὰ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ και τὸ πρόβλημα τῆς ὑδρεύσεως τῆς Λευκωσίας μὲ τὴ μορφή πού πρόσδωσε σ' αὐτὸ ἡ εἰσβολὴ παραμένει ἄλυτο και θὰ περάσει και ἄλλη ἐπταετία και τὸ πρόβλημα μὲ τὰ στοιχεῖα πού ἔχουμε δὲν θὰ λυθεῖ και «Κύριος οἶδε» πόσες ἄλλες ἐπταετίες θὰ περάσουν : «'Εβδομηκοντάκις ἐπτά» μᾶς δίδαξαν, κ. Πρόεδρε, νὰ συγχωροῦμε. Οἱ Λευκωσιᾶτες όμως οὔτε μιὰ φορὰ δὲν θὰ συγχωρήσουμε τὴν Κυβέρνηση γιὰτὶ εἶναι στὰ ἀλήθεια ἀσυγχώρητη πάνω στὸ θέμα τῆς ὑδρεύσεως τῆς πρωτεύουσας.

Ὁ Τουρκικὸς Ἀττίλας ἀνάτρεψε τὰ σχέδια πού θὰ ἔλυαν τὸ ὑδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας και πρόσδωσε στὸ πρόβλημα μιὰ πιὸ σοβαρὴ και πιὸ ὀξεῖα μορφή. Ἡ πρωτεύουσα τῶν 120,000 κατοίκων ἔφτασε μὲ τὴν εἰσβολὴ τὶς 200,000 κατοίκους γιὰτὶ σ' αὐτοὺς προστέθηκαν οἱ μυριάδες τῶν ξεριζωμένων ἀδελφῶν μας.

Μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα μᾶς λὲν οἱ εἰδικοί πὼς χρειάζονται γιὰ τὴν ὕδατο-προμήθεια τῆς Λευκωσίας 25,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα τὸ χειμῶνα και 40,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα τὸ καλοκαίρι. Μᾶς λένε ἀκόμα οἱ εἰδικοί πὼς αὐτὴ ἡ ἀναλογία ἀνταποκρίνεται στὶς ἀνάγκες πολιτισμένης κοινωνίας.

Στὸν οὐσιώδη χρόνο τοῦ 1974 μετὰ τὴν εἰσβολὴ ἡ διαθέσιμη ποσότητα νεροῦ πρέπει νὰ ἦταν ἡμερήσια 19,000 κ.μ. περίπου. Σήμερα εἶναι 28,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα και τὰ 13,000 κ.μ. προέρχονται ἀπὸ τὶς περιοχὲς πού ἐλέγχει ὁ ἐπιδρομέας. Ἡ μισὴ περίπου διαθέσιμη ποσότητα νεροῦ τὴν ἡμέρα προέρχεται σήμερα ἀπὸ περιοχὲς πού δὲν ἐλέγχει τὸ νόμιμο κράτος. Ἀπὸ τὶς 28,000 κ.μ. τῆς διαθέσιμης σήμερα ποσότητας νεροῦ τὴν ἡμέρα τὰ 9,000 κ.μ. προέρχονται ἀπὸ μικρὰ ἔργα πού ἔγιναν μετὰ τὴν εἰσβολή. Συγκεκριμένα τὰ 4,000 κ.μ. προέρχονται ἀπὸ τὶς περιοχὲς Τσερίου και Παλαιομετόχου—Κοκκινотριμιθιάς και τὰ ἄλλα 5,000 κ.μ. προέρχονται ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τριγῶνου Ἀκακίου—Περιστερώνας—Ὁρούνας.

Μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα παρουσιάζεται κατ' ἀρχὴν σὰν λυμένο τὸ πρόβλημα τῆς ὕδατοπρομήθειας στὴν περίοδο τοῦ χειμῶνα. Γιὰτὶ χρειαζόμαστε 25,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα και διαθέτουμε 25,000 μὲ 28,000 κ.μ. Ἀπὸ τὶς 28,000 κ.μ. πού διαθέτουμε σήμερα ἡμερήσια οἱ 13,000 ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν εὐαρέσκεια τοῦ ἐπιδρομέα. Ποιὰ όμως ὑπεύθυνη Κυβέρνηση μπορεῖ ἐπτά ὀλόκληρα χρόνια μετὰ τὴν εἰσβολὴ και μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα νὰ θεωρήσει ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ὕδατοπρομήθειας τῆς Λευκωσίας εἶναι λυμένο ἔστω και τὸ χειμῶνα;

Τὸ καλοκαίρι τὰ πράγματα τραγικοποιοῦνται. Χρειαζόμαστε 40,000 κ.μ. και διαθέτουμε 25,000—28,000 κ.μ. και ἔτσι δημιουργεῖται τὸ τεράστιο πρόβλημα τῆς ὕδατοπρομήθειας τῆς Λευκωσίας. Ἐπτά μακρὰ ζεστὰ καλοκαίρια μετὰ τὴν εἰσβολὴ ὀρθῶντο μπροστὰ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὸ πρόβλημα κάλυψης τῆς διαφορᾶς μετὰξὺ τῆς ἀναγκᾶς και τῆς διαθέσιμης ποσότητας νεροῦ. Μέσα σὲ ἐπτά χρόνια ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τὸ μόνο πού κατάφεραν οἱ κυβερνῶντες ἦταν νὰ αὐξήσουν τὴ διαθέσιμη ποσότητα νεροῦ κατὰ 7,000 κ.μ. ἡμερήσια και τὴν αὐξησην αὐξάνοντας κατὰ 2,000 κ.μ. τὴν ποσότητα ἀπὸ τὸ Τσερί και δημιουργώντας ἄλλες 5,000 κ.μ. ἀπὸ τὸ τρίγωνο Ἀκακίου—Περιστερώνας—Ὁρούνας.

Μας λένε σήμερα οι κυβερνώντες πώς θα φέρουν νερό στη Λευκωσία από τα πλεονάσματα του ύδατοφράκτη Γερμασόγειας. Θα φέρουν 10,000 κ.μ. την ημέρα και θεωρούν τη λύση αυτή σαν την πιο οικονομικά συμφέρουσα λύση. Η μελέτη είναι συμπληρωμένη και το έργο θα τεθεί μας λένε σε λειτουργία το τέλος του 1982.

Γιατί αυτό που κάμνουν σήμερα οι κυβερνώντες δεν το έκαμαν στα χρόνια που πέρασαν; Μπορούσαν να το κάμουν. Ο ύδατοφράκτης Γερμασόγειας στεκόταν εκεί με τα πλεονάσματα του σε όλα τα χρόνια που πέρασαν. και το έργο θα γινόταν με λιγότερα έξοδα. Σήμερα στοιχίζει ο άγωγος Λεμεσού—Λευκωσίας £4,000,000. Τότε θα στοιχίζε τα μισά ή κάτι παραπάνω από τα μισά. Το πρόβλημα όμως της ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας θα ήταν έτσι από χρόνια σχεδόν λυμένο ή δεν ήταν σήμερα τόσο μεγάλο πρόβλημα. "Αν τώρα κατάφεραν οι κυβερνώντες να σκεφτούν αυτή τη λύση δεν τους τιμᾶ ή τόση άργοπορία. "Αν σκέφτηκαν τη λύση από την άρχή και τώρα την εφαρμόζουν, έγκληματούσαν πράγματι όλα αυτά τα χρόνια σε βάρος του λαού της πρωτεύουσας. Το πρόβλημα της ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας δεν θα θεωρείται λυμένο άπλως και μόνο με την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ της άναγκίας και της διαθέσιμης σήμερα ποσότητας νερού. Τότε μόνο το πρόβλημα θα θεωρείται λυμένο κάτω από τις γνωστές δοσμένες συνθήκες όταν ή διαθέσιμη ποσότητα θα προέρχεται από περιοχές που έλέγχει το νόμιμο κράτος. Και είναι τουτο πρόδηλα δικαιολογημένο. Έφ'όσο ο έπιδρομέας θα έλέγχει το 50% περίπου της ύδατοπρομήθειας της πρωτεύουσας του κράτους, το πρόβλημα θα θεωρείται άλυτο και θα άναζητᾶ άδυσώπητα λύση.

Μιά Κυβέρνηση που εύαγγελίζεται μακροχρόνιο άγώνα δεν μπορεί να στηρίζει ούσιαστικό μέρος της προμήθειας της πρωτεύουσας της στην εύάρεσκεια του έπιδρομέα.

Η πλήρης έξασφάλιση της ύδατοπρομήθειας της πρωτεύουσας του κράτους άποτελεί μέρος της άμυντικής, σε πλατιά έννοια, θωράκισης του κράτους και έπιβάλλεται να έχει άπόλυτη προτεραιότητα.

Τά κυβερνητικά σχέδια προβλέπουν σαν δυνατή μιᾶ τέτοια έξασφαλισμένη ύδατοπρομήθεια της πρωτεύουσας μετά από μιᾶ όλόκληρη δεκαετία, το 1990 περίπου. Και προβλέπουν να πραγματοποιηθεί ό στόχος αυτός :

Με τις 15,000 κ.μ. ήμερήσια που διαθέτουν σήμερα οι έλεύθερες περιοχές.

Με τις 15,000 κ.μ. ήμερήσια που θα παρέχει τό έργο Βασιλικού—Πεντασχοίνου το 1985.

Με τις 10,000 κ.μ. ήμερήσια που θα παρέχει ό ύδατοφράκτης Γερμασόγειας από τις άρχές του 1983.

Με τις 5,000 κ.μ. ήμερήσια από τα άβέβαια και άμφίβολα πλεονάσματα του πράγματος των Λευκάρων από τό τέλος του 1981.

Με την κατασκευή του Νότιου Άγωγού που θα άρχισει να δίνει νερό στη Λευκωσία στο τέλος αυτής της δεκαετίας.

Μακροπρόθεσμα τά σχέδια. Θα φύγουν διψασμένες οι άπερχόμενες γενιές και οι άλλες άβέβαια θα προσβλέπουν στο 1990.

Εύκολα μπορεί να διαπιστωθεί από όποιοδήποτε πώς τό πρόβλημα θα μπορούσε να ήταν σήμερα λυμένο αν από τά ίδια αυτά κυβερνητικά σχέδια πραγματοποιούντο ταχύρρυθμα τά σχέδια Βασιλικού—Πεντασχοίνου και Γερμασόγειας. Και τά σχέδια αυτά μπορούσαν να πραγματοποιηθούν πριν από χρόνια.

Είναι τέσσερα χρόνια τώρα που είναι συμπληρωμένη η μελέτη δυνατότητας του σχεδίου Βασιλικού—Πεντασχοίνου.

Χρειαζόντουσαν όμως άμεσες πολιτικές αποφάσεις για να υλοποιηθούν τα σχέδια. Χρειαζόταν σεβασμός στις 200,000 κατοίκους της πρωτεύουσας. Ούτε σεβασμός όμως στο λαό έπεδείχθη ούτε ταχύτητα στη λήψη αποφάσεων. παράπαιαν οι κυβερνώντες και προσπαθοῦσαν με μπαλωματικά και πρόχειρα έργα να λύσουν το μεγάλο πρόβλημα. Είχαν οι κυβερνώντες πρόχειρη την άναποφασιστικότητα και ήσαν άποφασιστικοί στην προχειρότητα.

Στις έτήσιες εκθέσεις της έπταετίας 74—81 του Τμήματος 'Αναπτύξεως 'Υδάτων έκρούετο συνεχώς ο κίνδυνος και έκαλείτο η 'Εκτελεστική 'Εξουσία να μεριμνήσει για σχέδια νέα και μεγάλα για την εξασφάλιση της ύδατοπρομήθειας της πρωτεύουσας. «Πρόδηλα αυτό που χρειάζεται», γράφει η έτήσια έκθεση του 1975, «είναι ένα νέο υπεύθυνο σχέδιο που να παρέχει με ασφάλεια τις αναγκαίες ποσότητες νερού στο μέλλον». Και οι κυβερνώντες άνεύθυνα καθυστέρησαν στον προγραμματισμό τέτοιων σχεδίων. Προχώρησαν με άργους ρυθμούς, όπως χαρακτηριστικά είπώθηκε στην περασμένη συνεδρία άπ' αυτό το Βήμα.

Εισηγήθηκε ο συνάδελφος Σαββίδης με έμπεριστατωμένη μελέτη την αξιοποίηση των σημαντικών υδάτινων πόρων της έπαρχίας Λευκωσίας και αναφέρθηκε μεταξύ άλλων και στους ποταμούς της έπαρχίας. Και έσπευσε η Κυβέρνηση με άνακοίνωση της να άπορρίψει την εισήγηση και να έξευτελίσει το περιεχόμενο της. Διαφωνούμε με την Κυβερνητική θέση. 'Η λύση αυτού του προβλήματος φαίνεται πώς πρέπει να βασισθεί σε συνδυασμό όλων των προσφερόμενων λύσεων.

Διαφωνούμε πώς η έπίταξη των ιδιωτικών διατρήσεων θα λύσει το θέμα. 'Εξάλλου οι γειτονικές διατρήσεις που γεινιάζουν με τους άγωγούς προσφέρουν οικειοθελώς νερό για την ύδατοπρομήθεια και 3,000 κ.μ. ήμερησια άπό τις 28,000 που διαθέτομε σήμερα προέρχονται άπό τις διατρήσεις αυτές. Οι διατρήσεις στο Ψημολόφου δέν άρκοῦν ούτε για τις τοπικές άνάγκες. 'Επίταξη των πηγών Ψημολόφου θα προκαλέσει άνεπανόρθωτη ζημιά στην κοινότητα και έλάχιστα θα προσφέρει στην πρωτεύουσα.

Συμφωνούμε στον έκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για τα νερά.

Συμφωνούμε στη δημιουργία μιās κεντρικής 'Αρχής 'Υδάτων που θα είναι ο φορέας μιās ολοκληρωμένης υδατικής πολιτικής. Μιά τέτοια κεντρική 'Αρχή εύέλικτη και άποφασιστική θα φέρει τον έπιθυμητό ρυθμό στο θέμα των νερών. Μιά τέτοια κεντρική 'Αρχή θα είχε λύσει μέχρι τώρα το πρόβλημα της ύδατοπρομήθειας της πρωτεύουσας.

'Ο Δημοκρατικός Συναγερμός κατηγορεί την Κυβέρνηση και καταλογίζει σ' αυτή την εύθύνη για την κρίσιμη κατάσταση της ύδρευσεως της Λευκωσίας. Κατηγορεί την Κυβέρνηση για καθυστέρηση στη μελέτη και λύση του προβλήματος.

'Ο Δημοκρατικός Συναγερμός κατηγορεί την Κυβέρνηση γιατί δέν πήρε έγκαιρα μέτρα ούτε για άμεση άνακούφιση ούτε για μεσοπρόθεσμη ουσιαστική λύση.

'Ο Δημοκρατικός Συναγερμός κατηγορεί την Κυβέρνηση γιατί κινήθηκε με άργους ρυθμούς που δέν άναποκρίνονται στη σοβαρότητα της κατάστασης.

Κύριε Πρόεδρε, άγαπητοί συνάδελφοι.

Μέσα σε πλαίσια ύπερκομματικής πολιτικής μπορούμε να καθορίσουμε κοινό πολιτικό στόχο πάνω στο σοβαρό και μεγάλο θέμα της ύδρευσης της πρωτεύουσας.

Και ὁ κοινὸς στόχος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸ στόχο : « Ἡ πρωτεύουσα τοῦ κράτους νὰ ἔχει σύντομα ὕδατοπρομήθεια ἀπόλυτα ἐξασφαλισμένη ».

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει τὸ λόγο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὁ κ. Πέτας, ὁ κ. Γαλανὸς καὶ ὁ κ. Κουρτελλάρης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ πρέπει νὰ πῶ πῶς ἡ κρίση ποὺ παρουσιάστηκε μετὰ τὴν ἐλάττωσι παροχῆς νεροῦ ἀπὸ τὴν κατεχόμενη τουρκικὴ πλευρὰ ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια τὴν οὐσιαστικὴ ὑφὴ τοῦ προβλήματος.

Εἶμαστε μιὰ χώρα ὑπὸ ἡμικατοχή. Θέλω νὰ πιστεύω πῶς δὲν ὑπάρχουν ἀμφιβολίες σὲ κανένα ποιοτὶ εἶναι οἱ τούρκικοι στόχοι καὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ στόχοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιδιώκονται ἀπὸ τὴν Τουρκία.

Πιστεύω πῶς θάταν σφάλμα νὰ παραγνώρισει ὁποιοσδήποτε τὸν κίνδυνο περαιτέρω ἐπιθετικῶν ἢ ἐκβιαστικῶν ἐνεργειῶν ἀπὸ μέρος τῆς Τουρκίας—γιατὶ περὶ Τουρκίας πρόκειται καὶ ὄχι περὶ Τουρκοκυπρίων.

Καὶ ὅμως, ἑπτὰ χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν κατοχὴ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Κυπριακοῦ κράτους στηρίζεται γιὰ κάλυψη μιᾶς βασικῆς ἀνάγκης, ὅπως εἶναι ἡ ὕδρευση, ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς ἄλλης κατοχικῆς πλευρᾶς, οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Τουρκίας.

Ποιὸ θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ συμπέρασμα ἀπ' αὐτὴ τὴ διαπίστωση; Φοβοῦμαι ὅτι τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι δὲν γίνεται οὐσιαστικὴ προπαρασκευὴ γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση σὲ περίπτωσι νέων ἐπιθετικῶν ἢ νέων ἐκβιαστικῶν ἐνεργειῶν. Καὶ θὰ πρέπει νὰ πῶ πῶς αὐτὴ ἡ πολιτικὴ πτυχὴ τοῦ προβλήματος ὀδηγεῖ σὲ θλιβερά συμπεράσματα.

Καὶ δὲν θ' ἀναφερθῶ στὸ σεβασμὸ στὸ λαὸ γιατί θὰ ἔλθει ἡ ὥρα ποὺ θὰ μιλήσουμε γιὰ τὸν οὐσιαστικὸ σεβασμὸ στὸ λαὸ καὶ ὄχι μετὰ βάση αὐτὸ τὸ θέμα. Δὲν θὰ ζητήσω νὰ πολιτικοποιήσω τὸ θέμα, πέραν τῆς ἴδιας τῆς ὑφῆς τοῦ προβλήματος, σήμερα.

Τὸ ἐπόμενο ἐρώτημα, εἶναι Μήπως δὲν ὑπῆρχαν οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες γιὰ νὰ λυθεῖ τὸ πρόβλημα; Γιατὶ ἂν ἡ ἀπάντησι ἦταν ὅτι δὲν ὑπῆρχαν, ἀσφαλῆστατα δὲν ὑπῆρχε λόγος συζήτησις μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ. Ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἀκόμα καὶ οἱ πιὸ ὑπεύθυνοι παραδέχονται ὅτι ὑπῆρχαν καὶ ὑπάρχουν οἱ δυνατότητες γιὰ μιὰ ριζικὴ καὶ μόνιμη λύσι τοῦ ὕδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Λευκωσίας.

Ἔτσι πιστεύω πῶς θάταν τότε μόνον σκόπιμο νὰ μπεῖ κανεὶς πάνω σὲ μιὰ ἐπιχειρηματολογία πάνω σ' αὐτὴ τὴ βάση ἂν προβαλλόταν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες γιὰ ἐπίλυσι αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ μετατραπεῖ σὲ σεμινάριο ἐιδικῶν. Θὰ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο γι' αὐτὴ τὴ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ ἐπὶ μέρος ἐιδικὰ προβλήματα καὶ τοὺς τρόπους τῶν ἐιδικῶν περιπτώσεων ποὺ πρέπει νὰ υιοθετηθοῦν γιὰ νὰ λυθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ὕδρευσις τῆς Λευκωσίας. Αὐτὸ εἶναι θέμα ἐιδικῶν. Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ κάνει ἡ Βουλὴ εἶναι νὰ διαπιστώσῃ πρῶτα ὅτι ὑπάρχουν ὄλες οἱ δυνατότητες. Ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση ἐπίλυσι τοῦ προβλήματος. Ὅτι ἡ Κυβέρνησι ἔχει καθήκον ἄμεσα, τώρα, νὰ δώσει τίς οὐσιαστικὲς λύσεις γι' αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Αὐτὴ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ ἔχουν καθήκον νὰ καλέσουν τὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ ζητήσουν νὰ πληροφηθοῦν ποῖα εἶναι τὰ πραγματικὰ σχέδια πέραν αὐτῶν τῶν γενικῶν ἀρχῶν οἱ ὁποῖες ἔχουν διακηρυχθεῖ, πότε πρόκειται νὰ ἀρχίσουν νὰ ἐφαρμόζονται αὐτὰ τὰ σχέδια, ποιὲς εἶναι οἱ τεχνοοικονομικὲς μελέτες, ποιὲς εἶναι οἱ γνώμες τῶν διαφόρων εἰδικῶν καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ αὐτὴ τὴ συζήτηση νὰ καταλήξουν στὰ σωστὰ συμπεράσματα.

Ἄλλωστε, ἄς μὴ ξεγνοῦμε ὅτι ὁποιοδήποτε σχέδιο θὰ πρέπει νὰ τεθεῖ μπροστὰ στὴ Βουλὴ γιὰ τὴ δαπάνη αὐτοῦ τοῦ σχεδίου.

Γιὰ αὐτὸ πιστεύω ὅτι εἶναι πιὸ ἐπαγωγὸ καὶ πιὸ γρήγορο καὶ γιὰ τὴν Κυβέρνηση νὰ συναντηθεῖ ἐκ τῶν προτέρων μ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ καὶ νὰ τὴν ἐνημερώσει πάνω στὰ μελετώμενα σχέδια γιὰ νὰ μὴν πᾶμε ἀργότερα σὲ πολὺ μακρόχρονες συζητήσεις ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναβάλουν τὴν ἐφαρμογὴ σχεδίων.

Θὰ πρέπει νὰ λεχθεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι εἶναι γεγονός ὅτι ὑπάρχουν τεράστιοι ὑδάτινοι πόροι οἱ ὁποῖοι ἢ παραμένουν ἀνεκμετάλλευτοι ἢ δὲν γίνεται σωστὴ ἐκμετάλλευσή τους.

Θὰ πρέπει, ἐπίσης νὰ σταθοῦμε σὲ κάτι ἄλλο, γιατί ἐλέγχθη ἀπ' αὐτὸ τὸ Βῆμα κατὰ ἔμμεσο τρόπο. Θὰ ἦταν, κατὰ τὴ γνώμη μου, τραγικὸ ἢ Κυβέρνηση ν' ἀποδεχθεῖ τὴν ἀποψη ὅτι ἔχει μειωμένα δικαιώματα πάνω σὲ ὁποιοσδήποτε φυσικούς, εἴτε ὑδάτινους εἴτε ἄλλους πόρους, λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ ἀπὸ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἀπὸ τὴν εἰσβολή. Αὐτὸ θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ μιὰ ἔμμεση ἀναγνώριση γιὰ δικαιώματα τῶν κατοικικῶν καταστάσεων πάνω στοὺς ὑδάτινους πόρους τῆς χώρας.

Γι' αὐτὸ πιστεύω πῶς αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει ν' ἀπορρίψει ὁποιαδήποτε περίπτωση ἢ ὁποία στηρίζεται πάνω στὸ δισταγμὸ λήψης μέτρων γι' ἀξιοποίηση τῶν πόρων μὲ βάση τίς ἀνάγκες τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ—καὶ μιλῶ γιὰ τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ γιατί ἡ Κυβέρνηση αὐτὴ εἶναι ἡ Κυβέρνηση ὅλης τῆς χώρας, καὶ τῶν Ἑλληνοκυπρίων καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων. Χρειάζεται μιὰ ὀρθολογιστικὴ ἀξιοποίηση τοῦ συνόλου τῶν ὑδάτινων πόρων γιὰ τὸ σύνολο τοῦ Κυπριακοῦ πληθυσμοῦ.

Θὰ πρέπει νὰ ὑπενθυμίσω πῶς τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα Ε.Δ.Ε.Κ. ἀπὸ τὴν ἴδρυσή του ἔχει διαπιστώσει αὐτὴ τὴν ἀναγκαιότητα. Καὶ ἔχει διαπιστώσει ὅτι εἶναι ἀδύνατη ὁποιαδήποτε ὀλοκληρωμένη πολιτικὴ πάνω στὸ θέμα τῆς ὕδρευσης καὶ τῆς ἀρδευσης, χωρὶς νὰ ὑπάρξει ἓνας γενικὸς κυβερνητικὸς φορέας ὁ ὁποῖος θὰ ἔχει πλήρη ἀρμοδιότητα καὶ γιὰ τὴν ἀνεύρεση καὶ γιὰ τὴν ὑποθήκευση καὶ γιὰ τὴν ἀξιοποίηση καὶ γιὰ τὴν κατανομὴ τῶν ὑδάτινων πόρων καὶ αὐτὸ σημαίνει ἐθνικοποίηση τῶν ὑδάτινων πόρων. Νὰ γιατί ἐκεῖνοι ποὺ εἰσηγοῦνται τὴν ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ φορέα χωρὶς νὰ προχωροῦν στὸ δεύτερο βῆμα, ὅτι αὐτὸς ὁ φορέας θὰ πρέπει νὰ ἔχει στὰ χέρια του τὴ δυνατότητα νὰ ἀξιοποιήσει τὸ σύνολο τῶν ὑδάτινων πόρων, οὐσιαστικὰ δὲν εἰσηγοῦνται τίποτα. Γιὰ νὰ ὑπάρξει οὐσιαστικὴ σημασία σ' αὐτὸ τὸ Συμβούλιο θὰ πρέπει αὐτὸ τὸ Συμβούλιο νὰ ἔχει στὴ διάθεσή του ὅλους τοὺς ὑδάτινους πόρους.

Δὲν ὑπάρχουν φυσικοὶ πόροι οἱ ὁποῖοι νὰ μὴν ἀνήκουν στὸ σύνολο τοῦ λαοῦ καὶ στὸ Κράτος.

Διαφορετικὰ τότε θὰ δημιουργήσουμε καὶ πάλι προνομιοῦχος νεροῦ, δράκους νεροῦ, οἱ ὁποῖοι θὰ πουλοῦν καὶ θὰ ἐμπορεύονται τὸ νερὸ σὲ βάρος καὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν.

Είλικρινά πιστεύω ότι σπασμωδικά σχέδια και μπαλωματικές λύσεις είναι δυνατό να χρονίσουν το πρόβλημα αντί να το λύσουν και είναι δυνατό μάλιστα να γίνει και σπατάλη και υδάτινων πόρων και χρημάτων.

Γι' αυτό, το πρώτο πράγμα το οποίο θα πρέπει να απαιτήσει αυτή η Βουλή είναι ένα :

Είναι η Κυβέρνηση διατεθειμένη να προχωρήσει στην εθνικοποίηση των υδατινών πόρων και στη δημιουργία ενός κεντρικού φορέα, ο οποίος θα μπορεί να αξιοποιεί σωστά αυτούς τους πόρους; Γιατί τότε θα υπάρχει ένα συνολικό σχέδιο για ολόκληρη την Κύπρο για το σύνολο των υδατινών πόρων και θα λυθούν μ' αυτό τον τρόπο όρθολογιστικά όλα τα προβλήματα, γιατί αν δεν υπάρχει αυτή η πολιτική θα προσκρούμε συνεχώς είτε στην α' είτε στην β' τεχνική ή νομοτεχνική δυσχέρεια.

Θα πρέπει, επίσης, να τονίσω ότι ακόμα και σχέδια κά όποια είχαν αποφασισθεί, όπως είναι ο νότιος αγωγός, για τον οποίο έγινε ήδη αναφορά απ' αυτό το Βήμα, καθυστέρησαν αδικαιολόγητα, και πολύ σωστά λέχθηκε ότι αυτό απέβη προς ζημιά και του συνόλου του λαού αλλά ακόμα και της ίδιας της Κυβέρνησης, η οποία θα αναλάβει κάποτε υποχρεωτικά εκ των πραγμάτων την εφαρμογή αυτού του έργου. Γιατί συμφωνώ ότι εσα εκατομμύρια λίρες κι' αν επενδυθούν για το νότιο υδάτινο αγωγό ή και για οποιεσδήποτε άλλες προϋποθέσεις για την αύξηση και την αξιοποίηση των υδατινών πόρων, είναι ουσιαστικά επενδύσεις σωστές. Γιατί αυτές θα αποδώσουν μακρόχρονα πολύ περισσότερα από τα εκατομμύρια που είναι ανάγκη να επενδυθούν σήμερα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ποιά είναι η εισήγησή μου; "Οτι άμεσα θα πρέπει η 'Επιτροπή Γεωργίας και η 'Επιτροπή 'Εσωτερικών να καλέσουν την Κυβέρνηση και τους τεχνικούς σε μακρά σειρά συνεδριάσεων για να εξετάσουν όλες τις πτυχές αυτού του προβλήματος, για να μπορέσει αυτή η Βουλή ουσιαστικά να το συζητήσει και όχι απλώς να' άνφερθει άοριστα σε διάφορες πτυχές του προβλήματος.

"Όσον αφορά δὲ τὴ Λευκωσία θα πρέπει να πῶ πῶς τὸ πρόβλημα είναι οξύτατο, δεδομένων και των πολιτικών επιπλοκών τις οποίες μπορούν να αξιοποιήσουν σε κάποια δεδομένη στιγμή, για πολιτικό εκβιασμό του λαού μας.

Γι' αυτό, και η παραμικρή καθυστέρηση, έστω και για την προσωρινή πρώτα κάλυψη του προβλήματος, ενόψει του ευρύτερου σχεδίου, δεν πρέπει να γίνει ανεκτή.

Αυτή είναι η δική μας τοποθέτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

"Όπως πολύ σωστά ανέφερε προηγουμένως ο κ. Βάσος Λυσαρίδης δεν πρόκειται να μετατραπεί η συζήτηση αυτού του θέματος σε ένα σεμινάριο ειδικών με το να αναφέρουμε διάφορους αριθμούς και διάφορους υπολογισμούς πῶς θα έλυετο με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το πρόβλημα της ύδατοπρομήθειας της πόλεως Λευκωσίας. 'Εκείνο όμως το οποίο θα πρέπει να τονίσουμε είναι ότι σίγουρα το πρόβλημα αυτό δεν λύνεται ούτε με βαρύγδουπες εκφράσεις ούτε με δημοκοπικές κατηγορίες ούτε με επιθέσεις για άνευθυνότητα έναντι της Κυβερνήσεως οι οποίες επιθέσεις είναι οι ίδιες στη δική τους ουσία άνεύθυνες, διότι δεν

λαμβάνουν υπόψη τους την πραγματική ουσία του προβλήματος και το μέγεθος του προβλήματος το οποίο αντιμετωπίζει η Κύπρος μετά από την εισβολή.

Η Κυβέρνηση πιστεύω άμέσως μετά από την εισβολή αντιμετώπισε το πρόβλημα ύδατοπρομήθειας και της πόλεως Λευκωσίας αλλά και όλων των άλλων επαρχιών της Κύπρου και με βραχυπρόθεσμους φακούς και με μεσοπρόθεσμα προγράμματα και με μακροπρόθεσμη προοπτική. Πιστεύω ότι η Κυβέρνηση εξάντλησε σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό τις προσπάθειες της για να λυθεί ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα το οποίο πρόβλημα έγινε ακόμα οξύτερο αν ληφθεί υπόψη ότι ο πληθυσμός της πόλεως Λευκωσίας αυξήθηκε σε 200,000 κατοίκους από το τεράστιο προσφυγικό πρόβλημα το οποίο υπήρξε μετά την εισβολή.

Ακούσαμε διάφορες θεωρίες για το πώς θα ελύετο αυτό το πρόβλημα. Ακούσαμε θεωρίες για το πώς θα έχρησιμοποιείτο καλύτερα το νερό ποταμών οι οποίοι περνούν πλησίον της Λευκωσίας. Ακούσαμε θεωρίες για επιτάξεις ιδιωτικών διατρήσεων, ακούσαμε ακόμα θεωρίες για τη δημιουργία ενός κεντρικού φορέα ο οποίος να αναλάβει την ύλοποίηση του όλου προβλήματος της ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας.

Ο Υπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων έχει εκφράσει την επιθυμία να προσέλθει στη Βουλή και να απαντήσει ο ίδιος σε όσες κατηγορίες έχουν εκτοξευθεί έναντι της Κυβερνήσεως και να εκθέσει το όλο πρόβλημα και την όλη πολιτική της Κυβερνήσεως πάνω στο θέμα της ύδατοπρομήθειας Λευκωσίας.

Πιστεύω ότι τα στοιχεία τα οποία θα μάς δώσει ο Υπουργός Γεωργίας θα είναι πολύ κατατοπιστικά και θα αποδειχθεί πέραν πάσης αμφιβολίας ότι τουλάχιστον μια πλευρά, ή πλευρά του Δημοκρατικού Συναγερμού, χρησιμοποίησε κατά κόρον τη μέθοδο της δημοκοπίας και προσπάθησε να πολιτικοποιήσει ένα ανθρωπιστικό πρόβλημα, διότι πρόκειται περί μιας πραγματικά προσπάθειας πολιτικοποίησης ενός προβλήματος το οποίο δεν έπρεπε να αντιμετωπισθεί μ' αυτό το φακό, δεν έπρεπε να αντιμετωπισθεί μ' αυτό τον τρόπο αλλά έπρεπε να αντιμετωπισθεί με το φακό της υποβολής εισηγήσεων, έποικοδομητικών εισηγήσεων, πώς να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα αυτό με τους ταχύτερους δυνατούς ρυθμούς.

Ο κ. Χριστοφίδης ισχυρίσθη ότι οι ρυθμοί, οι κυβερνητικοί ρυθμοί για την αντιμετώπιση του προβλήματος, υπήρξαν πολύ άργοι. Η απάντηση είναι ότι οι ρυθμοί αυτοί δεν υπήρξαν καθόλου άργοι και ότι η Κυβέρνηση εξάντλησε όλα τα στη διάθεση της μέσα για να λυθεί αυτό το πρόβλημα.

Υπάρχει ο ένας ισχυρισμός από τη μία πλευρά και υπάρχει και ο άλλος ισχυρισμός από την άλλη πλευρά. Τι είναι εκείνο το οποίο αποδεικνύει ότι πραγματικά ελήφθησαν τα σωστά μέτρα ή ότι δεν ελήφθησαν τα σωστά μέτρα. Είναι τα στοιχεία τα οποία έδωσε ο κ. Χριστοφίδης; Μά πιστεύω ότι έχουν δοθεί στοιχεία από όλες τις πλευρές και πιστεύω ότι η Κυβερνητική πλευρά έχει δώσει αρκετά πειστικά στοιχεία, τα οποία δεν συμφωνούν με τα στοιχεία τα οποία έχει δώσει ο κ. Χριστοφίδης.

Δεν θα ήθελα να χρησιμοποιήσω βαρύτερες εκφράσεις όσον αφορά τις εκφράσεις του ίδιου του κ. Χριστοφίδη περί παχυδερμίας, περί εγκληματικής ανευθυνότητας και περί πολλών άλλων που πιστεύω ότι κατεβάζουν το επίπεδο της συζήτησεως σε ένα πολύ χαμηλότερο επίπεδο από το επίπεδο στο οποίο θα θέλαμε να κρατήσουμε αυτή τη συζήτηση.

Εκείνο το οποίο διατείνομαι είναι ότι αυτό το οποίο συνέβη ήταν κάτι το οποίο δεν θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί κάτω από όποιεσδήποτε συνθήκες.

Σίγουρα θά μπορούσε νά είχε υπάρξει μιά καλύτερη, μιά περισσότερο αποτελεσματική αντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Δέν ισχυρίζομαι ὅτι ἡ Κυβέρνηση αντιμετώπιζει μὲ τέλειο τρόπο τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔχει ἐνώπιον τῆς. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖο ισχυρίζομαι εἶναι ὅτι ὑπῆρξε καὶ συναίσθηση εὐθύνης ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως καὶ οἱ ρυθμοὶ αντιμετώπισεως τοῦ προβλήματος δέν ὑπῆρξαν ἀργοὶ καὶ ὑπῆρξε ὁ ἀπαιτούμενος προγραμματισμός.

Θά ἤθελα νά συμφωνήσω σὲ δυὸ σημεία καὶ πιστεύω ὅτι αὐτὰ τὰ δυὸ σημεία θά πρέπει νά τὰ μελετήσουν καὶ νά τὰ συζητήσουν οἱ ἀρμόδιες Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ δημιουργία ἐνὸς κεντρικοῦ φορέα ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόβλημα τῆς ὕδατοπρομήθειας τῆς πόλεως Λευκωσίας.

Τὸ δεύτερον εἶναι ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς νομοθεσίας γιὰ νά μπορεῖ νά αντιμετωπισθεῖ τὸ πρόβλημα μὲ ἀκόμα πιὸ γρήγορο ρυθμὸ ἀπὸ ὅ,τι ἔχει αντιμετωπισθεῖ.

Θά ἤθελα νά εἰσηγηθῶ στὸν ἐντιμο Πρόεδρο τῆς Βουλῆς νά δεχθεῖ τὴν εἰσηγήση τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νά προσέλθει στὸ Σῶμα τὴν ἐπόμενη Πέμπτη καὶ νά δώσει ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχει στὴ διάθεση του γιὰ νά ἀποδείξει ὅτι ὑπῆρξε μιά καταφανὴ προσπάθεια ἰδιαίτερα ἀπὸ πλευρᾶς Δημοκρατικοῦ Συναγερμῶν νά πολιτικοποιήσει ἓνα ἀνθρωπιστικὸ πρόβλημα καὶ νά παραποιήσει μιά πραγματικότητα καὶ ἡ πραγματικότητα ἐγκραίνεται ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔκανε τὸ κάθε τι δυνατὸ πὺ μποροῦσε νά κάνει κάτω ἀπὸ τὶς συνθήκες, τὶς πολὺ δύσκολες συνθήκες πὺ βρισκόμαστε γιὰ νά αντιμετωπίσει τὸ εἰδικὸ πρόβλημα τῆς πόλεως Λευκωσίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πέτας παρακαλῶ.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἐχει ἐκτεθεῖ ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ ἡ σοβαρότητα τοῦ προβλήματος τῆς ὕδατοπρομήθειας τῆς Λευκωσίας καὶ τῶν περιχώρων. Ἐξετέθησαν οἱ δυσκολίες τοῦ κοινοῦ, πὺ ἀντιπροσωπεύει πέραν τοῦ 1/3 τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, καὶ ὑποδείχθηκε σειρά μέτρων γιὰ τὴν αντιμετώπιση τῆς κατάστασης.

Θέλω, ἐπιπρόσθετα, νά τονίσω μ' ὅλη τὴν ἀναγκαία σοβαρότητα ὀρισμένες ἐπείγουσες πλευρὲς τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος.

Θέλω, πρῶτα, νά τονίσω ὅτι στὴν περιγραφή τῶν δυσκολιῶν πὺ προέκυψαν γιὰ τὸ κοινὸ ἀπὸ τὴν ἀπότομη πτώση τῆς παρεχόμενης ποσότητας νεροῦ στὴ Λευκωσία δέν ὑπάρχει ὑπερβολή. Ἰδιαίτερα σὲ περιοχὲς τῆς Λευκωσίας μὲ ψηλὸ ὑψόμετρο γιὰ ἀρκετὲς μέρες τὸ κοινὸ δέν ἔπαιρνε οὔτε σταγόνα νερό. Μὲ πολλὰς τάλαιπωρίες κατόρθωναν νά ἐξασφαλίσουν μιά μικρὴ ποσότητα νεροῦ, γιὰ τὴν κάλυψη ἀπλῶς τῶν ἀναγκῶν τους σὲ νερό καὶ γιὰ τὴ διατροφή τους. Μέχρι πὺ ἡ εἰδικὴ ὑπηρεσία ἐξασφάλισε τὴν παροχὴ περιορισμένης ποσότητας νεροῦ μὲ βυτιοφόρα. Ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τῶν ἀπαραίτητων ποσοτήτων νεροῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες καθαρισμοῦ, δημιουργήθηκαν συνθήκες πὺ συνιστοῦσαν πραγματικὴ ἀπειλὴ γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ κοινοῦ καὶ τὴν πρόκληση τῆς ἐξάπλωσης ὀμαδικῶν ἀσθενειῶν.

Ὁφείλομε νά ἐκτιμήσουμε τὴν κατανόηση, τὴ ψυχραιμία καὶ τὴ συνεργασία πὺ ἐπέδειξε τὸ κοινὸ καὶ ἰδιαίτερα οἱ διάφορες κοινωνικὲς ὀργανώσεις ὅπως καὶ τὴ συμβολὴ τους στὴν προσπάθεια τῶν Ἀρχῶν γιὰ τὴν αντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Στό κέντρο τῆς προσοχῆς ὀρθά βρίσκεται τὸ θέμα τῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἄμεσων ἀναγκῶν. Ἐκτιμοῦμε τὰ μέτρα ποὺ πάρτηκαν ὡς τώρα. Πιστεύουμε ὅμως ὅτι ἡ παράλειψη τῶν ἀρμόδιων ἀρχῶν νὰ προχωρήσουν στὴν ἀξιοποίηση κατὰλληλου νεροῦ, ποὺ ὑπάρχει κοντὰ στὴ Λευκωσία, γιὰ τὴ ἄμεση ἀντιμετώπιση ὑδρευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ἐκφράζει ὑποτίμηση πρὸς τὴ σοβαρότητα τοῦ προβλήματος.

Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ δικαιολογήσει τὴν παράλειψη τῶν ἀρμόδιων Ἀρχῶν νὰ προβοῦν στὴν ἐπίταξη, γιὰ παράδειγμα, νεροῦ γιὰ τὴ διάσωση τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς δεκάδων χιλιάδων ἀνθρώπων, ὅταν μάλιστα ἀπὸ τὸ ἴδιο νερὸ παραχώρησαν μὲ τόση εὐκολία σὲ ἰδιωτικὲς ἐπιχειρήσεις γιὰ χάραξη οἰκοπέδων πρὸς θησαυρισμὸ. (Αὐτὸ ἀφορᾷ τὶς περιοχὲς Γερίου, Μαλούντας, Ψημολόφου κ.ἄ.).

Ἐγινε συνθήτριο ὅταν ἡ στάθμη τῶν ἀποθεμάτων πόσιμου νεροῦ κατεβαίνει ἐπικίνδυνα, ἀνεβαίνει ταυτόχρονα ὁ τόνος τῶν ἐκκλήσεων γιὰ τὴν ἀποφυγὴ σπατάλης νεροῦ.

Θέλω νὰ ἐκφράσω τὴ βαθειὰ ἐκτίμηση μου στὴν προσπάθεια νὰ γνωρίσει τὸ κοινὸ πόσο σοβαρὸ γιὰ τὴ φυσικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ εἶναι τὸ νερὸ, πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἀνησυχία ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκεια του καὶ πόσο τεράστιας σημασίας εἶναι ἡ ἐξοικονόμηση καὶ τῆς τελευταίας σταγόνας του.

Πέραν, ὅμως, ἀπὸ τὶς συμβουλὲς καὶ τὶς ἐκκλήσεις γιὰ ἐξοικονόμηση, ὁ καταναλωτὴς ἀνυπομονεῖ νὰ δεῖ ἐξ ἴσου ἐπίμονες προσπάθειες γιὰ ἐμπλουτισμὸ τῶν ἀποθεμάτων ὥστε νὰ ἀρκοῦν γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν λογικῶν ἀναγκῶν του σὲ νερὸ.

Πολὺ συνηθισμένο εἶναι ν' ἀκούονται συστάσεις γιὰ μὴ χρησιμοποίηση πόσιμου νεροῦ γιὰ τὴν ἄρδευση τῶν κήπων.

Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι ριζικῆς σημασίας. Διότι στὸ γενικότερο ὑδατικὸ πρόβλημα λογικὰ μπαίνει σὲ πρώτη μοῖρα τὸ πρόβλημα τῆς ὑδρέυσης. Εἶναι λάθος τὸ ὅτι σὲ συνθήκες στενότητος ἀποθεμάτων πόσιμου νεροῦ ἀφήσαμε νὰ καλύπτονται ὅλες οἱ ὑδατικὲς ἀνάγκες τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὶς ἤδη ἀνεπαρκεῖς ποσότητες πόσιμου νεροῦ ποὺ διαθέτουμε.

Ὅμως ἀπὸ μόνον τοὺς τὰ συνθήματα καὶ οἱ ἐκκλήσεις γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση νεροῦ δὲν εἶναι ἀρκετὰ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης. Πάνω ἀπ' ὅλα ἀπαιτεῖται νὰ παρτοῦν ἀπὸ τὶς ἀρμόδιες ἀρχὲς συγκεκριμένα μέτρα.

Γιὰ δυὸ λόγους στὴ μείζονα Λευκωσία ἐπιβάλλεται ὅπως στὰ ὑποστατικά ποὺ βρίσκονται ἢ ποὺ πρόκειται νὰ οἰκοδομηθοῦν σὲ περιοχὲς ποὺ ὑπάρχει νερὸ διανοίγεται διάτρηση γιὰ τὴν ἀνόρυξη νεροῦ ποὺ νὰ χρησιμοποιεῖται γιὰ ὅλες τὶς ἀνάγκες τοῦ κοινοῦ ἐκτὸς ἀπὸ πόση καὶ τροφές :

Πρῶτος λόγος εἶναι οἱ μᾶλλον δυσμενεῖς προοπτικὲς σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κάλυψη τῶν ἀξανάμενων ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ τῆς Λευκωσίας καὶ περιχώρων σὲ πόσιμο νερὸ.

Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι τὸ ὅτι τὸ νερὸ ἀπὸ τὴ διάτρηση τοῦ σπιτιοῦ μας θὰ κοστίζει πολὺ λιγότερα ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς ὑδατοπρομήθειας παίρνοντας ὑπόψη τόσο τὰ ἐξοδα τῆς διάτρησης καὶ τῆς ἐγκατάστασης ὅσο καὶ τὰ ἐξοδα τῆς συντήρησης μαζύ.

Μ' αὐτὸ σημαίνει πῶς θ' ἀπαλλάξουμε τὸ σύστημα ὑδατοπρομήθειας ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση νὰ προμηθεύει πόσιμο μερὸ γιὰ τὴν ἄρδευση κήπων, γιὰ οἰκοδομικοὺς σκοποὺς, σκοποὺς καθαρισμοῦ κλπ.

Ἡ ὀρθή ἀντίκρουση αὐτοῦ τοῦ θέματος πρέπει νὰ περάσει ἀπὸ τὰ συνθήματα καὶ τὶς ἐκκλήσεις σὲ συγκεκριμένα μέτρα. Αὐτὸ θὰ σημαίνει σύντομη ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ τῆς Λευκωσίας σὲ νερό, πρὸς ὄφελος τῶν ἰδίων, τῆς ὑγιεινῆς καὶ πολιτισμένης διαβίωσης τους, τοῦ πρασίνου, τοῦ τουρισμοῦ, πρὸς ὄφελος ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ ἀντίκρουση τῶν ἄμεσων ὑδατικῶν ἀναγκῶν θὰ ἦτο χρήσιμο νὰ ἐπιδιώκεται στὰ πλαίσια τοῦ γενικότερου πλάνου ἀξιοποίησης τῶν ὑδάτινων πόρων. Χαιρετίζουμε τὸ γεγονός ὅτι γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ καθορίζονται προοπτικὲς καὶ προετοιμάζονται σχέδια γιὰ ὀρθολογιστικὴ ἀξιοποίηση τῶν ὑδάτινων πόρων τῆς Κύπρου σὲ τέτοια ἔκταση ποὺ νὰ καλύπτει ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Ἀκάμα πρὸς τὴν Πάφο μέχρι τὶς περιοχὲς Λεμεσοῦ, Χοιροκιτίας, Λευκάρων καὶ Πιτσιλιᾶς.

Εἶναι θέμα μεγάλης σπουδαιότητος ὅπως ἀπὸ τὰ πρῶτα στάδια αὐτῆς τῆς προσπάθειας δοθεῖ ἡ ἀναγκαῖα σημασία στὴν ἔρευνα καὶ τὴν προσεκτικὴ μελέτη προτοῦ ἀρχίσει ἡ ἐπεξεργασία τῶν σχεδίων. Νὰ γίνουν ὀρθὲς ἐκτιμήσεις πρὸς τὸ σκοπὸ ν' ἀποφευχθοῦν ἄσκοπες δαπάνες. Ν' ἀποφευχθοῦν λάθη ποὺ σημειώθηκαν στὸ παρελθόν.

Τόσο τὰ βραχυπρόθεσμα ὅσο καὶ τὰ μεσοπρόθεσμα καὶ μακροπρόθεσμα μέτρα ποὺ προγραμματίζονται γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ὑδατοπρομήθειας θὰ πρέπει νὰ παίρνουν ὑπόψη τὶς κλιμακούμενες ἀνάγκες κατανάλωσης οἱ ὁποῖες αὐξάνονται στοὺς ἴδιους ρυθμοὺς ποὺ αὐξάνεται ὁ πληθυσμὸς καὶ ἀναπτύσσονται οἱ πολιτιστικὲς ἀπαιτήσεις τῆς διαβίωσης τοῦ λαοῦ στὴ Λευκωσία καὶ τὰ προάστεια.

Σειρὰ παράγοντες συντείνουν ὥστε ἡ Λευκωσία νὰ ἔχει τοὺς ψηλότερους ρυθμοὺς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ σὲ σύγκριση μὲ ἄλλες περιοχὲς. Καὶ ὀφείλουμε νὰ πάrouμε ὑπόψη ὅτι γιὰ τὸ ρυθμὸ τῆς μετοίκησης ἀπὸ τὴν ὑπαιθρο πρὸς τὴν πόλη δὲ φαίνεται νὰ λαμβάνονται ἄμεσα καὶ δραστικὰ μέτρα γιὰ ἀνάσχεση του μὲ τὴ δημιουργία παραγωγικῶν ἔργων στὶς ἀγροτικὲς περιοχὲς μὲ τὸ πιὸ χαμηλὸ εἰσόδημα, γιὰ τὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων αὐτῶν τῶν περιοχῶν.

Ἡ πρακτικὴ τῶν τελευταίων χρόνων σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὑδατοπρομήθεια τῆς Λευκωσίας ἀποδεικνύει πὼς πέραν ἀπὸ τὶς ἀντικειμενικὲς δυσκολίες δὲν πάρτηκαν καὶ τὰ ἀναγκαῖα πρακτικὰ μέτρα, κι' ἔτσι φτάσαμε στὴ σοβαρὴ κατάσταση ποὺ εἴχαμε στὶς ἀρχὲς τοῦ Ἰούνη.

Παίρνοντας ὑπόψη τὸ γεγονός ὅτι τὸ νερὸ εἶναι ἀπὸ τὰ κυριότερα στοιχεῖα γιὰ τὴ φυσικὴ καὶ πολιτισμένη διαβίωση τοῦ ἀνθρώπου, ὀφείλουμε νὰ στραφοῦμε στὴ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση, τόσο τῶν ἄμεσων ὅσο καὶ τῶν ἀπώτερων ὑδατικῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ.

Ὅρθα ἡ προσοχὴ πρέπει νὰ στραφεῖ πρωτίστως στοὺς ἀναξιοποίητους ὑδάτινους πόρους ποὺ χάνονται στὴ θάλασσα. Ἐδῶ πρέπει νὰ στραφεῖ δραστικὰ ὁ προγραμματισμὸς καὶ οἱ ἐνέργειες τοῦ κράτους. Παράλληλα, ὅμως θὰ πρέπει νὰ συνεχιστεῖ ἐξονυχιστικὴ ἡ ἔρευνα καὶ στὰ ὑπόγεια νερά. Κανένας δὲ μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει στὰ σοβαρὰ ὅτι εἴπαμε καὶ τὴν τελευταία λέξη πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Καὶ ὅταν βρισκόμαστε κάτω ἀπὸ τὸ ἄγχος καὶ τὸ φόβο τῆς δίψας, ὀφείλουμε νὰ συνεχίσουμε τὴν ἔρευνα μας καὶ τὴν ἀξιοποίηση, ἔστω καὶ μὲ προοπτικὴ ἐφεδρικῆς χρησιμοποίησης ἀποθεμάτων νεροῦ ἀπὸ διατρήσεις μεγάλου ἢ καὶ συνηθισμένου βάρους.

Κύριε Πρόεδρε,

Στις εισηγήσεις που υπόβαλε από το Βήμα της Βουλής το έντιμο μέλος Γεώργιος Σαββίδης, βρίσκεται η όρθη, ταχεία και αποτελεσματική αντίκριση του ζωτικού για την οικονομία και επιβίωση του λαού μας ύδατικού προβλήματος. Στη βάση αυτών των εισηγήσεων πρέπει να στραφούν οι προσπάθειες της Κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο αυτών των εισηγήσεων θα πρέπει να αναζητηθεί η σύντομη λύση και του ύδρευτικού προβλήματος της Λευκωσίας και των αγροτικών περιοχών που μαστιζονται από έλλειψη νερού.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε «Το ύδρευτικό πρόβλημα της Λευκωσίας και η ανάγκη λήψης αποφασιστικών μέτρων για την αντιμετώπιση του», είναι πάρα πολύ σοβαρό και επείγον.

Τις γενικές απόψεις, τις προτάσεις και εισηγήσεις της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς, τις ανέλυσε ο εισηγητής του θέματος συνάδελφος Γεώργιος Σαββίδης και δεν πρόκειται να τις επαναλάβω. Θέλω όμως να αναφερθώ και να τονίσω την οξυτήτα με την οποία προβάλλει το πρόβλημα του πόσιμου νερού, στους προσφυγικούς συνοικισμούς, και την καθυστέρηση των αρμοδίων στην αντιμετώπισή του.

Το πρόβλημα της ύδρευσης γενικά για τη Λευκωσία και ειδικά στους προσφυγικούς συνοικισμούς και ιδιαίτερα για όσους κατοικούν σε πολυκατοικίες δεν είναι νέο.

Προβάλλει από της ανέγερσης των Συνοικισμών και κάθε χρόνο με πολύ μεγαλύτερη οξυτήτα ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες, που ανεβαίνει γενικά η κατανάλωση, μειώνεται η πίεση του νερού στις ύδατοδεξαμενές με αποτέλεσμα να υποφέρουν όσοι κατοικούν σε ψώματα και σε πολυκατοικίες.

Η Έπαρχιακή και Παγκύπρια Επιτροπή Προσφύγων, σε επανειλημμένα διαβήματα τους στην Πολεοδομία, στον Υπουργό και τον Υφυπουργό Έσωτερικών και σε άλλους αρμόδιους κρατικούς παράγοντες έθεσε την οξυτήτα του ύδρευτικού προβλήματος στους προσφυγικούς χώρους και τόνισε την ανάγκη εγκατάστασης άντλητικών συστημάτων στις προσφυγικές πολυκατοικίες, και πήρε στο παρελθόν υποσχέσεις, χωρίς όμως να υλοποιηθούν.

Από τον περασμένο χρόνο, σε κοινή σύσκεψη όλων των ενδιαφερομένων πλευρών, λήφθηκε απόφαση που διαλάμβανε ότι για την αντιμετώπιση του προβλήματος επιβάλλεται τοποθέτηση ντεποζιτών εδάφους και εγκατάσταση άντλητικού συστήματος στις πολυκατοικίες του Συνοικισμού Άγιος Γεώργιος στην Παλλουριώτισσα, ότι θα εφαρμόζοντο ανάλογα μέτρα στις πολυκατοικίες των άλλων Συνοικισμών και ότι θα ελαμβάνετο πρόνοια τέτοιων εγκαταστάσεων κατά την ανέγερση όλων των νέων πολυκατοικιών σε προσφυγικούς συνοικισμούς.

Μεσολάβησε ένας ολόκληρος χρόνος, χωρίς να γίνει τίποτε για τις πολυκατοικίες που είχαμε πέρσι και στα προηγούμενα χρόνια το πρόβλημα. Παραδόθηκαν φέτος οι νέες πολυκατοικίες στον Συνοικισμό Κόκκινες Στροβόλου, χωρίς καμιά τέτοια πρόνοια, η εγκατάσταση ντεποζιτών και άντλητικών συστημάτων,

μέ αποτέλεσμα οί κάτοικοι τῶν πολυκατοικιῶν—πού εἶναι περίπου οἱ μισοί κάτοικοι τῶν προσφυγικῶν Συνοικισμῶν—νά ξενυχτοῦν καί συζητοῦν μεταξύ τους γιά νά πάρουν κάποια ποσότητα νεροῦ ἀπό κάποια φουντάνα τῆς περιοχῆς ἢ νά περιμένουν νά πάρουν ἀπό τά βυτιοφόρα νερό μέ τή σίκαλα καί κάποτε μέ τήν μπουκάλα, γιά νά ξεδιψάσουν τίς οἰκογένειες τους.

Εἶναι συνεπῶς καθαρό, ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπό τίς γενικότερες αἰτίες, τίς ἐλλείψεις καί τίς καθυστερήσεις—πού ἀσφαλῶς ὑπάρχουν στό γενικό πρόβλημα τῆς ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας καί τῶν προαστείων, ἡ ὀξύτητα τῆς κατάστασης γιά τὸ πόσιμο νερό τῶν κατοίκων τῶν Προσφυγικῶν πολυκατοικιῶν, ὀφείλεται στήν ἐλλείψη τοῦ ἀναγκαίου προγραμματισμοῦ—μελετῶν, συντονισμοῦ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν—καί στήν ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν γιά ὀρθή, ἐγκαιρή καί ἀποτελεσματική ἐφαρμογή τῶν πρό πολλοῦ ἀποφασισθέντων ὕδρευτικῶν μέτρων, ὅπως καί πολλῶν ἄλλων κυβερνητικῶν ἐξαγγελιῶν πού ἀφοροῦν τῇ λύσει ἄλλων καυτῶν προσφυγικῶν προβλημάτων.

Οἱ πρόσφυγες, πού γιά ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια σέρνουν τὸ σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου, ἀπό τὴν προδοσία τοῦ ἐοκαβήτικου χουντοφασιστικοῦ πραξικοπήματος, πού ἀνοίξε τίς πόρτες στοὺς Τούρκους εἰσβολεῖς, δὲν εἶναι οὔτε ὀρθό, οὔτε ἐπιτρεπτό νά τυγχάνουν τέτοιας ἀπαράδεκτης συμπεριφορᾶς στήν ἀντίκριση καί ἀντιμετώπιση καυτῶν προβλημάτων τους, ὅπως εἶναι αὐτὸ τοῦ πόσιμου νεροῦ.

Κατανοοῦμε τὸ μέγεθος καί τὴν ὀξύτητα τῶν προσφυγικῶν καί τῶν ἄλλων προβλημάτων πού μᾶς ἔφεραν ἡ συμφορὰ ἀπὸ τὴν προδοσία καί τὴν εἰσβολή.

Ἐκτιμοῦμε τὸ ἔργο καί τὴν ἀνταπόκριση τῆς Κυβέρνησης στοὺς ἀγῶνες, στὰ διαβήματα καί τὰ αἰτήματα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου μέ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Παγκύπρια Ἐπιτροπὴ Προσφύγων.

Ἐκτιμοῦμε ἐπίσης τὴν ἀνταπόκριση τῶν ἀρμοδίων στὰ σχετικὰ διαβήματα τῆς Ἐπαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων Λευκωσίας—Κερύνειας καί τίς πρόσφατες δραστηριότητες κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, γιά τὴ λήψη προσωρινῶν ἀνακουφιστικῶν μέτρων, γιά ἐξασφάλιση καί παροχὴ πόσιμου νεροῦ στίς προσφυγικὲς πολυκατοικίες.

Ὅμως, νοιώθουμε τὴν ἀνάγκη, νά ὑπογραμμίσουμε τὴν ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση πού σημειώθηκε στό παρελθόν, τίς ἐλλείψεις καί τίς ἀδυναμίες στό σχεδιασμό, στό συντονισμό, καί τὴν ἐκτέλεση τῶν οἰκοδομικῶν ἔργων, γιά τὴν κάλυψη τῶν οὐσιωδῶν ὀστεγαστικῶν, κοινοτικῶν καί ἄλλων ἀναγκῶν τῶν προσφύγων. Καί νά ἐπισύρουμε τὴν προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν καί τῆς Κυβέρνησης, στήν ἀνάγκη τῆς ἱεράρχησης μέ ἀνάλογη προτεραιότητα, γιά ὀρθή, πρακτικὴ καί ἀποτελεσματικὴ ἀντίκριση καί ἀντιμετώπιση χωρὶς ἄλλες καθυστερήσεις, γιά τὴ λύση τοῦ ὕδρευτικοῦ προβλήματος τῶν προσφυγικῶν πολυκατοικιῶν σὲ πρακτικὴ καί ἀποτελεσματικὴ βάση γιά ὅλους τοὺς Συνοικισμοὺς, ὅπως καί τὴ λύση σειρᾶς ἄλλων βασικῶν καυτῶν προσφυγικῶν προβλημάτων καί αἰτημάτων.

Συμπληρωματικὰ μέ τίς γενικὲς εἰσηγήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας ΑΚΕΛ—Ἀριστερᾶς πού ὑποβλήθηκαν ἀπὸ τὸ συνάδελφο κ. Γεώργιο Σαββίδη, θά ἤθελα νά ὑποβάλω τὴν ἀνάγκη γιά μελέτη, καθορισμὸ σχετικῆς πολιτικῆς καί παροχῆς ἀνάλογων κινήτρων, οἰκονομικῶν καί ἄλλων διευκολύνσεων, γιά ἀνόρυξη φρεάτων—διατρήσεων, σὲ διάφορες περιοχὲς προσφυγικῶν Συνοικισμῶν, μέ ἀτομικὸ ἢ συνεταιριστικὸ τρόπο, πρὸς ἐξασφάλιση τῶν ἀναγκαίων ποσοτήτων νεροῦ, γιά σκοποὺς πρασίνου—ιδιωτικοῦ καί κοινοτικοῦ—γιά καθαριότητα καί ἄλλους οἰκιακοὺς σκοποὺς καί ἐξοικονόμησης τοῦ πόσιμου νεροῦ πού τόση ἀνάγκη τὸ ἔχει ὁ πληθυσμὸς τῶν Συνοικισμῶν καί γενικὰ τῆς Λευκωσίας καί προαστείων.

Κύριε Πρόεδρε,

Τὸ πρόβλημα τῆς ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας—ὅπως καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν—καθὼς καὶ τὸ γενικότερο πρόβλημα τῆς κατάλληλης σχεδιοποίησης καὶ ἀξιοποίησης τῶν ὑδατίνων πόρων γιὰ ὕδρευση καὶ ἄρδευση, δὲν πρόκειται νὰ ληθεῖ, ἐφόσον θὰ καθυστερεῖ ἡ κρατικοποίηση τῶν νερῶν καὶ ἡ δίκαιη κατανομή τους, μέσον ἐνὸς κρατικοῦ φορέα ἢ Ἀρχῆς Ὑδάτων.

Στὴν περιοχὴ Ἀρεδιοῦ, Ἄη Γιάννη Μαλούντας, Κλήρου, ἔχουμε ὀξύτατο πρόβλημα ὕδρευσης τῶν κατοίκων—ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους εἶναι πολλοὶ πρόσφυγες—καὶ ἄρδευσης γιὰ τὴ γεωργοκτηνοτροφικὴ παραγωγή.

Καὶ παρὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ προβλήματος τοῦ νεροῦ σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ ἐπετράπη στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ τοὺς ἄλλους ποὺ ἀποτελοῦν τὴν Ἐταιρεία Ἀρχάγγελος, νὰ πάρουν ἀπὸ τὸ λιγοστὸ νερὸ τῆς περιοχῆς, αὐτῆς, νὰ γίνουν τεράστιες ἐπενδύσεις καὶ νὰ τὸ μεταφέρουν 20 καὶ πλέον μίλια μακριὰ γιὰ νὰ διαχωρίσουν γόνιμη γεωργικὴ γῆ, γιὰ σκοποὺς ἐμπορίας οἰκοπέδων. Καὶ τώρα ποὺ ἄρχισαν νὰ γίνονται οἰκοδομὲς καὶ νὰ μαζεύονται κάτοικοι στὴν περιοχὴ, ἄρχισε νὰ προβάλλει μὲ ὀξύτητα πρόβλημα ἀνεπάρκειας πόσιμου νεροῦ καὶ στὸν Ἀρχάγγελο—ποὺ ἀσφαλῶς πρέπει νὰ λυθεῖ—καὶ νὰ ζητεῖται ἡ ὑδροδότηση τῶν κατοίκων ἀπὸ τὸ ὕδρευτικὸ σύστημα τῆς περιοχῆς, ποὺ εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ Λευκωσία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Λακατάμια, ποὺ ἀξίζει νὰ ἀναφερθεῖ, ὅτι ὁ προσφυγικὸς Συνοικισμὸς Ἅγιος Μάμας—ποὺ εἶναι στὴν περιοχὴ τῆς Λακατάμιας—ἀντιμετωπίζει πρόβλημα πόσιμου νεροῦ, τίς τελευταῖες ἐβδομάδες διψᾷ, καὶ στίς πολυκατοικίες τοῦ Συνοικισμοῦ δίδεται περιορισμένη ποσότητα νεροῦ μὲ βυτιοφόρα, γιὰ νὰ ξεδιψάσουν οἱ κάτοικοι τους.

Παρόμοια εἶναι ἡ κατάσταση ποὺ ὑπάρχει καὶ δημιουργεῖται συνεχῶς καὶ ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους τῆς γῆς, τῶν νερῶν, τῶν οἰκοπέδων καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς ὅπως στὸ Στρόβολο, πρὸς τὸ Τσέρι, τὰ Λατσαῖα, τὸ Γέρι καὶ ἄλλοῦ.

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν χρειάζονται περισσότερα παραδείγματα—ποὺ ἀσφαλῶς ὑπάρχουν—γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ ἡ ὀξύτητα καὶ ἡ σοβαρότητα τοῦ ὕδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Λευκωσίας καὶ τῶν γύρω περιοχῶν.

Ὅ,τι χρειάζεται καὶ ἐπιβάλλεται, εἶναι νὰ γίνῃ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση ἡ ἀναγκαῖα μελέτη σὲ βάθος καὶ πλάτος τοῦ ὅλου προβλήματος μὲ βάση τίς εἰσηγήσεις ποὺ ὑποβλήθηκαν καὶ νὰ ληφθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἀποφασιστικὰ πρακτικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὕδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Λευκωσίας καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν, τὸ συντομότερο δυνατό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Θὰ δευτερολογήσετε, κ. Χριστοφίδης;

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὅχι, κ. Πρόεδρε, θέλω νὰ ἀπαντήσω στὸ συνάδελφο κ. Γαλανὸ γιὰ θέμα προσωπικὸ ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ὁμιλία του. Θέμα τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς προσωπικὸ θέμα; Δὲν ὑπάρχει προσωπικὸ θέμα ἐξ ὧσων ἀντιλαμβάνομαι.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Θὰ δευτερολογήσω τότε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐντάξει, ἀν δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς τότε νὰ δευτερολογήσετε. Ἐν τάξει, κ. Χριστοφίδη, ὀρίστε. Καὶ μετὰ ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ὁ κ. Γαλανὸς ἀπεχθάνεται τὴν κριτικὴ τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ καὶ τὴ βλέπει δημαγωγικὴ, ἀνεύθυνα καὶ δημοκοπικὴ. Καλοῦμε τὸν κοινοβουλευτικὸ ἐκπρόσωπο τοῦ ΔΗΚΟ νὰ προσβλέπει στὴν κριτικὴ τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ καὶ δὲν θὰ χάσει. Ἀντίθετα θὰ κερδίσει γιατί ἡ κριτικὴ μας εἶναι καλόπιστη, θετικὴ, δημιουργικὴ καὶ υπεύθυνα.

Ὅλα ἀνεξαίρετα τὰ στοιχεῖα καὶ οἱ ἀριθμοὶ ποὺ ἔδωσα στὴν ὁμιλία μου προέρχονται ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀρ. 1562 τῆς 19/6/81 ἀνακοινωθὲν τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν καὶ ἀπὸ ἄλλα Κυβερνητικὰ ἐπίσημα ἔντυπα.

Ἄν ὁ κ. Γαλανὸς μὲ διαβεβαιώνει πὼς εἶναι ἀνεύθυνα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τότε αὐξάνεται ἡ ἀνησυχία μου γιὰ τὰ ἔργα καὶ τὴς ἡμέρες καὶ τὴν υπευθυνότητα αὐτῆς τῆς Κυβέρνησης.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ κατηγορητήριό μου ἐναντίον τῆς Κυβέρνησης εἶναι ταυτόσημο μὲ ἐκεῖνο τοῦ ΑΚΕΛ ποὺ ἀνάπτυξε ὁ συνάδελφος κ. Σαββίδης. Μπορῶ νὰ πῶ πὼς εἶναι ἐπὶ λέξει τὸ ἴδιο. Εἶναι ὁ κ. Σαββίδης ποὺ χαρακτήρισε πρῶτος ἀργοὺς τοὺς ρυθμοὺς τῆς Κυβέρνησης καὶ εἶναι μὲ πολὺ υπευθυνότητα ποὺ υἱοθετοῦμε αὐτὸ τὸ χαρακτηρισμὸ καὶ τὸν ἐπαναλαμβάνουμε. Τώρα γιατί στὴ μιά περίπτωση τήρησε σιγὴ ἰχθύος ὁ κ. Γαλανὸς καὶ στὴν ἄλλη μίλησε, δὲν θέλω νὰ προβῶ σὲ παραπάνω σχόλια. «Τοῖς φρονίμοις ὀλίγα».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κυρία Βουλευτίνα, κύριοι Βουλευτές,

Μίλησα προηγουμένως καὶ δὲν θὰ ἐπεκταθῶ. Συμφωνοῦμε ὅλοι ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα τὸ ὁποῖο πρόβλημα εἶναι δύσκολο. Ἀκούσθηκαν χρήσιμες προτάσεις ἀλλὰ ἀκούσθηκαν νομίζω καὶ κριτικὲς ποὺ εἶναι ἄδικες.

Πρῶτα—πρῶτα αὐτὸ τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνον πρόβλημα Κυβέρνησης Κυπριανοῦ, εἶναι παλιὸ πρόβλημα ὑπάρχει ἀπὸ τὸ 1960 αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ ἀπὸ τὸ 1974 καὶ ἐντεῦθεν ὀξύνθηκε περισσότερο.

Φαντασθεῖτε τὰ τεράστια προβλήματα ποὺ δημιούργησε τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολή. Εἶχε ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιλύσει τὰ τεράστια προσφυγικὰ προβλήματα. θὰ συμφωνήσετε μαζί μου ὅτι οἱ ρυθμοὶ μπορεῖ νὰ ὑπῆρξαν ἀργοί—καὶ συμφωνῶ σ' αὐτὸ—ἀλλὰ πὼς μποροῦν νὰ ἐπιταχυνθοῦν οἱ ρυθμοί.

Πρέπει νὰ διατεθοῦν πρῶτα περισσότερα χρήματα, δεύτερο νὰ διορισθοῦν περισσότεροι υπάλληλοι. Δηλαδή ξοδεύονται τώρα 10 ἐκ. λίρες τὸ χρόνο ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ γιὰ ὕδατικά ἔργα. Μποροῦμε νὰ διαθέσουμε τὸ μισὸ προϋπολογισμὸ γιὰ νὰ φέρουμε νερὸ στὴ Λευκωσία γρήγορα; Μποροῦμε νὰ διορίσουμε πολὺ περισσότερους υπαλλήλους στὸ Τμῆμα Ὑδάτων; Ὑπάρχουν αὐτὰ τὰ προβλήματα.

Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ δράσει μέσα στὰ πλαίσια τῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων, καὶ σὰς λέγω, καὶ θὰ συμφωνήσετε, ὅτι τὸ Τμῆμα Ὑδάτων εἶναι πολὺ βαρυφορτωμένο. Διότι γιὰ νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ ὕδατικά ἔργα χρειάζεται πρῶτα—πρῶτα νὰ ὑπάρχει νερό. Βεβαίως ὑπάρχουν τρόποι, νομίζω, νὰ ἔλθει νερό.

Δεύτερο, χρειάζονται σχέδια και μελέτες. Οί μελέτες χρειάζονται χρόνο και πρέπει να γίνουν από ειδικούς, όχι από μᾶς τούς Βουλευτές. Ἐμείς μπορούμε να πούμε τὴν ιδέα μας ἀλλὰ πρέπει να μελετηθοῦν ἀπὸ τούς ειδικούς, τούς γεωλόγους, τούς πολιτικούς μηχανικούς κλπ.

Τρίτο, πρέπει να κατασκευασθοῦν ἔργα και πρέπει να ξοδευθοῦν χρήματα.

Λοιπόν, χρειάζεται χρόνος, χρειάζονται χρήματα. Τώρα ἡ θέληση και ἡ ἐπιθυμία τῆς Κυβέρνησης να λυθοῦν τὰ προβλήματα αὐτὰ εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι ὑπάρχει και ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ φροντίσει, και παρακινῶ περισσότερο τὴν Κυβέρνηση να φροντίσει, για να ἐπιλύσει τὸ ζήτημα τὸ ταχύτερο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος και φίλος κ. Μανώλης Χριστοφίδης ἀνάφερε προηγουμένως «τοῖς φρονίμοις ὀλίγα».

Δυστυχῶς ὁ κ. Χριστοφίδης εἶπε πολλὰ στὴν ὁμιλία του και εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο πού ἀναγκάστηκα κι' ἐγὼ να ἀπαντήσω με ὀρισμένες ἐκφράσεις οἱ ὁποῖες ἦσαν ἀνάλογες τῶν ἐκφράσεων και τῶν θέσεων τοῦ κ. Χριστοφίδη.

Συμφωνῶ με τὸν κ. Χριστοφίδη ὅτι και ὁ κ. Σαββίδης τοῦ ΑΚΕΛ ἔκανε κριτικὴ τῆς Κυβέρνησης και να εἶναι σίγουρος ὁ κ. Χριστοφίδης ὅτι δὲν θὰ διστάσω να χρησιμοποιήσω τὴν ἴδια γλώσσα και για τὸ ΑΚΕΛ και για ὁποιοδήποτε ἄλλο κόμμα ἂν σχηματίσω τὴν ἐντύπωση ὅτι χρησιμοποιοῦνται τέτοιου εἶδους ἐκφράσεις πού χρειάζονται και ἀνάλογη ἀπάντηση.

Ἄλλὰ ὁ κ. Σαββίδης δὲν μίλησε για ἐγκλήματα, για ἐγκληματικὴ ἀνευθυνότητα, δὲν μίλησε για παχυδερμία, δὲν μίλησε για φαρισσαϊσμό. Δὲν ἦταν, βλέπετε, τόσο γλαφυρὸς ὅσο ὁ κ. Χριστοφίδης. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο κι' ἐγὼ μίλησα περι δημοκοπίας στὴν περίπτωση τοῦ κ. Χριστοφίδη, ἐνῶ ἀπλῶς στὴν περίπτωση τοῦ κ. Σαββίδη διαφώνησα και εἶπα ὅτι οἱ θέσεις τοῦ κ. Σαββίδη ἦσαν διαφορετικὲς ἀπὸ τίς δικές μου.

Ἄλλὰ θὰ ἤθελα να διαβεβαιώσω τὸν κ. Χριστοφίδη ὅτι ἂν ὁ κ. Σαββίδης ἡ ὁποιοσδήποτε ἄλλος κάποιος ἄλλου κόμματος χρησιμοποιήσει ἐκφράσεις με τέτοια δόση ὑπερβολῆς ὅπως οἱ δικές του, σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση δὲν θὰ δυσκολευθῶ καθόλου να στιγματίσω αὐτὲς τίς ἐκφράσεις και δὲν εἶναι θέμα σιγῆς ἰχθύος ἢ παρόμοιων, διότι δὲν ἔχω κανένα ἰδιαίτερο λόγο να μὴν ἀπαντήσω ἢ να μὴ διαφωνήσω ἔντονα με τὸ ΑΚΕΛ ἐκεῖ πού πραγματικὰ ὑπάρχει τέτοια διαφωνία και ἐκεῖ πού πραγματικὰ ἀρμόζει να δώσω μιὰ τέτοια ἀπάντηση και, παρεμπιπτόντως, συνέβηκε πολλές φορές, κ. Χριστοφίδη, να ὑπάρξει τέτοιου εἶδους διαφωνία μεταξύ μου και τοῦ ΑΚΕΛ.

Ἄλλὰ ἡ διαφορά μεταξύ τῆς δικῆς μου θέσης ἀπέναντι ἐνὸς κόμματος και τῆς δικῆς σας εἶναι ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω ἀλλεργία ἀπέναντι τοῦ ΑΚΕΛ, ἐνῶ πιθανὸ μερικοὶ ἄλλοι να ἔχουν ἀλλεργία.

Θὰ ἤθελα να κλείσω τὸ ὅλο θέμα συμφωνώντας με τὸν κ. Θαλῆ Μιχαηλίδη. Μποροῦσαν να γίνουν πολὺ περισσότερα και μποροῦσε τὸ πρόβλημα να μὴν ἦταν τόσο ὀξὺ ὅσο εἶναι σήμερα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὅμως δὲν μπορούμε να μιλοῦμε για ἐγκληματικὴ ἀνευθυνότητα τῆς Κυβέρνησης. Πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση, τουλάχιστον ἀπὸ τὸ 1976 και ἐπέκεινα ἔκανε ὅ,τι ἦταν δυνατό. Ἐξάντλησε τίς προσπάθειες τῆς ἐντὸς τοῦ πλαισίου πού τῆς ἐπέτρεπαν οἱ οικονομικοὶ τῆς πόροι

καὶ τοῦ πλαισίου ποὺ τῆς ἐπέτρεπε ἡ ἴδια γραφειοκρατικὴ μηχανὴ τὴν ὁποία δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ Κυβέρνηση ποὺ ἔστησε.

Γι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι παρὰ νὰ πολιτικοποιῶμε ἓνα θέμα καὶ νὰ χρησιμοποιῶμε πολὺ βαρεῖές ἐκφράσεις μὲ σκοπὸ τὸ πολιτικὸ ὄφελος ἢ τὸ κομματικὸ ὄφελος εἶναι καλύτερα νὰ προσπαθοῦμε μὲ ἐπικοινωνητικὸ τρόπο νὰ βροῦμε ὀρισμένους κοινούς παρονομαστὲς, ὀρισμένες λύσεις ἐντὸς τῶν σημερινῶν πραγματικῶν δυνατοτήτων μας ποὺ νὰ βελτιώνουν μιὰ κατάσταση ἢ ὁποία χρειάζεται βελτίωση.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπάντησή μου στὸν κ. Χριστοφίδη καὶ τὸν διαβεβαιῶ ὅτι ἂν δὲν χρησιμοποιῶσε τίς ἐκφράσεις τίς ὁποῖες χρησιμοποίησε κι' ἐγὼ θὰ ἤμουν περισσότερο ἥπιος.

Πολὺ εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, νομίζω ὅτι ἡ συζήτηση τοῦ θέματος ἔχει ἐξαντληθεῖ.

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅριστε, κ. Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ δὲν πρωτολογήσατε καὶ ἐπειδὴ δευτερολόγησαν ἄλλοι βουλευτές, εἶχαν τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐξηγτλήθη τὸ θέμα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἦτο ἔξω ὁ κ. Κληρίδης καὶ δὲν ἀντελήφθη ὅτι ἔγινε δευτερολογία.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι, ἡ Βουλὴ ἐκλήθη νὰ ἐξετάσει ἓνα σοβαρότατο θέμα, τὸ θέμα τῆς ὑδρεύσεως τῆς Λευκωσίας, τὸ ὁποῖο ἐπηρεάζει ἓνα σημαντικὸ μέρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ περίπου 150,000—200,000 ἀνθρώπους.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ σὲ στατιστικὲς διότι ὅλα τὰ στατιστικὰ δεδομένα ἔχουν τεθεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Δὲν θὰ προβῶ σὲ εἰσηγήσεις ὡς πρὸς τὸν τρόπο ἐπιλύσεως τοῦ θέματος διότι συμφωνῶ ὅτι ὁ τρόπος ἐπιλύσεως τοῦ θέματος θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπασχολήσει ἐμπειρογνώμονες καὶ εἰδικότερα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπασχολήσει τίς εἰδικὲς Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῇ βάσει εἰσηγήσεων ἐμπειρογνομένων.

Διερωτῶμαι, ὅμως, ποῖος εἶναι ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς; Μιὰ Δημοκρατικὴ Βουλὴ ἔχει καθήκον τῆς ὄχι μόνον νὰ διαπιστώνει τὴν ὑπαρξὴ σοβαρῶν προβλημάτων καὶ νὰ τὰ συζητᾷ, ἀλλὰ καὶ νὰ διαπιστώνει καὶ νὰ τοποθετεῖ τὸν δάκτυλον τῆς ἐπὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι φέρουν τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν μὴ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων.

Πιστεύω ἀκράδαντα καὶ ἀπὸ λίγα γεγονότα ποὺ θὰ παραθέσω, ὅτι προκύπτει σαφῶς, χωρὶς καμμιά πρόθεση δημοκοπίας, γιὰ νὰ μὴ ἀνησυχεῖ ὁ ἔντιμος κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ΔΗ.ΚΟ., κ. Γαλανός, ὅτι ἡ Κυβέρνηση φέρει βαρῦτατὴ εὐθύνη. Γιὰ σειρὰ ἐτῶν, πέραν μιᾶς ἑπταετίας, ἡ Λευκωσία στερεῖται πόσιμου νεροῦ τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες, ἔχει μιὰ ἐπάρκεια νεροῦ κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνες ἀλλὰ καὶ ἦταν γνωστὸ στὴν Κυβέρνηση ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ

περιορισμένη ποσότητα νερού ήταν εκτός του ελέγχου της Κυβερνήσεως σε περιοχές που ελέγχονται από τον τουρκικό Άττίλα.

Δέν ήταν δύσκολο, δέν χρειάζεται σοφία Μανδαρίνου για να αντίληφθει κανείς ότι ή πόλη αντιμετώπιζε πρόβλημα. Μιά Κυβέρνηση ή όποια ενδιαφέρεται και θέλει να έμφανίζεται ως σπλαχνική Κυβέρνηση για την επίλυση τών διαφόρων προβλημάτων, θα έπρεπε να τό είχε διαπιστώσει έφόσο και ή έδρα τής Κυβερνήσεως εύρίσκεται στην Λευκωσία, εκτός εάν τό Προεδρικό Μέγαρο δέν στερείται ποσότητα νερού.

Ήταν έπομένως έμφανές ότι πρώτον ή Κυβέρνηση γνώριζε ότι ύπρχε ό ύδατοφράκτης Γερμασόγειας ό όποιος είχε αποπερατωθεί τό 1968 ή τό άργότερο τό 1969. Και ή Κυβέρνηση άποφάσισε τό 1980 να μεταφέρει νερό από τον ύδατοφράκτη Γερμασόγειας στη Λευκωσία με ένα σχέδιο τό όποιο θα πάρει μια τετραετία με μια πενταετία να συμπληρωθεί.

Θέτω λοιπόν ένώπιον τής Βουλής τό άβασάνιστο έρώτημα. Ύπήρξε όρθή αντιμετώπιση του προβλήματος από την Κυβέρνηση; Ύπήρξε έλλειψη νερού για να μεταφερθεί στη Λευκωσία; Γιατί ή καθυστέρηση τών τεσσάρων έτων προτου ληφθεί ή άπόφαση να μεταφερθεί νερό από τον ύδατοφράκτη Γερμασόγειας;

Ή Κυβέρνηση μπορεί να άπαντήσει ότι ή κρατική μηχανή λειτουργεί με βραδυ ρυθμό. Μα αν ή κρατική μηχανή λειτουργεί με βραδυ ρυθμό ήτο θέμα τής Κυβερνήσεως να δεί ότι επί τόσο ζωτικων και τόσης έπείγουσης φύσεως θεμάτων όπως είναι τό πρόβλημα τής ύδρευσεως τής Λευκωσίας έπρεπε να βρεθούν οι τρόποι να κινηθεί ό μηχανισμός. Άλλά θα έλθω και σε ένα άλλο σημείο τής ευθύνης τής Κυβερνήσεως.

Έτοιμάζεται τώρα να μεταφέρει νερό από τα περισσεύματα του ύδατοφράκτη Λευκάρων. Άλλά για να υπάρχουν περισσεύματα θα έπρεπε ήδη ταυτόχρονα με την κατασκευή του άγωγού να είχαν δημιουργηθεί άλλοι ύδατοφράκτες ή να είχε μεταφερθεί νερό προς τον ύδατοφράκτη Λευκάρων. Και πάλιν όμως αυτό τό έργο δέν άρχισε ταυτόχρονα με την κατασκευή του άγωγού και θα κατασκευασθεί ό άγωγός ό όποιος θα μεταφέρει άέρα αντί νερό. Και θα αναμένουμε άλλα 4,5 ή 6 χρόνια για να συμπληρωθεί τό έργο τής έμπλουτίσεως τών ύδάτων του ύδατοφράκτη Λευκάρων.

Δέν θα χρησιμοποιήσω τις έκφράσεις, τις επικριτικές έκφράσεις του συναδέλφου κ. Μανώλη Χριστοφίδη, οι όποιες κατά κάποιο τρόπο προκάλεσαν την αντίδραση του κ. Γαλανού. Θα περιορισθώ να πω ότι από τή σύντομη αυτή ανάλυση προκύπτει σαφώς ότι ή παρούσα Κυβέρνηση επί του θέματος τής ύδρευσεως τής Λευκωσίας επέδειξε άναποφασιστικότητα στο να πάρει άποφάσεις, άδράνεια και άδυναμία να διαπιστώσει σε σύντομο χρονικό διάστημα πώς μπορούσε να αντιμετωπισθεί τό πρόβλημα και ότι φέρει όλη την ευθύνη για τή σημερινή κατάσταση όσον άφορά την ύδρευση τής Λευκωσίας.

Ίσχυρίζεται ό κ. Γαλανός ότι ή Κυβέρνηση είχε να αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα και ίδίως τό σημαντικό πρόβλημα τής στεγάσεως τών προσφύγων. Άλλά ή στέγαση τών προσφύγων, κύριε Γαλανέ, δέν είναι μόνο να κτίσει κανείς ύποστατικά έντός τών όποιων να τους τοποθετήσει, άλλα και να τους παράσχει τα άναγκαία προς τό ζην, και τό νερό ήτο κάτι τό όποιο ήτο άπόλυτα άναγκαίο για τή ζωή τών προσφύγων όπως και τών ύπολοίπων κατοίκων τής Λευκωσίας.

Βαρύτερη έπομένως είναι ή ευθύνη τής Κυβερνήσεως. Διότι ένώ έπεξεργάζετο σχέδιο στεγάσεως προσφύγων στη Λευκωσία, και ένώ γνώριζε την έλλειψη

ικανοποιητικής ποσότητας νερού, δὲν επέσπευσε τὴ μεταφορὰ νεροῦ ἀπὸ τὸν ὕδατοφράκτη τῆς Γερμασόγειας ὁ ὁποῖος ἦτο γεμάτος χειμῶνα καὶ καλοκαίρι καὶ ὁ ὁποῖος ἀπλῶς χρησιμοποιεῖτο γιὰ νὰ τὸν ἐπισκεπτόμεθα καὶ νὰ βλέπομε τὴν ὠραία του θέα.

Ὅποιαδήποτε ἄλλη θέση πάνω στὸ παρὸν θέμα ἀποτελεῖ προσπάθεια δικαιολόγησης κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος τῆς πόλεως Λευκωσίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε. Πιστεύω ὅτι στὴν ὅλη συζήτηση θὰ πρέπει νὰ τηρηθοῦν ὀρισμένες ἀναλογίες. Καὶ ἔχω τὸ συναίσθημα ὅτι ὑπάρχει μιὰ δόση ὑπερβολῆς στὴν κριτικὴ ἡ ὁποία γίνεται σὲ βάρος τῆς Κυβερνήσεως.

Δὲν εἶμαι ἀπ' ἐκείνους πού πάντοτε ὑπεραμύνονται τῆς Κυβερνήσεως σὲ ὁποιοδήποτε θέμα ἤθελε τεθεῖ πρὸς συζήτηση καὶ σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἐκεῖ πού πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἐπιδείξει ἀμέλεια ἢ ὑπάρχει κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο εἶναι ὑπεύθυνη ἔχω ἐκφράσει ἀπόψεις, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι σ' αὐτὸ εἰδικὰ τὸ θέμα ἔχομε κάπως ξεπεράσει τὴ δόση τοῦ λογικοῦ βαθμοῦ κριτικῆς. Διότι ἐδῶ βρεθήκαμε πρὸ μιᾶς καταστάσεως ἐκτὸς τῶν δικῶν μας δυνατοτήτων.

Ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ σταμάτησε τὴν παροχὴ ὕδατος γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα. Ἡ Κυβέρνηση ἐν τῷ μεταξὺ σχεδίαζε διάφορα ἔργα γιὰ νὰ γίνῃ ἡ παροχὴ ὕδατος γιὰ νὰ μὴν ἐξαρτᾶται ἐπὶ πολὺ ἀκόμα ἀπὸ τὴν τουρκικὴ πλευρά. Δὲν τέλειωσε αὐτὴ ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως καὶ γιὰ ἓνα ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τὸ ὁποῖο συνέβη στὰ κατεχόμενα βρέθηκε ἡ πόλη τῆς Λευκωσίας καὶ ἰδιαίτερα οἱ πρόσφυγες σὲ μιὰ πραγματικὰ πολὺ σκληρὴ καὶ δεινὴ θέση.

Τὸ θέμα ἀντιμετωπίσθη μὲ κάθε προσπάθεια καὶ μὲ κάθε τρόπο ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ἔστω καὶ γιὰ νὰ δοθεῖ μιὰ προσωρινὴ λύση ἐνῶ συνεχίζετο ἡ ἀδυναμία παροχῆς ὕδατος. Αὐτὸ ἦταν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο συνέβη.

Νομίζω, ξεκινώντας ἀπ' αὐτὸ τὸ γεγονός, δὲν μπορούμε νὰ προχωρήσουμε γιὰ νὰ βγάλουμε πολὺ ὑπερβολικὰ συμπεράσματα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνικανότητα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅσον ἀφορᾷ ἐγκληματικὲς πράξεις καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν καὶ τὰ ὁποῖα, ἐπαναλαμβάνω, ξεπερνοῦν τὸ μέτρο τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει στὴ συζήτηση τοῦ ὄλου θέματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατ' ἀρχὴν θὰ ἤθελα νὰ θέσω ἓνα θέμα τάξεως. Τὸ ὄλο θέμα συζητήθηκε, ἔγιναν πρωτολογίες, ἔγιναν δευτερολογίες καὶ ἐπετράπη στὸν κ. Κληρίδη νὰ μιλήσει. Βεβαίως, ὡς Ἀρχηγὸς κόμματος, δικαιούται, ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔχει κλείσει. Συζητήθηκε, ἔγιναν τροπολογίες καὶ ἔγιναν δευτερολογίες. Ὅμως ἐγὼ θὰ ἀναφερθῶ σὲ ἓνα σημεῖο τοῦ κ. Κληρίδη, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ μιλήσω ἀπὸ τὴ θέση μου.

Ὁ κ. Κληρίδης εἶναι γνωστὸ ὅτι ἦταν στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸ 1960 καὶ, ἂν δὲν λανθάνομε, ὡς τὸ 1976. Ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ πράγματα μπαίνουν στὰ πρακτικὰ, γιὰ θέμα τάξεως θὰ παρακαλοῦσα, κ. Πρόεδρε, νὰ παρῶνται πρακτικὰ ἀπὸ τὸ

1969 πού ισχυρίζεται ό κ. Κληρίδης ότι τελείωσε ό ύδατοφράκτης Γερμασόγειας. Ποιές προσπάθειες έκαμε τότε ό κ. Κληρίδης ώς Πρόεδρος τής Βουλής για να θέσει τό θέμα τής ύδρευσεως τής Λευκωσίας και ποιές ήταν οι θέσεις του κ. Κληρίδη από τό 1969 μέχρι τό 1976; Έχει σημασία. Διότι σήμερα ό κ. Κληρίδης παρουσιάζεται ενώπιον τής Βουλής και θέτει πρόβλημα άνευθυνότητας τής Κυβερνήσεως για κάποια λύση τή στιγμή πού γνωρίζουμε ότι τά προβλήματα πού έπεσώρευσε ή είσβολή είναι τεράστια σ' αυτό τόν τόπο και σήμερα παρουσιάζομαστε να κατακρίνουμε τήν Κυβέρνηση τή στιγμή πού ξέρομε ότι για να γίνουν τέτοια σχέδια πρέπει να δαπανηθούν πολλά εκατομμύρια λίρες.

Λυπούμαι πάρα πολύ, κύριε. Να σας παρακαλέσω να βρείτε τά πρακτικά τών συνεδριάσεων του Σώματος από τό 1969 μέχρι τό 1976, όταν ήταν Πρόεδρος τής Βουλής ό κ. Κληρίδης. Να δούμε τίς θέσεις του κ. Κληρίδη πάνω σ' αυτό ειδικά τό θέμα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, νομίζω ότι ή συζήτηση επί του θέματος τούτου έχει εξαντληθεί και θα καλέσω τόν εισηγητή του θέματος να κλείσει τό θέμα.

Όχι, κυριε Κληρίδη, δέν σας δίδω τόν λόγο. Σας παρακαλώ κύριοι, ή συζήτηση έχει εξαντληθεί. Όρϊστε, κ. Λυσσαρίδη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

Δεδομένου ότι θα έλθει ό Έπουργός έχω τήν έντύπωση—συμφωνώ μαζί σας ότι εξέφράσθησαν οι απόψεις τών διαφόρων πλευρών, έχετε απόλυτο δίκαιο—άλλά δεδομένου ότι έλέχθη ότι θα έλθει ό Έπουργός καλύτερα να μη κλείσει τό θέμα πριν ακούσουμε τόν κ. Έπουργό.

Βάζω αυτή τήν εισήγηση ενώπιον σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Λυσσαρίδη, έλέχθη από τό Βήμα τής Βουλής ότι ό κ. Έπουργός κατά κάποιο τρόπο εξέφρασε τήν επιθυμία να έλθει ενώπιον του Σώματος. Αυτό δέν τό γνωρίζω. Αν ή Βουλή επιθυμεί να καλέσει τόν κ. Έπουργό να έλθει ενώπιον της για να εκθέσει τήν πολιτική τής Κυβερνήσεως επί του θέματος τής ύδρευσης τής Λευκωσίας μπορεί να τό πράξει και θέτω τήν πρόταση αυτή σε ψηφοφορία ενώπιον του Σώματος. Αν τό Σώμα πάρει καταφατική απόφαση, τότε δέν θα κλείσω τό θέμα και θα καλέσω τόν κ. Έπουργό αν μπορεί στην προσεχή συνεδρία να μιλήσει επί του θέματος. Αν, όμως, ή Βουλή αποφασίσει τό αντίθετο, τότε ό κ. Σαββίδης θα έλθει να κλείσει τό θέμα. Γι' αυτό τό λόγο θέτω τήν πρόταση σε ψηφοφορία.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ τής απόψεως να έλθει ό κ. Έπουργός;

Ό κ. Έροδιακόνου, παρακαλώ.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, άπλως ήθελα να έγείρω ένα θέμα πού πρέπει να τό έχει ύπόψη του τό Σώμα πριν να πάρει απόφαση πάνω στο κατά πόσο θα καλέσει τόν κ. Έπουργό.

Αν έλθει στην επόμενη συνεδρία ό κ. Έπουργός τότε θα πρέπει πάλι να παραμείνει τό θέμα για τή μεθεπόμενη συνεδρία πάνω στην ήμερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Δηλαδή δὲν μπορεῖ νὰ κλείσει τὸ θέμα ὁ κ. Σαββίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ εἶναι ὀρθό, κύριε Ἱεροδιακόνου.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο θέτω τὸ θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς κλήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας νὰ ἐμφανισθεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ κάτι θέλει νὰ πεῖ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ εἰσηγούμουν ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθεῖ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὥστε νὰ μπορούμε νὰ ὑποβάλουμε ἐρωτήσεις στὸν κ. Ὑπουργό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ ἡ εἰσήγηση ἦταν νὰ ἐμφανισθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ νὰ μιλήσει δημόσια ἐνώπιον τοῦ Σώματος γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν ὅλοι οἱ Βουλευτές, γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔθεσα τὴν πρόταση αὐτὴ πρὸς ψηφοφορία ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἐχω τὴ γνώμη ὅτι εἶναι προτιμότερο οἱ ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀκουσθοῦν δημοσίως ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ ὄχι στὰ στεγανά μιᾶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ πάλι θέτω τὸ θέμα σὲ ψηφοφορία ἂν θὰ καλέσουμε τὸν κ. Ὑπουργὸ στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ἐκθέσει τὶς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Εἶναι λοιπὸν ὁμόφωνη ἡ ἀπόψη ὅπως ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας κ. Παττίχης, κληθεῖ στὴν προσεχῆ συνεδρία τοῦ Σώματος γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὸ θέμα τῆς ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν πρόκειται νὰ καλέσω τὸν κ. Σαββίδη νὰ κλείσει τὸ θέμα καὶ τὸ θέμα θὰ παραμείνει ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως μέχρις ὅτου μιλήσει ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ γίνῃ ὁποιοδήποτε σχόλιο ἐπὶ τῆς ὁμιλίας του.

Νομίζω, κύριοι, ὅτι μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Σώματος ἔχουμε φθάσει στὸ τέλος τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται γιὰ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη, 2 Ἰουλίου, στίς 5 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ὁ περὶ Ἐκτάκτων Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Διορισμὸς εἰς Δημοσίας Θέσεις) Νόμος τοῦ 1981.
2. Ὁ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἰδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) Νόμος τοῦ 1981.
3. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1981.
4. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1981.
5. Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1981.
6. Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1981.
7. Ὁ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
8. Ὁ περὶ τῆς Διεθνoῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

9. 'Ο περί Θρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
10. 'Ο περί Θερινῆς Μεταμεσημβρινῆς Ἀναπαύσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.
11. 'Ο περί Παγοποιήσεως Ἐνοικίων (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

1. «Τὸ ὕδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψεως ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Γ. Σαββίδη). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
2. «Τὸ ὄξυ ὕδατικὸ πρόβλημα, ὁ νότιος ἀγωγὸς καὶ εἰδικὰ τὸ πρόβλημα τῆς περιοχῆς Κοκκινόχωριῶν καὶ Κιτίου». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη). (Συνέχιση τῆς συζήτησης).
3. «Ἡ ἐρήμωση πολλῶν ὄρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψεως μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ε. Παπαϊωάννου).
4. «Ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μετ' τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς τῆς ἐπιπτώσεις». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ντίνου Κωνσταντίνου).
5. «Τὸ ἀνοιγμα τοῦ φακέλου τῆς Κύπρου καὶ ποιά εἶναι τὰ αἷτια τοῦ ὑπάρχοντος σήμερα στὸν τόπο 200.000 ἐκτοπισμένοι πρόσφυγες στὴ Νότια Κύπρον». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κυρίας Ρήνας Κατσελλῆ καὶ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ).
6. «Ἡ ἀνάγκη διεξαγωγῆς πλήρους καὶ ἐξονυχιστικῆς ἔρευνας στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο Ἀνακουφίσεως Προσφύγων». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κ.κ. Κωνσταντίνου Λόρδου, Κώστα Χατζηκακοῦ καὶ Χριστοῦ Σολωμῆ).
7. «Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα, εὐθύνες καὶ παράλειψις τῆς Κυβέρνησης». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Γιαννάκη Ὁμήρου).
8. «Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβέρνησης ὡς πρὸς τὸ δημόσιο συμφέρον». (Θέμα ἐγγραφὲν μετ' εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ κ. Ι. Μάτση).
9. «Ἡ ἐπέκταση τοῦ Σχεδίου ἀσφάλειας τῶν γεωργικῶν προϊόντων πρὸς κάλυψη καὶ ἄλλων θεομηγιῶν, κυρίως τοῦ παγετοῦ καὶ καύσινα γιὰ τὰ ἀμπελια». (Θέμα ἐγγραφὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτῆ κ. Κυριάκο Παπαδημητρίου).

Ὁ κ. Παπαδόπουλος καὶ ὁ κ. Γαλανός.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέλω νά ἐγγράψω θέμα, κύριε Πρόεδρε.

«Οἱ νέοι ἐπιστήμονες καί ἡ μελέτη τρόπων δικαιοτέρας ἀπασχόλησης τους ἀπό τήν Κυβέρνηση ἢ ἄλλω πως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό θέμα τό ὁποῖο θέλει νά ἐγγράψει ὁ κ. Παπαδόπουλος τό ἔχετε ἀκούσει, κύριοι.

Τό θέτω ἐνώπιον τοῦ Σώματος δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 73, παράγραφος 6 τοῦ Συντάγματος.

Ποιοί ψηφίζουν ὑπέρ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐνα λεπτό, κύριε πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, σᾶς παρακαλῶ νά ψηφίσουμε πρῶτα πάνω στό θέμα πού ἔθεσε ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Περί αὐτοῦ πρόκειται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ὑπέρ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος;

Παμψηφεῖ λοιπόν ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅταν σήκωσα τό χέρι μου ἤθελα νά εἰσηγηθῶ προηγουμένως κάποια μικρή τροποποίηση στόν τίτλο καί ἡ τροποποίηση στόν τίτλο καί ἡ τροποποίηση ἦταν ἡ λέξη «δικαιοτέρα» νά γίνει «δικαία».

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι πού παρεμβαίνω. Εἶναι παραβίαση τῆς διαδικασίας εἶναι ἡ δευτέρα βδομάδα πού συμβαίνει τό ἴδιο πράγμα ἀκριβῶς γιά θέμα τό ὁποῖο ἔληξε. Ἐνεγράφη τό θέμα καί ἐγείρεται ὁ κ. Γαλανός ἐκ τῶν ὑστέρων νά κάμει διορθώσεις πάνω στόν τίτλο τοῦ θέματος. Εἶναι ἀπαράδεκτο αὐτό.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τουναντίον ἐγώ θέτω θέμα διαδικασίας διότι δέν μοῦ δώσατε τό λόγο νά κάμω τήν τροποποίηση πρὶν μπεῖ σέ ψηφοφορία τό θέμα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, σηκώθηκα γιά νά ἐγγράψω τό ἀκόλουθο θέμα. «Ἡ ἀδέσμευτη πολιτική τῆς Κυβέρνησης, τό πλέον ἀναγκαῖο ὑπόβαθρο τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς της ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καί ἐγώ θέλω νά ἐγγράψω θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νά τελειώσουμε πρῶτα μέ τό θέμα τό ὁποῖο εἰσηγήθηκε ὁ κ. Γαλανός.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ λόγος εἶναι διότι ἴσως συνδυάζεται μέ τό θέμα πού εἰσηγήθηκε ὁ κ. Γαλανός. Γι' αὐτό ζήτησα τό λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν συνδυάζεται, μάλιστα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι : « Ἡ κατανομή τῶν πρεσβειῶν καί τὸ ἐθνικὸ συμφέρον ».

Ἄν ὁ κ. Γαλανὸς συμφωνεῖ, μπορεῖ νὰ ἐγγραφεῖ ὑπὸ τὴν εὐρύτερη αὐτοῦ ἔννοια, εἰδάλλως δὲν ἐπιμένω, μπορεῖ νὰ ἐγγραφεῖ ὡς ἄλλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανὸς συμφωνεῖ;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μᾶλλον δὲν συμφωνῶ. Θὰ ἤθελα νὰ ἐγγραφεῖ τὸ θέμα ὅπως ἐτέθη καὶ μᾶλλον θὰ ἤθελα νὰ κάμω τὴ διευκρίνιση ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἀνέφερα ἐγγράφεται ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΔΗΚΟ καὶ ὁ εἰσηγητὴς θὰ εἶμαι ἐγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω τὸ θέμα αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ Σώματος δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 73, παράγραφος 6 τοῦ Συντάγματος.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ;

Ὁμοφώνως τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Κατόπιν ἐρχόμεθα στὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔθεσε ὁ εὐπαίδευτος ἀρχηγὸς τῆς ΕΔΕΚ κ. Λυσσαρίδης.

Διατυπῶστε, παρακαλῶ, τὸ θέμα, κύριε Λυσσαρίδη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

« Ἡ κατανομή τῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσωπειῶν τῆς Κυβέρνησης καὶ τὸ ἐθνικὸ συμφέρον ».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. « Ἡ κατανομή τῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσωπειῶν τῆς Κυβέρνησης καὶ τὸ ἐθνικὸ συμφέρον ».

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν πρόκειται νὰ ἐγγράψω θέμα. Ἄπλως θὰ ἤθελα νὰ δοθεῖ μιὰ διευκρίνιση γιὰ τὸ θέμα ποῦ θὰ ἔλθει ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς νὰ μιλήσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Γιὰ τὸ θέμα τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας ζήτησα τὸ λόγο, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ τελειώσουμε μὲ τὴν ψηφοφορία τοῦ κ. Λυσσαρίδη, κύριε Παπαδημητρίου.

Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Γαλανέ τι θέλετε;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸν ἔντιμο συνάδελφο κ. Λυσσαρίδη νὰ ἐπεξηγήσει κάπως καλύτερα τὸ συνδυασμὸ τοῦ θέματος τῶν πρεσβειῶν μὲ τὸ ἐθνικὸ συμφέρον πρὶν ἀποφασίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης, παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πολὺ εὐχαρίστως.

Κάθε χώρα ἐπιλέγει, ἀνάλογα μὲ τὶς δυνατότητες τῆς, νὰ ἔχει ἓνα ὀρισμένο

ἀριθμὸ πρεσβειῶν στὶς διάφορες χώρες καὶ ἀσφαλῶς αὐτὴ ἡ κατανομὴ γίνεται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος. Καὶ θὰ ἤθελα νὰ συζητήσουμε στὴ Βουλὴ ἂν ἡ σημερινὴ κατανομὴ πράγματι ἐξυπηρετεῖ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου ἢ ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνεαι ἄλλη κατανομὴ ἢ ἂν θὰ πρέπει νὰ γίνουιν προσθήκες, δεδομένου ὅτι ὅ,τι ἔγινε δὲν εἶναι δυνατό φυσικὰ πλέον νὰ ἀποσυρθεῖ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ θέματος. Καὶ ἡ ἐντύπωση μου εἶναι ὅτι ἡ σημερινὴ κατανομὴ τῶν πρεσβειῶν δὲν εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν ἀδέσμευτη πολιτικὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε εἶχα ζητήσσει νὰ συνδυάσουμε τὰ δύο θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανὸς νομίζει ὅτι μποροῦν νὰ συνδυασθοῦν τὰ δύο θέματα;

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἐντελῶς χωριστὸ τὸ θέμα, πιστεύω, καὶ θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ τροποποίησιν στὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔχει ἐγγράψει ὁ κ. Λυσσαρίδης, ἂν συμφωνεῖ.

Θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος κατὰ πόσο εἶναι ἐπαρκεῖς οἱ διπλωματικὲς ὑπηρεσίες στὸ ἐξωτερικόν. Ἐν συμφωνεῖ ὁ συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, νὰ ἐγγραφεῖ μὲ αὐτὸ τὸν τίτλο, διότι νομίζω ὅτι ἴσως ὁ τίτλος τὸν ὁποῖο εἰσηγεῖται νὰ μὴ διαφέρει πολὺ ἀπ' αὐτὸ τὸν τίτλο τὸν ὁποῖο εἰσηγοῦμαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

«Ἐπάρκεια» σημαίνει ἂν κάνουν καλὰ τὴ δουλειά τους. Θὰ εἶναι τμημα. Ἄλλὰ ἐγὼ θέλω νὰ ἐξετασθεῖ—δὲν μὲ ἐνδιαφέρει ὁ τίτλος—ἄς ποῦμε «ἡ διπλωματικὴ ἐκπροσώπιση τῆς Κύπρου ἀνά τὴν Ἰνδία». Δὲν ἔχω ἐνσταση γιὰτὶ ἐγὼ δὲν θέλω ποτὲ νὰ προδικάζω ποιά θὰ εἶναι ἡ τοποθέτηση τῆς Βουλῆς, δεδομένου—ὅπως τὸ ἔβαλα ἄλλωστε ἦταν οὐδέτερο τὸ θέμα—ὅτι δὲν θὰ ἦταν ἐνάντια στὸ ἐθνικὸ συμφέρον. Ἦταν «τὸ ἐθνικὸ συμφέρον καὶ ἡ κατανομὴ τῶν διπλωματικῶν ἀποστολῶν».

Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία. Δὲν προδικάζει ἐκ τῶν προτέρων ποιά θὰ εἶναι ἡ τοποθέτηση τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπὸν, νομίζω κύριοι, ὅτι πρέπει νὰ θέσω τὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ὁ κ. Λυσσαρίδης ἐνώπιον τοῦ Σώματος βάσει τοῦ ἄρθρου 73, παράγραφος 6 τοῦ Συντάγματος.

Παρακαλῶ πόσα μέλη ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Λυσσαρίδης;

Ὅμοφώνως λοιπὸν ἐγγράφεται καὶ τὸ θέμα τοῦ κ. Λυσσαρίδης. Ὁ κ. Παπαδημητρίου αὐτὴ τὴ στιγμὴ μπορεῖ νὰ μᾶς μιλήσει γιὰ τὸ ὕδατικὸ θέμα.

K. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ διέκοψα προηγουμένως γιὰτὶ ἦταν ὁμόφωνη ἡ ἀπόφαση ὅπως καὶ εἶναι ὁμόφωνη.

Ἀφέθη νὰ νοηθεῖ ὅτι ὁ ἐντιμὸς Ἰπουργὸς θὰ μιλήσει μόνο γιὰ τὸ ὄξυ ὕδατικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας. Εἶχαμε τὴν ἐντύπωση πὼς θὰ μιλοῦσε καὶ γιὰ τὸ ἄλλο πρόβλημα ποὺ εἶναι τὸ δεῦτερο θέμα, γιὰ τὸ Νότιο Ἄγωγὸ καὶ τὸ ὄξυ πρόβλημα τῶν Κοκκινόχωριῶν. Ἐν θὰ γίνουιν σὲ συνδυασμὸ ἢ ἂν θὰ ἔλθει σὲ δεῦτερο στάδιο νὰ μιλήσει ὁ κ. Ἰπουργὸς γιὰ τὰ ἄλλα

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Όχι, δὲν ἀποκλείεται, κύριε Παπαδημητρίου, ἀλλὰ ἂν μπορεῖ καὶ γιὰ τὰ δυὸ θέματα ἀσφαλῶς θὰ τὸ κάμει. Ἄν δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει τότε θὰ μιλήσει μόνο γιὰ τὸ θέμα τὸ ὁποῖο συζητοῦμε, καὶ πάλι τὸν παρακαλοῦμε, καὶ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶναι πρόθυμος νὰ μᾶς διαφωτίσει ἐπὶ ὅλων τῶν θεμάτων τοῦ Ὑπουργείου του.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ἔωρα λήξεως 7.10 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰ) :—

'Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Γαλανὸς Ἀλέξης	'Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Γεώργιος	Παναγίδης Κίμων
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Παπαδημητρίου Κυριάκος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Κατσελλῆ Ρήνα	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Κατσουνωτὸς Ἰάκωβος	Παπαρὲς Αὐγερινὸς
Κληρίδης Γλαῦκος	Πέτας Χρῖστος
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Πουμπουρῆς Μιχάλης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Σαββίδης Γεώργιος
Λιβέρας Δημήτριος	Σολωμῆς Χρῖστος
Λόρδος Κωνσταντῖνος	Φάντης Ἀνδρέας
Λυσσαρίδης Βάσος	Χατζηκακοῦ Κώστας
Μαθηκολώνης Ἀνδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μάτσης Ἰωάννης	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαυρονικόλας Νίκος	Ψυλλίδης Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Θαλῆς	

'Αντιπρόσωποι Ὀρθοσκευτικῶν Ὁμάδων

'Αστζιάν Ἀντρανίκ

Κυρίλλης Φέλιξ

Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἐκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο α' Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἀποκτήσεως καὶ Κατοχῆς Πυροβόλων Ὀπλων ὑπὸ Ἰδιωτῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
2. Ἐκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο α' Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς, Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Λαϊκῆς Λιβυκῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1981», ἡ ἀγόρευση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γ. Σαββίδη πάνω στὸ θέμα καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
3. Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
4. Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ διεξαγωγὴ συζήτησης (Μανώλης Χριστοφίδης,

Β. Λυσσαρίδης, 'Αλ. Γαλανός, Χρ. Πέτα, Χρ. Κουρτελλάρης, Θ. Μιχαηλίδης, Γλ. Κληρίδης, Κ. Παναγίδης) πάνω στο θέμα «Τὸ ὑδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση του» ποὺ εἶχε ἐγγράψει ὁ ἀξ. Βουλευτῆς κ. Γ. Σαββίδης (συνέχιση τῆς συζήτησης) καὶ ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Σώματος ὅπως κληθεῖ ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων κ. Παττίχης γιὰ νὰ μιλήσει πάνω στοῦ θέμα κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

5. Ἐγγραφή στοῦ Κεφάλαιο Δ' τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης τῶν ἀκολουθῶν νέων θεμάτων :—

- (α) «Οἱ νέοι ἐπιστήμονες καὶ ἡ μελέτη τρόπων δικαιότερης ἀπασχόλησης τους ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἢ ἄλλως πως.»
(Θέμα ἐγγραφῆν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γεωργίου Παπαδοπούλου),
- (β) «Ἡ ἀδέσμευτη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, τὸ πλέον ἀναγκαῖο ὑπόβαθρο τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς της ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας». (Θέμα ἐγγραφῆν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Α. Γαλανοῦ ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ ΔΗΚΟ).
- (γ) «Ἡ διπλωματικὴ ἐκπροσώπηση τῆς Κύπρου ἀνὰ τὴν Ὑφήλιον». (Θέμα ἐγγραφῆν μὲ εἰσήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Β. Λυσσαρίδης).

Τιμὴ 50 Μίλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 2ας ΙΟΥΛΙΟΥ 1981

(Ὡρα ἐνάρξεως 5.10 μ.μ.)

(Ἄρ. 5)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

(Ε. Παπαϊωάννου)

Κηρύσσω τὴν ἐνάρξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτο θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη εἶναι Νομοθετικὴ Ἔργασία :

«Ὁ περὶ Ἐκτάκτων Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Διορισμὸς εἰς Δημοσίας Θέσεις) Νόμος τοῦ 1981» καὶ

«Ὁ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἰδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) Νόμος τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσει τὴν κοινὴ ἐκθεση στὴ Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΘΕΣΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΙΔΡΥΣΙΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Ἀλέξης Γαλανός

Γαλῆς Μιχαηλίδης

Μανώλης Χριστοφίδης

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

Ἰάκωβος Κατσουρωτός

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὰ πρὸ πάνω νομοσχέδια σὲ συνεδρία τῆς πού συγκροτήθηκε στίς 23 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν πού ἀνάλυσαν στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τῶν ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίων.

Σκοπὸς τοῦ πρώτου νομοσχεδίου εἶναι ὁ διορισμὸς στὴ δημόσια ὑπηρεσία τῶν ἐκτάκτων δημοσίων ὑπαλλήλων πού βρίσκονται στὴν ὑπηρεσία κατὰ τὴν 1η Δεκεμβρίου 1977 καὶ ὑπηρετοῦν ἀπὸ ἐκτοτε πάνω σὲ ἑκτακτὴ βάση. Ὁ διορισμὸς τῶν προσώπων αὐτῶν, ὅπως προτείνεται στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο, γίνεται μὲ βάση τὸν προτεινόμενον νόμο καὶ χωρὶς νὰ ἀκολουθηθεῖ ἡ διαδικασία πού προβλέπεται στὸν περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας Νόμο, νοουμένου ὅμως ὅτι τὰ πρόσωπα αὐτὰ κατέχουν, κατὰ τὸ χρόνο τοῦ διορισμοῦ τους, τὰ προσόντα πού ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὰ σχέδια ὑπηρεσίας τῶν θέσεων στίς ὁποῖες θὰ διοριστοῦν. Στὴν κατηγορία τῶν προσώπων αὐτῶν δὲν περιλαμβάνονται ἑκτακτοὶ ὑπάλληλοι πού ὑπηρετοῦν σὲ ἀναπτυξιακὰ ἔργα καθορισμένης χρονικῆς διάρκειας ἢ σὲ ἐποχιακὴ ἢ ἑκτακτὴ ἐργασία.

Σκοπὸς τοῦ δευτέρου νομοσχεδίου εἶναι ἡ δημιουργία ἀριθμοῦ προσωρινῶν ὀργανικῶν θέσεων στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία ἐπιπρόσθετα μὲ τίς προσωρινὲς ὀργανικὲς θέσεις πού δημιουργήθηκαν μὲ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1981 (Τακτικὸ καὶ Ἀναπτύξεως) ὥστε νὰ καταστεί δυνατὸς ὁ διορισμὸς σ' αὐτὲς τῶν ὑπαλλήλων γιὰ τοὺς ὁποῖους πραγματεύεται τὸ πρῶτο νομοσχέδιο.

Ὁ συλλογικὸς διορισμὸς τῶν πρὸ πάνω προσώπων κατὰ παρέκκλιση ἀπὸ τὴν ἰσχύουσα διαδικασία κρίθηκε ἀναγκαῖος γιὰ τὴν κανονικὴ καὶ ἀπρόσκοπη λειτουργία τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας μὲ καὶ τὰ πρόσωπα αὐτὰ, σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ὑφιστάμενων συνθηκῶν, δὲν κατέστη ἐφικτὸ νὰ διοριστοῦν σὲ δημοσίες θέσεις σύμφωνα μὲ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία.

Τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο κατάρθεσε, στὴ διάρκεια πού τὸ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἰδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) νομοσχέδιο ἐκκρεμοῦσε στὴ Βουλὴ, νέους Πίνακες τῶν θέσεων πού προτείνονται νὰ δημιουργηθοῦν καὶ αὐτὸ σὰν ἀποτέλεσμα τῆς ἀξιολόγησης καὶ ἀναδιάρθρωσης τῶν δημοσίων θέσεων πού εἶχε γίνει στὸ μεταξύ μὲ τὸν περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμο (Ἄρ. 3) τοῦ 1981 (Ἄρ. 20 τοῦ 1981) καὶ τὸν περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμο (Ἄρ. 1) τοῦ 1981 (Ἄρ. 21 τοῦ 1981). Ἡ Ἐπιτροπὴ κατ' ἀκολουθίαν ἀντικατέστησε τοὺς πίνακες πού ἀρχικὰ περιελήφθηκαν στὸ ἐν λόγω νομοσχέδιο μὲ τοὺς νέους διαφοροποιούμενους Πίνακες ὥστε νὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τίς θέσεις πού ἔχουν δημιουργηθεῖ ἢ ἀναδιαρθρωθεῖ μὲ βάση τὴν ἀξιολόγηση πού ἔγινε.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὰ πρὸ πάνω νομοσχέδια, ὡς θέμα ἀρχῆς, ἐπικροτεῖ τὴ σταδιακὴ κατάργηση τοῦ ἀπρηχαιωμένου θεσμοῦ τῶν ἐκτάκτων ὑπαλλήλων στὴ δημόσια ὑπηρεσία καὶ θεωρεῖ τὰ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια σὰν τὸ σωστὸ βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς κατάργησης τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ. Πρόσθετα ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ τὴν κατάργηση τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένη γιατί ἔτσι οἱ καθιερωμένες διαδικασίες ἐπιλογῆς καὶ διορισμοῦ προσώπων στὸν κρατικὸ μηχανισμό θὰ ἀκολουθοῦνται στὸ σύνολό τους. Περαιτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖ τὴν Κυβέρνηση νὰ πάρει ὅλα τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα ὥστε νὰ ἀποφεύγονται προσλήψεις ὑπαλλήλων πάνω σὲ ἑκτακτὴ βάση ὥστε νὰ μὴ διακωλύεται ὁ ὑπὸ κατάργηση θεσμοῦ.

Με βάση τις πιο πάνω παρατηρήσεις της και εξηγήσεις ή Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμους του πρώτου νομοσχεδίου, όπως κατατέθηκε από την Έκτελεστική Έξουσία, και του δεύτερου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιλητές επί θέματος αρχής επί των δυο Νομοσχεδίων ;

Έφόσον δεν υπάρχουν όμιλητές επί θέματος αρχής προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση των Νομοσχεδίων ή οποία θα γίνει διά της ανάγνωσης του αριθμού των άρθρων και των πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 έγκριθεί ;

Μή υπάρχουσας ένστάσεως το άρθρο 1 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 έγκριθεί ;

Έφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 2 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διορισμός υπαλλήλων. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 έγκριθεί ;

Έφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 3 έγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση ή οποία θα γίνει διά της αναγνώσεως του τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ό περι Έκτάκτων Δημοσίων Υπαλλήλων (Διορισμός εις Δημοσίας Θέσεις) Νόμος του 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το Νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο ;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Έφόσον δεν υπάρχει ένσταση το Νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο δεύτερο Νομοσχέδιο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 έγκριθεί ;

Έφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 1 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπιπρόσθετοι Προσωρινάι Θέσεις. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 έγκριθεί ;

Έφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 2 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρώτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπίκειται ἐνστάση ὅπως ὁ Πρώτος Πίναξ ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση ὁ Πρώτος Πίνακας ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαγραφή τοῦ διπλοῦ σταυροῦ ἐξ ὠρισμένων θέσεων. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπίκειται ἐνστάση ὅπως τὸ ἄρθρο 3 ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἄρθρο 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπίκειται ἐνστάση ὅπως ὁ Δεύτερος Πίνακας ἐγκριθεῖ ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση ὁ Δεύτερος Πίνακας ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀλλαγὴ τίτλου θέσεων. Ἄρθρον 4. Τρίτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπίκειται ἐνστάση ὅπως τὸ ἄρθρο 4 καὶ ὁ Τρίτος Πίνακας ἐγκριθοῦν ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἄρθρο 4 καὶ ὁ Τρίτος Πίνακας ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀναγνώσιμη θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἰδρυσις Προσωρινῶν Θέσεων) Νόμος τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπίκειται ἐνστάση ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ἐγκριθεῖ σὲ Νόμο ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται σὲ Νόμο.

Προχωροῦμε στὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσει τὴν ἐκθεση ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 4) ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Ἀλέξης Γαλανός

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Μανώλης Χριστοφίδης

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς πού συγκροτήθηκε στὶς 23 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £994,673 καὶ ἡ διάθεση του—

- (α) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης πού ἀπαιτήθηκε γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν γιὰ ἀνάδειξη τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων·
- (β) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς συναλλαγματικῆς διαφορᾶς πού ἔχει προκύψει ἀπὸ τὴ διακύμανση τῆς δραχμῆς ἔναντι τῆς Κυπριακῆς λίρας ἀναφορικὰ πρὸς τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση (72 ἐκ. δραχμ.) τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης πρὸς τὴν Κύπρο γιὰ τὸ οἰκονομικὸ ἔτος 1978.
- (γ) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς δαπάνης ἀπὸ ζημιᾶς πού προκύπτουν ἀπὸ ἐξωτερικὰ δάνεια πού συνάπτονται ἀπὸ τὴν Τράπεζα Ἀναπτύξεως Κύπρου σὰν ἀποτέλεσμα τῆς διακύμανσης τῶν συναλλαγματικῶν ἰσοτιμιῶν καὶ τὴν ἐπιχορήγηση τῶν ἐπιτοκίων τῆς Τράπεζας αὐτῆς γιὰ τὰ δάνεια πού συνάπτει ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ πού ὑπερβαίνουν τὸ ἐπιτόκιο τοῦ 6%· καὶ
- (δ) γιὰ τὴν κάλυψη τῆς ἐκ £9,350 δαπάνης πού ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν λειτουργία τῆς νέας Τεχνικῆς Σχολῆς «Μακάριος Γ'» Λευκωσίας πού θὰ λειτουργήσει γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸ σχολικὸ ἔτος 1981—1982.

Ἡ πιὸ πάνω δαπάνη θὰ βαρύνει ἐννέα ἄρθρα τοῦ Κεφαλαίου 71.18Α «Παιδεία—Τεχνικὴ Σχολὴ Μακάριος Γ' Λευκωσίας» καὶ σύμφωνα μὲ τίς πρόνοιες τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1981 (Ἄρ. 4 τοῦ 1981) γιὰ τὴ δημιουργία νέων Ἀρθρῶν ἀπαιτεῖται ἡ ψήφιση ἀπὸ τὴ Βουλὴ νομοθεσίας γιὰ συμπληρωματικὴ πίστωση.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργείου, οἱ πρόνοιες πού ἔγιναν γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ τρέχοντος χρόνου ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέσουν καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάζεις ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐπιπροσθέτων ποσῶν πού τώρα ἀπαιτοῦνται κάτω ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο ἄρθρο τῶν ἀντίστοιχων Κεφαλαίων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὑπάρχει ἀνάγκη ἔγκρισης συμπληρωματικῆς πίστωσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς διάθεσης τοῦ πιὸ πάνω ποσοῦ χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἵπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς, παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ προχωρήσουν στὴ δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἵπάρχει ἐνσταση ὅπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἐνσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £994,673 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1981. * Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. * Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκριθοῦν;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (* Ἄρ. 4) τοῦ 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

« Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (* Ἄρ. 5) τοῦ 1981 ».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσει τὴν ἐκθεσὴ στὸ Σῶμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (* Ἄρ. 5) ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

* Ἀλέξης Γαλανός

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Μανώλης Χριστοφίδης

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

* Ἰάκωβος Κατσουνωτός

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πρὶν πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 23 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρίαση αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ἰπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχεδίου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισή καὶ διάθεσή ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £362,808, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἀριθμοῦ δαπανῶν ποὺ ἔχουν ἐγκριθεῖ μὲ τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ τοῦ 1980.

Όπως ειδικότερα αναφέρεται στην Εισηγητική Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών, το πιά πάνω ποσό θα διατεθεί για την αγορά ιματισμού, εξάρτυσης, όπλων και πυρομαχικών και έξοπλισμού τηλεπικοινωνιών καθώς και για την αντικατάσταση μηχανοκινήτων όχημάτων της Αστυνομίας, για την αγορά μηχανοκινήτων όχημάτων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και για την αγορά νοσοκομειακού και ιατρικού έξοπλισμού.

Επειδή δέν υπάρχουν ισάξίες έξοικονομήσεις για την κάλυψη τών πιά πάνω δαπανών από όποιαδήποτε άλλα αντίστοιχα Κεφάλαια του Τακτικού Προϋπολογισμού παρίσταται ανάγκη έγκρισης τής υπό συζήτηση συμπληρωματικής πίστωσης.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού άφου μελέτησε τό όλο θέμα συμφωνεί με την έπαναψήφιση τού πιά πάνω ποσού χρημάτων γι' αυτό και όμόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σέ νόμο τού πιά πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιλητές επί θέματος άρχής;

Εφόσο δέν υπάρχουν όμιλητές επί θέματος άρχής παρακαλώ τό Γραμματέα όπως προχωρήσει στη δεύτερη άνάγνωση τού Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος: "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρο 1 έγκριθεί;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό άρθρο 1 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισις πληρωμής έκ τού λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £362,808 διά την χρήςιν τού έτους τού λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρο 2 έγκριθεί;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό άρθρο 2 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις τών δαπανηθησομένων ποσών. "Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρο 3 και ό Πίνακας έγκριθούν;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό άρθρο 3 και ό Πίνακας έγκρίνονται.

Η τρίτη άνάγνωση θα γίνει διά τής άναγνώσεως τού τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος ('Άρ. 5) τού 1981.

(Κρούουν οί κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό Νομοσχέδιο ψηφισθεί σέ Νόμο;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό Νομοσχέδιο ψηφίζεται σέ Νόμο.

α' Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος ('Άρ.6) τού 1981».

Παρακαλώ τόν Πρόεδρο τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Οικονομικών νά άναγνώσει την έκθεση τής Έπιτροπής στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Άλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Μανώλης Χριστοφίδης

Λεόντιος Ίεροδιακόνου

Ίάκωβος Κατσουνωτός

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πρῶτον πᾶνω νομοσχέδιον σὲ συνεδρία τῆς πρὸ συγκροτήθηκε στίς 23 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὕτη κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ ἀνάλυσαν στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Μὲ τὸ νόμον πρὸς προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἐγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸ λογαριασμὸν τοῦ Πάγιου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξεως τῶν £100,000 καὶ ἡ διάθεσί τους—

- (α) γιὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης πρὸς ἀπαιτεῖται γιὰ ἐπιδιορθώσεις καὶ συντήρησιν Κυβερνητικῶν κατοικιῶν, διαμερισμάτων τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἀστυνομικῶν σταθμῶν
- (β) γιὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης πρὸς ἀπαιτεῖται γιὰ ἐπιδιορθώσεις καὶ συντήρησιν κτιρίων νοσοκομείων, ἐργαστηρίων, ἰδρυμάτων, φαρμακείων καὶ ἀγροτικῶν κέντρων καὶ
- (γ) γιὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης πρὸς ἀπαιτεῖται γιὰ ἐπιδιορθώσεις καὶ συντήρησιν τοῦ ἀερολιμένα τῆς Λάρνακας.

Ὅπως εἰδικότερα ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργείου, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάζιες ἐξοικονομήσεις γιὰ τὴν κάλυψιν τοῦ πρῶτον πᾶνω ποσοῦ χρημάτων, κάτω ἀπὸ ὅποιονδήποτε ἄλλο ἄρθρον τοῦ Κεφαλαίου 80Α «Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὑπάρχει ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πίστωσης, πράγμα στὸ ὅποιον καὶ ἀποβλέπει τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ διατεθεῖ τὸ πρῶτον πᾶνω ποσὸν χρημάτων γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισιν σὲ νόμον τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸ Γραμματεῖα ὅπως προχωρήσει στὴ δευτέρην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτιτίλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

- Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;
- Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

·Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £100,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

- Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;
- Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

- Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκριθοῦν;
- Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ ἄρθρο 3 καὶ ὁ Πίνακας ἐγκρίνονται.
- Ἡ τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

·Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1981.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

- Υπάρχει ένσταση όπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο;
- Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.
- «Ὁ περὶ Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1981».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεση στὸ Σῶμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντῖνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

·Αλέξης Γαλανός

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Μανώλης Χριστοφίδης

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

·Ιάκωβος Κατσουνωτὸς

·Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πῶς πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς ποὺ συγκροτήθηκε στίς 23 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Μὲ τὸ νόμο ποὺ προτείνεται σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισις καὶ διάθεσις ἀπὸ τὸ λογαριασμὸ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς

τάξης των £2,028,146, για τη συνέχιση και συμπλήρωση, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος χρόνου, αριθμού έργων ανάπτυξης που προγραμματίστηκαν και εγκρίθηκαν από τον Προϋπολογισμό 'Αναπτύξεως του 1980.

Περισσότερες λεπτομέρειες για κάθε ένα έργο ξεχωριστά αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα Β που επισυνάπτεται στην Εισηγητική Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού αφού μελέτησε το όλο θέμα και έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η δαπάνη που προτείνεται αναφέρεται σε έργα ανάπτυξης που εγκρίθηκαν παλαιότερα από τη Βουλή, συμφωνεί με την επαναψήφιση του πιά πάνω ποσού χρημάτων για αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του πιά πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσο δέν υπάρχουν όμιλητές επί θέματος αρχής παρακαλώ τό Γραμματέα νά προχωρήσει στη δεύτερη ανάγνωση του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρο 1 έγκριθει;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό άρθρο 1 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισις πληρωμής έκ του λογαριασμού Ταμείου 'Αναπτύξεως ποσού £2,028,146 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1981.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρο 2 έγκριθει;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό άρθρο 2 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. "Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρο 3 και ό Πίνακας έγκριθούν;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό άρθρο 3 και ό Πίνακας έγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του Νομοσχεδίου ή όποία θά γίνει διά τής αναγνώσεως του τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Άρ. 2) του 1981.

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό Νομοσχέδιο ψηφισθει σε Νόμο;

Εφόσο δέν υπάρχει ένσταση τό Νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Ύπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο τής αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής νά αναγνώσει την έκθεση στο Σώμα.

Ο κ. Φάντης νά αναγνώσει την έκθεση στη θέση του κ. Ζιαρτίδη.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ἄνδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Ἄνδρέας Φάντης

Κίμων Παναγίδης

Ρήνα Κατσελλῆ

Κωνσταντῖνος Λόρδος

Αύγερινός Παπαρῆς

Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελέτησε τὸ πρῶτον νομοσχέδιον πρὸς τὴν συνέδριάν της πρὸς συγκροτήθηκα στὶς 25 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνέδριάν αὐτὴ κλήθηκα καὶ παρευρέθηκα εκπρὸσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Μὲ τὸ νόμον πρὸς προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν Νόμου ὥστε κατὰ τὸν ὑπολογισμό τοῦ ὕψους τοῦ δημοσίου βοηθήματος πρὸς παραχωρεῖται ἀπὸ τὸ Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Ὑπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας πρὸς ἀνάπηρα πρόσωπα καὶ πρὸς ἐξαρτώμενους πεσόντων ἢ ἐξαφανισθέντων νὰ μὴ λαμβάνεται ὑπόψη ὡς εἰσόδημα ὁποιοδήποτε ποσὸ σύνταξης ἢ χορηγήματος πρὸς λαμβάνουν τὰ πρόσωπα αὐτὰ μετὰ τὴν σχετικὴ νομοθεσία.

Σύμφωνα μετὰ τὴν ισχύουσα περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων νομοθεσία γιὰ τοὺς σκοποὺς ὑπολογισμοῦ τοῦ ὕψους τοῦ δημοσίου βοηθήματος δὲν ἐλαμβάνετο μέχρι σήμερα ὑπόψη ὡς εἰσόδημα μόνο τὸ κατώτατον ποσὸ σύνταξης ἢ χορηγήματος πρὸς παραχωρεῖται πρὸς δικαιούμενα πρόσωπα ἀπὸ τὴν ὑπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπὴ Χορηγημάτων Ἀνακουφίσεως Παθόντων. Ἡ Παγκύπρια Ὁργάνωση Ἀποκατάστασης Παθόντων μετὰ αἴτημά της πρὸς τὴν Κυβέρνηση ζήτησε νὰ μὴ λαμβάνεται ὑπόψη ὡς εἰσόδημα γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς παραχώρησης δημοσίου βοηθήματος ὁλόκληρον τὸ ποσὸ τῆς πρῶτον σύνταξης ἢ χορηγήματος. Τὸ αἴτημα αὐτὸ θεωρήθηκε ὡς δικαιολογημένο γιὰτὶ ἀναμφίβολα βελτιώνει τὰ παρεχόμενα δημοσίου βοηθήματα πρὸς ἀναξιοπαθοῦσα αὐτὴ τάξη τῶν πολιτῶν γι' αὐτὸ καὶ ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον κατὰ τὴν συνέδριάν της στὶς 16 Ἀπριλίου 1981 καὶ ἐξουσιοδοτήθηκε ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ καταθέσει τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον πρὸς τὴν Βουλὴν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλον θέμα ὁμόφωνα υἱοθετεῖ πρὸς τὴν ὁλότητά της τὴν προτεινόμενη βελτίωση τῆς νομοθεσίας περὶ δημοσίων βοηθημάτων γι' αὐτὸ καὶ εἰσγγεῖται πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ψήφισιν πρὸς νόμον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητῆς, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν Γραμματέα νὰ προχωρήσει πρὸς τὴν δευτέρην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. *Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 1 ἐγκριθεῖ;

*Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ ἄρθρο 1 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. *Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 2 ἐγκριθεῖ;

*Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ ἄρθρο 2 ἐγκρίνεται.

*Η τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν Νόμων τοῦ 1975 καὶ 1976 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων Νόμοι τοῦ 1975 ἕως 1981.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Υπάρχει ένσταση όπως τὸ Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο;

*Εφόσο δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο Νομοσχέδιο.

Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα Νομοσχέδια δὲν ὑπάρχουν ἐκθέσεις τῶν ἀρμόδιων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Κατὰ συνέπεια δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συζητηθοῦν.

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Β—Κατάθεση Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ὁργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Στέγης (Διάρθρωσις καὶ Ὅροι Ὑπηρεσιᾶς) Κανονισμοὶ τοῦ 1981. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα ἔγγραφα πρὸς κατάθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Γ—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸ Γραμματεᾶ νὰ ἀναγνώσει τίς Ἐρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις.

*Ερώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981, ὑποβληθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Βουλευτὴ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκο Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα στὶς 17 Φεβρουαρίου 1981.

«Στὴν κοινότητα Φύτης τῆς Πάφου ὑπῆρχε μόνιμη ἔδρα μαίας, ἡ ὁποία προσέφερε τίς ὑπηρεσίες της σὲ ὀκτώ κοινότητες τῆς περιοχῆς.

*Απὸ διετίας ἡ ἔδρα τῆς μαίας παραμένει κενή.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσει τὴ Βουλὴν, γιὰτὶ δὲν διορίζεται μαῖα στὸ ὑγειονομικὸ κέντρο Φύτης, ποὺ ἐπὶ ἀποικιοκρατίας ὑπῆρχε, πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ τότε προτίθεται νὰ διορίσει μαῖα.»

Ἀπάντηση ἡμερομηνίας 27 Ἰουνίου 1981, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας σὲ Ἐρώτηση ἡμερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1981 τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτῆ περιφέρειας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἡ μαῖα ποὺ ἦταν τοποθετημένη στὴ Φύτη δὲν ἔκαμνε τοκετούς ἀλλὰ περιοριζόταν στὴν παρακολούθηση ἐγκύων γυναικῶν καὶ στὴν παροχὴ συμβουλῶν πρὸς αὐτές. Ἀπὸ τὸ καιρὸ ποὺ ἀφυπηρέτησε ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τῆς ἡ Ὑγειονομικῆ Ἐπισκέπτρια τῆς περιοχῆς ἡ ὁποία σὰν πολυδύναμος λειτουργὸς ὄχι μόνον παρακολουθεῖ τίς, ἔγκυες, ἀλλὰ προβαίνει καὶ σὲ ἐμβολισμούς, ἐκτελεῖ σχολιατρικὴ ὑπηρεσία, κάνει ὑγειονομικὴ διαφώτιση κ.ἄ.

Ἐνόψει τῶν πιὸ πάνω δὲν θεωρεῖται σκόπιμη ἡ τοποθέτηση μαίας στὴ Φύτη.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἄλλη Ἐρώτηση, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΤΩΝ :

Προχωροῦμε στὸ Κεφάλαιο Δ' μὲ πρῶτο θέμα «Τὸ ὕδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση του». Τὸ θέμα εἶχε ἐγγραφεῖ ἀπὸ τὸ Βουλευτὴ κ. Γεώργιο Σαββίδη. Συνεχίζεται ἡ συζήτηση.

Τὸ Σῶμα εἶχε ἀποφασίσει κατὰ τὴν προηγούμενη συνεδρία του ὅπως καλέσει τὸν ἐντιμὸ Ὑπουργὸ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ μιλήσει ἐνώπιόν τοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς ἀπεδέχθη τὴν πρόσκληση τῆς Βουλῆς καὶ παρακαλῶ τὸν Ὑπουργὸ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, κ. Παττίχη, νὰ μιλήσει ἀπὸ τοῦ Βήματος.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

(Ν. Παττίχης)

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε,

Ἐντιμὰ μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων,

Θεωρῶ εἰλικρινὰ ἰδιαίτερο προνόμιο γιὰ μένα διότι μοῦ δίδεται ἡ τιμὴ νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ νὰ ἀναπτύξω πρὸς τοὺς ἐπίσημους ἐκπρόσωπους τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἓνα τόσο σοβαρὸ θέμα, ὅπως εἶναι ἡ ὕδρευση τῆς Λευκωσίας.

Μὲ τὴ βεβαιότητα ἀλλὰ καὶ τὸ συναίσθημα ὅτι ὅλοι σ' αὐτὸ τὸν τόπο, Λαὸς—μὲ τοὺς ἐκπρόσωπους του καὶ τίς διάφορες ὀργανώσεις—καὶ Κυβέρνηση, ἰδίως κάτω ἀπὸ τίς σημερινὲς κρίσιμες συνθῆκες ποὺ ζοῦμε, πρέπει νὰ διακατεχόμαστε ἀπὸ τὴν ἔντονη ἐπιθυμία νὰ ἐνώνουμε πάντοτε τίς προσπάθειές μας, κάτω ἀπὸ πνεῦμα ἀγαστῆς συνεργασίας, γιὰ ὀρθὴ ἀντιμετώπιση καὶ οὐσιαστικὴ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τοῦ τόπου, πρόθυμα ἀποδέκτηκα τὴν πρόσκλησή σας καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ ἀναλύσω, μὲ στοιχεῖα, τίς διάφορες προσπάθειες τῆς Κυβερνήσεως γιὰ ἐπίλυση τοῦ πολὺ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ὕδρευσεως τῆς Πρωτεύουσας.

Παράλληλα, δὲν πρέπει νὰ διαφεύγει τῆς προσοχῆς μας τὸ γεγονὸς ὅτι πάντοτε, σὲ ὀρισμένες τοιλάχιστον περιπτώσεις, δυνατὸ νὰ ὑπάρχουν λόγοι γιὰ

τους οποίους έργα, σχέδια, ενέργειες ή προγραμματισμοί της Κυβερνήσεως δέν πρέπει να δίδονται στη δημοσιότητα, για τὸ καλῶς νοούμενο συμφέρον τῆς Πολιτείας.

Δέν εἶναι μυστικό ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ὑδρεύσεως τῆς Λευκωσίας παρουσιάστηκε οὐσιαστικά ἀπὸ τὸ 1972 ὅποτε ἄρχισε καὶ ἡ ἐπιβολὴ περιορισμῶν στὴ χρῆση νεροῦ κατὰ τὴν καλοκαιρινὴ περίοδο.

Πρὶν ἀπὸ τὸ 1974 οἱ ὑδρευτικές ἀνάγκες τῶν 120 χιλιάδων κατοίκων τῆς Πρωτεύουσας καὶ τῶν περιχώρων (περιλαμβανομένων καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων) ἀνέρχονταν, γιὰ τὴν χειμερινὴ περίοδο γύρω στὶς 20,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα καὶ γιὰ τὴν καλοκαιρινὴ περίοδο γύρω στὶς 28,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα. Ἡ ἡμερήσια παροχὴ τῶν πηγῶν μας, τότε, κατὰ τὴν καλοκαιρινὴ περίοδο ἦταν γύρω στὶς 26,000 κ.μ. νεροῦ. Διεφάνη ἐπομένως ἡ ἀνάγκη ἐξευρέσεως νέων πηγῶν.

Οἱ ἀρμόδιοι κατηύθυναν τότε τὴν προσοχὴ τους στὶς διάφορες διαζευκτικές λύσεις ποὺ ἐπροσφέρονταν γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος.

Τὸ Σχέδιο Μόρφου—Τηλλυρίας ἦταν τὸ πρῶτο ἀπὸ σειρά προγραμματισμένων ἔργων ποὺ μελέτησε ἡ Κυβέρνηση γιὰ θετικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Πρωτεύουσας.

Ἄρχισε λοιπὸν ἡ μελέτη τοῦ ἔργου αὐτοῦ ποὺ περιλάμβανε τὴν ἀξιοποίηση τῶν νερῶν τῆς περιοχῆς ἀπὸ τὴν Τηλλυρία μέχρι καὶ τὸν Καρκώτη, ἀφ' ἐνὸς γιὰ τοπικὴ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη ἀλλὰ κυρίως γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ὕδατοπρομήθειας Λευκωσίας. Τὸ Σχέδιο αὐτὸ θὰ προμήθευε τὴν Πρωτεύουσα μὲ 25,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα, ἐπιπρόσθετα πρὸς τὶς 10,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα ποὺ παρήχε τὸ παλῆδ σχέδιο ὕδατοπρομήθειας ἀπὸ τὴν Μόρφου, ποὺ ἐβασίζετο κυρίως στὸν ἐμπλουτισμὸ ἀπὸ τοὺς ποταμούς Ἀκακίου καὶ Περιστερώνας. Δηλαδή τὸ ὄλο συνδυασμένο Σχέδιο Μόρφου—Τηλλυρίας θὰ προμήθευε τὴ Λευκωσία συνολικά μὲ 35,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα.

Ἡ μελέτη σκοπιμότητας τοῦ ἔργου Μόρφου—Τηλλυρίας ἄρχισε τὸ 1972 καὶ συμπληρώθηκε τὸν Αὐγούστο τοῦ 1974. Ἡ πρώτη φάση τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὑπολογιζόταν ὅτι θὰ συμπληρωνόταν τὸ 1979, καὶ θὰ ἐπέτρεπε τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ μεγαλύτερου ποσοστοῦ τῶν νερῶν τοῦ Σχεδίου.

Στὴν ἴδια περίοδο προωθήθηκε τὸ ἔργο Πενταδακτύλου ποὺ ἦταν ἔτοιμο νὰ λειτουργήσει τὸ 1974, μὲ σκοπὸ τὴν αὔξηση τῆς ποσότητας νεροῦ ποὺ ἤδη ἤρχετο στὴ Λευκωσία ἀπὸ τὴν περιοχὴ αὐτή. Μὲ τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ ἐξασφαλιζόντο ἄλλες 5,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα.

Ἐπομένως μὲ τὶς 35,000 κ.μ. νεροῦ ἀπὸ τὸ Σχέδιο Μόρφου—Τηλλυρίας, 5,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὸ Σχέδιο Πενταδακτύλου, μαζί μὲ τὶς 10,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα περίπου ἀπὸ τὶς παλῆδες πηγές συμπεριλαμβανομένων καὶ ἰδιωτικῶν, θὰ εἶχαμε συνολικά γύρω στὶς 50.000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα, ποὺ θὰ ἦταν ὑπὲρ ἀρκετὰ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς Λευκωσίας γιὰ ἀρκετὰ χρόνια.

Οἱ ἄλλες διαζευκτικές λύσεις ποὺ προσφέρονταν ἦταν ἡ ἀξιοποίηση τῶν ποταμῶν Πεδιαιῶ καὶ Γιαλιᾶ ποὺ βρίσκονται πλησιέστερα πρὸς τὴ Λευκωσία.

Θέσεις, ὅμως γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀποθηκευτικῶν ὕδατοφρακτῶν στοὺς ποταμούς τούτους βρίσκονται μόνον στὶς ὄρεινές περιοχές καὶ παρουσιάζουν πολλὰ τεχνικά καὶ γεωλογικά προβλήματα.

Πέραν τούτου ἐπέμβαση στὰ νερά τῶν ποταμῶν αὐτῶν θὰ δημιουργοῦσε σοβαρότατα προβλήματα στὶς ἀγροτικὲς τοπικὲς ἀνάγκες τῶν κοινοτήτων ποὺ καλλιεργοῦν τὴν γῆ κατὰ μῆκος τῆς κοίτης τῶν ποταμῶν. Γιατὶ ἀνακοπὴ τῶν

νερῶν τῶν ποταμῶν θά ἐσήμαινε ὀπωσδήποτε ἀποστέρηση τοῦ ἐμπλουτισμοῦ τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων τῆς περιοχῆς μὲ ἄμεσο κίνδυνο νὰ στερέψουν ἀκόμα καὶ οἱ γεωτρήσεις ἀπ' ὅπου τὰ χωριά προμηθεύονται νερὸ γιὰ ὕδρευση. Τέλος, οἱ ἀσφαλεῖς ποσότητες νεροῦ τῶν ποταμῶν αὐτῶν δὲν εἶναι ἀρκετὲς γιὰ νὰ καλύψουν καὶ τὶς τοπικὲς ἀνάγκες καὶ νὰ περισσέψει σημαντικὴ ποσότητα νεροῦ καὶ γιὰ τὴ Λευκωσία.

Ἡ περίπτωση τῶν ποταμῶν Ἀκακίου—Περιστερώνας δὲν ἀποτελοῦσε ξεχωριστὴ διαζευκτικὴ λύση δεδομένου ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸ 1974, δὲν ἐχάνετο νερὸ στὴ θάλασσα γιὰτὶ ἀπὸ τὸ 1962 κατασκευάστηκαν στὴν κοίτη τοῦ Σερράχη τὰ γνωστὰ ἐμπλουτιστικὰ ἔργα Μόρφου, ἐνῶ ἀργότερα, κατὰ τὸ 1973—74 κατασκευάστηκαν ἄλλα, παρόμοια ἔργα, στὰ Μάσσαρι. Θᾶπρεπε, λοιπόν, στὰ ἐμπλουτιστικὰ αὐτὰ ἔργα νὰ διοχετεύονταν τὰ νερὰ αὐτῶν τῶν ποταμῶν ὥστε νὰ διασφαλίζεται ἐμπλουτισμὸς τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων τοῦ λεκανοπεδίου Μόρφου, ἀπὸ ὅπου ἀντλούσαμε ἤδη συνεχῶς γιὰ τὴν ὕδρευση τῆς Λευκωσίας καὶ παράλληλα, ὅπως προγραμματίζονταν τότε τὰ ἔργα Μόρφου—Τηλλυρίας, ἐπεδιώκετο νὰ διασφαλισθοῦν οἱ 35,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα ποὺ προνοοῦσε τὸ Σχέδιο αὐτό.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐκδηλο ὅτι οἱ νέες πηγές ποὺ προγραμματίζε ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀξιοποιήσῃ πρὶν ἀπὸ τὸ 1974 βρισκόνταν στὴ Βόρεια πλευρὰ τῆς Κύπρου. Τοῦτο ἔγινε διότι ἀπ' ἐνὸς ἦταν ὑπὸ τὰ περιστάσεις πιὸ κοντινὲς πρὸς τὴ Λευκωσία πηγές καὶ ἀπ' ἐτέρου διότι ὑπῆρχαν τὰ βασικὰ συστήματα μεταφορᾶς τοῦ νεροῦ. Καὶ ἐνῶ ὅλα ἦταν πολὺ καλὰ προγραμματισμένα καὶ ἡ ἐπίλυση τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Λευκωσίας ἐβaine πρὸς τὸν ὀρθὸ δρόμο, πρόβαλε ἡ ἀποφράδα ἡμέρα τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974, ποὺ τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα καὶ ὁ βάρβαρος κατακτητὴς ἀνάκοψαν κάθε πρόοδο τοῦ τόπου. Ἐρήμωση καὶ καταστροφή, ξεσιπιτωμὸς καὶ ὀρφάνια ἦταν ὁ ἀπολογισμὸς ἀπὸ τὴν Τούρκικη λαίλαπα ποὺ κτύπησε τὴν Κύπρο. Τὸ 40% τοῦ Κυπριακοῦ χώρου πέρασε κάτω ἀπὸ τὴν μπότα τοῦ ἐπιδρομέα. Σ' αὐτὸ τὸν Τουρκοκρατημένο χῶρο βρισκόνταν καὶ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς ἀσφαλεῖς πηγές ὕδατοπρομήθειας τῆς Πρωτεύουσας, μὲ ἀποτέλεσμα τὰ Σχέδια Μόρφου—Τηλλυρίας καὶ Πενταδακτύλου νὰ μείνουν, ἐκ τῶν πραγμάτων, ἀνεφάρμοστα. Βρισκόμασταν σὲ μιὰ περίοδο κατὰ τὴν ὁποία διακυβεύετο καὶ αὐτὴ ἀκόμα ἡ ὑπαρξὴ μας. Γύρω στὶς 200,000 ψυχές ἔχασαν τὸ κάθε τί καὶ πῆραν τὸ δρόμο τῆς προσφυγιάς, ἐκτεθειμένοι στὰ ἀδάμαστα στοιχεῖα τῆς φύσεως, νηστικοί, διψασμένοι καὶ ρακένδυτοι, ἐνῶ δὲν ἦταν λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ θρηνοῦσαν συζύγους, ἀδελφούς, γιους ἢ ἄλλα ἀγαπητὰ τους πρόσωπα, γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν γνώριζαν κἂν ἂν βρισκόνταν στὴ ζωῆ.

Τεράστια ἦταν τὰ προβλήματα τοῦ Κράτους, προβλήματα, μπροστὰ στὰ ὁποῖα παραλύουν κάθε ἄλλες ἐγνοίες καὶ φροντίδες. Κάθε ὑπηρεσία ἐπιστρατεύεται σὲ μιὰ καθολικὴ προσπάθεια συντονισμένων ἐνεργειῶν σὲ ἀνθρωπιστικὰ προβλήματα, προβλήματα ἐπιβιώσεως, προβλήματα ἀναδημιουργίας.

Ἄλλὰ καὶ τότε, μέσα στὰ τόσα πολλὰ, πολὺπλοκα καὶ ἐπείγοντα προβλήματα ποὺ ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπισθοῦν, μάλιστα κάτω ἀπὸ τὶς γνωστὲς ἀντίξοες συνθῆκες, ἡ Κυβέρνηση οὐδόλως ἀγνόησε τὸ θέμα τῆς ὕδρευσεως τῆς Πρωτεύουσας, ποὺ στὸ μεταξὺ ὁ πληθυσμὸς τῆς καὶ τῶν περιχώρων ἔφτασε γύρω στὶς 200 χιλιάδες λόγω τῆς προσφυγιάς καὶ οἱ ἀνάγκες σὲ νερὸ αὐξήθηκαν κατὰ τὴν καλοκαιρινὴ περίοδο γύρω στὶς 42,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα. Τουναντίο μὲ σωστὸ καὶ θετικὸ τρόπο ἐργαζόταν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος χωρὶς καμμιά καθυστέρηση καὶ μὲ πρόγραμμα ποὺ ἀπόβλεπε σὲ βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη ἀλλὰ καὶ μακροπρόθεσμη ἐπίλυσή του.

Ἡ βραχυπρόθεσμη λύση περιλάμβανε κυρίως τὴν ἀξιοποίηση διαθεσίμων ὑδροφόρων στρωμάτων στὴν Ἐπαρχία Λευκωσίας μὲ τὴ διενέργεια γεωτρήσεων. Τέτοιες γεωτρήσεις ἔγιναν στὶς περιοχὲς Κοκκινότριμιθιάς (Δένειας) καὶ Τσερίου καὶ ἀργότερα, κατὰ τὸ 1978, ἀνορύκθηκαν νέες γεωτρήσεις στὸ τρίγωνο Ἀκάκι—Περιστερώνα—Ὀρούντα. Ἀπὸ τὶς γεωτρήσεις αὐτὲς συνολικὰ ἐξασφαλίστηκε ποσότητα νεροῦ γύρω στὶς 6,500 κ.μ. ποὺ ἀντιστοιχεῖ γύρω στὸ 30% τῆς μέσης ἡμερήσιας παροχῆς τῶν πηγῶν μας ποὺ ἤρχετο πρὸς τὴ Λευκωσία πρὶν ἀπὸ τὸ 1974.

Στὴν παροχὴ νεροῦ γιὰ τὴν ὕδρευση τῆς Λευκωσίας συμπεριλαμβάνεται καὶ ποσότητα νεροῦ ἀπὸ ἰδιωτικὲς γεωτρήσεις ποὺ ἀνέρχεται γύρω στὶς 4,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα. Ἡ ποσότητα αὐτὴ ποὺ παίρνομε ἀποτελεῖ τὴ μέγιστη δυνατὴ ποσότητα ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ ὕδρευτικὸς σκοποὺς χωρὶς νὰ ἐπηρεάζονται οἱ ἀρδευτικὲς ἀνάγκες τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἀπὸ ὅπου τὸ νερὸ αὐτὸ ἀντλεῖται.

Ἐντ. κ. Πρόεδρε, Ἐντ. Μέλη τῆς Βουλῆς,

Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ἄλλα ἀσφαλῆ περιθώρια γιὰ ἐκμετάλλευση ὑπόγειων νερῶν ἀπὸ τὴν περιοχὴ γύρω τῆς Λευκωσίας δὲν ὑπάρχουν, γιὰτὶ ὁ βαθμὸς ἐμπλουτισμοῦ τῶν διαφόρων ὑδροφόρων στρωμάτων παρουσιάζεται ἤδη μικρότερος ἀπὸ τὸ βαθμὸ ἐκμεταλλεύσεώς τους καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔγιναν καὶ γίνονται διάφορα ἐμπλουτιστικὰ ἔργα.

Γιὰ τοὺς πιὸ πάνω λόγους ἡ Κυβέρνηση κατηύθυνε ἀμέσως τὶς προσπάθειές της στὴν ἐκμετάλλευση ἐπιφανειακοῦ νεροῦ ποὺ ἀπαιτοῦν μεγάλα κατασκευαστικὰ ἔργα, ὅπως ὕδατοφράκτες, διύλιστήρια καὶ ἄλλα παρόμοια ἔργα.

Γιὰ τὴ μεσοπρόθεσμη ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος προωθήθηκε ἡ μελέτη σκοπιμότητας τοῦ σημαντικοῦ ἔργου Βασιλικῆ—Πεντασχοῖνου. Τὸ ἔργο αὐτὸ προβλέπει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴ μεταφορὰ στὴ Λευκωσία ποσότητες νεροῦ 15,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτό, ἡ δαπάνη τοῦ ὁποῖο ἀνέρχεται στὰ £20 ἐκ. περίπου ἐξασφαλίστηκε ἤδη χρηματοδότηση ἀπὸ Διεθνεῖς Ὄργανισμούς.

Ἡ Κυβέρνηση στὴν προσπάθειά της νὰ ἐπισπεύσει τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου, προχώρησε ἤδη μὲ τὴν κατασκευὴ τῆς πρώτης φάσης τοῦ ἔργου, ποὺ προνοεῖ τὴν τοποθέτηση μεγάλου ἀγωγοῦ παροχευτικῆς ἰκανότητάς μέχρι 20,000 κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα κατὰ μῆκος τῆς κύριας ὁδοῦ Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἀπὸ τὴ Χοιροκοιτία πρὸς τὴ Λευκωσία.

Μὲ τὴν πρώτη φάση, ἡ δαπάνη τῆς ὁποίας θὰ ἀνέλθει στὰ £3 ἐκ., θὰ μεταφέρεται μιὰ ποσότητα νεροῦ γύρω στὶς 6,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα, ἀπὸ τὸ φράγμα Λευκάρων, ποὺ θὰ διατίθεται βασικὰ κατὰ τοὺς τέσσερις καλοκαιρινούς μῆνες.

Ἡ πρώτη φάση τοῦ ἔργου θὰ τελειώσει περὶ τὸ τέλος τοῦ 1981, ἐνῶ συνεχίζεται ἡ ὀριστικὴ μελέτη τοῦ ὑπόλοιπου σχεδίου, τὰ κατασκευαστικὰ ἔργα τοῦ ὁποῖο ἀναμένεται νὰ ἀρχίσουν ἑνωρὶς τὸ 1982 καὶ νὰ συμπληρωθοῦν τὸ 1985.

Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀγωγοῦ Χοιροκοιτίας—Λευκωσίας ἐπέτρεψε καὶ τὴν προώθηση τοῦ ἔργου Γερμασόγειας—Βασιλικῆ ποὺ προνοεῖ τὴ σύνδεση τοῦ ὕδατοφράκτη Γερμασόγειας μὲ τὰ διύλιστήρια Χοιροκοιτίας. Μὲ τὸ ἔργο τοῦτο ἀναμένεται νὰ μεταφέρεται ποσότητα νεροῦ μέχρι 10,000 περίπου κ.μ. νεροῦ τὴν ἡμέρα ποὺ κυρίως θὰ διατίθεται γιὰ τὶς ὕδρευτικὲς ἀνάγκες τῆς Λευκωσίας. Τὸ ἔργο αὐτὸ ἀναμένεται νὰ συμπληρωθεῖ περὶ τὸ τέλος τοῦ 1982 καὶ νὰ τεθεῖ σὲ λειτουργία ἀρχὲς τοῦ 1983. Ἡ ποσότητα νεροῦ ποὺ θὰ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν ὕδατοφράκτη Γερμασόγειας θὰ προέρχεται ἀπὸ τὰ πλεονάσματα τῶν πηγῶν τῆς περιοχῆς.

Στά μεσοπρόθεσμα σχέδια θά μπορούσε νά ένταχθεῖ ἡ ἀξιοποίηση τῶν ποταμῶν Ἀκακίου καὶ Περιστερώνας. Δυστυχῶς ὁ μὲν ποταμὸς Ἀκακίου δὲν προσφέρεται γιὰ τὴν κατασκευὴ μεγάλου ἀποθηκευτικοῦ ὕδατοφράκτου ὁ δὲ ποταμὸς Περιστερώνας παρέχει μὲν τέτοια δυνατότητα ἀλλὰ μόνο στὶς ὄρεινές περιοχὲς τοῦ ποῦ εἶναι ἀρκετὰ μακριὰ ἀπὸ τὴ Λευκωσία. Γι' αὐτὰ τὰ τεχνικὰ καὶ ἀλλὰ προβλήματα ἐπρωτιμῆθη ἡ κατασκευὴ μικρῶν ἐμπλουτιστικῶν ἔργων καὶ ἡ ἀξιοποίηση τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων τῶν δύο ποταμῶν.

Μὲ τὴ συμπλήρωση, λοιπὸν καὶ τῶν μεσοπρόθεσμων σχεδίων οἱ ὑδρευτικὲς ἀνάγκες θά καλυφθοῦν σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ μέχρι περίπου τὸ 1990 ἀφοῦ ἡ παροχὴ νεροῦ κατὰ τοὺς καλοκαιρινούς μῆνες ὑπολογίζεται νά φθάσει γύρω στὶς 50,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Κυβέρνηση μελέτησε ταυτόχρονα καὶ πρόγραμμα μακροπρόθεσμης ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος μέσω τοῦ ἔργου γνωστοῦ ὡς Σχέδιο Νοτίου Ἀγωγοῦ. Τὸ ἔργο ἀναμένεται νά συμπληρωθεῖ γύρω στὸ 1990.

Τὸ ἔργο αὐτὸ προνοεῖ γιὰ τὴν ἀξιοποίηση ὅλων τῶν ὕδατικῶν πόρων τῆς Νότιας πλευρᾶς τοῦ Τροόδου, τόσο γιὰ γεωργικούς ὅσο καὶ γιὰ ὑδρευτικούς σκοπούς. Προγραμματίζεται νά παραχωρεῖται στὴ Λευκωσία ποσότητα νεροῦ μέχρι καὶ 35,000 κ.μ. τὴν ἡμέρα. Ἡ μελέτη σκοπιμότητας τοῦ Σχεδίου ἀναμένεται νά συμπληρωθεῖ τὸ πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ 1982.

Φυσικὰ γιὰ τὸ τεράστιο ἔργο τοῦ Νοτίου Ἀγωγοῦ ἂν ἡ Βουλὴ τὸ ζητήσῃ, εὐχαρίστως μπορῶ νά τὴν ἐνημερώσω λεπτομερέστερα σὲ ἀλλή συνεδρίασή της.

Ἀπὸ ὅσα ἔχω ἀναφέρει προκύπτει ὅτι πρέπει νά δοῦμε τὴν πραγματικότητα καὶ νά νοιώσουμε ὅτι μόνο μὲ βásiμα ἔργα μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ τὸ ὅλο θέμα. Καὶ οἱ κυριώτερες πηγές ποῦ προσφέρουν περισσότερη ἀσφάλεια παροχῆς, εἶναι οἱ πηγές τῶν περιοχῶν ποῦ καλύπτουν τὰ μεγάλα ὕδατικά ἔργα Βασιλικῶ—Πεντασχοίνου, καὶ ἰδιαίτερα, τοῦ Νοτίου Ἀγωγοῦ. Καὶ ἀκόμη ἓνας πολὺ οὐσιώδης καὶ θετικὸς λόγος ποῦ δικαιολογεῖ τὸν προγραμματισμὸ αὐτῶν τῶν βásiμων ἔργων εἶναι ὅτι, ἐφ' ὅσον ὅλα τὰ ἔργα συνδέονται μεταξύ τους λειτουργικὰ, διασφαλίζουν τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ σταθερότητα παροχῆς, πράγμα πολὺ σημαντικό γιὰ ἓνα τέτοιο σκοπὸ.

Σὲ ὅτι ἀφορᾷ, τώρα, τὰ μέτρα γιὰ ἐξοικονόμηση νεροῦ, ἡ Κυβέρνηση προτρέπει καὶ διευκολύνει τὴν ἀνόρυξη γεωτρήσεων στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν καὶ στὰ οἰκόπεδα, μὲ σκοπὸ τὴν κάλυψη τῆς ἀρδεύσεως τῶν κήπων ποῦ ἀπορροφᾷ πολὺτιμες ποσότητες νεροῦ ἀπὸ τοὺς καθαρὰ οἰκιστικούς σκοπούς.

Ἀξιολογώντας τὸν τρόπο ποῦ ἐνεργεῖ ἡ Κυβέρνηση στὴν ἀπάμβλυνση καὶ ἐπίλυση τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος τῆς Λευκωσίας μέσα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποῦ ἀνάφερα γιὰ ἄμεση—βραχυπρόθεσμη ἀλλὰ καὶ μακροπρόθεσμη ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος, πιστεύω ὅτι οὐδεμιὰ ἀδιαφορία οὔτε ὀλιγωρία ἐπιδείχθηκε.

Ἐντ. κ. Πρόεδρε, Ἐντ. Μέλη τῆς Βουλῆς.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πολλὰ εἶναι ποῦ πρέπει νά γίνουν στὸν τόπο ἰδίως ὑπὸ τίς γνωστὲς σημερινὲς συνθῆκες. Ὅλοι μας πρέπει νά ἀρθοῦμε στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ μὲ αἰσθημα εὐθύνης ἐναντι τοῦ τόπου νά βοηθήσουν στὴν ὑλοποίηση τῶν προγραμμάτων τοῦ Κράτους στὴν οικονομική, κοινωνική καὶ πολιτιστικὴ ἀνέλιξη τοῦ λαοῦ μας. Εἴμαστε ἓνα μικρὸ κράτος μὲ περιορισμένες οικονομικὲς δυνατότητες ἀλλὰ καὶ μὲ τεράστιες οικονομικὲς ἀνάγκες γιὰ ἐκτέλεση πλείστων ὄσων ἔργων, ποῦ εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν πρόοδο τοῦ τόπου. Μόνο σὲ μιὰ εἰλικρινῆ προσπάθεια τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, κάτω ἀπὸ

συγκεκριμένο και θετικό προγραμματισμό, μέσα από μια ύγινη ιεράρχηση τῶν ἀναγκῶν μας, εἶναι δυνατό νά ξεπεράσουμε τὰ τεράστια προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουμε.

Ἄς ἐνωθοῦν οἱ προσπάθειες ὅλων, μέ στόχον τήν ἐδραίωση τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀγάπης γιά τό καλόν ὅλου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ὅταν οἱ προσπάθειές μας ἔχουν αὐτό τόν στόχον, εἶμαι βέβαιος πῶς ὁ Παντοδύναμος Θεός νά βοηθήσει νά ἀνατέλλουν ὁλοένα καί καλύτερες μέρες γιά τήν πολυβασιανισμένη Κύπρο μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εὐχαριστοῦμε τόν ἐντιμο Ὑπουργό Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων, κ. Παττίχη, γιά τήν ἐνημερωτική ὁμιλία του καί τώρα συνεχίζεται ἡ συζήτηση καί παρακαλῶ ὅποιος θέλει νά μιλήσει νά δηλώσει τό ὄνομά του. Ἄν δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές τότε θά κλείσωμε τή συζήτηση καί θά καλέσω τόν εἰσηγητή νά ὁλοκληρώσει τό θέμα.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές πρὶν ἀπό τό κλείσιμο τοῦ θέματος ;

Ὁ εἰσηγητής κ. Σαββίδης νά κλείσει τό θέμα.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε,

Ἡ εἰσήγηση μας εἶναι τό θέμα νά παραπεμφθεῖ στήν Ἐπιτροπή Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων ἡ ὁποία πρέπει νά μελετήσῃ ὅλα τὰ δεδομένα, οικονομικά καί τεχνικά, τὰ ὁποία δέν μποροῦν νά συζητηθοῦν στή Βουλή, καλώντας στίς συνεδρίες τῆς εἰδικούς κυβερνητικούς ὑπευθύνους, τεχνικούς, καί ἡ Ἐπιτροπή θά πρέπει νά ὑποβάλῃ στή Βουλή ἔκθεση γιά τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε γύρω ἀπό τήν ὕδρευση τῆς Λευκωσίας καί τίς προοπτικές μεσοπρόθεσμης καί μακροπρόθεσμης λύσης.

Αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο γιατί δέν μποροῦμε νά κρίνουμε χωρίς ἔρευνα τὰ δεδομένα τὰ ὁποία παρουσιάστηκαν στή Βουλή γιά τὰ ἔργα τῆς ὕδρευσης. Ἐπειδή δέ τό ἔργο εἶναι πολύ σοβαρό καί ἀφορᾷ τήν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ τῆς Λευκωσίας, τοῦ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ μας, νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπή Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων θά ἔπρεπε νά παρακολουθεῖ ἀνελλιπῶς τό θέμα αὐτό ἀκόμα καί μετὰ τήν ὑποβολή ἔκθεσης στή Βουλή.

Θά ἤθελα, κ. Πρόεδρε, νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά κάμω ὀρισμένες παρατηρήσεις.

Ἐδῶ στή συζήτηση διαπιστώθηκε, καί τό τόνισε ἰδιαίτερα ὁ κ. Ὑπουργός σήμερα καί εἶναι πραγματικότητα, ὅτι τό πρόβλημα τῆς ὕδρευσης τῆς Λευκωσίας εἶναι σοβαρό καί ἡ κατάσταση ἔγινε κρίσιμη ἀπό τό 1974 ὅταν μέ τό πραξικόπημα καί τήν εἰσβολή ἤρθε ἡ καταστροφή καί ἡ ἀπότομη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Λευκωσίας ἀπό τήν προσφυγιά.

Αὕτη εἶναι ἡ κύρια αἰτία, ὄχι γιατί δέν ὑπῆρχε προηγουμένως ὕδρευτικό πρόβλημα τῆς Λευκωσίας· ὑπῆρχε ἕνα ἀρκετᾶ ὀξὺ πρόβλημα ἴσως ἀπό τὰ παλιὰ χρόνια, τό ὁποῖο ὅμως θά λυόταν μέ τούς συνήθεις ρυθμούς πού εἶναι συνηθισμένος ὁ κρατικός μηχανισμός νά ἐργάζεται.

Ἡ κατάσταση ἔγινε ὅμως κρίσιμη καί μπορεῖ νά γίνῃ τραγική ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς ἔκτακτης κατάστασης πού ἔχουμε σήμερα.

Δεύτερη διαπίστωση εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνηση ξόδεψε πολλά γιά τό ὕδατικό—εἶναι οἱ κύριες δαπάνες τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως—καί γιά τήν ὕδρευση τῆς Λευκωσίας ἀκόμα.

"Άλλη επίσης διαπίστωση ήταν ότι δεν υπήρξε βελτίωση σοβαρή αυτά τα έφτα χρόνια—άπλως μπορούσαμε να έχουμε νερό για να επιβιώσουμε—και επίσης είναι φανερό ότι δεν θά υπάρξει λύση πριν από την κατασκευή των φραγμάτων Διπόταμου—Βασιλικού που θά δώσουν νερό στη Λευκωσία το ταχύτερο το 1987, αν έλθει και καλή χρονιά.

Φαίνεται ότι ή Κυβέρνηση δεν έχει μελετήσει σοβαρά τα τελευταία χρόνια το πρόβλημα της αξιοποίησης όλων των υδάτινων πόρων των ποταμών της επαρχίας Λευκωσίας που έχουν περίπου μέση ροή μετρημένη από το Τμήμα Ύδάτων σε όρισμένα τμήματα—και διαλέγονται τα τμήματα που είναι πιθανό να είναι κατάλληλα για ύδατοφράκτες—55 εκ. τόνους.

Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να υπάρξει όρθολογιστική αξιοποίηση των νερών του Γιαλιά, του Πεδιαίου, του Ακακίου, της Περιστερώνας—και πριν 4 χρόνια που συζητούσαμε την αξιοποίηση του Καρκώτη, τον Οκτώβριο του 1977, ακόμα και για τον Καρκώτη το ίδιο ισχυρίζονταν, ότι υπάρχουν ανυπέβλητες δυσκολίες. Εκεί ήταν τα φερμάνια του σουλτάνου βέβαια, τώρα είναι άλλα πράγματα.

Εμείς πιστεύουμε ότι πρέπει με τα καινούργια δεδομένα να μελετηθεί ή συλλογική όρθολογιστική αξιοποίηση όλων των υδάτινων πόρων, και υπάρχουν όρισμένα δεδομένα που πρέπει να προσέξει ή Κυβέρνηση. Π.χ. μās λέει, αφήστε τα 26 εκ. τόνους του Ακακίου και της Περιστερώνας να πάν στα ύδροφόρα στρώματα του Μόρφου τα όποια, δυστυχώς δεν είναι κάτω από τον έλεγχο μας, για να τα άντλήσουμε. Αλλά πόσο νερό από τα 18 εκ. άντλούμε ξανά και πόσο στοιχίζει να άντλήσουμε με πετρέλαιο, ως πούμε 8 εκ. τόνους;

Αυτά δεν είναι μελετημένα και δεν υπάρχουν σε κανένα σχέδιο. Κι' αυτός είναι ένας λόγος που εισηγηθήκαμε να σταλεί το θέμα σε Έπιτροπή για να μελετηθεί και να κληθεί και το Γραφείο Προγραμματισμού της Κυβερνήσεως να μās πει με τα νέα δεδομένα αν θά ήταν πιο συμφέρον να διοχετεύουμε μεγαλύτερη ποσότητα στους ύδατοφράκτες, να παίρνουμε νερό πρώτης ποιότητας και όχι ύφάλμυρο και να το παίρνουμε χωρίς άντληση. Αυτά κανένα νεώτερο σχέδιο της Κυβέρνησης, ιδιαίτερα μετά την αύξηση των τιμών των πετρελαίων, δεν μās τα εξέθεσε. Και εμείς νομίζουμε ότι πρέπει να γίνει μια τέτοια μελέτη έστω και αν ή Κυβέρνηση προχώρησε να κάμει αυτό το έργο το όποιο θά δίδει στη Λευκωσία μιά ποσότητα νερού από τον Πεντάσχοινο και από το Βασιλοπόταμο.

Ένα άλλο θέμα το όποιο θίξαμε και το όποιο δεν απαντήθηκε είναι ότι ή Λευκωσία χρειάζεται άμεσα να εξασφαλίσει κάποιες έφεδρείες νερού για κρίσιμες καταστάσεις όπως ήταν εκείνες στις αρχές του Ιούνη. Σ' αυτό υπήρξε κάποια συμφωνία μεταξύ ΔΗΣΥ και ΔΗΚΟ, ότι δεν θά πρέπει να επιτάξουμε τις ιδιωτικές διατρήσεις που έγιναν για κερδοσκοπικούς σκοπούς και είναι κυρίως στα Λατσια και στην Ανθούπολη και είναι κλειστές και άχρησιμοποίητες και είναι μέρη από τα όποια υπάρχουν άγωγοι για να έλθει το νερό στη Λευκωσία, γιατί ίσως να θεωρήθηκε ότι θά θίξουμε την ιερή ιδιοκτησία.

Εμείς μιλήσαμε για έπίταξη προς το παρόν. Βέβαια ζητούμε τελικά την κρατικοποίηση όλων των υδάτινων πόρων όπως είχε καταλήξει και ή Κυβέρνηση πριν μερικά χρόνια ότι είναι αναγκαίο να γίνει πλήρης αξιοποίηση και όρθολογιστική και δίκαιη κατανομή αυτών των υδάτινων πόρων. Νομίζουμε ότι ή Κυβέρνηση πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη ότι χρειάζεται—πιστεύω ότι είναι πιθανό να υπάρχουν κάποια σχέδια της Κυβέρνησης—έξασφάλιση έφεδρειών νερού

για τή Λευκωσία ειδικά για κρίσιμες ή για τραγικές καταστάσεις που μπορεί να δημιουργηθούν.

Η λύση που επέλεξε η Κυβέρνηση να φέρει νερό από τή νότια παραλία τής Κύπρου, από τή Χοιροκιτία στη Λευκωσία, δηλαδή από μιὰ περιοχή που έχει έλλειψη νερού για τή Λάρνακα και Αμμόχωστο, και που πρέπει να γίνει ένας νότιος άγωγός που θα στοιχίσει £100 εκ., καθιστά αναγκαία τώρα τήν επιτάχυνση του νότιου άγωγού διότι χωρίς τή δημιουργία νότιου άγωγού από τόν Κούρη προς τή Χοιροκιτία και τὰ Κοκκινοχώρια δέν θα υπάρξει ποτέ αρκετό νερό για τή Λευκωσία και δέν θα λυθεί όριστικά τó πρόβλημα. Και αν επιταχυνθεί και αν όλα πάν καλά, θα είναι μετά τó 1990 που θα έχει λύσει τó πρόβλημα ή Κυβέρνηση.

Μιά όμως και επέλεξε να φέρει νερό από τó νότο πρέπει να επιταχύνει τή δημιουργία του νότιου άγωγού και για τή Λευκωσία και για τις περιοχές από τις όποιες στερεί τó νερό που θα μπορούσε να δώσει από τόν Πεντάσχοινο και τó Βασιλοπόταμο.

Η τελευταία παρατήρηση που έχω να κάμω είναι ότι αν πραγματοποιείτο ή εισήγηση του Κυβερνητικού Γραφείου Προγραμματισμού στο Δεύτερο Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Ανάπτυξης του 1977—78 για τήν καλύτερη δυνατή διατήρηση και χρήση των υδάτων, δέν θα είχαμε σήμερα ίσως τόσο όξι πρόβλημα. Η εισήγηση που έγινε για τó 1977—78 ήταν να γίνει μιὰ Αρχή Υδάτων που θα αναλάβει τήν ευθύνη για τή χάραξη και τήν εφαρμογή ολοκληρωμένης υδατικής πολιτικής και διαχείρισης των Κυβερνητικών υδατικών έργων ως και τήν έποπτεία και τόν έλεγχο τής λειτουργίας των κοινοτικών υδατικών έργων και τήν κατανομή των υδατινων πόρων τής νήσου, είτε τó νερό ανήκει στην Κυβέρνηση είτε ανήκει σε ιδιώτες. Αν γινόταν μιὰ τέτοια Αρχή με γραμμή τήν ολοκληρωμένη αξιοποίηση των υδατινων πόρων τής Κύπρου και τή δικαιότερη δυνατή κατανομή, νομίζω ότι θα ήταν ó μόνος τρόπος για να μη προχωρήσουμε σε μεμονωμένα έργα, τὰ όποια είμαι σίγουρος στοιχίζουν περισσότερα και αποδίδουν λιγότερα.

Δέν είμαι οικονομολόγος αλλά είμαι πεπεισμένος ότι μιὰ τέτοια Αρχή ή όποια θα είχε τόσο μεγάλο πλούτο στα χέρια της—περίπου 150 εκ. τόννους νερό θα έχουν οι ύδατοφράκτες που σχεδιάζονται σήμερα στη Πάφο, Λεμεσό, Λευκωσία, αφήνω έξω τήν Πόλη τής Χρυσοχούς που είναι κατοπινό σχέδιο—θα έπρεπε να είναι σε μεγάλο βαθμό αυτόσυντήρητη, θα έπρεπε να εκμεταλλεύεται για τó δημόσιο συμφέρον αυτό τόν πλούτο. Έπομένως θα άπάλλαττε τήν Κυβέρνηση από μεγάλο βάρος των £9 εκ. που υπάρχουν για υδατική ανάπτυξη στον Προϋπολογισμό. Η Κυβέρνηση άπλως θα χρειαζόταν να έπιχορηγεί τó νερό που δίδεται για ύδρευση για τó κοινό ή σε όρισμένες περιπτώσεις για άρδευση σε περιοχές που δέν θα μπορούσε με τó κόστος του νερού αυτού να γίνεται άποδοτικά οικονομική γεωργία.

Νομίζω ότι μιὰ τέτοια Αρχή, όπως είναι ή Αρχή Ηλεκτρισμού, ή ΣΥΤΑ κλπ., αν γινότα όπως εισηγείται ή Άριστερά από 15 τώρα χρόνια, και είχε στα χέρια της αυτό όλο τόν πλούτο, θα μπορούσε να τόν αξιοποιήσει πιο όρθολογιστικά συνολικά και πιο οικονομικά από τήν Κυβέρνηση και δέν θα χρειαζόταν οι φορολογούμενοι να πληρώνουν μερικά εκατομμύρια λίρες κάθε χρόνο χωρίς ή Αρχή αυτή να μπορεί να εισπράξει ένα σημαντικό ποσό άπ' αυτόν τó μεγάλο πλούτο που διαχειρίζεται.

Αυτά όλα νομίζω ότι ή Έπιτροπή θα τὰ μελετήσει σε μεγάλο βάθος, ιδίως τὰ τεχνικά και οικονομικά θέματα που δέν μπορούμε να συζητούμε γιατί δέν είμαστε ειδικοί, και θα υποβάλει Έκθεση. Η Έπιτροπή θα μπορούσε μέσα σε

δυο μήνες από της ημέρας που θα συνέλθει κατά το φθινόπωρο να τελειώσει τη δουλειά της και να υποβάλει συμπληρωμένη έκθεση στο Σώμα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Με την απάντηση του εισηγητή κ. Σαββίδη τερματίζεται η συζήτηση πάνω στο πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Δ' και αν δεν υπάρχει ένσταση θα παραπέμψω με βάση την εισήγηση που έγινε το όλο θέμα προς περαιτέρω εξέταση και μελέτη στην Έπιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Υπάρχει ένσταση ;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Επομένως το θέμα παραπέμπεται στην Έπιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Το δεύτερο θέμα στο Κεφάλαιο Δ' είναι «Το όξι ύδατικό πρόβλημα, ο νότιος άγωγός και ειδικά το πρόβλημα της περιοχής Κοκκινοχωριών και Κιτίου». Θέμα έγγραφην από τον άξιότιμο Βουλευτή κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

Ο κ. Μιχαηλίδης έχει μιλήσει ήδη πάνω στο θέμα και συνεχίζεται η συζήτηση.

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. Συνάδελφοι,

Πρόθεση μου είναι ν' αναφερθώ στο όξι ύδατικό πρόβλημα, στο νότιο άγωγό και ειδικά στο πρόβλημα της περιοχής Κοκκινοχωριών.

Το ύδατικό πρόβλημα στην περιοχή Κοκκινοχωριών πρωτοεμφανίστηκε στην άρχη της δεκαετίας του 1960 και μέσα σε λίγα χρόνια άρχισε να παίρνει άνησχητικές διαστάσεις, με άποτέλεσμα σήμερα, ύστερα από 20 χρόνων Κυβερνητική άδιαφορία και έγκατάλειψη, να βρισκόμαστε μάρτυρες της άπαρχής μιās βιβλικής καταστροφής της περιοχής των Κοκκινοχωριών.

Η φοβερή μάστιγα της άνεπάρκειας και έλλειψης άρδευσίμου νερού στα ύπόγεια άποθέματα, μαζί με την Κυβερνητική άστοργία και γραφειοκρατική άναβλητικότητα, έχουν οδηγήσει τους παραγωγούς και καλλιεργητές της περιοχής σε πραγματική άπόγνωση, αλλά παράλληλα η φυσική άνάγκη της έπιβίωσης και ο άξιοθαύμαστος έργατικός δυναμισμός τους τους άνέδειξαν σε πρωτοπόρους και σκαπανείς στην εξέυρεση και έφαρμογή νέων τρόπων άποτελεσματικής χρήσεως των ύδάτινων πόρων και πιό μοντέρνων μεθόδων ποτίσματος με τη λιγότερη δυνατή σπατάλη.

Ός τότε όμως θ' άντέξουν στην πίεση της φύσης, στο άδυσώπητο τηλεσίγραφο της διψασμένης κόκκινης γής και στην έγκληματική σχεδόν άδιαφορία και άναβλητικότητα των ίθυόντων; Ο θάνατος της περιοχής, έστω και άργός, είναι βέβαιος, αν δεν σπεύσει με όλα τα μέσα να τον προλάβει η Κυβέρνηση.

Τά ύπόγεια άποθέματα της περιοχής έξαντλούνται και τά λιγοστά που απέμειναν άδυνατούν να δώσουν στους παραγωγούς μας ίκανοποιητικά κατάλληλο νερό για άρδευση, λόγω της άλμύρας από τη διείσδυση του θαλάσσιου νερού. Οί διατρήσεις και οί λάκκοι, σαν προσωρινά ήμίμετρα, έχουν στερέψει και άποτελούν στην πλειονότητα τους άκριβοπληρωμένα και ποτισμένα με πολύ ιδρώτα στολίδια

και διακοσμητικά στοιχεία της διψασμένης πάντοτε γης. 'Αποτελεί εξαίρεση στην περιοχή των Κοκκινοχωριών ο έντοπισμός καλλιεργητών ή ακόμα και καλλιεργητού που δεν έχει ξοδεύσει χιλιάδες λίρες για διασωληνώσεις σε μεταφορά νερού και για εγκατάσταση γεωργικών και άλλων μηχανημάτων για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Μαζί με το όξύτατο πρόβλημα της έλλειψης άρδευσιμου νερού, την τραγική κατάσταση των καλλιεργητών της περιοχής καθιστούν ακόμα τραγικότερη και άλλοι παράγοντες, παράγοντες οικονομικά πιεστικοί. 'Ενδεικτικά αναφέρω μόνον βασικούς, όπως είναι η αύξηση της τιμής των πετρελαιοειδών, των γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων και των γεωργικών μηχανημάτων.

Σαν αποτέλεσμα όλων των πιο πάνω, έχουμε συνεχή αύξηση του κόστους παραγωγής των γεωργικών μας προϊόντων, ενώ δεν παρατηρείται και αντίστοιχη αύξηση στις τιμές διαθέσεως και πωλήσεως των προϊόντων μας. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι τα τελευταία 5 χρόνια τριπλασιάστηκε το κόστος παραγωγής της πατάτας, ενώ οι τιμές πωλήσεως έχουν περίπου καθλωθεί, αν όχι μειωθεί.

Στην περιοχή των Κοκκινοχωριών, μετά τη λαίλαπα του 'Αττίλα το 1974 και μέχρι τη Λάρνακα έχουν εγκατασταθεί περίπου 30 χιλιάδες πρόσφυγες από την πόλη και επαρχία 'Αμμοχώστου. Μαζί με τους αυτόχθονες, ο πληθυσμός της περιοχής ξεπερνά τις 40 χιλιάδες.

'Η περιοχή είναι κατ' έξοχή γεωργοκτηνοτροφική και λόγω της ποιότητας του εδάφους, αλλά και κυρίως λόγω της εργατικότητας και πρωτοποριακών δραστηριοτήτων του πληθυσμού της ήταν πάντοτε και εξακολουθεί να είναι η κατ' έξοχή παραγωγική στον τομέα του εξαγωγικού εμπορίου πατατών και πρώιμων λαχανικών.

Οι αριθμοί είναι οι πιο αδιάψευστοι μάρτυρες της τεράστιας συμβολής της περιοχής Κοκκινοχωριών στην εθνική μας οικονομία. Και οι αριθμοί αυτοί μιλούν για έτησιο εισόδημα από τις πατάτες, τα λαχανικά και φθαρτά και από τα έσπεριδοειδή πέραν των 20 εκατομμυρίων λιρών. 'Αξιοσημείωτο δέ είναι το γεγονός ότι, η περιοχή των Κοκκινοχωριών εξαρτάται 80% οικονομικά από τη γεωργική της παραγωγή.

Πρόσθετα, τα τελευταία 5 χρόνια, εκτός από την παραδοσιακή πρωτοπορεία στο γεωργοκτηνοτροφικό τομέα ή περιοχή με επίκεντρο την 'Αγία Νάπα και το Παραλίμνι, έχει να επιδείξει αξιόλογη και άλματώδη ανάπτυξη στον τουριστικό και βιομηχανικό τομέα. 'Αξιέπαινη και έδω ή ιδιωτική πρωτοβουλία παρόλες τις αντιξοότητες και δυσκολίες, και ουσιαστική ή συμβολή της ακριτικής μας περιοχής στην ενίσχυση της οικονομίας μας με την είσοδο ξένου συναλλάγματος από την ανάπτυξη του τουρισμού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Συνάδελφοι,

'Ανάφερα μερικά χαρακτηριστικά της περιοχής για να μπορέσω να δώσω μεγαλύτερη εικόνα του μεγέθους και της έκτασης του δράματος των Κοκκινοχωριών από την ανεπάρκεια και έλλειψη άρδευσιμου νερού, αλλά και για να τονίσω την αποκλειστική ευθύνη της Κυβέρνησης για την έλλειψη μέχρι τώρα αποτελεσματικών μέτρων αντιμετώπισης του προβλήματος, για την έλλειψη έγκαιρου προβληματισμού και προγραμματισμού, για την εγκατάλειψη ουσιαστικά των Κοκκινοχωριών που τόσα μᾶς δίνουν και το μόνο που μᾶς ζητούν είναι το νερό.

'Ελέχθη ότι το πρόβλημα του νερού πρωτοεμφανίστηκε το 1960 περίπου. 'Από το 1962—63 πιεστικά οι παραγωγοί των Κοκκινοχωριών με τις διάφορες

οργανώσεις τους και άλλα αρμόδια πρόσωπα των επαρχιών 'Αμμοχώστου—Λάρνακας αξίωσαν αντιμετώπιση του προβλήματος από την Κυβέρνηση.

Δόθηκαν έκτοτε πολλές υποσχέσεις και διαβεβαιώσεις, αλλά η Κυβερνητική αναβλητικότητα και γραφειοκρατία που άγγιζει τα όρια της ένσυνειδήτης εγκατάλειψης της περιοχής, έκαναν το θαύμα τους.

Για 10 ολόκληρα χρόνια, η Κυβέρνηση με ήμίμετρα και σπασμωδικά μέτρα που άποσκοπούσαν κυρίως τόν περιορισμό της κατανάλωσης αρδεύσιμου νερού, τηρούσε στάση καταπιεστικού περιοριστικού έλέγχου στις γεωργικές μας δραστηριότητες και εύλογα προκύπτει το ερώτημα : «Πρόθεση ήταν να ξεγράψουμε τα Κοκκινοχώρια ;»

'Αντί η Κυβέρνηση έγκαιρα να προνοήσει την εξέλιξη των πραγμάτων και να μεριμνήσει για τόν εμπλουτισμό των υδάτινων πόρων της πλουτοπαραγωγικής αυτής περιοχής, εγκατέλειψε το πρόβλημα και τούς καλλιεργητές στη μοίρα τους για να ασχοληθεί και να δώσει προτεραιότητα σε άμφιβόλου ίσως βιωσιμότητας και ανάγκης πολυδάπανα έργα.

Μήπως η κατασκευή φραγμάτων και δεξαμενών για συλλογή νερού από άλλες πλούσιες σε νερό περιοχές δεν ήταν έργο που μπορούσε να προνοηθεί όταν το πρόβλημα είχε μικρότερες διαστάσεις ;

Φτάσαμε έτσι στο τέλος της δεκαετίας του 1960, και αφού το ύδατικό πρόβλημα οξύνθηκε η Κυβέρνηση άρχισε να μελετά και να προσανατολίζεται στη μεταφορά νερού στα Κοκκινοχώρια και άλλου από άλλες περιοχές.

Μεταξύ της 7ετίας 1970—77 νέες συσκέψεις αρμοδίων, νέες ανταλλαγές απόψεων και αλληλογραφίας, για να καταλήξει η Κυβέρνηση στην προώθηση του σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού.

7 χαμένα χρόνια σπονδής στο λαβύρινθο του Κυβερνητικού μηχανισμού. 'Ελλειψη αποφάσεων, ανεξήγητη αδιαφορία κι' εγκατάλειψη των Κοκκινοχωριών, ενώ στην περιοχή ο πληθυσμός τετραπλασιάστηκε, η τουριστική και άλλη βιομηχανία αγωνιζόταν να στερεώσει και να επιβιώσει, ενώ οι 75.000 σκάλες καλλιεργήσιμης γής των Κοκκινοχωριών μάταια ανέμεναν τη λύση του ύδατικού προβλήματος.

Το έργο του Νότιου 'Αγωγού φαίνεται ότι είναι η πιό όρθη και ριζική λύση για τόν εμπλουτισμό των υδάτινων πόρων και την αντιμετώπιση του προβλήματος, με τη μεταφορά νερού στα Κοκκινοχώρια και σ' άλλες περιοχές.

Γιατί όμως τόση καθυστέρηση και όλιγωρία; Τό όλο έργο του Νότιου 'Αγωγού θά έπρεπε κανονικά σήμερα να λειτουργεί για να προσφέρει ουσιαστική και έγκαιρη βοήθεια στις γεωργικές καλλιέργειες. Και τούτο αν είχε αναληφθεί στην εκτέλεση του πριν από 10 χρόνια.

Δεν είναι υπερβολή και ούτε άποτελεί δημαγωγία, αν υποβληθεί το ερώτημα : «Όταν θά λειτουργήσει τό έργο, θά υπάρχουν γεωργοί και καλλιεργητές για να έπωφεληθούν;» Ειδικότερα τό ερώτημα γίνεται πιό επιτακτικό αν εν τώ μεταξύ η Κυβέρνηση δεν λάβει ενδιάμεσα χρονικά άλλα άνακουφιστικά μέτρα για τούς γεωργούς και αν ό ρυθμός για τήν εκτέλεση του έργου δεν επιταχυνθεί.

Ο ΝΟΤΙΟΣ ΑΓΩΓΟΣ

'Η όριστική άπόφαση της Κυβέρνησης για τόν προγραμματισμό και τήν προώθηση του σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού λήφθηκε τό 1977, δηλαδή 17 περίπου χρόνια μετά που πρωτοπαρουσιάστηκε τό ύδατικό πρόβλημα στα Κοκκινοχώρια.

Με καθυστέρηση ενός χρόνου, δηλαδή τὸ Μάιο τοῦ 1978, συγκροτήθηκε ἡ ὁμάδα ποῦ θὰ προωθοῦσε τὸ σχέδιο αὐτὸ καὶ ποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ Κυπρίου καὶ Ἄγγλους ἐπιστήμονες περίπου 30 ἄτομα, ἡ δὲ μελέτη τοῦ σχεδίου ἀποφασίστηκε νὰ γίνῃ σὲ δυὸ φάσεις.

Ἡ πρώτη φάση (καθορισμὸς διαφόρων σχεδίων ἀνάπτυξης καὶ ἐκτίμηση τῆς οἰκονομικῆς βιωσιμότητος) συμπληρώθηκε πρόσφατα καὶ ἕνας ἀριθμὸς ἐναλλακτικῶν λύσεων ἔχουν γνωστοποιηθεῖ στὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ ἐπιλέξει τὴ λύση ποῦ θὰ ἐφαρμοστεῖ.

Ὅπως ὑπολογίζεται, τὸ ἔργο θὰ ἀρδεύσει περιοχὲς στὰ συμπλέγματα τῶν χωριῶν Αὐδήμου, Ἀκρωτήρι, Παρεκκλησιά, Μαζωτός, Κίτι καὶ Κοκκινοχώρια.

Τὸ ἔργο περιλαμβάνει τὴν κατασκευὴ ἑνὸς μεγάλου φράγματος πάνω στὸν ποταμὸ Κούρη καὶ ποῦ θὰ ἔχει χωρητικότητα γύρω στὰ 120 ἑκατ. κυβικὰ μέτρα, ἑνὸς φράγματος στὴν Ἀχνα χωρητικότητας 5 ἑκατ. κυβικῶν μέτρων καὶ τὴν πιθανὴ ἀκόμα κατασκευὴ ἑνὸς φράγματος χωρητικότητας γύρω στὸ 1 ἑκατ. κυβικῶν μέτρων.

Ἐπίσης περιλαμβάνει τὴν κατασκευὴ ἑνὸς κλειστοῦ ἀγωγοῦ μήκους περίπου 100 χιλιομέτρων, τὴν κατασκευὴ σήραγγας ἐκτροπῆς νεροῦ ἀπὸ τὸ Διαρίζο στὸν Κούρη, ὡς καὶ ἄλλα μικρότερα ἔργα (ἀντλιοστάσια, διύλιστήρια νεροῦ, ἀγωγούς κ.ἄ.).

Ἡ λεπτομερὴς τεχνοοικονομικὴ μελέτη τοῦ ἔργου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ ὡς καὶ ἡ ὀριστικὴ μελέτη καὶ κατασκευαστικὰ σχέδια τοῦ φράγματος Κούρη προγραμματίζονται νὰ τελειώσουν τὴν ἀνοιξή τοῦ 1982.

Μετὰ θ' ἀρχίσει ἡ διαδικασία γιὰ ἐξεύρεση χρηματοδότησης ἀπὸ διεθνεῖς χρηματοδοτικοὺς ὀργανισμοὺς καὶ κυρίως ἀπὸ τὴ Διεθνή Τράπεζα. Ἡ διάρκεια τῆς διαδικασίας αὐτῆς εἶναι ἀκόμα ἀγνωστὴ.

Τὸ κόστος τοῦ ὅλου ἔργου ἐκτιμᾶται γύρω στὰ 100 ἑκατ. λίρες καὶ ὁ χρόνος ποῦ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀποπεράτωση του δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μικρότερος ἀπὸ 5 χρόνια, ἄρα ἐφόσον ἐξευρεθεῖ σύντομα χρηματοδότηση ἢ ἀποπεράτωση καὶ λειτουργία τοῦ ἔργου πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ γύρω στὸ 1990, δηλαδή μετὰ 9 χρόνια ἀπὸ σήμερα.

(Αὐτὰ ἀπὸ πληροφόρηση τῶν ἀρμόδιων τμημάτων τῆς Κυβέρνησης).

Ἐρωτήματα ποῦ προκύπτουν :

1. Μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980 ἡ Κυβέρνηση διακήρυττε ὅτι τὸ ἔργο θὰ ἔχει συμπληρωθεῖ τὸ 1987, ὁ ἴδιος δὲ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δήλωνε ὅτι δυνατὸ νὰ ἐπισπευθεῖ τὸ ὅλο ἔργο κατὰ ἐνάμισυ περίπου χρόνο.

Σήμερα ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων δηλώνει ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ θὰ συμπληρωθεῖ γύρω στὸ 1990.

Ποῦ λοιπὸν βρίσκεται ἡ ὀρθὴ ἐκτίμηση καὶ πληροφόρηση;

Καὶ ἂν τέτοιες ἀναθεωρήσεις στὸ χρόνο ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου γίνονται μὲ τόση εὐκολία, ποῖος μπορεῖ νὰ μᾶς πείσει ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ θὰ συμπληρωθεῖ πράγματι τὸ 1990 καὶ ὄχι ἀρκετὰ χρόνια ἀργότερα; Ἐξ ἄλλου, τὰ μεγάλα ὕδατικά ἔργα τῆς Πάφου, τὰ ἔργα τοῦ Βασιλικοῦ—Πεντάσχοινο, ποῦ προγραμματίστηκαν γιὰ 5 χρόνια καὶ ἐκτελέστηκαν σὲ πολὺ περισσότερα ἐνισχύουν τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν δυσπιστίαν μας.

2. Γιατὶ νὰ καθυστερεῖ ἡ ὀριστικὴ μελέτη καὶ ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν ἐκτέλεση καὶ κατασκευὴ τῶν σχεδίων τοῦ φράγματος Κούρη, ποῦ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ βασικότερα τεχνικὰ ἔργα τοῦ ὅλου σχεδίου;

3. 'Η πρώτη φάση του δλου σχεδίου (καθορισμός διαφόρων σχεδίων ανάπτυξης και εκτίμησης της οικονομικής βιωσιμότητάς τους) χρειάζοταν πράγματι 3 με 4 χρόνια (1978—1981) ;

4. Στις 26 Φεβρουαρίου, 1981, σε δημοσιογραφική διάσκεψη που δόθηκε επί του θέματος από τους "Αγγλους έμπειρογνώμονες στο Βρετανικό 'Ινστιτούτο, τὰ χωριά Παραλίμνι και 'Αγία Νάπα δέν αναφέρθηκαν ότι θά ώφεληθοῦν από τὸ σχέδιο του Νότιου 'Αγωγοῦ.

Στὴν πρόσφατη ἀνακοίνωση του ὁ 'Υπουργὸς Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων ἀναφέρεται γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια στὰ χωριά 'Ορμήδεια, Ξυλοφάγου, 'Αχνα, Αὐγόρου, Φρέναρος, Λιοπέτρι, Σωτήρα, Δερύνεια, 'Αγία Νάπα και Παραλίμνι.

Εἶναι ἐπιτακτικὴ και ἀπόλυτα ἀναγκαία μιὰ ὀρθὴ πληροφόρηση και πειστικὴ ἐνημέρωση και διαφώτιση, γιὰ τὸ θέμα εἶναι μεγάλων διαστάσεων. Περιλαμβάνονται (ὅπως ἐλπίζουμε και θέλουμε νὰ πιστεύουμε) ἡ δέν περιλαμβάνονται τὸ Παραλίμνι και ἡ 'Αγία Νάπα στὸ σχέδιο του Νότιου 'Αγωγοῦ και, ἂν ναί, σὲ ποιά ἔκταση;

Πληροφορικὰ ἀναφέρω ότι τὸ Παραλίμνι διαθέτει 14.000 σκάλες καλλιεργήσιμης γῆς, ἀπὸ τίς ὁποῖες οἱ μισὲς εἶναι πρώτης τάξεως. 'Ο τουριστικὸς δὲ και οἰκοδομικὸς ὄργασμός και γενικὰ ἡ ραγδαία ἀνάπτυξη τῆς ὁμορφῆς αὐτῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς και τῶν δύο χωριῶν δέν ἐπιτρέπουν κἄν τὴ σκέψη γιὰ ἐξαίρεση ἀπὸ τὸ σχέδιο του Νότιου 'Αγωγοῦ.

'Η ἀντίθετη ἀπόφαση θά εἶναι μοιραία γιὰ τὰ δύο αὐτὰ χωριά που θά καταδικασθοῦν σύντομα σὲ πλήρη μαρασμό και ὀριστικὴ ἐγκατάλειψη, ἀφοῦ ἤδη τὸ ὕδατικό πρόβλημα στὴν περιοχή αὐτὴ εἶναι ὀξύτατο και ἡ Κυβερνητικὴ ἀστοργία ἄφησε ἤδη τ' ἀχνάρια τῆς.

'Οριστικὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης ὥστε νὰ ὀφεληθοῦν ὅλα τὰ Κοκκινοχώρια ἀπὸ τὸ σχέδιο του Νότιου 'Αγωγοῦ ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ στάδιο, γιὰ τὴ μετέπειτα συμπερίληψη τους ἴσως νὰ εἶναι ἀδύνατη ἡ προβληματικὴ λόγω τῶν ὄρων τῆς συμφωνίας γιὰ χρηματοδότηση ἀπὸ διεθνεῖς χρηματοδοτικούς ὀργανισμούς ἡ ἀπὸ τὴ Διεθνή Τράπεζα.

5. Οἱ ἐπίσημες προβλέψεις και ἐκτιμήσεις τῆς Κυβέρνησης και τῶν ἀρμόδιων Τμημάτων τῆς, εἶναι ότι μετὰ τὴν ἀποπεράτωση του Νότιου 'Αγωγοῦ θά ἀρδεύονται τὸ 1990 στὰ Κοκκινοχώρια 35.000 σκάλες ἀπὸ τὸ σχέδιο και ἄλλες 18.000 σκάλες ἀπὸ τὰ ὑπόγεια ἀποθέματα ἀρδεύσιμου νεροῦ τῆς περιοχῆς, δηλαδὴ συνολικὰ 53.000 σκάλες.

Τὰ ἐρωτήματα που προβάλλουν ἐδῶ εἶναι :—

Θά ὑπάρχουν τὸ 1990 10 ἑκατομ. κυβικὰ μέτρα ὑπόγειων ἀποθεμάτων νεροῦ που χρειάζονται γιὰ ἄρδευση οἱ 18.000 αὐτὲς σκάλες;

'Η ἄρδευση τὸ 1990 ἀπὸ τὸ σχέδιο του Νότιου 'Αγωγοῦ γιὰ τίς 35.000 σκάλες τῶν Κοκκινοχωριῶν που θά ἀπαιτεῖ 18 ἑκατομ. κυβικῶν μέτρων νεροῦ (σὲ ἐτήσιο κύκλο) θά ἀρχίσει ταυτόχρονα ἡ σταδιακὰ με ἀποτέλεσμα μεγαλύτερη καθυστέρηση στὴ λύση του προβλήματος;

Τι γίνεται με τίς ὑπόλοιπες 22.000 σκάλες καλλιεργήσιμης γῆς που δέν θά ἀρδεύεται, ἀφοῦ στὰ Κοκκινοχώρια ὑπάρχουν συνολικὰ 75.000 σκάλες καλλιεργήσιμης γῆς;

'Εκτιμήσεις και εἰσηγήσεις :

1. Διαπιστώνεται ἡ ὀρθότητα τῆς ἀπόφασης—ἔστω και καθυστερημένα—γιὰ τὴ ριζικὴ λύση του ὕδατικού προβλήματος τῶν Κοκκινοχωριῶν με τὴ μεταφορὰ

άρδευσιμο νερού από άλλες περιοχές με την προώθηση και εκτέλεση του σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού.

2. Δικαιολογημένα προκύπτουν πολλά ερωτήματα και αμφιβολίες γιατί η Κυβέρνηση δεν έχει δώσει θέση προτεραιότητας στο αναπτυξιακό έργο του Νότιου 'Αγωγού. 'Υπάρχουν χρονολογικά κενά στα στάδια προγραμματισμού, που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Κυβέρνηση ολιγωρεί και δεν εκμεταλλεύεται εύκαιρίες για επίσπευση του έργου.

Πρωτοεμφανίζεται το ύδατικό πρόβλημα της περιοχής των Κοκκινοχωριών το 1960 και μετά από 17 ολόκληρα χρόνια, το 1977, αρχίζει ο προγραμματισμός του σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού. 'Επίσημα μās ανακοινώνεται ότι μετά από 5 χρόνια, το 1982, θα είναι έτοιμη η τεχνοοικονομική μελέτη του όλου σχεδίου και τα άλλα κατασκευαστικά σχέδια. Και στη συνέχεια, επίσημα Κυβερνητικά χείλη μās διαβεβαιώνουν ότι σε άλλα 8 χρόνια θ' αποπερατωθεί το όλο έργο.

3. Παράλληλα, πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι το νερό στην περιοχή Κοκκινοχωριών με το σημερινό ρυθμό άντλησης, άλλου θα έξαντληθεί και άλλου θα καταστεί έντελως ακατάλληλο για άρδευση μέχρι το 1987 περίπου. 'Η καταστροφή που θα ακολουθήσει—και που θα αρχίσει να διαφαίνεται σε 2-3 χρόνια—θα είναι σχεδόν βιβλική και ολοκληρωτική.

4. Προκύπτει αναντίλεκτα ότι, πρέπει να δώσει απόλυτη προτεραιότητα στο έργο αυτό και μέσα σε πλαίσια ένεργειών και καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης όχι μόνο να ανακτήσει το χαμένο χρόνο, αλλά και να επισπεύσει το ρυθμό συμπληρώσεως του μεγαλύτερου και αναγκαιότερου επί των ημερών μας αναπτυξιακού αυτού έργου.

5. Στο ένδιάμεσο χρονικό διάστημα από σήμερα μέχρι της λειτουργίας του σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού, η Κυβέρνηση θα πρέπει να μελετήσει και να θέτει έγκαιρα σε έφαρμογή ανακουφιστικά οικονομικά μέτρα για τον άγροτικό μας κόσμο, όπως την έπιχορήγηση των πετρελαιοειδών για γεωργικούς σκοπούς, τον περιορισμό του κέρδους στην πώληση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, στον έλεγχο των τιμών των γεωργικών μηχανημάτων κ.α.

6. Θα πρέπει, η Κυβέρνηση σε τακτικά χρονικά διαστήματα, να ενημερώνει επίσημα και υπεύθυνα το λαό και τους αντιπροσώπους του για την πορεία, την εξέλιξη και την πρόοδο στις έργασίες της προωθήσεως και εκτελέσεως του σχεδίου του Νότιου 'Αγωγού.

7. Τέλος να αντιμετωπισθεί το ύδατικό πρόβλημα των Κοκκινοχωριών και η επείγουσα εκτέλεση του έργου του Νότιου 'Αγωγού όχι μόνο σαν πρόβλημα μεγάλης σημασίας για την οικονομία μας, αλλά και σαν ύψιστης πολιτικής και γενικότερης έθνικής σημασίας. 'Η Κυβερνητική συμπαράσταση, η ένίσχυση με κάθε δυνατό τρόπο και η ανάπτυξη της άκριτικής περιοχής των Κοκκινοχωριών—της μοναδικής έλευθέρης περιοχής της 'Αμμοχώστου—είναι έργο έπιτακτικό και ταυτόχρονα καθήκον έθνικό.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. 'Αλέξης Γαλανός και μετά ο κ. Μιχάλης Πουμπουρής.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τό πρόβλημα που παρουσιάζεται είναι πραγματικά πολύ καυτό και δεν διαφωνούμε με τον έγγράψαντα τό θέμα για την κρισιμότητα της κατάστασης και

τή σχεδόν απελπιστική κατάσταση που κινδυνεύουν να βρεθούν οι 40,000 κάτοικοι των δυο περιοχών, δηλ. των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου.

Οι όμιλητές όμως κατά κανόνα τείνουν να αποδίδουν μεγάλη ευθύνη στην Κυβέρνηση από το 1961, και με τον τρόπο που εκθέτουν το όλο θέμα δίδουν την εντύπωση ότι η σημερινή Κυβέρνηση είναι η ίδια Κυβέρνηση που υπήρχε το 1961. Νομίζω ότι αδικούν τη σημερινή Κυβέρνηση, η οποία ναί μὲν συνεχίζει τὸ ἔργο τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐθνικὸ μας θέμα, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ θεωρεῖται ὑπεύθυνη γιὰ τὴν τυχόν καθυστέρηση ἀναλήψεως τοῦ Α ἢ Β ἔργου ἀπὸ προηγούμενες Κυβερνήσεις καὶ Ὑπουργικὰ Συμβούλια.

Τουναντίον ἡ παρούσα Κυβέρνηση τοῦ κ. Κυπριανοῦ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τῆς ἀντιμετώπισε μὲ τεράστιο αἶσθημα εὐθύνης τὴν ἐπίλυση τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος, ἰδιαίτερα τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος τῶν δυο περιοχῶν τῶν Ἀκριτικῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ τῆς περιοχῆς Κιτίου.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἰδέα γιὰ μεταφορὰ νεροῦ ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς συζητήθηκε καὶ προωθήθηκε τὸ Νοέμβριο τοῦ 1970 στὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, τοῦ ἀειμνήστου καὶ πολὺ ἀγαπητοῦ στὸ γεωργικὸ κόσμο Ρογῆρου Μιχαηλίδη. Ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ πάλι νὰ ξεχνοῦμε ὅτι μεσολάβησε τὸ 1974 τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἡ Τούρκικη εἰσβολὴ πού κυριολεκτικὰ συνετάραξε ἐκ θεμελίων τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου καὶ σταμάτησε τὴν ὑλοποίηση διαφόρων παραγωγικῶν ἔργων πού προγραμματίζε νὰ προωθήσει ἡ Κυβέρνηση.

Ὅπως τόνισε ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ἡ πραγματικὴ λύση τοῦ προβλήματος βρίσκεται στὴν ὑλοποίηση τοῦ σχεδίου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ, πράγμα τὸ ὁποῖο ἔχουν τόνισι καὶ οἱ ἄλλοι ὀμιλητές.

Συμφωνοῦμε ὅτι :

1. Τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ στοιχίσει ὄχι £100,000,000 ἀλλὰ ἄνω τῶν £120 ἑκατ. μὲ σημερινὲς τιμές, ἴσως καὶ πολὺ περισσότερα ἔνεκα τοῦ πληθωρισμοῦ.

Εἶναι ἐπομένως τὸ μεγαλύτερο ἔργο πού ἀνελήφθη ποτὲ ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Κυβέρνηση καὶ τὸ ἔξοδο, καίτοι ἀπαραίτητο, καὶ τόνιζω τὴ λέξη **ἀπαραίτητο**, εἶναι ἀστρονομικὸ γιὰ τὰ Κυπριακὰ οἰκονομικὰ δεδομένα. Ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε τὰ σὲ ξένο συνάλλαγμα ἀποθέματα τῆς Κύπρου δὲν ὑπερβαίνουν τὰ £125 ἑκατ. συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ξένου δανεισμοῦ καὶ τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ αὐξήσει σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἐξάρτηση τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἀπὸ τὸν ξένο δανεισμό.

Παρὰ ταῦτα καὶ ὅπως τόνισα προηγουμένως, τὸ ἔργο αὐτὸ ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Κυβέρνηση μιὰ ἄλφα προτεραιότητα, ἴσως τὴ μεγαλύτερη προτεραιότητα πού παρουσιάζεται σήμερα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἐθνικὸ θέμα, καὶ μπορῶ σήμερα νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ διαδικασία γιὰ τὴ δανειοδότηση καὶ ἐκτέλεση τοῦ ἔργου θὰ ὀλοκληρωθεῖ σύντομα.

2. Τὸ ἔργο αὐτὸ πρέπει νὰ ἐπιταχυνθεῖ, καὶ αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς ἓνα λεκτικὸ σχῆμα καὶ νὰ συμπληρωθεῖ ἂν εἶναι δυνατὸ ἐντὸς τῶν προσεχῶν 5-7 ἐτῶν, ἴσως καὶ νωρίτερα, γιὰτὶ ἡ κατάσταση τοῦ νεροῦ στὶς δυο περιοχὲς χειροτερεύει μὲ τέτοιο ρυθμὸ πού δημιουργεῖται ὁ πραγματικὸς κίνδυνος νὰ συμπληρωθεῖ τὸ ἔργο ἀλλὰ τουλάχιστο ἡ γεωργικὴ παραγωγή νὰ ἔχει καταστραφεῖ ἐν τῷ μεταξύ. Γι' αὐτὸ καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ μὴ φεισθεῖ κόπων καὶ μόχθων καὶ ἐξόδων, νὰ ἐπιταχύνει τοὺς ρυθμοὺς τῆς καὶ νὰ ξεπεράσει ὁποιαδήποτε γραφειοκρατικὴ τάση, καὶ ὑπάρχει γραφειογραφικὴ τάση, ὥστε τὸ νερὸ νὰ φθάσει ἔγκαιρα στὶς δυο περιοχὲς.

3. Ταυτόχρονα για να μη στηρίζεται η επιβίωση των δυο περιοχών, ιδιαίτερα των Κοκκινοχωριών, μόνο στη γεωργία, ή Κυβέρνηση, όπως και σωστά πράττει, πρέπει να ενθαρρύνει τον τουρισμό και τη βιομηχανία για να συγκρατήσει τον πληθυσμό στην άκριτική περιοχή των Κοκκινοχωριών, εκτός από οικονομικούς λόγους και για λόγους βασικά έθνικους και κοινωνικούς.

Μερικές κοινότητες, όπως κατά κύριο λόγο η 'Αγία Νάπα και κατά δεύτερο λόγο η τουριστική περιοχή Παραλιμνίου, έχουν ήδη αναπτύξει τον τουρισμό τους, και πρέπει τώρα να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη του τουρισμού και της βιομηχανίας στο Λιοπέτρι, στη Σωτήρα, στη Δερύνεια, στη Ξυλοφάγου και στις άλλες περιοχές των Κοκκινοχωριών.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τη βιομηχανία παρατηρείται μια περίεργη ολιγορία όρισμένων Κυβερνητικών λειτουργιών στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και άλλων διευκολύνσεων, που εκθέτει την Κυβέρνηση στο σύνολό της. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι όλοι οι Κυβερνητικοί λειτουργοί εκτελούν το καθήκον τους με ψηλό αίσθημα ευθύνης απέναντι της Κυβέρνησης και στο κοινό το οποίο οφείλουν να εξυπηρετούν και όχι να ταλαιπωρούν.

Τελειώνοντας επιθυμώ να τονίσω ακόμα μια φορά τη σημασία που έχει η επιβίωση της περιοχής Κοκκινοχωριών και Κιτίου που, όπως ανέφερα, μόνο από τη γεωργία εξασφαλίζει συνάλλαγμα άνω των £25 εκατ. ετησίως. Η λύση του βασικού προβλήματος, του ύδατικού, βρίσκεται στο έργο του Νότιου 'Αγωγού για τη μεταφορά νερού από άλλες περιοχές της νήσου, και το έργο αυτό ανεξάρτητα από το κόστος του είναι απαραίτητο να αρχίσει χωρίς καθυστέρηση και να τελειώσει με τη μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα ώστε να σωθούν οι δυο περιοχές πριν να είναι πλέον άργα.

Εύχαριστώ.

Ένα τελευταίο σημείο είναι ότι προσωπικά εμείς θέλουμε να δίδουμε καλή πίστη στην Κυβέρνηση και στις προθέσεις της και πιστεύουμε ότι η Κυβέρνηση θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο να αυξήσει τους ρυθμούς της ώστε πραγματικά το έργο του Νότιου 'Αγωγού να έχει συμπληρωθεί πριν καταστραφεί η γεωργική παραγωγή στις δυο περιοχές τις οποίες αναφέραμε. Νομίζω ότι έτσι πρέπει να αντιμετωπίζουμε την Κυβέρνηση και το έργο της, ιδιαίτερα στο ύδατικό, και νομίζω ότι η μέχρι τώρα πείρα γι' αυτή την Κυβέρνηση τουλάχιστο δεν μάς πείθει περί του εναντίου. Πρέπει, επαναλαμβάνω, να αντιμετωπίζουμε αυτή την Κυβέρνηση με την καλή πρόθεση και τις καλές διαθέσεις που τις αρμόζουν. Εύχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Μιχάλης Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Συνάδελφοι.

Τις απόψεις της Κοινοβουλευτικής 'Ομάδας ΑΚΕΛ—'Αριστεράς πάνω στο καυτό ύδατικό πρόβλημα των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου, εξέφρασε ο συνάδελφος κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Θά ήθελα όμως συμπληρωματικά με τα όσα έχει πει ο εισηγητής του θέματος, να προσθέσω τούτα.

Το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό, γιατί αφορά την πρόληψη και εξουδετέρωση ενός επερχόμενου τρομερού κινδύνου. Αυτός ο κίνδυνος δεν είναι ούτε φαντα-

στικός, ούτε υποθετικός. Είναι ουσιαστικός και άμεσος. 'Απόλες τις πλευρές διαπιστώνεται ότι οι χρονιάτικοι ρυθμοί υποχώρησης των υπόγειων νερών στα Κοκκινοχώρια, είναι γύρω στο 1-2 μέτρα και άλλοι περισσότερο. Και είναι γενική ή διαπίστωση ότι τα νερά συνεχώς άλμυρίζουν. Αυτό σημαίνει ότι ο έπερχόμενος κίνδυνος για την καταστροφή των δεντροκαλλιεργητών, των πατατοπαραγωγών, φθαρτοπαραγωγών και άλλων κλάδων της αγροτικής οικονομίας είναι άμεσος. Στην πραγματικότητα αυτός ο κίνδυνος έχει γίνει ο εφιάλτης για τους κατοίκους των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου. 'Απόλες τις πλευρές διαπιστώνεται ότι το εισόδημα που δίνουν οι δυο αυτές περιοχές στην οικονομία του τόπου, από τις πατάτες, τα φθαρτά και άλλα είδη, ξεπερνά τα 25 εκατομμύρια λίρες. Κινδυνεύει λοιπόν ένας βασικός κλάδος της οικονομίας του τόπου.

Γιατί όμως ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα, αφέθηκε να φτάσει σε ένα τέτοιο επικίνδυνο σημείο;

Οι Βουλευτές του ΑΚΕΛ, όπως ανέφερε ο εισηγητής του θέματος, ανακίνησαν αυτό το πρόβλημα από το 1963 και από τότε το ανακινούν κάθε λίγο, επιμένοντας στην άμεση αντιμετώπισή του. Κατά τον ίδιο τρόπο οι άμεσα ενδιαφερόμενοι αγρότες με τις 'Οργανώσεις τους, για χρόνια τώρα, απαιτούσαν και απαιτούν τη λήψη δραστικών μέτρων. Κατά συνέπεια ή ευθύνη για την καθυστέρηση που σημειώθηκε στην προώθηση και επίλυση του δξύτατου αυτού προβλήματος, βαρύνει την 'Εκτελεστική 'Εξουσία. "Όταν κάνουμε αυτή τη διαπίστωση δεν παραγνωρίζουμε τις ολέθριες επιπτώσεις που είχε το χουντοφασιστικό πραξικόπημα και ή Τούρκικη εισβολή στην αντίκρουση αυτού του τόσο σοβαρού προβλήματος όσο και άλλων προβλημάτων.

Πραγματικά το έγκλημα αυτό—το πραξικόπημα—τόσο στην περίοδο της προετοιμασίας του όσο και μετά το 74, εκτός απ' όλες τις άλλες ολέθριες συνέπειες του, αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα στην αντίκρουση και επίλυση σοβαρών κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων. Τεράστια ποσά που κάτω από όμαλές συνθήκες θα διατίθεντο για την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων του λαού και την ανάπτυξη των πλουτοπαραγωγικών πηγών του τόπου, διατέθηκαν αρχικά για την αντιμετώπιση της ΕΟΚΑΒίτικης τρομοκρατίας και κατοπινά για την επούλωση των πληγών της τραγωδίας για τη στέγαση και επαναδραστηριοποίηση των χιλιάδων ξεριζωμένων, για την ανακούφιση των οικογενειών των θυμάτων και των πληγέντων.

Είμαστε βέβαιοι ότι αν δεν μεσολαβούσε εκείνο το έγκλημα, το πρόβλημα της μεταφοράς νερού στα Κοκκινοχώρια και στην περιοχή Κιτίου, θα βρισκόταν πιο κοντά στην επίλυσή του, παρά σήμερα.

'Επικρίνουμε λοιπόν την 'Εκτελεστική 'Εξουσία για την καθυστέρηση που επέδειξε. Ταυτόχρονα όμως καταδικάζουμε και στιγματίζουμε τους πρωταίτιους της τραγωδίας που με το έγκληματικό πραξικόπημά τους εκτός όλων των άλλων δεινών και κακουχιών που έφεραν στο λαό, συνέβαλαν ώστε να παραταθεί, να καθυστερήσει και να γίνει πιο δύσκολη και πιο δαπανηρή ή κατασκευή του νότιου άγωγού και ή λύση πολλών άλλων σοβαρών προβλημάτων.

"Όταν μιλούμε για το νότιο άγωγό, έχουμε πρώτα απ' όλα υπόψη μας τους αγρότες των δυο περιοχών που ασχολούνται με τις δεντροφυτείες, τις πατάτες, τα φθαρτά και άλλα είδη. Πραγματικά αυτά τα στρώματα αποτελούν τη βάση της οικονομίας στις δυο περιοχές και πρέπει να διασωθούν.

Ἄλλὰ ἡ σοβαρότητα τοῦ προβλήματος, δὲν περιορίζεται μόνο σ' αὐτό. Στὶς δύο αὐτὲς περιοχὲς, διατέθηκαν ἀπὸ τὸ κράτος μεγάλα ποσὰ μὲ τὰ ὁποῖα κτίστηκαν 3455 κατοικίες σὲ συνοικισμοὺς στέγασης καὶ αὐτοστέγασης καὶ 500 ἄλλες σὲ ιδιόκτητα οἰκόπεδα. Συνολικὰ στὶς δύο αὐτὲς περιοχὲς κατοικοῦν 20 χιλιάδες πρόσφυγες καὶ ἀρκετοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐξαρτοῦν τὴ διαβίωσή τους ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ βιωσιμότητα τῆς περιοχῆς. Ἐξαρτοῦν τὴ διαβίωσή τους ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς παραγωγῆς πατατῶν, φαρτῶν, ἐσπεριδοειδῶν καὶ ἄλλων συναφῶν εἰδῶν. Ἔτσι τὸ πρόβλημα προσλαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις, δὲν ἀφορᾷ μόνο τοὺς ἄμεσα ἐπηρεαζόμενους ἀγρότες τῶν δύο περιοχῶν, ἀλλὰ ἀλυσιδωτὰ ἐπηρεάζει καὶ χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες καὶ ἄλλες ποὺ ἀσχολοῦνται σὲ διάφορες δουλειὲς ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή.

Εἶναι ἀκόμα ὁ κλάδος τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας ποὺ κατὰ ἄμεσο καὶ ἔμμεσο τρόπο σχετίζεται μὲ τὸ ὅλο θέμα.

Εἶναι γενικὰ παραδεκτὸ ὅτι μετὰ τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα καὶ τὴν κατάκτηση τῶν ἐδαφῶν μας ἀπὸ τὰ τουρκικὰ στρατεύματα, μετὰ τὴν ἀπώλεια τῆς τουριστικῆς Ἀμμοχώστου, παρατηρήθηκε μιὰ ἀπότομη ἄνοδος τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας στὶς περιοχὲς Ἀγίας Νάπας καὶ Παραλιμνίου. Μὲ τὴν ἀποπεράτωση τοῦ παραλιακοῦ δρόμου Ξυλοφάγου—Ἀγίας Νάπας, θ' ἀναπτυχθεῖ ὁ τουρισμὸς καὶ στὴν περιοχὴ Λιοπετρίου—Σωτήρας.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα μέχρι τὸ 1974, στὴν Ἀγία Νάπα λειτουργοῦσαν ἐλάχιστες τουριστικὲς μονάδες μὲ σύνολο 150 κλίνες. Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1981 τὸ δυναμικὸ τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας στὴν Ἀγία Νάπα ἔφτασε τὶς 2500 κλίνες, ἐνῶ ἔχουν ἐγκριθεῖ ἢ βρίσκονται ὑπὸ ἀνέγερση μερικὲς ἄλλες τουριστικὲς μονάδες, δυναμικότητας 1200 κλινῶν. Πολὺ σημαντικὴ τουριστικὴ αὔξηση παρατηρήθηκε καὶ στὸ Παραλίμι.

Στὴν περιοχὴ Κιτίου εἶναι γιὰ τὴν ὥρα ἐλάχιστη ἡ τουριστικὴ ἀνάπτυξη. Ὅμως ἂν ὑπολογίσουμε τὸ γεγονός ὅτι ἡ πόλη τῆς Λάρνακας παραλιακὰ εἶναι μπλοκαρισμένη ἀπὸ τὰ διυλιστήρια καὶ τὸ ἀεροδρόμιο, τότε φαίνεται ὅτι ἡ περιοχὴ Κιτίου μελλοντικὰ θὰ ἔχει μιὰ ὑπολογίσιμη τουριστικὴ ἀνάπτυξη. Ἔτσι τὸ πρόβλημα τοῦ νοτίου ἀγωγοῦ προσλαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις. Μιὰ περιοχὴ ποὺ θὰ εἶναι καταπράσινη μὲ τὴ διατήρηση καὶ ἐπέκταση τῶν δεντροφυτειῶν καὶ ἄλλων καλλιεργείων, ὄχι μόνο θ' ἀποφέρει τεράστια εἰσοδήματα ἀπὸ τὰ φθαρτὰ γιὰ τὴ διατροφή τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν τουριστῶν, ἀλλὰ θ' ἀποτελεῖ ταυτόχρονα βοηθητικὸ παράγοντα γιὰ τὴν προσέλκυση τουριστῶν. Ἀντίθετα, μιὰ κατὰξερη καὶ ἐρημωμένη περιοχὴ, θ' ἀποτελεῖ ἀποκρουστικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν προσέλευση τουριστῶν.

Ἔτσι καταλήγουμε ὅτι ἡ κατασκευή τοῦ νότιου ἀγωγοῦ καὶ ἡ μεταφορὰ νεροῦ στὶς περιοχὲς Κοκκινόχωριῶν καὶ Κιτίου, εἶναι ἔργο τεράστιας καὶ πολὺ-πλευρῆς οἰκονομικῆς σημασίας, εἶναι σὲ τελευταία ἀνάλυση ἓνα ἔργο μεγάλης ἐθνικῆς σημασίας.

Μὲ αὐτὸ τὸ ἔργο ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ καθυστερήσει ἄλλο, πρέπει νὰ προλάβουμε τὴν καταστροφὴ τῶν δεντροκαλλιεργητῶν, τῶν πατατοπαραγωγῶν, τῶν φαρτοπαραγωγῶν, τῶν κτηνοτρόφων καὶ γενικὰ ὅλων τῶν κλάδων τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῶν Κοκκινόχωριῶν καὶ τῆς περιοχῆς Κιτίου.

Πρέπει νὰ διασφαλίσουμε τὴν παροχὴ ἀπασχόλησης σὲ χιλιάδες πρόσφυγες καὶ ἄλλους βιοπαλαιστὲς τῶν δύο περιοχῶν καὶ νὰ συμβάλουμε στὴν πάρα πέρα ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ ποὺ μᾶς δίνει μεγάλα ποσὰ ξένου συναλλάγματος καὶ συμβάλλει στὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

"Όπως είπα και στην αρχή είμαι σύμφωνος με τὰ πρακτικά μέτρα πού περιέχονται στην όμιλία του εισηγητή του θέματος. Ύπογραμμίζω μόνο ότι είναι καιρός ή Κυβέρνηση νά περάσει από τὸ στάδιο τῶν μελετῶν στοῦ στάδιο τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας γιά τὴν ἐναρξη τοῦ ἔργου. Κάθε καθυστέρηση φέρνει πὸ κοντὰ τὸν κίνδυνο τῆς καταστροφῆς. Κάθε καθυστέρηση αὐξάνει τὰ ἐξοδα και προσθέτει νέες δυσκολίες και περιπλοκές. Μόνο με τὴν ἐπιτάχυνση ὅλων τῶν διαδικασιῶν μπορεῖ νά προληφθεῖ ἡ καταστροφή και ἡ ἐρήμωση.

Ἄναμένουμε λοιπὸν ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ προχωρήσει με τόλμη και ἀποφασιστικὴ στή δημιουργία ἐνὸς ἔργου τεράστιας οἰκονομικῆς και κοινωνικῆς σημασίας. Ἀσφαλῶς τὸ ἔργο θὰ εἶναι πολυδάπανο. Θὰ εἶναι ὁμως και σωτήριο γιά χιλιάδες οἰκογένειες τῶν Κοκκινοχωριῶν και τῆς περιοχῆς Κιτίου.

Στὸ μεταξύ γιά τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀμεσῶν ἀναγκῶν τῶν ἀγροτῶν πρέπει νά γίνουν ἐμπλουτιστικὰ ἔργα ἐκεῖ και ὅπου ἐπιβάλλεται και ὅπου ὑπάρχει ἡ δυνατότητα. Και ταυτόχρονα νά υἱοθετηθεῖ ἡ εἰσήγηση τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων γιά ἐπιχορήγηση τῶν καυσίμων γιά νά μπορέσουν οἱ ἀγρότες νά ἐπιβιώσουν μέχρι πού νά γίνει ὁ ἀγωγός.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἕπάρχουν ἄλλοι ὀμιλητές;

Ἕο κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἕντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμε κύριοι Βουλευτές.

Δὲν θὰ μακρηγορήσω ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ νότιου ἀγωγῶ διότι τὸ θέμα ἐκαλύφθη πλήρως, κυρίως ἀπὸ τοὺς συναδέλφους κ. κ. Μιχαηλίδη και Σολωμῆ, και δὲν ἔχω καμμιά ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἡ τελευταία σάνιδα σωτηρίας γιά τὴν περιοχή τῶν Κοκκινοχωριῶν και Κιτίου καθώς και γιά τὴν ὕδρευση χωριῶν τῆς περιοχῆς Λάρνακας και Ἕμμοχώστου.

Ἕπλῶς θέλω νά ἐνώσω τὴ φωνή μου μ' ἐκείνη τῶν ἄλλων συναδέλφων γιά νά ἐπισημάνω τὴ δεινὴ κατάσταση στή ὅποια βρίσκονται τὰ χωριά τῶν πὸ πάνω περιοχῶν, ἰδίως τὰ Κοκκινοχώρια.

Ἕπάρχει, πράγματι, τεράστιος κίνδυνος πλήρους καταστροφῆς και ἐρήμωσης στα προσεχῆ λίγα χρόνια λόγω τῆς ἀποξήρανσεως τῶν τοπικῶν ὕδατινων πόρων.

Κατὰ τὴ γνώμη μου εἶναι ἐπάναγκες νά ἀρχίσει ἡ ἐργασία στοῦ νότιου ἀγωγῶ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση και χωρὶς τὴ χαρακτηριστικὴ γραφειοκρατία, ἔστω και με τὴν καθυστέρηση ἡ ἀκύρωση ἄλλων ἀναπτυξιακῶν ἔργων με λιγότερη ἐθνικὴ σημασία. Και πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι τὸ ὕδατικό πρόβλημα τῶν Κοκκινοχωριῶν εἶναι τὸ δεύτερο σὲ σπουδαιότητα πρόβλημα τῆς Κύπρου μετὰ τὸ ἐθνικὸ μας πρόβλημα.

Κατὰ τὴ γνώμη εἰδικῶν ἡ εἰσφορὰ τῶν Κοκκινοχωριῶν στή ἐθνικὴ οἰκονομία ὑπερβαίνει τὰ 25 ἑκατομμύρια λίρες και τὸ μεγαλύτερο μέρος αὐτῆς τῆς εἰσφορᾶς ἀποτελεῖται ἀπὸ ξένο συνάλλαγμα, ἀπὸ τὴν ἐξαγωγή πατατῶν, λαχανικῶν και ἔσπεριδοειδῶν. Τὸ ποσὸ αὐτὸ θὰ ἀπολεσθεῖ ὀριστικὰ ἂν δὲν ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα γιά τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὕδατικού προβλήματος τῶν Κοκκινοχωριῶν.

Ἕἡ εὐημερία και τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο ὄχι μόνο τῆς ἐλεύθερης περιοχῆς Ἕμμοχώστου ἀλλὰ και τῆς πόλης και ἐπαρχίας Λάρνακας ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν παραγωγή τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τὸν ἄλλον ὁμιλητὴν;

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε.

Τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμε εἶναι πολὺ σοβαρό. Ἐχει ἀναφερθεῖ στὴν εἰσήγησή μου καὶ ἔχει ὑπογραμμιστεῖ ἀπ' ὅλους τοὺς ὁμιλητὴς.

Νομίζω ὅτι σ' αὐτὸ τὸ στάδιο ποὺ βρίσκεται τώρα τὸ θέμα θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ προσκαλέσει τὸν ἐντιμὸ Ὑπουργὸ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων γιὰ νὰ μᾶς κατατοπίσει ἐπίσημα σὲ ποῖο στάδιο βρίσκονται οἱ προετοιμασίες, πότε θὰ ἀρχίσει καὶ πότε θὰ τελειώσει τὸ ἔργο τοῦ νότιου ἀγωγοῦ γιὰ νὰ δοθεῖ νερὸ στὰ Κοκκινόχωρια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γεωργίου.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Θὰ εἰσηγούμεον, κύριε Πρόεδρε, νὰ παραμείνει τὸ θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσουμε κι' ἐμεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν ἔχουν μείνει πολλὲς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς—σὲ δυὸ συνεδριάσεις κλείει ἡ Βουλὴ, μιά στὴν πραγματικότητα, διότι ἡ δευτέρα εἶναι μᾶλλον ἐθνική, ἐπετειακὴ συνεδρίαση—θὰ ἤθελα νὰ συμφωνήσω μὲ τὸν κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη νὰ προσέλθει ὁ ἐντιμὸς κ. Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ κατατοπίσει τὸ Σῶμα πάνω στὸ σημεῖο ποὺ βρίσκεται ἡ ὄλη προσπάθεια γιὰ νὰ προωθηθεῖ τὸ ἔργο τοῦ νότιου ἀγωγοῦ. Καὶ ὅταν τελειώσει ἡ κατατόπιση, τότε ἂν ὑπάρχουν ὁμιλητὴς, θὰ δικαιούνται νὰ συνεχίσουν. Θὰ μποροῦν νὰ μιλήσουν καὶ νὰ κλείσουν τὸ ὅλο θέμα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τὸν ἄλλον ὁμιλητὴν ὁ κ. Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ ἐνημερώσει τὸ Σῶμα πάνω στὸ θέμα;

Ὁ κ. Γεωργίου.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ εἰσήγησή μου δὲν ἐπηρεάζει καθόλου τὴν εἰσήγησή τοῦ κ. Μιχαηλίδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀσφαλῶς.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Μπορεῖ νὰ μιλήσει καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ ἄλλοι ὁμιλητὴς στὴν ἐρχόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀσφαλῆστατα. Οἱ συνάδελφοι θὰ μποροῦσαν νὰ μιλήσουν ἀμέσως μετὰ τὴν ὁμιλία τοῦ ἐντιμοῦ Ὑπουργοῦ, ἢ ὅποια ἂν γίνῃ ἀποδεκτὴ, μπορεῖ νὰ γίνῃ τὴν

προσεχή Πέμπτη, διότι όρθό θά ήταν νά κλείσουμε αυτό τό θέμα πριν από τίς διακοπές τής Βουλής.

Ό κ. Χατζηκακού.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, σέ προηγούμενες περιπτώσεις, όταν καλείτο ό έντιμος Έπουργός νά προσφωνήσει τό Σώμα, δινόταν προτεραιότητα στην άγόρευση του κ. Έπουργού και ή Βουλή συνέχιζε τίς έργασίες της μετά τήν όμιλία του κ. Έπουργού.

Νομίζω αυτό πρέπει νά γίνεται και στό μέλλον όταν καλοϋμε τούς Έπουργούς για νά μιλήσουν στη Βουλή γιατί πιθανόν ένας Έπουργός νά έλθει έδω και νά καθυστερήσει για πολλή ώρα μέχρις ότου ή Βουλή φθάσει στη συζήτηση του θέματος για τό όποιο καλείται ό Έπουργός νά μιλήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θά ακολουθήσουμε τήν ίδια διαδικασία, δηλαδή θά καλέσουμε τόν έντιμο κ. Έπουργό νά μιλήσει και αφού περατώσει τήν όμιλία του, οί συνάδελφοι θά μπορούν νά συνεχίσουν τή συζήτηση και αν τά πράγματα δείχνουν ότι μπορούμε νά κλείσουμε με αυτό τό θέμα, νά τό κλείσουμε στην προσεχή συνεδρία του Σώματος.

Η προσεχής συνεδρία όρίζεται για τήν προσεχή Πέμπτη, 9 Έουλίου 1981, στις 5 τό απόγευμα, με τήν ακόλουθη Έμερήσια Διάταξη :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ό περί Θρησκευτικών Όμάδων (Έκπροσώπησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.
- (2) Ό περί Παγοποίησεως Ένοικίων (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.
- (3) Ό περί Διαταγμάτων Διατροφής (Διευκόλυνσις προς Διεκδίκησιν) Νόμος του 1980.
- (4) Ό περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1981.
- (5) Ό περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.
- (6) Ό περί Στοιχειώδους Έκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.
- (7) Οί περί Χορηγημάτων και Άπολαβών τής Έθνικής Φρουράς τής Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1981.
- (8) Οί περί Άποδεκτών Έπιπέδων Έγείας εις Έργαστάσια (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1981.
- (9) Οί περί Έλέγχου τής Άτμοσφαιρας και Έπικινδύνων Ουσιών εις Έργαστάσια (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1981.
- (10) Οί περί Άλιείας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1981.
- (11) Οί περί Όργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (Διάρθρωσις και Όροι Έπηρεσίας) Κανονισμοί του 1981.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Έρωτήσεις—Άπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Τό δξύ ύδατικό πρόβλημα, ό νότιος άγωγός και ειδικά τό πρόβλημα τής περιοχής Κοκκινόχωριών και Κιτίου».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Χαμπή Μιχαηλίδη). (Συνέχιση της συζήτησης).

- (2) «'Η έρήμωση πολλῶν ὄρεινῶν κοινοτήτων ἐξ αἰτίας σοβαρῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ ἀνάγκη λήψης μέτρων γιὰ τὴν ἀποσόβηση τοῦ κινδύνου ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Ε. Παπαϊωάννου).

- (3) «'Η σύνδεση τῆς Κύπρου με τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ οικονομικὲς καὶ πολιτικὲς τῆς ἐπιπτώσεις».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Ντίνου Κωνσταντίνου).

- (4) «Τὸ ἀνοιγμα τοῦ φακέλλου τῆς Κύπρου καὶ ποιά εἶναι τὰ αἴτια ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν τόπο 200.000 ἐκτοπισμένοι πρόσφυγες στὴ Νότια Κύπρο».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κυρίας Ρήνας Κατσελλῆ καὶ κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ).

- (5) «'Η ἀνάγκη διεξαγωγῆς πλήρους καὶ ἐξονυχιστικῆς ἐρευνας στὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο 'Ανακουφίσεως Προσφύγων».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κ.κ. Κωνσταντίνου Λόρδου, Κώστα Χατζηχακοῦ καὶ Χρίστου Σολωμῆ).

- (6) «Οἱ ἐνέργειες τῆς Κυβέρνησης ὡς πρὸς τὸ δημόσιο συμφέρον».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Ι. Μάτση).

- (7) «Οἱ νέοι ἐπιστήμονες καὶ ἡ μελέτη τρόπων δικαιότερης ἀπασχόλησής τους ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἢ ἄλλως πως».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Γεώργιου Παπαδοπούλου).

- (8) «'Η ἀδέσμευτη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, τὸ πλεόν ἀναγκαῖο ὑπόβαθρο τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. 'Αλέξη Γαλανοῦ ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Ομάδας τοῦ ΔΗΚΟ).

- (9) «'Η διπλωματικὴ ἐκπροσώπηση τῆς Κύπρου ἀνὰ τὴν 'Υφήλιο».

(Θέμα έγγραφον με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Βάσου Λυσσαρίδου).

'Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὶν ἀπὸ 4 μῆνες εἶχα ὑποβάλει 'Ερώτηση στὴν Κυβέρνηση σχετικὰ με τὸ δίκαιο αἴτημα τῶν Κυπρίων τοῦ Λονδίνου γιὰ μειωμένα ναῦλα γιὰ τὸ ἀεροπορικὸ ταξεῖδι Λονδίνου—Λάρνακας—Λονδίνου.

'Επειδὴ μέχρι σήμερα δὲν ἔχω πάρει ἀπάντηση στὴν 'Ερώτησή μου καὶ ἐπειδὴ τὸ αἴτημα αὐτὸ τῶν Κυπρίων τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὑποβάλλεται με ἐπιμονὴ ἀπὸ μέρους τους, θὰ ἤθελα νὰ ἐγγραφεῖ τὸ ἀκόλουθο θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ τῆς 'Ημερήσιας Διάταξης :

«Τὸ αἴτημα τῶν Κυπρίων τῆς Μεγάλης Βρετανίας γιὰ μειωμένα ἀεροπορικὰ ναῦλα Λονδίνου—Λάρνακας».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔνστασι

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Προκύπτει ἀπὸ Ἑρώτησι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

. ὅπως συζητηθεῖ; Προέρχεται ἀπὸ Ἑρώτησι στὴν ὁποία δὲν δόθηκε μέχρι σήμερα ἀπάντησι. Ἡ διαδικασίᾳ πού ἀκολουθεῖ τὸ Σῶμα μέχρι σήμερα εἶναι νὰ γίνετα ἀποδεκτὸ τὸ θέμα ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού δὲν δίδετα ἀπάντησι ἢ δὲν δίδετα ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησι κατὰ τὸ συνάδελφο πού ὑπόβαλε τὴν Ἑρώτησι.

Ἐπομένως, ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνστασι τὸ θέμα ἐγγράφετα πρὸς συζήτησι.

Ὁ κ. Παῦλος Δίγκλης εἶχε ζητήσι τὸ λόγο.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γνωστὸ ὅτι αὐτὲς τὶς μέρες τὸ θέμα τῶν πετρελαιοειδῶν εἶναι ἐξαιρετικὰ φλέγον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅριστε.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ βλέμμα σας εἶναι διαρκῶς ἐστραμμένο πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ παρακαλοῦμε νὰ στρέφετε καὶ λίγο τὸ βλέμμα πρὸς τὰ δεξιὰ διότι ἔχομε καὶ ἐμεῖς σηκώσει τὸ χέρι μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Μάτση, θὰ σᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσετε πολὺ σύντομα ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ κ. Δίγκλης σήκωσε τὸ χέρι του νωρίτερα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ παραχωρήσω τὸ λόγο.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Ὅχι, κ. Πρόεδρε, λανθάνετε, διότι σήκωσα τὸ χέρι μου πολὺ νωρίτερα ἀπὸ τὸν κ. Δίγκλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Δίγκλης νὰ συνεχίσει, παρακαλῶ.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ θέμα τῶν πετρελαιοειδῶν εἶναι αὐτὲς τὶς μέρες στὴν Ἡμερήσια Διάταξι, συγκεντρώνει τὸ ἔντονο ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ καὶ λαμβανομένης ὑπόψι τόσο τῆς ὀξύτητα τοῦ προβλήματος ὅσο καὶ γενικότερα τῆς σημασίας τοῦ θέματος τῶν πετρελαιοειδῶν, ζητῶ ὅπως ἐγγραφεῖ πρὸς συζήτησι στὴν Ἡμερήσια Διάταξι τὸ ἀκόλουθο θέμα :

«Ἡ κρατικοποίησι τῆς εἰσαγωγῆς, τῆς ἐπεξεργασίας καὶ τῆς ἐμπορίας πετρελαιοειδῶν».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔνστασι ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ;

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κανονικὰ θὰ εἰσηγούμεον νὰ κατατοπιζόμαστε πρῶτα στὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸν Ἐπουργό καὶ μετὰ νὰ ἐγγράφομε θέμα. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐμποδίσω τὸν ἔντιμο συνάδελφο νὰ ἐγγράψι τὸ θέμα του ὑπὸ τὴν ἐξῆς αἵρεσι.

Πιστεύω ότι θα πρέπει να συζητηθεί το όλο πρόβλημα των πετρελαιοειδών αλλά δεν θα συμφωνούσα να συζητήσουμε το θέμα της κρατικοποίησης. Πιθανό από την όλη συζήτηση να καταλήξουμε στο θέμα της κρατικοποίησης αλλά η εισήγησή μου είναι να απαλειφθεί η λέξη «κρατικοποίηση» και πιθανό στο τέλος της συζήτησης να αποφασίσουμε ότι ίσως η μόνη λύση είναι η κρατικοποίηση και να εισηγηθούμε ένα σχετικό ψήφισμα. Γι' αυτό η μόνη ένστασή μου αφορά τον τίτλο και εισηγοῦμαι κάποια τροποποίηση ώστε ν' απαλειφθεί η λέξη «κρατικοποίηση», αν συμφωνεί ο συνάδελφος κ. Δίγκλης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου είχε ζητήσει το λόγο.

Γιὰ ἄλλο θέμα; Ἀμέσως μετὰ κ. Παπαδημητρίου.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι ὁ εισηγητὴς τοῦ θέματος ἔχει κάμει μιὰ διατύπωση. Ἄν ἡ διατύπωση αὐτὴ τοῦ θέματος δὲν ἀρέσει στὸν κ. Γαλανό εἶναι ἓνα θέμα.

Ἡ δική μας πλευρὰ βλέπει ὅτι ἡ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος σὲ ικανοποιητικὸ βαθμὸ μπορεῖ νὰ γίνει μετὰ τὴν κρατικοποίηση τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς διανομῆς τῶν πετρελαιοειδῶν. Ἄν στὴ συζήτηση ὑπάρχουν ἄλλες καλύτερες ἀπόψεις γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος, μποροῦν νὰ λεχθοῦν. Ἄλλὰ δὲν νομίζω ὅτι ἡ διατύπωση τοῦ θέματος ἀπὸ τὸν εισηγητὴ θὰ μπορούσε νὰ ἀλλάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ θ' ἀναφερθεῖ στὸ ἴδιο θέμα ;

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ὅχι, κ. Πρόεδρε, σήκωσα τὸ χέρι ὅταν μίλησε ὁ κύριος

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Χατζηκακοῦ, παρακαλῶ νὰ τελειώσουμε μετὰ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ μετὰ θὰ σὰς δοθεῖ ὁ λόγος.

Ὁ κ. Μάτσης.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Ἄν ἀκολουθεῖτο ἡ δική μου εἰσήγηση ἐπὶ τοῦ θέματος ἴσως νὰ εὑρίσκε πιο σύμφωνη τὴ Βουλὴ καὶ νὰ υἱοθετεῖτο καὶ νὰ ἐγίνετο μιὰ εὐρύτατη συζήτηση ποὺ νὰ κάλυπτε ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ θέματος. Ἡ δική μου εἰσήγηση βασικὰ ἦταν ὅπως ἐγγραφεῖ τὸ θέμα μετὰ τὸν τίτλο «τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα, οἱ πρόσφατες αὐξήσεις ἐπὶ τῶν πετρελαιοειδῶν καὶ οἱ συνέπειές τους».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παῦλος Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ θέμα ποὺ εἰσήξε ἢ εισηγεῖται ὁ κ. Μάτσης εἶναι συγγενὲς μὲν ἀλλὰ ὄχι ταυτόσημο μετὰ τὸ θέμα ποὺ εισηγήθηκα. Ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Γαλανοῦ, εἶναι παραλλαγή τοῦ θέματος ποὺ εισηγήθηκα προσωπικὰ ἐμμένω στὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος ὅπως τὸ ἔχω διατυπώσει. Δηλαδή «ἡ κρατικοποίηση τῆς εἰσαγωγῆς, τῆς ἐπεξεργασίας καὶ τῆς ἐμπορίας πετρελαιοειδῶν». Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐμμένω στὴν ἐγγραφή αὐτοῦ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός καὶ κλείομε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ὅπως τὸ βλέπω, κ. Πρόεδρε, τὰ δυὸ θέματα μπορεῖ νὰ εἶναι συγγενῆ ἀλλὰ τὸ ἓνα εἶναι πολὺ πλατύτερο τοῦ ἄλλου. Ἐπομένως θὰ μποροῦν νὰ ἐγγραφοῦν καὶ τὰ δυὸ ἢ μόνη διαφορά εἶναι ὅτι ὅταν θὰ ἔλθει ἡ σειρά τοῦ ἐνεργειακοῦ προβλήματος γιὰ νὰ τὸ συζητήσουμε δὲν θὰ εἶναι τόσο πρόσφατες οἱ ἀυξήσεις διότι ἡ σειρά του θὰ ἔλθει μετὰ τῆ συζήτηση 12, 13 θεμάτων. Ἐπομένως ἡ εἰσήγησή μου εἶναι νὰ ἀπαλειφθοῦν οἱ λέξεις «πρόσφατες ἀυξήσεις» διότι δὲν θὰ εἶναι πρόσφατες μετὰ 4 μῆνες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπόν, κύριοι, πρέπει νὰ ἀποφασίσει τὸ Σῶμα πάνω στὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Δίγκλη.

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ; Αὐτὸ δὲν προδικάζει τὴν τοποθέτηση οἰουδήποτε. Εἶναι ἐλεύθεροι οἱ συνάδελφοι νὰ πάρουν τὴ θέση τὴν ὅποια θεωροῦν σὰν πιὸ ὀρθή ἀλλὰ ὁ εἰσηγητὴς θέλει νὰ ἐγγράφει αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως τὸ θέμα ποὺ εἰσηγήθηκε ὁ κ. Μάτσης γίνεαι ἀποδεκτὸ πρὸς ἐγγραφή καὶ συζήτηση;

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Δὲν τὸ θέσατε σὲ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τοῦ κ. Δίγκλη ἔγινε δεκτό. Δὲν ὑπῆρξε ἐνστάση, κύριοι. Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως; Ὅριστε λοιπόν, τίθεται σὲ ψηφοφορία.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Τίθεται θέμα διαδικασίας. Νομίζω ὅτι ἐφόσο

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Γεωργίου, παρακαλῶ νὰ ζητᾶτε τὸ λόγο καὶ τότε μόνο νὰ μιλάτε ὅταν θὰ σᾶς δοθεῖ ὁ λόγος. Τώρα ποὺ ζητᾶτε τὸ λόγο μπορεῖτε νὰ μιλήσετε.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Ἐχω γι' ἀρκετὴ ὥρα τὸ χέρι μου σηκωμένο. Μὲ βλέπατε καὶ νόμιζα ὅτι μοῦ δώσατε τὸ λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι δὲν εἶδα χέρι νὰ σηκώνεται· ἀπλῶς σηκωθήκατε καὶ ἀρχίσατε νὰ μιλάτε ἀπὸ τὸ μικρόφωνο.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε. Ἐφόσο ὑπάρχει τροποποιητικὴ εἰσήγηση ὡς πρὸς τὸν τίτλο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεθεῖ σὲ ψηφοφορία πρῶτα ἢ εἰσήγηση καὶ μετὰ ἡ ἀρχικὴ εἰσήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριοι, ὑπάρχει ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Παύλου Δίγκλη, ὁ ὅποιος δὲν δέχεται ὅπως τροποποιηθεῖ τὸ θέμα του καὶ ὑπάρχει δευτέρη εἰσήγηση τοῦ κ. Μάτση. Δυὸ διαφορετικὰ θέματα. Ἐπομένως τὸ Σῶμα καλεῖται νὰ ἀποφασίσει πάνω στὰ δυὸ αὐτὰ θέματα.

Θέτω σὲ ψηφοφορία τὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἰσηγήθηκε ὁ κ. Παῦλος Δίγκλης.

Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος;

13. Ποιοι είναι εναντίον;

Ούδεις.

Έπομένως τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Τώρα θέτω τὸ θέμα πὺ ἐισηγήθηκε ὁ κ. Μάτσης σὲ ψηφοφορία κατὰ πόσο θὰ ἐγγραφεῖ ἢ ὄχι πρὸς συζήτηση.

Παρακαλῶ τὸν κ. Μάτση νὰ ἐπαναλάβει τὸν τίτλο τοῦ θέματος.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε, ἔχει ὡς ἐξῆς :

«Τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα, οἱ πρόσφατες αὐξήσεις ἐπὶ τῶν πετρελαιοειδῶν καὶ οἱ συνέπειές τους» μὲ ἐισηγητὴ τὸν κ. Ἱεροδιακόνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνσταση ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφεῖ πρὸς συζήτηση;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ :

Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐνσταση τὸ θέμα ἐγγράφεται πρὸς συζήτηση.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου εἶχε ζητήσει τὸ λόγο.

Λυποῦμαι κ. Παπαδημητρίου, δὲν ἦταν ἐκ προθέσεως· δὲν σὰς πρόσεξα νωρίτερα, ἀλλωστε ἔδωσα τὸ λόγο πρῶτα στὴ δεξιὰ πτέρυγα γιὰ τὴ συζήτηση προηγουμένως.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐμεῖς εἴμεθα κέντρο, δὲν εἴμεθα δεξιὰ.

Στὸ Κεφάλαιο Δ, βρίσκεται ἐγγεγραμμένο τὸ θέμα «Ἡ ἐπέκταση τοῦ Σχεδίου ἀσφάλειας τῶν γεωργικῶν προϊόντων πρὸς κάλυψη καὶ ἄλλων θεομηنيῶν, κυρίως τοῦ παγετοῦ καὶ καύσινα γιὰ τὰ ἀμπέλια». Θέμα τὸ ὁποῖο ἔχω ἐγγράψει καὶ ὅπως βλέπω στὸν κατάλογο τῶν ἐγγεγραμμένων θεμάτων εἶναι ἕνατο καὶ δὲν πρόκειται φυσικὰ νὰ συζητηθεῖ αὐτὴ τὴν περίοδο. Νοουμένου ὁμως ὅτι οἱ τελευταῖοι καύσινες ἔχουν ἐπηρεάσει σὲ μεγάλο βαθμὸ τ' ἀμπέλια τῆς περιοχῆς μας εἰδικὰ στὴν Πάφο καὶ ἔχουν προξενηθεῖ ἀρκετὲς ζημιές καὶ νοουμένου ὅτι πρὸ διμήνου ἔχουν προξενηθεῖ ἀρκετὲς ζημιές ἐκ τῶν παγετῶν καὶ τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ταυτόσημο πρὸς αὐτὲς τὶς δυὸ θεομηνίες, εἰσηγοῦμεθα ἢ συζήτηση τοῦ θέματος νὰ παραπεμφθεῖ ἄνευ συζητήσεως στὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας γιὰ νὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος σὲ χρονικὸ διάστημα τέτοιο πὺ νὰ μπορέσει τὸ ἀρμόδιο Ἐπουργεῖο νὰ τὸ προωθήσει οὕτως ὥστε νὰ γίνῃ ἢ ἔγκαιρη τροποποίηση τοῦ Νόμου γιὰ νὰ καλύπτει αὐτὲς τὶς θεομηνίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχουμε ἐνσταση τὸ θέμα τῶν γεωργικῶν ἀσφαλίσεων νὰ παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας τῆς Βουλῆς.

Εἶναι γεγονός ὅτι προκαλοῦνται κάθε χρόνο σοβαρὲς καταστροφές καὶ ἀπὸ τὸν καύσινα καὶ ἀπὸ τοὺς παγετούς. Ὡς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ἐισηγήθηκαμε νὰ ἐπεκταθεῖ τὸ ταμεῖο γιὰ νὰ καλύψει αὐτὲς τὶς θεομηνίες. Ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ὑπόψη μου τὸ Ἐπουργεῖο Γεωργίας καὶ ὁ Ο.Γ.Α. μελετοῦν αὐτὲς τὶς προτάσεις

μας. Συνεπώς να παραπεμφθεί τὸ θέμα σὲ Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ κληθεῖ τὸ ἀρμόδιο Ἑπιτελεῖο νὰ μᾶς κατατοπίσει σὲ ποιο στάδιο βρίσκονται οἱ μελέτες ποὺ γίνονται ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπέκταση τοῦ Ταμείου Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ θὰ μιλήσει ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος;

Ὅχι, νὰ ληφθεῖ ἀπόφαση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ μετὰ.

Ἐπὶ τὸ θέμα παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὅπως εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου;

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ θέμα παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

Ὁ κ. Ὀμήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω τὸ ἐξῆς θέμα στὸ Κεφάλαιο Δ. «Λιπάσματα, ὑπερκέρδη καὶ ἡ ἀνάγκη Κυβερνητικῆς παρέμβασης». Εἶναι ἓνα θέμα τὸ ὁποῖο πράγματι ἀπασχολεῖ βασανιστικὰ τοὺς ἀγρότες μας καὶ ἔχομε τὴν ἀποψη ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ πάνω σ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ θέμα.

Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου.

Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ θέμα ἐγγράφεται πρὸς συζήτηση.

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, προσπάθησα νὰ μιλήσω νωρίτερα ἀλλὰ δὲν μοῦ δώσατε τὸ λόγο, δὲν κοιτάξατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἦταν τόσοι πολλοὶ

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ναί, τὸ ξέρω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἦταν ἀνθρωπίνως ἀδύνατο.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Τὸ τί ἤθελα νὰ πῶ εἶναι ὅτι ἂν συμφωνεῖ καὶ ὁ κ. Φάντης, τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε νὰ ἐπεκταθεῖ νὰ καλύπτει ὅλους τοὺς χώρους τοὺς ὁποίους ὑπάρχει κρατικὸς φορέας μεταφορῶν, ὅπως εἶναι ἡ Γερμανία, ἡ Ἑλλάδα καὶ ἄλλες χώρες καὶ νὰ μὴν περιοριστεῖ μόνο στοὺς φοιτητὲς τῆς Ἀγγλίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἐπὶ τὸ θέμα εἰσηγήθηκε ὁ συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Δὲν ὑπάρχει, ὄχι.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Δὲν ὑπάρχει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφόσο δὲν ὑπάρχει ἔνσταση ἢ τροποποίηση γίνεται ἀποδεκτὴ.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, στὸ Κεφάλαιο Δ σὰν ἑβδομο θέμα εἶναι «τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα, εὐθύνες καὶ παραλείψεις τῆς Κυβέρνησης», τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Γιαννάκης Ὁμήρου.

Ἐπειδὴ δὲν πρόκειται νὰ συζητηθεῖ τώρα, οὔτε τὸν Ὀκτώβρη, κρίνοντας ἀπὸ τὴ σειρά πού ἔχει ὡς ἑβδομο, θὰ εἰσηγούμεον νὰ παραπεμφθεῖ καὶ αὐτὸ τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ νὰ κληθεῖ ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου νὰ κατατοπίσουν τὴν Ἐπιτροπὴ καθὼς καὶ τοὺς ἀμπελουργοὺς πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Μαυρονικόλα τὸ θέμα πὺ σχετίζεται μὲ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα νὰ παραπεμφθεῖ στὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐμπορίας τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων, εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ σ' αὐτὴ πρέπει νὰ παραπεμφθεῖ διότι δὲν πρόκειται γιὰ παραγωγή ἀλλὰ γιὰ διάθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνσταση ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθεῖ στὴν ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ πὺ στὴν προκείμενη περίπτωση εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας;

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Θέλω μιὰ διευκρίνηση, κ. Πρόεδρε. Ἐν τὸ θέμα παραπεμφθεῖ, θὰ ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη; Γιὰ νὰ ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη πρέπει νὰ συμφωνεῖ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ εἶχα ἔνσταση νὰ παραπεμφθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ, νοούμενου ὅπωςδὴποτε ὅτι θὰ ἐπανέλθει τὸ θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ αὐτὸ θὰ γίνεῖ ὅπωςδὴποτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁπωςδὴποτε θὰ ἐπανέλθει ἀλλὰ ἀντιλαμβάνομαι πὺ οἱ συναδελφοὶ ἐνδιαφέρονται ὅπως ἡ ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιληφθεῖ αὐτοῦ τοῦ θέματος τὸ ταχύτερο δυνατὸ διότι ἐντὸς τῶν προσεχῶν δυὸ τριῶν μηνῶν θὰ ἀντιμετωπίσομε αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Ἐτσι ἔχει τὸ ζήτημα.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Δὲν ὑπάρχει ἔνσταση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπὸν, τὸ Κεφάλαιο Δ συμπληρώνεται μὲ τὰ θέματα πὺ ἔχουν ἐγγραφεῖ

σήμερα και παρακαλώ τους συναδέλφους να σημειώσουν ότι είναι πάρα πολλά τα θέματα στο Κεφάλαιο Δ.

Ό κ. Λόρδος θέλει να εγγράψει θέμα;

Ναί, όρϊστε παρακαλώ.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

"Ηθελα, όταν τελειώσετε, κύριε Πρόεδρε, να μου επιτρέψετε μιὰ γενική παρατήρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρατηρήσεις νομίζω ότι δέν γίνονται δεκτές. Πρέπει να υπάρξει θέμα. "Αν θά υπάρξει θέμα τότε ασφαλώς θά σ'ας δοθεί ό λόγος να μιλήσετε από τό Βήμα τής Βουλής· άλλ' από τή θέση μας δέν νομίζω ότι δικαιούμαστε να κάνουμε παρατηρήσεις. "Αλλωστε οί Κανονισμοί μιλοϋν γι' αυτό τό πράγμα.

Ναί, ό κ. Λόρδος;

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

"Επειδή, κύριε Πρόεδρε, ή άποψη τήν όποία πρόκειται να εκφέρω άφορᾶ τό Κεφάλαιο Δ και διαπιστώνω με λύπη ότι εγγράφουμε ένα ύπέρογκο αριθμό θεμάτων στο Κεφάλαιο Δ—ήδη βρισκόμαστε περίξ τών 16—άπό τή μικρή και βραχεία όντως πείρα τήν όποία έχουμε άποκτήσει, διαπιστώνουμε ότι θά πρέπει να συζητηθεί τό 16ο θέμα, με τό ρυθμό πού ακολουθοϋμε, κάποια στιγμή σε έναμισυ χρόνο από σήμερα.

Θά ήθελα εύσεβάστως να εισηγηθώ στο Σώμα κατά πόσο θά ήταν σκοπιμότερο να εξετάσουμε μιὰ διαδικασία βάσει τής όποίας να συνεννοϋμεθα για τήν εγγραφή θεμάτων, γιατί σήμερα διαπιστώνουμε ότι ενεγράφησαν δυο θέματα—ένα από τό Δημοκρατικό Συναγερμό κι' ένα από τό ΑΚΕΛ—τά όποια άφορουν στην οϋσία τό ίδιο ακριβώς πράγμα. Δηλαδή τό ενεργειακό πρόβλημα, τό κόστος τής ενεργειας στην Κύπρο και τις διάφορες, ασφαλώς, λύσεις, προτάσεις και μεθόδους πού μπορεί να προσφέρονται στο πρόβλημα αυτό.

Πιστεύω ότι θά έπρεπε ή Βουλή να είναι πιο προσεκτική, κύριε Πρόεδρε, και να εξετάσουμε τή δυνατότητα προμελέτης αυτών τών διαφόρων θεμάτων, έφόσο έξάλλου οϋδεις στερείται τής δυνατότητας να προβάλει τις εισηγήσεις του από τοϋ Βήματος τής Βουλής, έφόσο ένα θέμα αρχίζει συζητούμενο. Διότι διαφορετικά, τολμῶ να πῶ ότι ή Βουλή θά εγγράφει συνέχεια θέματα τα όποια θά αδυνατεί να συζητήσει στον κατάλληλο χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Λόρδε, μπορεί μερικοί συνάδελφοι να συμπαθουν τήν άποψη σας αλλά δέν μπορούμε να στερήσουμε τους συναδέλφους τοϋ δικαιώματος να εγγράφουν τα θέματα τα όποια θέλουν να εγγράφουν στο Κεφάλαιο Δ πρὸς συζήτηση.

"Ασφαλέςτατα θά ήταν εύχης έργο αν μπορούμε να γίνει κάποια διευθέτηση, προσεννόηση κλπ. "Ομως, τό δικαίωμα να εγγράφουν θέματα πρὸς συζήτηση στο Κεφάλαιο Δ τό έχουν οί συνάδελφοι και δέν μπορούμε σε καμμια περίπτωση να τους τό στερήσουμε.

Προτίθεμαι να παρακαλέσω τό Σώμα όπως άποδεχθεί τό Κεφάλαιο Δ όπως έχει συμπληρωθεί με τα σημερινά θέματα και σε κατοπινό στάδιο μπορούμε να μελετήσουμε, ίσως σε κάποια αρμόδια "Επιτροπή, αντιπροσωπευτική "Επιτροπή άπ' όλα τα κόμματα, αυτό τό όποιο εισηγήθηκε ό κ. Λόρδος. "Αλλά επί τοϋ παρόντος δέν είναι δυνατό να συζητηθεί.

Ὁ κ. Λόρδος.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Ναί. Ὅφειλω μιὰ διευκρίνιση, κύριε Πρόεδρε. Ἡ πρότασή μου δὲν στόχευε καθόλου γιὰ νὰ στερήσει ἀπὸ ὁποιοδήποτε τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ ἐγγράφει θέματα στὸ Κεφάλαιο Δ. Σκοπὸ ἔχει ἡ πρότασή μου νὰ καταστήσει τὸ ἔργο τῆς Βουλῆς πρακτικότερο, νὰ περιφρουρήσει τὸ χρόνο τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ἀξιοποιήσει καλύτερα καί, θὰ τολμοῦσα νὰ προσθέσω, νὰ περιφρουρήσει καὶ τὴν καλὴ φήμη τῆς Βουλῆς. Διότι ἂν ἐγγράφονται θέματα παρόμοιου περιεχομένου ἀπὸ διαφορετικούς εἰσηγητές, θὰ ἔχουμε τὸ παράδοξο νὰ συζητοῦμε συνεχῶς τὰ ἴδια θέματα μὲ διαφορετικούς ἐνδεχομένως εἰσηγητές.

Ἦθελα νὰ πῶ ὅτι ἡ εἰσήγησή μου ὁρμᾶται ἀπὸ τὰ καλῶς νοούμενα πρακτικὰ κριτήρια καὶ ἀσφαλῶς δὲν εἶχε τὴν πρόθεση νὰ στερήσει ἀπὸ κανένα τὰ ἀναφαίρετα ἐξ' ἄλλου δικαιώματά του.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅπως ἔχει ἤδη ἀποφασίσει τὸ Σῶμα τὰ δυὸ θέματα εἶναι διαφορετικά. Μπορεῖ νὰ εἶναι συγγενικά ἀλλὰ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικά. Τὸ θέμα ποῦ ἐνέγραψε ὁ συνάδελφος κ. Παῦλος Δίγκλης εἶναι διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ θέμα ποῦ εἰσηγήθηκε ὁ κ. Μάτσης. Ἔτσι ἔχει ἀποφασίσει ἡ Βουλὴ κι' ἔτσι τὰ ἐδέχθη καὶ τὰ ἐνέγραψε στὸ Κεφάλαιο Δ.

Ὅμως, ἐφόσο ὁ κ. Λόρδος ἔκαμε αὐτὴ τὴν εἰσήγηση, νομίζω ὅτι κάποια Ἐπιτροπὴ ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ τὴ μελετήσει, διότι αὐτὴ τὴ στιγμή δὲν εἶναι δυνατὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀποφανθεῖ ὑπεύθυνα πάνω στὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λόρδου.

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε.

Ἐπειδὴ θὰ παρέλθει πολὺς χρόνος ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐγγραφῆς μέχρι τὴν ἡμέρα συζητήσεως πολλῶν θεμάτων καὶ δὲν θὰ εἶναι πλέον ἐγκαιρὰ ἢ πρόσκαιρα, θὰ εἰσηγούμεον ὅπως, ὅταν ὁ ὄγκος ἀυξηθεῖ ἀρκετά, νὰ ὀριστεῖ μιὰ ὁλοήμερη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ συζητηθοῦν πολλὰ ἀπὸ τὰ θέματα αὐτά, νὰ λιγοστεύει καὶ ὁ χρόνος ὁ ὁποῖος θὰ διαρρεῦσει μεταξὺ ἐγγραφῆς καὶ συζήτησης καὶ τὰ θέματα νὰ εἶναι πρόσφατα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, αὐτὰ θὰ μελετηθοῦν. Ἀλλὰ ἴσως θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπιταχύνουμε τὸ ρυθμὸ συζήτησης τῶν θεμάτων στὸ Κεφάλαιο Δ ἂν τὸ κάθε κόμμα προσδιόριζε ποιοὶ θὰ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ πάρουν μέρος στὴ συζήτηση, οὕτως ὥστε νὰ μπορούμε ἴσως σὲ κάθε συνεδρία τοῦ Σώματος νὰ συζητοῦμε δυὸ ἢ τρία θέματα.

Ὁ κ. Γαλανός καὶ κλείομε κύριε Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε. Ἐκεῖνο ποῦ θέλω νὰ εἰσηγηθῶ εἶναι κάτι τὸ πολὺ σύντομο καὶ πρακτικὸ, πιστεύω.

Εἰσηγοῦμαι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ ὅλου θέματος καὶ νὰ ἐξευρεθεῖ μιὰ διαδικασία ποῦ πραγματικὰ νὰ συντομεύουμε μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν θεμάτων. Θέμα ποῦ νὰ ἀπασχολήσει τοὺς ἀρχηγούς τῶν κομμάτων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αυτό είπα, κ. Γαλανέ. "Ότι θα πρέπει οί άρχηγοί τών κομμάτων νά μελετήσουν αυτό τό ζήτημα και άφου συμφωνήσουν τότε μπορεί νά γίνει ή άναγκαία άνακοίνωση στό Σώμα.

Προτού κλείσω τή σημερινή συνεδρίαση του Σώματος θα ήθελα νά ανακοινώσω ότι στη θέση του κ. Θαλή Μιχαηλίδη ως Γραμματέα τής Βουλής ο Πρόεδρος τής Βουλής έχει διορίσει τήν κ. Ρήνα Κατσελλή νά τόν άναπληρεί κατά τήν άπουσία του.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μέχρις ότου επανέλθει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μέχρις ότου επανέλθει.

Κηρύσσω τή λήξη τών έργασιών τής σημερινής συνεδρίας τής Βουλής.

("Ωρα λήξεως : 7.25 μ.μ.)

Οί ακόλουθοι Βουλευτές ύπόγραψαν τόν κατάλογο
τών παρόντων (κατ' άλφαβητική σειρά)

'Αναστασιάδης Νίκος	'Ομήρου Γιαννάκης
Γαλανός 'Αλέξης	Παναγίδης Κίμων
Γεωργίου Γεώργιος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
'Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Κατσελλή Ρήνα	Παπαρής Αύγερινός
Κατσουνωτός 'Ιάκωβος	Πέτας Χρϊστος
Κουρτελλάρης Χρϊστος	Πουμπουρης Μιχάλης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Σαββίδης Γεώργιος
Λιβέρας Δημήτριος	Σολωμής Χρϊστος
Λόρδος Κωνσταντίνου	Φάντης 'Ανδρέας
Μαθηκολώνης 'Ανδρέας	Χατζηχακού Κώστας
Μάτσης 'Ιωάννης	Χρϊστου Κυριάκος
Μαυρονικόλας Νίκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μιχαηλίδης Χαμπής	Ψυλλίδης 'Ανδρέας

'Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών 'Ομάδων

'Αστζιάν 'Αντρανίκ

Μαυρίδης 'Ιωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) "Εκθεση για τὰ Νομοσχέδια (1) «'Ο περί 'Εκτάκτων Δημοσίων 'Υπαλλήλων (Διορισμός εις Δημοσίας Θέσεις) Νόμος του 1981» και (2) «'Ο περί Δημοσίας 'Υπηρεσίας τής Δημοκρατίας ("Ιδρυσις Προσωρινών Θέσεων) Νόμος του 1981» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.
- (2) "Εκθεση για τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περί Συμπληρωματικῶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 4) του 1981» και ψήφιση αὐτοῦ σε Νόμο.
- (3) "Εκθεση για τὸ Νομοσχέδιο «'Ο περί Συμπληρωματικῶ Προϋπολογισμοῦ

- Νόμος ('Αρ. 5) του 1981» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «'Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος ('Αρ. 6) του 1981» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «'Ο περί Ειδιεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 2) του 1981» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «'Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (7) Κατάθεση Κανονισμών.
- (8) Έρωτήσεις—'Απαντήσεις ('Η ανάγκη διορισμού μαίας στο υγειονομικό κέντρο Φύτης προς εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής).
- (9) Όμιλία του 'Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων κ. Ν. Παττίχη σχετικά με το υδρευτικό πρόβλημα της Λευκωσίας.
- (10) Περάτωση της συζήτησης με τελική αγόρευση του άξ. Βουλευτή κ. Γ. Σαββίδη πάνω στο θέμα που είχε εγγράψει ο ίδιος «Το υδρευτικό πρόβλημα της Λευκωσίας και η ανάγκη λήψης αποφασιστικών μέτρων για την αντιμετώπισή του» και παραπομπή του θέματος στην 'Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.
- (11) Άγορεύσεις Βουλευτών (Χρ. Σολωμής, Α. Γαλανός, Μ. Πουμπουής, Κ. Χατζηχακού) πάνω στο θέμα «Το όξυ ύδατικό πρόβλημα, ο νότιος άγωγός και ειδικά το πρόβλημα της περιοχής Κοκκινοχωριών και Κιτίου» που είχε εγγράψει ο άξ. Βουλευτής κ. Χ. Μιχαηλίδης (συνέχιση της συζήτησης) και απόφαση όπως παρακληθεί ο έντιμος 'Υπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων να μιλήσει επί του θέματος στην προσεχή συνεδρία του Σώματος.
- (12) Παραπομπή του θέματος «'Η επέκταση του σχεδίου ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων προς κάλυψη και άλλων θεομηνιών, κυρίως του παγετού και καύσωνα για τα άμπέλια» στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Γεωργίας.
- (13) Παραπομπή του θέματος «Το άμπελουργικό πρόβλημα, εϋθύνες και παραλείψεις της Κυβέρνησης» στην Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εμπορίου και Βιομηχανίας.
- (14) Έγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της 'Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων νέων θεμάτων :
- (α) Το αίτημα των Κυπρίων του έξωτερικού για μειωμένα άεροπορικά ναϋλα εκεί όπου διακινείται ο Κυπριακός κρατικός μεταφορέας. (Θέμα έγγραφέν από τον άξ. Βουλευτή κ. Α. Φάντη).
- (β) 'Η κρατικοποίηση της είσαγωγής, της έπεξεργασίας και της έμπορίας των πετρελαιοειδών. (Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Μ. Δίγκλη).
- (γ) Το ένεργειακό πρόβλημα, οι πρόσφατες αύξήσεις επί των πετρελαιοειδών και οι συνέπειές τους. (Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Α. 'Ιεροδιακόνου).
- (δ) Λιπάσματα, υπερέρδη και η ανάγκη Κυβερνητικής παρέμβασης. (Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Γιαννάκη 'Ομήρου).

- (15) Εισήγηση τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Κ. Λόρδου γιὰ ἐξέταση μιᾶς διαδικασίας βάσει τῆς ὁποίας νὰ ὑπάρχει προσυνηνότηση μεταξύ τῶν κομμάτων γιὰ νὰ ἀποφεύγεται ἡ συνεχῆς ἐγγραφὴ θεμάτων—πολλὲς φορές ἐπὶ τοῦ ἰδίου πράγματος—τὰ ὁποῖα ἀδυνατεῖ ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ στὸν κατάλληλο χρόνο.

Τιμὴ 50 Μίλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 9ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1981

(Ὦρα ἐναρξέως 5.12 μ.μ.)

(Ἄρ. 6)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κηρύττω τὴν ἑναρξὴ τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Παρακαλῶ τοὺς ἔντιμους Γραμματεῖς ὅπως διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Προτοῦ εἰσέλθουμε στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας πρέπει νὰ σᾶς ἀνακοινώσω, κύριοι Βουλευτές, ὅτι πρὶν λίγες μέρες ἐλήφθησαν δυὸ ψηφίσματα. Τὸ ἓνα προέρχεται ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Σοβιὲτ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζεται ὑποστήριξη πρὸς τὴ διεθνή ὕφεση, τὸν ἀφοπλισμὸ καὶ τὴν ἀποτροπὴ τῶν ἐξοπλιστικῶν ἀνταγωνισμῶν.

Τὸ δεύτερο ψήφισμα προέρχεται ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Ἐθνοσυνέλευση τῆς Ρουμανίας καὶ εἶναι περίπου πάνω στὶς ἴδιες γραμμές. Τὰ κείμενα εἶναι στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἐλήφθησαν πάρα πολὺ ἀργά, δὲν ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ μεταφρασθοῦν καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν θὰ τὰ ἀναγνώσω. Εἰσηγοῦμαι δὲ ὅπως τὸ περιεχόμενο τῶν δυὸ αὐτῶν ψηφισμάτων καὶ γενικῶς τὰ δυὸ αὐτὰ ψηφίσματα παραπεμφθοῦν στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία νὰ τὰ μελετήσει καὶ νὰ κατατοπίσει τὸ Σῶμα μὲ ἐκθεσὴ τῆς ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν. Ἐν τῷ μεταξύ θὰ δοθεῖ ἐντολὴ στὴ Γραμματεία τῆς Βουλῆς ὅπως μεταφρασθοῦν στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ διανεμηθοῦν σὲ ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου, παρακαλῶ.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι τὶς τεχνικὲς δυσκολίες. Ὅστόσο πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι λυπηρὸ διότι τὸ Σῶμα δὲν κατόρθωσε πρὶν τὶς διακοπές του νὰ πάρει θέση πάνω σὲ ἓνα τόσο σοβαρὸ θέμα ποὺ ἀφορᾷ τὴ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τοῦ δικοῦ μας τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρου τοῦ κόσμου.

Ἐπομένως, θὰ πρέπει τὸ κείμενο τῶν δυὸ ψηφισμάτων νὰ μεταφρασθεῖ τὸ ταχύτερο δυνατὸ καὶ νὰ τεθεῖ στὰ χέρια τῶν συναδέλφων τὸ κείμενο τῶν δυὸ ψηφισμάτων, οὕτως ὥστε τὸ ταχύτερο δυνατὸ νὰ μπορέσουμε νὰ πάρομε θέση ἐπὶ τοῦ σοβαροτάτου αὐτοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μάλιστα. Συμφωνεῖ τὸ Σῶμα ὅπως παραπεμφθοῦν τὰ δυὸ ψηφίσματα στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν;

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε, συμφωνοῦμε δὲν ὑπάρχει καμμιά ἔνσταση νὰ παραπεμφθοῦν στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μὴ ὑπαρχούσης οἰασδήποτε ἐνστάσεως τὰ δυὸ ψηφίσματα παραπέμπονται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν καὶ παρακαλεῖται τὸ προσωπικὸ τῆς Βουλῆς ὅπως μεταφράσει ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα τὸ κείμενο τῶν δυὸ ψηφισμάτων καὶ τὸ διανεῖμει σὲ ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος.

Εἰσερχόμεθα τώρα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος τῆς ὁποίας τὸ πρῶτο Κεφάλαιο ἀσχολεῖται μὲ τὴ Νομοθετικὴ Ἔργασία τὸ δὲ πρῶτο θέμα τὸ ὁποῖο εὐρίσκεται ἐγγεγραμμένο στὸ Κεφάλαιο αὐτὸ εἶναι «Ὁ περὶ Ἐργαστικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

Καλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου.

Δ. ΛΙΒΕΡΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Δημήτριος Λιβέρας, Πρόεδρος

Ρήνα Κατσελλῆ, ἐκπροσωποῦσα τὸν κ. Ἄλ. Γαλανό

Ἄνδρέας Φάντης

Κυριάκος Χρῖστος

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Ἰωάννης Μάτσης

Μανώλης Χριστοφίδης

Χρῖστος Σολωμῆς

Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δυὸ συνεδρίες τῆς πού συγκροτήθηκαν στίς 29 Ἰουνίου καὶ 2 Ἰουλίου 1981. Καὶ στίς δυὸ συνεδρίες τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν παρόντες οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐργαστικῶν Ὁμάδων στὴ Βουλὴ κ.κ. Α. Ἀστζιάν γιὰ τοὺς Ἀρμένιους καὶ Ἰ. Μαυρίδης γιὰ τοὺς Μαρωῖτες, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Στὴ δευτέρη συνεδρία παρευρέθηκαν ἐπίσης ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ ὁποῖος ἀνάπτυξε στὴν Ἐπιτροπὴ τὰ διάφορα θέματα πολιτικῆς πού ἐγείρονται ἀπὸ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο καθὼς καὶ ὁ

Ἐναπληρωτῆς Γενικός Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας πού ἐξήγησε τὴ νομική—
συνταγματική θέση ἀριθμοῦ ἐγερθέντων ζητημάτων.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) Νόμου ὥστε νὰ εἰσαχθεῖ ἡ ἀπαραίτητη
διαδικασία γιὰ τὸν καταρτισμὸ χωριστοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου γιὰ κάθε θρησκευ-
τική ομάδα καὶ νὰ ἐναρμονιστεῖ ἡ ὑφιστάμενη νομοθεσία, ὅπου εἶναι ἀναγκαῖο καὶ
ἐφικτό, μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος νέου περι Ἐκλογῆς Μελῶν τῆς Βουλῆς
τῶν Ἀντιπροσώπων Νόμου.

Εἰδικότερα μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο—

- (α) Καθορίζονται τὰ πρόσωπα πού δικαιοῦνται νὰ ψηφίσουν σὲ μιὰ ἐκλογὴ
ἀντιπροσώπων τῶν θρησκευτικῶν ομάδων καὶ ὀρίζεται ποιὸς θὰ εἶναι ὁ
ἐκλογικὸς κατάλογος καὶ ὁ ἐφαρμοστέος νόμος γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς
ἴδιας ἐκλογῆς.
- (β) Καθορίζεται λεπτομερῶς ἡ διαδικασία τῆς κατάρτισης χωριστῶν ἐκλο-
γικῶν καταλόγων γιὰ κάθε θρησκευτικὴ ομάδα μὲ ἀπώτερο στόχο τὴ
διασφάλιση τῆς περίληψης σ' αὐτοὺς ὄλων τῶν προσώπων πού κατὰ τὰ
ἄλλα ἔχουν τὰ ἀπαραίτητα προσόντα γιὰ νὰ λάβουν μέρος στὴν ἐκλογὴ
αὐτή.
- (γ) Διευκρινίζεται ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ νέου ἐκλογικοῦ
συστήματος θὰ θεωροῦνται ὡς ἐκλεγέντες ἀντιπρόσωποι τῶν θρησκευ-
τικῶν ομάδων ἐκεῖνοι πού θὰ ἔχουν πλειοψηφίσει στὴν ἐκλογὴ μιὰ καὶ
δὲν μπορεῖ ἐξ ἀντικειμένου νὰ ἐφαρμοστεῖ τὸ πιὸ πάνω σύστημα.
Παράλληλα, ὅμως, προβλέπεται ὅτι θὰ ἐφαρμόζονται, μὲ τὶς ἀναγκαῖες
προσαρμογές, ὅλες οἱ διοικητικὲς διευθετήσεις πού ἐφαρμόζονται μὲ
βάση τὶς ἰσχύουσες διατάξεις τῆς νέας ἐκλογικῆς νομοθεσίας.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ τρόπος ἐκπροσώπησης τῶν θρησκευτικῶν ομάδων
ρυθμίστηκε μὲ εἰδικὴ νομοθεσία πού ψηφίστηκε τὸ 1970 καὶ εἶναι ὁ περι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) Νόμος τοῦ 1970. Ἡ τελευταία
ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν μὲ βάση τὴν προαναφερθεῖσα νομοθεσία ἔγινε
τὴν 31ῃ Ὀκτωβρίου 1976, καὶ ἡ θητεία τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, σύμφωνα μὲ
τὸ ἄρθρο 3 τοῦ ἴδιου Νόμου, λήγει κανονικὰ στὶς 31 Ὀκτωβρίου τοῦ τρέχοντος
χρόνου. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖα ἡ διενέργεια νέας ἐκλογῆς γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν
ἀντιπροσώπων τῶν θρησκευτικῶν ομάδων ἀφοῦ ὅμως προηγουμένως ρυθμιστεῖ
νομοθετικὰ ἡ ἀπαραίτητη διαδικασία γιὰ τὴν ἐκλογὴ αὐτή, πράγμα πού ἀποτελεῖ
ἐπιδίωξη τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Στὴ διάρκεια τῆς μελέτης τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου τὰ Μέλη τῆς
Ἐπιτροπῆς ἀπασχόλησε ἰδιαίτερα ὁ ὀρισμὸς τοῦ ὅρου ἐκλογεὺς πού προτείνεται
στὸ νομοσχέδιο αὐτό. Σύμφωνα μὲ τὶς προθέσεις αὐτῶν πού συντάξαν τὸ
νομοσχέδιο καὶ οἱ ὁποῖες ἀναλύθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ, ὁ ὀρισμὸς πού υἱοθετήθηκε
δίδει τὴ δυνατότητα γιὰ ἐγγραφή στὸν ἐκλογικὸν κατάλογο τῆς οἰκείας θρησκευ-
τικῆς ομάδας καὶ προσώπων πού δὲν ἔχουν τὴν Κυπριακὴ ὑπηκοότητα νοουμένου
ὅμως ὅτι ἔχουν τὴν συνήθη διαμονή τους στὴν Κύπρο. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, μὲ τὸν
ἴδιο ὀρισμὸ παρέχεται ἐπίσης ἡ εὐχέρεια ἐγγραφῆς στὸν ἴδιο ἐκλογικὸν κατάλογο
καὶ τῶν συζύγων τῶν προσώπων αὐτῶν ἀνεξάρτητα ἂν αὐτὲς ἔχουν πολιτο-
γραφηθεῖ καὶ πάρει τὴν Κυπριακὴ ὑπηκοότητα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ προτοῦ πάρει ὁποιαδήποτε τελικὴ θέση πάνω στὸ πιὸ πάνω
θέμα, θεώρησε σκόπιμο νὰ τὸ συζητήσει περαιτέρω μὲ τὸν ἀρμόδιο Ὑπουργὸ καὶ

νά πάρει τις θέσεις τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων στή Βουλῆ.

Ὁ Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν δήλωσε ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ὁ καθορισμός τοῦ ὅρου «ἐκλογεὺς» γιὰ τοὺς σκοποὺς ἐκλογῆς Ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων θεωρήθηκε δίκαιο νά μὴ στηριχθεῖ καὶ περιοριστεῖ στὸ αὐστηρὸ προαπαιτούμενο τῆς Κυπριακῆς ἰθαγένειας, πράγμα πού ἰσχύει γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ νά καθοριστεῖ μὲ εὐρύτερη ἔννοια ὥστε νά δοθεῖ ἢ εὐχέρεια σ' ὅλα τὰ πρόσωπα πού κατὰ τὰ ἄλλα ἀνήκουν σὲ μιὰ ὀρησκευτικὴ ὁμάδα καὶ ἔχουν τὴ συνήθη διαμονή τους στὴν Κύπρο, νά ἔχουν λόγο στὸ θέμα τῆς ἀνάδειξης τῶν Ἀντιπροσώπων τους στή Βουλῆ.

Ἐντούτοις, δήλωσε στὴν Ἐπιτροπὴ ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός, ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἰσχυρὲς ἀπόψεις πάνω στὸ ὅλο θέμα καὶ εἶναι ἔτοιμη νά δεχθεῖ ὅποιεσδήποτε εἰσηγήσεις ἀπὸ τὴ Βουλὴ λαμβανομένων ὑπόψῃ καὶ τῶν θέσεων τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων στή Βουλῆ.

Ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ὀρησκευτικῆς Ὁμάδας τῶν Μαρωνιτῶν τάχθηκε ἐναντίον τῆς παραχώρησης ἐνὸς τέτοιου δικαιώματος σὲ πρόσωπα πού δὲν εἶναι Κύπριοι πολίτες, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ὕπαντρες μὲ Κύπριους πολίτες ἐνῶ, ἀντίθετα, ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ὀρησκευτικῆς Ὁμάδας τῶν Ἀρμενίων τάχθηκε ὑπὲρ τῆς ἀποψῆς νά δοθεῖ τὸ δικαίωμα αὐτὸ μιὰ καὶ τὰ πρόσωπα αὐτά, σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία περὶ Πολίτου τῆς Δημοκρατίας, ἱκανοποιοῦν ὅλα τὰ προαπαιτούμενα γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς Κυπριακῆς ἰθαγένειας. Πρόσθετα ὁ ἴδιος Ἀντιπρόσωπος παρατήρησε ὅτι καὶ τὰ πρόσωπα αὐτά εἶναι εὐλόγο νά ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ προβλήματα τῆς Ὁμάδας τους καὶ νά ἐπηρεάζονται ἀπὸ τίς διαφορὲς ἀποφάσεις πού λαμβάνονται πάνω σ' αὐτά γι' αὐτὸ καὶ θὰ ἦταν δικαιότερο νά ἔχουν λόγο στὸ θέμα ἀνάδειξης τῶν Ἀντιπροσώπων τους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψῃ ὅλα τὰ πιὸ πάνω ἀποφάσεις, κατ' ἀρχή, νά εἰσηγηθεῖ ὅπως ὁ προτεινόμενος ὀρισμὸς τοῦ ὅρου «ἐκλογεὺς» περιλαμβάνει μόνον πολίτες τῆς Δημοκρατίας οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴ συνήθη διαμονή τους στὴν Κύπρο, καθόσο δὲ ἀφορᾷ τίς συζύγους τῶν προσώπων αὐτῶν ἢ περίληψή τους στὸν ἐκλογικὸ κατάλογο νά εἶναι προαιρετικὴ. Ἡ θέση αὐτὴ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὁμόφωνα ἀποφασίστηκε νά τεθεῖ ὑπὸ τὴν αἵρεση σχετικῆς γνωμάτευσης τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας ὅσον ἀφορᾷ τὴ συνταγματικότητα ἢ ὄχι μιᾶς τέτοιας διάταξης.

Ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου τέθηκε τὸ ὅλο θέμα μὲ σχετικὴ γνωμάτευση του ἀποφάνθηκε ὅτι ἡ περίληψη προσώπων, γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων, πού δὲν ἱκανοποιοῦν τὸ προαπαιτούμενο τῆς Κυπριακῆς ὑπηκοότητας, δὲν εἶναι νομικὰ ὀρθή.

Ἐπὶ τὸ φῶς ὧν τῶν πιὸ πάνω ἢ Ἐπιτροπὴ ἔχει προβεῖ σὲ ἀναθεώρηση τοῦ ἀρχικὰ περιληφθέντος ὀρισμοῦ τοῦ ὅρου «ἐκλογεὺς» στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ὥστε δικαίωμα ἐκλογῆς νά ἔχουν μόνον ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα πού εἶναι Κύπριοι πολίτες καὶ ἔχουν τὴ συνήθη διαμονή τους στὴ Δημοκρατία. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισμα σὲ νόμο τοῦ κατατεθέντος Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου, ὅπως αὐτὸ ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἐπὶ τὸ φῶς ὧν τῶν πιὸ πάνω ἢ Ἐπιτροπὴ ἔχει προβεῖ σὲ ἀναθεώρηση τοῦ ἀρχικὰ περιληφθέντος ὀρισμοῦ τοῦ ὅρου «ἐκλογεὺς» στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ὥστε δικαίωμα ἐκλογῆς νά ἔχουν μόνον ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα πού εἶναι Κύπριοι πολίτες καὶ ἔχουν τὴ συνήθη διαμονή τους στὴ Δημοκρατία. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφισμα σὲ νόμο τοῦ κατατεθέντος Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου, ὅπως αὐτὸ ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ.

Μὴ ὑπάρχοντος οἰουδήποτε ὁμιλητοῦ προχωροῦμε στὴν ἐπιψήφισμα τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 1 ψηφισθεῖ ;
Μὴ ὑπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει ένσταση όπως τὸ ἄρθρο 2 ψηφισθεῖ ;
Μὴ ὑπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 2 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τῶν ἄρθρων 5 καὶ 8 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει οἰαδήποτε ένσταση ὡς πρὸς τὴν ψήφιση τοῦ ἄρθρου 3 ;
Μὴ ὑπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 3 ψηφίζεται.

Προχωροῦμε τώρα στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981 καὶ θὰ ἀναγιγνώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) Νόμων τοῦ 1970 καὶ 1976 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρονται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) Νόμοι τοῦ 1970 ἕως 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει ένσταση όπως τὸ παρὸν Νομοσχέδιο ψηφισθεῖ σὲ Νόμο ;
(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ένστάσεως τὸ παρὸν Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Εἰσερχόμεθα τώρα στὸ δεύτερο Νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο εὑρίσκεται ἐγγεγραμμένο στὸ Κεφάλαιο Α. Εἶναι «Ὁ περὶ Παγοποιήσεως Ἐνοικίων (Προσωρινὰ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

Καλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἐκθεση τῶν τριῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν οἱ ὁποῖες ἐξέτασαν τὸ θέμα.

Δ. ΛΙΒΕΡΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΓΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΝΟΙΚΙΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

**Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Έσωτερικῶν**

Δημήτριος Λιβέρας, Πρόεδρος
Άλέξης Γαλανός
Ανδρέας Φάντης
Κυριάκος Χρίστου
Χρίστος Κουρτελλάρης
Ιωάννης Μάτσης
Μανώλης Χριστοφίδης
Χρίστος Σολωμής
Ιάκωβος Κατσουνωτός

**Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Νομικῶν**

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Νίκος Αναστασιάδης
Γεώργιος Γεωργίου
Νίκος Μαυρονικόλας
Δημήτριος Λιβέρας
Κίμων Παναγίδης
Γιαννάκης Ομήρου

**Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Οικονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ**

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Άλέξης Γαλανός
Παῦλος Δίγκλης
Μανώλης Χριστοφίδης
Λεόντιος Ίεροδιακόνου
Ιάκωβος Κατσουνωτός

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Έπιτροπὲς Έσωτερικῶν, Νομικῶν καὶ Οικονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησαν τὴν πρὶ πάντων πρόταση νόμου, πού κατατέθηκε ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, σὲ δυὸ κοινὲς συνεδρίες τους πού συγκροτήθηκαν στὶς 29 Ἰουνίου καὶ 2 Ἰουλίου 1981. Στὴν πρώτη συνεδρία τῶν Έπιτροπῶν κλήθηκε καὶ παρευρέθηκε ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ὁ ὁποῖος καὶ ἐνημέρωσε τίς Έπιτροπὲς ὡς πρὸς τὸ πού βρίσκεται τὸ ὄλο θέμα τῆς σύνταξης ὀλοκληρωμένου Κυβερνητικοῦ σχεδίου γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ παραπέρα παράταση μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1981 τῆς τρίμηνης παγοποίησης τῶν ἐνοικίων πού ἔγινε μὲ τὸν περὶ Παγοποίησης Ένοικίων (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμο τοῦ 1981 (Άρ. 28 τοῦ 1981) καὶ πού ἐκπνέει κανονικὰ στὶς 23 Ἰουλίου 1981. Ἡ προτεινόμενη αὐτὴ παράταση τῆς παγοποίησης τῶν ἐνοικίων κρίθηκε σὰν ἀναγκαῖο καὶ ἐνδιάμεσο μέτρο μέχρι πού νὰ κατατεθεῖ στὴ Βουλὴ καὶ θεσπισθεῖ σὲ Νόμο ὀλοκληρωμένη νομοθεσία γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο, πράγμα πού δὲν ἔχει γίνεῖ μέχρι σήμερα παρ' ὅλες τίς δεσμεύσεις πού ἔχουν ἀναληφθεῖ στὸ παρελθὸν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Ὅπως ἔχει ἀναφερθεῖ στὶς Έπιτροπὲς ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης, ἔχει συνταχθεῖ ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο προσχέδιο ὀλοκληρωμένης

νομοθεσίας για τὸ ἐνοικιοστάσιο μὲ βάση καὶ τὴν ἀξιολόγηση τῶν διαφόρων ἀπόψεων ποὺ ἐκφράστηκαν ἀπὸ τὶς διάφορες πλευρὲς, χωρὶς ὅμως νὰ ληφθεῖ ὡς τῶρα ὁποιαδήποτε τελικὴ ἀπόφαση. Ὅπως δηλώθηκε στὶς Ἐπιτροπὲς ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργό, τὸ Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο στὸ ὁποῖο θὰ περιέχεται καὶ σχέδιο ἐπιδότησης τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν θὰ κατατεθεῖ στὴ Βουλὴ μετὰ τὴν ἐπανεναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, δηλαδὴ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριο.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσία τοῦ ὑπὸ συζήτηση θέματος, ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης δήλωσε στὶς Ἐπιτροπὲς ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν εὐνοεῖ τὴν παγοποίηση τῶν ἐνοικίων καὶ ὅτι θὰ προτιμοῦσε ὡς ἐνδιάμεση λύση, μέχρι τῆς θέσπισης ὀλοκληρωμένης νομοθεσίας γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο, τὴν ἀναστολὴ τῶν ἐξώσεων στὶς ὁποῖες εἶναι παραδεκτὸ ὅτι ἔχει παρατηρηθεῖ κάποια ἔξαρση σὰ ἀποτέλεσμα δικαστικῶν ἀποφάσεων πάνω στὸ θέμα τῆς ἀνάκτησης κατοχῆς λόγω οὐσιώδους μετατροπῆς σ' ἓνα ὑπὸ ἐνοικίαση ἀκίνητο.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πιὸ πάνω καὶ ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ποὺ ἐγίνε μετὰξὺ τῶν Μελῶν τῶν Ἐπιτροπῶν οἱ τελευταῖες, ἀφοῦ σημείωσαν τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν πρόκειται νὰ κατατεθεῖ τὸ προαναφερθὲν Κυβερνητικὸ νομοσχέδιο πρὶν ἀπὸ τὸ χρόνο ἐκπνοῆς τῆς θεσπισθείσας παγοποίησης, ἀποφάσισαν ὅπως εἰσηγηθοῦν στὴ Βουλὴ τὴν περαιτέρω παράταση τῆς παγοποίησης τῶν ἐνοικίων μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου 1981, ἀντὶ τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1981 ὅπως προτείνεται μὲ τὴν ὑπὸ συζήτηση πρόταση νόμου, ἐκτὸς ἂν στὸ μετὰξὺ κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὸ ὀλοκληρωμένο σχέδιο γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο καὶ θεσπισθεῖ τοῦτο σὲ Νόμο.

Παράλληλα μὲ τὴν πιὸ πάνω εἰσήγησή τους οἱ τρεῖς Ἐπιτροπὲς καλοῦν τὴν Κυβέρνηση νὰ ἐπισπεύσει τὴν κατάθεση στὴ Βουλὴ τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο ὥστε νὰ παρασχεθεῖ στὶς ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος γιὰ τὴ διεξοδικὴ μελέτη του καὶ ἔτσι νὰ μπορέσει τὸ Σῶμα νὰ τὸ ψηφίσει σὲ Νόμο πρὶν ἀπὸ τὴν 31η Ὀκτωβρίου 1981, ἡμερομηνία ἐκπνοῆς τῆς προτεινόμενης τῶρα παράτασης τῆς παγοποίησης τῶν ἐνοικίων. Μὲ βάση τὴν πιὸ πάνω θέση τροποποιήθηκε ἀνάλογα ἡ ὑπὸ συζήτηση πρόταση νόμου γιὰ τὴν ὁποία γίνεται εἰσήγησις ὅπως ψηφιστεῖ σὲ νόμο, ὅπως ἔχει τελικὰ διαμορφωθεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἐπὶ τῆς οὐσίας ;

Ὁ κ. Κωνσταντίνου, παρακαλῶ.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ πρόταση Νόμου τῆς Ἀριστερᾶς, τὴν ὁποία καλεῖται σήμερα τὸ Σῶμα νὰ ψηφίσει, κατέστη ἀναγκαία ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Κυβέρνηση, παρὰ τὶς ἐπανεπιλημμένες διαβεβαιώσεις τῆς, δὲν ἔχει φέρει μέχρι σήμερα μιὰ ὀλοκληρωμένη νομοθεσία γιὰ τὸ σοβαρὸ θέμα τῶν ἐνοικίων.

Ἡ πρόταση τὴν ὁποία ἔχουμε καταθέσει εἰσηγεῖτο ὅπως ἡ ἡμερομηνία παγοποίησης τῶν ἐνοικίων εἶναι μέχρι τὴν 31η Δεκεμβρίου. Οἱ ἄλλες πλευρὲς κατὰ τὴ συζήτηση τῆς πρότασης Νόμου στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἦταν πλέον αἰσιόδοξες ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ΑΚΕΛ.

Ἐμεῖς ἔχουμε μεγάλες ἀμφιβολίες κατὰ πόσο θὰ γίνει δυνατὸ νὰ ψηφισθεῖ μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου ὀλοκληρωμένη νομοθεσία γιὰ τὰ ἐνοικία.

Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να κάμω και την έξης παρατήρηση αναφορικά με τη διατύπωση της Έκθεσης.

Οι Έπιτροπές όταν συζητούσαν το θέμα δεν συζητούσαν την ψήφιση του Κυβερνητικού νομοσχεδίου σε Νόμο αλλά τη θέσπιση νομοθεσίας για τὰ ένοίκια. Διότι μπορεί ή Κυβερνητική πρόταση να μὴ γίνει τελικά αποδεκτή από τὸ Σῶμα. Ἡ νὰ καταθεθεῖ ἄλλη πρόταση Νόμου σχετικά με τὸ θέμα μιᾶς ολοκληρωμένης νομοθεσίας για τὰ ένοίκια.

Γι' αυτό ήταν ή ἀποψη τῶν Έπιτροπῶν ότι ή διατύπωση θὰ ήταν ότι μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου θὰ θεσπιζέτο νομοθεσία αναφορικά με τὰ ένοίκια χωρίς να ὑπογραμμιστεῖ ότι αὐτή ή νομοθεσία θὰ ήταν αὐτή πὸν θὰ κατετίθετο από τὴν Έκτελεστική Έξουσία.

Με τὴν ευκαιρία αὐτή, κύριε Πρόεδρε, θὰ θέλαμε ἀκόμα μιὰ φορά να ἐκφράσουμε τὴ μεγάλη ἀγανάκτηση γενικά τῶν ένοικιαστῶν για τὸ ότι παρόλο πὸν πέρασαν δυὸ χρόνια και παρὰ τις ἐπανελημμένες πιέσεις τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Έκτελεστική Έξουσία, δὲν έγινε δυνατό μέχρι σήμερα ή Έκτελεστική Έξουσία νὰ καταθέσει ὅποιαδήποτε νομοθεσία για τὰ ένοίκια.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ— Ἀριστερᾶς δὲν θὰ διστάσει, ἂν μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου δὲν θεσπισθεῖ νομοθεσία, να καταθέσει και πάλι πρόταση Νόμου για τὴν παρατέρα παράταση τῆς παγοποίησης τῶν ένοικίων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἐπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

Ὁ κ. Μάτσης παρακαλῶ.

Ι. ΜΑΤΣΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε.

Ἀναγκάζομαστε να ψηφίσουμε ὑπὲρ τῆς παγοποίησης τῶν ένοικίων.

Τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ γνωρίζουμε ότι δημιουργεῖ ἀδικίες, ἔχει κενὰ και πάρα πολλές ἀδυναμίες. Ὅμως, ὑποχρεωνόμαστε να τὸ ψηφίσουμε με διαμαρτυρία γιατί δὲν ὑπάρχει ἄλλη νομοθεσία πὸν να ρυθμίζει σωστά τὸ πρόβλημα τῶν ένοικίων.

Ὁ κύριος λόγος για τὴν κατάσταση αὐτή ὀφείλεται στὸ γεγονός ότι ή Κυβέρνηση ἀπέτυχε ἀδικαιολόγητα να καταθέσει μέχρι σήμερα νομοσχέδιο πὸν να ρυθμίζει δίκαια και σωστά τὸ ὄλο πρόβλημα.

Ψηφίζοντας για τὴν παράταση μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου, θέλουμε να ἐλπίζουμε ότι αὐτή τὴ φορά ή Κυβέρνηση θὰ τηρήσει τὴν ὑπόσχεσή της και θὰ καταθέσει ἐγκαιρα νομοσχέδιο για να ἀποφευχθεῖ ἄλλη παράταση αὐτῆς τῆς ἀδικαιολόγητης κατάστασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ὁ κ. Ὁμήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Με τὴν ὑπὸ συζήτηση πρόταση Νόμου για παράταση τοῦ περι Παγοποίησης Ἐνοικίων (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμου τοῦ 1981 μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου τοῦ 1981, δὲν ρυθμίζεται τὸ θέμα τοῦ ένοικιοστασίου.

Ὁ Νόμος αὐτός ἀποτελεῖ στήν πραγματικότητα μιὰ προσωρινή λύση ἀνάγκης, μιὰ πού ἡ Κυβέρνηση—παρόλες τίς ὑποσχέσεις της—δὲν κατέθεσε μέχρι τώρα ὅποιοδήποτε νομοσχέδιο πού νά ρυθμίζει ὀριστικά καί ὀλοκληρωτικά τὰ θέματα τοῦ ἐνοικιοστασίου.

Ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νά κάμει ξεκάθαρο πρὸς τὴν Κυβέρνηση ὅτι θὰ πρέπει, μέσα στοῦ χρονικὸ διάστημα πού τῆς παρέχεται μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου 1981, νά καταθέσει ἕνα πλήρες νομοσχέδιο πού θὰ καλύπτει κατὰ τρόπο ἱκανοποιητικὸ ὅλες τίς πτυχές τοῦ θέματος.

Θὰ πρέπει νά ὑπάρξει μιὰ τέτοια νομοθεσία πού θὰ ἀποκλείει ἀποφασιστικὰ ὅποιαδήποτε δυνατότητα ἐκμετάλλευσης τῆς ἀνάγκης τῶν πτυχῶν λαϊκῶν στρωμάτων γιὰ στέγη. Μιὰ νομοθεσία πού νά ἐξουδετερώνει τὴν παντοκρατορία τῶν μεγαλεμπόρων τῆς γῆς, πού ἐκμεταλλεῖται τὴν οὐσιαστικὴ καί ἄμεση ἀνάγκη τοῦ λαοῦ γιὰ στέγη, δημιουργοῦν μὲ θεαματικὸ ρυθμὸ τεράστιες περιουσίες.

Ἵπάρχει, βέβαια καί ἡ ἄλλη ὄψη τοῦ προβλήματος σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς μικροϊδιοκτῆτες πού πραγματικά ἔχουν ἀνάγκη κατοχύρωσης πάνω σὲ μιὰ ἄλλη βάση. Ὅμως αὐτὸ πού δυστυχῶς συμβαίνει εἶναι ὅτι πίσω ἀπὸ τὸ πρόσημα τῆς ιδιότητος τοῦ μικροϊδιοκτήτη, προσπαθεῖ νά ὀχυρωθεῖ ἡ τάξη τῆς ἀσύδοτης ἐκμετάλλευσης γιὰ νά κατοχυρώσει τὰ προνόμια της.

Ἡ ἀνάγκη γιὰ προστασία τοῦ μικροϊδιοκτήτη, μὲ τὴν ὁποία συμφωνοῦμε, δὲν πρέπει σὲ καμμιά περίπτωση νά χρησιμοποιηθεῖ σάν ἐπιχείρημα γιὰ νά μὴ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα νομοθετικὰ μέτρα πού θὰ προστατεύουν τὰ χαμηλὰ λαϊκὰ στρώματα ἀπὸ τὸ βραχνὰ τῆς ἐκμετάλλευσης στοῦ θέμα τῆς στέγης.

Μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐνοικιοστασίου συνδέεται ἄμεσα καί τὸ πρόβλημα τῆς λαϊκῆς στέγης. Σ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα πού φανερώνει ἄμεσα τὰ κοινωνικὰ χάσματα στὸν τόπο μας, ἐλάχιστα ἔχουν γίνει πού νά διανοίγουν προοπτικὲς ἱκανοποιητικῶν λύσεων. Χιλιάδες οἰκογένειες ἐξακολουθοῦν νά ἀντιμετωπίζουν τὸ βραχνὰ τῆς ἀνάγκης γιὰ στέγη.

Εἶναι φανερὸ πῶς τὰ ποσὰ πού διατίθενται γιὰ τὸν Ὀργανισμὸ Χρηματοδοτήσεως Στέγης εἶναι ἐντελῶς συμβολικά καί δὲν φαίνεται ἡ Κυβέρνηση ἀποφασισμένη νά δώσει οὐσιαστικὴ ἀθήση γιὰ τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ τεράστιου κοινωνικοῦ προβλήματος.

Ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νά ἀντιληφθεῖ ὅτι μὲ ἡμίμετρα δὲν ἀντιμετωπίζονται τεράστια κοινωνικὰ προβλήματα ὅπως αὐτὸ τῆς λαϊκῆς στέγης. Ὁφείλει νά προχωρήσει μὲ γρήγορους ρυθμοὺς σὲ μιὰ κοινωνικὴ πολιτικὴ πού νά ἀνακουφίζει τὰ λαϊκὰ στρώματα ἀπ' αὐτὸ τὸ μόνιμο καί ἐφιαλτικὸ πρόβλημα πού οἱ διαστάσεις του μεγιστοποιήθηκαν μετὰ τὴν τραγωδία πού ἐπληξε τὴν πατρίδα μας τὸ 1974.

Μὲ τὴν παράταση μέχρι τὴν 31η Ὀκτωβρίου τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου γιὰ παγοποίηση τῶν ἐνοικίων ἐξασφαλίζεται βραχυπρόθεσμα ἡ προστασία τῶν ἐνοικιαστῶν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, δίνεται ἡ εὐκαιρία στήν Κυβέρνηση νά ἐκπληρώσει τὴν ὑπόσχεσή της νά παρουσιάσει στὴ Βουλὴ ἕνα ὀλοκληρωμένο νομοσχέδιο πού νά ἐκσυγχρονίζει τὴ νομοθεσία περὶ ἐνοικίων καί, παράλληλα, νά προωθήσει μὲ ταχείς ρυθμοὺς μιὰ κοινωνικὴ πολιτικὴ πού νά δημιουργεῖ τίς προϋποθέσεις γιὰ οὐσιαστικὴ λύτρωση τῶν φτωχῶν λαϊκῶν στρωμάτων ἀπὸ τὸ βασανιστικὸ πρόβλημα τῆς στέγης.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ὁ κ. Γαλανός, παρακαλῶ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος δὲν βλέπει μὲ συμπάθεια ὅποιοδήποτε μέτρο παγοποιήσεως ἐνοικίων ἢ ὅποιοδήποτε μέτρο παγοποιήσεως οἰουδήποτε ἄλλου ἐμπορεύματος ἢ οἰουδήποτε ἄλλου εἴδους.

Εἴμαστε κι' ἐμεῖς ὑποχρεωμένοι νὰ δεχθοῦμε αὐτὴ τὴν πρόταση σὰν ἕνα προσωρινὸ μέτρο μέχρις ὅτου δοθεῖ καιρὸς στὴν Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ ὑποβάλει μιὰ πραγματικὰ ὀλοκληρωμένη καὶ δίκαιη νομοθεσία. Ἄν ἔχει ὑπάρξει κάποια καθυστέρηση ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς εἶναι σ' αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία τῆς Κυβερνήσεως νὰ ὑποβάλει μιὰ σωστὴ ρύθμιση αὐτοῦ τοῦ πολὺ καυτοῦ θέματος, μιὰ ρύθμιση ἢ ὅποια νὰ δίδει προστασία ἰδιαίτερα στὸν προσφυγικὸ κόσμον ὁ ὁποῖος ὑπέφερε τὰ πάνδεινα ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα, ὑπέστη στὸ παρελθὸν ἀδικαιολόγητες ἐξώσεις καὶ ὅπωςδήποτε εἶναι ἡ τάξη ἐκείνη ἢ ὅποια πρέπει νὰ τύχει ἰδιαίτερης προστασίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Ὀργανισμοὺς Χρηματοδοτήσεως Γῆς καὶ Στέγης ποὺ ἀναφέρθηκαν προηγουμένως, πιστεύομε ὅτι εἶναι μιὰ καλὴ ἀρχὴ στὴν ὅποια θὰ δοθεῖ συνέχεια καὶ ἡ Κυβέρνηση θὰ προικοδοτήσει αὐτοὺς τοὺς Ὀργανισμοὺς στὸ μέλλον μὲ μεγαλύτερα ποσὰ γιὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ πραγματοποιήσουν τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους τάχθηκαν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ θέματος οὐσίας ;

Μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου ὁμιλητοῦ προχωροῦμε. Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἀπὸ τὴ θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Ἐχω προσέξει ὅτι ὁ ὁμιλητὴς ἀπὸ μέρους τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ κ. Μάτσης, ἐκφράζοντας τὴς ἀπόψεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς τοῦ Ὁμάδας δήλωσε στὴν ὁμιλία του ὅτι θὰ ψηφίσουν τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ὑπὸ διαμαρτυρία. Ἐπειδὴ στὴν ἐκθεση τῶν τριῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, Ἐσωτερικῶν, Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ καὶ Νομικῶν, ἀναφέρεται ὅτι οἱ τρεῖς Ἐπιτροπὲς ἀφοῦ μελέτησαν τὸ Νομοσχέδιο μὲ τὴς τροποποιήσεις ποὺ ἔγιναν ὥστε ἀντὶ νὰ λήγει στὶς 31 τοῦ Δεκεμβρίου ἢ παρὰταση παγοποιήσεως τῶν ἐνοικίων νὰ λήγει στὶς 31 Ὀκτωβρίου, ὁμοφώνως ἀποφάσισαν νὰ εἰσηγηθοῦν τὴν ψήφιση σὲ νόμον τῆς ὑπὸ συζήτηση πρότασης Νόμου, διερωτοῦμαι ἂν ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁμόφωνη ἔγκριση τῆς ἐκθέσεως ἀπὸ μέρους τῶν τριῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἔχει μεταβάλει τὴν θέση του ὥστε νὰ δηλώνεται ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ δεχθοῦν τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ὑπὸ διαμαρτυρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Τελικὴ θέση ἐνὸς κόμματος, κ. Πρόεδρε, διαμορφώνεται μέσα στὴν ὀλομέλεια καὶ ὄχι μέσα στὶς Ἐπιτροπὲς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπῆρχε εἰσήγηση ἀπὸ πλευρᾶς Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ νὰ περιληφθεῖ ὁ ὅρος «διαμαρτυρία» μέσα στὴν ἐκθεση ἀλλὰ δὲν περιελήφθηκε. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κύριοι, νομίζω ότι ένα Νομοσχέδιο ή ψηφίζεται ή δεν ψηφίζεται. Το «υπό διαμαρτυρία» μπορεί να έχει συναισθηματική σημασία αλλά το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Συνεπώς αν ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα ψηφίσει το Νομοσχέδιο θα το ψηφίσει και δεν έχει σημασία αν θα ψηφίσει υπό διαμαρτυρία ή όχι.

Προχωρούμε τώρα στην ψήφιση.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ό κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι ο έντιμος Βουλευτής κ. Φάντης δεν πρέπει να διερωτάται για την έννοια του «υπό διαμαρτυρία». Γιατί αν πρόσεξε ή έννοια του «υπό διαμαρτυρία» είναι ότι χρειάζεται ακόμα μια παράταση λόγω του γεγονότος ότι αδικαιολόγητα ή Κυβέρνηση καθυστέρησε. Αν ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα υποστηρίξει το τελικό Νομοσχέδιο θα το αποφασίσει όταν το Νομοσχέδιο κατατεθεί και όχι εκ των προτέρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Λοιπόν, προχωρούμε, κύριοι, στην επιψήφιση τής προτάσεως Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 τής προτάσεως Νόμου ψηφισθεί ;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει οιαδήποτε ένσταση στην επιψήφιση του άρθρου 2 ;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρο 2 ψηφίζεται.

Προχωρούμε τώρα στην τελευταία ανάγνωση τής προτάσεως Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περί Παγοποιήσεως Ένοικίων (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει οιαδήποτε ένσταση για την επιψήφιση τής Προτάσεως Νόμου σε Νόμο ;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας ενστάσεως ή πρόταση Νόμου ψηφίζεται σε Νόμο. Και προχωρούμε στο τρίτο θέμα του Κεφαλαίου Α που είναι «Ό περί Διαταγμάτων Διατροφής (Διευκλύνσις προς Διεκδίκησιν) Νόμος του 1980».

Καλώ τον Πρόεδρο τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Νομικών να αναγνώσει από το Βήμα τής Βουλής την έκθεση τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Νομικών.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ (ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΙΣ ΠΡΟΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΙΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1980».

Παρόντες :—

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Νίκος Αναστασιάδης

Γεώργιος Γεωργίου

Νίκος Μαυρονικόλας

Δημήτριος Λιβέρας

Κίμων Παναγίδης

Γιαννάκης Όμηρου

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Νομικῶν μελέτησε τὸ πῶς πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς πού συγκροτήθηκε στίς 2 Ἰουλίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης πού ἀνάλυσαν στὴν Ἐπιτροπὴ τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινόμενου νόμου.

Μὲ τὸ νόμο πού προτείνεται σκοπεῖται ἡ προσαρμογὴ τῆς Κυπριακῆς νομοθεσίας στίς πρόνοιες τῆς Σύμβασης γιὰ τὴ διεκδίκηση διατροφῆς στὴν ἀλλοδαπή πού κυρώθηκε καὶ ἀποτελεῖ μέρος τῆς Κυπριακῆς νομοθεσίας μὲ τὸ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεκδικήσεως Διατροφῆς ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ (Κυρωτικόν) Νόμον τοῦ 1978 (Ἀριθμὸς 50 τοῦ 1978) καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἀναγκαίου διαδικαστικοῦ μηχανισμοῦ γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν τῆς πῶς πάνω Σύμβασης.

Ὅπως εἶναι γνωστό, σκοπὸς τῆς πῶς πάνω Σύμβασης εἶναι ἡ διευκόλυνση τῆς διεκδίκησης διατροφῆς πού δικαιούται ἓνα πρόσωπο πού βρίσκεται στὴν ἐπικράτεια ἑνὸς Συμβαλλόμενου Μέρους ἀπὸ ἄλλο πρόσωπο πού ἔχει ὑποχρέωση καταβολῆς τέτοιας διατροφῆς ἀλλὰ ὑπόκειται στὴ δικαιοδοσία ἄλλου Συμβαλλόμενου Μέρους. Μὲ τὴν ἴδια Σύμβαση καθορίζεται ἡ διαδικασία πού θὰ ἀκολουθεῖται γιὰ τὴ διεκδίκηση διατροφῆς προσώπων πού ἐξαρτοῦνται γιὰ τὴ συντήρησή τους ἀπὸ πρόσωπα πού βρίσκονται στὴν ἀλλοδαπή. Πρόσθετα καθορίζονται οἱ ἀρμόδιες Ἀρχὲς πού θὰ χειρίζονται ἀπ' εὐθείας τέτοια θέματα καὶ προβλέπονται οἱ ἀπαλλαγές καὶ διευκολύνσεις πού θὰ παρέχονται στὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη στὴν ὅλη διαδικασία τῆς διεκδίκησης τῆς πῶς πάνω διατροφῆς. Τὰ μέσα προστασίας πού προβλέπονται στὴν ἴδια Σύμβαση εἶναι ἐπιπρόσθετα καὶ ὄχι ὑποκατάστατα ὁποιοδήποτε μέσων προστασίας πού προβλέπονται σύμφωνα μὲ τὸ ἐσωτερικὸ ἢ διεθνὲς δίκαιο.

Εἰδικότερα, μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο ετοίμασε ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, προβλέπονται τὰ πῶς κάτω :—

- (α) Καθορίζεται ἡ διαδικασία ὑποβολῆς αἴτησης ἀπὸ μέρους ἑνὸς προσώπου πού βρίσκεται στὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία γιὰ διεκδίκηση διατροφῆς ἀπὸ πρόσωπο πού ὑπόκειται στὴ δικαιοδοσία ἄλλης Χώρας—Μέλους τῆς Σύμβασης ἢ γιὰ τροποποίησις ὁποιοῦδήποτε διατάγματος διατροφῆς πού ἔχει ἐκδοθεῖ σὲ μιὰ τέτοια χώρα.

- (β) Καθορίζεται ή διαδικασία πού θά ακολουθεΐται όταν ένα πρόσωπο πού βρίσκεται σέ άλλοδαπή χώρα Κράτος—Μέλος τής Σύμβασης, ζητά διατροφή από πρόσωπο πού βρίσκεται στην Κύπρο ή ζητά την έκδοση διατάγματος δικαστικής αναγνώρισης ενός εξωγάμου τέκνου, ή την τροποποίηση ή ανάκληση διατάγματος διατροφής πού έχει έγγραφει σύμφωνα με τόν προτεινόμενο νόμο.
- (γ) Προβλέπεται ότι όποιοδήποτε ποσό πού είναι πληρωτέο με βάση σχετικό διάταγμα πού έχει έκδοθει σύμφωνα με τόν προτεινόμενο νόμο, θά εισπράττεται με τόν ίδιο τρόπο ώσαν νά ήταν διάταγμα για πληρωμή άστικοῦ χρέους.
- (δ) Γίνεται πρόνοια για τό άποδεκτό τών άποδείξεων πού προσκομίζονται σέ διαδικασία ένώπιον Δικαστηρίου ξένης χώρας Κράτους—Μέλους καθώς και για τόν τρόπο λήψης μαρτυρίας από ένα πρόσωπο πού διαμένει στη Δημοκρατία σέ ανταπόκριση σχετικής παράκλησης του Δικαστηρίου μιᾶς ξένης χώρας αναφορικά με θέματα συναφή με αιτήσεις διατροφής ή αιτήσεις για τροποποίηση διατάγματος διατροφής.
- (ε) Παρέχεται, τέλος, στο Ἐνώτατο Δικαστήριο ή έξουσία έκδοσης Διαδικαστικοῦ Κανονισμοῦ για την καλύτερη εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου, ή έναρξη τής ισχύος του όποιου θά καθοριστεΐ με Ἐπίσημη Ἀπόφαση του Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου και θά γνωστοποιηθεΐ με δημοσίευσή του στην επίσημη ἡμερηΐδα τής Δημοκρατίας.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Νομικῶν, αφού μελέτησε τό ὅλο θέμα και πήρε από τούς εκπροσώπους του Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου Δικαιοσύνης ὅλες τίς ἀναγκαΐες πληροφορίες και θεωρώντας τό ὑπό συζήτηση νομοσχέδιο ὡς ἀποτέλεσμα τής ἐπικύρωσης τής προαναφερθείσας Σύμβασης για σκοπούς προσαρμογής και ἐναρμόνισης τής Κυπριακῆς νομοθεσίας πρὸς τίς πρόνοιες τής Σύμβασης αὐτῆς, ὁμόφωνα ἀποδέχεται τούς σκοπούς και τίς ἐπιδιώξεις του ὑπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αὐτό και εισηγεΐται στη Βουλή την ψήφισή του σέ νόμο, αφού τροποποιηθεΐ ὁ τίτλος του ὡστε νά ἀναφέρεται ὡς «Ὁ περὶ Διαταγμάτων Διατροφῆς (Διευκλυνσις πρὸς Διεκδίκησιν) Νόμος του 1981».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς οὐσίας ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ τῆς οὐσίας του Νομοσχεδίου, προχωροῦμε στην ψήφισή του σέ Νόμο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἐπὶ τῆς ἐπιψήφισις του ἄρθρου 1 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τό ἄρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπισημ. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἐπὶ τῆς ἐπιψήφισις του ἄρθρου 2 του Νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τό ἄρθρο 2 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσχωρήσασαι χώραι. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση όπως ψηφισθεΐ τὸ άρθρο 3 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 3 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αίτησις διὰ διατροφήν έν προσχωρησάση χώρα. "Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν έπιψήφιση τοῦ άρθρου 4 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 4 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αίτησις διὰ διατροφήν έν τῇ Δημοκρατίᾳ. "Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν ψήφιση τοῦ άρθρου 5 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 5 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έκδίκασις διατροφῆς. "Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν έπιψήφιση τοῦ άρθρου 6 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 6 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις διατάγματος. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν ψήφιση τοῦ άρθρου 7 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 7 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έκτέλεσις διατάγματος. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν ψήφιση τοῦ άρθρου 8 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 8 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αναχώρησις πληρωτοῦ έκ τῆς Δημοκρατίας. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν έπιψήφιση τοῦ άρθρου 9 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 9 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αποδεκτὸν ἀποδείξεων δοθεισῶν έν προσχωρησάση χώρα. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ύπάρχει ένσταση για τήν έπιψήφιση τοῦ άρθρου 10 ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 10 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξασφάλισις ἀποδείξεων διὰ τοὺς σκοποὺς διαδικασίας ἐνώπιον δικαστηρίου τῆς Δημοκρατίας. Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἵπάρχει ἐνστάση γιὰ τὴν ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 11 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 11 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λῆψις μαρτυρίας τῇ παρακλήσει Δικαστηρίου προσχωρησάσης χώρας. Ἄρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἵπάρχει ἐνστάση γιὰ τὴν ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 12 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 12 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὴ ἐφαρμογὴ τοῦ περὶ Ἀλλοδαπῶν Δικαστηρίων (Μαρτυρία) Νόμου ἀναφορικῶς πρὸς λῆψιν ἀποδείξεων. Ἄρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἵπάρχει ἐνστάση γιὰ τὴν ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 13 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 13 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαδικαστικὸς Κανονισμὸς. Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἵπάρχει ἐνστάση γιὰ τὴν ψήφισις τοῦ ἄρθρου 14 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 14 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἵπάρχει ἐνστάση γιὰ τὴν ψήφισις τοῦ ἄρθρου 15 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 15 ψηφίζεται.

Καὶ προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου του.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Διαταγμάτων Διατροφῆς (Διευκολύνσις πρὸς Διεκδίκησιν) Νόμος τοῦ 1981.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἵπάρχει ἐνστάση γιὰ τὴν ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμο ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἐν λόγω Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

Καὶ προχωροῦμε τώρα σὲ τρία ἄλλα Νομοσχέδια, τὸ τέταρτο, τὸ πέμπτο καὶ τὸ ἕκτο στὴν Ἡμερήσια Διάταξις τὰ ὁποῖα ἔχουν τοὺς ἀκόλουθους τίτλους :—

α' Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1981».

α' Ὁ περὶ Συντάξεων Καθηγητῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

α' Ὁ περὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981».

Για τὰ τρία αὐτὰ Νομοσχέδια ὑπάρχει κοινὴ ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, καλῶ δὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ)» (Ἄρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981» 2. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981» ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Ἄλέξης Γαλανός
Παῦλος Δίγκλης
Χρῖστος Πέτας, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Α. Ζιαρτίδη
Δημήτριος Λιβέρας, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Θ. Μιχαηλίδη
Κωνσταντῖνος Λόρδος
Ἰάκωβος Κατσουνωτός.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὰ πιὸ πάνω νομοσχέδια σὲ δυὸ συνεδρίες τῆς πού συγκροτήθηκαν στίς 1 καὶ 3 Ἰουλίου 1981. Καὶ στίς δυὸ συνεδρίες ἦταν παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι ἐξήγησαν τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τῶν διαφόρων τροπολογιῶν πού προτείνονται καὶ ἀπάντησαν σὲ ἀριθμὸ διευκρινιστικῶν ἐρωτημάτων τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Σκοπὸς καὶ τῶν τριῶν νομοσχεδίων πού κάθε ἓνα ξεχωριστὰ τροποποιεῖ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία γιὰ τίς συντάξεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν δασκάλων, εἶναι ἡ εἰσαγωγή τοῦ θεσμοῦ τῆς πρόωρης ἐθελοντικῆς ἀφυπηρέτησης τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων, ἡ πλήρωση μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἀριθμοῦ κενῶν πού ἔχουν ἐντοπιστεῖ στίς νομοθεσίες αὐτὲς ἀπὸ τὴν ὡς τώρα πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τους καὶ ἡ βελτίωση πρὸς ὄφελος τῶν ὑπαλλήλων ἀριθμοῦ ἄλλων διατάξεων τῶν νομοθεσιῶν αὐτῶν.

Εἰδικότερα, οἱ διατάξεις πού προτείνονται γιὰ ἐνσωμάτωση καὶ στίς τρεῖς πιὸ πάνω νομοθεσίες συνοψίζονται στὰ πιὸ κάτω :—

(α) Συντομεύονται οἱ διαδικασίες πού ἀκολουθοῦνται στίς περιπτώσεις ἔγκρισης τῆς χορήγησης συντάξεων, φιλοδωρήματος θανάτου, ἀφυπηρέτησης γιὰ λόγους υγείας, ἀφυπηρέτησης μετὰ τὰ 55 καὶ ἀφυπηρέτησης γυναικῶν ὑπαλλήλων γιὰ λόγους γάμου, κλπ. καὶ αὐτὸ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀπλοῦστευσης τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας γιὰ τίς συντάξεις τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων στὸ σύνολό τους.

(β) Ἐναρμονίζονται οἱ σχετικὲς πρόνοιες τῶν ὑπὸ τροποποίηση νομοθεσιῶν πού ἀναφέρονται στὴ διαφύλαξη τῶν συνταξιοδοτικῶν δικαιωμάτων τῶν ὑπαλλήλων πού διορίζονται σὲ ὀργανισμοὺς δημοσίου δικαίου ἢ ἀρχὲς τοπικῆς διοίκησης πρὸς τίς προτεινόμενες νέες διατάξεις πού ἀφοροῦν τὴν εἰσαγωγή τοῦ θεσμοῦ τῆς πρόωρης ἐθελοντικῆς ἀφυπηρέτησης.

(γ) Εισάγεται, όπως έχει αναφερθεί και προηγούμενα, ο θεσμός της πρόωρης έθελοντικής άφυπνέτησης των κρατικών υπαλλήλων κάτω από τους ακόλουθους όρους:—

- (i) 'Η έθελοντική άφυπνέτηση θα επιτρέπεται σε υπαλλήλους που συμπλήρωσαν το 45ο έτος της ηλικίας τους και έχουν 10ετή τουλάχιστο ύπηρεσία. 'Η άφυπνέτηση θα εγκρίνεται από τον 'Υπουργό Οικονομικών σε συνεννόηση με τον οικείο 'Υπουργό.
 - (ii) 'Η καταβολή της παγοποιημένης σύνταξης και του εφάπαξ φιλοδωρήματος θα γίνεται μετά το 55ο έτος της ηλικίας του υπαλλήλου, τὰ ποσά όμως θα αναθεωρούνται με βάση τις αύξήσεις (γενικές και τιμαριθμικές) που θα έχουν στο μεταξύ δοθεί στις συντάξεις.
 - (iii) Στους υπαλλήλους που άφυπνηρετούν χωρίς να έχουν συμπληρώσει ύπηρεσία 10 ετών και ηλικία 45 ετών θα χορηγείται άμέσως φιλοδωρήμα, νοουμένου ότι έχουν 5ετή τουλάχιστο ύπηρεσία. Το φιλοδωρήμα θα είναι το 1/12 των μηνιαίων απολαβών για κάθε μήνα ύπηρεσίας.
 - (iv) Σε περίπτωση θανάτου του υπαλλήλου που άφυπνέτησε πρόωρα πριν από την ηλικία των 55 ετών, θα εφαρμόζονται οι πρόνοιες των υπό τροποποίηση Νόμων που άφορούν τη μεταβίβαση της σύνταξης στη χήρα και τὰ όρφανά και την καταβολή του φιλοδωρήματος θανάτου στους κληρονόμους του. 'Επίσης σε περίπτωση που ο υπάλληλος αυτός άσθενήσει και πιστοποιήσει το Κυβερνητικό 'Ιατροσυμβούλιο ότι είναι άνίκανος να εκτελέσει οποιαδήποτε εργασία, τότε η σύνταξή του θα άρχισι να καταβάλλεται άμέσως.
 - (v) 'Η σύνταξη που θα παγοποιείται θα είναι εκείνη που ο υπάλληλος έκέρδισε με την πραγματική του ύπηρεσία, δηλαδή δεν θα ισχύουν οι πρόνοιες για αύξηση της συντάξεως μέχρι 20 έτη στις περιπτώσεις άφυπνέτησης για λόγους άσθενείας ή θανάτου υπαλλήλου με ύπηρεσία μεταξύ 10 και 20 ετών.
 - (vi) Σε περίπτωση που ο άφυπνρητής υπάλληλος επαναδιοριστεί στην ύπηρεσία προτού άρχισι η καταβολή της σύνταξης και εργαστεί για περίοδο όχι λιγότερη των πέντε ετών πριν από την τελική άφυπνέτησή του, γίνεται σύζευξη της προηγούμενης με τη νέα ύπηρεσία του και η σύνταξή του υπολογίζεται με βάση τη συνολική ύπηρεσία του και τις συντάξιμες απολαβές του κατά το χρόνο της τελικής άφυπνέτησής του.
- (δ) Αύξάνεται από 19 σε 25 έτη η ηλικία των τέκνων συνταξιούχων κρατικών υπαλλήλων μέχρι της οποίας θα δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη δεδομένου ότι σπουδάζουν ή εξασκούνται για οποιοδήποτε επάγγελμα.
- (ε) Εισάγεται μηχανισμός έλέγχου του κατά πόσο ο υπάλληλος που άφυπνέτησε για λόγους ύγείας έχει άποθεραπευτεί και μπορεί να εργαστεί. Σε μια τέτοια περίπτωση ο 'Υπουργός Οικονομικών έχει διακριτική έξουσία, αφού λάβει υπόψη όποιεσδήποτε ειδικές συνθήκες της κάθε περίπτωσης, να ζητήσει τη διακοπή όλόκληρης ή μέρους της σύνταξης του προσώπου αυτού. 'Η σύνταξη επαναρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας των 55 ετών.
- (στ) Γίνονται πρόνοιες για την αναπροσαρμογή των συντάξεων που χορηγήθηκαν στις χήρες συνταξιούχων υπαλλήλων που άπόθαναν και οι όποιοι ήταν έισφορείς στο Ταμείο Συντάξεων Χηρών και 'Ορφανών.

(ζ) Βελτιώνονται, πρὸς ὄφελος τῶν συνταξιοδοτούμενων ὑπαλλήλων, οἱ διατάξεις ποῦ ἀναφέρονται στὸ ὕψος τῶν ἀπολαβῶν ποῦ θὰ λαμβάνεται ὑπόψη γιὰ σκοποὺς ὑπολογισμοῦ τῶν συνταξιοδοτικῶν τους ὠφελημάτων.

(η) Ρυθμίζονται, τέλος, πάνω σὲ δικαιοτέρα βάση οἱ περιπτώσεις σύζευξης διακεκομμένων ὑπηρεσιῶν ἐνὸς κρατικοῦ ὑπαλλήλου.

Ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργείου, οἱ προτεινόμενες τροπολογίες στὶς νομοθεσίες γιὰ τὶς συντάξεις τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων ἀποτελέσαν ἀντικείμενο κοινῶν συσκέψεων μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῶν συντεχνιῶν τους καὶ κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ ρυθμιζόμενα τώρα θέματα ἀπέτελεσε καὶ ἀποτελεῖ ξεχωριστὸ αἴτημα τῶν Ὁργανώσεων αὐτῶν ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια. Μερικὰ ἀπὸ τὰ αἰτήματα αὐτὰ χρονολογοῦνται ἀπὸ πολλοῦ γι' αὐτὸ, ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ, ἔντονη εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν συντεχνιῶν τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων ὅπως τὰ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια τύχουν ταχείας προώθησης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἀφοῦ μελέτησε διεξοδικὰ καὶ τὰ τρία ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια, ὡς θέμα ἀρχῆς, ἐπικροτεῖ τὶς προτεινόμενες βελτιώσεις στὶς νομοθεσίες περὶ συντάξεων τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων. Μὲ γνώμονα δὲ τὴ θέση αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ προχώρησε στὴν κατ' ἄρθρο ἐξέταση καὶ τῶν τριῶν νομοσχεδίων ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἔχει προκύψει ἡ ἀνάγκη γιὰ τὶς πιὸ κάτω συμπληρωματικὲς τροποποιήσεις :—

(α) Ὅπως προβλέπεται στὰ οἰκεία ἄρθρα καὶ τῶν τριῶν νομοσχεδίων ποῦ ἀναφέρονται στὸ θεσμὸ τῆς ἐθελοντικῆς πρόωρης ἀφυπηρέτησης τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων, ἡ ἀσκήση τοῦ δικαιώματος πρόωρης ἀφυπηρέτησης ἐνὸς ὑπαλλήλου ἔχει τεθεῖ ὑπὸ τὴν αἵρεση τῆς ἐγκρισῆς της ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν. Παρόμοια ἐγκριση ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο ὄργανο ὅταν ὁ ὑπάλληλος δὲν ἔχει ὅλα τὰ προαπαιτούμενα γιὰ τὴν ἐθελοντικὴ ἀφυπηρέτησή του ἀλλὰ ἔχει συμπληρώσει συντάξιμη ὑπηρεσία πάνω ἀπὸ πέντε χρόνια καὶ σὲ τέτοια περίπτωσις ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς ζητᾷ νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τὴ θέση του. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ στὶς δύο αὐτὲς περιπτώσεις θεώρησαν σκόπιμο, μὲ τὴ συναίνεση καὶ τοῦ ἀρμόδιου Ὑπουργείου, νὰ εισηγηθοῦν ὅπως σὲ περίπτωσις ἀρνήσεως τῆς ἀρμόδιας ἀρχῆς νὰ ἐπιτρέψει τὴν πρόωρη ἀφυπηρέτηση ἢ τὴν παραίτηση ἐνὸς ὑπαλλήλου, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωσις, ἢ ἀρνήσῃ της νὰ εἶναι δεόντως αἰτιολογημένη ὥστε ὁ κάθε ἐνδιαφερόμενος ὑπάλληλος νὰ γνωρίζει σαφῶς γιὰτὶ δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς πρόωρης ἀφυπηρέτησης ἢ τῆς παραίτησής του. Μὲ βάση τὴν εἰσήγησις αὐτὴ ἔχουν τροποποιηθεῖ ἀναλόγως τὰ σχετικὰ ἄρθρα καὶ τῶν τριῶν νομοσχεδίων.

(β) Σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπὸ τροποποίηση βασικοὺς νόμους τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μπορεῖ νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ ἓνα ὑπάλληλο ποῦ συμπλήρωσε τὴν ἡλικία τῶν 55 χρόνων ἢ σὲ ὁποιοδήποτε μεταγενέστερο χρόνο νὰ ἀφυπηρετηθεῖ. Ταυτόχρονα ὁ ὑπάλληλος μπορεῖ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ ἀφυπηρετηθεῖ ἂν καὶ ἐφόσον συμπλήρωσε 55 χρόνια ἢ σὲ ὁποιοδήποτε μεταγενέστερο χρόνο. Ἡ ἐξουσία αὐτὴ ποῦ διαλαμβάνεται σήμερα καὶ στοὺς τρεῖς ὑπὸ τροποποίηση βασικοὺς νόμους προτείνεται μὲ τὰ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδια νὰ καταμεριστεῖ μεταξὺ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα τοῦ τελευταίου νὰ ἀπαιτεῖ μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω τὴν ἀφυπηρέτηση ἐνὸς ὑπαλλήλου, καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὅσον ἀφορᾷ τὶς ὑπόλοιπες περιπτώσεις ἀφυπηρέτησης ἐνὸς κρατικοῦ ὑπαλλήλου. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς προ-

τεινόμενης τροποποίησης όρισμένα Μέλη τής 'Επιτροπής ήγειραν θέμα διατήρησης στους υπό τροποποίηση βασικούς νόμους τής διάταξης αυτής, δηλαδή αυτής που έπιτρέπει στο 'Υπουργικό Συμβούλιο να άπαιτεί την άφυπνέτηση ενός υπάλληλου που συμπληρώνει τά 55 χρόνια και μεταγενέστερα χαρακτηρίζοντάς την άδικη και ξεπερασμένη έκ τών πραγμάτων.

"Υστερα από σχετική άνταλλαγή άπόψεων μεταξύ τών Μελών τής 'Επιτροπής και άφου ζητήθηκε ή άποψη του άρμόδιου 'Υπουργείου τó όποιο έμμένει στη διατήρηση τής έξουσίας αυτής ή όποία για κανένα λόγο θεωρείται έτεροβαρής ούτε και έγινε ως τώρα όποιαδήποτε κατάχρησή της, ή 'Επιτροπή, διαφωνούντων τών κ.κ. Μ. Χριστοφίδη και Κ. Λόρδου, τάχθηκε υπέρ τής διατήρησης τής έξουσίας αυτής στο 'Υπουργικό Συμβούλιο. Τά Μέλη τής 'Επιτροπής που διαφώνησαν με τή θέση αυτή ύποστήριξαν τήν άποψη ότι μιá τέτοια έξουσία του 'Υπουργικού Συμβουλίου έρχεται σε αντίθεση προς τήν άρχή τής μονιμότητας τών δημοσίων υπάλληλων ενώ με τόν άπόλυτο τρόπο που είναι διατυπωμένη μπορεί σε μιá δεδομένη στιγμή να όδηγήσει σε καταχρήσεις στην άσκησή της.

Με τήν ίδια πιό πάνω διάταξη προβλέπεται, άνάμεσα σ' άλλα, ή άφυπνέτηση, ύστερα από σχετική άδεια του 'Υπουργού Οικονομικών, γυναίκας υπάλληλου λόγω γάμου ή έπικείμενου γάμου. Τά Μέλη τής 'Επιτροπής όμόφωνα κατάληξαν στο συμπέρασμα ότι ή πρόνοια αυτή θά πρέπει να έπαναδιατυπωθεί ώστε σαφώς να καλύπτει κάθε περίπτωση άφυπνέτησης μιās γυναίκας υπάλληλου είτε λόγω ή έπικείμενου γάμου είτε συνεπεία γάμου. 'Απ' όσα έχουν αναφερθεί στην 'Επιτροπή έκ μέρους τών εκπροσώπων του άρμόδιου 'Υπουργείου, τούτο άνταποκρίνεται πλήρως με ό,τι και στην πράξη έφαρμόζεται και έτσι δέν άναμένεται ή δημιουργία όποιοδήποτε προβλήματος άλλ' αντίθετα θά καταστήσει τήν υπό τροποποίηση διάταξη σαφέστερη.

(γ) Τó σχετικό άρθρο που προβλέπεται και στα τρία υπό συζήτηση νομοσχέδια και με τó όποιο εισάγεται μηχανισμός έλέγχου του κατά πόσο ένας υπάλληλος που άφυπνέτησε για λόγους υγείας έχει άποθεραπευθεί ή όχι, άποτέλεσε άντικείμενο ιδιαίτερης εξέτασης από τά Μέλη τής 'Επιτροπής. "Υστερα από σχετική άνάλυση του άρθρου αυτού έχει προκύψει ότι, όπως προτείνεται από τήν Κυβέρνηση και με τήν έλλειψη μηχανισμού που να ύποχρεώνει τόν υπάλληλο να ύποβάλλεται σε ιατρική εξέταση όταν κληθεί για τó σκοπό αυτό από τήν άρμόδια ύπηρεσία, ή προτεινόμενη διάταξη είναι θεωρητικής σημασίας και χωρίς κανένα πρακτικό άποτέλεσμα. 'Η 'Επιτροπή άφου συζήτησε περαιτέρω τó όλο θέμα με τούς εκπροσώπους του άρμόδιου 'Υπουργείου έκρινε σκόπιμο, συμφωνούντος και του άρμόδιου 'Υπουργείου, όπως στην προτεινόμενη διάταξη εισαχθεί πρόσθετη πρόνοια που σύμφωνα μ' αυτήν να ύποχρεώνεται ό υπάλληλος να άνταποκρίνεται στην κλήση τής άρμόδιας ύπηρεσίας για ιατρική επανεξέταση.

(δ) 'Η 'Επιτροπή, τέλος, και ως άποτέλεσμα τής κατ' άρθρο εξέτασης και τών τριών νομοσχεδίων έχει έπιφέρει αριθμό έπιμέρους νομοτεχνικών και λεκτικών τροποποιήσεων με στόχο τήν καλύτερη άπόδοση του κειμένου και τών τριών νομοσχεδίων. Πρόσθετα και σαν άποτέλεσμα τών πιό πάνω τροποποιήσεων έχουν γίνει όλες οι άναγκαίες συνεπακόλουθες νομοτεχνικές άλλαγές σε εκείνα τά άρθρα τών υπό συζήτηση νομοσχεδίων που έπηρεάζονται.

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ύπό τó φώς τών όσων αναφέρονται πιό πάνω και τών τροπολογιών που έγιναν όμόφωνα εισηγείται στη Βουλή τήν ψήφισή σε νόμους και τών τριών νομοσχεδίων, όπως αυτά έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐπὶ τῶν τριῶν Νομοσχεδίων ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου, παρακαλῶ.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, σὰν θέμα τάξης. Ἐδῶ στὴν ἔκθεση λέγεται ὅτι ὁμόφωνα ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ψήφισιν τῶν τριῶν νομοσχεδίων. Ὅμως στὴν ἴδια τὴν ἔκθεση ὑπάρχουν διαφωνίες. Ἐπομένως νομίζω ὅτι θάπρεπε νὰ διορθωθεῖ ἡ ἔκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ὁ κ. Χριστοφίδης, παρακαλῶ.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὰ Νομοσχέδια πρόκειται νὰ ψηφισθοῦν τελικὰ ὁμόφωνα, ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς ὅμως ἔχει ὑποβάλλει ἤδη τροπολογία γιὰ ὀρισμένο ἄρθρο τὸ ὁποῖο δίδει ἐξουσία στὸ Ἐπιτροπικὸ Συμβούλιο νὰ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸ δημόσιο ὑπάλληλο νὰ ἀφυπηρετήσῃ πρόωρα πρὶν νὰ φτάσῃ στὸ ὄριο ἡλικίας. Γι' αὐτὸ ἐπιφυλάττωμαι γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ θέματα νὰ μιλήσω στὴν ὥρα τῆς τροπολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δηλαδή, κ. Χριστοφίδη, κατόπιν τῆς διευκρίνισέως τὴν ὁποία ἔχετε δώσει δὲν χρειάζεται καμμιά ἀλλαγὴ στὴν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διότι ὁποιοδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν τὰ Νομοσχέδια θὰ ἐπιψηφισθοῦν ὑπὸ τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμῶ.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μὲ μόνη ἐξαίρεση, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμῶ θὰ καταψηφίσει τὸ συγκεκριμένο ἄρθρο ποὺ δίνει τὴν πιὸ πάνω ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μάλιστα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἐντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μάλιστα, κατὰ τὰ ἄλλα ὅμως θὰ ψηφισθοῦν.

Ἐπὶ τῆς οὐσίας ;

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ὑποστηρίζουμε τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα περιέχουν διατάξεις οἱ ὁποῖες ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ὄφειλαν νὰ εἶχαν εἰσαχθεῖ στὴν Κυπριακὴ νομοθεσία καὶ ἐπιθυμοῦμε σὲ συνέχεια νὰ προβοῦμε στὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις :

Πρῶτο, σχετικὰ μὲ τὴν πρόωρη ἐθελοντικὴ ἀφυπηρέτηση μὲ παγοποίηση τῶν ὠφελημάτων καὶ καταβολὴ τους μετὰ τὴ συμπλήρωση τῆς ἡλικίας ἀφυπηρέτησης.

Ἡ τροποποίησις αὐτὴ ικανοποιεῖ ἓνα πολὺ παλῆ ἀίτημα τῆς ΠΑΣΥΔΥ καὶ τῶν ἄλλων ὀργανώσεων τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων. Οἱ ὅροι ποὺ περιέχονται στὰ

νομοσχέδια που είναι ένωπιον τῆς Βουλῆς διαμορφώθηκαν μετά από μακρὰς διαπραγματεύσεις καὶ συζητήσεις μεταξύ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῶν Ὁργανώσεων τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων.

Τὰ βασικὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῆς πρόωρης ἀφυπηρέτησης εἶναι :—

- (α) Ὅτι δὲν εἶναι δίκαιο νὰ χάνει ὁ ὑπάλληλος τὰ συνταξιοδοτικά του δικαιώματα ὅταν ἐπιθυμῆ νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία, ἰδιαίτερα ἂν ληφθεῖ ὑπόψη ἡ θεωρία ὅτι ἡ σύνταξη ἀποτελεῖ παρακρατημένο μισθό.
- (β) Ὅτι ἡ στέρηση τῶν ὠφελημάτων ὑποχρεώνει τὸν ὑπάλληλο νὰ παραμένει στὴν ὑπηρεσία παρὰ τὴ θέλησή του, πράγμα ποὺ περιορίζει τὴν ἀτομικὴ ἐλευθερία καὶ δυνατὸ νὰ παραβλάπτει τὴν Ὑπηρεσία καὶ τὴν οἰκονομία γιατί ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὴν ἀπόδοσή του.
- (γ) Ὅτι ὁ ἐργαζόμενος εἴτε ὑπηρετεῖ στὴν Κυβέρνηση εἴτε σὲ Ἡμικρατικὸ Ὁργανισμὸ εἴτε στὸν ἰδιωτικὸ τομέα, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὅτι συνεισφέρει γενικὰ στὴν οἰκονομία τῆς Χώρας καὶ τὴ γενικὴ ἀνάπτυξή τῆς χάριν τῆς εὐημερίας τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Καὶ
- (δ) Μὲ τὴν εἰσαγωγή τοῦ ἀναλογικοῦ σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ὁ ἐργαζόμενος διατηρεῖ τὰ δικαιώματά του ἔστω κι' ἂν ἀλλάζει ἐργοδότη.

Πέραν τούτου διαπιστώθηκε ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς διατηρήσεως τῶν ὠφελημάτων ὑπάρχει σὲ σχέδια συντάξεων τῆς Δημόσιας Ὑπηρεσίας καὶ γενικὰ κρατικὰ σχέδια συντάξεων σὲ πολλὰς χώρες τῆς Εὐρώπης, στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ στὸν Καναδᾶ, μὲ διαφορετικοὺς ὅρους καὶ προϋποθέσεις ἀνάλογα μὲ τὶς εἰδικὰς συνθήκες κάθε χώρας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴ διάταξη σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ πρόωρη ἀφυπηρέτηση ὑπόκειται στὴν ἐγκριση τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ τὴν ἐξουσία αὐτὴ σὲ συνεννόηση μὲ τὸν οἰκείο Ὑπουργό, ἀναφέρεται ὅτι καὶ σὲ ἄλλη περίπτωση ποὺ ὁ ὑπάλληλος δικαιούται νὰ ἀφυπηρετηθεῖ γιὰ κάποιον ὀρισμένο λόγο ποὺ τοῦ ἐπιτρέπει ὁ νόμος πέραν ἀπὸ τὴν ἡλικία ἀναγκαστικῆς ἀφυπηρέτησης, τὸ δικαίωμά του δὲν εἶναι ἀπόλυτο ἀλλὰ τελεῖ ὑπὸ τὴν προϋπόθεση τῆς ἐγκρισης τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος σὲ περίπτωση ἀρνήσεώς του νὰ αἰτιολογήσει πλήρως τὴν ἀπόφασή του.

Μιὰ δευτέρη σχετικὴ παρατήρηση πρέπει νὰ γίνῃ στὸ θέμα τῆς ἀναγνώρισης ὑπηρεσίας καὶ σύζευξης ὑπηρεσιῶν. Ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ ἀναφέρθηκαν πρὶ πάντων ἰσχύουν καὶ στὴν παρούσα περίπτωση, πρέπει νὰ τονισθεῖ ἐπιπρόσθετα ὅτι ἡ ἀναγνώριση προϋπηρεσίας, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ λόγο στὸν ὁποῖο ὀφείλετο ἡ διακοπή, θὰ ἐνθαρρύνει τὴν ἐπιστροφή στὴν ὑπηρεσία ὑπαλλήλων ποὺ γιὰ διάφορους λόγους διέκοψαν τὴν ὑπηρεσία τους. Καὶ στὸ θέμα αὐτὸ ὑπάρχουν ἀνάλογες πρόνοιες σὲ σχέδια συντάξεων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν μὲ διαφοροποιήσεις στὶς σχετικὰς λεπτομέρειες.

Τρίτο, σχετικὰ μὲ τὴν αὐξηση τῆς ἡλικίας τῶν παιδιῶν μέχρι τῆς ὁποίας δικαιούνται νὰ λαμβάνουν σύνταξη, ἀπὸ 19 σὲ 25 ἔτη, δεδομένου ὅτι σπουδάζουν ἢ ἐξασκοῦνται σὲ ἓνα ἐπάγγελμα, σύμφωνα μὲ τὶς ὑφιστάμενες πρόνοιες τοῦ νομοσχεδίου, ἡ σύνταξη τῶν παιδιῶν ὑπαλλήλου ποὺ ἀποθνήσκει στὴν ὑπηρεσία ἢ μετὰ τὴν ἀφυπηρέτηση τερματίζεται ὅταν αὐτὰ συμπληρώσουν τὴν ἡλικία τῶν 19

ἐτῶν ἔστω καὶ ἂν συνεχίζουσι τὶς σπουδὰς τοὺς. Ἡ πρόνοια αὐτὴ κρίνεται ἄδικη ὑπὸ τὶς σημερινὰς συνθῆκας πού ἡ πλειονότητα τῶν παιδιῶν ἀκολουθοῦν μεταγυμνασιακὰς σπουδὰς· γι' αὐτὸ καὶ προτείνεται παράταση τῆς ἡλικίας στὶς περιπτώσεις αὐτὰς μέχρι τὸ 25ο ἔτος ὥστε νὰ καλύπτονται οἱ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς.

Θὰ εἶναι χρήσιμο ν' ἀναφερθεῖ ὅτι στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο δὲν ὑπάρχει ὄριο ἡλικίας τῶν παιδιῶν τὰ ὁποῖα σπουδάζουσι ἀναφορικὰ μὲ τὴν καταβολὴ σύνταξης.

Τέταρτο : Ἡ τέταρτη παρατήρηση ἀναφέρεται στὸν ἔλεγχο τῆς κατάστασης τῆς ὑγείας τοῦ ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος ἀφυπηρέτησε γιὰ λόγους ὑγείας.

Κρίθηκε σκόπιμη ἡ εἰσαγωγὴ μηχανισμοῦ γιὰ νὰ ἐλέγχεται κατὰ πόσο ὁ ὑπάλληλος πού ἀφυπηρέτησε γιὰ λόγους ὑγείας ἔχει ἀποθεραπευθεῖ καὶ μπορεῖ νὰ ἐργαστεῖ. Σὲ περίπτωσι πού τὸ Κυβερνητικὸ Ἰατροσυμβούλιο, τὸ ὁποῖο θὰ ἐξετάζει τὸν ἀφυπηρέτησαντα ὑπάλληλο, κρίνει ὅτι ἔχει ἀποθεραπευθεῖ, δίδεται ἐξουσία στὸν Ἰγουργὸ Οἰκονομικῶν, ἀφοῦ λάβει ὑπόψη ὁποιοσδήποτε εἰδικὰς συνθῆκας τῆς περιπτώσεώς του, νὰ διατάζει τὴ διακοπὴ ὁλόκληρης ἢ μέρους τῆς σύνταξης. Σὲ περίπτωσι πού θὰ συμβεῖ αὐτό, ὁλόκληρη ἢ σύνταξη ἐπαναρχίζει νὰ καταβάλλεται μετὰ τὴ συμπλήρωση τῆς ἡλικίας τῶν 55 ἐτῶν. Δηλαδὴ ἐκεῖνο πού θὰ συμβαίνει στὶς περιπτώσεις αὐτὰς εἶναι ἡ μετατροπὴ τῆς ἀφυπηρέτησης γιὰ λόγους ὑγείας καὶ πρόωρη ἀφυπηρέτησι δοθέντος ὅτι στὴ δευτέρῃ περιπτώσει ἢ σύνταξη παγοποιεῖται μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 55 ἐτῶν. Ἔτσι ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὁποῖου ἡ ὑγεία ἀπεκατεστάθη καὶ ἀποδεδειγμένα εἶναι σὲ θέσι νὰ ἐργαστεῖ καὶ νὰ κερδίζει τὰ πρὸς τὸ ζεῖν καὶ πράγματι ἐργάζεται μὲ ἱκανοποιητικὸ εἰσόδημα, παύει νὰ ἀποτελεῖ ἐπιβάρυνσι τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸ διάστημα πού μεσολαβεῖ μέχρι νὰ γίνῃ 55 ἐτῶν, ὁπότε καὶ δικαιοματικὰ ἐπαναρχίζει ἡ χορήγησι τῆς σύνταξης πού κέρδισε μὲ τὴν ὑπηρεσίαν του στὴ Δημόσια Ἰπηρεσία.

Ἄν, φυσικά, ὁ ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος ἀποθεραπεύθηκε, ἐπαναδιορισθεῖ στὴ Δημόσια Ἰπηρεσία, τότε ἐνώνονται ἡ προηγούμενη μὲ τὴ νέα του ὑπηρεσία καὶ κερδίζει τελικὰ σύνταξη μὲ βάση τὸ σύνολο τῆς ὑπηρεσίας του καὶ τὶς τελευταῖες ἀπολαβὰς του.

Ἀνάλογες σχετικὰς διατάξεις ὑπάρχουσι καὶ στὸν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμο καὶ στὸ σχέδιον συντάξεων Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

Κύριοι συναδελφοί.

Συμπληρωματικὰ θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι τὰ ὑπὸ συζήτησι νομοσχέδια ἀποτελοῦν μιὰ πραγματικὰ προοδευτικὴ νομοθεσία πρὸς ὄφελος τῆς τάξεως τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, ἐκσυγχρονίζουσι τὴ σχετικὴ νομοθεσία, πράγμα τὸ ὁποῖο καθυστεροῦσε ἀπὸ καιροῦ, ἀπὸ ἀποικιοκρατίας θὰ ἔλεγα, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν σχετικῶν τροποποιήσεων καὶ βελτιώσεων νομοτεχνικῶν ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῶν πού ἐπενέχθησαν στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀποτελοῦν μιὰ θετικὴ προσφορὰ πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῆς πρόωρης ἐθελοντικῆς ἀφυπηρέτησης τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου ὁμιλητοῦ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς προχωροῦμε στὴν κατ' ἄρθρο ψήφισι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ένσταση για την ψήφιση του άρθρου 1 ;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του έδαφίου (1) του άρθρου 2 του βασικού νόμου. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 2 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του έδαφίου (1) του άρθρου 3 του βασικού νόμου. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 3 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 6 του βασικού νόμου. "Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 4 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 7B του βασικού νόμου. "Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 5 του Νομοσχεδίου ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του βασικού νόμου δια τής προσθήκης νέου άρθρου 7Γ.
"Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 6 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 7 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 15 του βασικού νόμου. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ άρθρο 8 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του έδαφίου (5) του άρθρου 16 του βασικού νόμου. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ορίστε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ύπάρχει τροπολογία, έχω καταθέσει στη Γραμματεία τροπολογία ή όποία έχει διανεμηθεί ήδη μεταξύ των συναδέλφων. Αφορã τὸ άρθρο 7 (α) και (β).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ότι κατά την ώρα της επιψήφισης του άρθρου 7, κ. Χριστοφίδη έπρεπε να έγερθείτε και να πείτε ότι υπάρχει τροπολογία στην παράγραφο (α) και στην παράγραφο (β) του έν λόγω άρθρου.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχετε ρωτήσει αν υπάρχει γραπτή ένσταση αλλά υπήρξε γραπτό κείμενο ενώπιόν σας για τροπολογία στη Γραμματεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πολύ ώραϊα. Θα έπιτρέψω κ. Χριστοφίδη

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

. . . . να επανέλθουμε στο άρθρο 7 ούτως ώστε να σας έπιτρέψω να διατυπώσετε την τροπολογία την όποία έχετε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

Κύριε Πρόεδρε, ή προτεινόμενη τροπολογία έχει ως εξής :

Γίνεται εισήγηση όπως διαγραφούν από την προτεινόμενη νέα επιφύλαξη του έδαφίου (1) του άρθρου 8 του βασικού νόμου οι λέξεις «τό 'Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να απαιτήσει παρά υπαλλήλου όπως άφυπηρετήση»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σε ποιά σελίδα διαβάζετε, κ. Χριστοφίδη ;

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Σελίδα 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

. . . . όπως άφυπηρετήση επί τη συμπληρώσει της ηλικίας των 55 έτών ή καθ' οιονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον, και», μέχρι τη λέξη και.

'Η ίδια εισήγηση γίνεται για τη διαγραφή από την προτεινόμενη νέα επιφύλαξη του έδαφίου (2) του άρθρου 8 του βασικού νόμου των λέξεων : «τό 'Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να απαιτήσει παρά άστυνομικού όπως άφυπηρετήση επί τη συμπληρώσει της ηλικίας των 50 έτών ή καθ' οιονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον», μέχρι τό και.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

'Η Κοινοβουλευτική 'Ομάδα, κ. Πρόεδρε, του Δημοκρατικού Συναγερμού με τις προτεινόμενες τροπολογίες αποβλέπει στο να καταργηθεί ή έξουσία του 'Υπουργικού Συμβουλίου βάσει της όποίας τό 'Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να απαιτήσει παρά υπαλλήλου να άφυπηρετήσει.

'Η Κοινοβουλευτική 'Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού αποβλέπει με τις προτεινόμενες τροπολογίες στο να μη μπορεί τό 'Υπουργικό Συμβούλιο να

ζητᾶ ἀπὸ τὸν ὑπάλληλο νὰ ἀφυπηρετήσῃ σὰν συμπληρώσει τὰ 55 τοῦ χρόνια ἢ μετὰ. Ὁ ὑπάλληλος ἔχει σὰν ἡλικία ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρέτησης τὴν ἡλικία τῶν 60 χρόνων. Ὁ ἀστυνομικὸς ἔχει σὰν ἡλικία ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρέτησης τὴν ἡλικία τῶν 55 χρόνων.

Ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς πιστεύει πὼς ὁ ὑπάλληλος καὶ ὁ ἀστυνομικὸς εἶναι κρατικοὶ ὑπάλληλοι καριέρας καὶ δὲν ἐξαρτοῦν τὴν παραμονὴ τους στὴν ὑπηρεσία ἀπὸ τὴν εὐαρέσκεια ἢ τὴν προαίρεση τῶν κυβερνῶντων. Στὴν Ἀγγλικὴ ἀποικία τῆς Κύπρου οἱ ἀποικιακοὶ κανονισμοὶ ἔλεγαν πὼς ἡ διατήρηση τῆς θέσης ἀπὸ τὸν ὑπάλληλο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐαρέσκεια καὶ τὴν προαίρεση τοῦ στέμματος. Στὴ Δημοκρατία τῆς Κύπρου οἱ Νόμοι τῆς Δημοκρατίας δὲν μποροῦν νὰ καθορίζουν πὼς ἡ διατήρηση τῆς θέσης ἀπὸ τὸν ὑπάλληλο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐαρέσκεια ἢ τὴν προαίρεση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Αὐτὸ ὅμως λένε οἱ γραμμὲς τῶν ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίων καὶ γι' αὐτὸ ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς ζητᾶ νὰ διαγραφοῦν. Λένε αὐτὲς οἱ γραμμὲς πὼς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ νὰ ἀφυπηρετήσῃ ὁ κρατικὸς ὑπάλληλος πρὶν φτάσῃ στὴν ἡλικία ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρετήσεώς του χωρὶς νὰ τοῦ δώσει κανένα λόγο. Μόνος λόγος ἡ εὐαρέσκεια καὶ ἡ προαίρεση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Κάθε δημοκρατικὴ πολιτεία θέλει τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους νὰ εἶναι ἐκτελεστὲς τῆς θέλησης τοῦ κράτους καὶ νὰ ὑπηρετοῦν τὸ λαό, νὰ ἔχουν πίστη στὸ Σύνταγμα καὶ ἀφοσίωση στὴν πατρίδα. Οἱ Νόμοι τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου καθορίζουν τὰ καθήκοντα καὶ τὶς ὑποχρεώσεις τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων. Εἶναι ἀναφαίρετο καὶ ἱερὸ δικαίωμα τοῦ κρατικοῦ ὑπαλλήλου νὰ ξέρεῖ μὲ βεβαιότητα πὼς σὰν ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του καὶ ἐκπληρώνει τὶς ὑποχρεώσεις του, θὰ μπορεῖ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν καριέρα του φτάνοντας μέχρι τὴν ἡλικία ἀναγκαστικῆς ἀφυπηρέτησης. Εἶναι στοιχειώδης ὑποχρέωση τοῦ κράτους νὰ σέβεται καὶ νὰ ἐξασφαλίζει αὐτὸ τὸ δικαίωμα τοῦ κρατικοῦ ὑπαλλήλου ποὺ διάλεξε στὴ ζωὴ του νὰ κάμῃ καριέρα σὰν κρατικὸς ὑπάλληλος ἐξυπηρετώντας τὸ λαὸ καὶ τὸ κράτος. Γιατὶ νὰ μπορεῖ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ ἀπαιτεῖ νὰ ἀφυπηρετήσῃ ὁ ὑπάλληλος πρόωρα χωρὶς νὰ τοῦ δίνει κανένα λόγο; Ὅποιαδήποτε συγκριτικὴ μελέτη καὶ ἂν κάνουμε θὰ βροῦμε πὼς στὶς δημοκρατίες ὁ ὑπάλληλος ἀπολύεται ἰδίᾳ λόγῳ νομοθετικῆς καταργήσεως θέσεως κλάδου ὑπηρεσίας στὴν ὁποία ὑπηρετεῖ, ἀπολύεται λόγῳ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἀπολύεται γιὰ σωματικὴ ἢ πνευματικὴ ἀνικανότητα, ἀπολύεται σὰν φτάσῃ εἰς τὸ ὀριζόμενον ἀπὸ τὸ Νόμο ὄριο ἡλικίας.

Στὴν Κύπρο ἔχομε ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπολύσεως, λόγοι νόμιμοι καὶ δημοκρατικοί. Τὶ χρειάζομαστε ἀλήθεια αὐτὲς τὶς γραμμὲς στοὺς Νόμους μας ποὺ δίνουν μιὰ τρομακτικὴ ἐξουσία στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο νὰ ζητᾶ νὰ ἀφυπηρετεῖ ὁ κρατικὸς ὑπάλληλος πρόωρα χωρὶς νὰ τοῦ δίδῃ κανένα λόγο ἀπλῶς καὶ μόνο γιατί ἔτσι εὐηρεστήθη τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο; Τὶ θὰ ὠφελήσουν αὐτὲς οἱ γραμμὲς στοὺς Νόμους μας; Ἀντίθετα θὰ βλάψουν. Ἀνοίγουν τὶς πόρτες γιὰ κομματικοποίηση τοῦ κράτους καὶ ἰδιαίτερα στὶς ψηλὲς θέσεις γιατί τέτοιες θέσεις θὰ θέλουν νὰ γεμίσουν οἱ κυβερνῶντες μὲ δικούς τους «ἡμετέρους». Ἄν ἀφήσουμε αὐτὲς τὶς γραμμὲς στοὺς ὤμους μας οἱ ἐκάστοτε κυβερνῶντες θὰ ἀπολύουν ὑπαλλήλους ποὺ δὲν πρόσκεινται στὸ κυβερνῶν κόμμα καὶ θὰ τὶς γεμίζουν μὲ δικούς τους «ἡμετέρους». Θὰ ὑπάρχει ὄργιο κομματικοποίησης τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς προειδοποιεῖ πὼς μὲ αὐτὴ τὴν αὐθαίρετη ἐξουσία στὰ χέρια τῶν κυβερνῶντων ἡ Κύπρος θὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὴ δική της

«πλατεία κλαυθμώνος» όπως την απέκτησε και η Ελλάδα. Στην Ελληνική πλατεία κλαυθμώνος μαζεύονταν οι δημόσιοι υπάλληλοι που απολύοντο συλλήβδην σε κάθε κυβερνητική μεταβολή και έκλαιαν για την απόλυσή τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐξ οὗ και τὸ ὄνομα τῆς πλατείας σὰν «πλατείας κλαυθμώνος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμην, ἀλλὰ σὰν θέμα τάξης ὁ κ. Χριστοφίδης θὰ ἔπρεπε νὰ κάμει τὴν ὁμιλία του ἢ ὅποια εἶναι καὶ γραπτὴ ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ὅταν ὁ Πρόεδρος ζήτησε ἀπόψεις ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Τώρα βρισκόμαστε στὸ στάδιο τῶν τροπολογιῶν καὶ σ' αὐτὸ τὸ στάδιο νομίζω ὅτι δὲν χωρεῖ ὁμιλίες. Αὐτὲς εἶναι τροπολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, κ. Χριστοφίδη

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τελειῶνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

. . . . ἐπειδὴ εἶχατε δηλώσει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι θὰ μιλήσετε γιὰ νὰ δικαιολογήσετε τὴν τροπολογία σας γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὸ ἐπέτρεψα ἀλλὰ παρακαλῶ νὰ συντομεύσετε διότι πραγματικὰ εἶναι ὀλόκληρη ὁμιλία ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ ἐπεξήγηση τῆς τροπολογίας τὴν ὅποια θέλετε νὰ κάμετε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶπα ὅτι εἶναι σύντομη ἡ ὁμιλία μου καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶναι πράγματι σύντομη. Ἐν πάσῃ περιπτώσει γιὰ μιὰ τόση τρομακτικὴ ἐξουσία τῶν κυβερνῶντων εἶναι πολὺ λίγα αὐτὰ ἀκόμα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἔπρεπε νὰ εἶχατε κάμει τὴν ὁμιλία σας ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς ὅταν ζήτησα νὰ πληροφορηθῶ ἂν ὑπῆρχαν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Νομίζω ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ ὀρθό. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχω παρατηρήσει καὶ κάτι ἄλλο σήμερα. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς οἱ ὅποιοι μίλησαν μέχρι σήμερα χρησιμοποιοῦν χειρόγραφα, πράγμα τὸ ὅποιο δὲν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸν κανονισμὸ τῆς Βουλῆς καὶ δὴ ἀπὸ τὸν Κανονισμὸ 26.

Παρακαλῶ δὲ τοὺς ἐντιμοὺς Βουλευτὲς στὸ μέλλον νὰ ἀποφεύγουν νὰ χρησιμοποιοῦν χειρόγραφα ὅταν πρόκειται τούλάχιστον περὶ τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Αὐτὸ ἀναφέρεται στὸν Κανονισμὸ 26 τῆς Βουλῆς τὸν ὅποιο παρακαλῶ τοὺς ἐντιμοὺς Βουλευτὲς νὰ ἀναγνώσουν.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μιλῶ πάνω σὲ τροπολογία πού εἰσηγήθηκα καὶ εἶναι ἡ εἰσηγητικὴ μου τρόπον τινὰ ἔκθεση πάνω στὴν τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν ἐπιτρέπεται πρῶτα ἀπ' ὅλα νά εἶναι γραπτή, κ. Χριστοφίδη. Ἐπίσης παρατήρησα ὅτι καί ἄλλοι Βουλευτές σήμερα κάμνουν τίς ὁμιλίες τους ἐπὶ τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας ἀπό χειρόγραφα, πράγμα τὸ ὁποῖο δέν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸν Κανονισμό 26. Τὸ λέγω αὐτὸ γιὰ νά προσεχθεῖ στὸ μέλλον τοῦλάχιστον οὕτως ὥστε νά μὴ ἐπαναληφθεῖ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει παρακαλῶ συντομεύσατε γιὰ νά τελειώνομε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα. Ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου πῶς μὲ αὐτὲς τίς ἐξουσίες στὰ χέρια τοῦ Ἐπιτελικοῦ Συμβουλίου καὶ ἰδιαίτερα στὰ χέρια Ἐπιτελικοῦ Συμβουλίου ποῦ δέν αὐτοελέγχει τὴν εὐαρέσκειά του, θὰ βρῖσκονται κάτω ἀπὸ τὸν πιὸ μεγάλο κίνδυνο καὶ ἡ μονιμότητα τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ νομιμότητα σὰν ἀρχὴ ποῦ πρέπει νά εἶναι πανταχοῦ παρούσα μέσα στὴ Δημοκρατία. Μᾶς εἶπαν πῶς προὔπῆρχε αὐτὴ ἡ ἐξουσία καὶ δέν παρατηρήθηκε κατάχρησή της. Ἐμεῖς τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμῶν λέμε πῶς αὐτὴ ἡ ἐξουσία μπορεῖ νά ὀδηγήσει σὲ κατάχρηση καὶ—ἐπειδὴ μπορεῖ—ἔχουμε χρέος νά ζητοῦμε τὴν κατάργησή της. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμῶν καλεῖ τὸ Σῶμα νά ὑπερψηφίσει τίς προτεινόμενες τροποποιήσεις χάριν τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων. Χρῆστὰ τὸ κράτος στοὺς ὑπαλλήλους του μιὰ ἀπρόσκοπη καριέρα μέχρι τὸ ὄριο ἀφυπηρέτησης καὶ αὐτὴ τὴν καριέρα ἔχουμε χρέος νά τοὺς τὴν ἐξασφαλίσουμε. Ὅχι γιὰτί ἔτσι εὐαρεστοῦμεθα καὶ προαιρούμεθα ἀλλὰ γιὰτί ἔτσι ἐξυπηρετοῦμε τὴ νομιμότητα καὶ τὴ δημοκρατία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ αὐτῆς ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ τῆς τροπολογίας ;

Ὁ κ. Γαλανός. Παρακαλῶ νά εἰσθε ὁμοῦ σύντομοι, κύριοι, διότι πρόκειται περὶ τροπολογίας, δέν πρόκειται περὶ ὁμιλιῶν.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπλῶς

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας. Δέν θὰ ἐπενέβαινα ἀλλὰ ἐπειδὴ μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ προηγούμενο, εἶναι γεγονός ὅτι γιὰ τὰ χειρόγραφα ἔχετε ἀπόλυτο δίκαιο—εἶναι τμῆμα τοῦ Κανονισμοῦ—ἀλλὰ ἐπὶ τροπολογιῶν, καὶ ἐφ' ὅσο δέν πρόκειται γιὰ τὸ σύνολο τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάλυση, ἡ πλήρης ἀνάλυση καὶ τὸ λέω ὄχι γιὰ τὴ συγκεκριμένη περίπτωση ἀλλὰ γιὰ κάθε περίπτωση. Διότι ἐφόσον ἕνας δέν ἔχει ἐνστάση γιὰ τὸ γενικὸ Νομοσχέδιο ἀλλὰ ἔχει ἐνστάση ἢ θέλει νά εἰσάξει κάτι τὸ ὁποῖο ἀφορᾷ μιὰ καὶ μόνο παράγραφο, ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ὥρα γιὰ τὴ συζήτηση. Ἀπλῶς γιὰ θέματα μέλλοντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπίσης ὄχι μὲ μακροσκελὴ χειρόγραφη ὁμιλία, κύριε Ἀρχηγέ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅχι χειρόγραφη ἀλλὰ μὲ ὁμιλία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κληρίδης, παρακαλῶ.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εγείρεται ένα θέμα τὸ ὁποῖο χρήζει συζητήσεως. Ἐχετε ἐπισύρει τὴν προσοχὴ τοῦ Σώματος στὸν Κανονισμό τῆς Βουλῆς ὁ ὁποῖος δὲν ἐπιτρέπει ἀγορεύσεις ἀπὸ χειρόγραφο. Ἄν αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ἐμένα προσωπικῶς δὲν με ἐνοχλεῖ. Ἄλλὰ θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω, κ. Πρόεδρε, ὅτι στὴν πρώτη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὅταν ἐσεῖς μιλῆσατε, μιλῆσατε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα ἀπὸ χειρόγραφο. Ὅταν συζητήθηκε τὸ θέμα τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ, ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης μίλησε ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ χειρόγραφο καὶ ὅταν συζητήθηκε τὸ θέμα τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος ὅλοι ἀνεξαιρέτα οἱ ὁμιλητὲς μίλησαν ἀπὸ χειρόγραφο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Τὰ λέγω αὐτὰ διότι δὲν εἶναι εὐκόλο γιὰ ἓνα Βουλευτὴ ὁ ὁποῖος ἔχει

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς διακόψω. Φαίνεται ὅτι δὲν ἔχετε ἀναγνώσει τὸν Κανονισμό 26. Καὶ ἔχω τονίσει ὅτι μόνο γιὰ σκοποὺς νομοθετικῆς ἐργασίας δὲν ἐπιτρέπονται τὰ χειρόγραφα. Ὅταν μιλοῦσα ἐγὼ στὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος δὲν μιλοῦσα ἐπὶ νομοθετικῆς ἐργασίας οὔτε καὶ ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης μιλοῦσε ἐπὶ νομοθετικῆς ἐργασίας. Μιλοῦσε ἐπὶ ἐργασίας τοῦ Κεφαλαίου Δ' ὅπου ἐπιτρέπεται σύμφωνα με τὸν Κανονισμό 26 τὸ χειρόγραφο. Αὐτὸ γιὰ νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῶν ἰσχυρισμῶν σας. Ὁ Κανονισμὸς 26 λέγει τὰ ἑξῆς : «Ὁ Βουλευτὴς δὲν ἀναγινώσκει τὴν ἀγόρευσίν του, ἀλλὰ δύναται νὰ ἀναγινώσκη ἀποσπάσματα ἀπὸ βιβλία ἢ ἔγγραφα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐπιχειρηματολογίας του, δύναται δὲ ἐπίσης νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν μνήμην του δι' ἀναφορᾶς εἰς σημειώσεις :

Νοεῖται ὅτι Βουλευτὴς δύναται νὰ ἀγορεύῃ ἐκ χειρογράφου εἰς τὰς περιπτώσεις—

- (α) εἰσηγητικῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ προτάσεως νόμου ἢ ἐγγραφέντος θέματος ἢ ἀπαντήσεων εἰς ταῦτα·
- (β) ἀγορεύσεων ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ· καὶ
- (γ) δηλώσεων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Ἀρχηγῶν τῶν Κομμάτων ἢ τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν ἢ Βουλευτοῦ.»

Ἐπομένως ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τίς ὁποῖες Βουλευτὲς μποροῦν νὰ μιλῆσουν ἀπὸ χειρόγραφο καὶ ἡ μόνη περίπτωσις ποῦ δὲν μποροῦν εἶναι ἡ νομοθετικὴ ἐργασία.

Ὁ κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι διότι δὲν συμφωνῶ μετὰ τὴν ἐρμηνεία τὴν ὁποία δίδετε. Ὁ Κανονισμὸς 26 λέει ὅτι ὁ Βουλευτὴς δὲν ἀναγινώσκει τὴν ἀγόρευσίν του καὶ δὲν τὸ περιορίζει μόνο στὴ νομοθετικὴ ἐργασία ἀλλὰ εἶναι γενικό. Ἐκεῖ ποῦ κάμνει ἐξαίρεση εἶναι ἀκριβῶς ἡ περίπτωσις ποῦ ὁ κ. Χριστοφίδης μίλησε ἀπὸ χειρόγραφο διότι ἦτο τροποποιητικὴ εἰσήγησις. Οἱ περιπτώσεις ποῦ ἀνάφερα ἐγὼ, δὲν ἦταν τροποποιητικὲς εἰσηγήσεις ἐπὶ Νομοσχεδίων, ἦταν ἀγορεύσεις ἐπὶ θεμάτων καὶ σὲ καμμιὰ περίπτωσις δὲν ἐπιτρέπονται ἀγορεύσεις ἐπὶ θεμάτων νὰ γίνονται ἀπὸ χειρόγραφο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυποῦμαι διότι ἡ ἔρμηνεία σας εἶναι διάφορος ἀπὸ τὴ δική μου. Ἐν πάση περιπτώσει ὅμως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἔχει σημασία εἶναι ὅτι ἂν αὐτὸ τὸ Σῶμα ἀποφασίσει νὰ ἀπαγορευεῖται τὸ χειρόγραφο τόσο τὸ καλύτερο, ἄλλ' εἶχε ἐπικρατήσει στὴν προηγούμενη Βουλὴ ὅτι μόνο ἐπὶ τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας πρέπει νὰ ἀπαγορευοῦνται τὰ χειρόγραφα καὶ ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἄλλα θέματα τὰ χειρόγραφα ἐπιτρέπονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Γαλανός, παρακαλῶ.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε πάνω στὴν τροπολογία τὴν ὁποία ἔχει ἐγείρει ὁ συνάδελφος κ. Χριστοφίδης ἤδη ἔχουμε ἐκθέσει τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους διαφωνοῦμε μὲ αὐτὴ τὴν τροπολογία τὴν ὁποία ἐκάμαμε προηγουμένως πάνω στὸ θέμα ἀρχῆς ὅταν ἀναφερθήκαμε σ' ὁλόκληρο τὸ νομοσχέδιο καὶ σ' ὅλες τὶς πρόνοιές του.

Ἄρκοῦμαι ἐπομένως νὰ τονίσω ὅτι δὲν ὑπάρχει θέμα στὴν Κύπρο οὔτε γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ πλατεία Κλαυθμῶνος ἀπὸ δημοσίους ὑπαλλήλους, οὔτε γιὰ κατάχρηση ἐξουσίας. Ἐξάλλου ἡ σχετικὴ αὐτὴ νομοθεσία ἔχει κατὰ κάποιο τρόπο προετοιμασθεῖ σὲ συνεργασία μὲ τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους καὶ τὶς ἀρμόδιες συντεχνίες τους οἱ ὁποῖες, εἶμαι σίγουρος, εἶναι σὲ πολὺ καλὴ θέση νὰ προστατεύσουν τὰ συμφέροντά τους ἀπὸ ὅ,τιδήποτε.

Ἐπομένως, νὰ εἶναι ἡσυχος ὁ κ. Χριστοφίδης ὅτι δὲν πρόκειται νὰ γίνει αὐτὴ ἡ κατάχρηση ἐξουσίας τὴν ὁποία φοβᾶται ὅτι θὰ γίνει· τοῦναντίον τέτοιου εἶδους κατάχρηση ἐξουσίας πιθανὸν νὰ γίνει σὲ κάποιο καθεστῶς τὸ ὁποῖο ὁ κ. Χριστοφίδης νὰ βλέπει στὸ μέλλον ἀλλὰ δὲν ἀφορᾷ τὴν παρούσα Κυβέρνηση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Ἀσφαλῶς, ὅπως ἐλέχθη, ὁποιαδήποτε Κυβέρνηση—καὶ δὲν ἐννοοῦμε τὴν παρούσα, μπορεῖ νὰ εἶναι μέλλουσα—εἶναι δυνατὸ νὰ κάμει κατάχρηση ἐξουσίας ἔστω καὶ ὑποθετικῶς, ἔστω καὶ ἂν κανεὶς δὲν ἔχει τίποτε νὰ πεῖ ἢ ἔχει νὰ πεῖ γιὰ ἓνα καθεστῶς τὸ ὁποῖο ὑπάρχει. Τὸ γεγονὸς παραμένει ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ φροντίσει ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιὰ κάποια Κυβέρνηση ποὺ θὰ ἤθελε νὰ κάνει κατάχρηση ἐξουσίας, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει στὸ παρὸν νομοσχέδιο μομφὴ ἐναντίον τῆς παρούσας ἢ ὁποιασδήποτε μελλοντικῆς Κυβέρνησης.

Ἐχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἴσως μιὰ τροπολογία τὴν ὁποία θέλω νὰ εἰσάξω, θὰ φέρει τὶς δυὸ ἀπόψεις σὲ κάποιο συμβιβασμό.

Ἐπὶ τῆς ἐισήγησής μου νὰ διαγραφεῖ ἡ πρόνοια ποὺ ἀναφέρθηκε. Ἡ δική μου ἐισήγηση εἶναι νὰ διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: «Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσει παρὰ ὑπαλλήλου ὅπως ἀφυπηρετήσῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς ἡλικίας τῶν 55 ἐτῶν ἢ καθ' ὅσον οἰονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον δεδομένου ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θὰ αἰτιολογήσῃ δεόντως καὶ ἐγγράφως τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν πρὸς τὸν ἐνδιαφερόμενον».

Αυτό θα αποτελεί ένα φραγμό προς τους κυβερνώντες διότι θα ξέρουν ότι αυτό θα δημοσιευθεί, και αν κατ' επανάληψη κάνουν όποιεσδήποτε ατασθαλίες που θα τους φέρουν σε σύγκρουση με το αίσθημα της Βουλής, της εκάστοτε Βουλής, ή ακόμα και με το λαϊκό αίσθημα, πιστεύω ότι αυτό αποτελεί ένα ανακοπτικό παράγοντα για τους όποιεσδήποτε κυβερνώντες. "Αλλωστε εδώ θα είναι ή Βουλή, και ή Βουλή αυτή μπορεί να εξετάζει αν αυτό γίνεται δεόντως και ήτιολογημένως. "Ακόμα δέν είμαι βέβαιος—δέν είμαι νομικός, αν το «δεόντως και ήτιολογημένως» δέν δημιουργεί και νομική υπεράσπιση προς τόν ενδιαφερόμενο. Δέν είμαι νομικός για να μπω σ' αυτό το ειδικό σημείο αλλά το γεγονός ότι τουλάχιστον αποτελεί ένα ανασχετικό παράγοντα

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πώς το έχετε πεί, κύριε Λυσσαρίδη; «Δεόντως και

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

«Δεόντως και έγγραφως». «Θα αιτιολογήση δεόντως και έγγραφως την τολιαύτην απόφασιν προς τόν ενδιαφερόμενον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οιοσδήποτε άλλος όμιλητής;

Ό κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, το θέμα που εξετάζομε είναι πολύ σοβαρό και δέν εξαρτάται από το κατά πόσο ή παρούσα Κυβέρνηση έχει την πρόθεση να κάνει κακή χρήση του νόμου αυτού αλλά αφορά τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.

Πρώτο, όπως είναι διατυπωμένος ο νόμος δικαιούται ή Κυβέρνηση να παύσει δημόσιο υπάλληλο χωρίς να του δώσει οποιοδήποτε λόγο, δεύτερο, χωρίς να ξέρει αυτός ο υπάλληλος τις κατηγορίες ώστε να έχει την εύκαιρία να υπερασπισθεί και, τρίτο, είναι απαράδεκτο ή κατηγορούσα Αρχή να είναι και Δικαστική Αρχή.

Θα έπρεπε, επομένως, και συμφωνώ με την εισήγηση του κ. Λυσσαρίδη, να υπάρχει δεόντως αιτιολογημένη έκθεση της παύσης αλλά και δικαίωμα προσφυγής του υπαλλήλου στο Ανώτατο Δικαστήριο για την εξέταση της υποθέσεως του αφού πρώτα του δοθεί ή εύκαιρία να υπερασπίσει τη θέση του. Δέν μπορεί ή Κυβέρνηση, και είναι πολύ δικτατορικό, να παύει ένα δημόσιο υπάλληλο, να σταματά την καριέρα του χωρίς να του λείει το γιατί, χωρίς να του δίδει την εύκαιρία, αν υπάρχουν κατηγορίες, να υπερασπισθεί και χωρίς να υπάρχει άρμόδιο δικαστήριο διοικητικού δικαίου το όποιο να έπεμβαίνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άλλος όμιλητής;

Ό κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ή Κοινοβουλευτική Όμάδα της Αριστεράς δέν θα υποστηρίξει την τροποποίηση για τους ακόλουθους λόγους :

Η πρόνοια αυτή, για την όποια γίνεται λόγος να τροποποιηθεί, υπάρχει από πολύ παλιά. Έχει λεχθεί ότι είναι από άποικιοκρατίας αλλά το Σώμα αυτό είχε κάνει και προηγουμένως τροποποίηση του νόμου—το 1967, αν δέν με άπατά ή μνήμη μου—και αυτό το σημείο δέν το τροποποίησε και νομίζω ότι στη Βουλή υπήρχαν και Βουλευτές οι όποιοι ήσαν μέλη της Βουλής τότε και δέν είχαν καμμιά

ένσταση. Ήσαν καί τότε Μέλη τῆς Βουλῆς ὅπως εἶναι καί τώρα καί δέν εἶχαν ένσταση.

Αὐτός εἶναι ὁ ἕνας λόγος.

Δεύτερο, οἱ ἐπαγγελματικές ὀργανώσεις οἱ ὁποῖες συζήτησαν τήν ὄλη νομοθεσία μέ τὸ κράτος, δέν διεῖδαν τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι ὑπογραμμίζονται τώρα ὅτι ὑπάρχουν καί πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι κι' ἐμεῖς δέν συμμεριζόμαστε τήν ἀποψη ὅτι ὑπάρχουν τόσοι κίνδυνοι. Αὐτὴ ἡ πρόνοια ὑπῆρχε γιά τόσα χρόνια καί δέν εἶχε παρουσιασθεῖ κατάχρηση αὐτῆς τῆς ἐξουσίας καί οὔτε καί οἱ συνδικαλιστικές ὀργανώσεις οἱ ὁποῖες ἐνδιαφέρονται ἔχουν μέ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐκδηλώσει τήν ἀπαρέσκειά τους.

Εἶναι δὲ περιέργο ὅτι ἐδῶ γίνεται λόγος γιά δημοκρατικά δικαιώματα τῶν πολιτῶν ὅταν ὁ κάθε Κύπριος ἐργοδότης μπορεῖ νὰ διώξει τὸν ὑπάλληλό του χωρὶς νὰ τοῦ δώσει κανένα λόγο. Γι' αὐτὸ δέν ἔχει ἐκδηλωθεῖ ὁποιαδήποτε ἀνησυχία. Μετά, ἂν πράγματι ὑπάρξει κατάχρηση ἐξουσίας μέ τὸ Νόμο αὐτό, τὸ Σῶμα αὐτὸ βρίσκεται ἐδῶ καί θὰ μπορούσε νὰ ἐπιφέρει τροπολογία ἂν καί ὅταν χρειαστεῖ νὰ κάνει κάτι τέτοιο.

Γι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς δέν θὰ ὑποστηρίξει τήν τροπολογία αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, κύριε Κληρίδη, ὅτι ἔχει ἐξαντληθεῖ τὸ θέμα ἀλλὰ ἂν θέλετε νὰ προσθέσετε ὅ,τιδήποτε θὰ σᾶς δώσω τὸ λόγο.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παραπλανεῖ τὴ Βουλὴ ὁ ἐντιμος συνάδελφος ὅταν λέει ὅτι αὐτὴ ἡ διάταξη ὑπῆρχε καί προηγουμένως καί εἶναι πολὺ εὐκολο νὰ τὸ ἀποδείξουμε, διότι ἂν ὑπῆρχε δέν θὰ χρειαζόταν νὰ γίνεῖ εἰδικὴ πρόνοια στὸ νόμο αὐτό. Ήταν πολὺ διαφορετικὴ ἡ πρόνοια καί ἡ τροποποίηση ἡ ὁποία γίνεται εἶναι γιά νὰ τὸ κάνει ἀπόλυτο τὸ δικαίωμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νὰ τερματίζει τήν ὑπηρεσία δημοσίων ὑπαλλήλων.

Δεύτερο, κύριε Πρόεδρε, ἐμεῖς δέν ἐξετάζουμε τὸ θέμα ἂν θὰ γίνουν καταχρήσεις. Ἐξετάζουμε θέματα ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί εἶναι ἀνθρώπινο δικαίωμα καί τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἀκόμα καί τοῦ ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος ἐργάζεται στὸν ἰδιωτικὸ τομέα, νὰ ζητᾶ καί νὰ γνωρίζει τοὺς λόγους γιά τοὺς ὁποῖους ἀπολύεται καί νὰ μπορεῖ νὰ ὑπερασπίζεται τὸν ἑαυτό του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἐξαντληθεῖ.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ὁ κ. Κληρίδης ἔχει πεί ὅτι ἐξαπατῶ τὴ Βουλὴ ἢ ὅτι παραπλανῶ τὴ Βουλὴ. Λυποῦμαι. Παρόλο ὅτι δέν εἶμαι νομικὸς ἔχω ζητήσει καί πῆρα πληροφορίες, καί οἱ πληροφορίες πού μοῦ δόθηκαν εἶναι ὀρθές καί οἱ ἐντιμοὶ Βουλευτὲς τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ οἱ ὁποῖοι παρευρίσκοντο στὴ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν τὸ γνωρίζουν καλά, ὅτι αὐτὴ ἡ πρόνοια ὑπῆρχε καί παλαιότερα καί ἐπαναλήφθηκε τὸ 1967 ὅταν Πρόεδρος αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἦταν ὁ κ. Κληρίδης.

Κατά συνέπεια δὲν παραπλανῶ ἐγὼ τὴ Βουλὴ. Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότητα. Παραπλάνηση πάει νὰ γίνῃ τώρα γιὰ λόγους οἱ ὁποῖοι εἶναι γνωστοὶ καὶ γιὰ τοὺς ὁποίους γίνεται αὐτὸς ὁ θόρυβος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, ἂν πρόκειται νὰ προστεθεῖ, ὁτιδήποτε σ' ἔτι ἐλέχθη θὰ δώσω τὸ λόγο σὲ Βουλευτὲς οἱ ὁποῖοι δὲν μίλησαν.

Ὁ κ. Λόρδος.

Κ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἐπὶ τῆς τροπολογίας ποὺ προτάθηκε νὰ πῶ ὅτι τὰ νομοσχέδια ποὺ ἐξετάσαμε στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν διαμορφώθηκαν γιὰ νὰ δώσουν στὸ δημόσιο ὑπάλληλο τὸ δικαίωμα νὰ ἀφυπηρετεῖ πρόωρα, δηλαδὴ πρὶν τὰ 60, καὶ ὄχι γιὰ νὰ δίδουν τὸ δικαίωμα στὴν Κυβέρνηση νὰ ὑποχρεῶναι σὲ ἀφυπηρέτηση τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους πρόωρα, δηλαδὴ πρὶν τὰ 60.

Πιστεύω, κ. Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ὅταν ἓνας δημόσιος ὑπάλληλος προσλαμβάνεται στὴ δημόσια ὑπηρεσία προσλαμβάνεται μὲ τὴ ἀντίληψη ὅτι θὰ προσβλέπει σὲ ἐργοδοσία μέχρι τὸ 60^ο του ἔτος καὶ ἀσφαλῶς σχεδιάζει καὶ προγραμματίζει τὸ βίο του ἀνάλογα.

Ἡ Κυβέρνηση στὴν παροῦσα περίπτωση μὲ τὴν πρόφαση τοῦ ἑτεροβαροῦς, δηλαδὴ ὅτι ἐφόσον ἔχει ὁ δημόσιος ὑπάλληλος τὸ δικαίωμα νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀφυπηρέτησή του πρὶν τὰ 60 πρέπει νὰ ἔχει καὶ ἡ Κυβέρνηση τὸ δικαίωμα νὰ τὸν διώξῃ πρὶν τὰ 60, μὲ τὴν πρόφαση λοιπὸν τοῦ ἑτεροβαροῦς αὐτοῦ προσπαθεῖ νὰ διατηρήσῃ ἓνα προνόμιο ποὺ εἶχε δώσει στὸν ἑαυτὸ τῆς ἡ ἀποικιοκρατικὴ Κυβέρνηση πρὸ ἐτῶν ἀμνημονεύτων καὶ ποὺ πολλοὶ θυμοῦνται μὲ ποῖο τρόπο χρησιμοποίησε σὲ πολλὰ περιπτώσεις τὸ προνόμιο αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση ἐκείνη.

Ὁ συνάδελφος τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. προηγουμένως ἀναφέρθηκε σὲ τροποποιήσεις τοῦ βασικοῦ νόμου ποὺ ἔγιναν τὸ 1967 καὶ προφασίσθηκε ὅτι ἐφόσον τὸ 1967 δὲν ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ γίνῃ ὅποιαδήποτε ἀλλαγὴ στὸ ἰδιαίτερο αὐτὸ ἐδάφιο, ἄρα τὸ 1981 δὲν ὑπάρχει ἡ ἴδια ἀνάγκη καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι χρήσιμο καὶ ἀσφαλὲς νὰ παραμείνουμε προσκολλημένοι στὸ 1967 ἢ ἂν θέλετε στὸν ἀποικιοκρατικὸ Νόμο. Ἀσφαλῶς διαφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴ θέση αὐτὴ τοῦ συναδέλφου τοῦ Α.Κ.Ε.Λ.— Ἀριστερᾶς διότι ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει τὸ ἐρώτημα εἶναι, ποῦ εἶναι ἡ πρόοδος ;

Πρόσφατα, κ. Πρόεδρε, ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν αὐθαίρετη ἀπόλυση δυὸ ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων μᾶς ἔδωσε τὸ δικαίωμα νὰ ἐνοχληθοῦμε καὶ ἂν θέλετε τὸ δικαίωμα, κ. Πρόεδρε, νὰ ἀσχολοῦμεθα

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Βουλευτά, σᾶς παρακαλῶ ἐδῶ πέρα μιλοῦμε πάνω σὲ μιὰ τροπολογία ἐνὸς ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο βρίσκεται ὑπὸ ψήφισιν.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑποστηρίζω

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν μποροῦμε νὰ ἀσχολοῦμεθα μὲ θέματα ποὺ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀσχολεῖται μὲ ὅποιοδήποτε θέμα, κ. Πρόεδρε, καὶ ἔχω

τὴν εὐχέρεια, πρέπει νὰ ἔχω τὴν εὐχέρεια καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστηρίξω τὴν τροπολογία μου μὲ τὰ κατάλληλα ἐπιχειρήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἔχετε λάθος ὅτι ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀσχολεῖται σ' ὁποιαδήποτε στιγμή μὲ ὁποιοδήποτε θέμα θέλει.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Εὐσεβάστως, κ. Πρόεδρε, λέγω ὅτι παραμένω ἐντὸς τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Ὡς ἐκ τούτου, κ. Πρόεδρε, ὅπως ἔλεγα ἔχομε σὰν Βουλὴ ἀποκτήσει ὄχι μόνο τὸ δικαίωμα ἀλλὰ καὶ τὸ καθήκον νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸ προνόμιο αὐτὸ τῆς Κυβέρνησης. Διότι πιστεύω ὅτι ὄχι μόνο ἡ Βουλὴ ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρο τὸ δημοσιούπαλληλικὸ Σῶμα καὶ ὁλόκληρος ὁ λαὸς εἶναι βαθύτατα ἐνοχλημένοι ἀπὸ ὁποιαδήποτε κατάχρηση τῶν ὁποιοδήποτε προνομίων τῆς Κυβέρνησης.

Ἄρα δὲν πιστεύομε στὶς διαβεβαιώσεις τῆς Κυβέρνησης οἱ ὁποῖες δόθηκαν, ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἐκθεση, ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο, ὅτι δὲν ὑπῆρξε κατάχρηση τοῦ προνομίου. Ἐμεῖς λέμε ὅτι ὑπῆρξε σαφὴς καὶ ἀπόλυτη κατάχρηση τοῦ προνομίου αὐτοῦ προσφάτως. Καὶ ὡς ἐκ τούτου ὅταν

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Λόρδε, εἶπαμε νὰ μὴ ἀσχολεῖσθε μὲ θέματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτὸς τῆς τροπολογίας ἢ ὁποῖα βρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διότι ἂν τὸ κάμετε ἐσεῖς καὶ σᾶς τὸ ἐπιτρέψω αὐτό, τότε ἡ συζήτηση θὰ ἐπεκταθεῖ καὶ δὲν θὰ τελειώσουμε ποτέ.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἡ ἀπόπειρά μου εἶναι νὰ πείσω τοὺς συναδέλφους τῆς Βουλῆς νὰ ψηφίσουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ποὺ ὑποβάλλομε.

Ε. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ :

Θέμα τάξης, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Λόρδε, θὰ δημιουργήσετε προβλήματα διότι δὲν περιορίζεσθε πάνω στὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἐγείρει θέμα τάξεως.

Ε. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ :

Θέμα τάξεως, κ. Πρόεδρε. Ἐγὼ ἤγειρα αὐτὸ τὸ θέμα προηγούμενα καὶ ὅμως συνεχίζεται ἡ παραβίαση τῶν Κανονισμῶν. Ἄν θέλομε νὰ ἐπαναοίξουμε τὸ θέμα σὰν θέμα ἀρχῆς καὶ νὰ ἀγορεύσει ὁ κ. Λόρδος, ὁ κ. Χριστοφίδης ἢ ὁ κ. Κληρίδης ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, εἴμαστε ἐτοιμοὶ νὰ τὸ δεχθοῦμε ἀλλὰ θὰ ἀγορεύσουμε καὶ ἐμεῖς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Ὅταν τίθεται μιὰ τροπολογία δὲν δικαιῶνται δέκα Βουλευτὲς ἀπὸ τὸ ἴδιο Κόμμα νὰ μιλοῦν πάνω στὴν ἴδια τροπολογία.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αυτό είναι όρθό, κύριε Λόρδε, και σᾶς παρακαλῶ νὰ περιοριστεῖτε πάνω στο θέμα.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Λυποῦμαι διότι θὰ διαφωνήσω, κ. Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι δὲν θὰ συμφωνήσω μὲ τὸ συνάδελφο κ. Παπαϊωάννου. Θὰ ἤθελα ἐν πάσῃ περιπτώσει, καταλήγοντας, κ. Πρόεδρε, νὰ πῶ ὅτι οἱ πρόσφατες ἐμπειρίες μας γιὰ Κανονισμούς οἱ ὁποῖοι γιὰ χρόνια δὲν χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἐπιβάλλουν νὰ ἀνησυχούμε γιὰ Κανονισμούς ποὺ ἐπιμένει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἔχει καὶ τοὺς ὁποίους ἐνδεχομένως ἀνά πάσα στιγμή νὰ χρησιμοποιήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγίδης.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ συγχωρεῖτε ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει παραβίαση τῆς διαδικασίας στὴ Βουλή. Ἄν ἐπιτρέψετε νὰ συνεχισθεῖ αὐτὸ τὸ πράγμα, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχει κανένας ποὺ θὰ μᾶς ἐμποδίσει νὰ μιλήσουμε ὅλοι μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Ἐδῶ ὑπάρχει ἓνας Κανονισμός, ὑπάρχει μιὰ διαδικασία. Ἐτέθη μιὰ τροπολογία ἀπὸ τὸν συνάδελφο κ. Χριστοφίδη, τὴν ὁποία αἰτιολόγησε, μίλησε ὁ κ. Κληρίδης καὶ δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνει αὐτὸ τὸ πράγμα σήριαλ. Ἐδῶ θὰ ἐπιτραπεῖ καὶ σὲ ἄλλους Βουλευτὲς νὰ αἰτιολογήσουν τὴ θέση τους.

Ἦθελα, κ. Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ ἀπαντήσω σὲ δυὸ πράγματα. Αὐτὸς ὁ Νόμος

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Τώρα δὲν εἶναι σήριαλ ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σᾶς παρακαλῶ.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, δὲν ξέρω ἂν ὁ κ. Κληρίδης συνηθίζει νὰ παίρνει τὸ λόγο ἀπὸ μόνος του. Νομίζω ὅτι ἔχω τὸ λόγο καὶ θὰ πρέπει, κ. Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ συνεχίσω ἢ ὁ κ. Κληρίδης, ἂν θέλει, ἂν ἔχει τὴν εὐαρέσκεια, νὰ μοῦ ἐπιτρέψει νὰ συνεχίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Παναγίδη, σᾶς παρακαλῶ πήρατε τὸ λόγο γιὰ νὰ ἐπιστήσετε τὴν προσοχὴ τοῦ Προεδρείου ἐπὶ θέματος τάξεως. Παρακαλῶ ἐλύθη τὸ θέμα τῆς τάξεως καὶ ἂν οἰοσθήποτε ἄλλος Βουλευτὴς ποὺ δὲν μίλησε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐπὶ τοῦ θέματος θέλει νὰ μιλήσει ἐναντίον τῆς τροπολογίας αὐτῆς τότε θὰ τοῦ δώσω τὸ λόγο. Δὲν θὰ δώσω τὸ λόγο σὲ κανένα Βουλευτὴ ποὺ ἔχει ἤδη μιλήσει.

Ὁ κ. Παναγίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όχι, δέν είναι θέμα διαδικασίας, κύριε Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Όχι, έχω νά εισηγηθῶ θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όρίστε, εισηγηθεῖτε.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅταν μιὰ τροπολογία τίθεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εἶναι καθήκον νά ρωτηθεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ποιοὶ θέλουν νά μιλήσουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας καὶ ποιοὶ κατά. Δέν εἶναι ὑποχρεωτικὸ νά μιλήσει ἕνας μόνο ἐπὶ τῆς τροπολογίας. Καὶ ἐπομένως σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση τὸ θέμα διαδικασίας πού θέτω εἶναι ὅτι μελλοντικῶς ὅταν τίθεται μιὰ τροπολογία πρέπει νά ζητᾶ ὁ Πρόεδρος νά πληροφορηθεῖ ποιοὶ θὰ μιλήσουν ὑπὲρ, ποιοὶ κατά, νά καταγράφονται οἱ ὁμιλητὲς καὶ νά προχωροῦμε πρὸς τὴν τελικὴ συζήτηση τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Στὸ θέμα αὐτὸ κ. Κληρίδη, νά εἴσθε βέβαιος ὅτι στὸ μέλλον θὰ ἐφαρμόσω αὐστηρῶς τὸ ἄρθρο 73 τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖο λέγει ὅτι δύναται νά ὑποστηρίξει τὴν τροπολογία ἕνας Βουλευτὴς καὶ νά τὴν πολεμήσει ἄλλος καὶ τελειώνει ἡ συζήτηση καὶ τίθεται τὸ θέμα σὲ ψηφοφορία. Ἄν θέλετε νά ἐφαρμόσω αὐτὴ τὴν τακτικὴ θὰ τὴν ἐφαρμόσω.

Λοιπὸν νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἐξαντληθεῖ, κύριοι, καὶ θὰ θέσω τὴν τροπολογία ὑπὸ τὴν ψήφιση τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε μὲ τὴ διαδικασία ὅπως προνοεῖται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Κανονισμοὺς καὶ φαίνεται ὅτι ὁ κ. Κληρίδης εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παραβίασε πρῶτος καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Κανονισμοὺς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, λυποῦμαι πάρα πολὺ ἀλλὰ ἂν συνεχίσουμε ἔτσι δέν θὰ πᾶμε καθόλου καλά.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δέν παραβίασα τὸ Σύνταγμα ἀλλὰ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἢ ἴδια κατὰ τὴν περίοδο τοῦ 1960 μέχρι τὴν περίοδο τοῦ 1976 ἀκολουθοῦσε τὴν τακτικὴ νά ἐρωτοῦνται ποιοὶ ἤθελαν νά μιλήσουν ὑπὲρ μιᾶς τροπολογίας καὶ ποιοὶ κατά καὶ ἐφαρμόζετο αὐτὴ ἡ τακτικὴ.

Μιὰ ἀπλὴ ἀναφορὰ στὰ πρακτικὰ θὰ ἀποδείξει αὐτὸ τὸ πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Λυσσαρίδη, ἂν δέν ἔχετε νά προσθέσετε τίποτε, θὰ θέσω

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ εἶπατε ὅτι θὰ θέσετε τὴν τροπολογία

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ θέσω σὲ ψηφοφορία πρῶτο τὴ δική σας τροπολογία

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

. ἐπὶ τῆς τροπολογίας καὶ κατόπιν τὴν τροπολογία τοῦ κ. Χριστοφίδη. Αὐτὸ λέγουν οἱ Κανονισμοὶ καὶ αὐτὸ λέγει τὸ Σύνταγμα.

Κύριε Χριστοφίδη, νομίζω ὅτι ἔχει ἐξαντληθεῖ τὸ θέμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εἶναι γιὰ τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ θέσω σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἐπὶ τῆς τροπολογίας ἢ ὅποια ἐγίνε ἀπὸ τὸν κ. Μανώλη Χριστοφίδη. Ἡ τροπολογία ἀφορᾷ τὸ ἄρθρο 8, ἐδάφιο (1) τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς : «Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ ὑπαλλήλου ὅπως ἀφυπηρετήσῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς ἡλικίας τῶν 55 ἐτῶν ἢ καθ' οἰονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον δεδομένου ὅτι θὰ αἰτιολογήσῃ δεόντως καὶ ἐγγράφως τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν.» Αὕτη εἶναι ἡ τροπολογία τὴν ὅποια ἔθεσε ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Χριστοφίδη ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Παρακαλῶ πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16 κ. Πρόεδρε, ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία λοιπὸν τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἀπορρίπτεται.

Τώρα θέτω σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία ὅπως τὴν ἔχει ὑποβάλει ὁ κ. Χριστοφίδης. Ὁ κ. Χριστοφίδης εἰσηγεῖται ὅπως ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ νόμου ἡ φράση :

«Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ ὑπαλλήλου ὅπως ἀφυπηρετήσῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς ἡλικίας τῶν 55 ἐτῶν ἢ καθ' οἰονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον.»

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ἐναντίον τῆς τροπολογίας ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ἀπέχουν, ἂν ὑπάρχουν ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ἀποχές, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἀπορρίπτεται. Ἐρχόμεθα τώρα στή δεύτερη τροπολογία τοῦ κ. Χριστοφίδη ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ὁ κ. Χριστοφίδης εἰσηγεῖται ὅπως ἀφαιρεθεῖ ἡ φράση :

«Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ ἀστυνομικοῦ ὅπως ἀφυπηρετήσῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς ἡλικίας τῶν 50 ἐτῶν ἢ καθ' οἰονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον.»

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ γι' αὐτὴ εἰσηγοῦμαι τὴν τροπολογία τὴν ὁποία εἰσηγήθηκα γιὰ τὴν προηγούμενη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Θὰ θέσω σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Χριστοφίδη. Δηλαδή νὰ προστεθοῦν οἱ λέξεις «δεδομένου ὅτι θὰ αἰτιολογήσῃ δεόντως καὶ ἐγγράφως τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν.»

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἀπορρίπτεται.

Τώρα θέτω σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία τοῦ κ. Χριστοφίδη ὅπως ἐτέθη ἀρχικῶς.

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Χριστοφίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσες ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ἀποχές, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡστε ἀπορρίπτεται καὶ ἡ τροπολογία αὐτή.

Προχωροῦμε λοιπόν, κύριοι, στὴν πρώτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

Βρισκόμαστε στὸ ἀρθρο 8. «Τροποποίησις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ βασικοῦ νόμου.»

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έχω καταθέσει τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Στό άρθρο 10 υπάρχει μιὰ τροπολογία τὴν ὁποία ἔχει καταθέσει ἐγγράφως ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνεζητήθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἡ τροπολογία αὐτὴ ἔχει ὡς ἐξῆς : Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ τὴν διαβάσω ἀπὸ τὸ ἐγγράφόν σας, κ. Χριστοφίδη.

Γίνεται εἰσήγηση ὅπως διαγραφοῦν ἀπὸ τὴν προτεινόμενη νέα παράγραφο (β) τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ άρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου οἱ λέξεις «Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ καθηγητοῦ ὅπως ἀφυπηρετήσῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἡλικίας κατὰ πέντε ἔτη μικροτέρας τῆς ἡλικίας ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρετήσεως αὐτοῦ ἢ καθ' οἰονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον καί». Ἡ εἰσήγηση εἶναι ὅπως οἱ λέξεις αὐταὶ διαγραφοῦν ἀπὸ τὸ σχετικὸν ἄρθρο τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Χριστοφίδης παρακαλῶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν τροπολογία.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Πρὸς ὑποστήριξιν, κ. Πρόεδρε, υἱοθετῶ καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅσα εἶπα καὶ προηγουμένως εἰς τὸ προηγούμενον Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ, κ. Χριστοφίδη.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ τροπολογία μου ἡ ὁποία κατετέθη ἤδη διὰ νὰ μὴ ταλαιπωροῦμε τὴ Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πουμπουρῆς.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ :

Ἐζήτησα καὶ προηγουμένως τὸ λόγο καὶ δὲν μοῦ τὸν ἔχετε δώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι διότι δὲν σᾶς εἶδα κ. Πουμπουρῆ.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ :

Ἐνιστάμεθα στὴν τροποποίηση πού κάμνει ὁ κ. Χριστοφίδης. Εἶναι παρόμοια μὲ τὴν προηγούμενη καὶ δεδομένου ὅτι τὸ ἄρθρο αὐτὸ ὑπῆρχε καὶ στὴν προηγούμενη περίοδο γιὰ 20 τόσα χρόνια, ἀπὸ τὴν πείρα πού ἔχομε ἀποκομίσαι δὲν ἔγινε κατάχρησις ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας αὐτοῦ τοῦ άρθρου ἀλλ' ἀντίθετα ἔγινε κατάχρησις ἀπὸ ἄλλους μὲ ἀποτέλεσμα ἡ πλατεία Κλαυθμῶνος γιὰ τὴν ὁποία μίλησε ὁ κ. Χριστοφίδης νὰ εἶναι οἱ χῶροι συγκέντρωσις τῶν συγγενῶν τῶν ἀγνοουμένων καὶ οἱ προσφυγικοὶ συνοικισμοί. Γι' αὐτὸ ἐνιστάμεθα στὴν τροποποίηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, θὰ θέσω σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη. Κύριε Γαλανέ, τί θέλετε ;

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αφού ερωτάτε είναι για να πάρουμε θέση ότι διαφωνούμε και εμείς με την τροποποίηση του κ. Χριστοφίδη και θέλω να τονίσω το εξής, διότι νομίζω ότι έχει δημιουργηθεί μεγάλη παρεξήγηση εδώ. Όταν οι ίδιοι οι Συντεχνίες των Δημοσίων Υπαλλήλων έρχονται και υποστηρίζουν όρισμένα πράγματα εις όφελος των μελών τους άλλοι μόνον να μιλούμε για ανθρώπινα δικαιώματα! Διότι πιστεύω ότι οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι έχουν τα αρμόδια σώματα τα οποία υποστηρίζουν τα συμφέροντά τους.

Επομένως δεν υπάρχει τίποτε το οποίο να προκαλεί κατάχρηση ή τίποτε παρόμοιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δεν θα δώσω το λόγο σε κανένα άλλο, κύριοι. Θα θέσω σάς παρακαλώ, κύριοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ηδη συζητήθηκαν.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Θέμα τάξεως, κ. Πρόεδρε, και θέμα διαδικασίας. Έθιγη προηγουμένως από τον κ. Κληρίδη και διεφώνησε ο κ. Παπαϊωάννου ότι όσάκις τίθεται θέμα προς συζήτηση ή τροπολογία, θα ανοίγεται κατάλογος όμιλητών. Πρό πέντε λεπτών έγινε τοῦτο και ήδη υπάρχει παράβαση, θα επαναλάβω δηλαδή όσα είπε ο κ. Παπαϊωάννου ότι υπάρχει κατάχρηση του Συντάγματος. Αυτό θα είναι εκ μέρους σας φυσικά, κ. Πρόεδρε.

Θέλω να όμιλήσω επί της τροπολογίας ή να άπαντήσω εις όσα έχουν αναφέρει οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ και του ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αν σάς το επιτρέπει το άρθρο 73 του Συντάγματος, θα σάς δώσω το λόγο.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Αν τηρούσατε φυσικά, κ. Πρόεδρε, κατάλογο θα μου επέτρεπε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πολύ ώραία, θα σάς δώσω το λόγο κ. Αναστασιάδη.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Είμαι έξ εκείνων που θέλω πλήρη έλευθερία και άπόλυτο κατάλογο όμιλητών και τους 35 να μιλούν. Δεν δέχομαι όμως μιá ειδική παρατήρηση ή όποία έγινε. Για να είμαστε δίκαιοι και προς τον Πρόεδρο και προς το Σώμα. Είναι ή ίδια τροπολογία και θα ήταν άδικο να ζητά αυτή ή Βουλή εύθύνες από τον Πρόεδρο γιατί έξηγητήθη πραγματικά το θέμα και εύρισκόμεθα έν άδίκω και ένώπιον της Βουλής και ένώπιον του Προέδρου και του κοινού με το να λέμε ότι είναι νέο θέμα το όποιο εγείρεται από τη νέα τροπολογία δεδομένου ότι υπήρξε πλήρης, ένδελεχής, λεπτομερειακή συζήτηση στην προηγούμενη. Δεν έχω καμμιá ένσταση να μιλήσει ο κ. συνάδελφος αλλά όχι να λέμε ότι είναι νέα τροπολογία γιατί άν θέλομε να διατηρήσουμε πραγματικά κάποια τάξη μέσα σ' αυτή τη Βουλή

ἔγω εἶμαι ὑπὲρ τοῦ ὅτι ὅταν συζητεῖται μιὰ τροπολογία δικαιούται κάθε Βουλευτὴς νὰ πάρει τὸ λόγο. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποψή μου ἀλλὰ τῶρα ὑπάρχει κατάχρηση ἐξουσίας.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γιὰ νὰ εἶμαι δικαιότερος, ἂν δὲν ἐδίδετο ὁ λόγος στοὺς ἄλλους συναδέλφους ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Νόμου τούτου τότε φυσικὰ δὲν θὰ ζητοῦσα οὔτε ἐγὼ τὸ λόγο διότι πράγματι θὰ θεωρεῖτο τὸ θέμα ὡς ἐξαντληθέν. Ἄλλὰ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ἐδόθη ὁ λόγος σὲ ἄλλους συναδέλφους ἀντιθέτου γνώμης δὲν βλέπω γιὰ νὰ μὴν εἶχα τὸ δικαίωμα ἢ νὰ μὴν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ μιλήσω.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ εἶμαι σύντομος καὶ δὲν θὰ ταλαιπωρήσω τὸ Σῶμα. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι τὰ περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων οἱ ὁποῖες δὲν ἀνθίστανται. Ἐν τούτοις, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἐνώπιόν σας σήμερα ὑπάρχει ἐκθεση τῆς ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. ἡ ὁποία ὁμιλεῖ ἀφ' ἑαυτῆς γιὰ κατάχρηση ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Καλοῦνται τὰ Μέλη ἀπὸ τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσιν τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων νὰ λάβουν θέση ἐπὶ τῆς καταχρήσεως τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀπολύσει τοὺς δυὸ Γενικοὺς Διευθυντές. Ἄν γιὰ θέμα ποὺ γιὰ λόγους δημόσιου συμφέροντος—καὶ ἔχει σαφῶς ἐρμηνευθεῖ ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον καὶ εἶναι αὐστηρὰ περιοριστικοὶ οἱ λόγοι—ὑπῆρξε κατάχρηση ἐξουσίας πολὺ περισσότερο θὰ ὑπάρξει κατάχρηση ὅταν ἀφήνεται ἐν λευκῶ στὴν Κυβέρνηση, ἐπειδὴ ἔτσι θέλησε ἢ ἐπειδὴ ὁ ὑπάλληλος συνεπλήρωσε τὸ 55 ἔτος τῆς ἡλικίας του, νὰ τὸν ἀπολύει ἄνευ μάλιστα οἰουδήποτε λόγου.

Κύριοι συνάδελφοι,

Μὴν μετράτε βάσει τῶν κομματικῶν κριτηρίων ποὺ ἰσχύουν σήμερα καὶ βάσει τοῦ ποῖα εἶναι ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση. Αὔριο μπορεῖ νὰ ἀλλάξει ἡ Κυβέρνηση καὶ συνεπῶς ἡ προστασία δὲν εἶναι πρὸ τῆς Κυβέρνησης ποὺ πρέπει νὰ παρέχεται ἀλλὰ πρὸς τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους. Ἄν ἀπλῶς ρίξομε ἓνα βλέμμα στὴν ἐγκύκλιον ποὺ ἡ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. ἔχει κυκλοφορήσει μεταξὺ τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος, τότε θὰ αἰσθανθοῦμε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προστατεύσουμε τὰ δικαιώματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Διὰ τοῦτο ἴσως οὔτε ἀκόμα καὶ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη νὰ μὴν προστατεύει ἐπαρκῶς τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους. Ἄν διαπράξουν οἰουδήποτε παράπτωμα γιὰ τὸ ὅποιο ὑπάρχει ἀνάγκη αἰτιολογήσεως τῆς ἀπολύσεως, ὑπάρχει ὁ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας Νόμος δυνάμει τοῦ ὁποίου παραπέμπονται οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἐνώπιον τῶν πειθαρχικῶν Σωμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἀρμόδια νὰ ἐπιβάλλουν οἰουδήποτε ποινὴ, τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρητήσεως συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Ἀναστασιάδη, εἶπαμε νὰ μὴ περιπλέξομε τὸ θέμα αὐτὸ τῆς προσφυγῆς μὲ ἄλλα βασικότερα θέματα.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Ὅχι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐγείρετε ἀφοροῦν ἄλλη νομοθεσία.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Ἀπαντῶ ἀκριβῶς, βασικότερα μάλιστα, κ. Πρόεδρε· ἀπαντῶ ἀπλῶς εἰς τὸ θέμα κατάχρησης ἐξουσίας. Τόσο ἀπὸ τὸν κ. Πουμπουρῆ ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν

Κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο του ΔΗΚΟ ελέχθη κατά κόρο ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που είναι οι αρμόδιες να προστατεύουν τα δικαιώματα των υπαλλήλων έχουν συγκατατεθεί και κάμνω απλώς ένα παραλληλισμό. Έκεί όπου ακριβώς δεν άνεμενετο κατάχρηση υπήρξε κατάχρηση. Με τις διατάξεις που προτείνει το Νομοσχέδιο ή που διαλαμβάνονται στο Νομοσχέδιο άναμφίβολα κατά νοῦν έχοντας τὸ παράδειγμα τῶν δυὸ Γενικῶν Διευθυντῶν πολλές θὰ εἶναι οἱ ἀπολύσεις που ἔπονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πέραν ἀπὸ τὰ δικαιώματα τῶν δημόσιων υπαλλήλων, τὰ ὁποῖα πρῶτοι ἐμεῖς σεβόμαστε, ὑπάρχουν τὰ δικαιώματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ σεβόμαστε ὅλοι καὶ νὰ τὰ θέτομε πάνω ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ δικαιώματα. Καὶ πιστεύω ὅτι δὲν ὑπερασπίζομε τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὅταν ἐπιτρέπομε νὰ ὑπάρχουν καταστάσεις ὑπολανθάνουσες, γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ μιλήσουμε ὅταν τὸ θέμα που ἔχει ἐγγράψει ὁ Συναγερμὸς ἐγερθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Θὰ μιλήσουμε γιὰ τὶς ὑπολανθάνουσες καταστάσεις που ὑπάρχουν στὴν κρατικὴ Ὑπηρεσία καὶ οἱ ὁποῖες δὲν ἐπιτρέπουν τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς κρατικῆς αὐτῆς μηχανῆς ἢ ὁποῖα στοιχίζει πάνω ἀπὸ 80 ἑκατομμύρια λίρες τὸ χρόνο γιὰ νὰ ὑπηρετεῖ τὸ λαό. Αὐτὴ ἡ Ὑπηρεσία θὰ πρέπει νὰ ὑπηρετεῖ τὸ λαό καὶ ὄχι νὰ ὑπηρετεῖ προσωπικὰ καὶ οἰκογενειακὰ συμφέροντα. Ἄν ὁμως τίθεται θέμα ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, νομίζω ὅτι οἱ κύριοι τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμῶ, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποῖους εἶναι καὶ ἐργοδότες, εἶναι οἱ τελευταῖοι που πρέπει νὰ μιλοῦν γιὰ δικαιώματα υπαλλήλων καὶ ἐργαζομένων. Διότι αὐτοὶ μόλις πρόσφατα ἔδωσαν τὸ χειρότερο παράδειγμα διώχνοντας ἀπὸ τὶς δουλειές τοὺς ἐργάτες καὶ υπαλλήλους ἐπειδὴ δὲν ψήφισαν Συναγερμὸ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, σὰς παρακαλῶ, σὰς παρακαλῶ, κύριοι.

Ὁ κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐδόθη ὁ λόγος στὸ συνάδελφο κ. Ἀναστασιάδη καὶ χρησιμοποίησε μιὰ ἐπιστολὴ τῆς ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. γιὰ θέμα διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο.

Θέλω νὰ διαβεβαιώσω τοὺς συναδέλφους ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ὀρκίζεται στὴ Δημοκρατία καὶ τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες καὶ δὲν δεχόμεθα μαθήματα δημοκρατίας ἀπὸ τὸ Συναγερμὸ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, κύριοι, σὰς παρακαλῶ, σὰς παρακαλῶ κύριοι.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ συγχωρεῖτε, κ. Πρόεδρε, θὰ πρέπει νὰ μοῦ δώσετε τὸ λόγο. Ἐπανειλημμένως ζήτησα τὸ λόγο γιὰ νὰ ἀπαντήσω καὶ στὸν κ. Λόρδο ἀλλὰ δὲν μοῦ ἐδόθη προηγουμένως καὶ νομίζω ὅτι δικαιούμαι νὰ μιλήσω διότι καταφέρονται ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς τροποποίησης τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

Ἡ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. εἶναι μιὰ ὀργάνωση ἢ ὁποῖα διεκδικεῖ καὶ ἀγωνίζεται γιὰ τὰ δίκαια τῶν υπαλλήλων τῆς. Ἡ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. δὲν ἔφερε σὲ καμμιά περίπτωσιν

ένσταση όσον άφορᾷ τήν πρόνοια πού ύπάρχει στό παρόν Νομοσχέδιο. Αύτή ή πρόνοια ύπῆρχε από τό 1960, αύτῆς τῆς πρόνοιας ούδέποτε ἔγινε κατάχρηση από τήν Κυβέρνηση καί έπομένως ύποστηρίζομε όπως αύτή ή πρόνοια παραμείνει. Έχομε άκούσει πάρα πολλά σήμερα περί δημοκρατίας, περί άνθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, κ. Παναγίδη, ότι αύτό τό θέμα ἔχει ἔξαντληθεῖ.

ΝΤ. ΛΟΡΔΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σᾶς παρακαλῶ, κύριοι, νομίζω ἔχετε μιλήσει καί θά θέσω τήν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη σέ ψηφοφορία.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιτρέψατε ἐπίθεση τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΑΚΕΛ ἐναντίον τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ. Νομίζω καί ὁ Δημοκρατικός Συναγερμὸς ἔχει τό ἴδιο δημοκρατικό δικαίωμα νά ἀμυνθεῖ παρά τό γεγονός ότι ὁ κ. Παπαϊωάννου ἦτο ἐκτός θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Κληρίδη, θέλετε νά ἀμυνθεῖτε κατά τῶν κατηγοριῶν ἐναντίον τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ, ὀρίστε.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ Δημοκρατικός Συναγερμὸς στήν πραγματικότητα δέν χρειάζεται νά ἀμυνθεῖ στίς περί δημοκρατίας κατηγορίες τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἀλλά ἔχει νά παρατηρήσει κάτι.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου τόνισε μέ στόμφο ότι δέν εἶναι μόνο οἱ ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν δικαιώματα ἀλλά καί τό κράτος τό ὁποῖο πληρώνει γιά τοὺς ὑπαλλήλους καί ὁ λαός. Ἐμεῖς τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ δέν ἀρνούμεθα τὰ δικαιώματα τῆς Κυβερνήσεως· ἐμεῖς τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ ὑποστηρίζομε όχι αύτό τό ὁποῖο γίνεται σέ ὀρισμένα κράτη ἀλλά ἐκεῖνο τό ὁποῖο γίνεται στήν πραγματική δημοκρατία : Ἡ εὐκαιρία τοῦ ὑπαλλήλου ἢ ὁποιοῦδήποτε νά ἀμυνθεῖ ἐναντίον οἰασδήποτε ἀποφάσεως πού ἐπηρεάζει τή σταδιοδρομία του. Αὐτό εἶναι ἐν τῇ ἀπλότητι τό θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, θέτω τήν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη σέ ψηφοφορία. Νομίζω ότι τό θέμα ἔχει ἔξαντληθεῖ πλέον.

Ἐχει ἔξαντληθεῖ, κύριοι, τό θέμα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε ἐπί τῆς διαδικασίας. Δέν θέλω νά μιλήσω ἀλλά θά ἤθελα νά παρατηρήσω, κ. Πρόεδρε, ότι ἔχει τουλάχιστο μισή ὥρα πού ζητοῦσα τό λόγο, δόθηκε ὁ λόγος ἐπανειλημμένα σέ συναδέλφους οἱ ὁποῖοι εἶχαν μιλήσει ἐπί τῶν δυὸ ἐγερθεισῶν τροποποιήσεων καί σέ μένα δέν δόθηκε ὁ λόγος.

Ἄπλως ἐπειδὴ ἔξάντλησε τό θέμα ἀπό πλευρᾶς Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ ὁ κ. Κληρίδης δέν θά μιλήσω, πλὴν ὁμως ἀπλως θά ἤθελα νά φέρω σέ γνώση σας ότι ἐπί μισῇ ὥρᾳ ζητῶ ἐπίμονα τό λόγο καί δέν μοῦ δίδεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυπούμαι, κ. Σολωμή, διότι δὲν τὸ πρόσεξα αὐτό. Ἄν τὸ πρόσεχα πολὺ εὐχαρίστως θὰ σᾶς ἔδίδα τὸ λόγο.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Εὐχαριστῶ, ἂν εἶναι ἔτσι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμιά προκατάληψη ἐναντίον σας.

Λοιπὸν, θέτω κύριοι σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Μανώλη Χριστοφίδη στὸ ἄρθρο 10, ἐδάφιο (1) τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἢ ὁποία λέγει ὅτι πρέπει νὰ προστεθοῦν στὸ τέλος τῶν λέξεων ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Χριστοφίδης οἱ λέξεις : «δεδομένου ὅτι θὰ αἰτιολογήσῃ δεόντως καὶ ἐγγράφως τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν».

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον τῆς τροπολογίας ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω τώρα σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία ὅπως τὴν ἔθεσε ὁ κ. Χριστοφίδης, ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἐδάφιο (1) τοῦ ἄρθρου 10 πρέπει νὰ ἀπαλειφθοῦν οἱ λέξεις «τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ καθηγητοῦ ὅπως ἀφυπηρετήσῃ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἡλικίας κατὰ πέντε ἔτη μικρότερας τῆς ἡλικίας ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρετήσεως αὐτοῦ ἢ καθ' οἷονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον καί».

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον τῆς τροπολογίας ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

3 ἀποχές.

Τὸ ἄρθρο 10 ψηφίζεται ὡς ἔχει.

Προχωροῦμε περαιτέρω, κ. Μαυρονικόλα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τῆς παραγράφου (ii) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 11 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 12 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 13 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου 14Α. "Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 14 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (6) τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 15 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. "Ἄρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 16 τοῦ νομοσχεδίου ψηφίζεται.

Προχωροῦμε τώρα στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συντάξεων Καθηγητῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὼν νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Προχωροῦμε τώρα στὴν πρώτη ἀνάγνωση τοῦ τρίτου νομοσχεδίου τὸ ὁποῖο ἔχει τὸν τίτλο «Νόμος τροποποιῶν τὸν περὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως Νόμον».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 2 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 3 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 49 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 4 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 5 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 51 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 6 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 51B τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 7 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου 51Γ. Ἄρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 8 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 52 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρο 9 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Στὸ ἄρθρο 10 ὑπάρχει ἔγγραφος τροπολογία τὴν ὁποία κατάθεσε ὁ Βουλευτὴς κ. Μανώλης Χριστοφίδης καὶ στὴν ὁποία γίνεται εἰσήγησις ὅπως διαγραφοῦν ἀπὸ τὴν προτεινόμενη νέα παράγραφο (β) τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ βασικοῦ νόμου οἱ λέξεις «τὸ Ἐπιφυλακτικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ

παρά διδασκάλου όπως άφυπηρετήση επί τῆ συμπληρώσει ἡλικίας κατά πέντε ἔτη μικροτέρας τῆς ἡλικίας ὑποχρεωτικῆς άφυπηρετήσεως αὐτοῦ ἢ καθ' οἰονδήποτε μεταγενέστερον χρόνον καί».

Ἐχετε, κ. Λυσσαρίδη, τὴν αὐτὴ τροπολογία ὡς καὶ στὰ προηγούμενα ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω, κύριοι, σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἢ ὁποία προσθέτει τίς ἀκόλουθες λέξεις :

«δεδομένου ὅτι θὰ αἰτιολογήσῃ δεόντως καὶ ἐγγράφως τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν».

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λυσσαρίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχες παρακαλῶ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω τώρα σὲ ψηφοφορία τὴν τροπολογία ὡς τὴν ἔθεσε ἀρχικῶς ὁ κ. Χριστοφίδης.

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Χριστοφίδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσες ἀποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως τὸ ἄρθρο 10 ψηφίζεται ὡς ἔχει στὸ νομοσχέδιο. Προχωροῦμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τῆς παραγράφου (ii) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 11 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 12 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 61 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 13 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρο 14 ψηφίζεται.

Καὶ προχωροῦμε στὴν τελευταία ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὼν νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ νόμο.

Καὶ προχωροῦμε στὸ ἑβδομο θέμα τοῦ Κεφαλαίου Α' τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στοὺς Κανονισμοὺς ποὺ τιτλοφοροῦνται «Οἱ περὶ Χορηγημάτων καὶ Ἀπολαβῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τῆς Δημοκρατίας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ ἀναγνώσει τὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Δ. ΛΙΒΕΡΑΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Δημήτριος Λιβέρας, Πρόεδρος

Ρήνα Κατσελλῆ, ἐκπροσωποῦσα τὸν κ. Ἄλ. Γαλανό

Ἄνδρέας Φάντης

Κυριάκος Χρίστου

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Ἰωάννης Μάτσης

Μανώλης Χριστοφίδης

Χρῖστος Σολωμῆς

Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελέτησε τοὺς πῶ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία τῆς ποὺ συγκροτήθηκε στίς 29 Ἰουνίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκε καὶ παρευρέθηκε ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ποὺ ἀνάλυσε στὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τῶν ὑπὸ συζήτηση Κανονισμῶν.

Με τους Κανονισμούς αυτούς, που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 23 και 28 των περί της 'Εθνικής Φρουράς Νόμων του 1964 έως 1979, αυξάνονται στο διπλάσιο τα μηνιαία χορηγήματα για εξαρτώμενα πρόσωπα των έθνοφρουρών εκείνων που ή περίπτωση τους έμπίπτει στην ύπ' αρ. 19.962 και ήμερ. 29 και 30 'Ιανουαρίου και 2 Φεβρουαρίου του 1981 'Απόφαση του 'Υπουργικού Συμβουλίου, δηλαδή των αγάμων έθνοφρουρών που είναι οι πρεσβύτεροι ή οι μόνοι υιοί πολύτεκνης οικογένειας που έχει κατά την ήμέρα της κατάταξης των έθνοφρουρών αυτών περισσότερα από τέσσερα ανήλικα και άγαμα τέκνα.

Σύμφωνα με την ίδια πιο πάνω 'Απόφαση του 'Υπουργικού Συμβουλίου, ή περίοδος θητείας του πρεσβύτερου ή μόνοι υιοί πολύτεκνης οικογένειας έχει επίσης συντημηθεί από εικοσιέξη σε δεκατρείς μήνες και αυτό μέσα στα πλαίσια της περαιτέρω ανάκούφισης των πολυτέκνων οικογενειών. Μέσα στα ίδια πλαίσια εντάσσεται και ή προτεινόμενη με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς αύξηση του επιδόματος εκείνων των έθνοφρουρών που έχουν εξαρτώμενα πρόσωπα.

Ειδικότερα, με τους πιο πάνω Κανονισμούς αυξάνονται τα μηνιαία χορηγήματα της πιο πάνω κατηγορίας των έθνοφρουρών από £8.500 σε £17.000 για ένα εξαρτώμενο, από £13.000 σε £26.000 για δύο εξαρτωμένους και από £17.500 σε £35.000 για περισσότερους από δύο εξαρτωμένους, ενώ το βασικό μηνιαίο χορήγημα εκ £4.500 παραμένει το ίδιο όπως και για τους υπόλοιπους έθνοφρουρούς.

"Όπως αναφέρθηκε στην 'Επιτροπή από τον εκπρόσωπο του 'Υπουργείου 'Εσωτερικών, ο προϋπολογισμός της 'Εθνικής Φρουράς δεν επηρεάζεται ουσιαστικά από τις προτεινόμενες αυξήσεις στα πιο πάνω χορηγήματα γιατί ο αριθμός των επηρεαζόμενων έθνοφρουρών είναι ελάχιστος ενώ, από την άλλη, ή επιπρόσθετη οικονομική επιβάρυνση θα εξουδετερώνεται από τη σύντημηση της θητείας των έθνοφρουρών που έμπίπτουν στην πιο πάνω κατηγορία.

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εσωτερικών αφού μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς, ως θέμα άρχης, αποδέχεται τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους γι' αυτό και όμόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως αυτό κατατέθηκαν από την 'Εκτελεστική 'Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την επιψήφιση των Κανονισμών ;

'Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ασφαλώς από μέρος μας δεν υπάρχει καμμία ένσταση για την έγκριση αυτών των Κανονισμών. "Όμως με την εύκαιρία αυτή θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι θεωρούμε ότι είναι επείγουσα ανάγκη ή Κυβέρνηση να μελετήσει γενικότερα το ζήτημα των απολαβών των έθνοφρουρών, οι οποίες απολαβές σήμερα είναι απαράδεκτα χαμηλές. Νομίζω ότι ή Κυβέρνηση πρέπει στο συντομότερο χρονικό διάστημα να μελετήσει αυτό το θέμα και να εισηγηθεί σχετική νομοθεσία στη Βουλή για αύξηση των απολαβών των έθνοφρουρών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαδημητρίου και ο κ. 'Ομήρου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

'Αξ. κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Χαιρετίζουμε την απόφαση του 'Υπουργικού Συμβουλίου για να αυξήσει τα

επιδόματα τῶν ἐξαρτωμένων τῶν ἐθνοφρουρῶν μας στὸ διπλάσιο καὶ δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν εἰσήγηση ποὺ ἔχει γίνει ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀυξηθεῖ καὶ τὸ ἐπίδομα τῶν ἐθνοφρουρῶν γιατί εἶναι γελεῖο τὸ ποσὸ τῶν £6 μηνιαίως ὅταν χρειάζεται σήμερα ἓνας ἐθνοφρουρός, ὅταν πάρει τὴν ἄδεια του γιὰ νὰ μεταβεῖ στὸ σπίτι του ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ὑπηρεσίας του, νὰ πληρώνει £12, £15 καὶ πολλὲς φορές £18 μόνο γιὰ νὰ πάει καὶ ἄλλες τόσες γιὰ νὰ ἐπιστρέψει ὅταν βρῖσκεται σὲ πολὺ μακρινὴ ἀπόσταση. Παράλληλα εἶναι καιρὸς νὰ μελετηθεῖ ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἡ σύντμηση τῆς θητείας σὲ 15 μῆνες τουλάχιστο γιατί εἶναι ἀδικοιολόγητο τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν 26 μηνῶν καὶ σὰν τελικὴ εἰσήγηση θὰ ἤθελα τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀσπασθεῖ τίς εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς μητέρων ἐθνοφρουρῶν καὶ ἂν πράγματι ἀσπασθεῖ αὐτὲς τίς εἰσηγήσεις τότε θὰ ἐπέλθουν ριζικὲς καὶ οὐσιαστικὲς λύσεις τῶν προβλημάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ὁμήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν μὲ τοὺς ὁποίους συμφωνοῦμε, βγαίνει πραγματικὰ στὴν ἐπιφάνεια τὸ θέμα τῶν ἐξευτελιστικῶν ἐπιδομάτων τὰ ὁποῖα σήμερα παρέχονται πρὸς τὰ στρατευμένα νειάτα τῆς Κύπρου.

Τὸ θέμα αὐτὸ ἀποτελεῖ πραγματικὰ μιὰ ἀπαράδεκτη πτυχὴ στὸ θέμα τῆς στρατεύσεως τῆς Κυπριακῆς νεολαίας. Ἐπανελημμένα ἔχει τεθεῖ τόσο ἀπὸ τὴ Βουλὴ ὅσο καὶ ἀπὸ Συνδέσμους Γονέων Ἐθνοφρουρῶν ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξε, δυστυχῶς, ὁποιαδήποτε πρόοδος σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ παρατηρεῖται μάλιστα καὶ τὸ φαινόμενο τὸ ὁποῖο ἀναφέρθηκε προηγουμένα νὰ βλέπουμε τοὺς ἐθνοφρουροὺς μας μέσα στοὺς δρόμους, μέσα στὰ μαῦρα μεσάνυχτα, νὰ ψάχνουν γιὰ ἓνα μεταφορικὸ μέσο γιατί δὲν ὑπάρχει κἄν κάλυψη οὔτε σ' ὅ,τι ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ σημαντικὸ θέμα τῆς μεταφορᾶς τους.

Σὲ ἄλλες χώρες μὲ τὸ ἴδιο βιοτικὸ ἐπίπεδο ὅπως στὴν Κύπρο, μὲ τίς ἴδιες οἰκονομικὲς δυνατότητες, τὰ ἐπιδόματα ὅσων κάνουν θητεία στὸ στρατὸ εἶναι πολὺ ψηλότερα καὶ πρόσθετα τυγχάνουν διευκολύνσεων σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴ μεταφορὰ τους καθὼς ἐπίσης καὶ τεχνικῶν καὶ ἄλλων πρόσθετων διευκολύνσεων.

Στὴν Κύπρο, δυστυχῶς, ἀκόμα βρισκόμαστε σ' αὐτὸ τὸ πολὺ ἀπαράδεκτο ἐπίπεδο καὶ εἶναι ἡ γνώμη μας ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἀντιμετωπίσει σωστὰ αὐτὸ τὸ πρόβλημα γιὰ νὰ ὑπάρξει κάποια ἀνακούφιση τῶν στρατευμένων παιδιῶν τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανὸς καὶ ὁ κ. Χριστοφίδης.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Φαίνεται, κ. Πρόεδρε, ὅτι εἶναι γενικὸ τὸ αἶτημα ἀπ' ὄλες τίς πλευρὲς τοῦ Σώματος ὅτι πρέπει ἡ Κυβέρνηση ἐπ' εὐκαιρία αὐτῆς τῆς νομοθεσίας νὰ μελετήσῃ καὶ περαιτέρω τὴν αὔξηση τοῦ ἐπιδόματος πρὸς τοὺς ἐθνοφρουροὺς.

Γιὰ νὰ μὴν ποῦμε περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν θὰ σᾶς παρακαλέσουμε νὰ διαβιβάσετε αὐτὸ τὸ αἶτημα τῆς Βουλῆς καὶ νὰ φροντίσετε πρὸς ὄλες τίς κατευθύνσεις τῆς Κυβέρνησης ὥστε νὰ ικανοποιηθεῖ σὲ ἀρκετὰ σοβαρὸ βαθμὸ αὐτὸ τὸ αἶτημα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σολωμῆς.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ :

Καὶ ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς χαιρετίζει καὶ ὑπερθεματίζει ἐπὶ τοῦ θέματος. Εἶναι καιρὸς πραγματικὰ ποῦ θὰ πρέπει τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ ἀσχοληθεῖ οὐσιαστικὰ καὶ ριζικὰ μὲ τὴ σωρεία προβλημάτων ποῦ ἀπασχολοῦν τὴν Ἐθνικὴ μας Φρουρὰ καὶ βασικὰ θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ προτεραιότητα σὲ εἰδικὲς τάξεις ἐθνοφρουρῶν, ὅπως εἶναι τὰ τέκνα τῶν ἐγκλωβισμένων, ἀδελώτων αἰχμαλώτων, ἀγνοουμένων καὶ ἄλλων καταστάσεων καὶ τάξεων οἱ ὁποῖες εἰδικότερα εἶναι ταλαιπωρημένες. Θεωροῦμε δὲ ὅτι τὸ μέτρο αὐτὸ τῆς αὐξήσης τῶν χορηγημάτων καὶ τῶν ἀπολαβῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς μὲ τοὺς σημερινούς κανονισμοὺς εἶναι ἓνα προσωρινὸ μέτρο τὸ ὁποῖο θὰ ἀποτελέσει ἀκριβῶς τὴ βάση γιὰ μιὰ ριζικὴ τροποποίηση καὶ ἀντιμετώπιση τοῦ ὅλου προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές, συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ τὴν ἀπόφαισιν ποῦ ἔχουν ἐκφρασθεῖ ἐδῶ. Εἶναι ὁμόθυμη ἡ γνώμη αὐτοῦ τοῦ Σώματος ὅτι ἡ κατάστασις τῶν ἐθνοφρουρῶν μας πρέπει ἀπὸ κάθε ἄποψιν νὰ βελτιωθεῖ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὅτι σχετικὸ ἐλέγχθη ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος, θὰ τὸ διαβιβάσω στὴν Κυβέρνησιν μὲ τὴν παράκλησιν νὰ ἐξετασθεῖ κατὰ τὸν εὐνοϊκότερον τρόπο καὶ ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα.

Ἄν δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν, καὶ ὅπως ἀντιλαμβάνομαι δὲν ὑπάρχει, οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Καὶ προχωροῦμε στὰ ὑπ' ἀριθμοὺς 8 καὶ 9 θέματα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν καὶ πάλιν Κανονισμοὺς. Τὸ 8ο εἶναι «Οἱ περὶ Ἀποδεκτῶν Ἐπιπέδων Ὑγείας εἰς τὰ Ἐργοστάσια (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981». Καὶ τὸ ὑπ' ἀριθμὸ 9 εἶναι «Οἱ περὶ Ἐλέγχου τῆς Ἀτμοσφαιρᾶς καὶ Ἐπικινδύνων Οὐσιῶν εἰς Ἐργοστάσια (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981».

Καλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἀρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσει τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ 1. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΕΙΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981» ΚΑΙ 2. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΕΙΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Παῦλος Δίγκλης, Ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος

Ἀνδρέας Φάντης

Κίμων Παναγίδης

Ἀλέξης Γαλανός, ἐκπροσωπῶν τὴν κ. Ρ. Κατσελλῆ

Κωνσταντῖνος Λόρδος

Αὐγερινὸς Παπαρῆς

Ἀνδρέας Μαθηκολώνης

Ἰάκωβος Κατσουνωτὸς

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελέτησε τοὺς πῦρ πάνω Κανονισμοὺς σὲ συνεδρία τῆς πού συγκροτήθηκε στὶς 3 Ἰουλίου 1981. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, οἱ ὁποῖοι ἀνάλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῶν προτεινόμενων Κανονισμῶν καὶ ἀπάντησαν στὰ διάφορα ἐρωτήματα τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς σχετικὰ μὲ τὰ ὑπὸ ἐξέταση θέματα.

Σκοπὸς τῶν προτεινόμενων τροποποιητικῶν Κανονισμῶν, πού ἐκδίδονται μὲ βάση τὸν περὶ Ἐργοστασίων Νόμον, εἶναι ἡ βελτίωση τῶν ἀποδεκτῶν ἐπιπέδων ὑγείας καὶ ἔργασίας στὰ ἐργοστάσια ὥστε ἡ ὑγεία τῶν ἐργαζομένων σ' αὐτὰ νὰ προστατεύεται ἀποτελεσματικότερα.

Μὲ βάση τοὺς πρώτους τροποποιητικοὺς Κανονισμοὺς πού ἀναφέρονται στὸν ἔλεγχο τῆς ἀτμόσφαιρας καὶ τῶν ἐπικίνδυνων οὐσιῶν στὰ ἐργοστάσια, σκοπεῖται εἰδικότερα ἡ περίληψη αὐστηρότερων διατάξεων ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα ὑπαρξῆς τέτοιων ἐπικίνδυνων οὐσιῶν στὰ ἐργοστάσια καὶ ἡ ἔνταξη στὴν κατηγορία αὐτὴ νέων ἐπικίνδυνων οὐσιῶν, οἱ ὁποῖες παρουσιάστηκαν μὲ τὴ δημιουργία νέων βιομηχανιῶν. Ἡ πρόβλεψη αὐστηρότερων ἀναλογιῶν σὲ σχέση μὲ τὴν παρουσία τέτοιων οὐσιῶν καὶ ἡ διαπίστωση τοῦ ἐπικινδύνου τῆς παρουσίας τους στὰ ἐργοστάσια ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα σειρᾶς τεχνικῶν μελετῶν πού ἔγιναν, ἐδῶ καὶ στὸ ἐξωτερικό, καὶ λήφθηκαν ἐπίσης ὑπόψη παρόμοιες διατάξεις καὶ μέτρα πού ἐφαρμόστηκαν σὲ ἄλλες χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ σὲ ταυτόσημους τομεῖς βιομηχανικῆς δραστηριότητας.

Μὲ βάση τοὺς δευτέρους τροποποιητικοὺς Κανονισμοὺς πού ἀναφέρονται στὰ ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα ὑγείας στὰ ἐργοστάσια ἐπανακαθορίζονται τὰ ἀνώτατα ὅρια ἀσφαλοῦς ἐκθέσεως τῶν ἐργαζομένων στὴ θερμότητα πού πρόβλεπεται ἀπὸ τὶς διάφορες πηγές θερμότητας στὰ ἐργοστάσια ὥστε ἡ ὑγεία τῶν ἐργαζομένων νὰ προστατεύεται ἀποτελεσματικότερα. Εἰδικότερα, μὲ τὸ νέο ὄρισμό γίνεται συνδυασμὸς καὶ ἄλλων στοιχείων πού συνθέτουν τὸν καθορισμὸ ἐνός ἀποδεκτοῦ ἐπιπέδου θερμότητας σὲ ἓνα ἐργοστάσιο καὶ καθορίζονται οἱ μέθοδοι καὶ τὰ ἄλλα προστατευτικὰ μέτρα πού ἐπιβάλλεται νὰ λαμβάνονται γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τὶς διάφορες πηγές ἀκτινοβολίας θερμότητας.

Γιὰ τοὺς σκοποὺς καθορισμοῦ τῶν ἀνωτάτων ὁρίων ἀσφαλοῦς ἐκθέσεως σὲ θερμότητα λήφθηκαν ἐπίσης ὑπόψη οἱ νέες τεχνολογικὲς ἐξελίξεις στὸν τομέα αὐτὸ καὶ ὁ συνδυασμὸς καὶ ἄλλων στοιχείων, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ θερμοκρασία, πού προκαλοῦν τὴν παρουσία αὐξημένης θερμότητας καὶ μὲ βάση τὰ νέα αὐτὰ δεδομένα υἱοθετοῦνται πῦρ ἐκσυγχρονισμένες μέθοδοι ἀνίχνευσης τῆς θερμότητας.

Καὶ οἱ δύο τροποποιητικοὶ Κανονισμοί, πού ἀναμφίβολα σκοπὸ ἔχουν τὸν ἐκσυγχρονισμὸ καὶ τὴ βελτίωση τῆς ὑφιστάμενης νομοθεσίας, ἀποτέλεσαν ἀντικείμενο ἐξέτασης ἀπὸ Τεχνικὴ Ἐπιτροπὴ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Ἐργατικοῦ Συμβουλευτικοῦ Σώματος καὶ τὸ τεχνικό περιεχόμενό τους ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴν ὀλομέλεια τοῦ Σώματος αὐτοῦ.

Στὶς προτεινόμενες νέες διατάξεις σχετικὰ μὲ τὰ ὑπὸ συζήτηση θέματα ἀποδείχθηκε, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἔρευνα πού ἔγινε ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους, ὅτι εἶναι ἐφικτὸ νὰ ἀνταποκριθοῦν οἱ ἐπηρεαζόμενες βιομηχανίες καὶ ἔτσι δὲν ἀναμένεται νὰ ἐπηρεαστεῖ δυσμενῶς ἡ λειτουργία τους ἐνῶ ταυτόχρονα εἶναι πρακτικὰ ἐφικτὸ νὰ διασφαλιστεῖ ἐπαρκέστερα ἡ ὑγεία τῶν ἐργαζομένων σ' αὐτές.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα καὶ σημείωσε ἰδιαίτερα τὸ γεγονός ὅτι οἱ προτει-

νόμμοι τροποποιητικοί Κανονισμοί διασφαλίζουν πρὸς τὸ ἀποτελεσματικότερο τὴν ἐπαγγελματικὴ ἀσφάλεια, ὑγεία καὶ εὐμερία τῶν ἐργαζομένων, ἀποδέχεται στὸ σύνολό τους τίς προτεινόμενες νέες διατάξεις σὲ σχέση μετὰ τὰ ὑπὸ ρύθμιση θέματα γι' αὐτὸ καὶ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἐγκρίση καὶ τῶν δυὸ τροποποιητικῶν Κανονισμῶν, ὅπως ἔχουν κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μετὰ ἐλαφρὲς μόνον νομοτεχνικὰ τροποποιήσεις.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ σκόπιμο νὰ τονίσει τὴν ἀνάγκη ἐπαρκέστερου ἐλέγχου σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πιστὴ καὶ εὐρυθμὴ ἐφαρμογὴ τόσο τῶν βασικῶν Κανονισμῶν ὅσο καὶ τῶν προτεινομένων ὥστε ἡ ὑλοποίησις τῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων τους νὰ ἐπιτευχθεῖ στὸ μεγαλύτερο βαθμὸ γι' αὐτὸ καὶ καλεῖ τοὺς ἀρμοδίους νὰ πάρουν κάθε ἀναγκαῖο μέτρο πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή. Πρόσθετα ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ σκόπιμο νὰ τονίσει τὴν ἀνάγκη μεγαλύτερου συντονισμοῦ μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν ὥστε νὰ διασφαλίζονται, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς λειτουργίας μιᾶς βιομηχανίας, ὅλα τὰ ἀπαραίτητα ἐγγύα καὶ ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα ὑγείας καὶ ἀσφάλειας τῶν ἐργαζομένων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν ;

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ὑποστηρίζει ἐνθερμα τὴν ἐπιψήφισιν τῶν πᾶν Κανονισμῶν οἱ ὅποιοι περιέχουν πολὺ εὐεργετικὰ ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητες πρόνοιες τῶν ἐργαζομένων σὲ ἐργοστάσια καὶ ἀποτελοῦν ἀναγκαῖο συμπλήρωμα στὸ βασικὸ περὶ Ἐργοστασίων Νόμο.

Ἰδιαιτέρως χαιρετίζουμε τὴν περίληψη αὐστηρότερων διατάξεων ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα ὑπάρξεως ἐπικινδύνων οὐσιῶν στὰ ἐργοστάσια, ἰδιαιτέρως κατόπιν τῆς δημιουργίας διαφόρων νέων βιομηχανιῶν ποὺ κατ' ἀνάγκη αὐξήσαν τὸν ἀριθμὸ αὐτῶν τῶν νέων ἐπικινδύνων οὐσιῶν.

Σ' αὐτὸ τὸν τομέα μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐλήφθησαν ὑπόψη παρόμοιες διατάξεις καὶ μέτρα ποὺ ἐφαρμόσθησαν σήμερον σὲ ἄλλες χώρες τοῦ κόσμου σὲ ταυτόσημες βιομηχανικὰς δραστηριότητες καὶ ἀναπτύξεις.

Ταυτόχρονα σωστὰ ἐπανακαθορίζονται τὰ ἀνώτατα ὅρια ποὺ ἐκτίθενται οἱ ἐργαζόμενοι στὴ θερμότητα κατόπιν τῆς σχετικῆς υἱοθέτησης περισσοτέρων ἐκσυγχρονισμένων μεθόδων ἀνίχνευσης αὐτῆς τῆς θερμότητος καὶ τῶν συστατικῶν ποὺ αὐξάνουν τὴ θερμότητα ἢ τὴν ἀκτινοβολία στὰ ἐργοστάσια. Θεωροῦμε σωστὴ τὴ διαδικασία ἢ ὅποια ἀκολουθήθηκε γιὰ νὰ προετοιμασθοῦν οἱ σχετικὲς πρόνοιες τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν ὡς καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἐκσυγχρονισμὸς καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ὑφιστάμενης νομοθεσίας ἀπέτελεσε ἀντικείμενον ἐξέτασης ἀπὸ εἰδικὴ τεχνικὴ Ἐπιτροπὴ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Ἐργατικοῦ Συμβουλευτικοῦ Σώματος, ὅπως ἐξάλλου ἀναφέρεται στὴ σχετικὴ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας.

Τέλος, ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐπιστήσουμε καὶ ἡμεῖς μετὰ τὴ σειρά μας τὴν προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ὑπαρξῆς περισσότερο ἐπαρκῶς ἐλέγχου μελλοντικὰ ἀναφορικὰ μετὰ τὴν εὐρυθμὴ ἐφαρμογὴ τῶν Κανονισμῶν ποὺ θὰ ψηφίσουμε σήμερον καὶ συγχρόνως νὰ ἐπανατονίσουμε τὴν ἀνάγκη μεγαλύτερου συντονισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ διαμοιράζονται τίς σχετικὲς ἀρμοδιότητες.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άλλος όμιλητής επί θέματος άρχης :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν ύπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, μη ύπαρχόντων άλλων όμιλητών θέτω υπό την έγκριση του Σώματος τους Κανονισμούς για τους όποιους άνεγνώστη ή έκθεση της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν ύπάρχει ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως οι Κανονισμοί αυτοί έγκρίνονται. Καί προχωρούμε στο ύπ' αριθμό 10 θέμα «Οί περί 'Αλιείας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1981», οι όποιοι άποσύρθηκαν από τό άρμόδιο 'Υπουργείο.

Τό 11ο θέμα του Κεφαλαίου Α είναι «Οί περί 'Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (Διάρθρωσις και 'Οροι 'Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 1981».

Καλείται ό Πρόεδρος της άρμόδιας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής νά άναγνώσει την έκθεση της Έπιτροπής.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ (ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1981».

Παρόντες :—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

'Αλέξης Γαλανός

Δημήτριος Λιβέρας, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη

Παύλος Δίγκλης

Χρίστος Πέτας, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζιαρτίδη

Μανώλης Χριστοφίδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

'Ιάκωβος Κατσουνατός

'Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τους πιο άνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που συγκροτήθηκε στις 3 'Ιουλίου 1981.

Με τους προτεινόμενους Κανονισμούς, που έκδίδονται με βάση τον περί 'Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης Νόμον του 1980 ('Αρ. 43 του 1980), καθορίζονται ή διάρθρωση και οι όροι ύπηρεσίας των λειτουργών και ύπαλλήλων του 'Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης.

Ειδικότερα, καθορίζονται οι κατηγορίες των διαφόρων θέσεων που θα δημιουργηθούν, ή μέθοδος και ή διαδικασία πλήρωσής τους και γενικότερα οι μεταβολές στην ύπηρεσιακή κατάσταση των ύπαλλήλων που θα διοριστούν.

Σε άλλα Μέρη των υπό συζήτηση Κανονισμών καθορίζονται τά δικαιώματα και τά ώφελήματα των ύπαλλήλων όπως επίσης και τά καθήκοντα και οι ύποχρεώσεις τους.

Όπως δηλώθηκε έγγραφως από το αρμόδιο Υπουργείο που κατάθεσε τους πιο πάνω Κανονισμούς, τόσο η σύνταξή τους όσο και οι διάφορες διατάξεις που προβλέφθηκαν σ' αυτούς έχουν σαν βάση τους τα όσα ισχύουν στη δημόσια υπηρεσία και τους άλλους οργανισμούς δημοσίας ωφελείας και έχουν ελεγχθεί από το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Οι υπό συζήτηση Κανονισμοί, σύμφωνα με το άρθρο 20 του σχετικού Νόμου, κατατίθενται στη Βουλή για έγκριση, πράγμα για το οποίο υποβλήθηκε παράκληση εκ μέρους του αρμόδιου Οργανισμού όπως προωθηθεί το ταχύτερο ώστε να μπορέσει ο Οργανισμός να στελεχώσει εγκαίρως τις υπηρεσίες του και έτσι να μπορέσει να τεθεί σε πλήρη λειτουργία για να επιληφθεί ενός καθόλα σοβαρού προβλήματος, του στεγαστικού, που για χρόνια τώρα αντιμετωπίζουν οι χαμηλές κυρίως εισοδηματικές τάξεις του λαού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού αφού μελέτησε το όλο θέμα συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών γι' αυτό και υιοθετώντας τούτους στην ολότητά τους εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία. Η Επιτροπή με την ευκαιρία αυτή και έχοντας υπόψη τις διάφορες πρόνοιες των σχετικών Νόμων και ιδιαίτερα το ύψος του αρχικού κεφαλαίου των δυο Οργανισμών που θα ασχοληθούν με τα θέματα στέγης, δηλαδή του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γής και του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης, θέλει να παρατηρήσει για μια ακόμα φορά ότι το ύψος του αρχικού κεφαλαίου των Οργανισμών αυτών δεν είναι αρκετό ποσό ώστε να μπορέσουν οι τελευταίοι να ανταποκριθούν ικανοποιητικά στους σκοπούς τους, γι' αυτό και τονίζει την επείγουσα και επιβεβλημένη εκ των πραγμάτων ανάγκη αύξησης του ποσού αυτού σε μεγαλύτερα επίπεδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλει να μιλήσει κανείς επί θέματος αρχής εν σχέσει με τους Κανονισμούς για τον Οργανισμό Χρηματοδότησης Στέγης ;

Μη υπάρχοντων όμιλητών επί θέματος ουσίας θέτω τους Κανονισμούς υπό την έγκριση του Σώματος. Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεν υπάρχει ένσταση, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη υπάρχουσας ένστάσεως οι Κανονισμοί αυτοί εγκρίνονται.

Έχομε, κύριοι, συμπληρώσει το Κεφάλαιο Α το οποίο αναφέρεται στη Νομοθετική Έργασία και εισερχόμεθα τώρα στο Κεφάλαιο Β το οποίο προνοεί . .

Ο κ. Χατζηκακού.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ηθελα, κ. Πρόεδρε, να υπενθυμίσω ότι την περασμένη Πέμπτη, προεδρεύοντας του κ. Παπαϊωάννου, εισηγήθηκα όπως, όταν κάποιος Υπουργός καλείται να αγορεύσει στο Σώμα, καλείται πρώτα ο Υπουργός να μιλήσει και η Βουλή συνεχίζει τις εργασίες της, με το οποίο συγκατένευσε και ο κ. Παπαϊωάννου.

Βλέπω ότι ο κ. Υπουργός βρίσκεται εδώ από ή ώρα 5.00 και ακόμα δεν έχει αγορεύσει και νομίζω ότι θα ήτο δίκαιο, για να μη σπαταλούμε το χρόνο του κ. Υπουργού, να καλέσουμε τον κ. Υπουργό να αγορεύσει και μετά να συνεχίσουμε τις εργασίες μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά άγορεύσει έντός πέντε λεπτών κ. Χατζηχακού.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων, κύριε Μαυρονικόλα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περί τής Συμβάσεως περί Άσφαλείας τής Άνθρωπίνης Ζωής έν Θαλάσση (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981. Έστάλη υπό του Έπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόταση Νόμου. Ό περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Άντιπρόεδρος τής Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Άντιπρόεδρος τής Βουλής των Άντιπροσώπων, Έπουργοί και Μέλη τής Βουλής των Άντιπροσώπων) (Άκυρωτικός) Νόμος του 1981. Κατετέθη υπό του κ. Γεωργίου Α. Γεωργίου για την Κοινοβουλευτική Όμάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών τής Βουλής και εισερχόμεθα τώρα στο

Όρίστε, κ. Γεωργίου.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Εισηγούμαι να παραπεμφθεί και στην Έπιτροπή Νομικών τής Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νά παραπεμφθεί και στην Έπιτροπή Νομικών.

Ούδεμία ένσταση υπάρχει. Όστε παραπέμπεται και στις δυο Έπιτροπές, Οικονομικών και Νομικών. Και εισερχόμεθα τώρα στο Κεφάλαιο Γ. Δέν υπάρχουν Άπαντήσεις σε Έρωτήσεις Βουλευτών και συνεπώς εισερχόμεθα στο Κεφάλαιο Δ. Συνεχίζομε με το θέμα «Το όξυ ύδατικό πρόβλημα, ο Νότιος Άγωγός και ειδικά το πρόβλημα τής περιοχής Κοκκινοχωριών και Κιτίου». Θέμα έγγραφην με εισηγήση του άξιότιμου Βουλευτή κ. Χαμπή Μιχαηλίδη. Συνεχίζεται ή συζήτηση και καλείται ο έντιμος Έπουργός Γεωργίας όπως έκθέσει τις άπόψεις τής Κυβερνήσεως από το βήμα τής Βουλής.

(Έπουργός Γεωργίας)

Ν. ΠΑΤΤΙΧΗΣ :

Έντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Έντιμα Μέλη τής Βουλής των Άντιπροσώπων,

Όταν την περασμένη Πέμπτη μιλούσα ενώπιον του Σώματος για το ύδρευτικό πρόβλημα τής Πρωτεύουσας, τόνισα ότι ο προγραμματισμός τής Κυβερνήσεως για μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση του προβλήματος βασίζεται ουσιαστικά στο έργο του Νότιου Άγωγού, του τεράστιου αυτού ύδατικού έργου το οποίο θα συμβάλει και στη λύση του σοβαρότατου ύδατικού προβλήματος των περιοχών υπό συζήτηση δηλαδή των Κοκκινοχωριών και του Κιτίου.

Τὸ ὕδατικό πρόβλημα τῶν Κοκκινόχωριῶν καὶ τοῦ Κιτίου ἦταν γνωστὸ ἀπὸ τὸ 1960. Ἦταν μιὰ φυσιολογικὴ συνέπεια ποὺ προήλθε ἀπὸ τὴ βαρεὴ ὑπεράντληση στὰ ὑδροφόρα στρώματα ἐξ αἰτίας τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τῶν ἀρδευόμενων καλλιεργειῶν στὶς περιοχὲς αὐτές.

Στὰ Κοκκινόχωρια, περιλαμβανομένων τοῦ Παραλιμνίου καὶ τῆς Ἁγίας Νάπας, ὑπάρχουν σήμερα περὶ τὶς 3,500 γεωτρήσεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες οἱ παράνομες εἶναι γύρω στὸ 40% μὲ παροχὴ νεροῦ πέραν τοῦ 60% τῆς ἀποδόσεως καὶ τῶν 3,500 γεωτρήσεων. Στὴν περιοχὴ αὐτὴ πρὶν ἀπὸ τὸ 1960, ὅταν ἄρχισεν ἡ ὑπεράντληση, καλλιεργοῦνταν 25.000 σκάλες γῆς μὲ ἀπαιτήσεις γύρω στὰ 20 ἑκατομμύρια κυβικά μέτρα νεροῦ τὸ χρόνο μὲ τὶς τότε σπάταλες μεθόδους ἀρδεύσεως. Μετὰ τὸ 1960 ἄρχισε νὰ αὐξάνει σταδιακὰ ἡ ἔκταση ποὺ ἐκαλλιεργεῖτο στὰ Κοκκινόχωρια μὲ ἐποχιακὲς καὶ δενδρώδεις ἀρδευόμενες καλλιέργειες καὶ σήμερα ἀνέρχεται στὶς 58,000 σκάλες, ποὺ χρειάζεται μιὰ ποσότητα νεροῦ γύρω στὰ 30 ἑκατ. κυβ. μέτρα τὸ χρόνο, μὲ τὰ νέα συστήματα ἀρδεύσεως. Ὅμως ἡ ἀσφαλὴς ἀπόδοση τοῦ ὑδροφόρου στρώματος εἶναι περίπου 10.5 ἑκατ. κυβ. μέτρα νεροῦ τὸ χρόνο. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἐμπλουτισμοῦ καὶ ὑπεράντλησης ἐκαλύπτετο ἀπὸ τὰ τεράστια ἀποθέματα νεροῦ ποὺ ὑπῆρχαν στὸ βαθὺ ὑδροφόρο στρῶμα τῶν Κοκκινόχωριῶν, τὰ ὁποῖα κινδυνεύουν νὰ ἐξαντληθοῦν σήμερα.

Στὴν περιοχὴ τοῦ Κιτίου, ἐξ ἄλλου, ὑπάρχουν 282 γεωτρήσεις, μὲ ἐλάχιστο ποσοστὸ παρανόμων γεωτρήσεων, ποὺ ἀρδεύουν περίπου 4,000 σκάλες. Οἱ ἀνάγκες τῶν καλλιεργειῶν σὲ νερό, σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ εἶναι γύρω στὰ 3.5 ἑκατ. κυβ. μέτρα τὸ χρόνο. Τόση περίπου εἶναι καὶ ἡ ποσότητα τῶν νερῶν τῆς βροχῆς ποὺ ἐμπλουτίζουν κάθε χρόνο κατὰ μέσον ὄρο τὸ ὑδροφόρο στρῶμα.

Ἀσφαλῶς ἡ κατάσταση ποὺ ἐδημιουργεῖτο ἀνησύχησε τὴν Κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ 1963, στὴν προσπάθειά της νὰ προλάβει ἐπιδείνωση τῆς καταστάσεως, μελέτησε χωρὶς καθυστέρηση, μέτρα πρὸς τὴν ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Ταυτόχρονα ἔκρινε ὅτι ἡ συνεργασία ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων ἦταν ἀπόλυτα ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν προσπαθειῶν τοῦ κράτους. Φρόντισε, λοιπόν, ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐνημερώσει ἀμέσως τοὺς καλλιεργητὲς γιὰ τοὺς ἐπερχόμενους κινδύνους. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ διοργάνωσε σεμινάρια καὶ διαλέξεις, ἐπιδειξεῖς μοντέλων ποὺ παρουσίαζαν ἀνάγλυφα τὸ ὑδροφόρο στρῶμα καὶ τὴν πτώση τῆς στάθμης τοῦ νεροῦ μὲ παράλληλη διεύθυνση τοῦ νεροῦ τῆς θάλασσας στὶς παράκτιες περιοχὲς τῆς Ζώνης τῶν Κοκκινόχωριῶν καὶ τοῦ Κιτίου. Ταυτόχρονα προχώρησε καὶ ἐμπρακτα στὴν ἐκτέλεση συγκεκριμένων ἔργων καὶ στὴ λήψη ἀναγκαίων μέτρων ὅπως :—

1. Ἡ κατασκευὴ πλείστων ἐμπλουτιστικῶν ἔργων σὲ ὅλη τὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινόχωριῶν ἀπὸ τὸ 1963, ἔτσι ποὺ μπορεῖ νὰ πεί κανεὶς πῶς οὔτε μιὰ σταγόνα νεροῦ μπορεῖ νὰ πάει στὴ θάλασσα ἀπὸ τὴ βροχὴ. Ἀκόμα καὶ σ' ἐκεῖνα τὰ ρυάκια μὲ τὴν πιὸ μικρὴ ροὴ ἔγιναν ἔργα ποὺ συγκέντρωναν τὸ νερό τους σὲ ἐμπλουτιστικὰ ἔργα.
2. Ἡ κατασκευὴ τοῦ φράγματος Κιτίου τὸ 1964 στὴν κοίτη τοῦ ποταμοῦ Τρέμιθου. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἔργο διπλοῦ προορισμοῦ, δηλαδὴ ἐμπλουτιστικὸ ἀλλὰ καὶ γιὰ κατ' εὐθείαν ἀρδευση. Μὲ τὸ φράγμα Κιτίου χωρητικότητας 1.6 ἑκατ. κυβ. μέτρων νεροῦ ἀφ' ἐνὸς ἐμπλουτίζεται τὸ γύρω ὑδροφόρο στρῶμα καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὅσο διαθέσιμο νερὸ ἀπομένει στὸ φράγμα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἐμπλουτισμὸ, χρησιμοποιεῖται γιὰ ἀρδευτικὸς σκοποὺς στὶς κοινότητες Κίτι, Περβόλια, Δρομολαξιά, Μενεοῦ, Σοφτάδες, Τερσεφάνου.

3. 'Η εισαγωγή, από τὸ 1965, τοῦ Σχεδίου Χρήσεως "Υδατος. Σύμφωνα με τὸ Σχέδιο Χρήσεως "Υδατος παραχωρεῖτο δανειοδότηση τοῦ 85% τῶν δαπανῶν με τὸ χαμηλὸ ἐπιτόκιο τοῦ 4.5%, τὸ δὲ ὑπόλοιπο 15% τῶν δαπανῶν ἐδίδοτο σὰν ἐπιχορήγηση. Τὸ Σχέδιο αὐτὸ ἐσήμανε τὴν ἐγκατάσταση βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως, ὅπως εἶναι τὸ σύστημα τεχνητῆς βροχῆς, τὸ σύστημα σωλῆνες-λάστιχα-λεκάνες, τὸ σύστημα τῶν σταγόνων καὶ τὸ σύστημα τῶν μικρῶν ἐκτοξευτήρων. Μὲ τὰ βελτιωμένα αὐτὰ συστήματα ἀρδεύσεως ἐπιτυγχάνεται ἐξοικονόμηση στὸ νερὸ γύρω στὸ 30%, ἐπίσης ἐξοικονομοῦνται ἐργατικά καὶ καύσιμα ἐνῶ παράλληλα ἐπιτυγχάνεται αὐξηση καὶ βελτίωση στὴν παραγωγή. Πρόκειται γιὰ ἓνα προοδευτικὸ σχέδιο, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφαρμογὴ ἀποδείκτεται πολὺ συμφέρουσα γιὰ τὸ τόπο. Γι' αὐτὸ καὶ συνεχίζεται ὡς τώρα ὄχι μόνο στίς ἀρχικά κρίσιμες περιοχὲς ἀλλὰ σὲ ὁλόκληρη τὴν Κύπρο.
4. 'Η διαφοροποίηση στὴν ἀπασχόληση τῶν κατοίκων γιὰ ἐξοικονόμηση νεροῦ χωρὶς τὴν ἐλάττωση τῆς παραγωγικότητος τῆς περιοχῆς ἔτσι ποὺ νὰ μὴν ἐπηρεαστεῖ ἡ οἰκονομία τῶν κατοίκων τῆς. Γι' αὐτὸ προώθησε καὶ ἐνεθάρρυνε τὴν καλλιέργεια πρωϊμῶν λαχανικῶν σὲ χαμηλὰ καὶ ψηλὰ θερμοκήπια, με δανειοδοτήσεις καὶ ἐπιχορηγήσεις, ἐνῶ παράλληλα ἐνίσχυσε τὰ προγράμματα ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφίας.
5. 'Η ἀνόρυξη γεωτρήσεων σὲ βάθος μέχρι 1,500 ποδῶν γιὰ νὰ ἐπαληθευθεῖ καὶ ἐμπρακτὰ ἡ γνωμάτευση τῶν ἀρμοδίων τοῦ Κράτους ὅτι δὲν ὑπάρχουν στὴν περιοχὴ ἄλλα ὑδροφόρα στρώματα οὔτε καὶ ἀστείρευτοι ὑπόγειοι ποταμοί, ὅπως κατὰ καιροὺς ἐφημολογεῖτο. Μὲ τίς γεωτρήσεις αὐτὲς ἀποδείκτεται ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὑπόγεια νερὰ σὲ μεγαλύτερο βάθος ἀπὸ ὅτι ἦταν τὸ νερὸ ποὺ ἀντλεῖτο τότε στὴν περιοχὴ.
6. 'Η προστασία τοῦ ὑδροφόρου στρώματος τῶν Κοκκινοχωριῶν με κάθε τρόπο. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση θέσπισε εἰδικὴ νομοθεσία, τὸν περὶ 'Υδατοπρομήθειας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμο, τοῦ 1964 καὶ ἡ περιοχὴ Κοκκινοχωριῶν κηρύχθηκε ἐλεγχόμενη. Σύμφωνα με τίς πρόνοιες τοῦ Νόμου αὐτοῦ, περιοχὲς ποὺ τὰ ὑδροφόρα στρώματά τους κινδυνεύουν, κηρύσσονται ὡς ἐλεγχόμενες περιοχὲς με σκοπὸ τὴν προστασία τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων ἀπὸ ὑπεράντληση. Στίς περιοχὲς αὐτὲς γιὰ κάθε γεώτρηση ἐκδίδεται εἰδικὴ ἄδεια χρήσεως με ὅρους ποὺ καθορίζουν τὴν ποσότητα τοῦ νεροῦ ποὺ θὰ ἀντληθεῖ, τὴν ἔκταση καὶ τὸ εἶδος τῶν καλλιεργειῶν ποὺ θὰ ἀρδεύονται με βελτιωμένα συστήματα ἀρδεύσεως καὶ τοποθετεῖται ὑδρομετρητῆς γιὰ νὰ ἐλέγχεται ἡ ποσότητα τοῦ νεροῦ ποὺ ἀντλεῖται. Δυστυχῶς, ὅμως, οἱ ἀγρότες δὲν συμμορφώθηκαν πρὸς τίς πρόνοιες τοῦ Νόμου ἀλλὰ με διάφορα μέσα ἐπιδίωξαν τὴ μὴ ἐφαρμογὴ τους καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ Κυβέρνηση, κατόπιν ἐπιμονῆς τῶν ἀγροτῶν καὶ ἄλλων παραγόντων, ἀναγκάσθη τὸ 1970 νὰ ἀκυρώσει τὰ νομοθετικά αὐτὰ μέτρα.
7. 'Ο περιορισμὸς στὴν εισαγωγή πιστοποιημένων πατατοσπόρων, ποὺ ἀπόβλεπε στὸν περιορισμὸ τῆς ἔκτασης ποὺ θὰ καλλιεργεῖτο με πατάτες με ἀποτέλεσμα τὸν περιορισμὸ στὴν ἀντληση νεροῦ. 'Η ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου αὐτοῦ ἀπόβλεπε στὸν περιορισμὸ τῆς ἀντλησης κατὰ 30% περίπου κατὰ μέσον ὄρο στὴν κάθε κοινότητα. Σὲ ἐπίπεδο

γεωργού ο περιορισμός αυτός θα ήταν ανάλογος με την έκταση που άρδευσε, τις οικογενειακές και οικονομικές του καταστάσεις, ο δὲ καθορισμός τῆς έκτασης τοῦ περιορισμοῦ γινόταν με τὴ συνεργασία Τοπικῶν Συμβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Δυστυχῶς οὔτε τὸ μέτρο αὐτὸ ἀπόδωσε τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, διότι οἱ ἴδιοι οἱ πατατοπαραγωγοί, προσβλέποντες στὸ πρόσκαιρο κέρδος, καταστρατήγησαν τὰ συμφωνηθέντα καὶ ἀγόραζαν πατατόσπορο, ἀκόμα καὶ σὲ μαύρη ἀγορά, ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς τῆς Κύπρου, ἢ ἀκόμα πολυτεμάχιζαν τὸν πατατόσπορο σὲ τρόπο πὺ νὰ φυτεύουν μεγαλύτερες ἐκτάσεις με ἄμεση συνέπεια τὴν αὐξηση τοῦ ρυθμοῦ ὑπεράντλησης.

Ἀπὸ ὅσα ἔχω ἀναφέρει προκύπτει ὅτι ἡ Κυβέρνηση μετῆλθε κάθε λογικὸ μέτρο ὄχι μόνον γιὰ νὰ ἐνημερώνει τοὺς ἄμεσα ἐνδιαφερόμενους γιὰ τοὺς κινδύνους ὀλοκληρωτικῆς ἐξαντλήσεως τῶν ὑδατικῶν πόρων τῶν περιοχῶν Κοκκινοχωριῶν ἀλλὰ ταυτόχρονα ἐφάρμοσε καὶ κάθε δυνατὸ μέτρο γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς παραγωγοὺς νὰ προστατεύσουν τὰ ὑδατικά ἀποθέματα.

Παρ' ὅλα τὰ μέτρα πὺ λήφθηκαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, τὸ μόνον πὺ ἐπιτεύχθηκε ἦταν ὅτι ὀλόκληρη σχεδὸν ἡ έκταση τῶν Κοκκινοχωριῶν καλύφθηκε με βελτιωμένα συστήματα ἀρδεύσεως, διότι αὐτὰ ἀποδείχτηκαν οἰκονομικὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἐργατικῶν. Παρ' ὅλα τὰ συγκεκριμένα μέτρα καὶ τὶς ἐκκλήσεις τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐπιδείχθηκε ἡ ἐνδεδειγμένη κατανόηση καὶ συνεργασία ἀπὸ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἡ κατάσταση ἐξελίχθηκε σὲ χειρότερη, γιὰ τὴν μὲ τὶς συνεχῶς αὐξανόμενες παράνομες γεωτρήσεις καὶ τὴν ἐπεκτεινόμενη καλλιέργεια, ἡ ἀρδευόμενη έκταση στὴν περιοχή Κοκκινοχωριῶν ὅπως ἔχω ἀναφέρει καὶ προηγουμένως, ἀπὸ 25,000 σκάλες πρὶν ἀπὸ τὸ 1960 ἔφθασε σήμερα στὶς 58,000 σκάλες περίπου καὶ ἡ ἐτήσια ἀντληση ἀπὸ 20 ἑκατ. κυβ. μέτρα νεροῦ τὸ 1960, σήμερα νὰ εἶναι γύρω στὰ 30 ἑκατ. κυβ. μέτρα νεροῦ.

Ἐν ὄψει τῆς καταστάσεως τὰ μόνον δυνατὰ μέτρα γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ἦταν ὁ περιορισμὸς τῆς ὑπεράντλησης καὶ ἡ μεταφορὰ νεροῦ ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς. Ὑπῆρχαν βέβαια περιοχὲς με πλεονάσματα νεροῦ. Ἦταν ὁμως ὀρθὸ καὶ λογικὸ, κάθε Σχέδιο πὺ θὰ προωθεῖτο νὰ ἐλάμβανε πρόνοια τὴν ὁμοιόμορφη περιφερειακὴ ἀνάπτυξη. Ἐπρεπε νὰ μελετηθοῦν προσεκτικὰ οἱ ἀνάγκες τῶν περιοχῶν ἀπὸ ὅπου θὰ μεταφέρετο νερὸ ὅπως γιὰ παράδειγμα οἱ περιοχὲς Λεμεσοῦ καὶ Πάφου καὶ νὰ ἱκανοποιηθοῦν ἐκεῖνες οἱ ἀνάγκες πρῶτα, πρὶν καταρτισθοῦν προγράμματα μεταφορᾶς τοῦ νεροῦ. Οἱ πηγὲς νεροῦ ἔπρεπε νὰ ἦταν, σὲ ἀπόδοση, ἀνάλογες πρὸς τὸ ἔργο πὺ θὰ ἔπρεπε νὰ προσφέρει βιώσιμες, βάσιμες καὶ θετικὲς λύσεις. Τέτοια δεδομένα μόνον τὸ Σχέδιο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ πρόσφερε με τὸ ὅποιο θὰ ἀξιοποιούνταν τὰ περισσεύματα τοῦ νεροῦ ἀπὸ τοὺς μεγάλους ποταμοὺς τῶν ἐπαρχιῶν Πάφου καὶ Λεμεσοῦ. Στὴν πρώτη του ἐκθεση πὺ ετοίμασε τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων τὸ 1970 σχετικὰ με τὴν ἔλλειψη νεροῦ στὶς ὑπὸ συζήτηση περιοχὲς διαπιστώθηκε ἡ δυνατότητα ἀξιοποιήσεως τοῦ Σχεδίου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ.

Ἐντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ἐντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς,

Ὁ Νότιος Ἀγωγὸς εἶναι ἓνα τεράστιο ἔργο, ὄχι μόνον με Κυπριακὰ δεδομένα ἀλλὰ καὶ με διεθνῆ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου, τὸ ἴδιο ἔργο εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ πολὺ πολὺπλοκο καὶ χρειάζεται μεγάλο ἀριθμὸ διαφόρων ειδικοτήτων γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ καλύψουν προβλήματα ὑδρολογίας, ὑδρογεωλογίας, γεωλογίας,

γεωτεχνικής, γεωπονικής, μηχανικής, οικονομολογίας, προγραμματισμού και αρκετά άλλα. "Όλο αυτό το ειδικευμένο και πεπειραμένο και επαναλαμβανόμενο πεπειραμένο προσωπικό δεν υπήρχε στην Κύπρο. 'Επί πλέον, για ένα τέτοιο έργο επιβάλλετο ξένη τεχνική βοήθεια για χάραξη συγκεκριμένης πορείας του έργου, ώστε να είναι δυνατή η χρηματοδότηση από ξένους 'Οργανισμούς—Κράτη, έφ' όσον η Κύπρος τότε ούτε έτοιμη ήταν για τέτοια έργα ούτε και κατάλληλο έμπειρο προσωπικό για την εκτέλεση αυτών των έργων διέθετε. 'Αξίζει να σημειωθεί ότι ο πυρήνας της ομάδας των έμπειρογνωμόνων που ανάλαβε τη μελέτη αυτή αποτελείται από 30 έπιστήμονες ξένους και Κυπρίους των ειδικοτήτων που έχουμε αναφέρει, και οι όποιοι πλαισιώνονται από πολυάριθμο τεχνικό προσωπικό Κυπρίων. "Ένα τέτοιο έργο δεν θα μπορούσε να ξεκινήσει μεμονωμένα και χωρίς έμπεριστατωμένο προγραμματισμό για εύνοήτους λόγους.

'Η Κυβέρνηση αναζήτησε προς διάφορες κατευθύνσεις την αναγκαία τεχνική βοήθεια. Τελικά οι προσπάθειες καρποφόρησαν με το Βρετανικό 'Υπουργείο 'Υπερποντίου 'Αναπτύξεως με το όποιο κατά το 1972 άρχισαν έντονες επαφές, οι όποιες λόγω της φύσεως του έργου, προϋπόθεταν αρκετές ανταλλαγές απόψεων. Τόν 'Ιούλιο του 1974 επρόκειτο να γίνει η τελική διευθέτηση περί τεχνικής βοήθειας. Και εκεί που όλα προχωρούσαν ομαλά για τη ρύθμιση του θέματος της Τεχνικής βοήθειας μεσολάβησαν τα θλιβερά γεγονότα του 'Ιουλίου 1974, που προκάλεσαν προσφυγιά σε χιλιάδες κατοίκους, στέρηση και πείνα, νεκρούς και άγνοομένους, άβεβαιότητα και χάος στον τόπο. 'Ηταν επόμενο και οι συμφωνίες που διαπραγματεύετο τότε η Κύπρος να κλονιστούν, ακόμα και να ανασταλούν. Πέραν τούτου, οι υποχρεώσεις του Κράτους απέναντι του λαού διαφοροποιήθηκαν σε σειρά προτεραιότητας. Είναι σε όλους γνωστό ότι η Κυβέρνηση είχε τότε να αντιμετωπίσει άμεσα προβλήματα επιβίωσης όπως ήταν η βοήθεια και προσωρινή στέγαση των προσφύγων και η επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας από το τεράστιο πλήγμα που υπέστη από την Τουρκική Εισβολή και κατοχή.

Παρά ταύτα, το Κράτος, μέσα από ένα πολύ μελετημένο και συγκεκριμένο προγραμματισμό των ευθυνών του, επαναδραστηριοποίησε κάθε διαδικασία προς την πλευρά του Βρετανικού 'Υπουργείου 'Υπερποντίου 'Αναπτύξεως έτσι που τελικά επαναλήφθηκαν οι διαπραγματεύσεις και κατά το 1977 υπογράφηκε η συμφωνία τεχνικής βοήθειας και μερικής χρηματοδότησεως της τεχνοοικονομικής μελέτης.

'Η τεχνοοικονομική μελέτη λόγω της φύσεως του έργου έπρεπε, εκ των πραγμάτων να γίνει σε δυο φάσεις. 'Η πρώτη φάση περιλάμβανε τη συλλογή και αξιολόγηση των υδρολογικών, γεωλογικών, γεωργικών και άλλων στοιχείων και την ανάλυση ενός μεγάλου αριθμού εναλλακτικών λύσεων χρησιμοποιώντας ένα μαθηματικό πρότυπο που ετοιμάστηκε ειδικά για την ανάλυση του μεγάλου αριθμού εναλλακτικών λύσεων με τη χρήση ηλεκτρονικού διερευνητού. Το Μάιο του 1980 η Κυβέρνηση αφού μελέτησε όλα τα στη διάθεσή της στοιχεία επέλεξε τη λύση για την όποια άρχισε η λεπτομερής τεχνοοικονομική μελέτη, δηλ. η δεύτερη φάση του έργου που συνεχίζεται και αναμένεται να περατωθεί το πρώτο εξάμηνο του 1982. 'Η συνολική δαπάνη για τη μελέτη αυτή υπολογίζεται ότι θα είναι γύρω στο £1.5 εκ. λίρες, συμπεριλαμβανομένης και της δωρεάν παρεχομένης σημαντικής βοήθειας από τη Βρετανική Κυβέρνηση την όποια πάρα πολύ εκτιμούμε και για την όποια εκφράζω εύχαριστίες.

Για την όσο το δυνατό ταχύτερη αποπεράτωση της μελέτης έχουν ληφθεί όλα τα δυνατά και απαραίτητα μέτρα. Για πρώτη φορά, πριν ακόμα συμπληρωθεί η μελέτη σκοπιμότητας, γίνεται παράλληλα και η όριστική μελέτη και τα κατασκευαστικά σχέδια για το φράγμα του Κούρη ως και όρισμένου μέρους του άγωγού από ειδικούς Συμβούλους Μηχανικούς που προσλήφθηκαν για το σκοπό αυτό. Το μεγάλο πλεονέκτημα αυτής της διευθέτησης δηλαδή της παράλληλης προώθησης της μελέτης σκοπιμότητας με την όριστική μελέτη και τα κατασκευαστικά σχέδια είναι ότι άμέσως μετά τη συμπλήρωση της μελέτης σκοπιμότητας και την εξασφάλιση χρηματοδότησης θα μπορεί να αρχίσει ή εκτέλεση του έργου χωρίς καμμία καθυστέρηση. Έτσι επιταχύνεται η συμπλήρωση του έργου κατά 2 χρόνια, περίπου.

Το έργο του Νότιου Άγωγού στην τελική του μορφή θα περιλαμβάνει, όπως είναι γνωστό, την κατασκευή του μεγάλου φράγματος του Κούρη που θα έχει χωρητικότητα 120 εκατομμύρια κυβικά μέτρα, θα είναι δηλαδή περίπου 8 φορές μεγαλύτερο από το φράγμα Γερμασόγειας. Θα κατασκευαστεί επίσης σήραγγα έκτροπής, που θα εκτρέπει μέρος του νερού από τον ποταμό Διάριζο για να αποθηκευτεί στο φράγμα Κούρη.

Τα υπόλοιπα έργα που θα κατασκευαστούν είναι ο κλειστός άγωγος μήκους 108 περίπου χιλιομέτρων που θα εκτείνεται από το φράγμα Κούρη μέχρι το φράγμα Άχνας που θα είναι χωρητικότητας περίπου 6 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων, ενώ ενδιάμεσα, παρά το χωριό Πύργος Λεμεσού δυνατό να κατασκευαστεί ένα μικρό φράγμα χωρητικότητας γύρω στο 1 εκατομμύριο κυβικών μέτρων. Παράλληλα μελετάται ή εξεύρεση τρόπου για έναποθήκευση 9 περίπου επιπλέον εκατομμυρίων κυβικών μέτρων από τα περισσεύματα του ποταμού Γερμασόγειας.

Έκτος από τον κύριο άγωγό θα κατασκευαστούν άγωγοι για τη σύνδεσή του με τις ύδατοπρομήθειες των πόλεων και χωριών με τις σχετικές μονάδες επεξεργασίας του νερού και τα αναγκαία άντλιοστάσια. Τέλος σε όλες τις περιοχές που θα δοθεί νερό για άρδευση θα κατασκευασθούν δίκτυα διανομής.

Όπως ανάφερα και προηγουμένως η τεχνοοικονομική μελέτη του έργου καθώς και η όριστική μελέτη και τα κατασκευαστικά σχέδια του φράγματος Κούρη και τα απαιτούμενα από τη Διεθνή Τράπεζα σχέδια για μέρος του κυρίου άγωγού και των συστημάτων διακλαδώσεως θα ολοκληρωθούν μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1982. Η Διεθνής Τράπεζα παρακολουθεί όλα τα στάδια της μελέτης και προσφέρει πολύ χρήσιμες συμβουλές, κατά δε τη διάρκεια της μελέτης και κατασκευής του έργου οι Τεχνικές Υπηρεσίες της Τράπεζας, προς τις οποίες εκφράζω θερμές ευχαριστίες, θα αποτελούν πολύ σημαντική βοήθεια για την αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που θα παρουσιαστούν.

Μετά την αποπεράτωση της τελικής μελέτης και την εξασφάλιση της σχετικής χρηματοδότησης, θα αρχίσει η κατασκευή του έργου που προγραμματίζεται να συμπληρωθεί έξι περίπου χρόνια μετά την εξασφάλιση της χρηματοδότησης και την κατακύρωση των προσφορών. Όπως με πληροφόρησε ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών, η χρηματοδότηση είναι δυνατό να εξασφαλισθεί εγκαίρως.

Έντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Έντιμα Μέλη της Βουλής,

Άς μου επιτραπεί να επανατονίσω ότι το έργο του Νότιου Άγωγού του οποίου η δαπάνη εκτιμάται γύρω στα £120 εκ. με σημερινές τιμές είναι από κάθε

άποψη ένα έργο τεραστίων διαστάσεων για την Κύπρο που παρόμοιο δέν έχει αναληφθεί προηγουμένως και κατά συνέπεια απαιτεί πολύ προσεκτική και έμπειρατατωμένη μελέτη για να μπορέσει να αναληφεί σωστά και να αιτιολογηθεί οικονομικώς.

Βεβαιότατα η Κυβέρνηση έπείγεται και κάνει ότι είναι δυνατό ώστε το έργο να συμπληρωθεί το γρηγορότερο. 'Αλλά, έχοντας υπόψη όλες τις αναγκαίες διαδικασίες, η έναρξη των κατασκευών πρέπει να τοποθετηθεί στις αρχές του 1984 και η παροχή του νερού στις περιοχές που θα ώφεληθούν γύρω στο 1990. 'Η έκτροπή από τον ποταμό Διαρίζο θα κατασκευαστεί σε δεύτερη φάση έτσι που να συμπέσει με τις προϋπολογιζόμενες αύξήσεις στις ύδατοπρομήθειες των πόλεων. 'Η μέση ετήσια παροχή νερού από το Σύστημα του Νότιου 'Αγωγού θα είναι περίπου 70 εκ. κυβ. μέτρα και η τελική του διανομή θα είναι :—

Για ύδρευσεις πόλεων και χωριών, τουριστικές και βιομηχανικές ανάγκες 31 εκατομμύρια κυβικά μέτρα περίπου.

Για άρδευσεις 39 εκατομμύρια κυβ. μέτρα, περίπου από τα όποια θα δοθούν στην περιοχή Κιτίου γύρω στα 6 εκατομμύρια κυβ. μέτρα και στην περιοχή Κοκκινοχωριών γύρω στα 19 εκατομμύρια κυβ. μέτρα.

Ειδικά για τα Κοκκινοχώρια αναφέρω ότι τα χωριά που θα ώφεληθούν θα είναι : 'Ορμήθεια, Ξυλοφάγου, 'Αχνα, Αύγόρου, Φρέναρος, Λιοπέτρι, Σωτήρα, Δερύνεια, 'Αγ. Νάπα και Παραλίμνι.

Θέλω εδώ να τονίσω ότι επιβάλλεται να περιοριστεί η υπεράντληση γιατί τότε μόνο η περιοχή των Κοκκινοχωριών θα άνθξει μέχρι που να φθάσει εκεί το νερό του Νότιου 'Αγωγού. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί αν όλοι μας, Κυβέρνηση, Βουλή, 'Αγροτικές 'Οργανώσεις και οι ίδιοι οι 'Αγρότες συνεργαστούν για το σκοπό αυτό.

Συμπληρωματικά αναφέρω ότι με τα σημαντικά ύδατικά έργα του Νότιου 'Αγωγού, τής Πάφου, του Βασιλικού-Πεντάσχοινου, τής πόλεως Χρυσοχούς και άλλα παρόμοια ύδατικά έργα η διαχείριση των νερών θα γίνεται από ένα Κεντρικό Φορέα. Το σύστημα τούτο σταδιακά θα μάς βοηθήσει στην απόκτηση έμπειρίας για τη σωστή αντιμετώπιση τής εκμετάλλευσης όλων των ύδατινων πόρων τής Κύπρου.

'Εντιμε Κύριε Πρόεδρε,

'Εντιμα Μέλη τής Βουλής,

Τό ύδατικό πρόβλημα τής περιοχής των Κοκκινοχωριών και του Κιτίου αντιμετώπιίσθηκε πάντοτε με σοβαρότητα και ύπευθυνότητα. Και επαναλαμβάνω ότι δέν θα μπορούσε να μεταφερθεί οποιαδήποτε ποσότητα νερού από τις περιοχές Πάφου και Λεμεσού αν πρώτα δέν λαμβάνονταν υπόψη οι δικές τους ανάγκες σε νερό και δέν έκτελούντο στο μεταξύ τα μεγάλα έργα τής Πάφου και τα φράγματα Γερμασόγειας και Πολεμιδιών.

'Ασφαλώς μέσα στα χρονικά όρια που κινήθηκε η όλη διαδικασία, κάτω από τις γνωστές συνθήκες που επικρατούσαν στον τόπο κατά την περίοδο που αναφερόμαστε και μέσα από τις πολλαπλές εύθύνες και ύποχρεώσεις του Κράτους σε σειρά ίεραρχήσεως τους, πιστεύω ότι ουδεμία όλιγωρία επιδείχθηκε.

'Ομως, πρέπει να επανατονίσω ότι επιβάλλεται, με κάθε τρόπο να σταματήσει η υπεράντληση ώστε η περιοχή των Κοκκινοχωριών να επιβιώσει μέχρις ότου λειτουργήσει το νέο αυτό έργο. Είναι μια θυσία που επιβάλλεται εκ των

πραγμάτων. Τὴν κατανόηση αὐτῆς τῆς ἀνάγκης πρέπει νὰ νοιώσουμε ὅλοι καὶ ὅλοι μαζί, Κυβέρνηση, Βουλὴ, Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις καὶ Ἀγρότες νὰ συνεργαστοῦμε στὸν κοινὸ σκοπὸ, ὄχι μόνον τῆς ἐπιβίωσης ποὺ εἶναι ὁ πρῶτος στόχος ἀλλὰ τῆς εὐημερίας καὶ εὐτυχίας ὁλόκληρης τῆς περιοχῆς. Οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν Κοκκινόχωριῶν καὶ Κιτίου θὰ πρέπει νὰ συνεργαστοῦν στὴν κοινὴ προσπάθεια τῆς σημερινῆς θυσίας γιὰ περιορισμὸ τῆς ἀντλήσεως στὰ πλαίσια τοῦ ἐφικτοῦ μέχρις ὅτου μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ πραγματοποιηθεῖ ἡ ὑλοποίηση τοῦ μεγαλεπίβολου ἔργου τοῦ Σχεδίου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ καὶ μὲ τὶς ποσότητες νεροῦ ποὺ προβλέπει τὸ Σχέδιο ἐνισχυθοῦν οἱ περιοχὲς αὐτές. Διότι σκοπὸς μας δὲν εἶναι νὰ περιορίσουμε τὴν οἰκονομικὴ ἀνέλιξη τοῦ τόπου, ὅμως οἱ ὑδάτινοι πόροι τῆς Κύπρου πρέπει νὰ τονίσω, δὲν εἶναι ἀπεριόριστοι καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καλύψουν ὅλη τὴν γεωργικὰ ἐκμεταλλεύσιμη γῆ. Σκοπὸς μας εἶναι νὰ ἐνθαρρύνουμε καὶ προωθήσουμε κάθε παραγωγικὸ ἔργο, ποὺ μέσα ἀπὸ τὸ μόχθο καὶ τὸν ἰδρώτα τοῦ σκαπανέα τῆς γῆς θὰ ἀνδρώσει τὴν οἰκονομία, θὰ σταθεροποιήσῃ ἀκόμη περισσότερο τὴν Πολιτεία καὶ θὰ ἐμπεδώσῃ τὴν εὐτυχία καὶ εὐημερία τοῦ Λαοῦ τῆς Κύπρου.

Σ' αὐτὸ τὸν ἀγῶνα καὶ σ' αὐτὲς τὶς ἐπιδιώξεις του τὸ Κράτος ἀναμένει τὴν κατανόηση καὶ συμπαράσταση ὅλων.

Σὰς εὐχαριστῶ.

Σημειώσεις : Πρὸς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸν κ. Ἐζ. Παπαϊωάννου καὶ σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα ἐπανῆλθε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ μιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Παπαδημητρίου, ὁ κ. Γεωργίου καὶ ὁ κ. Κατσουνωτός.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, ἄξ. κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Νέα Βουλὴ ἀπὸ τὴ μέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς συζητᾶ τὸ ὕδατικὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου. Συζητᾶ ἡ Βουλὴ τόσο τὸ ὕδρευτικὸ ὅσο καὶ τὸ ἀρδευτικὸ. Καὶ σὲ τρεῖς συνεδρίες κάλυψε τὸ ὄξυ ὕδρευτικὸ πρόβλημα τῆς Λευκωσίας καὶ τῶρα συνεχίζει σὲ τρίτη κατὰ συνέχεια συνεδρία τὴ συζήτηση πάνω στὸ ὄξυ ὕδατικὸ πρόβλημα, τὸ Νότιο Ἀγῶγὸ, ἀλλὰ εἰδικὰ τὸ ὕδατικὸ πρόβλημα τῶν Κοκκινόχωριῶν καὶ Κιτίου. Καὶ στὸ πρῶτο θέμα ἀλλὰ καὶ στὸ δεύτερο, τοῦτο ποὺ συζητοῦμε σήμερα, τόσο οἱ εἰσηγητὲς ὅσο καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ὁμιλητὲς κατηγοροῦσαν τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴ μεγάλη εὐθύνη ποὺ ἔχει γιὰτὶ δὲν πῆρε ἔγκαιρα τὸ S.O.S. γιὰ νὰ λύσει τὸ πρόβλημα.

Ὅλοι οἱ ὁμιλητὲς ἀνάφεραν πῶς τὸ ὕδατικὸ πρόβλημα τόσο τῆς Λευκωσίας ὅσο καὶ αὐτὸ τῶν Κοκκινόχωριῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 1960—63. Καὶ ἐνῶ ὅλοι διαπιστώνουν ὅτι ὑπῆρχε αὐτὸ τὸ πρόβλημα, καὶ ἐνῶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀγορητὲς γνώριζαν καὶ ἦσαν σὲ θέση νὰ συμβάλουν στὴ λύση πρὶν ἀπὸ τόσα χρόνια, ἤρθαν σήμερα, μετὰ ποὺ συνέβηκαν τόσα τραγικὰ γεγονότα, γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση δὲν εὐθύνεται, νὰ τῆς τὰ φορτώσουν ὅλα.

Στὴν πρόκληση, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐπιθυμία τοῦ Σώματος νὰ ἐνημερωθεῖ ἡ Βουλὴ ἀπὸ τὴν ἐπίσημη πλευρὰ γιὰ τὸ τί ἔκαμε, τί κάμνει καὶ τί θὰ κάμει γιὰ τὰ προβλήματα αὐτά, ἀπάντησε ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς μὲ στοιχεῖα καὶ ἀριθμοὺς καὶ μὲ θέσεις ὑπεύθυνες καὶ ρεαλιστικὲς. Τὸ ἴδιο δὲ θὰ πράξει ὅπως δήλωσε καὶ γιὰ

τὸ ἄλλο θέμα, αὐτὸ ποὺ συζητοῦμε, δηλ. τὸ Νότιο ἀγωγὸ καὶ τὸ πρόβλημα τῶν Κοκκινοχωριῶν, ἂν ἡ Βουλὴ τὸ ζητήσῃ. Καὶ τὸ ζήτησε ἡ Βουλὴ. Καὶ ὁ ἔντιμος Ὑπουργός, παρουσιάστηκε γιὰ δευτέρη κατὰ συνέχεια φορὰ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς καὶ ἐνημέρωσε τὸ Σῶμα καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Κύριε Πρόεδρε,

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα γιὰτὶ καὶ μὲ αὐτὴ του τὴν ὁμιλία, τὴν πολὺ κατατοπιστικὴν, ἔβαλε τὰ πράγματα στὴ θέση τους ὁ ἔντιμος Ὑπουργός καὶ ἀπόδειξε μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀνάφερε ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν ὀλιγώρησε στὸ θέμα αὐτό.

Ἄν πῆρα τὸ λόγο, εἶναι γιὰ νὰ τοποθετηθῶ γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ ποὺ σχέση ἔχει μὲ τὸ Νότιο Ἀγωγό, γιὰτὶ ἀφορᾷ ἄμεσα τὴν Ἐπαρχία μας, καὶ γιὰτὶ θὰ πρέπει γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ νὰ ἀκουστῆ ἡ θέση τόσο ἡ δική μας ἀλλὰ καὶ ιδιαίτερα ἡ θέση αὐτῶν ποὺ ἐκπροσωποῦμε.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἄρχισε τὴν ἀγόρευσίν του μὲ τὸ S.O.S. Ἀρχισε μὲ τὸ σῆμα κινδύνου γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια. Καὶ εἶπε χαρακτηριστικὰ :

«Φέρετέ μας νερὸ γιὰτὶ καταστρεφόμεσθε». Καὶ συνέχισε «Δὲν εἶναι οὔτε πλαστό, οὔτε ὑπερβολικόν, οὔτε δημοκοπικόν αὐτὸ τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου τῶν 20 Κοκκινοχωριῶν καὶ τῆς περιοχῆς Κιτίου». Καὶ ἀνάλυσε ὁ ἔντιμος συνάδελφος γιὰτὶ εἶναι ὀξὺ τὸ πρόβλημα, ἐξήγησε γιὰτὶ πρέπει νὰ λυθεῖ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση τὸ πρόβλημα, καὶ κατάληξε ὅτι σὲ ὅλα φταίει ἡ Κυβέρνηση γιὰτὶ δὲν τὸ εἶδε καὶ δὲν τὸ ἔλυσε ἀφοῦ εἶναι ἀπὸ τὸ 1963 ποὺ τὸ ἔθεσαν μέσα στὴ Βουλὴ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἀριστερᾶς.

Δὲν ἐπέριψε ὁμως καμμιά εὐθύνη οὔτε γιὰ τὴ συνεχιζόμενη ὑπεράντληση, οὔτε γιὰ τὶς παράνομες διατρήσεις, οὔτε γιὰ τὸν ὄργανισμό τῆς Βιομηχανικῆς καὶ Τουριστικῆς ἀνάπτυξης. Ἐχει τώρα 20 ὀλόκληρα χρόνια ποὺ ἐκπέμπεται τὸ S.O.S. γιὰ ἀλμύρισμα καὶ στέρεψη τῶν διατρήσεων καὶ ὑπόγειων νερῶν τῆς περιοχῆς καὶ ἀπὸ 20ετίας συνεχίζεται ἡ ὑπεράντληση, ἡ παρανομία, ὁ ὄργανισμός ἔργων καὶ παρόλα αὐτὰ τὸ νερὸ ὑπάρχει. Καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει, καὶ ἂν λιγοστεύει ἢ καὶ ἂν λιγοστεύει δὲν ἔχει σημασία, ἐμεῖς θὰ ἀναπτυσσόμαστε καὶ ἐσεῖς ἡ Κυβέρνηση, εἴσαστε ὑπόχρεοι νὰ μᾶς φέρετε νερὸ !

Πῶς ὁμως κ. Πρόεδρε καὶ κ. Συνάδελφοι, νὰ ἐρμηνεύσομε τὸ S.O.S. τῆς ἄλλης πλευρᾶς τῆς Κύπρου, αὐτῆς ποὺ λέγεται Πάφος, ποὺ ἐκπέμπει αὐτὸ τὸ σῆμα κινδύνου ἀπὸ τὸ 1960 καὶ κανένας δὲν τὴν ἀκούει καὶ κανένας δὲν τῆς δίδει σημασία ; Οὔτε καὶ τὴν ὑπολογίζει ; Μὲ ποιά δικαιολογία νὰ ἔχομε τὴν ἀπαίτηση νὰ φέρομε νερὸ ἀπὸ ἑκατοντάδες μίλια μακριὰ γιὰ νὰ σώσομε μιὰ περιοχὴ, καὶ νὰ ἀφήνομε τὴν περιοχὴ ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ παίρνομε τὸ νερὸ νὰ καταστρέφεται, νὰ ἐρημώνεται γιὰτὶ ἔτσι τὸ θέλει ἡ Α ἢ Β περιοχὴ ; Ποιὰ θὰ ἦταν ἡ θέση τῆς περιοχῆς τῶν Κοκκινοχωριῶν ἂν βρισκόταν στὴ θέση τῆς Πάφου, καὶ ἡ Πάφος στὴ θέση τῶν Κοκκινοχωριῶν ; Ἀσφαλῶς δὲν θὰ τολμοῦσαν οἱ Παφίτες οὔτε νὰ σκεφτοῦν ἓνα τέτοιο πρᾶγμα γιὰτὶ θὰ ἤξευραν τί τοὺς περίμενε. Εἶναι σωστό, κ. Πρόεδρε, ὁ καθένας νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὸν τόπο του, νὰ φροντίζει γιὰ τὴν περιοχὴ του, νὰ φροντίζει γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ εὐημερία τοῦ τόπου του, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ προσπάθεια καὶ αὐτὸς ὁ ἀγώνας νὰ εἶναι γιὰ τὸ σύνολο. Δὲν εἶναι οὔτε δίκαιο οὔτε λογικὸ νὰ ἐργάζονται ὄλοι γιὰ ἓνα καὶ ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἑαυτό του. Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ δὲν θέλω νὰ δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι εἴμαστε ἐναντίον τῆς ἀναπτύξεως τῶν Κοκκινοχωριῶν. Ὅχι, κύριε Πρόεδρε, τὰ Κοκκινοχώρια καὶ ὅλη ἡ γύρω περιοχὴ πρέπει νὰ ζήσουν, πρέπει νὰ διατηρηθοῦν καὶ πρέπει νὰ ἀξιοποιηθοῦν γιὰ πολλοὺς καὶ διάφορους λόγους, ἀλλὰ κυρίως γιὰ λόγους ἐθνικοὺς.

Είναι γεγονός, κύριε Πρόεδρε ότι το ύδατικό πρόβλημα μετά το έθνικό είναι το δεύτερο στη σειρά που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Θα έπρεπε από την ημέρα της ανακηρύξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας να ακολουθηθεί η πολιτική με στόχο «ούτε σταγόνα νερού στην θάλασσα». Γιατί η Κύπρος σαν ένα μικρό νησί που μαστίζεται συχνά από άνομβρίες, δεν θα έπρεπε να καθυστερήσει στην αξιοποίηση όλων των υδάτινων πόρων της. Δεν παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι έγιναν πάρα πολλά έργα στον τομέα αυτό. Όμως αν γινόντουσαν με καλύτερο προγραμματισμό και με ταχύτερη μελέτη και σχεδίαση και λήψη αποφάσεων ίσως να βρισκόμαστε σε πολύ καλύτερη θέση από ό,τι είμαστε τώρα.

Αλλά δυστυχώς οι διάφορες καταστάσεις, οι ύπονομεύσεις, οι αντιπολιτευτικές διαθέσεις, οι στόχοι διαλύσεως του κράτους με τα πραξικοπήματα και τα επακόλουθά τους, και γενικά η πολιτική και οικονομική κατάσταση των τελευταίων χρόνων μάς έφεραν σ' αυτά τα άρνητικά αποτελέσματα ώστε να αντιμετωπίσουμε σήμερα ένα καινούριο ύδατικό πρόβλημα σ' ολόκληρο το νησί. Και αντί να έρθουμε να αντικρύσουμε το πρόβλημα στην ουσία του, και με συγκεκριμένες εισηγήσεις να βοηθήσουμε την Κυβέρνηση και όλους τους αρμοδίους πώς να λύσουμε το πρόβλημα, ήρθαμε να κατηγορήσουμε την Κυβέρνηση, γιατί έπρεπε και πρέπει να πάρουμε κομματικά όφελγη. Η θέση μας είναι ότι η Κυβέρνηση δεν ευθύνεται στο βαθμό που της καταλογίζουν για την καθυστέρηση της εκτέλεσης των έργων αυτών.

Αν πρέπει κάπου να καταλογίσουμε ευθύνες είναι σ' αυτούς που έντεχνα κωλυσιεργούν στην εκτέλεση των αποφάσεων.

Αν έχει μια περιοχή και μια Έπαρχία που πρέπει να παραπονεΐται και να φωνάζει για καθυστέρηση και έγκατάλειψη είναι η Πάφος. Λέγομε ότι είναι η Πάφος και αυτό το πιστεύομε και το έννοοϋμε γιατί τουλάχιστον από 11ετίας ζοϋμε αυτό το πρόβλημα και το βλέπομε να εφαρμόζεται στην πράξη. Δηλαδή βλέπομε να εφαρμόζεται στην πράξη η κωλυσιεργία, η αναβλητικότητα, η διστακτικότητα, η παραπλάνηση, και η όλη άρνητική στάση και διάθεση των ύπευθύνων να προωθήσουν τα διάφορα έργα που προγραμματίζονται και αποφασίζονται να γίνουν στην Έπαρχία μας. Ίσως μερικοί να ζητήσουν να μάς διαψεύσουν με το επίχειρημα πώς γίνονται πολλά έργα στην Πάφο στο ύδατικό θέμα. Η άπάντηση είναι, ναι. Γίνονται. Αλλά γίνονται τώρα, που λόγω της εισβολής και κατοχής δεν υπάρχουν άλλοϋ οι περιοχές για παρόμοια έργα. Και ένω οι έμπειρογνώμονες εισηγοϋντο, αν θα γίνουν μεγάλα ύδατικά έργα, να γίνουν μόνο στην Πάφο, που υπάρχουν οι προϋποθέσεις, και ένω η Διεθνής Τράπεζα μόνο για την Πάφο έδιδε τη συγκατάθεσή της για σύναψη δανείου για τέτοια έργα, και ένω ήσαν όλα έτοιμα και σχέδια κ.τ.λ., παρόλα αυτά δεν θα έγινοντο στην Πάφο τα έργα αλλά κάπου άλλοϋ.

Και τώρα ακόμα παρατηρείται άδικαιολόγητη καθυστέρηση, και αναβλητικότητα. Γιατί έτσι θέλησαν και έτσι αποφάσισαν οι όποιοιδήποτε, ότι πρέπει να όδηγηθοϋν προς άλλες κατευθύνσεις και άλλες περιοχές.

Εκείνο που πρέπει να γίνει σωστά, κ. Πρόεδρε, κι' αυτό πρέπει να το έννοήσουν όλοι, είναι τοϋτο. Είμαστε έναντίον της άδικης και άνισης μεταχείρισης. Η Πάφος από της ανακηρύξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας άδικείται κατάφωρα σε όλους τους τομείς. Τη μεγαλύτερη μερίδα του κρατικού προϋπολογισμού την έπαιρναν και έξακολουθοϋν να την παίρνουν πάντοτε οι δυνατοί.

Η μόνη Έπαρχία που έπρεπε να αναπτυχθεί από πάσης πλευράς και που η ανάπτυξή της θα συνέβαλλε σε μεγάλο βαθμό στο γενικό συμφέρον του τόπου ήταν

και είναι ή Πάφος. Γιατί συγκεντρώνει όλες εκείνες τες προϋποθέσεις για οποιαδήποτε ανάπτυξη. Μπορούσε και μπορεί να γίνει οποιαδήποτε επένδυση τόσο στον τομέα της γεωργίας και κτηνοτροφίας, όσο και στον τομέα της βιομηχανίας και τουρισμού. Η Πάφος έχει προικιστεί με όλα τα αγαθά της φύσης. Συγκεντρώνει τον ήλιο και τον καθαρό αέρα, τη θάλασσα και το βουνό, τη γη και το νερό, και προπαντός το ωραίο κλίμα, την ήσυχία και τη φιλοξενία. Παρόλα όμως αυτά τα ευεργετικά στοιχεία, έν τούτοις δέν επιτράπηκε μέχρι σήμερα ή ανάπτυξη της. Γιατί άπλούστατα μερικοί ήθελαν και έξακολουθούν να θέλουν τους Παφίτες εργάτες και δούλους των άλλων περιοχών και άλλων Έπαρχιών.

Είναι γνωστοί οί άγώνες των Παφίων για κατασκευή διαφόρων έργων υποδομής, και είναι γνωστή στους πλείστους ή αντίδραση των ίθυονόντων.

Είναι σε μερικούς από έδώ μέσα γνωστή ή θετική θέση των έμπειρογνωμόνων και της Διεθνούς Τράπεζας για κατασκευή ύδατικών έργων στην Πάφο, αλλά και πάρα πολύ γνωστή σ' αυτούς ή άρνητική θέση των κρατούντων για τέτοια έργα στην Πάφο.

Γίνεται τό μεγάλο ύδατικό έργο της Πάφου στο ένδιάμεσο των τριών μεγάλων ποταμών, των πιό πλούσιων ποταμών σε συκέντρωση νερού. Γίνεται στο ένδιάμεσο των ποταμών Δικιάρζου και Ξεροποτάμου και παραπλεύρως εκείνου της Έξουσας. Και στους τρεις αυτούς ποταμούς έχουν γίνει 26 διατρήσεις από τις οποίες θα ένισχύεται σε μεγάλο βαθμό τό φράγμα. Κατά μήκος των τριών αυτών ποταμών κατοικούν πέραν των 50 κοινοτήτων με άρκετά καλή και εύφορη γη. Και επανειλημμένα αυτοί οί κάτοικοι ζητούν επίμονα να τους δώσουν νερό για να αξιοποιήσουν τη γη τους.

Τό νερό περνά δίπλα από τα σπίτια και τις περιουσίες τους και δέν τους δίδουν γιατί είναι για τις ανάγκες του μεγάλου ύδατικού έργου. Πιό συγκεκριμένη και χαρακτηριστική περίπτωση είναι αυτή των Κουκλιών, Νικόκλειας, Αναρίτας και Τιμης, περίπτωση που την αναφέραμε πολλές φορές από του Βήματος τούτου. Και οί 4 αυτές κοινότητες βρίσκονται μεταξύ των δύο ποταμών Δικιάρζου και Ξερού. Τό νερό περνά από δίπλα τους. Και έχουν άρκετες χιλιάδες σκάλες γης που είναι ξηρικές. Ζητούν να τους συμπεριλάβουν και αυτούς, στις περιοχές που θα άρδεύονται από τό φράγμα και τους άρνούται επίμονα με τη δικαιολογία πως δέν άρκει τό νερό για τις ανάγκες του έργου, και πως φέρει ένσταση ή Διεθνής Τράπεζα που δανειοδοτεί τό έργο. Ζητούν να τους παραχωρηθεί κάποια διάτρηση αλλά πάλιν ή άπάντηση είναι ή ίδια. Τό χώνεψαν οί δυστυχισμένοι αυτοί ιδιοκτήτες της γης. Άλλά πάντοτε πικραμένοι μάς λέγουν, «είναι λογικό είναι δίκαιο, είναι άνθρωπιστικό, είναι ίση μεταχείριση, να έχουμε τό νερό δίπλα μας και να μη μάς επιτρέπεται να ποτίσουμε τη γη μας και να μάς τό παίρνετε για να ποτίσετε άλλη γη 10—15 και 20 μίλια πιό μακριά ;»

Άλλη περίπτωση. Στην περιοχή της Άρμίνους, Πραιτωρίου, Κεδάρων, από χρόνια γίνονται ύδρομετρήσεις στον ποταμό Δικιάρζο και μελέτες για κατασκευή φράγματος στην περιοχή. Για 15 χρόνια έκαμναν τις μελέτες και μετρήσεις για τη ροή του νερού. Και μέχρι τελευταίως άκόμα, τους έλεγαν πως θα κάμουν φράγμα στην περιοχή τους. Και τώρα άκούουν και μανθάνουν πως τό νερό αυτό θα διοχτευθεί στο Νότιο Άγωγό για να πάει σε άλλες περιοχές. Και με τό δίκαιό τους διερωτούνται και λέγουν «Μά για μάς δέν φτάνει τό νερό γιατί προορίζεται για τις ανάγκες του μεγάλου έργου. Για μάς φέρνει ένσταση ή Διεθνής Τράπεζα. Πώς συμβαίνει για μάς να μη έχει νερό και για άλλες περιοχές

νά έχει ; Μήπως ἐμεῖς εἴμαστε δευτέρας ποιότητας πολίτες ; Γιατί αὐτὴ ἡ δυσμενὴς διάκριση, καὶ ἄδικη μεταχείριση ;» Καὶ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ τίθεται καὶ σὲ μᾶς καὶ ἐρωτοῦμε γιατί αὐτὴ ἡ πρόκληση καὶ παραπλάνηση τοῦ λαοῦ τῆς Πάφου ; Κύριε Πρόεδρε, ὑποχρεωθήκαμε νὰ ἀναφερθοῦμε σ' αὐτὰ τὰ γεγονότα γιὰ νὰ ἀποδείξομε τὴν ἄδικη μεταχείριση, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ πειθοῦν οἱ πάντες ὅτι ἡ ὑπερφίαλη πολιτικὴ ὀρισμένων καὶ ὁ ἐτσιθελισμὸς εἶναι ἐφαρμοσίμα ἀκόμα σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Ἡ θέση μας, κ. Πρόεδρε, εἶναι τούτη. Νερὸ ὑπάρχει ἄφθονο. Νερὸ ὑπάρχει νὰ ποτιστεῖ ὁλόκληρη ἡ Κύπρος. Ἡ παράκληση, ἡ ἐπιθυμία, καὶ ἂν μπορῶ νὰ μεταχειριστῶ τὴ λέξη, ἡ ἀπαίτηση» τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς τῆς ἐπαρχίας μας ποὺ ἀναφέρεται εἶναι νὰ δοθεῖ καὶ σ' αὐτοὺς νερὸ νὰ ποτίσουν τὴ γῆ τους ποὺ εἶναι κατὰξερη, θέλουν καὶ αὐτοί, κ. Πρόεδρε, νὰ ζήσουν, ὅπως ὅλος ὁ πληθυσμὸς τῆς Κύπρου, καὶ τὸ περίσσευμα νὰ τὸ πάρουν ὅπου θέλουν, ὅπου χρειάζεται, ὅπου πρέπει. Δὲν εἴμαστε ἐναντίον τῶν Κοκκινοχωριῶν ἢ ὁποιασδήποτε ἄλλης περιοχῆς. Εἴμαστε μόνο ὑπὲρ τοῦ νὰ ζήσομε κι' ἐμεῖς. Δὲν νομίζομε πῶς θὰ αἰσθάνονται εὐτυχεῖς οἱ περιοχὲς τῶν Κοκκινοχωριῶν νὰ βλέπουν τοὺς συνανθρώπους τους νὰ δυστυχοῦν, νὰ πένονται, γιὰ νὰ εἶναι ἐκεῖνοι εὐτυχεῖς καὶ εὐποροί. Γιατί ἂν ἔτσι εἶναι τὰ πράγματα τότε θὰ ἀγωνιστοῦμε γιὰ τὴ δικαίωση πρῶτα τοῦ δικοῦ μας τόπου, τῆς δικῆς μας γῆς καὶ μετὰ ὁποιασδήποτε ἄλλης.

Καὶ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος θὰ ἔπρεπε τὸ S.O.S. νὰ τὸ στείλει γιὰ σωτηρία πρῶτα τῆς Πάφου ποὺ τόσα χρόνια ἀδικεῖται καὶ ὕστερα γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες περιοχές.

Ἐφόσον ὁμως ἔτσι τοπικιστικὰ παρουσιάζονται τὰ πράγματα, τότε ἐμεῖς ἀπαντοῦμε. Naί, νὰ δοθεῖ νερὸ στὰ Κοκκινοχώρια. Naί, ἐπιβάλλεται νὰ ζήσουν τὰ Κοκκινοχώρια καὶ ὅλες οἱ ἄλλες περιοχὲς ποὺ ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη νεροῦ. Ἀλλὰ πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ δοθεῖ σ' αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἀνήκει, σ' αὐτοὺς ποὺ τὸ ἔχουν δίπλα στὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους, καὶ μετὰ ὁπουδήποτε ἄλλου.

Προτεραιότητα αὐτὴ τὴ στιγμή ἔχει καὶ ἡ Πάφος καὶ μετὰ ὁποιοδήποτε ἄλλοι. Γι' αὐτὸ νὰ τὸ ἔχουν ὑπόψη τους οἱ ἀρμόδιες ἀρχές, ὅτι ἂν δὲν δοθεῖ νερὸ στὶς περιοχὲς ποὺ βρίσκονται δίπλα στοὺς ποταμούς καὶ τὶς διατρήσεις δὲν θὰ ἐπιτρέψομε νὰ φύγει τὸ ἀγαθὸ τοῦτο ποὺ μᾶς χάρισε ἡ φύση ἀπὸ τὸν τόπο μας.

Προτοῦ τελειώσω, κύριε Πρόεδρε, θάθελα νὰ θίξω καὶ ἓνα ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Μιχαηλίδη.

Εἰσηγεῖται ὁ κ. Μιχαηλίδης τὴν ἴδρυση κεντρικοῦ φορέα Ἀρχῆς Ὑδάτων καὶ ἡ εἰσήγησή του ὑποστηρίζεται καὶ ἀπὸ ἄλλους ὁμιλητές. Εἶναι σὰν ἰδέα σωστή, ὁμως ἔχομε τὶς ἐπιφυλάξεις μας. Γιατί ἀπὸ πείρα τέτοιων παρόμοιων Ἀρχῶν πολὺ φοβούμαστε ὅτι ἐφαρμοζόμενη θὰ δημιουργήσει πολλὰ περισσότερα προβλήματα ἀπὸ ὅσα ὑπάρχουν. Γι' αὐτὸ ἂς μείνομε μὲ τὴ θέση ὅτι πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης πρέπει νὰ εἶναι, «οὔτε σταγόνα νεροῦ στὴ θάλασσα». Ἄν πετύχομε αὐτὸ τὸ στόχο τότε ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὸ νερὸ θὰ λυθοῦν καὶ θὰ αἰσθανόμαστε ὅλοι εὐτυχεῖς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γεωργίου, παρακαλῶ.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμὲ κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο χρονολογεῖται ἀπὸ πολὺ παλιὰ ὀρθὰ χαρακτηριστῆκε σὰν τὸ ὑπ' ἀριθμὸ ἓνα—μετὰ τὸ ἐθνικὸ θέμα—πρόβλημα τῆς Κύπρου.

Τὴν ἐπαρχία Λάρνακας γενικὰ καὶ εἰδικότερα τὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινόχωριῶν τὴ μαστίζει ἀπὸ χρόνια τὸ σοβαρότατο ἀρδευτικὸ πρόβλημα.

Τὸ ἴδιο ἔντονα παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα καὶ στὴν περιοχὴ Κιτίου—'Αναφωτιάς.

Ἡ περιοχὴ τῶν Κοκκινόχωριῶν εἶναι μιὰ καθαρὰ γεωργικὴ περιοχὴ. Μιὰ περιοχὴ πολὺ παραγωγικὴ στὸν τομέα τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου πατατῶν, πρώτων λαχανικῶν καὶ ἐσπεριδοειδῶν. Εἶναι τὰ Κοκκινόχωρια ὁ μεγαλύτερος αἰμοδότης τῆς Κυπριακῆς Οἰκονομίας, ἀφοῦ προσφέρουν στὴν οἰκονομία μας μὲ τὴν παραγωγή τους πᾶνω ἀπὸ 25 ἐκ. λίρες τὸ χρόνο.

Μετὰ τὸ 1974 καὶ τὴν κατοχὴ τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γεωργικῆς μας γῆς ἀπὸ τὸν εἰσβολέα, ἡ σημασία τῶν Κοκκινόχωριῶν γιὰ τὴν οἰκονομία μας καὶ γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας ἐγίνε ἀκόμα μεγαλύτερη.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ Κυβέρνηση οὔτε πρὶν οὔτε καὶ μετὰ τὸ 1974 δὲν ἐπέδειξε τὸ ἀπαιτούμενο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ διατήρηση τῆς παραγωγικότητος τῆς περιοχῆς, πολὺ δὲ περισσότερο δὲν ἐπέδειξε κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἐπέκταση καὶ αὔξηση αὐτῆς τῆς παραγωγικότητος.

Οἱ γεωργοὶ τῆς περιοχῆς μὲ ὀδυνηρὰς γιὰ τὴ τσέπη τους δαπάνες καὶ μὲ πολλὰς φιλότιμες προσπάθειες ἐπέτυχαν νὰ ἐφαρμόσουν τίς πιὸ τέλειες καὶ μοντέρνες μεθόδους ἀρδεύσεως γιὰ νὰ μειώσουν εἰς τὸ ἐλάχιστο τὴν σπατάλη νεροῦ, ἐνῶ ταυτόχρονα ἔκρουαν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου εἰς τοὺς ἀρμολογίους καὶ ζητοῦσαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ἔργα γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς.

Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνηση ἀδιαφόρησε καὶ ἐγκατέλειψε τοὺς καλλιεργητὰς τῆς περιοχῆς στὴ μοίρα τους, μέχρι ποῦ τὸ πρόβλημα οἰκονομικῶς σὲ τέτοιο βαθμὸ ποῦ ἡ κραυγὴ ἀπογνώσεως τῶν γεωργῶν ζύπνησε τοὺς Κυβερνῶντες ἀπὸ τὸ λήθαργο τῆς ἀδιαφορίας τους γιὰ νὰ μελετήσουν καὶ νὰ προγραμματίσουν τρόπους θεραπείας τοῦ κακοῦ.

Παρόλο ποῦ οἱ πρῶτες συσκέψεις γιὰ μελέτη τοῦ προβλήματος ἐγίναν τὸ 1978, ἐν τούτοις ἀπόφαση γιὰ μελέτη θεραπευτικῶν μέτρων ἐλήφθη μόλις τὸ 1977, δηλαδὴ μετὰ ἀπὸ ἀσκοπη καθυστέρηση χρόνων.

Ποιά ὅμως εἶναι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς καθυστέρησης;

Τὴν περίοδο 1968—69 τὰ ὑδροφόρα στρώματα τῶν δύο περιοχῶν ἀπέδιδαν 32 ἐκ. τόνους νεροῦ τὸ χρόνο καὶ εἶχαν ἱκανότητα ἀρδεύσεως 65 χιλιάδες σκάλες περίπου.

Τὴν περίοδο 1978—79, δηλαδὴ 10 χρόνια μετὰ, ἡ ἱκανότητα αὐτὴ μειώθηκε στὶς 54 χιλιάδες σκάλες, παρ' ὅλα τὰ προληπτικὰ μέτρα ποῦ ἔλαβαν οἱ γεωργοὶ πρὸς ἀποφυγὴ τῆς σπατάλης νεροῦ.

Οἱ προβλέψεις τῶν εἰδικῶν εἶναι ὅτι σὲ 5—6 χρόνια ἡ ἀπόδοση τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς θὰ πέσει στὰ 9 ἕως 10 ἐκ. τόνους νεροῦ καὶ δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀρδεύουν περισσότερες ἀπὸ 18 χιλιάδες σκάλες. Πρᾶγμα ποῦ σημαίνει ὅτι σὲ ὀρισμένα χωριά ἡ μείωση αὐτὴ θὰ ἐπηρεάσῃ περισσότερο ἀπὸ τὸ 85% τῆς καλλιεργήσιμης γῆς.

Θὰ ἐπέλθῃ δηλαδὴ ἡ ὀριστικὴ καταστροφὴ τῆς περιοχῆς, γιὰ τὴν ὁποία εἶχε προειδοποιηθεῖ ἡ Κυβέρνηση πρὶν ἀπὸ 10 καὶ πλέον χρόνια. Καὶ ἡ καταστροφὴ θὰ μποροῦσε νὰ προληφθεῖ ἂν ὁ Νότιος Ἀγωγὸς προγραμματιζόταν νωρίτερα καὶ ἂν ἡ Κυβέρνηση προσέγγιζε τὸ πρόβλημα μὲ τὴν ἀπαιτούμενη σοβαρότητα καὶ τοῦ ἔδιδε τὴν προτεραιότητα ποῦ ἐπέβαλλαν οἱ συνθήκες.

Τὸ ἔργο μεταφορᾶς νεροῦ στὰ Κοκκινοχώρια γιὰ κάλυψη τῆς ἀνεπάρκειας καὶ γιὰ ἐμπλουτισμὸ τῶν ὑδάτινων πόρων τῆς περιοχῆς εἶναι ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἡ πιὸ σωστὴ λύση καὶ ἡ μόνη ἐλπίδα γιὰ τὴ σωτηρία τῶν καλλιεργητῶν.

Πότε ὁμως θὰ ὀλοκληρωθεῖ τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ ;

— Μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1980 ἡ Κυβέρνηση διακήρυττε ὅτι τὸ ἔργο θὰ τελειώσῃ τὸ 1987.

— Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας σὲ συνάντηση ποὺ εἶχε μὲ τοὺς ἐνδιαφερομένους, δήλωσε ὅτι γίνονται προσπάθειες γιὰ νὰ ἐπισπευθεῖ τὸ ἔργο κατὰ ἐνάμισι χρόνο μὲ τὸ συγχρονισμὸ τῶν ἐργασιῶν μελέτης βιωσιμότητας καὶ ἐπεξεργασίας λεπτομερειακῶν σχεδίων. Δηλαδή κατὰ τὸν κ. Κυπριανοῦ τὸ ἔργο θὰ μπορούσε νὰ τελειώσῃ στὰ μέσα τοῦ 1985 ἀντὶ τὸ 1987.

— Τίς ἐλπίδες ὁμως ποὺ ἔδωσε ὁ κ. Πρόεδρος τίς διάλυσε ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὁ ὁποῖος καὶ σήμερα δήλωσε ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ θὰ συμπληρωθεῖ περὶ τὸ 1990.

Καὶ ἀπὸ τίς ἐπίσημες αὐτὲς ἀντιφατικὲς θέσεις τῆς Κυβέρνησης γεννῶνται μερικὰ εὐλογα ἐρωτήματα :

1. Πῶς πρέπει νὰ ἐξηγηθεῖ τὸ γεγονός ὅτι μέσα σὲ λίγο χρόνο ἡ ἐλπιδοφόρα ὑπόσχεση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ ἐπίσπευση τοῦ ἔργου κατὰ 1 1/2 χρόνο μετατράπηκε σὲ ὀδυνηρὰ διαπίστωση τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας γιὰ καθυστέρηση 4 1/2 χρόνων ;

2. Ποιὸς εἶναι ὁ πιὸ καλὰ πληροφορημένος, ἢ μᾶλλον ποιὸς εἶναι ὁ περισσότερο ἀπληροφόρητος γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἔργου, ὁ κ. Πρόεδρος ἢ ὁ κ. Ὑπουργός ;

3. Νὰ ἐκλάβουμε ὅτι τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ τμήματα ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ Νότιο Ἀγωγὸ ἔδωσαν διαφορετικὲς ἐκτιμήσεις στὸν κ. Ὑπουργὸ ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ ἔδωσαν στὸν Πρόεδρο ;

Ἄν αὐτὸ πράγματι συμβαίνει τότε ἀβίαστα βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχει διοικητικὴ ἀκαταστασία καὶ ἐρασιτεχνισμὸς στὸν χειρισμὸ ἑνὸς πολὺ σοβαροῦ θέματος.

4. Μήπως μετὰ τὴ δήλωση τοῦ Προέδρου ἀναθεωρήθηκαν τὰ χρονοδιαγράμματα καὶ οἱ τεχνικοὶ ὑπολογισμοὶ καὶ προέκυψε ἡ καθυστέρηση ποὺ πρόβλεψε ὁ κ. Ὑπουργός ; Μὰ ἂν αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἂν τόσο σημαντικὲς ἀναθεωρήσεις τοῦ χρόνου ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου γίνονται μὲ τόση εὐκολία, τότε τὸ πρόβλημα γίνεται ἀνησυχητικὸ γιὰτὶ κανένας δὲν μᾶς πείθει ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξει καὶ ἄλλη ἀναθεώρηση καὶ ἄλλη καθυστέρηση.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Μὲ τὴν καθυστέρηση ποὺ παρατηρήθηκε καὶ παρατηρεῖται στὸν προγραμματισμὸ καὶ τὴν κατασκευὴ τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ συνεχιζόμενὴ ὑπεράντληση τῶν ὑδάτινων πόρων τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν ποὺ θὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ αὐτὸν θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα ποὺ τὰ νερὰ ἀλλοῦ θὰ ἐκλείψουν τελειῶς καὶ ἀλλοῦ θὰ ἀλμυρίσουν. Καὶ ἂν τὸ ἔργο δὲν προλάβῃ τὸ κακό, τότε ὁ Νότιος Ἀγωγός θὰ εἶναι δῶρο ἄδωρο.

Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν αὐξανόμενη κρισιμότητα τοῦ προβλήματος καὶ νὰ κάμῃ ὅτι εἶναι δυνατό γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῶν σχεδίων καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου. Ἡ ἐπίσπευση μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχει ἡ ἀναγκαία πολιτικὴ θέληση.

Δυστυχώς όμως υπάρχουν σοβαροί λόγοι που μάς κάμνουν να πιστεύουμε ότι υπάρχει Κυβερνητική όλιγωρία και αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

Θά αναφέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα :

53 εταιρείες ξένων εμπειρογνομόνων υπόβαλαν αιτήσεις πριν άρκετο χρόνο για να τους άνατεθεί ή εκπόνηση τών λεπτομερειακών σχεδίων για τó φράγμα τού Κούρη.

Άμέσως καταρτίστηκε από τήν Κυβέρνηση κατάλογος προκαταρκτικής επίλογής στον όποιο περιλαμβάνοντο 13 εταιρείες. Πέρασαν άδικαιολόγητα άρκετοι μήνες μέχρι να ληφθεί άπόφαση για τήν τελική επίλογή τής άναδόχου εταιρείας και μόνο πριν μερικές έβδομάδες δόθηκε ή δουλειά σέ Γαλλική Έταιρεία.

Ή καθυστέρηση στή λήψη άποφάσεως για τήν κατασκευή τών σχεδίων τού φράγματος τού Κούρη είναι όλοφάνερη περίπτωση όλιγωρίας και δέν δικαιολογείται με κανένα τρόπο.

Άν ή Κυβέρνηση προέβαινε έγκαιρα στήν επίλογή τής άναδόχου εταιρείας θά δημιουργούντο προϋποθέσεις για σημαντική έξοικονόμηση χρόνου, άφου μπορούσαν να γίνουν παράλληλα τμήματα από τις δυό προκαταρκτικές έργασίες δηλ. τής Μελέτης βιωσιμότητας τού Έργου και τών Τελικών Λεπτομερειακών Σχεδίων.

Άς έλπίσουμε ότι ή Κυβέρνηση θά άντιληφθεί σωστά τή σοβαρότητα τού προβλήματος και θά εκτιμήσει σοβαρά τή σημασία τού χρόνου άποπερατώσεως τού έργου για να ένεργήσει γρήγορα και άποφασιστικά για να μειώσει τους έπαπειλούμενους κινδύνους και να προλάβει τó κακό.

Άς μη έπαναληφθεί ή έγκληματική όλιγωρία τήν όποία ή Κυβέρνηση επέδειξε στήν περίπτωση τού έργου Βασιλικού—Πεντασχοίνου στήν όποία ένώ ή Μελέτη Σκοπιμότητας και Βιωσιμότητας συμπληρώθηκε από τó 1977, ή Κυβέρνηση με καθυστέρηση 4 χρόνων ύπόγραψε συμφωνία μόλις τήν 12η Φεβρουαρίου 1981 για τήν εκπόνηση τής όριστικής μελέτης τού έργου.

Άς δούμε, όμως, κύριοι συνάδελφοι, και μερικές άλλες πτυχές τού έργου τού Νότιου Άγωγού.

1. Είναι φανερό ότι για να φθάσει ó άγωγός από τόν Κούρη μέχρι τά Κοκκινοχώρια θά χρειασθεί να περάσει μέσα από πολλές ιδιωτικές περιουσίες. Και θά γίνουν άπαλλοτριώσεις. Πρέπει τó θέμα να προσεχθεί ιδιαίτερα. Πρέπει εκεί που υπάρχει ύπαλλακτική λύση να προτιμηθεί να περάσει ó άγωγός από χαλίτικη γή και να άποφύγει ή Κυβέρνηση να προβεί στή μέθοδο τής άρπαγής ιδιωτικής γής διά τής όδου τής άπαλλοτριώσεως.

Στις περιπτώσεις που τούτο δέν μπορεί να άποφευχθεί πρέπει έγκαιρα τó Κράτος να πληροφορήσει τους ιδιοκτήτες και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που θά άπαλλοτριωθεί καλλιεργήσιμη γή για να μην ύπάρξει πάλι τó φαινόμενο που οί γεωργοί θά άρχίσουν να μεγαλώνουν σήμερα δένδρα που θά τους άποδώσουν σέ 4—5 χρόνια και όταν θά έλθει ή ώρα τής καρποφορίας τó Κράτος να έλθει και να άπαλλοτριώσει τή γή τους. Γιατί σέ μιá τέτοια περίπτωση κανένα ποσό δέν θά μπορέσει να άποζημιώσει τήν πραγματική ζημία που θά ύποστούν οι καλλιεργητές.

2. Στήν περιοχή Άλαμινού φαίνεται ότι ύπάρχει στο άρχικό σχέδιο πρόβλεψη να γίνει ένα μικρό φράγμα, μέσα σέ έκταση 250—300 σκαλών. Οι κάτοικοι τού χωριού άντέδρασαν σ' αυτό, δικαιολογημένα, διότι ή έκταση αυτή είναι ή πιο καλή γή τής περιοχής. Έλπίζουμε ή Κυβέρνηση να δει με κατανόηση τó αίτημά τους και να προβεί έγκαιρα στις άναγκαίες τροποποιήσεις και να βρει ύπαλλακτική λύση.

3. Η περιοχή Ξυλοτύπου είναι μια περιοχή προορισμένη μόνο για γεωργική ανάπτυξη. Γιατί τα περισσότερα χωράφια βρίσκονται μέσα στις Βρετανικές Βάσεις και δεν έχουν καθόλου περιθώρια για οικιστική ή άλλη ανάπτυξη. Αφού μόνο στη γεωργία μπορούν να προσφέρουν αυτά τα χωράφια πρέπει όπωσδήποτε να περιληφθούν στον κατάλογο των περιοχών που θα άρδευονται από το Νότιο Άγωγό.

Προβάλλεται σήμερα το έπιχείρημα ότι το νερό θα είναι άρκετο στην περιοχή και μέχρι το 1990. Οι καλλιεργητές διαφωνούν διότι ήδη σήμερα υπάρχει έλλειψη. Όμως το θέμα δεν πρέπει να σταματά στο 1990. Τι θα γίνει μετά το 1990, θα άφειθούν όλες οι καλλιέργειες της Ξυλοτύπου να καταστραφούν ;

4. Στην περιοχή Κιτίου ή πιό εύφορη γη, ή γη που βρίσκεται στην περιοχή Παρασόλια φαίνεται ότι δεν περιλαμβάνεται στο άρχικό σχέδιο των περιοχών που θα ώφειληθούν από το έργο. Και ήδη στην περιοχή αυτή ή θάλασσα διείσδυσε σε έπικίνδυνο βαθμό και το νερό άρχισε να άλμυρίζει.

Η παράκαμψη αυτής της περιοχής και το γεγονός ότι στο Κίτι περιλήφθηκαν άλλες περιοχές που δεν καλλιεργούνται για πολλά χρόνια και είναι λιγότερο ή καθόλου εύφορες, δημιουργεί πολλά έρωτηματικά ώς προς τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των περιοχών που θα ώφειληθούν από το έργο.

5. Κατά τον καθορισμό των κριτηρίων για τις περιοχές που θα άρδευονται από το Νότιο Άγωγό πρέπει να προσεχθεί να μην εύννηθούν μόνο πρόσωπα που έχουν καλλιέργειες έκατοντάδων ή και χιλιάδων σκαλών αλλά και μικροκαλλιεργητές. Δηλαδή δεν πρέπει να λαμβάνεται ύπ' όψη μόνο ή έκταση της γης αλλά και ό αριθμός των καλλιεργητών.

6. Πρέπει να προσεχθεί ούτως ώστε να άποφειχθεί το φαινόμενο να εύννηθούν καλλιεργητές για επέκταση των καλλιεργειών τους και ταυτόχρονα να μην ώφειληθούν γεωργοί που έχουν ήδη έλλειψη νερού.

Τό όξύ ύδατικό πρόβλημα των Κοκκινοχωριών και της περιοχής Κιτίου— Άναφωτιάς όλοι άναμένουμε ότι θα λυθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό με το Νότιο Άγωγό. Ό άγωγός όμως είναι άβέβαιο πότε θα τελειώσει. Και άβέβαιο θα είναι τό μέλλον των περιοχών αυτών μέχρι να τελειώσει ό Νότιος Άγωγός, ό όποιος άκόμα δεν έχει άρχισει. Γι' αυτό πρέπει να δούμε τί πρέπει να γίνει έν τώ μεταξύ.

(α) Λόγω της υπεράντλησης τά ύπόγεια νερά έχουν κατεβεί πολύ χαμηλά τόσο στην περιοχή Κοκκινοχωριών όσο και στην περιοχή Κιτίου. Τουτό συνεπάγεται πολύ μεγάλα έξοδα για την άρδευση, πράγμα που αύξάνει κατά πολύ τό κόστος παραγωγής των γεωργών. Ός έκ τούτου καθίσταται έπιτακτική ή άνάγκη για έπιχορήγηση των πετρελαιοειδών. Ηδη από τον περασμένο Σεπτέμβρη ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας ύποσχέθηκε στους πατατοπαραγωγούς την έπιχορήγηση. Μετά από λίγες μέρες τους διαβεβαίωσε ή Κυβέρνηση ότι έγκρίθηκε ποσό 500 χιλ. λιρών για έπιχορήγηση των πετρελαιοειδών. Από τότε μέχρι σήμερα οι πατατοπαραγωγοί ύποσχέσεις και διαβεβαιώσεις πήραν πολλές και από τον Πρόεδρο και από άλλους Κυβερνητικούς παράγοντες. Χρήματα μόνον δεν πήραν από κανένα. Έλπίζαμε ότι οι ύποσχέσεις δεν ήταν ψεύτικες και θα ύλοποιούντο σύντομα, για να έπιβιώσουν οικονομικά οι παραγωγοί μέχρι να τελειώσει τό έργο του Νότιου Άγωγού. Μας διέλυσε όμως τις έλπίδες ή τελευταία αύξηση της τιμής των πετρελαιοειδών.

(β) Στην περιοχή της 'Αναφωτιᾶς πρέπει άμέσως νά γίνει τὸ ἔργο ἀπόκλισης τοῦ ποταμοῦ Ξερόπουζου γιὰ νά στραφεῖ τὸ νερὸ ποὺ χύνεται στὴ θάλασσα στὶς καλλιεργήσιμες περιοχές. Τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ ὑπολογίζεται νά στοιχίσει λιγότερο ἀπὸ 25 χιλιάδες λίρες, μπορεῖ νά ἐνισχύσει ἄμεσα τοὺς ὑδάτινους πόρους τῆς περιοχῆς γιὰ νά λύσει τὸ πρόβλημα μέχρι νά συμπληρωθεῖ ὁ Νότιος 'Αγωγὸς καὶ ὅταν ὁ ἀγωγὸς γίνει, τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ μπορεῖ νά ἐνισχύσει τὸ Νότιο 'Αγωγό.

Γνωρίζουμε ὅτι κατόπιν ἀπαιτήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων γεωργῶν τῆς περιοχῆς ἔγινε μελέτη σκοπιμότητος τοῦ ἔργου καὶ εἶναι εὐνοϊκὴ. Μέχρι σήμερα ὁμως δυστυχῶς δὲν λήφθηκε ἀπόφαση γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἔργου.

"Ὅπως εἰπείσουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ ἐκτιμῆσει τὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ ἔργου καὶ θὰ ἀποφασίσει τὴν ἐκτέλεσή του.

Κύριοι συνάδελφοι,

Τὸ ἔργο τοῦ Νότιου 'Αγωγοῦ παρουσιάζει καὶ μερικὰ κενὰ τὰ ὅποια ἀφοῦ ἐντοπισθοῦν μποροῦν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου νά καλυφθοῦν. Ἐνα κενὸ τὸ ὅποιο εἶναι ἔμφανές ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἶναι ἡ ἔλλειψη πρόβλεψης γιὰ ἐνίσχυση τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων τῶν κτηνοτροφικῶν περιοχῶν.

Κάθε χρόνο πληρώνει ἡ Κύπρος 25—30 ἐκ. λίρες γιὰ εἰσαγωγὰς γαλακτοκομικῶν καὶ γενικὰ κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας μπορεῖ νά μειωθεῖ σημαντικὰ αὐτὴ ἡ ἐξαγωγή συναλλάγματος.

"Ὅπως εἶναι σήμερα προκαταρκτικὰ σχεδιασμένος ὁ Νότιος 'Αγωγὸς θὰ παρέχει νερὸ γιὰ ἄρδευση καὶ ὕδρευση μόνο.

'Υπάρχουν περιθώρια τροποποιήσεως τοῦ τρόπου λειτουργικότητος τοῦ ἔργου.

Πρέπει νά τροποποιηθεῖ τὸ σχέδιο γιὰ νά παρέχει ὁ ἀγωγὸς νερὸ καὶ γιὰ κτηνοτροφικοὺς σκοποὺς.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῆς Τουριστικῆς Βιομηχανίας στὴν περιοχή Κοκκινόχωριῶν καὶ εἰδικὰ στὴν περιοχή Παραλιμνίου—'Αγίας Νάπας δημιουργεῖ ἀνάγκη αὐξημένης ποσότητος πόσιμου νεροῦ. Ὅμως τὸ πρόβλημα αὐτὸ μπορεῖ νά ὑπερπηδηθεῖ μὲ ὑπαλλακτικὰς λύσεις.

Μιὰ τέτοια λύση εἶναι ἡ διεύρυνση τοῦ ἀγωγοῦ ποὺ μεταφέρει πόσιμο νερὸ στὴν περιοχή. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ πρόβλημα ὑδρεύσεως τῆς περιοχῆς θὰ λυθεῖ καὶ ἄμεσα καὶ σύντομα. Καὶ ταυτόχρονα θὰ περισσεύσει νερὸ γιὰ νά παραχωρηθεῖ γιὰ ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας στὰ χωριά 'Αραδίππου, 'Ορόκλινη, Πύλα καὶ Καλὸ Χωριό. Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἄμεσο καὶ ὀξὺ μόνο στὴ γεωργία. Εἶναι ἐξ' ἴσου σοβαρὸ καὶ στὴν κτηνοτροφία.

Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου γενικὰ καὶ τῆς περιοχῆς Λάρνακος εἰδικὰ εἶναι καὶ πολὺ παλιὸ καὶ πολὺ ὀξὺ.

'Ἡ ἀνάγκη σοβαρῆς, προγραμματισμένης καὶ ταχείας ἐπιλύσεώς του ἀπὸ τὴ Κυβέρνηση εἶναι ἄμεση καὶ ἐπιτακτικὴ.

Οἱ παραγωγοὶ βρίσκονται σὲ ἀπόγνωση καὶ ἐκπέμπουν σῆμα κινδύνου. Τυχὸν καταστροφὴ τους θὰ σημαίνει ταυτόχρονα καὶ περαιτέρω μαρασμὸ τῆς οἰκονομίας μας. Γι' αὐτὸ τὸ ἔργο τοῦ Νότιου 'Αγωγοῦ ἔχει ἀπόλυτη προτεραιότητα ἔναντι παντὸς ἄλλου ἀναπτυξιακοῦ ἔργου.

Πρέπει νά παύσουν οἱ ἐρασιτεχνισμοὶ καὶ οἱ ἄνευ ἀντικρύσματος ὑποσχέσεις, καὶ πρέπει ἐπὶ τέλους νά ληφθοῦν ἀποφάσεις γιὰ ἐναρξὴ καὶ γιὰ ἐπίσπευση τοῦ ἔργου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κατσουνωτός.

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μελετώντας κανείς τὸ θέμα πού ἔχει ἐγγράψει ὁ συνάδελφος κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ἀναφορικά μὲ τὸ Νότιο Ἄγωγό, τὰ Κοκκινοχώρια καὶ τὸ Κίτι δὲν μπορεῖ παρά νὰ συμφωνήσῃ σ' ἄρκετὰ ἀπὸ τὰ σημεῖα πού θίγονται μέσα ἀπὸ τὸ κείμενο. Γιατί ὅλοι εἴμαστε ἐνήμεροι γύρω ἀπὸ τὸ καυτὸ ὕδατικό πρόβλημα εἴτε ἀφορᾷ τὴν ἄρδευση εἴτε ἀφορᾷ τὴν ὑδρευση ὄλων τῶν περιοχῶν τοῦ νησιοῦ μας.

Μπροστὰ μας βρίσκεται ἀκόμα ἄλυτο τὸ ὄξυ ὕδατικό πρόβλημα τῆς Λευκωσίας, ἀλλὰ καὶ δεκάδες ἄλλες περιπτώσεις καθὼς ἐπίσης τὰ συνεχῆ διαβήματα συμπλεγμάτων χωριῶν πού στέλλουν τὸ σῆμα τοῦ κινδύνου, εἴτε γιατί διψοῦν εἴτε γιατί ξηραίνονται τὰ δέντρα καὶ ἡ παραγωγή τους.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα γιὰ τὸ ὕδατικό πρόβλημα τῶν Κοκκινοχωριῶν—Κιτίου πού σχετίζεται μὲ τὸ Νότιο Ἄγωγό, σωστὰ κατὰ τὴ γνώμη μου κατανέμεται ἡ εὐθύνη πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ τὴ γραφειοκρατία πού ἐπικρατεῖ στὰ διάφορα τμήματα.

Τὰ στοιχεῖα πού ἔχουμε στὰ χέρια μας ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ ἰδέα μεταφορᾶς νεροῦ ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς στὰ Κοκκινοχώρια ρίχτηκε ἀπὸ τὸ 1970 καὶ ὅτι χρειάστηκαν ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια γιὰ ν' ἀποφασιστεῖ ἡ διερεύνηση τοῦ θέματος.

Σύμφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ πού κινεῖται ἡ Κυβερνητικὴ μηχανὴ τὰ ἑπτὰ χρόνια δὲν εἶναι τόσο μεγάλο χρονικὸ διάστημα, σὲ σύγκριση μὲ τὴν ἰδέα κατασκευῆς τοῦ φράγματος Κούρη πού ρίχτηκε πρὶν εἴκοσι καὶ πλέον χρόνια.

Τὸ ἂν κάνω ἀναφορὰ στὸ φράγμα τοῦ Κούρη εἶναι γιατί ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὸ Νότιο Ἄγωγό. Εἶναι ἀκόμα γιατί, ἂν ὑπῆρχε σωστός προγραμματισμὸς καὶ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ἀγρότες καὶ τοὺς μικροκαλλιεργητὲς καὶ γινόταν τὸ φράγμα τοῦ Κούρη πρὶν εἴκοσι τέσσα χρόνια ἴσως νὰ ἐπικρατοῦσαν ἄλλες σκέψεις γιὰ τὰ δύο φράγματα τῶν Πολεμιδιῶν—Γερμασόγειας, πού κύρια ἐξυπηρετοῦν τὸν ἴδιο σκοπὸ, δηλαδὴ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῶν ὑπόγειων νερῶν τῆς περιοχῆς ἀνατολικά τῆς Λεμεσοῦ πού περιλαμβάνει τὰ τσιφλίκια Φασουριοῦ—Λανίτη καὶ ἄλλα.

Θὰ μπορούσαν πιὸ οἰκονομικὰ τὰ δυὸ αὐτὰ φράγματα πού ἀνάφερα, νὰ τροφοδοτήσουν τὰ Κοκκινοχώρια ἢ καὶ ἄλλες περιοχὲς, ἂν τὸ φράγμα τοῦ Κούρη γινόταν ἀπὸ τότε πού τὰ κόστη ἦταν ἀσύγκριτα χαμηλότερα.

Φαίνεται ὅμως πὼς ἡ νοοτροπία πού ἐπικρατοῦσε ἐπὶ ἀποικιοκρατίας, ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει καὶ σήμερα. Γιατί εἶναι ἀποδειγμένο πὼς τὰ μεγάλα ἔργα, ὕδατικά ἢ ἀναπτυξιακὰ γίνονται τότε μόνο, ὅταν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσουν κάποια μεγάλα συμφέροντα, καὶ παραγνωρίζονται τὰ πλατεῖα συμφέροντα χιλιάδων ἀγροτῶν ἢ πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας.

Ἄπ' αὐτὸ τὸ βῆμα ἀκούστηκε ἡ ἀποψη πὼς τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ ἀνάτρεψαν ἄρκετὰ σχέδια πού προγραμματίστηκαν γιὰ τὸ 1974—75. Τὴν ἴδια διαπίστωση ἔκανε καὶ ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας πρὶν ἀπὸ λίγο. Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μ' αὐτὴ τὴ διαπίστωση, ἀλλὰ διερωτοῦμαι ταυτόχρονα, πὼς ἐδικαιολογεῖτο ἡ ἐναρξὴ ἐργασιῶν μεταφορᾶς νεροῦ ἀπὸ τὸν ὕδατοφράκτη Γερμασόγειας τὸν Αὐγούστο τοῦ 1974, ὅταν χιλιάδες πρόσφυγες ζοῦσαν στὸ ὑπαιθρο καὶ κάτω ἀπὸ χαρουπιές ; Τὴν ἴδια περίοδο ἄρχισε καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ δρόμου πού συνδέει τῶρα τὴ Λεμεσό μὲ τὴ Πλάτρες μὲ τὸ δικαιολογητικὸ πὼς θὰ δινόταν δουλειὰ στοὺς ἀνεργούς πρόσφυγες.

Πολύ φοβοῦμαι πὼς τὰ κίνητρα δὲν εἶναι τόσο φιλολαϊκά, ὅσο φαίνονται, ἀλλὰ πὼς πίσω ἀπὸ κάθε ἔργο βρίσκονται τὰ μεγάλα συμφέροντα. Ἐπισημαίνω πὼς τὰ πιὸ πάνω ἔργα, ἰδίως τῆς μεταφορᾶς νεροῦ ἀπὸ τὸ φράγμα Γερμασόγειας, ἔγινε ἐπὶ Προεδρίας τοῦ κ. Κληρίδη καὶ ὅταν Ἵπουργὸς Γεωργίας ἦταν ὁ ἴδιος ὁ κ. Λανίτης. Τότε στὸ Ἵπουργικὸ Συμβούλιο ἀνῆκε καὶ ὁ σημερινὸς Ἵπουργὸς Γεωργίας κ. Παττίγης πὺ μπορεῖ νὰ διαβεβαιώσει τὰ γεγονότα. Ἐκατομμῦρια λίρες στοίχισαν τὰ δυὸ φράγματα καὶ τεράστια ποσὰ ξοδεύτηκαν γιὰ τὴ μεταφορὰ νεροῦ σὲ διασωληνώσεις κ.λ.π. ἐνῶ στὴν οὐσία πολὺ λίγες σκάλες γῆς ἀρδεύονται καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ φράγματα.

Ἡ ἐξέλιξη τῶν γεγονότων στὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου ὀδηγοῦν στὸ συμπέρασμα πὼς ὅσο περνᾷ ὁ καιρὸς συνεχῶς καὶ αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγροτῶν πὺ τὰ παρατοῦν καὶ μετατρέπονται σὲ ἐργάτες τοῦ μεροκαμάτου. Φοβοῦμαι πὼς ὅταν θὰ ἔχει συγκεντρωθεῖ ἡ γῆ τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου στὰ χέρια μερικῶν μεγαλογεωκτημόνων ἢ τσιφλικάδων, τότε θὰ εἶναι καὶ ὁ κατάλληλος καιρὸς γιὰ ὀριστικὴ μεταφορὰ νεροῦ στὴν περιοχὴ.

Ἡ ἴδια ἀκριβῶς τακτικὴ ἀκολουθήθηκε καὶ μεθοδεύεται γιὰ τὸ φράγμα τοῦ Κούρη, πὺ θὰ γίνε, ὅταν οἱ ἀγρότες τοῦ Ἵψωνα—Πολεμιδιῶν καὶ ἄλλων περιχώρων, δὲν θᾶχουν στὰ χέρια τους γῆ γιὰ νὰ καλλιεργήσουν γιὰτὶ στὸ μεταξὺ χρόνο μὲ χρόνο ἡ γῆ περνᾷ σὲ ξένα μὴ ἀγροτικὰ χέρια.

Ἐκεῖνο λοιπὸν πὺ χρειάζεται ὁ τόπος εἶναι ὁ σωστὸς προγραμματισμὸς, ἡ ἐπισταμένη μελέτη καὶ ἡ ἐγκαιρὴ ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων πὺ θὰ προλαμβάνουν τὴν καταστροφὴ, καὶ ὄχι ἡ χορήγηση συντηρητικῶν ὅταν ὁ θάνατος θὰ εἶναι πολὺ κοντά, ἢ ἀκόμα καὶ μετὰ τὸ θάνατο.

Εἶναι ἀκόμα καιρὸς γιὰ ὑλοποίησι τῶν δηλώσεων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ ἐπίλυση χωρὶς καθυστέρηση τῶν φλεγόντων προβλημάτων.

Εἶναι ἀκόμα καιρὸς αὐτὸ τὸ Σῶμα ὁμόφωνα νὰ εἰσηγηθεῖ πρὸς τὴν Κυβέρνηση τὴν ἄμεση δημιουργία Κρατικοῦ Συμβουλίου Ἵδάτων ὅπως ἔχουν εἰσηγηθεῖ καὶ ἄλλοι συνάδελφοι ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα, γιὰ ἐνιαία ὑδατικὴ πολιτικὴ γιὰ ὅλη τὴν Κυπριακὴ ἐπικράτεια καὶ ἡ ἐπίσπευση ἀποπεράτωσης τῶν ἔργων πὺ ἀναλήφθηκαν πρὶν εἶναι πολὺ ἀργὰ τόσο γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια καὶ τὸ Κίτι, ὅσο καὶ γιὰ ἄλλες περιοχές.

Εὐχαριστῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἐχουν λεχθεῖ πολλὰ καὶ ἱκανοποιητικὰ σχετικὰ μὲ τὰ διάφορα ἀρδευτικὰ καὶ ὑδρευτικὰ προβλήματα τῆς Κύπρου, ἀπεδόθησαν εὐθύνες καὶ προτάθηκαν λύσεις. Μεταξὺ τῶν λύσεων εἶναι καὶ ἡ μεταφορὰ νεροῦ ἀπὸ τὴν Πάφο. Εἶναι δικαιολογημένη ἡ ἀνησυχία καὶ οἱ παρατηρήσεις τοῦ συναδέλφου καὶ συνεπαρχιώτη μου κ. Παπαδημητρίου. Θέλομε δὲ νὰ πιστεύομε ὅτι στὸν οἶστρο αὐτὸ νὰ βοηθήσομε στὴν ἐπίλυση τῶν καυτῶν προβλημάτων ὅλης τῆς Κύπρου θὰ ἀναθεωρηθοῦν καὶ οἱ περιοχές πὺ ἀρδεύονται σήμερα ἀπὸ τὸ μεγάλο ἀρδευτικὸ ἔργο τῆς Πάφου, ὥστε νὰ μὴ θεωροῦνται ἀδικημένοι οἱ κάτοικοι τῆς Πάφου καὶ ἰδιαίτερα οἱ παραποτάμιες περιοχές, ὅπως ἡ περιοχὴ Ἐναρτίας, Ἁγίας Βαρβάρας, Κουκλιῶν, Πέγειας καὶ ἄλλων. Ἐτσι δὲν θὰ ὑπάρχει πικρία καὶ ἀντίδραση ἐκ μέρους μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νά μου έπιτρέψετε νά πώ δυό λόγια από τή θέση μου δέν θά μακρηγορήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είναι προτιμότερο νά έλθετε στό Βήμα κ. Ψυλλίδη διότι αυτό λέγουν οί Κανονισμοί.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, από τό Βήμα τής Βουλής αυτής άκούστηκαν πάρα πολλά για έγκληματική άδιαφορία τής Κυβέρνησης, για χρόνια στείρας πολιτικής και για άλλα παρόμοια τά όποια δίδουν τήν εικόνα ότι από πλευράς Κυβερνήσεως, από τής έγκαθίδρυσης τής Δημοκρατίας τό 1960, ούδεις ένδιαφέρθηκε για τά προβλήματα του τόπου αυτού.

Λυπούμαι νά παρατηρήσω ότι όλοι ξεχάσαμε ότι τό 1974 έπισυνέβη τό μεγαλύτερο έγκλημα στον τόπο αυτό, ήτοι τό πραξικόπημα και ή τούρκικη εισβολή. Έν τούτοις έρχόμαστε νά κατηγορήσουμε τήν Κυβέρνηση χωρίς νά σκεφτόμαστε πιό βαθειά και νά λέμε ότι ή πολιτική τής Κυβέρνησης από τό 1974 και έντεϋθεν ήταν πολιτική στείρα όσον άφορά τό ύδατικό πρόβλημα τής Κύπρου και άναφέρομαι όχι μόνο στό Νότιο Άγωγό και τά Κοκκινοχώρια αλλά και στη Λευκωσία και όλα τά άλλα μέρη τά όποια θά πρέπει νά έχουν άφθονο νερό.

Παραβλέπομε τό γεγονός ότι ό έντιμος Ύπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ήλθε στό Βήμα αυτό και άνάλυσε με όλες τες λεπτομέρειες τά σχέδια εκείνα τά όποια οί Κυβερνήσεις προηγουμένως είχαν κατά νουν νά θέσουν σέ εφαρμογή και ή τούρκικη εισβολή τά σταμάτησε.

Έν τούτοις, κύριοι συνάδελφοι, από τό 1974 και έντεϋθεν έχουν γίνει πάρα πολλά βήματα προς τό σκοπό επίλυσης του ύδατικού προβλήματος τόσο τής Λευκωσίας στό όποιο έγινε κατά κόρον άναφορά και είναι συναφές με τό Νότιο Άγωγό όσο και τών Κοκκινοχωριών.

Έλέγθη επίσης ότι ή Κυβέρνηση αντιμετώπιζει τά προβλήματα αυτά με πολύ σπασμωδικές κινήσεις. Πιστεύω ότι εκείνα τά μέτρα τά όποια λαμβάνονται από τήν Κυβέρνηση για άμεση αντιμετώπιση τών προβλημάτων που παρουσιάζονται, όπως τελευταία με τήν έλλειψη νερού στη Λευκωσία, δέν είναι σπασμωδικές κινήσεις αλλά είναι μέτρα τά όποια πρέπει νά λαμβάνονται έστω και προσωρινά για εκείνους που ύποφέρουν. Και έχομε ύπόψη μας όλα εκείνα τά μέτρα τά όποια έλαβε ή Κυβέρνηση μέσον του Ύφυπουργού Έσωτερικών κ. Στυλιανού για άνακούφιση ειδικά τών προσφυγικών συνοικισμών.

Πιστεύω από τες όμιλίες του έντίμου Ύπουργού ότι ή Κυβέρνηση σωστά αντιμετώπιζει τό όλο πρόβλημα, ένα πρόβλημα τόσο μεγάλο και τόσο πολύπλοκο. Ένα πρόβλημα τό όποιο σέ πολύ άνεπτυγμένες χώρες θά ήταν ένα έργο ύψιστης σημασίας, έρχόμεθα έμεις έδώ μιá νήσος μικρή με έλάχιστους οικονομικούς πόρους νά ζητούμε νά είμεθα στην ίδια θέση και μοίρα με τες πολύ άνεπτυγμένες και πολύ οικονομικά άνθηρες χώρες. Έν τούτοις, κύριοι, ή Κυβέρνηση προγραμματίζει και από ό,τι έχομε άκούσει φροντίζει νά επίλυσει αυτό τό τεράστιο πρόβλημα και άν πράγματι ή επίλυση του πραγματοποιηθεί μέχρι τό 1990 θά πρέπει νά είμεθα εύγνώμονες. Γιατί άν για έργα άναπτύξεως μικρότερης φύσης παρουσιάζονται

τόσες τεχνικές δυσκολίες πόσο μάλλον όταν έχουμε να αντιμετωπίσουμε ένα τεράστιο έργο όπως ο Νότιος 'Αγώγος που πρέπει να μεταφέρουμε νερό από την Πάφο, από το ένα άκρο της νήσου στο άλλο, και να πιστεύουμε ότι αυτό το πράγμα μπορεί να γίνει με την ίδια ευκολία που μπορούμε να μιλούμε από το Βήμα αυτής της Βουλής.

Δεν θα ήθελα να μακρηγορήσω, όπως τόμισα και προηγουμένως, γιατί έσείς, κύριοι συνάδελφοι, έχετε αναλύσει το όλο πρόβλημα πολύ έπισταμένα και σε πολλά σημεία υπήρξαν έποικοδομητικές συστάσεις προς την Κυβέρνηση.

Πιστεύω ότι τα έποικοδομητικά στοιχεία τα όποια αναφέρονται έδω πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους αρμοδίους για μια γρήγορη αντιμετώπιση του προβλήματος όσον άφορα εκείνα τα σημεία που θα μπορούσε να υπάρξει άδικαιολόγητη καθυστέρηση. 'Εν τούτοις ακόμα μια φορά τονίζω ότι για ένα τέτοιο πρόβλημα στο όποιο υπάρχουν και έξωγενείς παράγοντες, και ως μη ξεχνούμε ότι υπάρχουν έξωγενείς παράγοντες στην προώθηση του έργου αυτού, θα πρέπει να είμεθα ευγνώμονες γιατί υπάρχει και ή διάθεση και ό τρόπος και τα οικονομικά μέσα, όπως ανέφέρθη από τον έντιμο 'Υπουργό, για να πραγματοποιηθεί αυτό το έργο.

"Ας έλπίσουμε ότι δεν θα υπάρξουν άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες όπως στο 1974. "Ας δώσουμε όλοι μονιασμένοι τα χέρια, ως μη μιλούμε για άντεγκλήσεις και για ότι θα πρέπει ή μια περιοχή να αναπτύσσεται σε βάρος της άλλης, αλλά όλες οι περιοχές έξίσου και τότε θα δούμε να πραγματοποιηθεί ένα τεράστιο έργο το όποιο ανέληφθη από τις μέχρι τώρα Κυβερνήσεις της Κύπρου και τούτο θα είναι προς τιμή όλων μας. Σας εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παναγιίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

'Ακράδαντα πιστεύουμε πως ή κριτική είναι ένα υγιές στοιχείο στη Δημοκρατία και προάγει και καλλιεργεί το διάλογο μεταξύ της Βουλής και της 'Εκτελεστικής έξουσίας όπως συμβαίνει στη δική μας περίπτωση. Αύτη ή κριτική που πάντα πρέπει να έχει το στοιχείο της αντικειμενικότητας, της καλής πίστης και της υπευθυνότητας, έχω τή γνώμη ότι έχει διπλό σκοπό.

'Από τή μια να κρίνει το υπό της Κυβερνήσεως έπιτελούμενο έργο, να κρίνει τις πράξεις της Κυβερνήσεως για τα χρόνια φυσικά που είναι υπεύθυνη, που εύρίσκεται στην έξουσία. 'Από τήν άλλη μέσα από τή κριτική να βγαίνουν τα όρθα συμπεράσματα και εισηγήσεις αντικειμενικά για τις ένδεδειγμένες λύσεις και τον περιορισμό τυχόν λαθών, ή παραλείψεων ή καθυστερήσεων, αν υπάρχουν.

Πάνω στην πιό πάνω βάση πρέπει να εξετάσουμε και το θέμα που συζητούμε.

Δυστυχώς κατά τή συζήτηση του θέματος έλέχθησαν πάρα πολλά επικριτικά και μάλιστα χρησιμοποιήθηκαν πολύ βαριές φράσεις όπως «έγκληματική άδιαφορία εκ μέρους της Κυβέρνησης» και τόσα άλλα.

Βεβαίως δεν αναμέναμε από μερικούς συναδέλφους να υποστηρίξουν το Κυβερνητικό έργο, ή να επαινέσουν τήν Κυβέρνηση αλλά αναμέναμε τουλάχιστο να αντικρύσουν τα πράγματα πιό ρεαλιστικά και να άποφύγουν να χρησιμοποιήσουν άπαράδεκτους χαρακτηρισμούς και άδικους, μια που όλοι μας κατοικούμε στην Κύπρο, και πιστεύω ότι όλοι έχουμε γνώση των συνθηκών που αυτός ό τόπος περνά από χρόνια τώρα, εκτός αν θέλουν να άγνοούν όρισμένα γεγονότα.

Βεβαίως τὸ πιὸ εὐκόλο πρᾶγμα εἶναι νὰ κάμνει κάποιος κριτικὴ.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἀρδεύσεως τῶν Κοκκινοχωριῶν καὶ γενικὰ τῆς περιοχῆς εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ ἐπομένως τὸ θέμα τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ μέσα σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα.

Καὶ μπαίνει τὸ ἐρώτημα. Πράγματι ἡ Κυβέρνηση ἔχει καθυστερήσει στὴν ὑλοποίηση τοῦ σχεδίου, καὶ ἂν ὑποθέσουμε ὅτι ὑπῆρξε σχετικὴ καθυστέρηση, ποῦ ὀφείλεται;

Στὰ πιὸ πάνω ἐρωτήματα ἡ ἀντικειμενικὴ ἀπάντηση βρίσκεται στὴν ἐμπεριστατωμένη ἀνάλυση ποὺ ἔκαμε πρὸ ὀλίγου ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, κ. Παττίχης, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ ἔλθει στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ μιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος.

Καὶ ἡ ἀπάντηση εἶναι ξεκάθαρη. Ἡ Κυβέρνηση κάποτε προγραμματίζει καὶ ἐνεργεῖ μέσα στὰ οἰκονομικὰ δεδομένα τοῦ Κράτους καὶ ὀπωσδήποτε στὸν προγραμματισμὸ καὶ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀναπτυξιακῶν ἔργων λαμβάνονται πάντοτε ὑπ' ὄψη τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ. Πέραν τούτου πρὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ Νοτίου Ἀγωγοῦ θᾶπρεπε ὀπωσδήποτε νὰ προηγηθοῦν ἄλλα ἔργα ἀπαραίτητα γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Καὶ μπαίνει τὸ δεῦτερο ἐρώτημα.

Μπορεῖ νὰ παραγνωρισθεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ τουρκικὴ εἰσβολὴ ἔχει ἀνατρέψει τὰ πάντα καὶ ὅτι ἔχει ἀνατρέψει καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καθυστερήσει ἡ ὑλοποίησή του, καὶ ὅτι ἡ τουρκικὴ εἰσβολὴ ἔχει δημιουργήσει στὸν τόπο μας πολλαπλάσιες ἀνάγκες; Ἀβίαστα ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸ παραγνωρίσει, ἔστω καὶ ἂν μερικοὶ προσπαθοῦν νὰ τὸ ἀγνοοῦν.

Τρίτον ἐρώτημα :

Μήπως προηγήθηκαν ἄλλα ἔργα τοῦ σχεδίου τοῦ Νοτίου Ἀγωγοῦ; Καὶ ἐδῶ ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι ὅσα ἔργα ἔγιναν, καὶ ἔγιναν πάρα πολλά, ἔπρεπε νὰ γίνουν καὶ ὅτι δόθηκε προτεραιότητα στὰ σχέδια ποὺ μποροῦν νὰ γίνουν ἀπὸ Κύπριους τεχνικούς. Ἐξάλλου προτοῦ ριφθεῖ ἡ ἰδέα τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ βρισκόταν σὲ ἐξέλιξη τὸ Σχέδιο τῆς Πάφου καὶ ἐκεῖνο τῆς Μόρφου—Τυλληρίας, ἐνῶ τὸ σχέδιο τοῦ Βασιλικοῦ—Πεντασχοίνου συνδέθηκε τελικὰ καὶ μὲ τὴν ὑδατοπρομήθεια τῶν τριῶν πόλεων Λάρνακας, Ἀμμοχώστου καὶ Λευκωσίας.

Τέταρτο ἐρώτημα :

Εἶναι δυνατὸ νὰ μιλοῦμε γιὰ £100 ἑκ. λίρες ἔργο μὲ τὴν ἴδια εὐκολία ποὺ μιλοῦμε γιὰ κατασκευὴ ἔργου τῶν δύο ἢ τριῶν ἑκ. λιρῶν χωρὶς νὰ ἐξετάζεται ἡ δυναμικότητα τῆς οἰκονομίας καὶ οἱ ἀντικειμενικὲς δυσκολίες καὶ οἱ συνθήκες ποὺ ἐπικρατοῦν στὸν τόπο;

Ἀβασάνιστα ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι δὲν μπορεῖ κανένας, ἔστω καὶ μὲ τὴ διάθεση μερικῶν νὰ παρουσιάσουν τὰ πρᾶγματα διαφορετικὰ, γιὰτὶ ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ τὴν ἀνάλυση ποὺ ἔκαμε ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς προέβη καὶ προβαίνει στὶς ἐνδεδειγμένες ἐνέργειες καὶ ὑλοποίηση τοῦ σχεδίου.

Πέμπτο ἐρώτημα :

Ἀπὸ τὸ 1960 ἕως τὸ 1980 (στὰ 20 χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας) πόσο χρονικὸ διάστημα αὐτὸς ὁ τόπος εἶχε τὴν ἐλάχιστη ἀπαιτούμενη γαλήνη καὶ ἡρεμία ;

Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι πολὺ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα, γιὰτὶ εἶναι γνωστὰ τὰ γεγονότα τῆς τουρκοανταρσίας, 1963/64, τὰ γεγονότα τοῦ 1967, ἡ ὀργανωμένη

προσπάθεια υποσκάψεως τοῦ Κράτους, τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ βάρβαρη εἰσβολὴ τοῦ 1974.

Ἔκτο ἐρώτημα :

Μπορεῖ νὰ ἀγνοηθεῖ τὸ γεγονός ὅτι παρ' ὄλες τὶς δύσκολες καὶ ἀντίξοες συνθήκες ἀπὸ τὸ 1960 ἕως σήμερα καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν Τούρκικη εἰσβολὴ ἡ Κυβέρνηση προέβη στὴν κατασκευὴ πάρα πολλῶν ὑδατικῶν ἔργων μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀναπτυχθεῖ ὁ τομέας αὐτὸς σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ;

Ἡ ἀπάντησις εἶναι μία. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοηθεῖ, κύριοι συνάδελφοι γιὰτὶ ἐνῶ τὸ 1960 ὑπῆρχαν φράγματα ποῦ ἀποθήκευαν τὸ νερό γιὰ ἄρδευση 6,19 κυβ. μέτρων, αὐξήθησαν τὸ 1970 σὲ 47,59 ἐκ κυβ. μέτρα μετὰ τὴν κατασκευὴ 48 μεγάλων ἔργων, ὅπως φράγματα καὶ ἐμπλουτισμοὶ ἰδιαίτερα στὴν περιοχὴ Ἄμμοχώστου—Κοκκινοχωριῶν, τὰ φράγματα Μόρφου, Λεύκας, Ἀργάκας, Κιτίου, Λιοπετρίου, Πολεμιδιῶν, Γερμασόγειας, Καλοπαναγιώτη, Μαυροκόλυμπου Συγκράσεως καὶ τὰ ἐμπλουτιστικὰ Σωτήρας, Παραλιμνίου, Ἄμμοχώστου, Φρενάρου, Δερύνειας, Αὐγόρου, Κοντέας, Ἀχνας καὶ ἄλλα μὲ δαπάνη £12 ἐκ.

Ἐπίσης γιὰ τὴ δεκαετία 1970—80 διατέθηκαν γιὰ τὴν ὑδατικὴ ἀνάπτυξη £33,263 καὶ μετὰξὺ ἄλλων κατασκευάσθηκαν τὰ φράγματα Λευκάρων, Μασσάρων, Παλαιχωρίου, Λυμπιῶν καὶ ἄρχισαν τὰ μεγάλα ἔργα τῆς Πάφου, τοῦ Βασιλικοῦ—Πεντασχοίνου ποῦ μὲ τὴ συμπλήρωσή τους θὰ ὑπερδιπλασιασθεῖ ἡ χωρητικότης τῶν ὑδατοφρακτῶν μας, δηλ. θὰ φθάσουν στὰ 116 κυβ. μέτρα.

Πιστεύομε κύριε Πρόεδρε κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωσθοῦν πάρα πολλὰ πράγματα καὶ νὰ ἀναλυθεῖ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησεως πάνω στὸ σοβαρότατο θέμα τῆς ὑδατικῆς ἀνάπτυξεως καὶ ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ θὰ ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ ὄλες τὶς ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις ποῦ ἔγιναν πάνω στὸ θέμα ποῦ συζητοῦμε μὲ σκοπὸ, τὴν ἐπιτάχυσιν τῶν διαδικασιῶν γιὰ τὴν ὑλοποίησιν τοῦ μεγαλύτερου στὰ Κυπριακὰ χρονικὰ ὑδατικοῦ ἔργου πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ μας καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Πιστεύομε ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐνεργεῖ σωστὰ καὶ προγραμματισμένα μέσα στὰ πλαίσια τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων καὶ μὲ βάση πάντοτε τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν καλῶς νοουμένων συμφερόντων τοῦ λαοῦ στὸ σύνολό του.

Εὐχαριστῶ πολὺ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπίσης ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ὁ κ. Γαλανός.

Ὅριστε κύριε.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε, ἂν δὲν ἔχει ἀνοίξει κατάλογος γιὰ δευτερολογίες, νομίζω ὅτι ὁ κ. Γαλανός δὲν δικαιούται νὰ μιλήσῃ γιὰτὶ ἤδη ἔχει μιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐπιτέλους πρέπει νὰ βάλῃ μιὰ τάξιν. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα. Ἄλοίμονο ἂν ἓνας Βουλευτὴς γιὰ νὰ μιλήσῃ θὰ πρέπει ἐκ τῶν προτέρων νὰ δώσει τὸ ὄνομά του σ' ἓνα κατάλογο. Λέγονται πολλὰ τὰ ὅποια εἶναι

δυνατό νά δημιουργήσουν ένα διάλογο. Αυτό πρέπει νά αποφευχθεῖ ἀπλῶς ὁ διάλογος νά μὴν τραβᾷ σὲ τέτοιο μάκρος πού νά δημιουργηθεῖ πραγματικά ένα χάος μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ ὥστε νά δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι γίνονται πολλαπλὲς ὁμιλίες χωρὶς λόγο. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω νά εἰσηγεῖται κανεὶς ὅτι θὰ πρέπει νά στερηθεῖ οἰοσδήποτε Βουλευτὴς τοῦ δικαιώματος νά ἐκφράζει τὶς ἀπόψεις πάνω σὲ ἕνα θέμα τὸ ὁποῖο βρῖσκεται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :

Ἄν μου ἐπιτρέπετε, γιὰ νὰ καθησυχάσω τὸν κ. Λυσσαρίδη, κ. Πρόεδρε, ὁ ὁποῖος ἀπουσίαζε στὴν προηγούμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς, ἔχει μιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος ὁ κ. Γαλανὸς καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πάει γιὰ νά δευτερολογήσει. Πρέπει νά κλείσει ἡ συζήτηση μὲ τοὺς πρώτους ὁμιλητὲς καὶ μετὰ ν' ἀρχίσουν οἱ δευτερολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡμουν μὲ τὴν ἐντύπωση, κ. Γεωργίου, ὅτι ἔχουν ἐξαντληθεῖ οἱ πρωτολογίες. Ἄν ἔχουν ἐξαντληθεῖ καὶ ἡ ἐντύπωση μου εἶναι ὀρθή, τότε ὁ κ. Γαλανὸς ἔχει δικαίωμα νά δευτερολογήσει. Ἐκτὸς ἂν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς, ὅποτε βεβαίως θὰ τοῦ δώσω τὸ λόγο. Ἄν δὲν ὑπάρχει ὅμως ἄλλος ὁμιλητὴς πού θὰ πρωτολογήσει, τότε ὁ κ. Γαλανὸς ἔχει τὸ λόγο.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πράγματι καὶ ἐγὼ ἤμουν μὲ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἔχουν ἐξαντληθεῖ οἱ πρωτολογίες ἰδιαίτερα ἔχοντας ὑπόψη μου ὅτι μίλησε ὁ κ. Γεωργίου. Σίγουρα δὲν εἶχα πλέον καμμιά ἀμφιβολία ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχαν ἄλλοι ὁμιλητὲς, γι' αὐτὸ ἔκαμα τὴν ἀπόπειρα νά δευτερολογήσω. Ὅπως δὲν ἔχω ἄλλη πρόθεση μου εἶναι νά εἶμαι πάρα πολὺ σύντομος.

Θὰ ἤθελα νά δώσω τὴ διαβεβαίωση ἐκ μέρους τῆς Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ὅτι θὰ καταβληθεῖ κάθε προσπάθεια καὶ δὲν θὰ ἀφήσει καμμιά πέτρα πού νά μὴν τὴν κινήσει ἡ Κυβέρνηση ὥστε νά προωθηθεῖ τὸ ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ μὲ τὸν ταχύτερο δυνατὸ ρυθμό. Σ' αὐτὸ δὲν θὰ ἤθελα νά ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία. Ἐχουν ἐκφρασθεῖ ἀμφιβολίες ἀπὸ διάφορες πλευρὲς, ἔχουν δοθεῖ ὑποσχέσεις, ἔχουν ἀναφερθεῖ ἡμερομηνίες καὶ ἔχει ἀναφερθεῖ τὸ ποσὸ τῆς δαπάνης τοῦ ὅλου ἔργου τὸ ὁποῖο πραγματικά εἶναι σήμερα ἀστρονομικό, ὑπερβαίνει μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα τὰ 120 ἐκ λίρες.

Ἐξ ὅσων γνωρίζω ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἐτοιμάσει τὰ σχέδια της καὶ εἶναι πολὺ κοντὰ στὸ σημεῖο τοῦ νά φθάσει σὲ μιὰ συμφωνία γιὰ τὴ χρηματοδότηση τοῦ ὅλου ἔργου.

Ἐπομένως κλείω καὶ πάλι μὲ μιὰ πολὺ σαφὴ διαβεβαίωση ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ θὰ καταβάλλει κάθε δυνατὴ προσπάθεια νά ἐπιταχυνθεῖ τὸ ὅλο ἔργο γιὰ νά σωθεῖ ἡ ἀκριτικὴ περιοχὴ Κοκκινοχωρίων καὶ ἡ περιοχὴ Κιτίου καὶ γιὰ λόγους οἰκονομικοὺς καὶ γιὰ λόγους κοινωνικοὺς καὶ βασικότερα γιὰ λόγους ἐθνικοὺς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς θὰ καλέσω τὸν εἰσηγητὴ τοῦ θέματος νά τὸ κλείσει.

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος μίλησε καὶ μᾶς παρέσχε διαβεβαιώσεις ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Διερωτούμαι αν βρίσκεται στη Βουλή σαν εκπρόσωπος της 'Εκτελεστικής 'Εξουσίας ή αν ανήκει στο Νομοθετικό Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως, κ. 'Ιεροδιακόνου, κάθε Βουλευτής ο οποίος ανήκει στο Κόμμα από το οποίο προέρχεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η Κυβέρνηση, είναι ένδεχομένο να γνωρίζει ορισμένα πράγματα και να κάμνει ορισμένες δηλώσεις ενώπιον αυτού του Σώματος με το κύρος το οποίο του δίδει η θέση του ως Κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του Κόμματος. Για να προβεί ο κ. Γαλανός σε τέτοιου είδους δήλωση σημαίνει ότι ήταν δεόντως εξουσιοδοτημένος.

'Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Είμαι υποχρεωμένος, κ. Πρόεδρε, παρ' όλο που δεν θα ήθελα να μπορούμε σε άντεγκλήσεις με τον κ. 'Ιεροδιακόνου, να απαντήσω. Μου κάνει εντύπωση η ερώτηση του κ. 'Ιεροδιακόνου, όταν σε προηγούμενη συνεδρίαση ο κ. Κληρίδης ήγειρε ο ίδιος θέμα εξιωματικής αντιπολιτεύσεως. Πάντως εκείνο το οποίο θέλω να διαβεβαιώσω τον κ. 'Ιεροδιακόνου είναι ότι όταν αποχώρησε από το Δημοκρατικό Κόμμα δεν αποχωρούσε από την Κυβέρνηση αλλά αποχωρούσε από την Κοινοβουλευτική 'Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. 'Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, στα όσα έχετε πει, διότι αυτά που είπε ο κ. Γαλανός είναι έντελώς άσχετα, ήθελα να πω ότι δικαιούται να έρμηνεύει και να προβάλλει την Κυβερνητική πολιτική αλλά ανήλθε στο βήμα της Βουλής και έδωσε ύποσχέσεις εκ μέρους της 'Εκτελεστικής 'Εξουσίας. Είναι αυτό το σημείο το οποίο εγείρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αυτή η Βουλή πρέπει να καλωσορίσει αυτό το γεγονός. "Αν η Κυβέρνηση αισθάνεται ότι αυτά τα όποια είπε ο κ. Γαλανός κακώς ελέχθησαν, στην Κυβέρνηση έναπόκειται να πει ότι ο κ. Γαλανός δεν είναι εξουσιοδοτημένος. Είναι δημόσιο αυτό το βήμα και εγώ χαίρομαι όταν κάποιος από εκείνο το βήμα αναλαμβάνει κάποια ευθύνη εκ μέρους της Κυβερνήσεως.

'Επομένως εμάς μάς ικανοποιεί το γεγονός ότι ο κ. Γαλανός δηλώνει από το βήμα της Βουλής ότι αυτή είναι μια κυβερνητική πρόθεση δεδομένου μάλιστα ότι ο κ. Γαλανός είναι ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Κόμματος από το οποίο, όπως ελέχθη προέρχεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. "Αν πράγματι αυτό δεν συμβαίνει, δεν άφορᾷ τῆ Βουλή ἀλλ' ἀφορᾷ τίς σχέσεις τοῦ κυβερνῶντος κόμματος καί τῆς Κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, κ. Γαλανέ, σᾶς παρακαλῶ ἔχει ἐξαντληθεῖ τὸ θέμα. Θὰ καλέσω τὸν κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη νὰ τὸ κλείσει. 'Ορίστε κ. Μιχαηλίδη. Δὲν μπορούμε νὰ συνεχίζομαι ἐπ' ἀπειρο.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Θά κλείσω με μιὰ πολὺ σύντομη ὁμιλία καὶ μερικὰ γενικά συμπεράσματα τῆ συζήτηση τοῦ θέματος.

Ἐχει γίνει σὲ τρεῖς συνεδρίες τῆς Βουλῆς ἀρκετὴ συζήτηση. Μίλησαν ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς. Ἡ συζήτηση ὑπῆρξε ἀρκετὰ καλὴ καὶ δημιουργικὴ. Βασικά ὑπῆρξε ὁμοφωνία στὶς διαπιστώσεις, ὁμοφωνία στὴν αἰτιολόγηση καὶ ὁμοφωνία στὶς προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις, ἐκτὸς τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Παπαδημητρίου, ὁ ὁποῖος εἶχε ὀρισμένες ἐπιφυλάξεις καὶ κάποιες διαφωνίες. Ἔθεσε θέμα προτεραιότητας τῆς Πάφου ὁ κ. Παπαδημητρίου. Ἡ Πάφος πῆρε ἤδη προτεραιότητα. Ἐγίναν τὰ μεγάλα ὑδατικά ἔργα, δόθηκε νερό, θὰ πάρει κι' ἄλλο νερό ἡ Πάφος καὶ μετὰ 8—10 χρόνια θὰ πάρουν, ἂν ὑπάρχουν στὴ ζωὴ, τὰ Κοκκινοχώρια καὶ ἡ περιοχὴ Κιτίου.

Ἡ ὁμιλία τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας κ. Παττίχη ἔχει βοηθήσει νὰ γίνει γνωστὴ ἡ θέση τῆς Κυβέρνησης ὡς πρὸς τὸ ποῦ βρίσκεται τὸ ὅλο ἔργο τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ, πότε προγραμματίζεται νὰ ἀρχίσει καὶ πότε θὰ τεθεῖ σὲ λειτουργία γιὰ νὰ δοθεῖ νερὸ στὰ Κοκκινοχώρια καὶ στὴν περιοχὴ Κιτίου.

Μποροῦμε τώρα μετὰ τὴ συζήτηση νὰ καταλήξουμε σὲ ὀρισμένα βασικά συμπεράσματα.

Πρῶτο συμπέρασμα :

Οἱ περιοχὲς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου ἀντιμετωπίζουν ὀξύτατο ὑδατικό πρόβλημα. Τὰ νερὰ συνεχῶς λιγοστεύουν τὰ νερὰ ἀλμυρίζουν, τὰ νερὰ συνεχῶς ὑποχωροῦν.

Δεύτερο συμπέρασμα :

Δύο περιοχὲς ποὺ κατοικοῦνται ἀπὸ 40 χιλιάδες ἄτομα καὶ ποὺ μᾶς δίνουν εἰσοδήματα πάνω ἀπὸ 25 ἐκ. λίρες, κινδυνεύουν ἄμεσα νὰ καταστραφοῦν ὀλοκληρωτικά. Χιλιάδες ἀγροτικὲς οἰκογένειες καὶ στὶς δυὸ περιοχὲς κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν καὶ νὰ ξεκληριστοῦν καὶ ἡ οἰκονομία μας νὰ χάσει δεκάδες ἑκατομμύρια λίρες εἰσοδήματα.

Τρίτο συμπέρασμα :

Τὸ ὀξὺ ὑδατικό πρόβλημα στὰ Κοκκινοχώρια καὶ στὴν περιοχὴ Κιτίου δὲν ἐπηρεάζει μόνο τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή. Ἐπηρεάζει ἐπίσης τὴν τουριστικὴ καὶ τὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη. Λόγω τῆς ἔλλειψης νεροῦ οἱ δυὸ περιοχὲς δυσκολεύονται νὰ ἀναπτυχθοῦν τουριστικά καὶ βιομηχανικά, πράγμα ποὺ ἔχει ἐπιπτώσεις στὴ γενικότερη οἰκονομία τοῦ τόπου.

Τέταρτο συμπέρασμα :

Τὸ ὑδατικό πρόβλημα στὶς περιοχὲς Κοκκινοχωριῶν καὶ Κιτίου δὲν εἶναι ἓνα νέο πρόβλημα. Ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γενικότερου ὑδατικοῦ προβλήματος.

Παρουσιάστηκε ἀπὸ τὸ 1962 καὶ ὀξύνθηκε περισσότερο μέσα στὰ τελευταῖα 10 χρόνια.

Πέμπτο συμπέρασμα :

Ἐνῶ τὸ πρόβλημα παρουσιάστηκε πρὶν ἀρκετὰ χρόνια, καὶ ἐνῶ ἐκρούετο ὁ κώδωνας τοῦ κινδύνου δὲν ἔχουν ληφθεῖ μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση του. Οἱ κυβερνήσεις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὸ 1960—62 ποὺ ἐμφανίστηκε τὸ πρόβλημα δὲν προγραμματίσαν μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση του καὶ τὴ σωτηρία τῶν δυὸ βασικῶν αὐτῶν περιοχῶν. Εἶναι συνεπῶς μεγάλη εὐθύνη τῆς Κυβέρνησης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας στὴν καθυστέρηση ποὺ παρουσιάστηκε.

Έκτο συμπέρασμα :

Οι κίνδυνοι είναι πολύ μεγάλοι. Οί κίνδυνοι είναι σοβαροί. 'Επιβάλλεται ή λήψη άμεσων συγκεκριμένων μέτρων. Καί τὸ μέτρο σωτηρίας είναι ή μεταφορά νερού στά Κοκκινοχώρια καί τίς περιοχές Κιτίου μέσο τοῦ Νότιου 'Αγωγού.

Τελευταῖο συμπέρασμα :

Γιά τήν αντιμετώπιση τοῦ γενικότερου ὑδατικού προβλήματος ἐπιβάλλεται ή ἐπίσπευση τῆς κατασκευῆς ὄλων τῶν μεγάλων ὑδατικῶν ἔργων, ὁ ἐκσυγχρονισμός τῆς νομοθεσίας, ή ἴδρυση 'Αρχῆς 'Υδάτων ή Κεντρικοῦ Φορέα, ή κρατικοποίηση τῶν νερῶν καί ή δίκαιη κατανομή τους.

Κύριε Πρόεδρε.

Με βάση τή συζήτηση γιά τὸ ὑδατικό πρόβλημα τῶν Κοκκινοχωριῶν καί τῆς περιοχῆς Κιτίου ἐτοιμάσαμε, σέ συνεννόηση με ὄλες τίς πλευρές, τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα τὸ ὁποῖο καταθέτω.

Ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων γιά τὸ ὑδατικό πρόβλημα τῶν περιοχῶν Κοκκινοχωριῶν καί Κιτίου

'Η Βουλή τῶν 'Αντιπροσώπων ἀφοῦ συζήτησε τὸ ὄξυ ὑδατικό πρόβλημα τῶν περιοχῶν Κοκκινοχωριῶν καί Κιτίου διαπιστώνει ὁμόφωνα :—

(α) Λόγω τῆς ἔλλειψης νεροῦ οἱ περιοχές Κοκκινοχωριῶν καί Κιτίου κινδυνεύουν νά καταστραφοῦν. 'Ο πληθυσμός τῶν δύο περιοχῶν— 40.000—βρίσκεται μπροστά στό φάσμα τῆς καταστροφῆς καί ἑκατομμυρίων λιρῶν εἰσοδήματα κινδυνεύουν.

'Η ἔλλειψη νεροῦ ἐπηρεάζει ἐπίσης τήν τουριστική καί βιομηχανική ἀνάπτυξη τῶν δύο περιοχῶν.

(β) Τὸ πρόβλημα τοῦ νεροῦ στά Κοκκινοχώρια καί στήν περιοχή Κιτίου δέν εἶναι νέο. Παρουσιάστηκε ἀπό τὸ 1962. Οἱ Κυβερνήσεις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καθυστέρησαν στήν αντιμετώπιση καί λύση του.

Καλεῖται ή Κυβέρνηση :—

1. Νά θεωρήσει τὸ ἔργο τοῦ Νότιου 'Αγωγού σάν ἔργο ἐπείγουσας ἀνάγκης καί νά πάρει ὄλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά ἐπίσπευθεῖ ή ἔναρξη καί ή κατασκευή του στό συντομότερο χρονικό διάστημα προτοῦ οἱ δύο περιοχές καταστραφοῦν ὀλοκληρωτικά.
2. Κατά ἐξάμηνον νά κατατοπίζεται ή Βουλή με "Εκθεση γιά τήν πορεία προώθησης τοῦ ἔργου τοῦ Νότιου 'Αγωγού.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ τὸν κ. Μιχαηλίδη διότι ἔκλεισε τὸ θέμα αὐτὸ καί θέτω τὸ ψήφισμα ὑπὸ τήν ἐγκριση τοῦ Σώματος.

'Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνσταση ; 'Εχετε ὁποιαδήποτε ἐνσταση κ. Γαλανέ ;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Δέν ἔχω ἐνσταση, κύριε Πρόεδρε, ἀλλά θά ἤθελα ἀπλῶς νά κάμω μιὰ ἐπεξήγηση τῆς ψήφου μας διότι θά ψηφίσουμε εὐνοϊκὰ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. Καί ή ἐπεξήγηση τῆς ψήφου εἶναι ὅτι θεωρῶ πῶς ή Κυβέρνηση αὐτὸ τὸ ἔργο τὸ ἔχει ἤδη θεωρήσει σάν ἔργο ὑψίστης προτεραιότητας, ὅπως ἀναφέρει τὸ

ψηφισμα. 'Επομένως δὲν θέλω νὰ δοθεῖ ἡ ἔννοια στὸ ψήφισμα ὅτι θεωροῦμε πῶς ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔδωσε μέχρι τώρα τὴ δέουσα σημασία σ' αὐτὸ τὸ ἔργο. Νοουμένου ὅτι ἐξηγεῖται μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἡ ψήφος μας θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Πλὴν τῆς ἐπεξηγήσεως τὴν ὁποία ἔδωσε ὁ κ. Γαλανός, ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐπεξήγηση ;

'Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δὲν πρόκειται, κύριε Πρόεδρε, νὰ δώσω ἐπεξήγηση τῆς ψήφου. 'Αλλὰ τὸ ψήφισμα εἶναι σαφές· καὶ τὸ ψήφισμα λέγει ὅτι οἱ Κυβερνήσεις δὲν χειρίσθηκαν τὸ θέμα μὲ τὴν προτεραιότητα ποῦ τοῦ ἀρμόζει. Δὲν βλέπω πῶς τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει διαφορετικὰ τὴν ψήφο του καὶ νὰ ψηφίσει ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος.

"Αν, κατὰ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα, δὲν ὑπῆρχε κρατικὴ καθυστέρηση, τότε τὸ ὅλο θέμα τὸ ὁποῖο ἐνέγραψε ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ καὶ συζητήθηκε ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς ἦταν ἀπώλεια χρόνου καὶ δὲν ὑπῆρχε λόγος συζήτησης.

Τὸ θέμα εἶναι ὅτι ὑπῆρξε καθυστέρηση στὴ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐνὸς ὀξύτατου προβλήματος καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ψήφος τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, δώσατε τὴν ἐξήγηση τὴν ὁποία δώσατε. 'Η παρέμβαση τοῦ κ. Κληρίδη μπορῶ νὰ πῶ ὅτι δὲν εἶχε τὴ θέση της, διότι εἶναι ἐπεξήγηση τὴν ὁποία δίδει ὁ καθένας καὶ γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἴδιος εἶναι ὑπεύθυνος καὶ τὸ κόμμα τὸ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύει, καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ρωτῶ καὶ πάλι : 'Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἔνσταση γιὰ τὴν ἐπιψήφισή αὐτοῦ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ψήφισμα ἐγκρίνεται.

Καὶ ἔτσι, κύριοι συνάδελφοι, ἔχομε φθάσει στὸ τέλος τῆς ἀποψινῆς συνεδρίας αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

'Η ἐπόμενη συνεδρία ὀρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Τετάρτη, 15 'Ιουλίου 1981, στίς 10 τὸ πρωῖ, μὲ τὴν ἀκόλουθη ἡμερήσια διάταξη :

«Οἱ μαῦρες ἐπέτειοι τῆς 15ης 'Ιουλίου 1974 καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς».

Αὐτὴ εἶναι εἰδικὴ συνεδρία τοῦ Σώματος καὶ θὰ εἶναι ἡ τελευταία τῆς παρούσας συνόδου τῆς Βουλῆς.

'Η πρώτη τακτικὴ συνεδρία τοῦ Σώματος—γιατὶ ὅλες οἱ συνεδριάσεις ἀπὸ τὶς 24 Μαΐου καὶ ἐντεύθεν, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Συντάγματος, εἶναι ἑκτακτες—θὰ γίνῃ μετὰ τὶς διακοπὲς καὶ δὴ στίς 24 Σεπτεμβρίου 1981 καὶ ὡρα 5η ἀπογευματινῆ, μὲ ἡμερήσια διάταξη ἡ ὁποία θὰ διανεμηθεῖ ἐγκαίρως σ' ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος, θὰ περιλαμβάνει δὲ τὴ νομοθετικὴ ἐργασία ἡ ὁποία θὰ εἶναι ἔτοιμη, τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἐν τῷ μεταξύ θὰ ἔχουν κατατεθεῖ, τὶς 'Απαντήσεις στίς 'Ερωτήσεις καὶ ὅλα τὰ θέματα τοῦ Κεφαλαίου Δ, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

'Εν τῷ μεταξύ, παρακαλοῦνται οἱ Πρόεδροι τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν

Ἐπιτροπῶν ὅπως συγκαλέσουν τίς Ἐπιτροπές τους γιά νά ἐτοιμάσουν νομοθετική ἐργασία γιά τήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης καί ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ πρώτη συνεδρίαση θά εἶναι στίς 24 Σεπτεμβρίου, ἀρα τὸ νά ἐγγράψει κανεὶς θέμα στό Κεφάλαιο Δ θά φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἄχρηστο. Ἀλλά ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ θέμα ἐκκρεμεῖ ὡς μόνιμο θέμα στή Βουλῆ, καί ἐπειδὴ θά ἤθελα τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν διακοπῶν νά ἀξιοποιηθεῖ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά πληροφορήσω τὴ νέα Βουλῆ ὅτι μὲ ἀποφάσεις τῶν δυὸ προηγούμενων Βουλῶν τὸ θέμα τῆς δολοφονίας τοῦ Δῶρου Λοῖζου ἐκκρεμεῖ μόνιμα στήν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μὲ εἰδικὴ ἐντολὴ ἀπὸ τὴ Βουλῆ νά παρακολουθεῖ τίς ἀνακρίσεις καί τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση χειρίζεται αὐτὸ τὸ θέμα καί νά πληροφορεῖ αὐτὴ τὴ Βουλῆ γιά τὴν πορεία αὐτῶν τῶν ἀνακρίσεων.

Γι' αὐτὸ θά παρακαλοῦσα αὐτὴ ἡ Βουλῆ νά ἐπαναβεβαιώσει αὐτὴ τὴν ἀπόφαση καί νά ἀναθέσει στή νέα Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν τὴν παρακολούθηση αὐτοῦ τοῦ ἔργου γιά νά μπορέσει στήν πρώτη συνεδρίαση τῆς ἐπόμενης περιόδου τῆς Βουλῆς νά πληροφορήσει τὴν ὀλομέλεια τοῦ Σώματος ποῦ βρίσκεται τὸ ἀνακριτικὸ ἔργο ἀναφορικὰ μ' αὐτὴ τὴ δολοφονία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄν μοῦ ἐπιτρέψετε, κ. Λυσσαρίδη.

Αὐτὴ ἡ Βουλῆ ἔχει συνέχεια. Δηλαδή δὲν ἔχει σημασία ἂν ἐξελέγη νέα Βουλῆ κι' ἂν τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα τὴν ἀποτελοῦν εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ ἄτομα πᾶ ὁποῖα ἀποτελοῦσαν τὴν προηγούμενη Βουλῆ, ἢ ἂν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄλλα ἄτομα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἔχει ἐνώπιόν της αὐτὸ τὸ θέμα καί ἔχει καθῆκον νά παρακολουθεῖ διαρκῶς αὐτὸ τὸ θέμα καί νά πληροφορήσει μὲ πρώτη εὐκαιρία τὸ Σῶμα πάνω σὲ ποῖο σημεῖο βρίσκονται οἱ ἀνακρίσεις γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται καμμιά ἐπαναβεβαίωση. Αὐτὸ εἶναι θέμα τελείως καθαρὸ κατὰ τὴ γνώμη μου.

Ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Παρὰ τὸ μακρὸ χρονικὸ διάστημα ποῦ μεσολαβεῖ ἀπὸ τοῦ τερματισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς μέχρι τῆς ἐπαναλειτουργίας της, ἐν τούτοις πιστεύω ὅτι δυὸ θέματα τὰ ὁποῖα προτίθεται ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς νά ἐγγράψει, εἶναι ὑψίστου ἐνδιαφέροντος ἢ δημοσίου ἐνδιαφέροντος, καί ὡς ἐκ τούτου, θά ἦτο σκόπιμο ὅπως ἐγγραφοῦν στό Κεφάλαιο Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Ἀναστασιάδη, πρέπει νά ἐπιστήσω τὴν προσοχή σας στό γεγονός ὅτι ὑπάρχουν ἤδη 12 θέματα στό Κεφάλαιο Δ.

Βέβαια ἔχετε ἀπόλυτο δικαίωμα νά ἐγγράψετε τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐπιθυμεῖτε ἀφοῦ τὰ θέσω βέβαια σὲ ψηφοφορία ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἀλλά θά εἶχα τὴ γνώμη καί τὴν εἰσήγηση, ἂν γίνεται ἀποδεκτὴ, νά σταματήσουμε, κι' ἀφοῦ συζητήσουμε ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ ἀπὸ τὰ θέματα αὐτά, τότε νά ἀρχίσουμε νά ἐγγράφουμε νέα. Διότι εἶναι ματαιοπονία ἂν ἐγγράψουμε ἄλλα δυὸ θέματα καί νά γίνουν 14 ἐκκρεμοῦν κι' ἄλλα τρία θέματα ἐνώπιον τῶν Κοινοβουλευτικῶν

Ἐπτροπῶν τὰ ὅποια ἔχουν παραπεμφθεῖ καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ καταλήξουμε πουθενά.

Ἐν πάσῃ ὁμῶς, περιπτώσει, ἂν ἐπιμένετε νὰ ἐγγράψετε τὰ θέματά σας ἐγὼ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὰ θέσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Σέβομαι καὶ τὶς θέσεις καὶ τὶς ἀπόψεις καὶ ἴσως τὶς δυσχέρειες ποὺ θὰ ἀντιμετωπίσει τὸ Σῶμα, δηλαδὴ τὶς ἀντιλήψεις σας, ἀλλὰ τὰ θέματα εἶναι φλέγοντα, ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρχουν.

Εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν ἐγγράφονται θέματα διότι ὑπάρχει μεγάλος κατάλογος θεμάτων. Λυποῦμαι διότι θὰ ἐμμείνω στὴν εἰσήγηση πρὸς ἐγγραφή τῶν θεμάτων ποὺ προτίθεται ὁ Δημοκρατικὸς Συναγερμὸς νὰ ἐγγράψει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ν' ἀκούσουμε τὸ πρῶτο, κ. Ἀναστασιάδη.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι «Τὰ ἐκ τοῦ Ἀναλογικοῦ Σχεδίου Συντάξεων προκύπτοντα προβλήματα σὲ βάρος τῆς τάξης τῶν αὐτοεργοδοτούμενων καὶ ἡ ἄμεση ἀνάγκη ἀναθεώρησης τῶν κλιμάκων εἰσφορῶν, ὥστε οἱ πρὸς τὸ Ταμεῖο ὑποχρεώσεις τῶν αὐτοεργοδοτούμενων νὰ κατανέμονται κατὰ τὶς οἰκονομικὰς δυνατότητες ἐκάστου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι. Ἔχετε ἀκούσει τὸ θέμα τὸ ὁποῖο θέτει πρὸς ἐγγραφή ὁ Ἀναστασιάδης.

Ὁ κ. Γαλανὸς καὶ ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶχα ὑπόψη μου νὰ μὴν ἐπρότεινα ἐγγραφή θέματος ἀκριβῶς γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρετε. Ἀλλὰ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι ἐπιτρέπετε καὶ ἔχετε ὑπόψη σας νὰ δεχθεῖτε τὴν ἐγγραφή ὀρισμένων θεμάτων, θὰ ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ ἐγγράψω μὲ τὴ σειρά μου ἐκ μέρους τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γαλανέ, σὰς παρακαλῶ. Ἐγὼ δὲν δέχθηκα οὔτε ἔχω δικαίωμα νὰ δεχθῶ ὅ,τιδήποτε. Ἀπλῶς εἶπα ὅτι θὰ θέσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀναστασιάδη.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω, κ. Πρόεδρε, μιὰ εἰσήγηση τοῦ κ. Λόρδου, ἡ ὁποία ἐγινε πιστεύω ἐκ μέρους τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ στὴν περασμένη συνεδρία. Δηλαδὴ πρὶν ἐγγραφοῦν νέα θέματα νὰ γίνῃ μιὰ συνεννόηση τῶν ἐκπροσώπων τῶν κομμάτων πῶς νὰ προχωρήσουμε σ' ἐκεῖνα τὰ θέματα τὰ ὅποια ἤδη ἔχουν ἐγγραφῆ καὶ μετὰ νὰ μεθοδεύσουμε τὴν ἐγγραφή νέων θεμάτων. Αὐτὴ ἡ πρόταση προῆλθε ἀπὸ τὸν κ. Λόρδο τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ. Δὲν ξέρω τώρα πῶς συνάδει αὐτὴ ἡ πρόταση τοῦ κ. Λόρδου μὲ τὴν πρόταση τοῦ κ. Ἀναστασιάδη γιὰ ἐγγραφή νέων θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι, κ. Γαλανέ, διότι δὲν ἤμουν στὴν περασμένη συνεδρίαση γιὰ ν' ἀκούσω τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Λόρδου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶχα πεῖ εἶναι ὅτι θὰ θέσω σὲ ψηφοφορία τὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου κάτι ἤθελε νὰ πεῖ.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ :

Ἄπλῶς ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ὑποστηρίζουμε τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος, τοσοῦτω μᾶλλον καθόσο ἐγινε μεγάλη δημαγωγικὴ ἐκμετάλλευση αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ θὰ πρέπει νὰ παρασχεθεῖ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα ἡ εὐκαιρία νὰ ποῦμε τι ἔχουν ὠφεληθεῖ καὶ τι ὠφελοῦνται οἱ ἐργαζόμενοι ἀπὸ τὸ ἀναλογικὸ καὶ πῶς παρασχέθηκε στὸ τμήμα ἐκεῖνο τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων ἡ εὐκαιρία νὰ ὑποβάλουν αἰτήσεις. Ἄν ἤθελαν πραγματικά νὰ λάβει σοβαρὰ ὑπόψη του ὁ Ἄναλογιστὴς

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέμα τάξεως. Νομίζω ὅτι εἰσήλθαμε στὴ συζήτηση τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Ἀναστασιάδη, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς παρακαλῶ.

Ἐπὶ τῆς ὑπὸ ἀναστροφῆς ἐνστάσεως γιὰ τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος τοῦ κ. Ἀναστασιάδη ;

Οὐδεμία ἐνστάση ὑπάρχει. Ἐπομένως τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Τὸ δεύτερο θέμα ποῦ θὰ ἐπιθυμούσαμε νὰ ἐγγραφεῖ εἶναι « Ἡ ἀνάγκη ἐπανασύστασης ἢ σύστασης δευτεροβάθμιου ἀνεξάρτητου ὄργανου γιὰ τὶς πράξεις ἢ παραλείψεις τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπηρεσίας ».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τῆς Ἐκπαιδευτικῆς ;

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπηρεσίας. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπηρεσίας.

Ἐπὶ τῆς ὑπὸ ἀναστροφῆς ἐνστάσεως γιὰ τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος τούτου ;

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Ὅπως ἐτέθη τὸ θέμα δημιουργεῖ μερικὰ ἐρωτηματικά. Μὲ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία δὲν ὑπάρχει ἡ εὐχέρεια γιὰ δευτεροβάθμια ἐξέταση ὁποιασδήποτε ἐνστάσεως ἐκπαιδευτικῆς ἢ μὴ ; Ἄν ὑπάρχει, τότε δὲν βλέπομε τὴν ἀνάγκη γιὰ ἐγγραφή αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Θέλομε κάποιες ἐπεξηγήσεις γι' αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Θὰ ἀπαντήσω, κύριε πρόεδρε.

Ἡ ὑφιστάμενη νομοθεσία παρέχει τὸ δικαίωμα στὸ μετατιθέμενο ἐκπαιδευτικὸ νὰ ἐντίσταται ἀλλὰ παρίσταται ἐνώπιον τῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ὁποῖα τὸν ἔχει μεταθέσει. Συνεπῶς οἱ ἴδιοι εἶναι κριτὲς τῆς πράξης τους καὶ συνεπῶς οἱ ἴδιοι δικαστὲς ἢ δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Συνεπῶς εἶναι ἀπαράδεκτοι αὐτοὶ ποῦ μεταθέτουν νὰ ἐξετάζουν οἱ ἴδιοι καὶ τὶς ἐνστάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μποροῦν ὁμοίως, κύριε, Ἀναστασιάδη, οἱ μετατιθέμενοι νὰ ἀποταθοῦν ἐν ἀποφυγῇ στὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

'Αναμφίβολα, αν μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει όμως η σχετική καθυστέρηση στα δικαστήρια και τούτο φυσικά δεν οφείλεται στους δικαστές του 'Ανωτάτου Δικαστηρίου αλλά στο φόρτο εργασίας. Συνεπώς μία τυχόν ένσταση ή προσφυγή μάλλον στο 'Ανώτατο Δικαστήριο πιθανόν να πάρει και 4 χρόνια ή και 3 χρόνια και είναι γνωστές οι περιπτώσεις. 'Η προηγούμενη Βουλή έθιξε το θέμα, νομίζω, τής ταχείας άπονομής τής δικαιοσύνης.

Συνεπώς, δεν βλέπω τι ένοχλεί. Παλαιότερα μάλιστα, επί τών πρώτων ημερών τής Δημοκρατίας, ο 'Αρχιεπίσκοπος Μακάριος είχε συστήσει δευτεροβάθμια επιτροπή ή όποια με την πάροδο του χρόνου καταργήθηκε. Ζητούμε την επανασύσταση της ούτως ώστε να γίνεται ταχύτερη ή εξέταση τών περιπτώσεων τών ενστάσεων κλπ. ώστε να γίνεται ταχύτερη και ή άπονομή τής δικαιοσύνης, ή και δικαιότερη ακόμα, και να φαίνεται δικαιότερη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή το θέμα το όποιο θέλετε να έγγραψετε, κύριε 'Αναστασιάδη, είναι ή σύσταση δευτεροβάθμιας 'Επιτροπής 'Εκπαιδευτικής 'Υπηρεσίας, ενός ανεξαρτήτου όργανου για να έλέγχει τις πράξεις ή παραλείψεις τής 'Εκπαιδευτικής 'Υπηρεσίας. 'Η δευτεροβάθμια να έλέγχει τις πράξεις τής πρωτοβάθμιας.

N. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, αυτό είναι το θέμα το όποιο θέλετε να έγγραψετε.

'Υπάρχει ένσταση για την έγγραφη του θέματος αυτού;

"Αν δεν υπάρχει όποιαδήποτε ένσταση τότε το θέμα έγγραφεται.

'Ο κ. 'Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, όπως έχετε ήδη αναφέρει προηγούμενα, έκκρεμοϋν 3 θέματα του Κεφαλαίου Δ στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές 'Επιτροπές. "Ενα από αυτά τα θέματα είναι το άμπελοφυγικό του όποιου εισηγητής είναι ο όμιλός.

'Επειδή σε μία βδομάδα αρχίζουν οι διακοπές τής Βουλής, κι' επειδή ή επόμενη συνεδρίαση θα είναι στις 24 Σεπτεμβρίου, κι' επειδή μέχρι εκείνο το χρονικό διάστημα ο τρύγος θα είναι προς το τέλος του, εισηγοϋμαι ότι θα πρέπει ή Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εμπορίου και Βιομηχανίας ή ή αρμόδια 'Επιτροπή, να συνέλθει μέσα σ' αυτή τή βδομάδα για να ενημερωθεί τουλάχιστον από τον 'Υπουργό 'Εμπορίου και Βιομηχανίας πάνω στα μέτρα που προτίθεται να πάρει ή πού πήρε ή Κυβέρνηση για την αντιμετώπιση αυτού του σοβαρού προβλήματος και ιδιαίτερα τών πολύ βραχυπρόθεσμων προβλημάτων, όπως είναι το πρόβλημα τής παραλαβής και τής διάθεσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μά νομίζω ότι αυτό το θέμα είναι έγγεγραμμένο. Δεν συζητήθηκε ακόμα.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, στην περασμένη συνεδρίαση είχε γίνει πρόταση από το συνάδελφοι κ. Μαυρονικόλα το θέμα να παραπεμφθεί στην αρμόδια Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή, δηλαδή την 'Επιτροπή 'Εμπορίου και Βιομηχανίας και δεν είχα φέρει ένσταση νοουμένου ότι το θέμα θα παρέμενε όπωσδήποτε και στην ολομέλεια του Σώματος για να συζητηθεί όταν θα έλθει ή ώρα.

Ἡ ἀναγκαιότητα, ὁμως, ἐπίσπευσης τοῦ θέματος, πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ μᾶς ὠθήσει στὸ νὰ καλέσουμε τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μέσα σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ποῦ μᾶς ἀπομένει—τὴ μιὰ βδομάδα—νὰ καλέσει τὸν Ὑπουργὸ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας νὰ ἐνημερώσει τὴν Ἐπιτροπὴ πάνω στὸ τί ἔχει νὰ γίνῃ πρὸς τὴν κατεύθυνση ἐπίλυσης τῶν βραχυπρόθεσμων προβλημάτων ὅπως εἶναι τὸ πρόβλημα παραλαβῆς καὶ διάθεσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικὰ τὸ ἀμπελουργικὸ εἶναι ὀξὺ καὶ σοβαρὸ πρόβλημα. Ὅμως ἐλήφθη πρόνοια ἐν ὄψει τῆς νέας σοδειᾶς τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ ἤδη καλεῖται αὔριο Σάββατο Παγκύπριο Ἀμπελουργικὸ Συνέδριο τὸ ὁποῖο θὰ κάμει παραστάσεις καὶ διαβήματα πρὸς τὴν Κυβέρνηση γιὰ ἄμεση ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ποῦ παρουσιάζονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πολὺ ὠραῖο τὸ συνέδριο. Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι ἡ Βουλὴ. Καὶ ἡ Βουλὴ θέλει νὰ ξέρει τί γίνεται. Καὶ ἐνεγράφη θέμα. Καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ εἰσηγητὴς δέχθηκε νὰ μὴ συζητηθεῖ πρῶτα στὴν ὀλομέλεια ἀλλὰ νὰ πάει κατ' εὐθείαν στὶς Ἐπιτροπὲς εἶναι διότι δικαιολογημένα ἔγινε ἡ εἰσήγησις ὅτι δὲν προλαμβάνομε νὰ περιμένουμε πότε θὰ γίνῃ ἡ συζήτησις αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ παρεπέμφθη κατ' εὐθείαν σὲ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ ἐπιληφθεῖ ἄμεσα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

Ἐπομένως ἡ εἰσήγησις ποῦ γίνεται εἶναι συνέχεια τῆς ἀπόφασις αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς Βουλῆς καὶ ὑλοποίησις τῆς ἀπόφασις ὅτι ἡ ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ πρέπει συνέχεια νὰ ἀσχολεῖται μ' αὐτὸ τὸ θέμα, ἐφόσον τώρα παρουσιάζεται τὸ θέμα. Ἀντιλαμβάνομαι οἱ μαζικὲς ὀργανώσεις δικαιολογημένα θὰ πρέπει νὰ κάμνουν τίς ἐνέργειες τους πρὸς τὴν κατεύθυνση ποῦ πρέπει ἀλλὰ αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ σταματήσῃ στὴ Βουλὴ ἀπὸ τοῦ νὰ κάμῃ τὸ δικό της ἔργο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγίδης καὶ μετὰ ὁ κ. Παπαδόπουλος.

K. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ τυγχάνει νὰ εἶμαι ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ ὅλοι μας ξέρουμε ὅτι τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα εἶναι πράγματι ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζει ὁ ἀγροτικὸς κόσμος, θὰ κάμω ἐπαφὴς μὲ τὴν Κυβερνητικὴ πλευρὰ γιὰ νὰ ὀριστεῖ μιὰ σύσκεψη τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ δεῖ αὐτὸ τὸ θέμα.

Βεβαίως τὸ χρονικὸ περιθώριο ποῦ μᾶς ἔδωσε ὁ συνάδελφος κ. Ὀμήρου τῆς ἐρχόμενης βδομάδας δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ξέρουμε διότι δὲν ξέρουμε τί ἐμπόδια μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης. Ἀλλὰ θὰ ἀναλάβω νὰ κάμω τίς σχετικὲς ἐπαφὲς μὲ τὴν Κυβερνητικὴ πλευρὰ γιὰ νὰ ὀριστεῖ σὲ εὐθετο χρόνον μιὰ συνάντησις, μιὰ σύσκεψη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας γιὰ νὰ δεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Πιστεύω ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ δώσει στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὴ λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος, τουλάχιστον τὴν προσωρινή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐκ τῆς ἐπαφῆς μας, κύριε Πρόεδρε, μὲ τοὺς ἀγρότες καὶ ἰδίᾳ μὲ τοὺς ἀμπελοουργοὺς, βλέπουμε νὰ διακατέχονται πράγματι ἀπὸ ἀγωνία καὶ ἀγχος σχετικὰ μὲ τὴν διάθεση καὶ τὴν τιμὴ τῶν σταφυλιῶν τῆς ἐπικείμενης συγκομιδῆς.

Γι' αὐτὸ ὑποστηρίζουμε τὴν ἀπόψη τοῦ συναδέλφου Ὁμήρου ὅτι πρέπει ὁ κόσμος νὰ πληροφορηθεῖ ἔγκαιρα γιὰ νὰ σταματήσει αὐτὴ ἡ ἀγωνία καὶ ἡ ἀδημονία τί θὰ γίνεῖ τὸ προϊόν τους. Καὶ παρακαλοῦμε πολὺ ὅπως ἐπισπευθεῖ μὴ πληροφορῶση τοῦ κόσμου τούτου διότι πρέπει νὰ εἴμεθα φορεῖς τῶν αἰσθημάτων ὄλου τοῦ κόσμου ὁ ὁποῖος ταλαιπωρεῖται.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι συναδελφοί, ἔχω τὴ γνώμη ὅτι δὲν ὑπάρχει δευτέρα γνώμη. Ὅλοι οἱ Βουλευτὲς καὶ ἐγὼ προσωπικὰ ὑποστηρίζουμε ὅτι πρέπει νὰ γίνεῖ τὸ ταχύτερο δυνατὸ ὅ,τι μπορεῖ νὰ γίνεῖ πρὸς ὄφελος τῶν ἀμπελοργῶν μας καὶ δὲν ἔχω καμμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ κ. Παναγίδης, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε αὐτὴ τὴν ὑποχρέωση, εἶναι ἴσως τὸ πλέον ἀρμόδιο πρόσωπο γιὰ νὰ ἐνδιαφερθεῖ γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι καλὸς γνώστης τοῦ ὄλου ἀμπελοουργικοῦ μας προβλήματος.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Νομίζω τώρα, κύριε Πρόεδρε, μπορῶ νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἶχα ὑπόψη μου καὶ τὸ ὁποῖο ἔχει σὰν τίτλο : « Ἡ ἀνάγκη ἐπαναπροσέγγισης Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων γιὰ νὰ εὐοδωθοῦν οἱ συνομιλίαι μεταξὺ τῶν δυῶ πλευρῶν ».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι, ἔχετε ἀκούσει τὸ θέμα τὸ ὁποῖο θέτει πρὸς ἐγγραφή ὁ κ. Γαλανός.

Ἐπὶ τῆς ὁποιασδήποτε ἐνστασιῆς γιὰ τὴν ἐγγραφή του;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα τοῦ κ. Γαλανοῦ ἐγγράφεται.

Κηρύττω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὁρα λήξεως : 9.50 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά) :—

Ἀναστασιάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γεωργίου Γεώργιος
Δίγκλης Παῦλος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κατσελλῆ Ρήνα
Κατσουνωτὸς Ἰάκωβος
Κληρίδης Γλαῦκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λιβέρας Δημήτριος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαθηκολώνης Ἀνδρέας
Μάτσης Ἰωάννης
Μαυρονικόλας Νίκος

Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Ὁμήρου Γιαννάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παπαρῆς Αὐγερινός
Πέτας Χρῆστος
Πουμπουρῆς Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμῆς Χρῆστος
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χρῆστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Ψυλλίδης Ἀνδρέας

Ἀντιπρόσωποι Ὁρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιάν Ἀντρανίκ

Κυρίλλης Φέλιξ

Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἀνακοίνωση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς γιὰ λήψη δυὸ ψηφισμάτων, τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Σοβιετ τῆς Ἑνώσεως Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν καὶ τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὴ Μεγάλη Ἐθνοσυνέλευση τῆς Ρουμανίας γιὰ τὴ διεθνή ὕφεση, τὸν ἀφοπλισμὸ καὶ τὴν ἀποτροπὴ τῶν ἐξοπλιστικῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ παραπομπὴ τούτων στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν πρὸς μελέτη καὶ ὑποβολὴ ἔκθεσης πρὸς τὸ Σῶμα.
2. Ἐκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Ὁρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπισης) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
3. Ἐκθεση γιὰ τὴν Πρόταση Νόμου «Ὁ περὶ Παγοποιήσεως Ἐνοικίων (Προσωρινὰ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», ἡ συζήτηση ποὺ ἐγίνε πάνω στὸ θέμα (Ντ. Κωνσταντίνου, Ἰ. Μάτσης, Γ. Ὁμήρου, Ἀλ. Γαλανός, Α. Φάντης, Α. Ἱεροδιακόνου, Γλ. Κληρίδης) καὶ ψήφιση αὐτῆς σὲ Νόμο.
4. Ἐκθεση γιὰ τὸ Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Διαταγμάτων Διατροφῆς (Διευκλύνσεις πρὸς Διεκδίκησιν) Νόμος τοῦ 1980» καὶ ψήφιση αὐτοῦ σὲ Νόμο.
5. Ἐκθεση γιὰ τὰ Νομοσχέδια : 1) «Ὁ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1981», 2) «Ὁ περὶ Συντάξεων Καθηγητῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981» καὶ 3) «Ὁ περὶ Στοιχειώδους Ἐκπαίδευσως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1981», οἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ συζήτηση ποὺ ἐγίνε πάνω στὰ Νομοσχέδια (Ε. Παπαϊωάννου, Μ. Χριστοφίδης, Πρόεδρος, Α. Γαλανός, Β. Λυσαριδῆς, Γλ. Κληρίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Κ. Λόρδος, Κ. Παναγίδης, Μ. Πουμπουρῆς, Ν. Ἀναστασιάδης) καὶ ψήφιση αὐτῶν σὲ Νόμους.
6. Ἐκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Χορηγημάτων καὶ Ἀπολαβῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τῆς Δημοκρατίας (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981», οἱ παρατηρήσεις ποὺ ἐγίναν πάνω στὸ θέμα (Α. Φάντης, Κ. Παπαδημητρίου, Γ. Ὁμήρου, Α. Γαλανός, Χρ. Σολωμῆς, Πρόεδρος) καὶ ἔγκριση αὐτῶν.
7. Ἐκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς : 1) «Ὁ περὶ Ἐλέγχου τῆς Ἀτμοσφαιρας καὶ Ἐπικινδύνων Οὐσιῶν εἰς Ἐργοστάσια (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981» καὶ 2) «Οἱ περὶ Ἀποδεκτῶν Ἐπιπέδων Ὑγείας εἰς Ἐργοστάσια (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1981», οἱ σύντομες παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτῆ κ. Γαλανοῦ πάνω στοὺς Κανονισμοὺς καὶ ἔγκριση αὐτῶν.
8. Ἐκθεση γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς «Οἱ περὶ Ὁργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Στέγης (Διάρθρωσις καὶ Ὅροι Ὑπηρεσίας) Κανονισμοὶ τοῦ 1981» καὶ ἔγκριση αὐτῶν.
9. Κατάθεση Νομοσχεδίων.
10. Ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων κ. Ν. Παττίχη σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τοῦ Νότιου Ἀγωγοῦ καὶ τὸ ὕδατικό πρόβλημα Κοκκινόχωριῶν—Κιτίου.
11. Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ διεξαγωγὴ συζήτησης (Κ. Παπαδημητρίου, Γ. Γεωργίου, Ἰ. Κατσουνωτῆς, Γ. Παπαδόπουλος, Α. Ψυλλίδης, Κ. Παναγίδης, Α.

Γαλανός, Α. 'Ιεροδιακόνου, Πρόεδρος, Β. Λυσσαρίδης, Χ. Μιχαηλίδης) πάνω στο θέμα που είχε εγγράψει ο άξ. Βουλευτής κ. Χαμπής Μιχαηλίδης «Το όξυ ύδατικό πρόβλημα, ο νότιος άγωγός και ειδικά το πρόβλημα τής περιοχής Κοκκινοχωριών και Κιτίου» και έγκριση σχετικού ψηφίσματος προς τή Κυβέρνηση κατατεθέντος επίσης από τον κ. Χ. Μιχαηλίδη.

12. 'Αναφορά του άξ. Βουλευτή κ. Β. Λυσσαρίδη στο έκκρεμοῦν ένώπιον τής 'Επιτροπής 'Εσωτερικών θέμα τής δολοφονίας του Δώρου Λοΐζου και παράκληση αυτού όπως ή Βουλή επαναβεβαιώσει τήν άνατεθεισα στην έν λόγω 'Επιτροπή ειδική έντολή παρακολουθήσεως του θέματος και υποβολής έκθέσεως προς τό Σώμα στην πρώτη συνεδρίαση τής επόμενης περιόδου τής νέας Βουλής.
13. 'Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' τής 'Ημερήσιας Διάταξης των άκολουθων νέων θεμάτων :—
- α) «Τά έκ του 'Αναλογικού Σχεδίου Συντάξεων προκύπτοντα προβλήματα σε βάρος τής τάξης των αυτοεργατοῦμένων και ή άμεση άνάγκη άναθεώρησης των κλιμάκων εισφορών, ώστε οί προς τό Ταμείο ύποχρεώσεις των αυτοεργοδοτουμένων νά κατανέμονται κατά τις οικονομικές δυνατότητες έκάστου». (Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτού κ. Ν. 'Αναστασιάδη).
- β) «'Η άνάγκη επανασύστασης ή σύστασης δευτεροβάθμιου άνεξάρτητου όργάνου για τις πράξεις ή παραλείψεις τής 'Εκπαιδευτικής 'Υπηρεσίας». (Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Ν. 'Αναστασιάδη).
- γ) «'Η άνάγκη επαναπροσέγγισης 'Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων για νά εύοδωθοῦν οί συνομιλίες μεταξύ των δύο πλευρών»
(Θέμα έγγραφέν με είσήγηση του άξ. Βουλευτή κ. Α. Γαλανού)
14. 'Αναφορά του άξ. Βουλευτή κ. Γ. 'Ομήρου στο έκκρεμοῦν ένώπιον τής άρμόδιας Κοινοβουλευτικής 'Επιτροπής άμπελουργικό πρόβλημα και σύντομη διεξαγωγή διαλογικής συζήτησης (Γ. 'Ομήρου, Χ. Μιχαηλίδης, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Παναγίδης, Γ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος) πάνω σε είσήγηση του κ. 'Ομήρου όπως ή Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εμπορίου και Βιομηχανίας έπιληφθει του θέματος πρό τής νέας συνόδου τής Βουλής και ζητήσει νά ενημερωθει από τον 'Υπουργό 'Εμπορίου και Βιομηχανίας για τά προτεινόμενα από τήν Κυβέρνηση μέτρα για σύντομη επίλυση του προβλήματος και ειδικότερα του θέματος τής παραλαβής και διάθεσης των άμπελουργικών προϊόντων.

Τιμή 50 Μίλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 15ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1981

(ὼρα ἐνάρξεως 10.09 π.μ.)

(Ἀρ. 7)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύττω τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι Γραμματεῖς ὅπως διαπιστώσουν ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές, τὸ μοναδικὸ θέμα τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος εἶναι οἱ δυὸ μαῦρες ἐπέτειοι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974.

Γιὰ ἑβδομο κατὰ συνέχεια χρόνο, κύριοι Βουλευτές, αὐτὸ τὸ Σῶμα συνέρχεται σὲ εἰδικὴ συνεδρία μνήμης, περίσκεψης καὶ περισυλλογῆς. Μνήμης τῶν δυὸ θλιβερῶν ἐπετειῶν ποὺ ἐπισώρευσε παντοειδῆ δεινὰ σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Μιὰ ομάδα ἐνσυνειδήτων προδοτῶν περιστοιχισμένη ἀπὸ ἄφρονες, ὅπως τοὺς χαρακτήρησε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, κ. Κωνσταντῖνος Καραμανλῆς, πῆραν τὰ ὄπλα ἐναντίον τῆς καθεστηκυίας τάξεως τῆς Δημοκρατίας μὲ πρόθεση νὰ δολοφονήσουν τὸν ἐκλελεγμένο Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, νὰ ἀνατρέψουν τὴν ἔννομη τάξη καὶ νὰ διαλύσουν τὴ Δημοκρατία πρὸς ἐξυπηρέτηση ξένων καὶ ἀλλότριων πρὸς τὸν Κυπριακὸ λαὸ συμφερόντων.

Τὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου 1974 δὲν ἦταν ἓνα τυχαῖο γεγονός· ἦταν ἓνα γεγονός τὸ ὁποῖο προπαρασκευάσθηκε ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, τὸ ὁποῖο προώθησε μιὰ προδοτικὴ καὶ παράνομη ὀργάνωση, ἡ ΕΟΚΑ Β', καὶ τοῦ ὁποῖου ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἦταν ἡ ἀποδυνάμωση, ἡ ὑπόσκαψη στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος ἡ διάλυση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, καὶ ὅταν ὅλες οἱ παράνομες πράξεις ἢ κλοπὴ ὄπλων ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Φρουρὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀστυνομικοὺς σταθμοὺς, οἱ δολοφονίες δημοκρατικῶν πολιτῶν, οἱ βομβιστικὲς ἀπόπειρες, οἱ ἐπιθέσεις ἐναντίον ἀστυνομικῶν Σταθμῶν καὶ ὅλες οἱ ἄλλες παράνομες πράξεις δὲν ἔφεραν τὸ π.θούμενο ἀποτέλεσμα, τότε ἐρρίφθη καὶ τὸ τελευταῖο αὐτοῦ, τότε ἔγινε τὸ πραξικόπημα τοῦ ὁποῖου οἱ ἐγκέφαλοι εὕρισκοντο ἐκτὸς τῆς Κύπρου.

Ἐρρίφθη καὶ τὸ τελευταῖο αὐτοῦ γιὰ νὰ ἐξολοθρευθεῖ ὁ ἐκλελεγμένος Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ γιὰ νὰ ἐπέλθει ἐπὶ τέλους ἡ ποθητὴ

διάλυση. Τοῦτο ὁμως δὲν ἐπετεύχθη διότι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διεσώθη καὶ διότι μὲ τοὺς ἀγῶνες του κατόρθωσε νὰ ἐπανεέλθει στὴν Κύπρο καὶ νὰ διατηρήσει τὴν ὑπαρξὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, νὰ διατηρήσει τὴν κρατικὴ μας ὀντότητα ποὺ ἀποτελεῖ τὸ κυριότερο ὄπλο τοῦ ἀγῶνα μας γιὰ λευτεριά καὶ δικαίωση. Ὅμως σήμερα, κύριοι Βουλευτές, εἶναι καὶ ἡμέρα μνήμης, εἶναι ἡμέρα μνήμης ἐκείνων τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας, τὰ ὁποῖα ὄρθωσαν τὸ παράστημά τους καὶ μὲ τὸ αἷμα τους πότισαν τὸ δένδρο τῶν δημοκρατικῶν ιδεῶν. Ὅμως σήμερα εἶναι ἡμέρα μνήμης καὶ τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας τὰ ὁποῖα προδομένα καὶ ἐγκαταλειμμένα ἀπὸ τοὺς πάντες ἀντέταξαν τὰ στήθη τους μπροστὰ στὸν ξένο εἰσβολέα καὶ μὲ τὸ αἷμα τους πότισαν τὸ δένδρο τῆς Κυπριακῆς λευτεριάς.

Εἰς μνήμη ὅλων αὐτῶν τῶν ἀφανῶν ἡρώων σὰς καλῶ νὰ ἐγερθοῦμε καὶ νὰ τηρήσουμε μονόλεπτο σιγῆ.

(Μονόλεπτος σιγῆ)

Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τους καὶ ἄς εἶναι ἀνάλαφρο τὸ χῶμα τῆς ἑλληνικῆς Κύπρου ποὺ τοὺς σκεπάζει.

Κύριοι Βουλευτές

Διεξάγομε ἓνα ἀγῶνα, διεξάγομε ἓνα ἀγῶνα γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ στὴ γῆ τῶν πατέρων του. Σ' αὐτὸ τὸν ἀγῶνα ἔχουν θέση ὅλες οἱ ὑγιεῖς πατριωτικὲς δημοκρατικὲς δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Καλῶ τοὺς πάντες νὰ λησμονήσουν τὸ κακὸ παρελθόν, νὰ συνενωθοῦν σὲ μιὰ προσπάθεια διάσωσης αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἄς συσπειρωθοῦμε ὅλοι γύρω ἀπὸ τὴν ἐκλελεγμένη ἡγεσία μας καὶ ἄς προσπαθήσουμε νὰ ἀντεπεξέλθουμε στὶς δύσκολες συνθῆκες ποὺ τὰ ξένα συμφέροντα καὶ οἱ ξένοι ἀνταγωνισμοὶ δημιουργοῦν γιὰ μᾶς.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου θὰ καλέσω κατὰ σειράν ὅπως μιλήσουν τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Κομμάτων κ.κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου, Γλαῦκο Κληρίδη, Ἀλέξη Γαλανὸ καὶ Βάσο Λυσσαρίδη.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει τὸ λόγο.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Δεκάτη πέμπτη καὶ 20ῆ Ἰουλίου 1974! Δυὸ μαῦρες ἐπετηρίδες ποὺ θὰ συμβολίζουν στὴν αἰωνιότητα τὸ μεγαλύτερο ἐγκλημα καὶ προδοσία ποὺ διαπράχθηκε σὲ βάρους τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Τὸ χουντοφασιστικὸ πραξικόπημα ποὺ ἀνοιξε τίς πόρτες στὸν Ἀττίλα.

Ἐμπνευστὲς καὶ χρηματοδότες τῆς διπλῆς αὐτῆς ἐγκληματικῆς ἐπιδρομῆς κατὰ τῆς Κύπρου, οἱ ἱμπεριαλιστὲς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ ἀμερικανικὴ ΣΙΑ, μὲ τὴν παθητικὴ συγκατάθεση τοῦ βρεττανικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ. Ἐκτελεστικὰ ὄργανα, ἡ Ἑλλαδικὴ Χούντα, ἡ ΕΟΚΑ Β καὶ οἱ σωβινιστὲς τῆς Ἀγκυρας.

Στόχος; Τὸ κτύπημα τῶν προοδευτικῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, ὁ διαμελισμὸς τῆς Κύπρου μεταξὺ Ἑλλάδας καὶ Τουρκίας, αἱ ἡ μετατροπὴ τῆς στὸ μεγαλύτερο πολεμικὸ ὄρμητήριο τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο.

Ὁ χουντοφασισμὸς, ἐοκαβητισμὸς, μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, σχεδίαζε νὰ ἐξοντώσει δέκα χιλιάδες ἀριστεροὺς καὶ δημοκράτες μὲ βάση τὸ πρότυπο ποὺ ἀκολούθησε ὁ Πινοσέτ στὴ Χιλή καὶ τόσοι ἄλλοι δικτάτορες στὸν κόσμον. Κατάρρευσε ὁμως κάτω ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς προδοσίας του καὶ τῆς ἐρρωμένης ἀντίστασης τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Ἐφερε, ὡστόσο, τὸν Ἀττίλα στὸ

40% του κυπριακού εδάφους, την αιματοχυσία, μέ χιλιάδες νεκρούς, τις δυο περίπου χιλιάδες άγνοουμένους, τους έγκλωβισμένους, την προσφυγοποίηση του ενός τρίτου σχεδόν του πληθυσμού της Κύπρου στην ίδια την πατρίδα του και τόσα άλλα κακά.

Και ποιά ήταν ή τιμωρία τών ήγετών αύτου του τερατώδους έγκλήματος και προδοσίας; Ούσιαστικά καμμιά. Για μικροπαραπτώματα τιμωρούνται άρκετοι πολίτες με ποινές φυλάκισης. Για τούς ιθύνοντες πραξικοπηματίες όμως όχι μόνο δεν συνέβη κάτι τέτοιο, αλλά άρκετοι πήραν και προαγωγές στην άστυνομία, στο στρατό και στη δημόσια ύπηρεσία.

Οι «ύπουργοί» της πραξικοπηματικής κυβέρνησης Σαμφών όχι μόνο δεν δικάστηκαν βάσει του ίδιου νόμου που δικάστηκε ο Σαμφών αλλά, όπως έγινε στην περίπτωση του δικηγόρου Άνδρέα Νεοκλέους από τη Λεμεσό, δεν θεωρήθηκε ανάρμοστη ή συμπεριφορά του για να αποβληθεί από το δικηγορικό σύλλογο.

Ο άρχιπραξικοπηματίας Σαμφών δικάστηκε και καταδικάστηκε σε φυλάκιση όμως για δυο τώρα χρόνια διασκεδάσει σε κέντρα της Δυτικής Ευρώπης και συνομιλεί κατά της Κύπρου, για σκοπούς θεραπείας, παρά την άπαιτηση του κυπριακού λαού όπως ή Έκτελεστική Έξουσία τον φέρει πίσω για να έκτίσει το υπόλοιπο της ποινής του.

Κάθαρση δεν έγινε και ο φάκελλος της προδοσίας της Κύπρου παραμένει μέχρι σήμερα κλειστός. Οι άμετανόητοι πραξικοπηματίες από κατηγορούμενοι, προσπαθούν χωρίς ντροπή να έμφανιστούν σαν κατήγοροι.

Δεν είναι για λόγους έκδίκησης που το ΑΚΕΛ και ή συντριπτική πλειοψηφία του κυπριακού λαού άπαιτεί την παραδειγματική τιμωρία τών ήγετών του πραξικοπήματος αλλά για λόγους στοιχειώδους ασφάλειας αύτου του δύσμοιρου λαού και τόπου. Γιατί αν δεν τιμωρηθούν οι ήγέτες του άποτρόπαιου έγκλήματος κατά της Κύπρου πρέπει να μας βέβαιιοι ότι ούτε οι έχθροί μας, ούτε οι φίλοι μας θα μάς παίρνουν στα σοβαρά και ο κίνδυνος να επαναληφθεί παρόμοιο έγκλημα στο μέλλον καθίσταται έξαιρετικά μεγάλος. Θα έπιμένουμε λοιπόν στην παλλαϊκή άπαιτηση όπως τιμωρηθούν παραδειγματικά οι ήγέτες του πραξικοπήματος και όπως άνοίξει ο φάκελλος της προδοσίας της Κύπρου.

Άπό το προδοτικό χουντοφασιστικό πραξικόπημα βγαίνουν όρισμένα διδάγματα για όλες τις πατριωτικές δημοκρατικές δυνάμεις του κυπριακού λαού.

Το μεγαλύτερο δίδαγμα που βγαίνει είναι ότι έφόσο ύπάρχει ιμπεριαλισμός θα ύφίσταται πάντα και ο κίνδυνος άνατρεπτικών ενεργειών σε διάφορες χώρες, συμπεριλαμβανομένης βέβαια και της Κύπρου. Ο ιμπεριαλισμός ποτέ δεν σταματά τη συνωμοτική άνατρεπτική του δραστηριότητα.

Το δεύτερο δίδαγμα που βγαίνει είναι ότι το χουντοφασιστικό πραξικόπημα στην Κύπρο μπορούσε να ματαιωθεί ή και να συντριβεί αν δεν έπιδεικνυόταν ύποτιμησή από μέρους της Έκτελεστικής Έξουσίας και αν λαμβάνονταν έγκαιρα όλα τα ένδεικνύμενα μέτρα.

Το τρίτο δίδαγμα για τη Δημοκρατία και τις δημοκρατικές δυνάμεις του κυπριακού λαού είναι ότι με την ένότητα, τη διαρκή επαγρύπνηση και έτοιμότητα τους μπορούν να άντιμετωπίσουν άποτελεσματικά όποιαδήποτε ύπονομευτική, άνατρεπτική ενέργεια του ιμπεριαλισμού και τών όργάνων του. Το φασισμό ή τον άντιμετωπίζεις άποφασιστικά και τον καθιστάς άκίνδυνο για το λαό ή αυτός συντρίβει σε Δημοκρατία.

Κύριε Πρόεδρε,

Ερχόμαστε σήμερα προσκυνητές της μνήμης όλων όσων έδωσαν ό,τι πολυτιμότερο είχαν, τη ζωή τους, στην αντίσταση κατά του χουντοφασιστικού πραξικοπήματος και της τουρκικής εισβολής. Είτε αυτοί πολέμησαν και έπεσαν στους δρόμους κατά του χουντοφασισμού και έοκαβητισμού, είτε στις άκρογιαλιές της Κερύνειας και την όροσειρά του Πενταδακτύλου, είτε στην πεδιάδα της Μεσαορίας κατά του 'Αττίλα, σ' όποιοδήποτε κόμμα ή παράταξη και αν ανήκουν. Στην κορυφή της πυραμίδας που σχηματίζουν οι θυσίες τους, οι ύπηρεσίες τους και οι μορφές τους στέκει έπιβλητικός και υπέροχος ό άνυπόταχτος, άπροσκύνητος κυπριακός λαός. Ναι, άνυπόταχτος γιατί προβάλλει άποφασιστική αντίσταση και γιατί δέν πρόκειται ποτέ ν' άποδεχθεί τά τετελεσμένα της τουρκικής εισβολής και κατοχής. Δέν πρόκειται ποτέ ν' άποδεχθεί ίμπεριαλιστική, διαμελιστική λύση του Κυπριακού. Δέν πρόκειται ποτέ ν' άποδεχθεί λύση τύπου Κάμπ Ντέιβιντ.

Μιά και μοναδική είναι ή παραδεχτή λύση κι' αυτή στηρίζεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις συμφωνίες κορυφής. Την έσωτερική πτυχή του Κυπριακού θά τη λύσουν οι Κύπριοι, Έλληνες και Τουρκοί, σέ διακοινοτικές συνομιλίες υπό την αίγίδα του Γ.Γ. του ΟΗΕ ένώ τη Διεθνή πτυχή θά τη λύσουμε σέ μια Διεθνή Διάσκεψη στα πλαίσια του Διεθνούς 'Οργανισμού.

'Εφόσο θά υπάρξουν προτάσεις για τó έδαφικό από μέρους της Τουρκικής πλευράς οι διακοινοτικές συνομιλίες θά συνεχισθούν και θά μπούν σέ ουσιαστική φάση. 'Αν όμως συνεχιστεί ή άδιαλλαξία δέν μās μένει άλλη έκλογη από την προσφυγή στη φετεινή Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ και στο Συμβούλιο 'Ασφαλείας άπ' όπου νά ζητήσουμε τη λήψη πλέον άποφασιστικών μέτρων για μια ειρηνική, δημοκρατική λύση.

'Αγωνιζόμαστε για μια Κύπρο πραγματικά ανεξάρτητη, κυρίαρχη, έδαφικά άκέραιη, όμόσπονδη, άδέσμευτη και άποστρατικοποιημένη και θά συνεχίσουμε τόν άγώνα μας μέχρι που αυτή ή λύση γίνει πραγματικότητα.

Καλοΰμε τους συμπατριώτες μας Τουρκοκυπρίους σέ κοινό άγώνα για νά φύγουν τά τουρκικά κατοχικά και όλα τά ξένα στρατεύματα από τόν τόπο μας, νά διαλυθούν οι βάσεις και νά μετατρέψουμε την Κύπρο σέ κέντρο ειρήνης, φιλίας και συνεργασίας όλων τών λαών της περιοχής.

'Η προσταγή τών νεκρών μας, τών άγνωσμένων και τών προσφύγων, τών έγκλωβισμένων και γενικά όλόκληρου του κυπριακού λαού είναι ή συνεργασία όλων τών πατριωτικών, δημοκρατικών δυνάμεων, για την άπομόνωση τών φασιστικών έοκαβήτικων στοιχείων και ό οργανωμένος άγώνας μέχρι που ή λευτεριά για την όποία έδωσαν την ζωή τους οι χιλιάδες τών θυμάτων του χουντοφασιστικού πραξικοπήματος και της τουρκικής εισβολής γίνει πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Γλαΰκος Κληρίδης έχει τó λόγο.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

'Επτά χρόνια συμπληρώνονται σήμερα από τη μαύρη επέτειο του έγκληματικού και άφρονος πραξικοπήματος. Του πραξικοπήματος, που προδοτικά διάταξε ή χούντα τών 'Αθηνών και έδωσε στην Τουρκία την άφορμή για νά πραγματοποιήσει την εισβολή, που από μακροΰ χρόνου προπαρασκεύαζε.

Τό 40% του έδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας τελεί άκόμα υπό την κατοχή τών εισβολέων. Τό μαρτύριον τών χιλιάδων έκτοπισμένων συνεχίζεται. 'Η

τύχη τῶν ἀγνοουμένων μας παραμένει ἀδιευκρίνιστη. Τὸ ἀδιέξοδο στὶς ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες συνεχίζεται λόγω τῆς τουρκικῆς ἀδιαλλαξίας, ἐνῶ ἡ παρουσία τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ στὴν Κύπρο ἀπειλεῖ καὶ τὸ ἐλεύθερο τμήμα τῆς πατρίδας μας.

Μιλώντας σήμερα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὑπὸ τὴν ιδιότητα μου ὡς Προέδρου τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ, ἐνὸς κόμματος ποὺ πραγματικά πιστεύει στὶς ἀρχές τῆς Δημοκρατίας, καὶ ἀπεχθάνεται τὴ βία ὅποθενδήποτε κι' ἂν προέρχεται, ἐπαναλαμβάνω κατηγορηματικῶς γιὰ πολλοστὴ φορὰ ὅτι τὸ κόμμα μας ἀνεπιφύλακτα καὶ ἀπερίφραστα καταδικάζει τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα καὶ τὴν τούρκικη εἰσβολὴ καὶ ὑποστηρίζει τὸ ἀνοιγμα τοῦ φακέλου τῆς Κύπρου γιὰ νὰ γνωσθεὶ ὁλόκληρη ἡ ἀλήθεια.

Ἐχομε, πιστεύω, σήμερα καθῆκον νὰ φέρουμε στὴ μνήμη μας τὰ φοβερὰ γεγονότα τῶν μαύρων ἐκείνων ἡμερῶν γιὰ ν' ἀντλήσουμε μὲ ψυχραιμία τὰ ἀναγκαῖα ἱστορικὰ διδάγματα ποὺ θὰ μᾶς βοηθήσουν στὸν ἀγώνα μας γιὰ μιὰ δίκαιη καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Πιστεύω ἀκράδαντα πῶς τὸ μεγάλο ἱστορικὸ διδάγμα, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ 1974, εἶναι ὅτι ὁ διχασμὸς καὶ ἡ μισαλλοδοξία εἶναι πηγὲς ἐθνικῶν καταστροφῶν, ἡ δὲ χρῆση βίας καὶ παρανομίας γιὰ χάρη πολιτικῶν ἐπιδιώξεων εἶναι μέθοδος ἐντελῶς ἀπαράδεκτη καὶ καταστροφικὴ, καὶ πρέπει ὀριστικὰ νὰ ἐκλείψει ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας.

Πρέπει, λοιπόν, σήμερα ὅλοι μας νὰ ἐργαστοῦμε συστηματικὰ γιὰ τὴν ἀμβλυνση τῶν παθῶν τοῦ παρελθόντος καὶ γιὰ σφυρηλάτηση πραγματικῆς καὶ καθολικῆς ἐνότητας τοῦ λαοῦ μας. Ἡ ἐνότητα αὐτὴ ἀποτελεῖ μιὰν ἀπὸ τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴν εὐόδωση τοῦ ἀγώνα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ γιὰ ἐλευθερία, γιὰ δημοκρατία καὶ γιὰ μιὰ δικαιότερη καὶ βιώσιμη λύση τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος.

Διερχόμεθα τὴν πιὸ κρίσιμη φάση τῆς ἱστορίας μας. Κοινὸς σκοπὸς ὅλων πρέπει νὰ εἶναι ἡ σωτηρία τῆς Κύπρου. Καὶ γιὰ νὰ ἐπιτευχθεὶ ὁ στόχος αὐτὸς ἐπιβάλλεται μεταξύ ἄλλων νὰ συγκεντρωθεὶ ἡ προσοχὴ τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας καὶ τοῦ λαοῦ στὴν ἐξεύρεση ἀποτελεσματικοῦ τρόπου ταχείας καὶ οὐσιαστικῆς ἀνατροπῆς τῶν τετελεσμένων γεγονότων ποὺ δημιούργησε ἡ Τούρκικη εἰσβολὴ, χρειάζεται ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξεύρεση δίκαιης καὶ βιώσιμη λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές τῆς γνωστῆς συμφωνίας Μακαρίου—Ντενκτάς καὶ τὰ ψηφίσματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἀποτίω σήμερα ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς φόρο τιμῆς πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς νεκροὺς ποὺ θυσιάστηκαν ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑπεράσπισης τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους. Ἡ θυσία τους δὲν πρέπει καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀποβεῖ ἐπὶ ματαίω. Ἡ ντὲ φάκτο κατάσταση ποὺ δημιούργησε ἡ Τούρκικη εἰσβολὴ δὲν θὰ γίνεῖ ποτὲ ἀποδεκτὴ. Ὁ ἀγώνας τοῦ λαοῦ μας θὰ συνεχιστεῖ μέχρι τὴ δικαίωση.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ σημερινὴ μέρα, μέρα καταδίκης τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς, θ' ἀποτελέσει ταυτόχρονα καὶ μέρα σοβαροῦ προβληματισμοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ τόπου μας ἀπὸ τοὺς μεγάλους κινδύνους ποὺ τὸν ἀπειλοῦν καὶ οἱ ὁποῖοι συνεχίζουν νὰ τὸν ἀπειλοῦν.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀλέξης Γαλανὸς ἔχει τὸ λόγο.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Βουλευτές,

Σήμερα ή Βουλή μας δέν συνεδριάζει για νά νομοθετήσει αλλά για νά θυμηθεί και νά θυμίσει.

Νά φέρει τή μνήμη της πίσω 7 χρόνια όταν ή αγαπημένη μας Κύπρος έδιχοτομείτο από τις όρδες του άδυσώπητου 'Αττίλα κατόπιν πού ή προδοσία της Φασιστικής Χούντας των 'Αθηνών και των έδω συνειδητών και πληρωμένων όργάνων της άνοιγε την Κερκόπορτα στον Τουρκο εισβολέα για νά κατακτήσει τό 40% του έδάφους μας, νά σκοτώσει, νά λεηλατήσει, νά άτιμάσει και νά έξευτελίσει ένα πολιτισμό άνάλογο του Μικροασιατικού πολιτισμού πού δημιούργησε ό 'Ελληνισμός της Κύπρου έδω στην έσχατιά του 'Εθνος, μέσα στους δημιουργικούς αιώνες της 'Ελληνικής 'Ιστορίας της μικρής αυτής γωνιάς του Γένους.

Είναι πραγματικά μιá θλιβερή επέτειος. "Όχι γιατί ήττήθηκε ή Κύπρος και στο πρόσωπό της ό 'Ελληνισμός. Γιατί ή Κύπρος και ό 'Ελληνισμός δέν ήττήθηκαν, δέν άναγνώρισαν ούτε θα άναγνωρίσουν τό άποτέλεσμα της εισβολής και της κατοχής, δέν πρόκειται νά νομιμοποιήσουν τή διχοτόμηση και τά τετελεσμένα. Ούτε έκάμφθη ή ψυχή του 'Ελληνα της Κύπρου, του πρόσφυγα της 'Αμμοχώστου, του πρόσφυγα της Μόρφου, της Κερύνειας, της Κυθραίας. Ούτε θα καμφθεί ή ψυχή ή 'Ελληνική του έγκλωβισμένου της Καρπασίας ή των συγγενών των άγνωσμένων. Και ήττα σημαίνει άναγνώριση των τετελεσμένων και συνθηκολόγηση.

'Η ιστορία μας δέν μάς έπιτρέπει ούτε τέτοιες λύσεις, ούτε τέτοιες σκέψεις. Θα άγωνιστούμε για ένα έντιμο συμβιβασμό με βάση τά ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις συμφωνίες Κορυφής. 'Εδω είναι δυνατό νά βρεθεί τό πλαίσιο της λύσης, αυτής πού χάραξε ό άείμνηστος Μακάριος, όταν στη δύση της πολυτάραχης και βασανισμένης ζωής του συνέλαβε τό νόημα του ιστορικού συμβιβασμού για τή σωτηρία της Κύπρου, τό νόημα ότι για νά σωθεί ό 'Ελληνισμός της Κύπρου έδω στα παράλια της Τουρκίας έπρεπε νά γίνει ό συμβιβασμός της ιστορίας με τή γεωγραφία και από αυτόν νά γεννηθεί ένα ανεξάρτητο, όμόσπονδο, διπεριφερειακό κράτος αλλά ένωμένο πολιτικά και οικονομικά, με έλεύθερη έγκατάσταση και διακίνηση και άναγνώριση και έμπρακτη έφαρμογή των άνθρωπίνων δικαιωμάτων από όλους τους κατοίκους του.

"Όπως άνάφερα και στην άρχή κ. Πρόεδρε, ό 'Ελληνισμός της Κύπρου δέν ήττήθηκε αλλά προδόθηκε. "Αν όλοι μας συμπεριλαμβανομένου και του άείμνηστου 'Εθνάρχη Μακάριου κάναμε ένα λάθος τουτο έγκειται στο ότι δέν διανοηθήκαμε ποτέ ότι θα ύπήρχαν σύγχρονοι επιάλτες του 'Ελληνισμού ίκανοί για μιá τέτοια προδοσία.

Γιατί δέν ύπάρχει άμφιβολία ότι τό Πραξικόπημα και ή εισβολή άποτελοΰσαν άναπόσπασα συστατικά ενός και του ίδιου σχεδίου, του σχεδίου πού προνοούσε τή διχοτόμηση, τήν όριστική διχοτόμηση και διάλυση του Κυπριακού κράτους.

Και τό σχέδιο αυτό άπότυχε ή επέτυχε μόνο μερικώς γιατί ό Μακάριος έξησε και ή Χούντα των 'Αθηνών έπεσε και ή Κύπρος, ή ήγεσία της και ό Λαός της δέν ύπόγραψαν και δέν άναγνώρισαν τά τετελεσμένα.

'Ο Μακάριος γύρισε στην Κύπρο. Μπορεί ή προδοσία νά του έτσάκισε τήν ψυχή και νά του ράγισε τήν καρδιά αλλά επέζησε του πραξικοπήματος και γύρισε νά πεθάνει στην Κύπρο του επικεφαλής ενός Λαού πού δέν έδέχθη τήν ήττα γιατί

άλλο είναι η Προδοσία και τὸ Ἐγκλημα και ἄλλο ἡ στρατιωτικὴ ἤττα.

Τὰ προδοτικὰ πραξικοπήματα και ἡ εἰσβολὴ ἑνὸς μικροῦ νησιοῦ ἀπὸ μιὰ τεράστια σύγχρονη πολεμικὴ μηχανὴ δὲν εἶναι πραγματικὸς πόλεμος, εἶναι ἓνα ἔγκλημα, ἓνα φρικτὸ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα ποῦ ἡ Εὐρώπη και ὀλόκληρος ὁ πολιτισμένος Κόσμος πρέπει νὰ ντρέπεται γιατί ἐπετρέπη νὰ διαπραχθεῖ σὲ βάρος ἑνὸς μικροῦ ὑπερήφανου ἀλλὰ φιλειρηνικοῦ Λαοῦ. Καὶ τὸ ἔγκλημα αὐτὸ λαμβάνει γιγαντιαῖες διαστάσεις ὅταν ἓνας ἀναλογισθεῖ τὴν ὑποκρισία τοῦ οὕτω καλουμένου ἐλευθέρου Κόσμου ποῦ κόπτεται γιὰ τὰ πανανθρώπινα δικαιώματα, και τὴν διεθνή ἠθικὴ τάξη στὴ Μακρινὴ Ἀφρική και Ἀσία ἀλλὰ κλείει τὰ μάτια του και τὰ αὐτιά του μπροστὰ στὸ ἔγκλημα ποῦ ἔγινε στὴν Κύπρο ἐδῶ στὴν ἴδια τὴν Εὐρώπη.

Ἄλλὰ ὅπως ἤδη ἀνάφερα δὲν βρισκόμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ θρηνίσουμε και νὰ κλάψουμε τὴ μοῖρα μας. Εἴμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ ἐξασκήσουμε τὴ μνήμη μας.

Ὅχι, γιὰ νὰ ἀναζητήσουμε μόνο ἐνόχους ἀνάμεσα μας, ἰδιαίτερα ἀνάμεσα σ' ἐκείνους τοὺς ὀλίγους ἰδεολόγους ἢ ἀφελεῖς ποῦ παρασύρθηκαν ἀπὸ ἰδανικὰ και μεγαλόσχημες διακηρύξεις και τώρα μετανόησαν. Οἱ πραγματικοὶ ὑπεύθυνοι εἶναι οἱ ἀμετανόητοι ἐγκέφαλοι και οἱ ἰθύνοντες τῆς Προδοσίας και αὐτοὶ θὰ γίνουν γενικὰ γνωστοὶ μόνο ὅταν ἀνοίξει ὁ Φάκελος τῆς Κύπρου. Τότε μόνο θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ γίνῃ πραγματικὴ κάθαρση και ὄχι νὰ διχάζεται ὁ λαὸς καθημερινὰ μὲ ὑποθέσεις ἢ αἰσθήματα δικαιολογημένα ἐκδίκησης και πικρίας ἐναντίον ἀνθρώπων ποῦ ἔσφαλαν ἀλλὰ ἐπανειλημμένα ἴσως μερικοὶ και νὰ μετανόησαν και νὰ θέλουν και αὐτοὶ νὰ προσφέρουν τὶς δυνάμεις τους εἰλικρινὰ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ σωτηρία τῆς Κύπρου.

Ἄλλὰ βασικὰ ὁ λόγος ποῦ βρισκόμαστε ἐδῶ σήμερα, εἶναι γιὰ νὰ ὑπενθυμίσουμε στὸν ἑαυτό μας ὅτι τὸ 40% τῆς Κύπρου μας στενάζει κάτω ἀπὸ τὴν μπότα τοῦ Τούρκου Κατακτητῆ και ἂν δὲν προσέξουμε στὸν κυνικὸ κόσμο ποῦ ζοῦμε σήμερα δὲν θὰ εἶναι και τόσο δύσκολο γιὰ τὸν Τούρκο Κατακτητῆ νὰ ὀλοκληρώσει τὸ δράμα τῆς Κύπρου και νὰ χαθεῖ γιὰ πάντα ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου και μαζὺ μ' αὐτὸ τὸ πολυτιμότερο ἀγαθὸ ποῦ διαθέτει ἓνα κράτος, τὴν Ἀνεξαρτησία του.

Αὐτὴ τὴν ὥρα τῆς θλίψης και τῆς θύμησης ὁ νοῦς και ἡ ψυχὴ μας πρέπει νὰ εἶναι ἐστραμμένα στὰ ἐδάφη μας, στὰ σπίτια και τὰ ἱερά μας χώματα και στὴν ἐθνικὴ ἐπιταγὴ ὅτι δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ τὰ ξεχάσουμε οὔτε νὰ τὰ ἐγκαταλείψουμε.

Αὐτὴ τὴν ὥρα τῆς μνήμης και τοῦ πόνου προβάλλει ἐπιτακτικὴ ὅσο ποτὲ ἄλλοτε ἡ ἀνάγκη γιὰ ἐνότητα, γιὰ ἐνότητα σκοποῦ και στόχου, ἡ ἀνάγκη γιὰ ψυχικὴ ἀνάταση, ἡ ἀνάγκη νὰ βάλουμε σὲ δεύτερη μοῖρα τὰ κομματικὰ και προσωπικὰ μας συμφέροντα και νὰ καταρτίσουμε ἓνα κοινὸ πρόγραμμα στὸ Ἐθνικὸ θέμα και στὸ θέμα τῆς οικονομικῆς ἐπιβίωσης.

Ἄς μὴ σπαταλοῦμε τὶς δυνάμεις μας προσπαθώντας νὰ ἐξοντώσουμε τοὺς πολιτικούς μας ἀντιπάλους γιατί ὅλοι βράζουμε στὸ ἴδιο καζάνι. Ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πατρίδας μας και «εἰς οἰωνὸς ἀριστος» Ἄς ἀναγνωρίσουμε στοὺς πολιτικούς ἀντιπάλους τὸν ἴδιο πατριωτισμὸ ποῦ νομίζουμε ὅτι ἔχουμε κι' ἐμεῖς. Τότε πράγματι θὰ ἔχουμε πατριωτισμὸ. Ἄς ἀναγνωρίσουμε ἀκόμα και στοὺς πολιτικούς μας ἀντιπάλους τὴν ἡρωϊκὴ ἀντίσταση ποῦ μερικοὶ πρόβαλαν ἐναντίον τοῦ Φασισμού και γιὰ νὰ γυρίσει ὁ Μακάριος και ἄς ἀναγνωρίσουν κι' αὐτοὶ σὲ ἄλλους ὅτι ὁ πατριωτισμὸς και ἡ ἀντίσταση δὲν εἶναι προνόμιο μόνο μερικῶν.

“Ας αντίληφθοῦμε ὅτι εἶναι πολυτέλεια ὁ ταξικός ἀγώνας ὅταν ἀγωνιζόμαστε γιὰ ἐθνική καὶ Φυσική ἐπιβίωση καὶ ὅτι τὰ μνήματα τῶν θυμάτων τῆς εἰσβολῆς δὲν χωρίζονται σὲ ἀριστεροὺς καὶ δεξιούς, οὔτε οἱ ἐγκλωβισμένοι, οἱ ἀγνοοῦμενοι καὶ οἱ οἰκογένειες τους, πού ἀποτελοῦν τὴν τραγικότερη πτυχή τῆς εἰσβολῆς.

“Ας ἐνωθοῦμε ἐπὶ τέλους, κύριοι μεταξύ μας μὲ γνώμονα καὶ ὑπόβαθρο τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν Κύπρο μας. Στὴ θέση τῆς ἀλληλοεκτόξευσης λάσπης καὶ τῆς ἀλληλοεξόντωσης νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀρετὴ τοῦ κοινοῦ ἀγώνα καὶ ἡ μεγαλοψυχία στὴ θέση τοῦ κομματικοῦ πυρετοῦ καὶ τοῦ κομματικοῦ συμφέροντος νὰ ἐπιτραπεῖ νὰ πρεσβεύσῃ τὸ ἐθνικὸ συμφέρον καὶ ἀκόμα πιὸ πολὺ ἄς γίνῃ κατανοητὸ ὅτι ὁ ἀγώνας γιὰ σωτηρία τῆς Κύπρου ὀφείλῃ νὰ γενικευθεῖ καὶ νὰ μὴ ἀποβεῖ ποτὲ μονοπώλιο τῶν ὀλίγων ὅσον καλῆς καὶ νὰ εἶναι οἱ προθέσεις καὶ οἱ προσπάθειές τους.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐγωνιζόμαστε γιὰ νὰ ἐπικρατήσουν ἐδῶ στὴν Κύπρο τὸ δίκαιο, ἡ ἐλευθερία καὶ τὰ πανανθρώπινα δικαιώματα. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχουμε τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε ποτὲ ὅτι ὀφείλομε πρῶτα ἀπ’ ὅλα νὰ εἶμαστε δίκαιοι μεταξύ μας.

Τὰ Κράτη καὶ γενικὰ οἱ ξένοι δὲν ὀδηγοῦνται στὶς ἀποφάσεις τους καὶ στοὺς ὑπολογισμούς τους ἀπὸ φιλία οὔτε κἂν ἀπὸ ἀρχές. Ὁ κυνισμὸς καὶ τὸ συμφέρον τοῦ Ἰσχυροῦ βρίσκονται στὴν ἡμερήσια διάταξη.

Γιὰ νὰ πείσουμε γιὰ τὸ δίκαιο μας, γιὰ νὰ γίνῃ σεβαστὸς ὁ ἀγώνας μας, γιὰ νὰ μᾶς ὑπολογίζουσιν οἱ δυνατοὶ τοῦ Κόσμου, πρέπει πρῶτα ἑμεῖς νὰ γνωρίζουμε ἐκεῖνο πού θέλομε καὶ νὰ συστρατευθοῦμε στὸν κοινὸ ἀγώνα, στὸν ὑπέρτατο ἀγώνα γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ τόπου μας καὶ τὴν ἀποχώρηση τῶν ξένων στρατευμάτων.

Οἱ Τουρκοκύπριοι δὲν εἶναι οἱ πραγματικοὶ ἐχθροὶ μας, εἶναι κι’ αὐτοὶ θύματα τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ ἐπεκτατισμοῦ. Θὰ ἦταν βέβαια ἀφέλεια ἐὰν μιλοῦσαμε γιὰ ἀδελφούς Τουρκοκυπρίους καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλὰ ὑπάρχει τὸ κοινὸ συμφέρον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς ἐνάνει καὶ ἰδιαίτερα στὴν Κύπρο τοῦ μέλλοντος θὰ εἶναι πολὺ εὐκολότερο νὰ ρίξουμε τὰ κάστρα τοῦ μίσους καὶ τῆς προκατάληψης ἂν στὴ θέση τους στήσουμε γέφυρες φιλίας καὶ συνεργασίας πού νὰ στηρίζονται στὸ ἀμοιβαῖο συμφέρον. Σ’ ἐμᾶς ἐναπόκειται νὰ προσπορίσουμε τὸ κοινὸ συμφέρον καὶ σ’ ἐμᾶς ἐγκτεῖται νὰ ξεπεράσουμε τὸ πρόσφατο παρελθὸν πού περιλαμβάνει τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού μᾶς χωρίζουν καὶ νὰ προσβλέψουμε στὸ μέλλον πού ἐκεῖ σήμερα μπορούμε νὰ βροῦμε πολλὰ, πάρα πολλὰ στοιχεῖα πού μᾶς ἐνάουν.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευτές,

Σήμερα στὴν Τραγική αὐτὴ ἐπέτειο τῆς μεγάλης προδοσίας καὶ τῆς βάρβαρης Εἰσβολῆς, ἐὰν ὑπάρχει μιὰ ἀδήριτη ἀνάγκη αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη γιὰ καθολικὴ ἐνότητα τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ, γιὰ ψυχικὴ ἀνάταση καὶ γιὰ ἓνα μίνιμουμ πρόγραμμα Ἑθνικῆς συνεργασίας καὶ σωτηρίας ἀπὸ ὅλα τὰ κόμματα.

Μνήμη πρέπει νὰ ὑπάρχει, οὔτε ἐξἄλλου μπορεῖ νὰ ξεχασθεῖ εὐκολὰ ἡ βιβλικὴ καταστροφή πού ὑπέστη ὁ τόπος μας. Ἀλλὰ ἡ μνήμη πρέπει νὰ ὑπάρχει ὄχι γιὰ νὰ διαιωνίζει τὸ διχασμὸ τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου μεταξύ μας ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν τὰ ἴδια λάθη στὸ μέλλον, γιὰ νὰ μὴ ἐπιτρέψουμε ποτὲ πιά στὰ ξένα συμφέροντα καὶ τοὺς ὀλίγους ἀμετανόητους ἐφιάλτες τῆς φυλῆς μας νὰ ἀνοίξουν καὶ πάλιν τὴν Κερκόπορτα σὲ ἓνα τρίτο καὶ τελειωτικὸ Ἀττίλα.

Τεῖνουμε χεῖρα φιλίας καὶ συνεργασίας σ’ ὅλους τοὺς κατοίκους αὐτοῦ τοῦ τόπου γιὰ νὰ πραγματοποιήσουμε ἀκόμα καὶ αὐτὴ τὴ 12ῃ ὥρα τὸν ὄραματισμὸ

της 'Ανεξάρτητης Κύπρου όπου όλοι οι κάτοικοι της θά ζούν ευτυχισμένοι με τις κοινές αλλά και με τις ξεχωριστές τους παραδόσεις, της Κύπρου θά γίνει ο σταθμός ο ειρηνικός Λαών και πολιτισμών που όραματίσθηκε ο Μακάριος. Της Κύπρου που μιá μέρα θά ένωθεί και πάλι πολιτικά και οικονομικά χάριν της κοινής ευημερίας των κατοίκων της και που δέν θά περάσει ποτέ πιά ο φασισμός αλλά ή Δημοκρατία και ή περιφρούρηση των δημοκρατικών θεσμών θά είναι ακόμα ένας συνδετικός κρίκος φιλίας και συνεργασίας των 'Ελληνοκυπρίων μαζί με τους Τουρκοκυπρίους.

'Εν τώ μεταξύ θά ήταν σοβαρή παράλειψη αν δέν αναφέρετο ότι μέχρις ότου ευοδωθεί ο άγώνας της Κύπρου οι εκάστοτε 'Ελληνικές Κυβερνήσεις, ο 'Ελληνικός πολιτικός κόσμος και ο 'Ελληνικός Λαός μαζί με τον άπανταχού 'Ελληνισμό θά παραμείνει πάντα, παντού και πάντοτε ο μεγαλύτερος φυσικός, πραγματικός και άνιδιοτελής σύμμαχος του Κυπριακού 'Ελληνισμού.

'Η μικρή Κύπρος στη Μακραίωνη ιστορία της πέρασε πολλές δύσκολες στιγμές και γνώρισε επανειλημμένα την καταστροφή και τον πόλεμο εξαιτίας της πολύ ευαίσθητης γεωγραφικής της θέσης.

Σήμερα ίσως νά βρίσκεται στην πιο κρίσιμη καμπή της ιστορίας της. Τό αν θά επιβιώσει ή Κύπρος όπως τουλάχιστο έμεις και οι πρόγονοι μας την έχουμε γνωρίσει, θά εξαρτηθεί πολύ από μās τους ίδιους. Γιατί όπως αποδείχθηκε και στο παρελθόν είναι στη φύση του 'Ελληνα νά είναι ο μεγαλύτερος σύμμαχος του έαυτού του όταν άπαντήσει θετικά στα κελεύσματα για άγώνα και τις προσταγές της φυλής όπως ταυτόχρονα και νά αποβεί ο μεγαλύτερος έχθρός του έαυτού του όπως άπόδειξε τό προδοτικό και άτιμο πραξικόπημα της 15ης 'Ιουλίου 1974.

'Ας ελπίσουμε ότι θά υπερισχύσει ο πραγματικός πατριωτισμός και ή αγάπη για τό βασανισμένο νησί μας και ένωμένοι όλοι οι 'Ελληνες της Κύπρου νά κτίσουν ξανά μέσα από τά χαλάσματα και τά έρείπια την 'Ανεξάρτητη Κύπρο του μέλλοντος όπου όλες οι κοινότητες της Κύπρου, ιδιαίτερα οι 'Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, θά ένώσουν τις τύχες τους, τό βιοτικό τους επίπεδο και μαζί μ' αυτά και τό νησί μας, την πατρίδα μας Κύπρο.

Κύριε Πρόεδρε,

Θά ήθελα νά κλείσω με τό νά άποτίσω εκ μέρους του ΔΗ.ΚΟ και του άρχηγού του Προέδρου κ. Σπύρου Κυπριανού, ένα μίνιμουμ φόρο τιμής στα ήρωικά εκείνα παλληκάρια που στάθηκαν και άγωνίστηκαν άπέναντι στο Φασισμό και έδωσαν τό άγνό τους αίμα, την άδοξη ψυχή τους για νά είμαστε έμεις σήμερα ελεύθεροι και νά περπατούμε με τό κεφάλι ψηλά. Ταυτόχρονα φόρο τιμής άποτίομε στα άθώα θύματα του πραξικοπήματος και της εισβολής, στις χιλιάδες φιλησύχους πολίτες που έχασαν τη ζωή τους, βαρύ τίμημα για την προδοσία και την έγκληματική εισβολή, στους άγνωσμένους, στους έγκλωβισμένους, στους πρόσφυγες που σε μιá μέρα είδαν τά προϊόντα του κόπου και του μόχθου αυτών και των προγόνων τους νά έξανεμίζονται στις όρδες του 'Αττίλα που ένέσκηψαν από την 'Ανατολή.

Σ' όλους αυτούς δίδουμε την ύπόσχεση ότι θά καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για ένα κοινό καλά όργανωμένο άγώνα για νά ξανακτίσουμε την Κύπρο μας, νά φέρουμε την πραγματική 'Ανεξαρτησία στο νησί μας και για νά μην περάσει ποτέ πιά στην Κύπρο ο Φασισμός και 'Αττίλας.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ λόγο ἔχει ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε.

Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ ἐθνικοαπελευθερωτικὲς συνθήκες, οἱ κατοχικὲς συνθήκες, ἐπιβάλλουν ἐνότητα. Ὅμως χωρὶς διάγνωση δὲν θὰ ὑπάρξει θεραπεία. Ἄν δὲν ἀνοιχθεῖ τὸ ἀπόστημα τῆς πληγῆς, ἂν ὁ λαὸς δὲν μυριστεῖ τὸ πύο, δὲν θὰ ὑπάρξει ἐνότητα στόχων ἀλλὰ συγκάλυψη μιᾶς ἀνομοιογένειας ποῦ εἶναι δυνατό νὰ ὀδηγήσει ἀκόμα σὲ χειρότερες καταστάσεις.

Γι' αὐτὸ ἐνῶ πιστεύουμε στὴ λαϊκὴ ἐνότητα, πιστεύουμε στὴν ἀναγκαιότητα συσπείρωσης ὄλων ἐκείνων ποῦ πιστεύουν σ' ἕνα ἀγῶνα γιὰ λευτεριά καὶ δικαίωση, πιστεύουμε πὼς αὐτὴ ἡ ἐπίσημη ὥρα εἶναι ἡ ὥρα γιὰ πικρὲς ἀλήθειες, γιατί μόνο μὲ τὶς πικρὲς ἀλήθειες θὰ ξυπνήσει ὁ λαὸς γιατί μόνο μὲ τὶς πικρὲς ἀλήθειες θὰ ἀπομονωθοῦν ἐκεῖνοι ποῦ εἶναι δυνατό καὶ πάλι νὰ ἀποτελέσουν τὰ προγεφυρώματα γιὰ τὴν ἐπέκταση τῶν ξένων συνωμοτικῶν σχεδίων.

Μόνο μὲ τὴ σωστὴ διάγνωση θὰ εἶναι δυνατό πραγματικὰ νὰ ὑπάρξει μιὰ τρομακτικὰ μεγάλη παλλαϊκὴ ἐνότητα στὴ βάση.

Εἶναι γι' αὐτὸ ποῦ μὲ θλίψη εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ πῶ πικρὲς ἀλήθειες.

Ν' ἀρχίσω μὲ τὸ νὰ δηλώσω πὼς ἡ τυπικὴ καὶ μόνο ἀναφορὰ στὴν προδοσία χρόνια τώρα εἶχε κίβλας μετατρέψει αὐτὲς τὶς εἰδικὲς συνεδρίες τῆς Βουλῆς σ' ἕνα μᾶλλον θλιβερὸ τυπικὸ ἐπετειακὸ φαινόμενο.

Αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ φαινόμενο εἶναι καταθλιπτικὰ θλιβερό.

Ἐνοχοὶ καὶ συνενοχοὶ, ἀθῶοι καὶ συναθῶοι, ἀγωνιστὲς καὶ παθητικοὶ θεατὲς, καλοῦνται νὰ ἐπιτελέσουν ἕνα καθῆκον ποῦ κατάντησε τυπικὸ καὶ ποῦ κάτω ἀπὸ τὶς δοσμένες συνθήκες ὄχι μονάχα δὲν συντηρεῖ τὴ μνήμη τοῦ λαοῦ, ὄχι μονάχα δὲν καλλιεργεῖ τὸ ἀπαραίτητο ἀγωνιστικὸ κλίμα ποῦ ἐπιβάλλουν οἱ κατοχικὲς συνθήκες, ἀλλὰ, λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω, δημιουργεῖ σύγχυση, συμβάλλει στὴν ἐδραίωση τῆς ἀνατροπῆς τῶν ἠθικῶν ἀξιών καὶ ἐξισώνει ἐνόχους καὶ θύματα.

Ἡ φετεινὴ συνεδρία εἶναι τραγελαφικὴ, ὅταν κάποιοι ποῦ συμπορεύτηκαν στὴν κατάργηση τῆς συνταγματικῆς τάξης καὶ τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητος ἢ προσπάθησαν νὰ ἐδραιώσουν τὴν παρανομία καὶ τὸν ἐξοστρακισμό τοῦ νόμιμου Προέδρου Μακαρίου, συνεμφανίζονται τώρα σ' ἕνα παράξενο ἀμάλαγμα γιὰ ν' ἀποτίσουν φόρο τιμῆς στὰ θύματα τῆς πολιτικῆς τους.

Αὐτὴ ἡ συνεδρία στοχεύει στὴν καταδίκη τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς, στὸ κέντρισμα τῆς μνήμης τοῦ λαοῦ, στὴν ἀποκάλυψη τῶν κινδύνων ποῦ περικλείονται στὴν ἀνοχὴ καταστάσεων ποῦ περιφρονοῦν τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες.

Μὲ λύπη μου εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω πὼς αὐτὸς ὁ στόχος ἐξευτελίζεται ἀπὸ τὴν παρουσία ἀτόμων ποῦ στάθηκαν παράλληλα μὲ τὴν πραξικοπηματικὴ καὶ τὴ μεταπραξικοπηματικὴ πορεία.

Πιστεύω πὼς ἔτσι ἡ μνήμη δολοφονεῖται. Οἱ ἠθικὲς ἀξίες ἀνατρέπονται. Οἱ κίνδυνοι ὀλοκλήρωσης τῆς τραγωδίας γίνονται μεγαλύτεροι.

Δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἀναφορὰ σὲ λαθροβίωση καὶ ἀναβίωση τοῦ φασισμού. Θὰ πρέπει ν' ἀναλύσουμε καὶ τοὺς λόγους ποῦ ὀδήγησαν στὴ σημερινὴ κατάσταση. Θὰ πρέπει νὰ τονίσουμε πὼς κάθε ἀνοχὴ —πολὺ χειρότερα κάθε συνεργασία— μὲ καταστάσεις ποῦ στόχευαν καὶ στοχεύουν στὸν παραγκωνισμό τῆς Δημοκρατίας, ἐπαυξάνει τοὺς κινδύνους.

Ἡ ἱστορία εἶναι παλιά. Ἀνάγεται στήν προπραξικοπηματική περίοδο, στή σκόπιμη σύγχυση ἀνάμεσα σέ βία καί νόμιμη ἀντίσταση. Ἀργότερα ἢ μή ἔγκαιρη διάγνωση τῶν μεταπραξικοπηματικῶν καταστάσεων καί οἱ ἔπαινοι πρὸς τοὺς φορεῖς τους συντέιναν στήν πολιτική λαθροβίωση τῶν ὑπευθύνων γιά τὴν τραγωδία. Στὴ συνέχεια αὐτοὶ προσπάθησαν νὰ ἐγκλωβίσουν σέ κοινὴ στέγη μαζί μὲ τοὺς ὀλιγάριθμους οὐσιαστικούς ἐνόχους, ἀπλὲς λαϊκὲς μάζες ἐπισηλώνοντας ἕνα ἀνύπαρκτο κίνδυνο συντιμωρίας. Ὅμως οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι ποὺ εἶχαν παρασυρθεῖ ἀπὸ καλόγηρα συνθήματα καί ποὺ σήμερα ἔχουν διαπιστώσει τὴν προδοσία ἔχουν τὴ θέση τους μέσα στὴν τίμια ἐθνικὴ οἰκογένεια.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ΕΔΕΚ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ἀνάλυσε τὴν ὕψη καί τοὺς στόχους τοῦ πραξικοπήματος καί θεώρησε τὸ μεταπραξικόπημα σὰν μιὰ προσπάθεια μονιμοποίησης καί νομιμοποίησής τους.

Ἄν αὐτὸ γινόταν ἔγκαιρα καθολικὰ ἀντιληπτό, οἱ ἔνοχοι θὰ εἶχαν ταφεῖ κάτω ἀπὸ τὴ λαϊκὴ περιφρόνηση καί ἡ χούφτα τῶν πρωταγωνιστῶν θὰ εἶχαν κληθεῖ νὰ λογοδοτήσουν γιά τίς πράξεις τους. Ἔτσι δὲν θὰ ἐνέπλεκαν καί λαϊκὲς μάζες σέ μιὰ ψεύτικη συνυπευθυνότητα.

Ἐφτά χρόνια μετὰ τὴν προδοσία οἱ ἀγωνιστὲς παραμερίζονται καί οἱ οἰκογένειες τῶν μαρτύρων βλέπουν ἀδικαίωτη τὴ θυσία τῶν δικῶν τους.

Ἄντὶ ὁ λαὸς νὰ στρατευθεῖ στὸ σύνολό του σ' ἕνα ἀγῶνα γιά ἀνατροπὴ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς προδοσίας, γίνεται προσπάθεια γιά ἀποδοχὴ τους μὲ βάση ἕνα ρωμαντικὸ ψευδορεαλισμὸ ἡττοπάθειας ποὺ θὰ ὀδηγήσει σέ πλήρη ἐθνικὸ ἀφαισισμό.

Ἄντὶ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου νὰ στρατευθεῖ γιά νὰ θεραπεύσει τίς πληγὲς τῆς εἰσβολῆς καί τῆς παροχῆς, μετατράπηκε σέ ὄργανο ἀσύδοτης ἐκμετάλλευσης ἀπὸ μιὰ μικρὴ οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία.

Ἐνοχοι, συνένοχοι καί παθητικοὶ θεατὲς διεκδικοῦν θέση πρωτοκαθεδρίας τοῦ πολιτειακοῦ Κυπριακοῦ σκάφους.

Κατεστημένα ἐξαντλοῦνται σέ πλῆση ἐγκεφάλου γιά τὴν ἀναγκαιότητα συγκαλυμμένης σταδιακῆς ἀποδοχῆς καί νομιμοποίησης τῶν κατοχικῶν δεδομένων.

Οἱ ξένοι συνωμοτικοὶ κύκλοι προσπαθοῦν νὰ ἐξωραϊσθοῦν ἐξαγοράζοντας μὲ μερικὰ εὐτελεῖ ἀργύρια γιά τὸ κτίσιμο προσφυγικῶν σπιτιῶν τὸ ἔγκλημα τους, μὲ ταυτόχρονη προσπάθεια εὐνοχισμού τοῦ φυσικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ γιά ἐπιστροφή, γιά ἐθνικὴ καί ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια.

Σήμερα φτάσαμε στὸ σημεῖο νὰ θεωρεῖται ἐξτρεμισμὸς ἢ ἀναφορὰ σέ Τούρκικη κατοχὴ ἢ σέ ἐμμονὴ στὸ καθολικὸ δικαίωμα ἐπιστροφῆς.

Ποῦ προσπαθοῦν οἱ ξένοι συνωμοτικοὶ κύκλοι νὰ ὀδηγήσουν τὸν προδομένο Κυπριακὸ λαό ;

Σὲ ρεαλιστικὴ ἀποδοχὴ μιᾶς τάχατες ἀνετῆς προσωρινότητας ποὺ συγκαλύπτει στὴν οὐσία τὴν προσωρινότητα παραμονῆς στὴν Κύπρο γιά ὀλάκαιρο τὸν Κυπριακὸ Ἑλληνισμό. Γιατί ἀποδοχὴ χαμένων πατρίδων ὀδηγεῖ στὸ χάσιμο ὀλάκαιρης τῆς πατρίδας.

Δὲν εἶναι, ἀσφαλῶς, ἡ ὥρα γιά πλήρη ἀνάλυση τῆς τωρινῆς φάσης τοῦ Κυπριακοῦ.

Ὅμως, θὰ πρέπει νὰ κάνουμε μιὰ βασικὴ ἐπιλογή :

Ἡ θὰ δεχθοῦμε μιὰ πορεία συνεχῶν σταδιακῶν ὑποχωρήσεων μὲ τέρμα τὴν ὀλοκλήρωση τῆς κατοχῆς, ἢ θὰ ἐμμεῖνουμε σέ οὐσιαστικὴ διεθνοποίηση, σέ

κατοχύρωση βασικών δικαιωμάτων, σὲ ἀπόρριψη διαιρετικῶν συνόρων καὶ ἔμμεσης ἀναγνώρισης χωριστῶν κρατικῶν ὄντοτήτων.

Ὁ διάλογος πλήττεται ἀπὸ τὴν ἄρνηση τῆς Τουρκίας νὰ συμμορφωθεῖ ἀκόμα καὶ στὰ σαφῶς ὑπεσχημένα καὶ στὰ χρονοδιαγράμματα ὑποβολῆς προτάσεων.

Τὸ Κυπριακὸ παραπέμπεται στὰ νατοϊκὰ παρασκήνια, ὁ δρόμος πρὸς τὸν Ο.Η.Ε. ἀνακόπτεται, σχέδια ἐκκολάπτονται μὲ βάση τὴ νομιμοποίηση τῆς κατοχῆς, προτάσεις γιὰ τὸ ἐδαφικὸ ἀναβάλλονται μέχρι τὴν παραμονὴ τῆς νέας γενικῆς συνέλευσης τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ δυστυχῶς προσφέρονται ταυτόχρονα δικαιολογητικὰ γιὰ τὴ στάση τῆς Τουρκίας ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Κυπριακὴ πλευρὰ.

Ποῦ θὰ ὀδηγηθοῦμε;

Αὐτὴ ἡ θλιβερὴ ἐπίσημη ὥρα ὑπαγορεύει συγκεκριμένα καθήκοντα.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ τιμοῦμε τὴ μνήμη ἐκείνων ποὺ πέθαναν πολεμώντας τοὺς πραξικοπηματίες καὶ τοὺς εἰσβολεῖς.

Ἄν πραγματικὰ τιμοῦμε τὴ θυσία τους, θὰ πρέπει νὰ καθορίσουμε πορεία ποὺ δικαιώνει αὐτὴ τὴ θυσία. Μιὰ συνετὴ, ρεαλιστικὴ ἀγωνιστικὴ πορεία ποὺ δὲν ξεγράφει πατρίδες καὶ δικαιώματα, ποὺ δὲν ἀνέχεται φασισμούς, προγεφυρώματα καὶ ξένη κατοχὴ.

Μιὰ πορεία γιὰ μιὰ Κύπρο οὐσιαστικὰ ἀνεξάρτητη, ἐνιαία, ἐδαφικὰ ἀκέραιη, ἀδέσμευτη, χωρὶς ξένους στρατοὺς καὶ βάσεις.

Μιὰ πορεία γιὰ λευτεριά γιὰ ὅλους τοὺς Κυπρίους, ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἐθνικὴ προέλευση ἢ θρησκεία.

Θὰ πρέπει ν' ἀπαιτήσουμε πεισματικὰ τὸ ἀνοιγμα τοῦ φακέλλου τῆς Κύπρου. Γιὰ νὰ γνωρίσει ὁ Κυπριακὸς λαός, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς τοὺς πραγματικοὺς ἐνόχους.

Θὰ πρέπει ν' ἀπαιτήσουμε τὴν τιμωρία τῶν πρωταγωνιστῶν τῶν συνειδητῶν ἐνόχων καὶ ὧσων βαρύνονται μὲ συγκεκριμένα ἐγκλήματα. Ἔτσι θ' ἀπαγκιστρώσουμε καὶ τοὺς ἀδικιοεγκλωβισμένους.

Αὐτὴ ἡ θλιβερὴ ὥρα μιὰ εἶναι ἡ ἀμετάθετη ἀπόφασή μας.

Μὲ μετριοπάθεια, ἀλλὰ χωρὶς ἡττοπάθεια, ν' ἀγωνιστοῦμε γιὰ λευτεριά, γιὰ δικαίωση, γιὰ ἐθνικὴ καὶ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια.

Γιὰ μιὰ Κύπρο τοῦ λαοῦ καὶ τῆς δημοκρατίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιταγὴ τῶν νεκρῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἀντίστασης.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιταγὴ τῆς ἱστορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές, ἔχω ἀκούσει μὲ πολλὴ προσοχὴ τὶς ὁμιλίες τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν θλιβερῶν ἐπετείων γιὰ τὶς ὁποῖες συνεδριάζει σήμερα αὐτὸ τὸ Σῶμα. Καὶ εἶμαι εὐτυχῆς νὰ διαπιστώσω ὅτι, πρῶτο, ὅλες οἱ πτέρυγες τῆς Βουλῆς καταδικάζουν ἀνεπιφύλακτα τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου 1974 καθὼς καὶ τὴν ἐγκληματικὴν τουρκικὴν εἰσβολὴν τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1974.

Δεύτερη διαπίστωση εἶναι ὅτι ὅλες οἱ πτέρυγες τῆς Βουλῆς ἐμμένουν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν συμπλήρωση τῆς λευτεριᾶς καὶ τὴν δικαίωση αὐτοῦ τοῦ τόπου. Καμμιά πτέρυγα τῆς Βουλῆς δὲν ἀποδέχεται τὰ τετελεσμένα γεγονότα καὶ ὅλες οἱ πτέρυγες τῆς Βουλῆς εἶναι ἀποφασισμένες ν' ἀγωνιστοῦν γιὰ τὴν ἐξεύρεση μιᾶς λύσης δίκαιης, ἡ ὁποία νὰ στηρίζεται σὲ μιὰ Κύπρο ἐλεύθερη, ἀνεξάρτητη, ἀποστρατικοποιημένη, ἀδέσμευτη καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐσωτερικὴ δομὴ θὰ πάρει τὴν

μορφή μιᾶς πραγματικῆς ὁμοσπονδίας, μιὰ Κύπρο στήν ὁποία ὄλα τὰ παιδιά της, ἀνεξάρτητα ἀπό φυλετική καταγωγή, ἀνεξάρτητα ἀπό θρησκεία, ἀνεξάρτητα ἀπό γλώσσα, ἀνεξάρτητα ἀπό ἥθη καί ἔθιμα, θά εἶναι ἴσα καί θ' ἀπολαμβάνουν τοὺς καρποὺς τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης μέσα σ' ἓνα ἐλεύθερο καί δημοκρατικό κράτος.

Εἶναι παρήγορο τὸ γεγονός ὅτι καμμιά ἀπὸ τίς πτέρυγες τῆς Βουλῆς δὲν ἀποδέχεται τὰ τετελεσμένα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐπέβαλε ἡ εἰσβολὴ καί ἡ βία.

Κύριοι συνάδελφοι,

Ἐρχόμενοι στὸ τέλος τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία εἶναι καί ἡ τελευταία, εὐχομαι σ' ὄλους σας οἰκογενειακὴ καί προσωπικὴ εὐτυχία.

Καλὲς διακοπές καί καλὴ ἐπάνοδο στὸ Σῶμα τοῦτο στίς 24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1981, γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὸ νομοθετικὸ ἔργο τὸ ὁποῖο ἀνάθεσε σ' ἐμᾶς ὁ λαός.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ἦρα λήξεως : 11.03 π.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρὰ) :

Ἄναστασιάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γεωργίου Γεώργιος
Δίγκλης Παῦλος
Κατσελλῆ Ρήνα
Κατσουνωτὸς Ἰάκωβος
Κληρίδης Γλαῦκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῆνος
Λιβέρας Δημήτριος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαθηκολώνης Ἀνδρέας
Μάτσης Ἰωάννης
Μαυρονικόλας Νίκος

Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Ὀμήρου Γιαννάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παπαρές Αὐγερινὸς
Πέτας Χρῆστος
Πουμπουρῆς Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμῆς Χρῆστος
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Ψυλλίδης Ἀνδρέας

Ἀντιπρόσωποι Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστσιάν Ἀντρανίχ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Γ. Λαδᾶ καί τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων στὴ Βουλὴ (Ε. Παπαϊωάννου, Γλ. Κληρίδης, Α. Γαλανός, Β. Λυσσαρίδης) γιὰ τίς μαῦρες ἐπετετεῖους τῆς 15ης Ἰουλίου καί τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

ΤΕΛΟΣ Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου
Τιμὴ 50 Μίλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 23ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1981

(Ὁρα ἐνάρξεως 5.14 μ.μ.)

(Ἄρ. 8)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύττω τὴν ἐναρξὴ τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς καὶ παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἂν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι Βουλευτές, ἡ σημερινὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς εἶναι ἑκτακτὴ καὶ συγκαλεῖται τῇ αἰτίσει δέκα Βουλευτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀρθροῦ 74, παράγραφος (3), τοῦ Συντάγματος.

Ἡ ἐπιστολὴ διὰ τῆς ὁποίας ἐζητήθη ἡ σύγκλησις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων φέρει ἡμερομηνία 17/9/1981 καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς :

Λευκωσία 17.9.1981

« Ἐξοχώτατον Πρόεδρον Βουλῆς Ἀντιπροσώπων,

Κύριον Γεώργιον Λαδᾶν,

Βουλὴ Ἀντιπροσώπων,

Ἐνταῦθα

Ἐξοχώτατε Πρόεδρε,

Οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι βουλευταὶ ζητοῦμεν ὅπως καλέσετε εἰς ἑκτακτον σύνοδον ἢ συνεδρίαν τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων δυνάμει τοῦ ἄρθρου 74, παράγραφος 3 τοῦ Συντάγματος.

Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ζητοῦμεν τὴν ἑκτακτον σύνοδον ἢ συνεδρίαν ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

- (α) Πρόθεσις διὰ τὴν ἑκτακτον σύγκλησιν συνόδου ἢ συνεδρίας τῆς Βουλῆς ἐξεδηλώθη ἀπὸ διάφορα Κόμματα καὶ προσῆλθον τὴν 11ην τρέχοντος πέραν τῶν 10 Βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ὑπογραφήν τοῦ σχετικοῦ ἐγγράφου.
- (β) Κατόπιν εἰδικῆς σας παρεμβάσεως ἐκλήθη σύσκεψις Ἀρχηγῶν ἢ καὶ ἀντιπροσώπων Κομμάτων τὴν 14ην τρέχοντος τῇ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως κατὰ τὴν ὁποίαν ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις ὅτι Ἀρμένιοι, τὰ ὀνόματα

των όποιων ήσαν έγγεγραμμένα εις τους καταλόγους των προσφάτων βουλευτικων εκλογων θα συμπεριλαμβάνοντο εις τον εκλογικόν κατάλογον της 'Αρμενικης Θρησκευτικης 'Ομάδος και ότι ο Γενικός Εισαγγελεύς θα έδιδε τας αναγκαίας οδηγίας εις τους εκλογικούς εφόρους.

(γ) 'Η ανωτέρω απόφασις δεν εφηρμόσθη υπό των εκλογικων εφόρων και ουσιαστικός αριθμός 'Αρμενίων ψηφοφόρων απέκλεισθη.

'Ως εκ τούτου διά της παρούσης επανερχόμεθα εις την αξίωσιν μας δια έκτακτον σύνοδον ή και συνεδρίαν της Βουλής με θέμα :

«'Η επανεξέτασις ή και τροποποίησις του περι Θρησκευτικων 'Ομάδων ('Εκπροσώπησις) (Τροποποιητικού) Νόμου του 1981 και ό τρόπος εφαρμογής του».

('Υπ.) Α. Φάντης

('Υπ.) Ντ. Κωνσταντίνου

('Υπ.) Χ. Μιχαηλίδης

('Υπ.) Χρ. Πέτας

('Υπ.) Α. Ζιαρτίδης

('Υπ.) Π. Δίγκλης

('Υπ.) Γλ. Κληρίδης

('Υπ.) Μ. Χριστοφίδης

('Υπ.) Λ. 'Ιεροδιακόνου

('Υπ.) Γ. Γεωργίου

'Υπογραφές : 6 βουλευτές του ΑΚΕΛ και 4 βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού».

Κατόπιν της λήψεως όμως της έπιστολής αυτής ό Πρόεδρος της Ε.Δ.Ε.Κ. κ. Λυσαριδής μου δήλωσε ότι και ό ίδιος και τό Κόμμα του προσυπογράφουν την έπιστολή αυτή για τή σύγκληση της Βουλής.

Τό ιστορικό της υπόθεσεως αυτής, κύριοι Βουλευτές, έχει ως εξής :

Για τήν 27η του μηνός προκηρύχθηκαν από τό Γενικό 'Εφορο 'Εκλογων οι εκλογές για τήν ανάδειξη των 'Αντιπροσώπων των Θρησκευτικων 'Ομάδων επί τη βάσει του Νόμου 41/1981. 'Ενα από τά απαραίτητα στοιχεία τά όποια απαιτούνται για να είναι κανείς εκλογέας είναι και ή Κυπριακή ιθαγένεια, δηλαδή πρέπει να είναι ό εκλογέας πολίτης της Δημοκρατίας. Κατά τή σύνταξη των εκλογικων καταλόγων συμπεριλήφθηκαν στους εκλογικούς καταλόγους για τήν 'Αρμενική κοινότητα πρόσωπα τά όποια ήσαν και στους καταλόγους οι όποιοι συντάχθηκαν για τήν εκλογή των Βουλευτων, χορηγήθηκαν στα πρόσωπα αυτά εκλογικά βιβλιάρια, πολλά δέ από τά πρόσωπα αυτά και ψήφισαν κατά τις Βουλευτικες εκλογές. Στην περίπτωση όμως των εκλογων της 'Αρμενικης κοινότητας έγινετο ένσταση εναντίον όρισμένων προσώπων διότι δεν «έκέκτηντο» τό απαραίτητο προσόν των εκλογέων, δηλαδή τό να είναι πολίτες της Δημοκρατίας. Οι έφοροι των 'Εκλογων εξέτασαν τις ένστάσεις και πήραν πάνω σ' αυτές αποφάσεις στις 11 Σεπτεμβρίου του 1981, εφαρμόζοντας δέ τό Νόμο όρθά κατά τή γνώμη μου απέκλιναν τά πρόσωπα αυτά από τους εκλογικούς καταλόγους.

'Όταν επέστρεψα από τήν 'Αγγλία στις 12 του μηνός, έτέθη ενώπιόν μου τό θέμα αυτό τό όποιο είχε έν τώ μεταξύ έγερθεϊ.

Στις 14 του μηνός, Δευτέρα, συνεκάλεσα σύσκεψη των πολιτικών Ἀρχηγῶν, στὴ παρουσία καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας, στὴν ὁποία ἐτέθη τὸ ζήτημα καὶ ἀναζητήθηκαν διάφοροι τρόποι γιὰ τὴν διευκόλυνση, ἂν ἦταν δυνατό, τῶν προσώπων αὐτῶν, ἂν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι πολίτες τῆς Δημοκρατίας νὰ τὸ ἀποκτήσουν οὕτως ὥστε νὰ μὴ χάσουν τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου των.

Ἀναλλάγησαν ἀπόψεις καὶ ἀποφασίστηκε νὰ δοθοῦν ὁδηγίες ἀπὸ τὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν οὕτως ὥστε οἱ ἔφοροι τῶν ἐκλογῶν νὰ θεωρήσουν ὡς ἐκ πρώτης ὄψεως μαρτυρία, ὅτι ἓνας ψηφοφόρος εἶναι πολίτης τῆς Δημοκρατίας, τὸ γεγονός ὅτι συμπεριλήφθηκε στοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τῶν Βουλευτικῶν Ἐκλογῶν καὶ τὸ γεγονός ὅτι εἶχε στὴν κατοχὴ τοῦ ἐκλογικοῦ βιβλιάριου. Ὅταν ἡ ὁδηγία αὐτὴ δόθηκε στοὺς Ἐκλογικοὺς Ἐφόρους στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, φάνηκε ὅτι δὲν μπορούσε νὰ ἐφαρμοσθεῖ διότι ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἐφοροὶ εἶχαν ἐξετάσει τὶς ἐνστάσεις, εἶχαν ἀσκήσει τὴ διακριτικὴ τους εὐχέρεια, εἶχαν ἀποφασίσει πάνω στὶς ἐνστάσεις καὶ εἶχαν ἀναρτήσει πλέον τοὺς τελειωτικοὺς καταλόγους γιὰ τὴν ἐκλογή.

Κατόπιν τούτου συνεκάλεσα καὶ πάλι σύσκεψη τῶν πολιτικῶν Ἀρχηγῶν γιὰ νὰ ρωτήσω ἂν ἐπέμεναν στὴν αἴτηση ἡ ὁποία ὑποβλήθηκε καὶ ποιά θὰ ἦταν ἡ πρόθεση τῶν πολιτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ τί θὰ ἐγένετο σὲ περίπτωσι κατὰ τὴν ὁποία θὰ συγκαλεῖτο ἡ Βουλὴ.

Οἱ πολιτικοὶ Ἀρχηγοὶ ἐπέμεναν ὅτι ἔπρεπε νὰ διευκολυνθοῦν τὰ πρόσωπα αὐτὰ νὰ ἀσκήσουν τὸ ἐκλογικὸ τους δικαίωμα καὶ ἀναζητοῦντο διάφοροι τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους θὰ μπορούσε τοῦτο νὰ γίνῃ νόμιμα. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρο 74, παράγραφος (3) τοῦ Συντάγματος, ἡμουν ὑποχρεωμένος νὰ καλέσω τὴν παρούσα Σύνοδο τῆς Βουλῆς καὶ πρέπει ἐπίσης νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὁ Νόμος 41 τοῦ 1981 ὀρίζει τὸν ἐκλογεὰ ὡς ἐξῆς :

« Ἐκλογεὺς » σημαίνει πρόσωπον τὸ ὁποῖον εἶναι πολίτης τῆς Δημοκρατίας καὶ μέλος τῆς οἰκείας Ὁρθοσκευτικῆς Ὁμάδος καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν συνήθη αὐτοῦ διαμονὴν ἐν Κύπρῳ διὰ περίοδον ἕξ μηνῶν πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ καταλόγου τοῦ προνοουμένου εἰς τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 5.»

Κατόπιν αὐτῆς τῆς προϋστορίας συνεκλήθη καὶ χθὲς καὶ σήμερα σύσκεψη τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν ἐν τέλει, δέ, τῇ παρουσίᾳ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀποφασίστηκε νὰ τεθεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ψήφισιν τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συνελθοῦσα σήμερα, τὴν 23ῃ Σεπτεμβρίου 1981, σὲ ἑκτακτὴ συνεδρία τῆς βάσει τοῦ ἄρθρου 74, παράγραφος 3 τοῦ Συντάγματος, ἐπιλήφθηκε τοῦ θέματος :

« Ἡ ἐπανεξέταση ἢ καὶ τροποποίηση τοῦ περὶ Ὁρθοσκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1981 καὶ ὁ τρόπος ἐφαρμογῆς του».

Καὶ ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὸ γεγονός ὅτι 150 περίπου πρόσωπα ποὺ ἀνήκουν στὴ θρησκευτικὴ ὁμάδα τῶν Ἀρμενίων καὶ ἔχουν τὰ προσόντα νὰ ἀποκτήσουν τὴν Κυπριακὴ ἰθαγένεια γιὰ διάφορους λόγους δὲν ὑπόβαλαν καὶ τυπικῶς τὴ σχετικὴ αἴτηση πολιτογράφησης τους γιὰ νὰ ἀποκτήσουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι :

Και ἐπειδὴ εἶναι ἐπιθυμητὸ ὅπως δοθεῖ στὰ ἄτομα αὐτὰ ἡ εὐκαιρία νὰ γακτοποιήσουν τὰ τῆς Κυπριακῆς ἰθαγένειάς τους καὶ ἀσκήσουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο, δικαίωμα τὸ ὁποῖο πίστευαν ὅτι εἶχαν, δεδομένου ὅτι ἦταν κάτοχοι ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου, σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία περὶ Ἐκλογῆς τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

Ἡ Βουλὴ μὲ ὁμόφωνη ἀπόφασή της

ΕΙΣΗΓΕΙΤΑΙ

πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅπως προβεῖ στὴν ἀναβολὴ τῆς ἐκλογῆς γιὰ τὴν ἀνάδειξη ἐκπροσώπου τῆς θρησκευτικῆς ομάδας τῶν Ἀρμενίων, ἡ ὁποία ὀρίστηκε γιὰ τὴν 27η Σεπτεμβρίου 1981, σὲ μελλοντικὴ ἡμερομηνία πού ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν θὰ ἤθελε καθορίσει σύμφωνα μὲ τὶς ἐξουσίες πού τοῦ δίδει ἡ σχετικὴ νομοθεσία.

23/9/1981

Αὐτὸ τὸ ψήφισμα, κύριοι Βουλευτές, συντάχθη ἀπὸ τοὺς πολιτικούς Ἀρχηγούς ὅλων τῶν Κομμάτων ἐν τῇ Βουλῇ στὴν παρουσία τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ ὁποῖος ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ φροντίσει γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ του. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ θέτω τὸ ψήφισμα αὐτὸ τῆς Βουλῆς ἐνώπιόν σας πρὸς ψήφιση ἢ καταψήφιση.

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τοῦ Ψηφίσματος ;

(Ὅλοι οἱ Βουλευτές δι' ἀνατάσεως τῆς χειρὸς τάχθηκαν ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος)

Ὡστε ἡ Βουλὴ ψηφίζει ὁμόφωνα τὸ ψήφισμα αὐτό. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ μοῦ δίδει τὴν ἐντολὴ νὰ διαβιβάσω τὸ ψήφισμα αὐτὸ ὅσο γίνεται πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν οὕτως ὥστε νὰ φροντίσει γιὰ τὰ περαιτέρω.

Κύριοι Βουλευτές.

Κατόπιν τῆς ἐπιψήφισσης τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἡ Ἡμερήσια Διάταξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας ἔφθασε στὸ τέλος τῆς ἀλλωστε δὲν μπορεῖ νὰ ἐξεταστῆ ὁποιοδήποτε ἄλλο θέμα πλὴν τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο ἐζητήθη νὰ ἐξεταστῆ κατὰ τὴν ἔκτακτη αὐτὴ σύνοδο καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ κηρύττω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(Ὡρα λήξεως : 5.26 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευτὲς ὑπόγραψαν τὸν κατάλογο τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρὰ) :

Ἀναστασιάδης Νίκος
Γεωργίου Γεώργιος
Δίγκλης Παῦλος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κατσελλῆ Ρήνα
Κληρίδης Γλαῦκος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῆνος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαθηκολώνης Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νίκος

Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαϊωάννου Ἐζεχίας
Παπαρῆς Αὐγερινός
Πέτας Χρῖστος
Πουμπουρῆς Μιχάλης
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χρῖστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Ψυλλίδης Ἀνδρέας

Ἀντιπρόσωποι Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιάν Ἀντρανίχ
Κυρίλλης Φέλιξ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἀνάγνωση ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς αἰτήσεως φερούσης τὴν ὑπογραφή 10 Βουλευτῶν (6 τοῦ ΑΚΕΛ καὶ 4 τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ) καὶ ζητούσης σύγκληση ἑκτακτῆς συνόδου ἢ συνεδρίας τῆς Βουλῆς μέ θέμα «Ἡ ἐπανεξέταση ἢ καὶ τροποποίηση τοῦ περὶ Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων (Ἐκπροσώπησης) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1981 καὶ ὁ τρόπος ἐφαρμογῆς του», σχετικὴ μακρὰ δήλωση τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος πάνω στὸ θέμα καὶ ὁμόφωνη ἐγκριση Ψηφίσματος.

Τιμὴ 50 Μίλς